

KANKHĀVITARANĪ
OR
MĀTIKATṬHAKATHĀ

කඩොවිතරණී

හා ම

මාතිකට්ඨකථා.

Vol. XXX.

SIMON HEWAVITARNE BEQUEST.

KANKHĀVITARANĪ
OR
MĀTIKATṬHAKATHĀ.

කංඝවිතරණී
නා ම
මාතිකට්ඨකථා.

මුද්‍රනය:
එස් ඇන්ඩ් එස් ප්‍රින්ටර්ස්
නො. 49, ජයන්තවීරපේකර මාවත,
කොළඹ. 10.

මු.ව 2557

ක්‍රි.ව 2014

මිල රු. 170/-

PUBLISHERS NOTE

The late Mr. SIMON ALEXANDER HEWAVITARANE, who in his life time had begun to publish the TRIPITAKA, left a bequest for its completion after his death. He died suddenly on 17th January 1913 and in accordance with his wishes his Trustees had published the Commentaries on the Text in 49 volumes. After seventy years these books are no longer readily available.

His widow Mrs. SOMAWATI HEWAVITARANE who passed away on 10th January 1982 at the age of 94, had prior to her death, created the SOMAWATI HEWAVITARANE TRUST to carry on the good work started by her late husband and bequeathed her entire estate to this Trust.

We the Trustees of the Somawati Hewavitarane Trust, having seen the need to re-print the Commentaries, have undertaken this task to help both the student and teacher of the Dhamma and in the hope that this act of ours will help to preserve the Noble Teachings of the Blessed One for the benefit of the future generations and thereby prolong the life of the Buddha Sasana by many more thousands of years.

May the fruits of this meritorious act help the late Simon Alexander Hewavitarane and Somawati Hewavitarane Maha Upasikawa in Sansara and towards their final attainment of Nibbana.

*Noel Wijenaike
Nanda Amerasinghe
Tissa Ratnatunge*

23, 05, 1992,

Somawati Hewavitarane Trust Office,
130, Maligakanda Road, Colombo-10,
SRI LANKA.

THE LATE
MR. SIMON ALEXANDER HEWAVITARNE.

BORN 20TH MARCH, 1875.

DIED 17TH JANUARY, 1913.

සෝමාවතී හේවාචාරණ මැතිනිය

තරා ව උද්දාමයෙන් පානිමොක්ඛයෙන් ආදිනොව
 හඟවතා අනුඤ්ඤානා විතසප්පච්ඡන්ධිකාප්පකසමෙතිකමමිවා ව.
 “අනුජානාමි භික්ඛවෙ උපොසථාගාරං සමමජ්ඣං” ති’පි “භො
 දෙසො සමමජ්ඣා පානියං පරිභොජනියං උපවිහිංසෙති
 ආසනං පඤ්ඤපෙති පදිපං කතා තිසිදිතබ්බං” ති’පි තිදනු
 දොසෙ “කිං සංඝස පුබ්බභිවං” “සදි සමාසං පනතකලලං”
 ති’පි හඟවතාව දින්නතයෙ යති ආරාධකුදොසසානං වචන
 පටිච්චනතයෙනානතචිත්තොරත සමිං පොරාණධිකරාචරියෙහි
 රචිතා “සමමජ්ඣ” ආදී තිසෙයා හරා ව, තසො පානිමොක්ඛ
 දොසං අනුජානෙතත වුංතො තිදනුදොසොව, තසො පරං
 පාරාජිකුදොසාදි වතුහි උදොසපරිච්ඡෙදෙහි වචනිතං සික්ඛා
 පදසංඛාතං පානිමොක්ඛඤ්ච, සත්තඅධිකරණසමිථා ව සමගතිතා
 භොනති. භික්ඛුනිපානිමොක්ඛ අතියකුදොසො අගාමා තිදනු
 දොසෙත සහෙව වතුරො උදොසා.

සික්ඛාපදසො පනාං

“පාරාජිකානි චිත්තාරි ගරුකානි ව පෙරස
 අතියතා ව වෙ වුත්තා තිංස නිසංඝිතානි ව

වුදොසා නවුති වෙ ව චිත්තාරො පාටිදෙසකා
 නිපාපඤ්චන තිද්දොස පඤ්චසත්තති සෙබ්බා

වෙසතානි ව විසං ව වසා භික්ඛුතමෙව ව
 සික්ඛාපදානි උදොස’මාගච්ඡන්ති උපොසපෙ.

පාරාජිකානි අපෙතිව ගරුකා දස සත්ත ව
 නිසංඝිතානි තිංසෙව ජසට්ඨි ව සතමිථි ව

වුදොසාන’විඨි ගාරකා පඤ්චසත්තති සෙබ්බා
 සමිමානි පන චිත්තාරි තරා තිද්දොසානි ව

භවතෙතව පනෙතානි භික්ඛුනිතං මසා පන
 සික්ඛාපදානි උදොස’මාගච්ඡන්ති උපොසපෙ” ති.

ආපත්තිකමනිතො පාරාජික- සමාදිසෙස- චුලවමස-
 පාටිතතිය- පාටිදෙසතිය- දුක්ඛව- දුක්ඛාසිතවසෙත සත්ත.
 තෙසු පඨමො ඡෙත්තං, දුතියො වුට්ඨානං, ඉතරෙ පඤ්ච
 දෙසනාං; පඨමදුතිය ගරුකා දුට්ඨලා ව, තෙසා ලුහුකා
 අදුට්ඨලා ව, පඨමො අනවසෙසො අපාටිකමමි ව; ඉතරෙ ඡ
 සාවසෙසො සපාටිකමමි ව.

ඉති තාතාතයතිපුණාති උභයාති පාඨමොක්ඛාති සමි
 තෙතතිපි සචම්මට්ඨිතිමිච්ඡන්තෙතති නිසසරණංපිනෙති සම්පබ්බ
 ජිතෙති කුලපුතෙතති සම්පියායතෙතති සිරසා සමපට්ටජිය සුච
 ණණ්භාරතෙසු පක්ඛිතතභිගතෙලාති විග අවිනාසෙතෙතති
 උදෙසං- නිදෙසං- පටිතිදෙසං- සප්ඤායනාවසෙක පටියාපුණ්
 තබ්බාති- “අනතතො සිලකංචො සුගුතො හොති සුරතඛි
 තො, කුක්කුච්චාපකතානං භික්ඛුනං පටිසරණං හොති, විසා
 රදෙද්දසම්මප්පඤ්චොතරති, පට්ඨංගිකො සහධම්මො භුතිග්ග
 තිනං නිග්ගණ්ඨාති, සචම්මට්ඨිතියං පටිපනො හොති”ති වුත්ත
 පඤ්චාතිසංඝාතං, උපොසථං- පචාරණං- සම්ඝනමම- පබ්බජ්ජං-
 උපසම්පදං- නිසසරණං- සාමණේරුපට්ඨාපතාදි ඡාතිසංඝාතං,
 සංචරමුලකානං කුසලානං ධම්මානඤ්ච විනයධරාධෙය්‍යතතා.
 කිම්චි දෙලාසිතෙත භගවතා සම්මාසම්මුච්චෙන අනෙකපටියා
 සෙන පසංසිතස්ස විනයපටියතතියං විනයධරස්ස ච පසංසන
 මපති.

හො වායං උභයපාඨමොක්ඛපාමුඛො විනයො වක්ඛමිතා
 රතතා සම්මාසම්මුච්චෙන විනයධරානං එතද්දෙය්‍ය යපිතස්ස භග
 වතො සම්මුඛාව පටිග්ගතිතස්ස උපාලිජෙත්ථස්ස සන්ධිතා උග්ග
 තිතෙති සහස්සමත්තා සෙකෙති පභිත්තපටිසම්මිදෙති සෙකෙති
 චා’නෙතතෙතෙසෙති යොගකෙතිමිතාමිති ධරමානෙයෙවා’නධි
 චරෙ උදෙසාදිසුපසුතො, පරිතිබ්බුතො පන සජ්ඣතපෙති
 මොක්ඛප- යස- මොග්ගලිපුත්තතිස්සාභිධානෙති මහාරත
 නතපාමුඛෙති පඤ්චසතික- සත්තසතික- සාහස්සිකසො සම්මි
 ලිතෙති පත්තපටිසම්මිදෙතිසෙව විතරාගෙති තෙසු තෙසු සමි
 යෙසු සංගිතො වා නුසංගිතො, උපාලි- දසක- සොණක-
 පිග්ගච- තිස්ස- මොග්ගලිපුත්තතිස්සාභිධානෙති ථෙරාසහෙති
 පරමපරාසාතිතො අනෙකි යාව තතිසසංගිතිසමයා ජම්බුදිපෙ.

ත කෙවලොච විනයො, සංගිතිසමාරුළා සබ්බාපි සුත්තාති
 ධම්මපිටකපටියාපනතා පාවචනපාළි, තස්සා අත්ථවණ්ණනාක්ක
 මේන වාචනාමග්ගතිස්සිතා තත්ථ තත්ථපාවත්තා පතිණ්ණක
 විතිච්ඡසකථාදිසම්මගිතා මහාදට්ඨකථා ච තථෙව්‍යතා හොතති.

තතිසසංගිතිසමයසමනනතරං පට්ටනතම්සෙය්‍ය සාසන ප
 තිට්ඨාපනත්ථං පෙසිතෙසු ථෙරවරෙසු ධම්මාසොකම්භිපතිසුතො
 විස්සුතො මහාමිතිඤ්ඤෙත්ථවරෙඤ්ඤ තම්මපණ්ණිත්තපරපඤ්ඤාතතිං
 ඉමිං ලබ්බාදිපම්භලබ්බං සමාගමම යද ඉධ තම්මපණ්ණියානං

[illegible][illegible]

තරුණතරු තානි පොතකානි උග්‍රතණධාරණතනාන
මාසාසෙනෙවාර්සමුනතනානි පුතරපි තාග කඩ්ඩාවිතරණි
මුද්දපතමිවන්තෙතනි කතිපගෙති සමාපෙදිතෙතනං පොරාණලිපි
තෙති ව සාමිමරමොද්විසගෙසු මුද්දිතෙති ව කඩ්ඩාවිතරණි
පොතතෙති විකාශණිසිපද්දිති ව මහතා පරිඥාමෙන සංසද
යතෙතා ඉමං සබ්බරණමතානිං යථාසත්තං සබ්බමිසිති
මිවන්තෙතනං.

[illegible]

[illegible]

322.

කාමේඤ්ජ ඉන්ද්‍රියයෙහි ගිහිමි.

කඩවා විතරණී

මාතිකට්ඨකථා

— + —

නමො නායා භගවතො අරහතො
සමමා සමුට්ඨය්.

— 101 —

බුද්ධං බම්බකඛු සබ්බකඛු විසංසනෙත්තා වෙහසා,
වඤ්ඤා වඤ්ඤාමාන-පුජාසක්කාරභාරතං.

දේවදම්මසද්ධිපානං පිරානං විනිශ්ඤානමෙ,
පුබ්බාවට්ඨසිහානං නමො කතා කතාසුද්ධි,
සාමොක්ඛං අනවජ්ජානං බම්මානං සං මහෙසිනා,
බුද්ධං මොක්ඛසංවෙසාය පාතිමොක්ඛං සකාසිනං.

සුරතො නිවාසෙන සු විසලෙඛවුත්ති නා,
විනිශ්චාරසුතෙන නොණසේරෙන සාවිතො.

තප්ප් සඤ්ජානකතානං තිත්ඤ්ඤං නායාචණ්ණං,
කතාපිනාරණ්ණං සප්පණ්ණවිනිවජ්ජං.

මහාපිනාරවාසිනං වාචනාමග්ගනිසිනං,
කථසිසාමි නාමෙන කතාපිනාරණි. සුභ නති.

තප්ප් “පාතිමොක්ඛං” ‘ති ප අති මොක්ඛං, අති පමොක්ඛං අතිශෙඨං අතිඋත්තමිත්ති අත්ථො; ඉති ඉමිනා චචතත්ථෙත ඵකවිධවි පිලගත්ථෙහෙදත්ථො දුට්ඨං තොති. තථං හි “පාතිමොක්ඛං-වරසංවුත්තො විහරති” තිව “ආදිමෙතං බුද්ධමෙතං පමුඛමෙතං කුසලානං බම්මානං තෙන වුවති පාතිමොක්ඛං” තති ව ආදිසු සිලං පාතිමොක්ඛතති වුවති, “උග්ගාති මො සනත්ත පාතිමොක්ඛාති විත්ථාරෙන ඥායනාති භොතති” ති ආදිසු ගත්ථො පාතිමොක්ඛතති වුවති, තප්ප් සිලං තො නං පාති රත්තති තං මොක්ඛති මොවසති ආපාසිකාදිති දුක්ඛති අත්තානුවාදදිති වා ගගෙහිති පාතිමොක්ඛං, ගත්ථො

තඤ්ඤා පාතිමොක්ඛකං ජොතකතතා පාතිමොක්ඛකං වුවවන්, ආදිවති පත වුනෙතා වචනනො උභින්නමපි සාධාරණො හොති, තත්ථං වණ්ණනා සිලපාතිමොක්ඛකාපි යුජ්ඣති ගන්ථපාති මොක්ඛකාපි: ගන්ථ හි වණ්ණනො තඤ්ඤා වණ්ණනො ව හොති.

තමපනතං ගන්ථපාතිමොක්ඛං හික්ඛුපාතිමොක්ඛං හික්ඛුති පාතිමොක්ඛකාති දුට්ඨං හොති; තත්ථ:- “සුණාතු මෙ ගන්තන සමස්සා” හි ආදිකං පඤ්චති උදෙසසරිවෙජ්ඣෙති වචනිතං හික්ඛුපාතිමොක්ඛං, “සුණාතු මෙ අසො” හි ආදිකං චතුති උදෙසසරිවෙජ්ඣෙති වචනිතං හික්ඛුති පාතිමොක්ඛං.

තත්ථ හික්ඛුපාතිමොක්ඛෙති පඤ්ච උදෙසසා තාම:- නිදහු දෙසො, පාරාජකුදෙසසා, සඤ්ඤාදිසෙසුදෙසසා, අතිශයුදෙසසා, චන්ද්‍රාදෙසසා හි තත්ථ නිදහුදෙසසා තාම “සුණාතු මෙ ගන්තන සමස්සා” ආවිනනා හික්ඛු පාසු ගොති ගන්ථා සන්තොගා සුච්ඡාමි කම්මිත්ථ පටිසුඛා දුක්ඛපටිසුච්ඡාමි අපෙකසාතුණති පළමෙනං ධාරකාමි” හි වන්තා “උද්දිං මො ආසමමනො නිදහං.” හි ආදිතා තයෙන අවසෙසෙ සුතෙන සාවිතෙ උද්දියො හොති. පාරාජකුදෙසසාදිතං පරිවෙජ්ඣ නිදහස්ස ආදිතො පසාඨ පාරාජකාදිති නසාපත්තා ගොපෙනමො වින්දො වින්දොගොති “අවසෙසං සුතෙන සාවෙනමො” හි වචනතො පත පාරාජකුදෙසසාදිසු යස්මිං විජ්ජාතෙන අනතරා යො උප්පජ්ඣති තෙන සම්මං අවසෙසං සුතෙන සාවෙනමො, නිදහුදෙසස පත අතිමිතෙ සුතෙන සාවෙනමො. තාම තත්ථ.

හික්ඛුති පාතිමොක්ඛෙති පත අතිශයුදෙසසා පරිභාසති, සෙසං චිත්තතයමෙව: එවමෙනෙසං පඤ්චති මෙව වතුති ව උදෙසසරි වෙජ්ඣෙති වචනිතාතං වින්නමපි පාතිමොක්ඛාතං අයං සං වණ්ණනා ගම්මාති; යස්මිං පනෙත්ථ හික්ඛුපාතිමොක්ඛං පඨමං තස්මා තඤ්ඤා තාම වණ්ණනත්ථං වුවවන්:-

“සුණාතු මෙ” හි ආදිතං පදනං අන්තිව්ඡන්දං,
හික්ඛුවො සිලසමපන්නා සික්ඛාකාමා සුණාතු මෙති.

එත්ථ “සුණාතු” හි ඉදං සවණ්ණානතිකම්මං, “මෙ” හි ගොසාවෙති තඤ්ඤා අතතිදෙසසව්චනං, “ගන්තන” හි සකාරව සපාතිස්සව්චනං, “සමස්සා” හි පුග්ගලසමුග්ගව්චනං, සබ්බමෙව වෙතං පාතිමොක්ඛදෙසසකෙන පඨමං චිත්තබ්බව්චනං; ගතවතා

හි පානිමොක්කවුදෙසං අනුජානනොතන රාජගගෙ වුත්තං, තසමා
 සො පානිමොක්කං උද්දිසති තෙන සචෙ සංඝනේරො හොති
 ආවුසොති වත්තබ්බං, සචෙ තවකතරො හොති පාලියං ආගතන
 ගෙසඵච භනෙතති වත්තබ්බං; සංඝනේරො වා හි පානිමොක්කං
 උද්දිසෙය්‍ය “ගෙජ්ජාබ්බං පානිමොක්කං. ,, ති වචනතො; තව
 කතරො වා “අනුජානාමි භික්ඛවෙ සො නන්ධ භික්ඛු ව්‍යගෙතො
 පට්ඨලො නසසාබෙසො පානිමොක්කං.” ති වචනතො;
 “සංඝො”ති ඉමිනා පන පදෙනතිඤ්ඤාපි අවිසෙසතො පුග්ගලසමු
 භො වුත්තො, අඵච්ඤා සො දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝො සමමුතිසංඝොති
 දුච්ඡෙය්‍ය හොති :- තන්ධ දක්ඛිණෙය්‍යසංඝො ති අඵඤ්ඤපුග්ගල
 සමුභො වුච්චති, සමමුතිසංඝොති අවිසෙසෙන භික්ඛුසමුභො සො
 ඉධ අධිපපතො; සො පනෙස කම්මවගෙසන පඤ්ඤවිච්ඤා හොති:-
 චතුරිග්ගො පඤ්ඤවග්ගො, දසවග්ගො, විසතිවග්ගො, අතිරෙක
 විසතිවග්ගොති තන්ධ චතුරිග්ගෙන ධර්මතො උපසම්පදපචාරණ
 අබ්භාතාති සබ්බං සංඝකම්මං කාතුං වට්ඨති, පඤ්ඤවග්ගෙන
 ධර්මතො මිජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු උපසම්පදඤ්ඤා අබ්භාතඤ්ඤා සබ්බං
 සංඝකම්මං කාතුං වට්ඨති, දසවග්ගෙන අබ්භාතකම්මවත්තං
 ධර්මතො සබ්බං සංඝකම්මං කාතුං වට්ඨති, විසතිවග්ගෙන න
 නිඤ්ඤා සංඝකම්මං කාතුං නවට්ඨති, තථා අතිරෙකවිසතිවග්ගෙන,
 සො පන චතුරිග්ගාදිනා සංඝකතා කතතබ්බං කම්මං උභයතන
 රෙන කාතුං න වට්ඨති අතිරෙකෙන පන වට්ඨතීති දසසනන්ධං
 වුත්තො, ඉමිගම්මං පනනේ චතුරිග්ගං උපාදය සබ්බොපි සමමුති
 සංඝො අධිපපතො.....

“අජ්ජපොසො”ති අජ්ජ උපොසථදිවසො, එතෙන අනු
 පොසථදිවසං පටික්ඛිපති; “පණ්ණරසො” ති ඉමිනා අඤ්ඤං
 උපොසථදිවසං පටික්ඛිපති, දිවසවසෙන හි තගො උපොසථා;
 වාතුද්දසිකො, පණ්ණරසිකො, සාමග්ගිඋපොසථොති එවං තගො
 උපොසථා වුත්තා; තන්ධ ගෙමිනතතිග්ගවසොනාතං තිත්තං
 උතුනං තතිසසත්තම්පකෙසු චෙ චෙ කතො ඡ වාතුද්දසිකා,
 අවසෙසා අභාරස පණ්ණරසිකාති එවං එකසංවච්ඡරෙ චතුර්විසති
 උපොසථා; ඉදං තාව පකතිවාරිත්තං. “අනුජානාමි භික්ඛවෙ
 සංඝං පතබ්බො වාතුද්දසෙ වා පණ්ණරසෙ වා පානිමොක්කං
 උද්දිසිතුං” ති වචනතො පන “ආගන්තුකෙති ආවාසිකොනං
 අනුචතතිසබ්බං.” ති ආදිවචනතොව තථා රූපපට්ඨයෙ සති
 අඤ්ඤාමිපි වාතුද්දසෙ උපොසථං කාතුං වට්ඨති පුරිමවිග්ගං
 වුත්තො; පන පුබ්බකතතිකපුණ්ණමො, තෙසංගෙව සචෙ ගණකණ

කාරකෙහි උපද්දානා පචාරණං. පච්චුක්ඛකඛ්ඛන්ති අපි ප්‍රබන්ධතතික මාසස්ස කාලපසෙඛ වාතුද්දසො වා පච්ඡිමකතතිකපුණ්ණමො, වා පච්ඡිමවස්සං. චුත්ථානඤ්ච පච්ඡිමකතතිකපුණ්ණමො එවාති ඉමෙ තසො පචාරණදිවසාපි හොනති, ඉදම්පි පකතිවාරිත්තමෙව. තථාරූපපච්චයෙ පන සති චිත්තං කතතිකපුණ්ණමානං පුරි මෙසු වාතුද්දසෙසුපි පචාරණං කාතුං වට්ටති.

ඥා පන කොසච්චකාඛ්ඛිකො ආගතතයෙන භිකෙහි භික්ඛු සමෙක්ඛ ඔසාරිතො වාසමිං භික්ඛුස්මිං සමෙක්ඛා තස්ස චජ්ඣස්ස චූප සමාය සමික්ඛසාමග්ගිං කරොත් තදා තාවදෙව උපොසථො කාත බබ්බා පාතිමොක්ඛං. උද්දිසිතබ්බං 'ති වචනතො යපෙත්වා වාතු ද්දසපණ්ණරසෙ අඤ්ඤාපි යො හොච දිවසො සාමග්ගි උපො සථදිවසො නාම හොති, වස්සං චුත්ථානං පන කතතිකමාසඛත තතරෙ අගමෙව සාමග්ගිපචාරණදිවසො නාමි හොති ඉති ඉමෙසු තිසු දිවසෙසු පණ්ණරසොති ඉමිනා අඤ්ඤං උපොසථදිවසං පරි ක්කිපති, තසො යවායං අජුපොසථොති වචනෙන අනුපොසථ දිවසො පටික්ඛිත්තො, තස්මිං උපොසථො න කාතබ්බායෙව යො පතායං අඤ්ඤා උපොසථදිවසො නාමි හොති තස්මිං උපො සථො කාතබ්බො, කරොත්තත පන සචෙ වාතුද්දසිතො හොති "අජුපොසථො වාතුද්දසො" ති වචනබ්බං. සචෙ පණ්ණ රසිකො හොති "අජුපොසථො පණ්ණරසොති" වචනබ්බං, සචෙ සාමග්ගිඋපොසථො හොති "අජුපොසථො සාමග්ගි"ති වචනබ්බං.

“සද්දි සමික්ඛස්ස පහනකල්ලං”ති එත්ථ පසොනා කාලො ඉමස්ස කම්මස්සාති පත්තකාලං, පත්තකාලමෙව පත්තකල්ලා තපෙතං ඉම චතුති අබ්භෙගි සමගතිනං, යථාහු අභිකථාවරිතා —

උපොසථො යාවතිකා ව භික්ඛු
කම්මපහනා සගාගාපහනිකො ව
න විජ්ජනති වජ්ජනිකා ව පහනලා
තස්මිං න ගොනති පහනකල්ලානති චූච්චති

තත්ථ “උපොසථො” ති තිසු උපොසථදිවසෙසු අඤ්ඤාතර උපොසථදිවසො, තස්මිං හි සති ඉදං සමික්ඛස්ස උපොසථකම්මං පත්තකල්ලං තාමි හොති, නා ‘සති; යථා:— නච භික්ඛුවෙ අනු පොසථෙ උපොසථො කාතබ්බා යො කතරෙණ ආපනති දුක්ඛ චස්සා”ති “යාවතිකා ව භික්ඛු කම්මපහනා”ති සත්තකා භික්ඛු

තඤ්ඤා උපාසකච්ඡේදය පනතා පුතතා අනුරූපා සබ්බන්තිමෙන පරිච්ඡේදෙන වතතාමරො භික්ඛු පනතතතා සංඛේතන අනුක්ඛිතතා තෙ ව බොහත්තං අවිජ්ජිතො එකස්මයං සිතා.

සිමාති ව නාමෙසා බ්බසිමා අබ්බසිමාති දුඛිඛා හොති. තත්ථ එකාදස විපතතිස්මයො අනික්ඛමිතො කිම්බසම්පතතිපුතතා තිම්හෙනන තිම්හතං සම්බන්ධො සම්මතො සිමා බ්බසිමානාමි. අනිච්ඡදකා, අනිමග්ගි, බණ්ඩනිමිතතා, ජායානිමිතතා, අනිමිතතා, බ්බසිමෙසිතසම්මතා, නදිසාසම්මතා, සමුදෙදු සම්මතා ජානසමර සම්මතා, / සිමාස සිමං සමතිශ්ලොභනනා සම්මතා, සිමාස සිමං අපෙක්ඛාසම්මතතනා සම්මතාති ඉමෙති ඵකාදසති ආකාශෙති සිමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති” ති වචනතො එතා විජ්ජන්ති සිමායො නාම.

තත්ථ: අනිච්ඡදකා නාම යත්ථ එකවිසති භික්ඛු තිස්සිද්දං හ සංකොභති, අතිමහති නාම යා අන්තමිසො කෙසග්ගමිතො නපි තිසොජනං අනික්ඛමිතො සම්මතො.

බණ්ඩනිමිතතා නාම අසම්පතතිමිතතා වුවවති, පුරුෂිමාඤ්ඤිකාය තිම්හතං කිහෙතතො අනුක්ඛමෙතෙව දක්ඛිණොය පච්ඡමාය උත්තරොය දිසාය කිහෙතතො. පුත පුරුෂිමාය දිසාය පුබ්බනිත්තිතං පටික්ඛෙතතො ධරෙතො වචවති, එවං අබණ්ඩනිමිතතා හොති; සචෙ පත අනුක්ඛමෙන ආහරිතො උත්තරොය දිසාය තිම්හතං කිහෙතතො තත්ථෙව ධරෙති බණ්ඩනිමිතතා නාම හොති. අපරාපි බණ්ඩනිමිතතා නාම යා අනිමිභතූපයං තව සාරරුක්ඛං වා බාණුකං වා පංසුපුඤ්ඤාලුකාපුඤ්ඤාතං වා අඤ්ඤාතරං අනතරා එකං තිම්හතං නත්ථ සම්මතො.

ජායානිමිතතා නාම පබ්බතජායාදීතං යං කිඤ්චි ජායං තිම්හතං කත්ථ සම්මතො.

අනිමිතතා නාම සංඛේතන සංඛං තිම්හතාති අකිංතතත්ථ සම්මතො.

බ්බසිමෙ’සිතසම්මතා නාම තිම්හතාති කිහෙතතො තිම්හතානං බ්බසිතන සම්මතො.

තදිසා සමුදෙදු ජාතස්මර සම්මතො නාම එතෙසු තදි අදිසු සම්මතො, සා හි එවං සම්මතාපි “සබ්බා භික්ඛවෙ නදි අසිමා, සංඛවා සමුදෙදා අසිමො, සංඛවා ජාතස්මරො අසිමො”ති වචනතො අසම්මතො ව හොති.

සීමාසහ සීමා සම්බන්ධයෙන් සම්මත නාම අත්‍යන්තර සීමාසහ පරෙසං සීමා සම්බන්ධයෙන් සම්මත, සමෙටි පෙරාණකයා විසාරයා පුරුෂිමාස දිසාස අවෙසා වෙටි ජලවු වානි වෙ රුක්කා අඤ්ඤාමඤ්ඤා සංසතාවිටපා සොනති තෙසු අවසාස පවිට්ඨිකා සාසෙ ජලවු විසාරසීමා ව ජලවු අන්තරා කතා අවසා කින්න නා සිඬා සොනි අට පව්නා සාසා විසාරයා පුරුෂිමාස දිසාස විසාරෙ කපන සීමා බන්ධනා භික්ඛු තං අවසා අන්තරා කතා ජලවු කින්නනා බන්ධන සීමාසහ සීමා සම්බන්තා සොනි.

සීමාසහ සීමා අපේක්ෂාන්තරයෙන් සම්මත නාම අත්‍යන්තර සීමාසහ පරෙසං සීමා අපේක්ෂාන්තරයෙන් සම්මත, සමෙටි පරෙසං බඩ්ඩිමං සකලං වා තසා පෙදසං වා අන්තරා කතා අත්‍යන්තර සීමා සම්මතනාති සීමාසහ සීමා අපේක්ෂාන්තරයා නාම සොනි ඉති ඉමා එසාදස විපතති සීමාසො අතික්කමිනා සම්මතා.

තිවිධසම්මතතිසුත්තාති නිමිත්තසම්මතතිසා පරිසම්මතතිසා කම්මවාසාසම්මතතිසා ව සුත්තා. තත් නිමිත්තසම්මතති සුත්තා නාම:- පබ්බතනිමිත්තං, පාසාණනිමිත්තං, වනනිමිත්තං, රුක්කනිමිත්තං, මිග්ගනිමිත්තං, වල්ලිකනිමිත්තං, නදීතිමිත්තං, උදක නිමිත්තනාති, එවං වුත්තෙසු අවසාස නිමිත්තෙසු තසම් තසම් දිසාසාසෙ සපාලධාති නිමිත්තාසාති නිමිත්තාති “පුරුෂිමාස දිසාස කිං නිමිත්තං? පබ්බතො හන්ත; එතො පබ්බතො නිමිත්ත” නාති අදිසා තසෙත සමවා කින්නනා සම්මතා. තෙසු වං සංඛෙපතො නිමිත්තපහතා වෙදිතබ්බා සුඛපංසු සුඛපාසාණ උග්ගමිග්ගක වසෙන හි තිවිධොපි පබ්බතො හත්ථිපාසාණතො පව්සාස උඬං නිමිත්තපහො, තතො ඔමිකතරො න වට්ඨති; පාසාණනිමිත්තෙත අයගුඵමි * පාසාණසංඛෙටි හව්නති, තසවා සො සොපි පාසාණො උග්ගකසම්මතෙත හත්ථිපාසාණතො ඔමි කතරං ආදිං කතා සොට්ඨිමපරිච්ඡෙදන වතතිංසපලගුලපිණ්ඩ පරිමාණො නිමිත්තපහො, ත තතො වුද්දකතරො; පිඨිපාසාණො පත අතිමිගන්තොපි වට්ඨති. වන නිමිත්තෙත අන්තරාසාරෙහි වා අන්තරාසාරමිග්ගකෙහි වා රුක්කති වතුපඤ්චරුක්කමිත්තමි වතං නිමිත්තපහං, තතො උත්තකතරං න වට්ඨති. රුක්කා උච්චන්තොසෙව අන්තරාසාරො ගුමියං පඬිඨිතො අත්තමිග්ග උපබ්බධතො අසම්භුලො පරිණාහතො සුච්ඡිකිට්ඨපාසාණොපි නිමිත්තපහො, තතො ඔමිකතරො න වට්ඨති. මිග්ගා ජනි

* “අගගුලමි”-කතව.

මෙහෙය වා මොහු සත්වමෙහෙය වා යො විනිදිජ්ඣිනා වෙ තිති
 යාමිකෙකතතාති යවත්ති, තාදිසො ජබ්බසත්ථකවසතෙති වල
 ඤාදිසොනොයෙව නිමිත්තපභො, අවලඤාදි න වට්ඨති. වමම්
 කෙ පන ගෙසිමි පරිච්ඡේදන තං දිවසජාතො අභිභුදුරුබ්බෙබ්බො,
 ගොවිසංඝමනෙතාපි' වමම්කො නිමිත්තපභො තතො ඔම්
 කතරො න වට්ඨති. යං අබ්බසිමිලකවණං තදිං වක්කාමි සා
 නිමිත්තපභො, අඤ්ඤා න වට්ඨති උදකං යං අසඤ්ඤානං ආවාට
 පොකරණිකලාකරාතසාරලොණිසමුද්දාදිසු සීතං තං ආදිං
 කතො අනතමෙසා තංඛණංයෙව පඨවියං ඛණිකො ආවාටකෙ
 සවෙති ආහරිතො පුරිතමපි යාව කමමවාචාපරිභොසානා සණ්ඨ
 භතභං නිමිත්තපභො, ඉතරං සඤ්ඤානං වා චුත්තපරිච්ඡේදකාලං
 අතිවිච්ඡායං වා භාරතභතං වා න වට්ඨතිති.

පරිසසම්පත්තිසුත්තා නාම සබ්බතතිමෙත පරිච්ඡේදන
 වතුති භික්ඛුති සත්තිපත්තිථා යාවතිකා තසම් යාමිකෙකතත
 බ්බසිමං වා තදිසමුද්දාජාතසාරෙ වා අනොකතමිතො සීතා භික්ඛු
 තෙ සබ්බෙ හත්ථපාසෙ වා කතො ජන්දං වා ආහරිතො සමමතා.

කමමවාචාසම්පත්තිසුත්තා නාම “සුඤ්ඤානං මම හතෙත
 සමෙකා යාවතා සමන්තා නිමිත්තා නිත්තිතා”ති ආදිනා තසෙත
 චුත්තාය පරිසුඛාය ඤාතති දුතියකමමවාචාය සමමතා. එවං
 එකාදය විපතතිසිමිසො අතිකතමිතො නිවිධසම්පත්තිසුත්තා
 නිමිතෙතන නිමිත්තං සමානිතො සමමතා සිමා බ්බසිමාති වෙදි
 තබ්බා, ඛණික සිමා සමානසංවාසසිමා අවිප්පවාසසිමාති තසා
 යෙව පසෙදො.

අබ්බසිමා පන ගාමසිමා සත්තබ්බතතරසිමා උදකුණෙව ප
 සිමාති තිව්ඛා; තත්ථ යාවතා එකං ගාමකෙකතතං අයං ගාමසිමා
 නාම, අයාමිකෙ අරඤ්ඤා සමන්තා සත්තබ්බතතරං සත්තබ්බ
 තතරසිමා නාම; තත්ථ අයාමිකං නාම අරඤ්ඤං විඤ්ඤාංවපි
 ආදිසු වා සමුද්දාමපෙකි වා ඔව්ච්ඡිකානං අගමනපථෙ දිපකෙසු
 ලබ්බති, සමන්තා සත්තබ්බතතරාති මපෙකි සීතානං සබ්බදිසාසු
 සත්තබ්බතතරා, විනිබ්බෙබ්බන චුද්දස මොහතී; තත්ථ එත
 අබ්බතතරං අභවිසතිහත්ථපමාණං මොහතී; අසඤ්ඤා සිමා පරිසව
 සෙත වසිති තසාම සමන්තා පරිසපරිසත්තතෙයං පඨාය අබ්බ
 තතරපරිච්ඡේදෙ කාතබ්බො, සවෙ පන වෙ සබ්බා විසුං උපපා
 යං කතොති විත්තං සත්තබ්බතතරානං අනතරෙ අඤ්ඤා

“අවලඤාදිසො”-කතවි

මේකං සත්තබ්බත්තරං උපවාරත්ථං ධර්මබ්බං, යා පනෙසා
 “සබ්බං භික්ඛවෙ නදි අසිමා”ති ආදිනා තයෙත නදි ආදිනං
 සිමාහංවං පටික්ඛිපිත්වා පුත “නදියා වා භික්ඛවෙ සමුදෙද්ධා
 ජාතස්සෙර වා යං මජ්ඣමස්ස පුරිසස්ස සමන්තාඋදකුණෙකපා
 අසං නස්මි සමානසංවාසා එකුපොසථා”ති වුත්තා, අයං උද
 කුණෙකපසිමා නාම, තත්ථ යස්සා ධර්මිකානං රාජ්‍යං කාලෙ
 අත්ථමාසං අනුදසාහං අනුපකුචාහං අතතික්කමිත්වා දෙවෙ
 වස්සනෙත වලාහනෙසු විගතමිනෙතසු සොතං පටිච්ඡති අයං
 නදිසබ්බං න ගව්ඡති, යස්සා පන ඊදිසෙසු වුට්ඨිකාලෙසු වස්සා
 තස්ස වාතුමාසෙ සොතං න පටිච්ඡති යත්ති තේතන වාදති
 තේතන වා සික්ඛාකරණීයෙ ආගතලක්ඛණෙන තිමණ්ඩලං
 පටිච්ඡාදෙත්වා අනතරවාසනං අනුක්ඛිපිත්වා උත්තරතතිසං භික්ඛු
 නියා එකවිඳුලමත්තමපි අනතරවාසනෙතෙතීයති අයං සමුද්ධං
 වා පටිසභු තදාකං වා සා පහවතො පට්ඨාය නදි තාම, සමුදෙද්ධ
 ජාතපටායෙව; සො පන තෙනවි බණිත්වා අතතො සංජානො
 සොබෙහා සමන්තතො ආගතෙන උදකෙන පුරිතො තිට්ඨති යත්ති
 නදියං වුත්තප්පකාසෙර වස්සකාලෙ උදකං සන්තිට්ඨති අයං ජාත
 ස්සරො නාම; යොපි තදිං වා සමුද්ධං වා භික්ඛිත්වා නික්කන්ත
 උදකෙන බතො සොබෙහා එතං ලක්ඛණං පාපුතාති අයමපි
 ජාතස්සෙරො යෙව. “යං මජ්ඣමස්ස පුරිසස්ස සමන්තා උද
 කුණෙකපා”ති යං ධාතං ථාම මජ්ඣමස්ස පුරිසස්ස සමන්තතො
 උදකුණෙකපෙන පටිච්ඡින්නං තත්ථ යථා අක්ඛවුත්තා දුරුගුලං
 බිපන්ති එවං උදකං වා වාලිකං වා ගන්තං ගන්තවා මජ්ඣමෙන
 පුරිසෙන සබ්බත්ථාමෙන බිපිතබ්බං, යත්ති එවං බිත්තං උදකං වා
 වාලිකා වා පතති අයං උදකුණෙකපො නාම; “අසං නස්මි
 සමානසංවාසා එකුපොසථා”ති අයං තෙසු නදි ආදිසු උද
 කුණෙකපටිච්ඡින්නා සිමා සමානසංවාසා වෙව එකුපොසථා ව,
 අයං පන එතෙසං නදි ආදිනං අනෙත්තායෙව ලබ්බති න බති
 තයමා තදියං වා ජාතස්සෙර වා යත්තකං පදෙසං පකතිවස්ස
 කාලෙ වතුසු මාසෙසු උදකං ඔත්ථති සමුදෙද්ධ යෙත්මි පදෙසෙ
 පකතිවිවිසො ඔසරිත්වා සණ්ඨකන්ති තතො පට්ඨාය කප්පියගුම්
 තත්ථ ධත්වා උපපාසථාදිකමමිං කාතුං වට්ටති, දුබ්බුසිකාලෙ වා
 යිමෙත වා නදිජාතස්සෙරසු සුකෙකපුපි සා එව කප්පියගුම්, සෙව
 පන සුකෙක ජාතස්සෙර වාසිං වා බණ්ඩති වප්පං වා කරොත්ති
 තං ධාතං ගාමිකෙකන්තං හොති, යා පනෙසා කප්පියගුම්ති
 වුත්තා තතො බති උදකුණෙකපසිමා න ගව්ඡති, අනෙත්තායෙව
 ගව්ඡති, තයමා තෙසං අනෙත්තා පටිසප්පියන්තතො පට්ඨාය සම

නතා උදකුණෙකිපරිචේන්ද්‍ර කාතබ්බා. සථෙ පත වෙ සබ්බා, විසුං උපොතථාදිකම්මං කරොනති විනාං උදකුණෙකිපානං අනතරෙ අඤ්ඤා එකො උදකුණෙකිපො උපචාරත්ථාය යපෙ තබ්බා, අයං හි සත්තබ්බනතරසිමං ව උදකුණෙකිපසිමං ව හික්ඛුතං සිතොක්ඛාසතො පටිථාය ලබ්බති, පරිචේන්ද්‍රබහනතර භන්දපාසං විජහිති, සිතොපි පරිචේන්ද්‍රතො බහි අඤ්ඤං තත්ත තංගෙව පරිචේන්ද්‍රං අනතික්කමිති, සිතොපි කම්මං කොපෙති, ඉදං සබ්බඅවිකල්පාසු සනතිධ්මානං; එවං අබ්බසිමං වේදිතබ්බා.

ඉති ඉමං බ්බසිමාබ්බසිමාවසෙක දුට්ඨං සිමං සත්ථාගෙනං වුත්තං “නෙ ව ථෙව භන්දපාසං අවිජහිත්වා එභාමිඛාසං සිතා”ති. තෙසු වතුසු හික්ඛුසු එකසිමායං භන්දපාසං අවිජහිති, සිතෙකෙව වෙතං සබ්බස්ස උපොසථකම්මං පත්තකල්ලං නාම හොති න ඉත රථා, යථාහ:- “අනුජානාමි හික්ඛෙව වතුත්තං පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතුං”ති.

“සභාශාපතැතිගො ව න විජ්ජනති”ති එත්ථ යං සබ්බා සබ්බා විකාලගොජනාදිනා සභාගවන්ත්තා ලත්ථකාපතතිං ආප ජ්ජති එවිරුපා වන්ත්තභාගා සභාගාති වුව්වති, විකාලගොජන පාව්වයා ආපන්නං පන ආපතතිසභාගං අනතිරික්කගොජන පාව්වයා ආපන්නස්ස සනතිනෙ දෙසෙත්ථං වට්ටති. සභාගාපතතියා පන සති තෙති හික්ඛුති එකො හික්ඛු සංඝිත්තා ආවාසං යජ්ජිකං පාගෙතබ්බා “භව්ජාවුගො නං ආපතතිං පටිකරිත්ති, ආගච්ජා මිසං නෙ සනතිගෙ ආපතතිං පටිකරිත්තාමා”ති. එවං වෙතං ලගෙථ ඉවෙවතං කුසලං නො වෙ ලගෙථ ව්‍යාගෙතන හික්ඛුනා පටි බලෙත සබ්බා ඤාපෙතබ්බා: “සු ණාතු ගම භගෙත සංගො අයං සබ්බා සංගො සභාගං ආපතතිං ආපෙත්තා යද අඤ්ඤං හික්ඛුං සුඛං අනාපතතිකං පසෙසියාති නදු නස්ස සනතිගො නං ආප තතිං පටිකරිත්තාති”ති වති, උපොසථො කාතබ්බා. සථෙ පත වෙමිතිකො හොති “සු ණාතු ගම භගෙත සංගො අයං සබ්බා සංගො සභාගාය ආපතතියා වෙමිතිකො යද නිවෙබ්බමිතිකො හමියාති නදු නං ආපතතිං පටිකරිත්තාති”ති වති, උපො සථො කාතබ්බා. සථෙ පනෙත්ථ කොචි තං සභාගං ආපතතිං දෙසෙත්ථං වට්ටතිති මිඤ්ඤමිනො එකස්ස සනතිනෙ දෙසෙති, දෙසිතා සුදෙසිතාව; අඤ්ඤං පන දෙසනාපට්ටයා දෙසකො, පටිග්ගහණපට්ටයා පටිග්ගාහකො වාති උගොපි දුක්ඛවං ආප ජ්ජනති, තං නාතාවන්ත්තං හොති; තස්මා අඤ්ඤාමිඤ්ඤං දෙසෙ

නබ්බං. එතත වතා තෙ තිරාපතතිකා ගොතති, තෙසං සතතිකෙ සෙසෙති සභාගාපතතියො දෙසෙතබ්බො වා ආරොචෙතබ්බො වා; සචෙ තෙ එවං අකත්වා උපොසථං කරොන්ති “සාපිසුඛිං ආස සචගෙතා ආරොචෙථා”ති ආදිතා නයෙත සාපතතිකස්ස උපොසථකරණෙ පඤ්ඤතතං දුක්ඛවා ආපජ්ජන්ති. සචෙ සබ්බො සංඝො සභාගාපතතියා සති වුත්තවිධිං අකත්වා උපොසථං කරොති වුත්තනගෙනෙව සබ්බො සංඝො ආපතතිං ආපජ්ජති, තස්මා සභාගාපතතියා සති සංඝස්ස පත්තකලලං නාම න ගොති තෙත වුත්තං. “සභාගාපතතියො ව න විජ්ජන්ති”ති එකාසුති සභාගාපතතිසු අවිජ්ජමානාසුපි විසභාගාපතතිසු විජ්ජමානාසුපි පත්තකලලං ගොති යෙව.

‘විජ්ජනියා ව පුග්ගලා නාසමිං න ගොන්ති’ති “න භික්ඛු වෙ සග්ගච්ඡාය පටිසාය පාතිමොක්ඛං උද්දිසිනබ්බං”ති වචන ගො ගගවෙයා, “න භික්ඛුවෙ භික්ඛුනියා නිසින්නපටිසාය පාතිමොක්ඛං උද්දිසිනබ්බං”ති ආදිතා නයෙත වුත්තා භික්ඛුති, පිකාමානා, සාමණේරො, සාමණේරී, සික්ඛං පච්චක්ඛාතකො, අත්තිමච්ඡුට්ඨං අජ්ඣාපන්නකො, ආපතතියා අදස්සනෙ උක්ඛිත්තකො, ආපතතියා අපට්ඨකමෙව උක්ඛිත්තකො, පාපිකාය දිගියා අපට්ඨිකසග්ගෙව උක්ඛිත්තකො, පණ්ණිකො, ථේය්‍යසංචා සකො, තිස්සසපක්කන්තකො, තිරච්ඡානගකො, මාතුසානකො, පිතුසාගකො, අරහන්තසාතකො, භික්ඛුනීදුසකො, සබ්බ භෙදකො, මලාතිතුප්පාදකො, උගතොබ්‍යඤ්ජනකොති ඉමෙ වීසති වාති එකවීසති පුග්ගලා විජ්ජනියා නාමි: තෙ හත්ථපාසතො බතිකරණවග්ගෙත විජ්ජතබ්බො. එතෙසු හි තිවීථෙ උක්ඛිත්තකෙ සති උපොසථං කරොන්තො සබ්බො පාචිත්තියං ආපජ්ජති, ඝෙසසු දුක්ඛවා; එතථ ව තිරච්ඡානගතොති යස්ස උපසම්පද පටික්ඛිත්තා, මික්ඛිකාදයො පත අබ්බොහාරිකා; තිස්සියා ගහ ධේනෙව සංගහිකා; එතෙපි හි විජ්ජනියා, එවං පත්තකලලං ඉමෙහි වතුති අබ්බතති සංගහිත්තන්ති වෙදිතබ්බං.

“සංඝො උපොසථං කරෙය්‍යා”ති ඉමිනා යෙ තෙ අපරෙපි තයො උපොසථා සබ්බෙ උපොසථො ගණේ උපොසථො පුග්ගලෙ උපොසථොති එවං නාරකවසෙන තයො උපෙසථා වුත්තා, තෙසු ඉතරෙ වෙ පටික්ඛිපිත්වා සබ්බෙ උපොසථමෙව දිපෙති. “පාතිමොක්ඛං උද්දිගෙය්‍යා”ති ඉමිනා යෙ තෙ අපරෙපි තයො උපොසථා සුත්තදුද්දෙසො පාපිසුති උපොසථො අති

එන උපොසථොති එවං කතාබ්බාකාරවසෙන තයො උපොසථො
වුත්තා, තෙසු ඉතරෙ වෙ පටික්ඛිපිත්වා සුත්තුඥොපමෙව දීථෙති.

සුත්තුඥොසො තාම පාතිමොක්ඛුඥොසො වුට්ඨති, සො
දුට්ඨො: ඔවාදපාතිමොක්ඛුඥොසො ව ආණාපාතිමොක්ඛුඥොසො
වාති. තත් "ඔනාති පරමං නාපො නිතික්ඛා = ථෙපං = සබ්බපා
සංඝං අකරණං = ථෙපං = අනුපමාදො"ති ආදිත්වා තයෙත
වුත්තා තිසෙත්වා ගාථා ඔවාදපාතිමොක්ඛං තාම, තං බුඩ්ධා එව උද්දි
ඝන්ති හ සාවකා; 'සුණංගු මෙ ගගන්ත සංඝො"ති ආදිත්වා
නගෙත වුත්තං ආණාපාතිමොක්ඛං තාම, තං සාවකා එව උද්දි
ඝන්ති; ත බුඩ්ධා; ඉදමෙව ව ඉමස්මිං අපෙඨ පාතිමොක්ඛනති අධි
පෙඨං. යෙ පත ඉතරෙ වෙ උපොසථො තෙසු පාරිසුඛිඋපො
සථො තාම අඤ්ඤාසං ව සන්තිනෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං ව ආරොචන
වසෙන දුට්ඨො, තත් ස්වායං අඤ්ඤාසං සන්තිනෙ කරියති
සොපි පචාරිත්වානං ව අපචාරිත්වානං ව සන්තිනෙ කරණවසෙන
දුට්ඨො, තත් මහාපචාරණාය පචාරිත්වානං සන්තිනෙ පටිජිමිකාය
උපගතෙත වා අනුපගතෙත වා ජිත්තවසෙත වා, වාගුමාසිති
යමපත පචාරිත්වානං සන්තිනෙ පුරිමිකාය උපගතෙත වා අනුප
ගතෙත වා ජිත්තවසෙත වා කායසාමියං දන්වා "පටිසුඛො
අහං ගගන්ත පටිසුඛොති මං බාලො"ති තික්ඛන්ත්වා වන්තා පාරි
සුඛිඋපොසථො කාතබ්බො, ධරෙත්වා පත පචාරණදිවසං අඤ්ඤ
ස්මිං කාලෙ ආවාපිකෙති උද්ධමිකෙත පාතිමොක්ඛො අවුභිත්වාය
වා එකච්චාය වුභික්ඛාය වා සබ්බාය වා වුට්ඨිත්වාය පරිත්ථාය යෙ
අඤ්ඤා සමගමො වා ථොකතරා වා ආගච්ඡන්ති තෙති තෙසං
සන්තිනෙ වුත්තනගෙතෙව පාරිසුඛි ආරොචෙතබ්බො යො පතායං
අඤ්ඤමඤ්ඤං ආරොචනවසෙන කරියති සො ඤාතං ධරෙත්වා
ව අවධිපෙත්වා ව කරණවසෙන දුට්ඨො, තත් යස්මිං ආව සෙ
තයො භික්ඛු විහරන්ති තෙසු උපොසථදිවසෙ සන්තිපතිතෙසු
එකෙත භික්ඛුනා "සුණංගු මෙ ආයස්මන්තා අර්ථපොස ථා
වාගුදදසො"ති වා 'පණ්ණරෙකො'ති වා වන්තා 'සද්දසමගන්තානං
පතනභිලූං මහං අඤ්ඤමඤ්ඤං පාටිසුඛිඋපොසථං කරෙ
ශ්වාමා"ති ඤාතං යං සට්ඨාය ථෙරෙන භික්ඛුනා එකං උත්ත
රාසමං කරන්තා උක්ඛවිකං නිසිදන්තා අඤ්ඤං පගගතෙත්වා
"පටිසුඛො අහං ආවුසො පටිසුඛොති මං බාලො"ති
තික්ඛන්ත්වා වත්තබ්බො, ඉතරෙති ගගන්ති වන්තා එවමෙව
වත්තබ්බො, එව ඤාතං ධරෙත්වා කාතබ්බො; යත් පත වෙ භික්ඛු
විහරන්ති තුභු ඤාතං අධිපෙත්වා වුත්තනගෙතෙව පාරිසුඛි
ආරොචෙතබ්බොති අයං පාරිසුඛිඋපොසථො.

තවෙ පත එකොට හික්කු හොති සබ්බං පුබ්බකරණියං කතා අසෙද්දුසං අනාගමිනං සැව්වා “අජ්ජ මෙ උපොසඨො වාතුද්දසො”ති වා ‘පණ්ණරසො’ති වා වතා අධිවිභාමීති වත්තබ්බං, අයං අධිවිභානුපොසඨොති එවං කත්තබ්බාකාරවසෙන තයො උපොසඨො වෙදිතබ්බා, වත්තාවතා තව උපොසඨො දීපිතා හොනති; තෙසු දිවසවසෙන පණ්ණරසිකො, කාරකවසෙන සංක්ඛුපොසඨො, කත්තබ්බාකාරවසෙන සුභතුද්දසොති එවං තිලකබණ්ඩප භොතා උපොසඨො ඉධ තිද්දිවිභාති වෙදිතබ්බා; තස්මිං පචත්ත භානෙ උපොසඨං අකත්වා කද්දුපොසඨෙ අසෙද්දං අභික්ඛුකං නාතාසංවාසකෙති වා සභික්ඛුකං ආවාසං අනාවාසං වා වාසන්තං අසෙද්දු සබ්බෙන අසෙද්දු අත්තරායා ගච්ඡන්තස්ස දුක්ඛං හොති. “ක්කං සංසංසං පුබ්බකිව්වං”ති “සබ්බො උපොසඨං කප්පෙය්වා”ති එවං උපොසඨකරණසම්බන්ධෙන වුත්තස්ස සබ්බස්ස උපොසඨෙ කත්තබ්බෙ යං තං “අනුජානාමි හික්කවෙ උපොසඨාභාරං සම්මජ්ඣං”ති ආදිතා තයෙන පාළියං ආගතං අධිකථාසු ව.—

“සම්මජ්ජති පදිප්පා ව උදකං ආසන්නෙ ව

උපොසඨස්ස එතාති පුබ්බකරණන්ති වුච්චති.

ජන්දපාටිසුඛි උතුක්ඛානං හික්කුගණනා ව ඛවාදෙ
උපොසඨස්ස එතාති පුබ්බකිව්වන්ති වුච්චති”ති.

එවං විති නාමෙති නවවිධං පුබ්බකිව්වං දසසිතං, කීං තං කතනති පුච්ඡති, තති තං අකත්වා උපොසඨං කාතුං චිච්චති; තස්මා ථෙරෙන ආණ්ඩෙන අභිලානෙන හික්කුතා උපොසඨො භාරං සම්මජ්ජිතබ්බං, පානියං පටිභොජනියං උපච්චිප්පතබ්බං, ආගතං පසෙද්දප්පතබ්බං, පදිප්පා කාතබ්බො, අකප්පොත්තා දුක්ඛං ආපජ්ජති, ථෙරෙනපි පභිරුපං සැව්වා ආණ්ඩෙ තබ්බං.

“ජන්දපාටිසුඛි”ති එත්ථ උපොසඨකරණන්තං සනතිපතීතෙ සබ්බෙ ඛති උපොසඨං කතා ආගතෙන සනතිපතීතවිභානං ගතත්වා කායසාමග්ගිං අද්දන්නත ජන්දෙ දුතබ්බො; යොපි ගිලානො වා හොති කිච්චපසුතො වා, තෙතාපි පාරිසුඛිං දෙන්නත ජන්දෙපි දුතබ්බො; කථං දුතබ්බො? එකස්ස හික්කුතො සනතිතෙ “ජන්දං ඛම්මි, ජන්දං මෙ භර, ජන්දං මෙ ආපොචෙති”ති අගමිත්තො කායෙත වා වාචාය වා උග්ගෙත වා විසෙද්දප්පතබ්බො, එවං දින්නො හොති ජන්දෙ; අකතුපොසඨෙත

පන ගිලානෙත වා නිව්වපසුතෙත වා පාරිසුඛි දතබ්බා, කථං දතබ්බා? එතස්ස භික්ඛුතො සන්තිකො “පාරිසුඛං දමිති, පාරිසුඛං මෙ කර, පාරිසුඛං මෙ ආරොචෙති”ති අගමන්තො කායෙන වා වාචාය වා උභයෙන වා විඤ්ඤාපෙතබ්බා, එවං දිත්තා හොති පාරිසුඛි; තමපන දෙනෙතන ඡන්දපි දතබ්බා, චුත්තං හෙතං භගවතා: “අනුජානාමි භික්ඛුවෙ ඤාදග්ගපාසමෙ පාරිසුඛිං දෙනෙතන ඡන්දමපි දාතුං සන්ති සම්බන්ධා කරණ්ණං”ති තත්ථ පාරිසුඛිදුතං සම්බන්ධපි අතතනොපි උපපාසථකරණං සමපාදෙති, න අවසෙසං සම්බන්ධිවං; ඡන්දදුතං සම්බන්ධෙව උපපාසථකරණං සමපාදෙති, එවං සමපාදෙති, අතතතා පන උපපාසමො අකතොගෙව හොති; තස්මා පාරිසුඛිං දෙනෙතන ඡන්දපි දතබ්බා; පුඤ්ඤ චුත්තං පන සුඛික ඡන්දං වා ඉමං වා ඡන්දපාරිසුඛිං එතෙන බහුත්තමපි ආකර්තුං වට්ටති. සචෙ පන සො අනතරාමසගග අඤ්ඤං භික්ඛුං පසස්සිවා යෙසං තෙත ඡන්දං වා පාරිසුඛි වා භවිතා, තෙසංඤ්ච අතතනො ව ඡන්දපාරිසුඛිං දෙති, තස්සෙව ආගමන්ති; ඉතරා පන බ්ලාද්‍රසඛිලික ඡන්දපාරිසුඛිතාම හොති, සා න ආගමන්ති; තස්මා සගමෙව සන්තිපතිතවර්තානං ගන්තවා ආරොචෙතබ්බා. සචෙ පන සඤ්චිව ඡන්දං නාරොචෙති දුක්ඛවං ආපජ්ජති, ඡන්දපාරිසුඛි පන තස්මිං කත්තපාසං උපගත මිත්තෙයෙව ආගතා හොති.

“උතුක්ඛානං” ති මෙමන්තාදිතං තිත්තං උතුතං එතතකං අතිත්තන්තං එතතකං අවිසිදන්ති එවං උතුආචික්ඛන්තං.

“භික්ඛුගණනා” ති එතතකා භික්ඛු උපපාසථගෙය සන්ති පතිතාති භික්ඛුතං ගණනා, ඉදමපි හි උභයං කන්ධෙව උපපාසමො කාතබ්බා.

“බ්බාදෙ” ති භික්ඛුතොවාදෙ, නති භික්ඛුනීති ශාවිතං ඕවාදං අනාරොචෙතො උපපාසථං කාතුං වට්ටති. භික්ඛුනියො හි සෙව උපපාසමොති ආගන්තවා අගං උපපාසමො වාතුද්දසො පණණ්රසොති පුච්ඡන්තා පුත උපපාසථදිවසෙ ආගන්තවා “භික්ඛුනී සංඝො අග්ග භික්ඛු සංඝස්ස පාදෙ චන්දති, ඕවාදුපසඛිකමනඤ්ච ශාවති, ලහතු නිර අග්ග භික්ඛුනීසංඝො ඕවාදුපසඛිකමනං”ති එවං ඕවාදො ශාවන්ති, තං ධපෙතො බාලගිලානගමියෙ අඤ්ඤා භවෙපි ආරඤ්ඤානො හොති අපට්ඨකගෙතුං න ලහති, තස්මා යෙන යො පට්ඨකනිතො තෙත භික්ඛුනා උපපාසථගෙය පාති මොක්ඛිද්දෙසකො භික්ඛු එවං වත්තබ්බා: “භික්ඛුනීසංඝො

සහෙත භික්ෂුසංඝස්ස පාදෙව්ඤ්ඤි, ඔවාදුපසංඛිතමනං ව භාවති
 උභතු කීර සහෙත භික්ෂුනිසංඝො ඔවාදුපසංඛිතමනං.” ති පාති
 මොක්ඛදොසකෙත වත්තබ්බං: “අපි කොචි භික්ෂු භික්ෂුනො
 වාදකො සම්මතො.” ති, සචෙ හොති කොචි භික්ෂු භික්ෂුනො
 වාදකො සම්මතො තතො තෙන සො වත්තබ්බො: “ඉත්තනාමො
 භික්ෂු භික්ෂුනොවාදකො සම්මතො, තං භික්ෂුනිසංඝො උප
 සංඛිතමතු” ති. සචෙ නපි තතො තෙන පුච්ඡිතබ්බං: “කො
 ආයසමා උසස්සති භික්ෂුනියො ඔවදිතුං” ති. සචෙ කොචි උසස්
 සති කොචි ව අවධිති අබ්බහි සමිත්තාගතො, තං තජෙචි සම්ම
 ත්තිමා ඔවාදපට්ඨගාගතො වත්තබ්බො: “ඉත්තනාමො භික්ෂු
 භික්ෂුනොවාදකො සම්මතො, තං භික්ෂුනිසංඝො උපසංඛිතමතු” ති.
 සචෙ පත කොචි න උසස්සති පාතිමොක්ඛදොසකෙත වත්තබ්බං:
 ‘නපි කොචි භික්ෂු භික්ෂුනොවාදකො සම්මතො, පාසාදිකෙත
 භික්ෂුනිසංඝො සම්පාදෙතු’ ති එත්තාවතා හි සික්ඛාත්තසංඝ
 භිතං සකලසාසනං ආරොචිතං හොති තෙන භික්ෂුතා සාධුති
 සම්පට්ඨිතමා පාටිපදදිවසෙ භික්ෂුනිනං ආරොචෙතබ්බං, භික්ෂුනි
 සංඝනපි තා භික්ෂුනියො පෙසෙතබ්බො: “ගච්ඡ්ථ අග්ගා පුච්ඡ්ථ
 කීං අග්ග උභති භික්ෂුනිසංඝො ඔවාදුපසංඛිතං” ත. තාහි සාධු
 අග්ගාති සම්පට්ඨිතමා තං භික්ෂුං උපසංඛිතමා එවං වත්තබ්බං
 “කීං අග්ග උභති භික්ෂුනිසංඝො ඔවාදුපසංඛිතං” ති. තෙන
 වත්තබ්බං “නපි කොචි භික්ෂු භික්ෂුනොවාදකො සම්මතො
 පාසාදිකෙත භික්ෂුනිසංඝො සම්පාදෙතු” ති. තාහි සාධු අග්ගාති
 සම්පට්ඨිතබ්බං, ඉදංඤ්ච එකතො අග්ගාතං විහතං තිත්තං වා
 විසෙත චුත්තං, තාසු පත එකාය භික්ෂුනියා වත්තබ්බං චෙචි
 සම්පට්ඨිතබ්බං ව, ඉන්ද්‍රා භස්සා සභාසිසා, සචෙ පත භික්ෂු
 සංඝො වා භික්ෂුනිසංඝො වා ත පුරති උභතොචි වා ගණිත්ත
 මේච පුග්ගලමත්තං වා හොති, තත්‍රායං වචනකමිත්තො:—

“භික්ෂුනියො අග්ග භික්ෂුසංඝස්ස පාදෙ වඤ්ඤති, ඔවාදුප
 සංඛිතමඤ්ච යාවරති, උභතඤ්ඤති කීර අග්ග භික්ෂුනියො ඔවාදුප
 සංඛිතමං” ති

“අහං අග්ග භික්ෂුසංඝස්ස පාදෙ වඤ්ඤමි, ඔවාදුපසංඛිතමඤ්ච
 යාවාමි, උභාමිහං අග්ග ඔවාදුපසංඛිතමං” ති.

“භික්ෂුනිසංඝො අග්ගා අග්ගාතං පාදෙ වඤ්ඤති, ඔවාදුපසංඛ
 මිතං ව යාවති, උභතඤ්ඤති කීර අග්ගා භික්ෂුනිසංඝො ඔවාදුප
 සංඛිතමං” ති.

හික්වුනිණි අයා අයානං පාදෙ වන්දනාමි ඔවාදුපසංකමි නඤ්ච යාවනාමි ලහනතු කිර අයා හික්වුනිණි ඔවාදුපසංකමි නනති.

අහං අයා අයානං පාදෙ වන්දමි ඔවාදුපසංකමිනඤ්ච යාවාමි ලහාමහං අයා ඔවාදුපසංකමිනනති.

හික්වුනිසංඝො අයා අයාය්හං පාදෙ වන්දනාමි ඔවාදුපසංකමිනඤ්ච යාවනාමි ලහනතු කිර අයා හික්වුනිසංඝො ඔවාදුපසංකමි නනති.

හික්වුනිණි අයා අයාය්හං පාදෙ වන්දනාමි ඔවාදුපසංකමිනං ව යාවනාමි ලහනතු කිර අයා හික්වුනිණි ඔවාදුපසංකමිනනති.

අහං අයා අයාය්හං පාදෙ වන්දමි ඔවාදුපසංකමිනඤ්ච යාවාමි ලහාමහං අයා ඔවාදුපසංකමිනනති.

තෙතාපි හික්වුනා උපපාසකාලෙ එචං වත්තබ්බං “හික්වුනිණි හතොත හික්වුසංඝස්ස පාදෙ වන්දනාමි, ඔවාදුපසංකමිනඤ්ච යාවනාමි, ලහනතු කිර හතොත හික්වුනිණි ඔවාදුපසංකමිනනති; හික්වුනි හතොත හික්වුසංඝස්ස පාදෙ වන්දනාමි, ඔවාදුපසංකමිනච යාවනාමි, ලහනතු කිර හතොත හික්වුනි ඔවාදුපසංකමිනනති; හික්වුනි සංඝො හතොත-හික්වුනිණි හතොත-හික්වුනි හතොත-ආයස්ස න්දානං පාදෙ වන්දනාමි— වන්දනාමි— වන්දනාමි— ඔවාදුපසංකමිනච යාවනාමි— යාවනාමි— යාවනාමි— ලහනතු කිර හතොත හික්වුනිසංඝො— ලහනතු කිර හතොත හික්වුනිණි— ලහනතු කිර හතොත හික්වුනි ඔවාදුපසංකමිනං”ති. උපපාසකාලෙ පාතිමොක්ඛිද්දසකෙත වා ඤාතතිපකෙත වා ඉතරොත වා හික්වුනා සථෙ සමමතො හික්වු අති පුරිමතමෙතෙව “තං හික්වුනිසංඝො— තං හික්වුනිණි— තං හික්වුනි— උපසංකමිතු— උපසංකමිනතු— උපසංකමි තු”ති වත්තබ්බං. සථෙ නති “පාසාදිකොත හික්වුනිසංඝො— හික්වුනිණි— හික්වුනි සමපාදෙතු— සමපාදෙතතු— සමපාදෙතු”ති වත්තබ්බං ඔවාදුපරිඤාහතෙත. පාපිපදෙ තං පට්ටාහරිතා තපථව වත්තබ්බං, අගමෙත්ථ සංඛෙපවිතිච්ඡයො; එචං හික්වුනිහි යාවනං ඔමාදං ආරොපෙතාම උපපාසකො නාතබ්බො, තෙත වුත්තං:—

“ජන්දපාපිසුඬි උතුක්ඛානං හික්වුසංඝො ව ඔවාදෙ, උපපාසකං එතාහි පුබ්බස්ථිතාහි වුචන්ති”ති.

“පාරිසුඛිං ආයඤ්ඤාං ආරොචෙථා” ති අත්තනො පරිසුඛිභාවං ආරොචෙථ. “පාතිමොක්ඛං උද්දිසිංහාමි” ති ඉදං පාරිසුඛි ආරොචනස්ස කාරණවචනං, “න භික්ඛුවෙ භාස නතිභෙතන පාතිමොක්ඛං සොනබ්බං, සො සුඤ්ඤාය ආසනති දුක්ඛාමසො” ති. වචනනො අපරිසුඛෙහි පාතිමොක්ඛං සොඥාන වට්ඨති, තෙන වුත්තං: “පාරිසුඛිං ආයඤ්ඤාං ආරොචෙථ, පාතිමොක්ඛං උද්දිසිංහාමි” ති. එන් සියා: “සංඝො උපෙසාසථං කරෙග්ග පාතිමොක්ඛං උද්දිසෙග්ග” ති වුත්තනතා ඉධාපි පාතිමොක්ඛං උද්දිසිංහාමි” ති. වත්තබ්බං, එවං හි සති සුඤ්ඤානං පරං සංඝියතීති: වුච්චෙත: වචනමිත්තමෙවෙතං, න සංඝියති, ලක්ඛණතො පන සමෙති, සංඝස්ස සාමග්ගියා ගණස්ස සාමග්ගියා පුග්ගලස්ස උද්දායං සංඝස්ස උද්දායං භොති පාතිමොක්ඛනාති ඉදං හෙත්ව ලක්ඛණං, තස්මා “පාතිමොක්ඛං උද්දිසිංහාමි” ති ඉදමෙවෙත්ව චිත්තබ්බං.

“නං සබ්බෙව සත්තා සාධුඛං සුඤ්ඤාම මනසිකරොමා”, ති-“නං” ති පාතිමොක්ඛං, “සබ්බෙව සත්තා” ති සංවිතිකා නස්සා පරිසාය ථෙරා ච නවා ච මිජ්ඣිමා ච. “සාධුඛං සුඤ්ඤාමා” ති අභිකතා මනසි කර්තා සොනවාචරවසෙත සබ්බෙවෙතසා සමිත්තාහරාම. “මනසි කරොමා” ති එකගචිත්තා නුචා විතෙත රූපයාම; එන් ව තිඤ්ඤාපි “පාතිමොක්ඛං උද්දිසිංහාමි” ති වුත්තනතා සුඤ්ඤාම මනසි කරොමාති වත්තං සුත්තං විය දිස්සති, “සංඝො උපෙසාසථං කරෙග්ග” ති ඉමිනං පන න ගමෙති, සමිත්තස්ස හි සංඝස්සෙතං උපෙසාසථකරණං, පාතිමොක්ඛසුද්දායස්සෙව සංඝපරිසාපනතා ව; ඉච්චස්ස සංඝපරිසාපනතතා “සුඤ්ඤාම මනසි කරොමාති වත්තං සුත්තං. ඉදති සං වුත්තං “පාරිසුඛිං ආයඤ්ඤාං ආරොචෙථා” ති තත්ව යථා පාරිසුඛිආරොචනං භොති තං දස්සෙතං “ගස්ස සියං ආපනති සො ආචිකරෙග්ග” ති අංඝ.

තත්ව “ගස්ස සියං” ති ගස්ස ජිත්තං ආකාරංතං අඤ්ඤාන රෙත ආකාරෙත ආපනතා ආපනති ගවෙග්ග; ආපනතිං හි ආපජ්ජෙතො අලුජ්ජිතා, අඤ්ඤාණතා, නුකකුච්චපකතතා, අභජ්ජිතෙ කප්පිගසඤ්ඤිතා, කප්පිගෙ අකප්පිගසඤ්ඤිතා, සතිසමමාසාති ඉමෙහි ජිත්තාකාරෙහි ආපජ්ජති.

කථං අලුජ්ජිතාය ආපජ්ජති? අභජ්ජිග්ගාවං ජානෙතොමෙව මුද්දිතා වීතිකතමං කරොති, වුත්තමිටි වෙතං “සඤ්චිට්ඨ ආපනතීං ආපජ්ජති, ආපනතීං පරිගුහති, අනභිගමිනඤ්ච ගවජ්ජති, එදිසො වුච්චති අලුජ්ජිග්ගලො” ති.

කර්ම අභිසංඝාතය ආපර්ච්ඡා? අභිසංඝාතප්‍රභවයෙහි මෙකු
මොවුහො කතාකතාකතාකතා. අප්‍රාණිකතා අකතාකතා
කතොති කතාකතා පිරාමෙති, එවං අභිසංඝාතය ආපර්ච්ඡා.

කර්ම කුසලාචාරකතාය ආපර්ච්ඡා? කර්මයකර්මය
නිකාය කුසලාචාර උපපන්න විනයධර්ම පුළුල්තා කර්මය මෙ
කතාකතා සිය අකර්මය මෙත කතාකතා, අයං පත වට්ඨාසිති
මද්දාසිති විනිකමතිමෙව, එවං කුසලාචාරකතාය ආපර්ච්ඡා.

කර්ම අකර්මය කර්මයකර්මය ආපර්ච්ඡා? අව්‍යංගං
සුකර්මංගති බාදති, විකාලෙ කාලකර්මය කුසලාචාර එවං
අකර්මය කර්මයකර්මය ආපර්ච්ඡා

කර්ම කර්මය අකර්මයකර්මය ආපර්ච්ඡා? සුකර්මංගං
අව්‍යංගංගති බාදති, කාලෙ විකාලකර්මය කුසලාචාර එවං
කර්මය අකර්මයකර්මය ආපර්ච්ඡා.

කර්ම සතිසමමාසා ආපර්ච්ඡා? සතසතා විවර්ථපවාසා
දති සතිසමමාසා ආපර්ච්ඡා.

ඉති ඉමං ජනනං ආකාරානං අභිසංඝාතෙහි ආකාරානං
ආපනතා; “සංගා සියා”ති සතතතාං ආපනතිකතානං
අභිසංඝාතො ආපනති චරිතං වා මර්කිතං වා තවතං වාති
අපනතා;

“සංගා ආවිකරෙය්‍යා”ති සංගා තං ආපනතී. දෙසෙතු වා
පනාසෙතු වාති වුත්තං ගොති. “අනන්තියා ආපනතියා”ති
ගංගා පන එවං අපනතා වා, ආපනතී ආපර්ච්ඡා ව පුත
වුට්ඨිතා වා, දෙසිතා වා, අපරොපිතා වා ආපනති, තංගා ස,
ආපනති අනන්තියා නාම ගොති; එවං අනන්තියා ආපනතියා කුණ්ඨි
භවිතං. “කුණ්ඨිභාවෙන මධ්‍ය පනාසෙය්‍යෙහි පටිසුඛාති
වෙදිතාමි”ති කුණ්ඨිභාවෙනාපි හි කාරණෙන අතං අයග්ගෙන
පටිසුඛි ඉවෙව ජාතිතාමි. “සංගා මධ්‍ය පන පවෙච්ඡාසුඛාසං
වෙය්‍යාකරණං ගොති”ති සංගා එකෙකෙකො පුට්ඨා බාස
රෙය්‍ය සංගා එකෙකෙකො පවෙච්ඡාසුඛා මි. එස පුට්ඨිති
කුණ්ඨි මානරෙය්‍යාති වුත්තං ගොති. “එවමෙව. එවරුපාස
පටිසංගා සාධ නාති. අනුසංචිතා ගොති”ති එස එකෙව
තාව ආවර්තා එවං වදන්ති: “එවමෙව. ඉමංගා හිකුපුට්ඨාසං
යදෙතා “සංගා සියා ආපනති සංගා ආවිකරෙය්‍ය අනන්තියා
ආපනතියා කුණ්ඨිභවිතං. කුණ්ඨිභාවෙන මධ්‍ය පනාසෙය්‍යෙහි

පරිශ්‍රමයේ වෙදිසාමි”හි තිබෙනතුටු අනුභවිතං තං එකමෙ
 කෙනමං එස පුත්‍රතීති එවං. ජාතිකබලං හොතිති අපොති.
 න තං යුජ්‍යති. කසමා? අප්‍රාසාද්‍යන්තොදතො; අනුභවණං හි
 නාම අප්‍රාසො ව බ්‍රාහ්මණො ව අහිංසකං හොති, “දුතියමි
 එතමන්තං වදමි”හි ආදිප්‍ර විස. “යසා සියා”හි ආදි වචනත්‍යයං
 පත අප්‍රාසො ව බ්‍රාහ්මණො ව හිංසකං, තෙන තසා අනුභව
 ණත්‍යයං න යුජ්‍යති, යදි චෙතං යාවතතිශාන්තාවණං සියා
 නිදහ්‍යොද්‍යො අහිංසකො වාපතති සියා, නව යුත්තා අනාපතති
 කෙතොතො වාපතතිං වාපජ්‍යිතුං. අපරෙ අනුභවිතන්ති පදසා
 අනුභවෙනිකබන්ති අප්‍රං විකපොතො ‘යාව තතිශ’තති ඉදං
 උපරි උදෙසාවසානෙ “කවිත පරිප්‍රමා තතිශමි පුත්‍රමි”හි
 එතං සකිංශ ව්‍රතතන්ති ආහු. තමි න යුජ්‍යති, කසමා? අප්‍රා
 යුත්‍රතීනං අභාවතො: ඉදං හි පදං කෙවි අනුභවිතන්ති පරිකා
 යන්ති, කෙවි අනුභවිතන්ති, තං උභයොව අතිකාල
 මෙව දිපෙති, න අනාගතං, යදි වසා අයං අපොති සියා,
 අනුභවිතං කෙසෙතිති වදෙස, එවං තාව අප්‍රාසාවතො න
 යුජ්‍යති, යදි චෙතං උදෙසාවසානෙ වචනං සකිංශ ව්‍රතං සියා,
 න ආවිකරිසාමි හි විතං උපපාදෙතකසා නිදහ්‍යො සමතොති
 ව්‍රත ප්‍රාසාදෙ න සියා, කසමා ‘යාව නතිශං අනුභවිතොතො’
 හි වචනතො ‘යාව තතිශ’තති ඉදං වචනමෙව නිරන්තං සියා,
 කසමා? නිදහ්‍යොද්‍යො යාවතතිශාන්තාවණසා අභාවතොති එවං
 යුත්තිඅභාවතො තමි න යුජ්‍යති යාව තතිශං අනුභවිතං
 හොති’ හි ඉදං පත උකබන්ධවචනමත්‍යං, තෙන ඉමමන්තං
 දසෙසති ඉදං පාතිමොකං නාම යාවතතිශං අනුභවිතයති නසමි
 යාවතතිශං අනුභවිතොතො යො සරමොතො තන්තිං වාපතතිං
 නාපිකරොති තසා යාවතතිශාන්තාවණාවසානෙ යමප්‍රානමුතා
 වාදෙ හොති, තදෙතං යො අනුභවිතං යාවතතිශං අනුභවිතං
 නාම හොති තං දසෙසතු. “තත්‍යායමිතොත පුත්‍රමි”හි ආදි
 ව්‍රතං, තං පතෙතං පාරාජිකාදිතං අවසානෙ දිසාති න නිද
 නාවසානෙ, කිසොපි න දිසාති අප්‍රාසො උදෙසාකාලෙ ආවිකතා
 හිසා රාහු හොතිති වචනං “උද්දිවං චො අයමිතොතා නිදහ්‍යං
 තත්‍යායමිතොත පුත්‍රමි” හි ආදිතා තෙතො වතතබ්‍රමෙව,
 එවං හි නිදහ්‍යං ප්‍රඋද්දිවං හොති අභ්‍රාසො ප්‍රඋද්දිවං, ඉමමෙ
 වන්තං සකිංශ උපපාසරකබන්ධෙ ව්‍රතං “යාවතතිශං අනුභව
 විතං හොතිති සකිමි අනුභවිතං හොති දුතියමි අනුභවිතං
 හොති තතිශමි අනුභවිතං හොති” හි අයමෙතො අවරිතපරමෙ
 රාහතො විනිවිජ්‍යො.

“සො පන හික්ඛු —පෙ:— සමපජානමුසාවාදණ්‍ය හොති” යි සමපජානමුසාවාදෙ අස්‍ය හොති, තෙනස්‍ය දුක්ඛං පනති හොති, සාව චො පන න මුසාවාදලක්ඛණෙන, සමපජාන මුසාවාදෙ කිං හොති දුක්ඛං හොති? යි ඉමිනා පන හභවතො, චචතෙන චචවාසෙ අකිරිගසමුට්ඨානාපත්ති හොති? යි චෙදි තඛො, වුත්තමි චෙතො:—

“අනාලපජනා මනුජෙන තෙන වී
වාචා ගිරංනොච පසෙ භණ්ණො
ආපජෙත්ඤා වාචසිකං න කාසිකං.
පඤ්ඤා මමිසා සුසලෙහි විනානා” යි.

“අනතරාසිකො” යි විපට්ඨසාරවත්තභාග පාමොජ්ජාදි සමභවං නිවාසෙත්ථා පරමර්කිතාදිනං අභිගමො අනතරාග කෙරො. “නසමා” යි යස්මා අයං අනාචිකරණසංඛාතො සමප ජානමුසාවාදෙ අනතරාසිකො හොති, තස්මා “සරමානොනා” යි අත්තති සන්ධිං ආපත්තිං ජානතොතං. විසුඛාපෙතෙක්ඛනා” යි වුට්ඨාතුකාමෙන විසුජ්ඣිතුකාමෙන “සන්ධි ආපත්ති” යි ආපජ්ඣිතා අවුට්ඨිතා ආපත්ති ‘ආවිකානඛබ්බා’ යි සංඝමෙජ්ඣ වා ගණමෙජ්ඣ වා එකපුගෙලෙ වා පකාසෙනඛබ්බා අනතමෙසො අන න්තරස්සාපි හික්ඛුතො “අසං ආවුසො ඉත්ථනනාමං ආපත්තිං ආපජෙනා ඉතො වුට්ඨාසිත්වා නං ආපත්තිං පටිකප්පස්සාමි” යි චත්තඛබ්බං, සචෙපි චෙමතිකො හොති ‘අතං ආවුසො ඉත්ථනනා මාග ආපත්තිං චෙමතිකො යද නිබ්බමතිකො හවිස්සාමි තද නං ආපත්තිං පටිකර්ස්සාමි’ යි චත්තඛබ්බං. “ආවිකානා හිස්ස ඵාසු හොති” යි එත්ථ ආවිකනාති ආවිකනාග පකාසිතාගාති අත්ථො, අලජ්ඣිතාති ආදිසු පිග ඉදමි කරණත්ථො පටිච්ඡතචචනං, හි ඉති නිපාතමත්තං, අස්සො යි එත්ථ සහික්ඛුතො, ඵාසු හොති යි පර මර්කිතාදිනං අභිගමො ඵාසු හොති, අවිපට්ඨසාරමුලකානං පාමොජ්ජාදිනං චතෙන සුඛා පටිපද සමපජ්ඣිති අත්ථො.

ඉති සඛ්ඛාවිතරණිකා පානිමොක්ඛවණ්ණනාග
නිදනවණ්ණනා නිවරිතා.

ඉදති පදෙතං නිදනානන්තරං ‘නාමිමෙ චත්තාසො’ යි ආදි පාරාජිකකණ්ඩං. තත්ථ “නාමා” යි තස්මිං. “පානිමොක්ඛං උද්දිසිස්සාමි” යි එවං වුත්තං පානිමොක්ඛ “ඉමෙ” යි ඉදති

විභවබාහං අභිමුඛිකරණං. “වනතාපො”ති ගණනපරි
 චෙත්තෙද. “පාරාජිකා” ති එවං නාමිකා. “බම්බා”ති ආපතති
 යො. “උපද්දසං ආශවජනති” ති සරුපෙත උද්දීපිතබාහං
 ආගවජනති, හ නිදුපෙන පිඨ “ගග්ග සිසා ආපතති”ති සාධ,
 රණවචනමෙතෙන න.

“ගගා පනා”ති රසාදිසාදිනා ලිඛිතාදිපෙතෙතෙ යො කොචි.
 “පනා”ති තිපාපතා. “හික්ඛු”ති එභිහික්ඛුඋපසමපද සරණ,
 ගමනඋපසමපද ඔවාදපටිග්ගගණඋපසමපද පඤ්ඤාචාරාකරණ
 උපසමපද අවධිකරුධමමටටිග්ගගණඋපසමපද දුපෙතන උප
 සමපද අවධිවාචකඋපසමපද ඤාතතිවතුනාකමමඋපසමපදති
 දුපොසු අවධිසු උපසමපදසු ඤාතතිවතුනොන උපසමපදකමමන
 අඤ්ඤාපන ධාතාරපෙනන උපසමපෙනනා, තස්ස පන කමිසස
 වත්තු ඤාතති අනුසාවණ සිමා පරිස සමපතතිවසෙන අඤ්ඤාපනා
 චෙදිතබ්බා, තප් “වක්ඛු”ති උපසමපදපෙතකො පුග්ගපෙලා යො
 ධපෙතො උපාටිසතිවසං පුග්ග අනතිමවත්තු. අර්ඤාපනන
 පුබ්බං පණ්ඨකාදයො ච එකාදස අභබ්බපුග්ගපෙල චෙදිතපෙබ්බා,
 තප් උපාටිසතිවසං නාම පටිසන්තිගණනො පටිසං අපරි
 පුණ්ණපිසතිවසං, අනතිමවත්තු. අර්ඤාපනනපුබ්බා නාම
 චතුග්ගං පාරාජිකානං අඤ්ඤාතරං අර්ඤාපනනපුබ්බා, පණ්ඨ
 කාදයො චජ්ඣිසපුග්ගඋකරායං වුභ්වා. තෙසු ආසිත්තපණ්ඨ
 කඤ්ච උසුපණ්ඨකඤ්ච ධපෙතො ඔපකකිකපණ්ඨකො ච
 භෙදංසකපණ්ඨකො ච පණ්ඨකභාවපෙකුඤ්ච සිංහා පකුභාණ්ඨකො
 ච දුඛ අබ්භිපොතො, පෙය්සංවාසකො පන තිවිසො, ලිඛග්ගො
 නමිකා සංවාසපොතකො උග්ගපොතකොති, තප් යො සං
 පබ්බජිතො හ හික්ඛුචසාති ගණනති න යථාමුඛිං හික්ඛුනං වා
 සාමපණ්ඨානං වා වතුනං සාදියති න ආසෙනන පටිබාහති න
 උපොසථාදිසු සඤ්ඤාති අයං අසුඛ විභවනාය ලිඛග්ගපොතො
 පෙතිතතො ලිඛග්ගපොතකො නාම.

යො පන හික්ඛුති පබ්බජිතො සාමපණ්ඨො සමාපනා කාසා
 යාති අපෙනතො තෙසු සඋය්සානොච මෙවුනං බම්බං පටිසන්තිතො
 පුත නිවාසෙතො සාමපණ්ඨොචං පටිජානාති අයං හික්ඛුති දිත්ත
 ලිඛග්ගො අපරිචචිත්තතති න ලිඛග්ගපොතකො, ලිඛිතානුරුප්පං
 සංවාසං සාදිතතො නාපි සංවාසපොතකො, අනතිමවත්තු.
 අර්ඤාපනනකමි එසෙව නයො. යො ච චො සාමපණ්ඨො
 සමාපනා විදෙසං ගතො හික්ඛුචසාති ගණනති යථා මුඛිං
 වතුනං සාදියති ආසෙනන පටිබාහති උපොසථාදිසු සඤ්ඤාති

අයං සංවාසමතකසංඝාතං චේතනිකතතාං සංවාසනේතනසංඝාතං නාම,
 භික්ඛුචක්ඛානණනාදිසංඝාතං සංඝාතං භික්ඛිග්ගෙදෙ ඉමසමිං අපෙක්ඛ
 සංවාසෙති චේදිතසෙධො. සිතං පටිපක්ඛානං න මං සොචි
 ජානාතිති පුන ඵලං. පටිපජ්ජනෙතපි එසෙව නසො සොපන
 සංඝං පඤ්චේතො විහාරං ගතො යථාමුඛස්ථං ව්‍යුත්තං සාදියති
 ආසනෙන පටිඛාතති භික්ඛුචක්ඛාති ගණෙති උපපාසකාදිය
 ගජ්ජිකාති අයං ලිඛකං චේව සංවාසං ච චේතනිකතතාං උභය
 නේතනසංඝාතං නාම, ධුරන්තිකඛපවසෙන කාසායාති අපනේතො
 අනුමේවස්සං අජ්ඣාපජ්ජේති පුන තාති අච්ඡාදෙත්වා ඵලං පටි
 පජ්ජනෙතපි එසෙව නසො. අයං නිවිසෙති චේතනසංවාසෙතො
 ඉධ අභිසෙපනො ධරෙත්වා පන ඉමං තිට්ඨං:

“රාජදුඛභික්ඛභක්තනාරොගවේශිකසෙන වා,
 විචරාහරණස්ථං වා ලිඛං ආදියනීයං සො.
 සංවාසං නාමිවාසෙති යාම සො සුඛමානසො,
 අපිණ්‍යසංවාසෙතො නාම නාම ඵස නි වුච්ඡති”ති.

සොපන උපසම්පන්නො තිත්ථියභාවං පනත්වානො සංඝං
 වා භුක්ඛවිරාදිකං තිත්ථියලිඛං ආදියති තෙතං වා සනත්තෙන
 පඤ්චේති නසෙනො වා හුත්වා ආර්ථිකානං සනත්තං ගතො
 තෙතං වතාති ආදියති අයං තිත්ථියපක්ඛානකසංඝාතං, ධරෙත්වා
 පන මිත්‍රසංඝාතං අවසෙසො සංඝාතං තිරව්‍යානසෙනො නාම,
 යෙන මිත්‍රසංඝාතං ජනෙනති සංඝෙ මිත්‍රසංඝාතෙනෙව
 සංවිච්චි ජිවිතො වෙරොපිතො අයං මානුෂානසංඝාතං, පිත්‍රසං
 ඝාතෙති එසෙව නසො යෙන අනාමසංඝාතං ගිහිලිසෙතං ගිතොපි
 මිත්‍රසංඝාතං ධුරන්තිකඛපවසෙන කාසායාති අපනේතො
 අයං අරහන්තසංඝාතං නාම, සොපන පක්ඛානතං භික්ඛුතිං
 තිණ්ණං මහොතං අඤ්ඤාතරස්මිං මෙයන දුසෙති අයං භික්ඛුති
 දුසෙතො නාම, යො දෙවදත්තො විය සාසනං උභිමමං උඛිතං
 කතො වතුකං කමොතං අඤ්ඤාතරවසෙන සංඝං භික්ඛුති අයං
 සංඝභද්දසංඝාතං, යො දෙවදත්තො විය දුට්ඨිකතන වධක
 විනේතන තපාකතසංඝාතං ජිවමානකර්මර බුද්ධකම්මකාය පිටත
 මිත්තමි ලොභිකං උපපාදෙති අයං ලොභිකුපාදසංඝාතං නාම
 යං ඉතිහිතකුපාදකමමතො ව පුරිසනිවිතකුපාදක
 කමමතො ව උභයතො දුට්ඨමි බ්‍යඤ්ජනමෙජ්ජි අයං උභයතො
 බ්‍යඤ්ජනසංඝාතං, ඉති ඉමෙ තෙතං පුගලා උපසම්පදං
 අවස්ථා. ඉමෙ පන ධරෙත්වා අඤ්ඤාසමි උපසම්පදපෙතෙති
 සති උපසම්පදකමමං වස්සමිපතතිවසෙන අභුපං ගොති.

සහායවුන්කීයෝ හොඳයි, තම හඬවතා පසුකුණාසිකාවටද
සබ්බාතං සාර්වඥාදි තත්ව සිද්ධිකරණයටත් සමාපන්නතාව
සිද්ධිතං සිද්ධිකාර්ථවශයෙන්ම සිද්ධි පරිපූරණයෙන් සාර්ථ-
ව අවිනිශ්චයකරණය හුළු තද්වයං උපකරණයකි අතෝ

“සිද්ධිං අපව්චකතාය පුබ්බලාං අනාවිකතො” යි යං
සිද්ධිං සමාපන්නතා තං අපවිකතීරිතා යඤ්ච සාර්ථං සමාපන්නතා
තස්මිං පුබ්බලභාවං අපරකාසෙත්වා, තත්ව විතරකානන්තකාලප-
රොකපුණාලවිජානනවිසේන සිද්ධිං පව්චකතාං ඤාතීං තද-
භාවෙන අපව්චකතාං වේදිතබ්බං. කුරු? උපකරණකරණවිසේන
විචිත්තකාමිතාවිසේනකවති සිද්ධිං පව්චකතාං හොති, හ දව-
වා රවා වා හණ්ණකායං, එවං විතරවිසේන සිද්ධිං පව්චකතාං
හොති, හ තදභාවෙන. තරා “බුබ්බං පව්චකතාමි බබ්බං පව්ච-
කතාමි සබ්බං පව්චකතාමි සිද්ධිං විනායං පාතිමොක්ඛං
උපද්දං උපජකායං ආවර්ගං සම්චිහාරිකං අනන්තවාසිකං
සමානුපජකායකං සමානාවර්ගිකං සබ්බාසම්චාරිං පව්චකතාමි” යි
එවං වුත්තානං බුද්ධාදිනං චතුර්දසකං, “හිමිනි මං බාගෙති
උපාසෙතො ආරාමිකො සාමග්ගෙරා නිජ්ජෙයා නිජ්ජෙයාව
කො අසමග්ගො අසමානපුත්තියොති මං බාගෙති” යි එවං
වුත්තානං හිමිආදිනං අවධානනඤ්චෙනි ඉමෙසං වාචිකයා වෙතන
පදනං යස්ස කායාචි කප්චවචකස්ස වසෙන පොසු යං භිඤ්චි
චතතුකාමස්ස යං භිඤ්චි වදන්තා සිද්ධිං පව්චකතාං හොති, ත-
රුකාදිනං අඤ්ඤාතරස්ස නාමිං කපෙත්වා පව්චාපිකකතායං,
එවං බෙත්තවිසේන පව්චකතාං හොති හ තදභාවෙන. තත්ව
යදෙතං “පව්චකතාමි” යි වං මං බාගෙති” යි වං වුත්තං විතරකාන-
කාලවචනං, යාති වං “අලං මෙ බුද්ධෙන නිත්තං මෙ බුද්ධෙන න
මමෙත්වා බුද්ධෙන සුබුද්ධතානං බුද්ධතා” යි ආදිනා නගෙන
ආබ්‍යාතවිසේන කාලං අනාමසිතා පුරිමෙති වුද්දසති පදෙති
යසිං යොජෙත්වා වුත්තාති අලං මෙති ආදිනි චත්තාරි පදනා,
පෙතං සෙව වං සෙවචචකානං වසෙන පව්චකතාං හොති, හ
පව්චකතාසිතා වං පව්චකතාසිතා වං මං බාගෙති” යි වං බාගෙ-
ත්තසිති වං යනනුකානං පව්චකතාසිතා වාති ආදිනි අනිකානං,
කප්පරිකප්පවචකානි හණ්ණකායං, එවං විතරකානකාලවිසේන
වේචි අනාමවිකාලවිසේන වං පව්චකතාං හොති හ තද-
භාවෙන පරොකො පන පුරිමො කායිකො වාචිකො වං, තත්ව
බුබ්බං පව්චකතාමි” යි ආදිනා නගෙන යාය කායචි භාගාය වචි
හෙදං කතා වාචිකපරොකොනෙව පව්චකතාං හොති, හ

අකබරලිඛනං වා කප්පමුද්දාදි නිදසානංවා කායපසොගං කතො
නතස්ස, එවං වාචසිකපසොගෙනෙව පච්චික්ඛානං හොති න
තදභාෂෙත.

පුග්ගලො පන දුට්ඨො යො ච පච්චික්ඛාති යස්ස ච පච්චි
ක්ඛාති තස්ස සො පච්චික්ඛාති සො සච්ච උමමතාතිනතවනත
චෙදනට්ඨානං අඤ්ඤාතපො න හොති, යස්ස පන පච්චික්ඛාති
සො සච්ච මනුස්සජාතිකො හොති න ච උමමනකාදිනං අඤ්ඤ
තපො සමුත්ථිභූතො ච සික්ඛාපච්චික්ඛානං හොති, නති අසමුත්ථි
භූතස්ස දුෂෙතන වා පපණ්ණන වා ආපොචනං රූහති, එවං යථා
වුත්තපුගලවිසෙසා පච්චික්ඛානං හොති න තදභාෂෙත විජාන
නමි නිසේදානියමිතපසෙන දුට්ඨං තස්ස යස්ස සෙසං වා
නිසමෙත්වා ඉමස්ස ඉමෙත්වං වා ආපොචමිති වදති සච්ච නෙ යථා
පක්ඛිසා ලොකෙ මනුස්සා චචතං පුත්ථා ආචර්ජනසමයෙ
ජානාති එවං තස්ස විච්ඡානනාරමෙව තස්ස අයං උක්ඛණ්ඨි
තොති වා ගිහිභාවං පසංයතිති වා සෙන නෙතවි ආකාෂෙත
සික්ඛාපච්චික්ඛානභාවං ජානනති පච්චික්ඛාතාව හොති සික්ඛා,
අථ අපරභාෂෙ කිං ඉමිකා වුත්තානති විනොතො ජානනති
අඤ්ඤ වා ජානනති අපච්චික්ඛාතාව හොති සික්ඛා, අනිසමෙත්වා
ආපොචමිතස්ස පන සච්ච වුත්තනසෙන යො නොවි මනුස්ස
ජාතිකො චචතන්තං ජානාති පච්චික්ඛාතාව හොති සික්ඛා, එවං
විජානනවිසෙස පච්චික්ඛානං හොති න තදභාෂෙත, යො පන
අනාමසො දවායපි පච්චික්ඛාති නෙත අපච්චික්ඛාතාව හොති
සික්ඛා, ඉති ඉමෙත්වං වුත්තපසාරානං විතතාදිනං වා විසෙස
සබ්බසො වා පන අපච්චික්ඛාතොන සික්ඛං අපච්චික්ඛාය සික්ඛං
පච්චික්ඛානසෙසං අත්ථතුතං එකච්චං දුබ්බලාං අනාවිකතො
‘මමුත්තං බමමං පතිසෙසෙය්සා’ති එත්ව මෙදුතබමමනති
රාගපට්ඨුට්ඨානෙන සද්ධානං උභික්ඛං බමමං, පතිසෙසෙය්සාති
සෙසෙය්ස අරුධාපපෙර්ය. “අනාමසො”ති සබ්බනතිමෙන
පටිච්චෙදෙන “නිරවජ්ජනානාසපි”ති පටිසංක්ඛිවසෙන තිරවජ්ජ
නෙසු කතායපි අයමෙත්ව අනුපපඤ්ඤනති “පාරාජිකො
හොති”ති පරාජිකො හොති පරාජයමාපනො. ‘අසංවා
සො’ති පක්ඛතතො ගිහිභූ සහ වසනති එත්වා එකකම්මාදි
සො තිට්ඨො සංවාසො සො නෙත සඬිං කත්ති අසංවාසො
ගිහිකපමමු ගි එස සණ්ඨරනොපි න හොති අයං තාව පද
වණ්ණනා.

අයං පතෙත්ථ විහිව්ඡයො, චක්ඛුසාං චක්ඛුසාං තීර්ථජානගත වසෙන හි තිසෙසා ඉප්පිසො, තාසං චච්චමග්ගපසාං ච මිග්ගමුඛ මිග්ගවසෙන තයො තයො කතො තව මිග්ගා, තථා උභතො බ්‍යඤ්ඤානානං, පුරිසානං පත චච්චමග්ගමුඛමිග්ග වසෙන ථෙව ථෙව කතො ඡ, තථා පණ්ඩිතානනති එවං තිංසමිග්ගා, තෙසු අනතතො වා පරෙසං වා යස්ස කස්සපි මිග්ගස්ස සත්තස්ස වා අසත්තස්ස වා පරෙසං පත මතානවපි අකඛසිතස්ස වා භෙගුසෙයන අකඛසිතස්ස වා පකතිවාතෙන අසමිදුට්ඨ අලලා කාසෙ යො හික්ඛු එකතිලබ්භිජමිතතමපි අනතතො අඛගජානං සත්තං වා අසත්තං වා සෙවනවිජෙනතත පථෙසෙහි පරෙත වා පථෙසිඤමානෙ පථෙසතපවිට්ඨධර්මිඋද්ධරණෙසු යං කිඤ්චි සාදිග්ගි අයං පාරාජිකාපතතිං ආපතෙනා නාම භොති, අයං තාවෙත්ථ අසාධාරණවිති ව්ඡයො. සබ්බසික්ඛාපදානං පත සාධාරණ විහිව්ඡයත්ථං අයං මාතිකා. —

“නිදනං පුග්ගලං චක්ඛු පඤ්ඤානතිමිධිමෙව ච
ආණ්ඩනාපනගතාපනති විපතතිං අඛගමෙව ච

සමුච්චානමිධිං කිසිසා සඤ්ඤා විජෙනති නානනං
වජ්ජකමමපසගෙදඤ්ච නිකවසෙමිධිං නථා.

ලක්ඛණං සත්තදසකාසීනං සාධාරණං ඉදං
ඤ්චා සොපෙසා මෙධාවි නත්ථ නත්ථ යථාරතං.”

තත්ථ නිදනං නාම ථෙසාලි රාජගහ සාවතී ආලවි නො සමිති සත්ත භග්ගානං වසෙන සත්තවිධං පඤ්ඤානතිට්ඨානං, ඉදං හි සබ්බසික්ඛාපදානං නිදනං, පුග්ගලො නාම යං යං ආරබ්භ නං තං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාතං, චක්ඛු නාම තස්ස තස්ස පුග්ගලස්ස අක්ඛා වාරො වුච්චති. පඤ්ඤානතිමිධිනති, පඤ්ඤානතිඅනුපඤ්ඤානති අනු පපතනපඤ්ඤානති සබ්බත්ථපඤ්ඤානති පදෙසපඤ්ඤානති සාධාරණ පඤ්ඤානති අසාධාරණපඤ්ඤානති එකතොපඤ්ඤානති උභතො පඤ්ඤානති වසෙන නවමිධා පඤ්ඤානති, තත්ථ අනුපපතනපඤ්ඤානති නාම අනුපපතන පදෙසෙ පඤ්ඤාතතා, සා අර්ථගරුඛමමපටිග්ග භණ්ඩසෙන හික්ඛුතීතං යෙව ආගතා, අඤ්ඤානු නත්ථි. විතසධර පඤ්චමේත ගණෙන උපසම්පදා ගණංගණුපාභණා ධුමනගානං චම්චත්ථරණනති එතෙසං වසෙන චතුබ්බිධාපදෙසපඤ්ඤානති නාම, මජ්ඣිමපදෙසෙයෙව හි එතෙහි ආපතති භොති. තෙසුපි ධුමනගාන පටිසෙකපමිතතමෙව පාතිමොනෙක ආගතං තතො අඤ්ඤාපදෙස පඤ්ඤානති නාම නත්ථි. සබ්බාති සබ්බත්ථපඤ්ඤානති යෙව භොනති.

සාධාරණ පසැසැත්තිදුකංව එකතොපසැසැත්තිදුකංව අන්තො
එකං, තසම අනුපාතනපසැසැත්තිදුකංව සබ්බන්තපසැසැත්තිදුකංව
එකතො පසැසැත්තිදුකංව යපෙතො සෙසානං චතුත්තං පසැසැ
ත්තිනං වසෙන සබ්බන්ත විනිව්ජයො වෙදිතබ්බො. ආණ්ඩනා
පනතනාපනතිවිපනතිං'ති එන් ආණ්ඩනති ආණ්ඩනං වුවවති,
ආපතනති පුබ්බපයොගාදිවසෙන ආපතනිකෙද, අනාපතනති
අපානනාදිවසෙන අනාපතනි, විපතනති සීල ආචාර දිට්ඨි ආර්ථ
විපතනිතං අසැසැත්තරා, ඉති ඉමාසං ආණ්ඩනාදිතමි වසෙන
සබ්බන්ත විනිව්ජයො වෙදිතබ්බො. අඛණ්ඩ සබ්බසික්කාපදෙසු
ආපතනිතං අඛණ්ඩ වෙදිතබ්බො. සමුට්ඨානාමිධං'ති සබ්බාපතනිතං
කායො වාචා කායවාචා කායචිත්තං වාචාචිත්තං කායවාචා
චිත්තනාති ඉමාන් එකසික්කාවසිතිකතිවසිතිකාති ඡ සමුට්ඨානාති
යාති සික්කාපදසමුට්ඨානාතිතිපි වුවවනති තත්පුරිමාති තිති
අවිතතකාති පච්ඡිමාති සචිත්තකාති, තෙසු එකෙන වා විසි වා
තිති වා චතුසි වා ඡති වා සමුට්ඨානෙති ආපතනිකො සමුට්ඨානනති
පංච සමුට්ඨානා නාම තතී; තත් එකසමුට්ඨානානාම චතුසෙක
ච පංචමෙන ච ඡට්ඨෙන ච සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති ත අසැසැත්ත,
විසමුට්ඨානානාම පඨමචතුසෙකි ව දුතියපංචමෙති ව තතිය
ප්‍රථමෙති ව චතුස්ථමෙති ව පංචමෙති ව සමුට්ඨානෙති සමුට්ඨා
ති න අසැසැත්ති, තිසමුට්ඨානා නාම පඨමෙති ව තිති පච්ඡිමෙති ව
තිති සමුට්ඨානෙති සමුට්ඨාති න අසැසැත්ති. චතුසමුට්ඨානා නාම
පඨමතතිය චතුස්ථමෙති ව දුතියතතියපංචම ඡට්ඨෙති ව සමුට්ඨා
නෙති සමුට්ඨාති න අසැසැත්ති. ඡසමුට්ඨානා නාම ඡතිපි සමුට්ඨාති
එවං:—

තිස්ස ඡුට්ඨානානා පසැසැත්ති විසමුට්ඨානා

විස්සා නිවතුරුදානා එකසා ඡසමුට්ඨානාති.

සමුට්ඨානවසෙන සබ්බාව තෙරස ආපතනිකො හොනති, තා
පඨමපසැසැත්තිසික්කාපදවසෙන සමුට්ඨානතො තෙරස නාමාති
ලභනති පඨමපාරාජිකසමුට්ඨානා අදින්නාදන සංවරිත්ත සමනු
භාසන කසිත ඵලකලොම පදසොබමම අදාන පෙයාසත්ථ බමම
දෙසනා භුතාරොවන වොරිවුසාපන අනනුසැසැත්තසමුට්ඨානාති,
තත් යා කායචිත්තතො සමුට්ඨාති අයං පඨමපාරාජිකසමුට්ඨානා
නාම, යා සචිත්තතෙති තිති සමුට්ඨානෙති සමුට්ඨාති අයං අදින්නා
දනසමුට්ඨානා නාම, යා ඡතිපි සමුට්ඨාති අයං සංවරිත්ත
සමුට්ඨානා නාම, යා ඡට්ඨෙනපි සමුට්ඨාති අයං සමනුකාසන
සමුට්ඨානා නාම, යා තතියඡට්ඨෙති සමුට්ඨාති අයං කතිතසමු

විෂයානුමාන, යා පදම්වතුන්හි සමුදානි අයං ඵලකලොම සමුදානානුමාන, යා දුතියපඤ්චමෙහි සමුදානි අයං පදසොධම්මසමුදානානුමාන, යා පදම්නතියවතුන්ගේහි සමුදානි අයං අධ්‍යානසමුදානානුමාන, යා වතුන්ගේහි සමුදානි අයං ථෙය්‍යසත්ථසමුදානානුමාන, යා පඤ්චමෙනෙව සමුදානි අයං ධම්මදෙසනසමුදානානුමාන, යා අවිහතකෙහි තිහි සමුදානි අයං භූතාලොචනසමුදානානුමාන, යා පඤ්චමිතයෙහි සමුදානි අයං චොරිට්ඨාපනසමුදානානුමාන, යා දුතියතනියපඤ්චම ජයෙහි සමුදානි අයං අනනුඤ්ඤනසමුදානානුමාන, ඉති ඉමිං සමුදාන විධිනොපි වසෙන සබ්බත්ථ විනිවර්තො වෙදිතමො.

“කිරියා සඤ්ඤාවිතෙහි නානානං” යි ඵලෙහි කිරියාදිහි සබ්බාපනතීනං නානාභාවං ඤාතියා සබ්බත්ථ විනිවර්තො වෙදිතමො. සබ්බාපනතියො හි කිරියාකිරියවසෙන පඤ්චවිධානොනති, සෙය්‍යපිදං? අත්ථාපනති කිරියතො සමුදානි, අත්ථි අකිරියතො, අත්ථි කිරියාකිරියතො, අත්ථි සියා කිරියතො සියා අකිරියතො, අත්ථි සියා කිරියතො සියා කිරියාකිරියතො, තත්ථ යා කාසෙන වා වාචාය වා පදවිබඤ්ඤාදිසු විය විනිකක්කමං කුමාරානුසංගොති අයං කිරියතො සමුදානි නාම, යා කාය වාචාහි කතනබ්බං අකුමාරානුසංගොති පදමනසීතාපනති විය අයං අකිරියතො සමුදානානුමානි නාම, යා කුමාරානුසංගොති අකුමාරානුසංගොති විය අයං කිරියාකිරියතො සමුදානි නාම, යා සියා කුමාරානුසංගොති විය අයං අකුමාරානුසංගොති විය අයං කිරියතො සියා අකිරියතො සමුදානානුමානි නාම, යා සියා කුමාරානුසංගොති විය අයං කුමාරානුසංගොති විය අයං සියා කිරියතො සියා අකිරියතො සමුදානානුමානි නාම, යා සියා කුමාරානුසංගොති විය අයං කුමාරානුසංගොති විය අයං සියා කිරියතො සියා අකිරියතො සමුදානානුමානි නාම. සබ්බාපනතියො ව සඤ්ඤා වසෙන දුට්ඨානොනති සඤ්ඤාවිමොක්ඛානො සඤ්ඤාවිමොක්ඛානි, තත්ථ යා විනිකක්කමසඤ්ඤා අභාවෙන මුච්චති අයං සඤ්ඤාවිමොක්ඛානො ඉතරා නොසඤ්ඤාවිමොක්ඛානි. පුන සබ්බාපි විතතවසෙන දුට්ඨානොනති සම්මතකා අවිතතකානි, තත්ථ යා සම්මතකසමුදානවසෙනෙව සමුදානි අයං සම්මතකා යා අවිතතකොති වා සම්මතමිත්‍යාකොති වා සමුදානි අයං අවිතතකා.

“වජ්‍රකම්මපාතොදං” යි එන් සබ්බාපතියොයො වජ්‍රව සෙන දුම්බා භොතාති ලොකවජ්‍රා පණ්ණතතිවජ්‍රාවාති, තන්ත යත්තා සවිත්තකපකෙති විත්තං අකුසලමෙව භොති අයං ලොක වජ්‍රා සෙනා පණ්ණතතිවජ්‍රා. සබ්බාව කායකච්ච වචිකච්ච තදුභය වසෙන තිවිධා භොතාති, තන්ත කායවායර ආපජ්ජිතබ්බා කායකච්චනාති චුට්චති, වචිවායර ආපජ්ජිතබ්බා වචිකච්චනාති චුට්චති, උභයන්ත ආපජ්ජිතබ්බා කායකච්චං වචිකච්චං වාති මිත්තා වායර ආපතති නාම තත්ථි, ඉති ඉමිතා වජ්‍රකම්මපාතොදොදනපි සබ්බන්ත විනිච්ජයො වෙදිතබ්බො.

“තික්ඛවසමිධිං” යි කුසලතතිකවෙදනතතිකමිධිං, ආපතතිං ආපජ්ජමානො හි අකුසලවිතොතො වා අපජ්ජති කුසලමානතා විතොතො වා, තථාදුක්ඛවෙදනාසමිතිවා ඉතරවෙදනාවසමිති වා එවං සනොතපි සබ්බසික්ඛාපදෙසු අකුසලවිත්තවසෙන එතං විත්තං, කුසලවාසකවිත්තවසෙන වෙ විත්තාති, සබ්බසං වසෙන තිති විත්තාති දුක්ඛවෙදනාවසෙන එතා වෙදනා, සුඛ උපෙක්ඛාවසෙන වෙ, සබ්බසං වසෙන තියොතො වෙදනාති අය මෙව පහෙදො ලබ්බති ත අසෙසො.

“ලක්ඛණං සත්තදසකං සිතං සාධාරණං ඉදං ඤානා” යි ඉදං නිදනාදිවෙදනතතික පරිශොසානං සත්තදසපකාරං ලක්ඛණං ජාතිත්වා; “සොපෙසා මෙධාවි නාසං නාසං සථාරණං” යි පණ්ණිතො තික්ඛු තසමිං තසමිං සික්ඛාපදෙදුදං ලක්ඛණං යථානුරූපං යොජෙය්‍යාති අත්තො තං පත අයොජිතං දුබ්බි ජාතං භොති තසවා තං සබ්බසික්ඛාපදනං අසාධාරණවිනිච්ජප රිශොසානො ඉමිං මිනිකං අනුඛරිත්වා යොජෙත්වා දසකසික්ඛාමි, ඉධ පතසා අයං යොජනා:- වෙසාලියං සුදිනනත්තරං ආරබ්භ මෙදුත්තවිතික්ඛමිවජ්චසමිං පඤ්ඤාතතං. “මෙප්පිනං ඛම්මං මනිසෙ මෙසා” යි අයමෙත්ත පඤ්ඤාතති. “සික්ඛං අපච්චක්ඛාසා” යි ව “අනතමසො තිරච්ජානගනාසා” යි ව වෙ අනුපපඤ්ඤාතතියො, අනුපපඤ්ඤාතති ව නාමෙසා ආපතතිකරා ව භොති අඤ්ඤවාදක සික්ඛාපදදිසු විය, අනාපතතිකරාව “අඤ්ඤානු සුපිනගනා” යි ආදිසු විය, ආපතතිඋපත්ථගාකරා ව අදිනාදනාදිසු විය, ඉධ පත උපත්ථගාකරාති වෙදිතබ්බො. ඉත්තො පරං පත යන්ත අනුපඤ්ඤාතති අති තන්ත අයං අනුපපඤ්ඤාතති එතනමෙව දසකසික්ඛාමි. ඵපෙත්වා පත අනුපපඤ්ඤාතති අවසෙසා පඤ්ඤා තතියොවාති සබ්බන්ත විනිච්ජයො වෙදිතබ්බො.

හිකුටුං ආරබ්බ උප්පත්තවජ්ඣසමිංගෙව “සා පන හිකුටුති ස්ඤ්ඤා මෙථුනං ඛලිං පඨිසෙවෙස්සා”ති එවං හිකුටුතිනමපි පඤ්ඤාතතො සාධාරණපඤ්ඤාති, ආණ්ණතියා අනාපජ්ජි නබ්බතො අණ්ණතනිකං, හිකුටුං පන ආණ්ණපෙනො අනපජිය සමාදානාපතතිතො න චුට්ඨති; මේථුනරාගෙන කායසංසග්ගෙ දුක්ඛවං, ජීවමානකසරිරියා චිත්තපථකාගේ මග්ගෙ සෙවපි නවා දිති අනවසෙසෙත්වා සබ්බසො ජිනෙන නිමිත්තසණ්ඨානමත්තං පඤ්ඤායති තත්ථ අනතමසො අඛ්‍යාජාගෙන චුට්ඨිතං අනට්ඨකායපප සාදං පිටුකං වා චමචබ්බිලං වා පච්චෙසෙනතසාපි සෙවනවිතෙත සති පාරාජිකං, නට්ඨකායපපසාදං සුක්ඛපිටුකං වා මතචමචං වා ලොමං වා පච්චෙසෙනතසා දුක්ඛවං, සෙව නිමිත්තසණ්ඨාන මත්තමපි අනවසෙසෙත්වා සබ්බසො මග්ගො උප්පාටිතො තත්ථ උපකක්ඛිතො චණ්ඩංඛෙපවසෙත ථුලලච්චයං, තථා මනුස්සා නං අකක්ඛිතාසාකණ්ණච්ඡද්දවජ්ජිකොසෙසු සත්ථෙතෙත කතවණ්ණ වා හත්ථිඅස්සාදීනඤ්ච තිර්වජානානං චජ්ජිකොසනාසාසුපෙසු ථුලලච්චයං, තිර්වජානානං පන අකක්ඛිතණ්ණනාසාවණ්ණෙසු අභි මච්ඡාදීනං පසේසතපපමාණවිරහිතෙත අණුනිමිත්තෙත සබ්බසඤ්ච උපකච්ඡකාදිසු ගෙසසරිරෙසු දුක්ඛවං. මතසරිරෙත නිමිත්තෙත උපඛික්ඛාසිතතො පට්ඨාය යාව න කුටිතං ගොති තාව ථුලල ච්චයං, කුටිතෙත දුක්ඛවං, තථා චිත්තකතෙත චුළඛ අපුජ්ජපනා අඛ්‍යාජානං පච්චෙසෙනතසා, ඔට්ඨතො ඛතිනික්ඛන්තජ්ජාය වා දනෙතසු වා ථුලලච්චයං, නිමිත්තතො ඛති පඨිතමංසපෙසියං දුක්ඛවන්ති අගමෙත්ථ අපතතිගෙදො.

අජානන්තසා අසාදිගන්තසා උමමත්ත බිත්තවිත්ත වෙද නට්ඨ ආදිකමම්භානඤ්ච අනාපතති, එත්ථ පන යො නිද්දං ඔක්ක නත්තතා පරෙත කතමපි උපකක්ඛං න ජානාති සො අජා නනෙතා, යො ජානිත්වාපි න සාදියති සො අසාදිගනෙතා, යො චිත්තවසෙත අතෙකිච්ඡං උමමාදපනොතා සො උමමතතෙතා, යකෙකති කතවිත්තවිකෙකපො බිත්තවිත්තො, විත්තමපි ච එතෙසං අගතිසුඤ්ණණුච්චන්දනාදිසු සමපච්චතතිකාවෙන අජා නත්තොවොප පමාණං. යො අභිමත්තවෙදනාය ආතුරත්තා කිඤ්චි න ජානාති සො වෙදනවො, යො තසමිං තසමිං වජ්ඣසමිං ආදිභුතො සො ආදිකමම්භො. අයං පනාපතති, වතුසු විපතනීසු සිලවිපතති, තසා වෙ අඛ්‍යාති සෙවනවිත්තඤ්ච මග්ගෙන මග්ග පටිපාදනඤ්චාති, සමුට්ඨානාදිතො ඉදං සික්ඛාපදං පඨමපාරාජික සමුට්ඨානං, කිරියා, සඤ්ඤාවිමොක්ඛං, සචිත්තකං, ලොකචජං,

කායකම්මං, අකුසලචිත්තං, චෛවදහනාහි, ඉමානි ච සමුච්චානාදිති තාම අපකතියා භෞතානි ත සික්ඛාපදස්සං, චොභාරසුඛත්ථං පත සබ්බචරිතථාසු සික්ඛාපදසිසෙත ඉදංතා ආගතො, තත්ථං අඤ්ඤාසුචි ඵවරුපෙසු ධාතෙසු බ්‍යඤ්ජන ආදරං අත්ථො අබි පෙතතථෙව ගහෙතඛබ්බං.

අදං හි නාසථා සරණං අපවාච
නි බ්‍යඤ්ජනං ලොකගිජනා මහෙසි
නස්මා අත්ථො රතිමත්තරෙසු
අදං නිවෙසෙස්ස ඔතිං මුනිමා'නි.

පඨමපාරාජිකං සමන්තං.

දුතීයෙ “භාමා වා අරඤ්ඤා වා”හි ඵත්ථ සබ්බොපි එක කුච්ඡාදිභෙදෙ පරික්ඛින්නො වා අපරික්ඛින්නො වා සමනුස්සො වා අමනුස්සො වා අත්තමස්සෙ අතිරේකවාතුමාසතිවිචේධා යො කොචි සත්ථොපි ගාමොති වෙදිතබ්බො. ධර්මථො ගාමිඤ්ඤි ගාමු පචාරඤ්ඤි අවිසෙසං අරඤ්ඤං නාම, තත්ථ අපචේමාසත්ථං සරං භරුපවාසො ගාමො ගාමුපවාසොති අයං විභාගො වෙදිතබ්බො. තිබ්බෙකාසස්ස හි උදකපතතච්චාතබ්බත්තරං සරං නාම, යෙ පත වාසෙ ධිනො මාතුගාමො ගාතකොධාවතඋදකං ජෙතඨති තස්ස පතතච්චාතඤ්ඤි මාතුගාමෙසෙව අනෙකාගෙසෙ සිත්තන පකතියා ඛති බිත්තස්ස සුපස්ස වා සමුඤ්ඤතියො වා පතතච්චාතඤ්ඤි සරස්ස පුරතො විසු කණ්ණස්ස සමඛිනිත්වා මිජ්ඣෙ රුක්ඛ සුච්චාරං ධර්මථො ගොරුපානං පචෙසතතිවාරණත්ථං කතපරි කෙඛපො ච අයං පත සබ්බොපි සරුපවාසො නාම, යං පත සබ්බානම්මං සරං භොති තස්ස සරස්ස තාදිසෙ සරුපවාසෙ ධිතස්ස ථාමමජ්ඣිමස්ස පුරිසස්ස යථා තරුණමිත්තස්ස අත්තනො ඛලං දස්සෙන්නො ඛාතං පසාසෙත්ථො ලෙඛඩ්ධං බිපතති ඵවං බිත්තස්ස ලෙඛඩ්ධස්ස පතතච්චාතබ්බත්තරං ගාමො නාම, තතො අඤ්ඤස්ස ලෙඛඩ්ධපාතස්ස අබ්බත්තරං ගාමුපවාසො නාම, පති තස්ස පත ලෙඛඩ්ධනො පච්චිත්ථො ගතච්චාතං ත ගහෙතඛබ්බං පරික්ඛින්නස්ස පත ගාමස්ස පරිකෙඛපොසෙව භාමපරිචේත්ථෙද, තස්ස සචෙ වෙ ඉඤ්චිලා භොතති අබ්බත්තරිමෙ ඉඤ්චිලෙ ධිතස්ස ලෙඛඩ්ධපාතබ්බත්තරං ගාමුපවාසො නාම, පදගාජතිසෙපි ති ඉමිනා ච තසෙත අත්ථො වෙදිතබ්බො. තත්ථ යොයං අප රික්ඛිතස්ස ගාමස්ස උපවාසො දස්සිත්වා තස්ස වසෙත විභාලෙ

හාමිපත්තිවිසායාදි සු ආපතති පරිච්ඡිද්ධිකමි, ඉති ඉමං ධර්මතා
 හාමිසුචි හාමිපතිරසුචි අවසෙසං ඉමිසං සිකුකාපද අරසුකං
 නාම, පදසකාමිතනමිවෙවනං “හාමා වා අරසකු වා”ති
 සෙ පන ඉමෙසං පරිච්ඡිද්ධකතන්ධං හර හරුපතිර හාමි හාමිප
 වාරා වුතතා තපතාපි පාරාජිකාවිද්ධං අවහරතතසං පාරාජිකං
 හොතිසෙව. “ආදිනතං”ති අසුකුසු මිනුසුපාතිකසං
 සතතකං, “අභිසංකාමං”ති එත් එතොති වොරො
 එතසං හාමො එසං අවහරණවිතතසංතං නාම, සකිං
 නති අත්තො එසං හොවිකාසසංතං නාම, “සසුකු නිද
 නාති පපසුකුසුකුසංකං”ති ආදිසු විස, අපසසුකු තං සංකා
 තසුකුති එසංසංකාතං එසංසවිතතසකිංතො එතො විතත
 හොවිකාසසංති අත්තො, කරණත්තෙවනං පවිතතවිතං, තසො
 එසංසකිංතොති අත්තො දව්ඛිකං, යො ව එසංසකිං
 තොති ආදිසති සො යසො එසංසවිතතො හොති තසො
 බ්‍යසුකං අතාදිසිති, අත්තෙව දසෙසං “අභිසංකාමං
 අවහරණවිතතො”ති එමිසං පදසාරතං වුතතංති වෙදි
 තමිකං, “ආදිසෙසං”ති පසුකුසුකුති අවහරතං අසුකු
 තරවසෙක හරෙසං තෙ පන අවහරා පසුකුසුකුති සෙ
 බ්‍යතනො සාමිකං සලලකමිකමි,

පසුකුසුකුති නාම:- “නානාගණිපසුකුකං එකගණි
 පසුකුකං සාගණිපසුකුකං පුබ්බපසංගපසුකුකං එසංසවිතර
 පසුකුකං”ති; තත් පුරිමාති වෙ පසුකුකුති එතසංසව පදසං
 පදසාරතෙ වුතතාතං. “ආදිසෙසං හරෙසං අවහරෙසං ඉතිසා
 පඨංගිකාපසං ඡාන්ධාවෙසං”ති ඉමෙසං පදතං වසෙත
 ලබහති, තත් නානාගණිපසුකුකං සවිසුකුකුක අවිසුකුකුක
 විසෙත දව්ඛිකං ඉතරං පවිසුකුකුක විසෙතෙව, කථං? “ආදි
 සෙසං”ති ආරාමං අතිසුකුති අපතති දුක්ඛවසං, සාමිකසං
 විමිතිං උපාදෙති අපතති පුලලවසං, සාමිකසං න මයං
 හවිසංතිති බුරං නිකිපති අපතති පාරාජිකසං. “හරෙසං”ති
 අසුකුසුකු හණිං හරෙතො සිසෙ හරං එසංසවිතතො ආමසති
 දුක්ඛං, එතුපෙති පුලලවසං, බකිං මිරොපෙති පාරාජිකං
 “අවහරෙසං”ති උපතිකිතතං හණිං දෙති මෙ හණිංති
 වුච්ඡිකො නානාගණිමිති හණිදුක්ඛං, සාමිකසං විමිතිං
 උපාදෙති පුලලවසං, සාමිකසං න මයං හවිසංතිති බුරං
 නිකිපති පාරාජිකං. “ඉතිසාපඨං විසෙකාපසං”ති සකගණි
 හරතං තෙසංමිති පඨං පාදං අතිසංකාමෙති පුලලවසං,

[illegible]

පව්ව්නනාවහාරයා කුසාවහාරයා'නි; තත් සො සන්තිවේදදිනි
 කතා අදිසාමානනා හරති තුලාකුටමානකුටකුටකතාපණාදිති
 වා වසෙදිනි; ගණනාති තසෙසවං ගණනතනා අවහාරයා පටිසා
 වහාරයා'නි වේදිතසබ්බා, සො පන පසංසා බලකතාපරන පරෙසං
 සන්තතං ගණනාති කාමසාතකාදසො පිය, අත්තසනා පතති
 බලිතො වා වුත්තනසෙසනව අතිතං ගණනාති රාජහව්දසො
 විය, තසෙසවං ගණනතනා අවහාරයා පසංසාවහාරයා'නි වේදි
 තසබ්බා, පරිකපපච්ඡා ගණනං පන පරිකපපච්ඡාතනා නාම, සො
 හසංගාමානාසවසෙසන දුට්ඨො, තත්තායං හණ්ඩපරිකපපා:— සාච
 කාපිසො අනෙකාගතං පවිසිත්වා සෙව සාචසනා හවිසාති
 ගණනිසාමි සෙව සුත්තං න ගණනිසාමිති පරිකපපච්ඡා අනු
 කාපර පවිසිත්වා ගණනාති තත්ත සෙව සාචසනා සොති උච්ඡාර
 සෙව පාරාජිකං, සුත්තං වෙ තොති රක්ඛති, ඛති නිසරිතා
 මුඤ්චිතා සුත්තං'නි සුත්තා පුත ආහරිතා ධර්මති රක්ඛතිසෙව,
 සුත්තං'නි සුත්තාපි සං ලද්ධං තං ගණනතනාති ගව්හි පදවි
 රෙත කාපරතසබ්බා; සුමයං ධර්මතා ගණනාති උච්ඡාර පාරා
 ජිකං; වොසොවොසො'නි අනුබ්බො ජංගමාති, පලායති රක්ඛති,
 සාමිකා දිසා ගණනතති රක්ඛතිසෙව, අසෙසා සො සොපි
 ගණනාති හණ්ඩපදසං, සාමිකසු නිවසන්තසු සං දිසා පසෙ
 වෙතං මයා ගතිතං මිඤ්චති සන්තතතති ගණනතතාසා'පි හණ්ඩ
 පදසංසෙව තත්ත සාමයං සෙව සාචසනා හවිසාති ගණනිසාමි'නි
 ආදිනා තසෙසන පවසන්තා පරිකපපා අයං හණ්ඩපරිකපපා
 නාම මහාසපරිකපපා පන එවං වේදිතසබ්බා:— එකවෙව, පර
 පරිවෙණාදිනි පවිසිත්වා කිඤ්චි ලොහනිසං හණ්ඩං දිසා
 ගතවාරපමුඛසෙසාපාසාදවාරකාපාසාකරුක්ඛමුලාදිවසෙත පරි
 වෙද්දං කතා සෙව මං එතත්තපර පසංසානති දුට්ඨකාමනාය
 ගණනාතිවිවරතනා, විය දසාමි නොවෙ පසංසානති හරිසා
 මි'නි පරිකපපති, තසා තං ආදය පරිකපපතපවෙද්දං අති
 කතනමසන්ත අවහාරයා සොති; ඉති සාමයං වුත්තනසෙසන
 පවසන්තා පරිකපපා අයං මහාසපරිකපපා නාම, එවමිසෙසං
 විතසෙසු පරිකපපානං වසෙත පරිකපපච්ඡා ගණනතනා අව
 හාරයා “පරිකපපච්ඡාතනා”නි වේදිතසබ්බා පව්ව්නාදෙතා
 පන අවහරණං පව්ව්නනාවහාරයා සො එවං වේදිතසබ්බා:—
 සො භික්ඛු උයානාදිසු පරෙසං ඔමුඤ්චිතා ධර්මං අබ්බුලිද්දා
 කාදිං දිසා පව්හං ගණනිසාමි'නි පංසුතා වා පසංසාන වා පව
 ව්හාරෙති තසා එතතාවතා උච්ඡාරා කාපි'නි න තාච අවහාරයා

හොඳි යද පන සංඝිකා විවිතනනා, අපසකිකා හෙව ජාති සාමාජිකි සාලසාව හතා හොඳනි අපසා නං උඛරිතො උඛාරෙ අවහාරො, පවිත්තනකාලෙයෙව නං මම සහනකං ති සඤ්ඤා වා හතා දති පන ජබ්බිතහණ්ඩං ඉදනති පංසුකුලසඤ්ඤා වා ගණ්හනකං පන පණ්ඩිතදයං, තෙසු දුතිය දිවසෙ අංකනට්ඨි විවිතිකා අදිසවා ධුරතිකෙඛපං කතීයා ගහසුට්ඨි ගතිතං හණ්ඩ දෙය්ගමෙව, පව්ත්ත සුතිය චොදිගමාහංගං අදදහො සංඝිකානං ධුරතිකෙඛපෙ අවහාරො හොති, කසම්මා? යමො තංගං පහො තෙන තෙනි න දිට්ඨං, හො පන තථාරූපං හණ්ඩං යථායෙන සිතංගෙව අපවිත්තදෙවො, දෙය්ගවිතො පාදෙන අභිකම්මිකා කුද්දමෙ වා වාලිකාය වා පවෙසෙති තංගං පවෙසිතමෙතොගෙව අවහාරො කුසං සංකාමෙති, පන අවහරණං කුසාවහාරො නාම, හො? පි එවං වෙදිතමො: — හො හිකුට්ඨි විලිච්ඡිතං වා තාල පණ්ණමිතං වා කතසඤ්ඤාණං යං කිඤ්චි කුසං පාතෙති විවරෙ භාජිගමානො අනතොනො කොට්ඨාසංගං ගමිපෙ ධිතං අපපසකරං වා මහසකරං වා සමිගමං වා අපසක පරංගං කොට්ඨාසං ගරිතුකාමො අනතොනො කොට්ඨාසෙ පතීතං කුසං පරංගං කොට්ඨාසෙ පාතතුකාමිකාය උඛරිති රකඛති තාව, පරංගං කොට්ඨාසෙ පතීතෙ රකඛතෙව, යද පන කසම්මි පතීතෙ පරංගං කොට්ඨාසතො පරංගං කුසං උඛරිති උඛවමිතෙත අවහාරො, ගමෙ පඨමිතරං පරකොට්ඨාසතො කුසං උඛරිති අනතොනො කොට්ඨාසෙ පාතතුකාමිකාය උඛාරෙ රකඛති පාතෙන රකඛති අනතොනො කොට්ඨාසතො පන අනතොනො කුසං උඛරිතො උඛාරෙයෙව රකඛති නං උඛරිතො පරකොට්ඨාසෙ පාත තංගං හත්තොනො මුත්තමිතෙත අවහාරො ති අයං කුසාව හාරො, ඉති යං වුත්තං “අදිසෙය්ගා” ති පඤ්චවිසතිකා අවහාරානං අඤ්ඤාතරවසෙත හරෙය්ගා ති තංගොනො පකාසිතො හොති.

“සථාරූපෙ” ති යදිසෙ “අදිහතාදුතො” ති අදිහතංගං පරසතතකංගං ගතණ “රාජානො” ති ඉදං විබිච්ඡාරං ගෙව සකිංග වුත්තං, අපඤ්ඤ පන තථා කෙරෙය්ගං වා න කෙරෙය්ගං වා තෙත නපමාණං “හනොය්ගං වා” ති හථාදිති වා පොථෙය්ගං ගතොන වා ජ්ඤෙය්ගං “බෙහිසෙය්ගං වා” ති රජ්ජබ්බිතාදිති බෙහිසෙය්ගං වා “පබ්බාපෙය්ගං වා” ති නිගෙරෙය්ගං වා “පොරොසි බාලොසි මුලොසි පෙය්ගොසි” ති ඉමෙති වා වච්ඡෙතති පරිතා පෙය්ගං කිදිගංගං පන අදිහතංගං අදුතෙ රාජානො එවං කෙරෙනති පාදංගං වා පාදරංගං වා “නථාරූපං හිකුට්ඨි

අදිතනං ආදියමානො”ති තාදියං සිකවු පොරාණකයා කතාපණය පාදං වා පාදරහං වා හණ්ඩං අදිතනං භූමිආදිප්ප යත්තස්සාපි සිතං යං කිංකපි සප්චතීර්ථං වුත්තප්පකාරානං අවතාරානං සෙන කෙතපි අවතාරෙන අවතරෙනො පාරාජිකො හොති කොපන වාදෙ තෙනා අතිරෙකතරසමිනති.

රාජගහෙ ධනියතොරං ආරබ්භ රසෙකුකු දුරුති අදිතනං ආදියනවත්තසමිං පඤ්ඤාතනං, “භාමා වා අරඤ්ඤා වා”ති අගමෙත් අනුප්පඤ්ඤාතති, සාධාරණපඤ්ඤාතති, සාණතනිකං, හරණත්තං ගමිතාදිප්ප පුබ්බපයොගෙ දුක්ඛං, අමසෙන දුක්ඛං, පාරාජිකවත්තසො චතුර්වතෙ පුලලවිවයං, ආදියනකයා මාසතෙ වා ලාභමාසතෙ වා දුක්ඛං, අතිරෙකමාසතෙ වා ලාභපඤ්ච මාසතෙ වා පුලලවිවයං පඤ්චමාසතෙ වා අතිරෙක පඤ්චමාසතෙ වා පාරාජිකං, සබ්බත් ගහණකාලවසෙන ව දෙසවසෙන ව පරිභොගහාරත පරිවත්තනාදිති පරිභිතාපරිභිතවසෙන ව විනිවර්තො වෙදිතසබ්බො, සක්කඤ්ඤිකා වික්ඛාසගාගෙ තාවකාලිකෙ පෙතපරිගහතෙ තිරව්නතතපරිගහතෙ පංසුකුල සඤ්ඤිකා උමෙතතකාදිකඤ්ච අනාපනති, සිලවිපතති අඤ්ඤාකයා මිත්තකාපාතිකයා වසෙන පරපටිගහනිතං පරපටිගහනිත සඤ්ඤිතා, ගරුපටිකතාපරා, ගෙසාවිතනං, වුත්තප්පකාරානං අවතාරානං වසෙන අවතාරකරණඤ්චා”ති ඉමොනෙත් පඤ්ච අවතාති, අදිතකාදනසමුච්චානං, කිරියා, සඤ්ඤාපිමොකං, සවිතතකං, ලොකවිජ්ජං, කායකම්මං, වචිකම්මං. අකුසලවිතතං, තිවෙදකතති.

දුතිය පාරාජිකං සමතනං.

තතිසෙ “සඤ්චිච්චා”ති සඤ්චිතෙතො සම්මං වෙතෙතො පාණොති සඤ්ඤා සම්මංගෙව වධාමි නනති වධකවෙතනාස වෙතෙතො පරිකපොතො, “මිත්තකාපිගහ”නති කලලතො පච්චාස ජිමිතාකමිත්තකාපිකසරිං, “ජිමිතා වොගොගෙසා”ති කලලකාලෙපි තාපන මදදකෙති වා හෙසජ්ජසමාදුහෙති වා තෙනා වා උමිමි තදනුරුපෙන උපකකමෙන ජිමිතා විසොපෙයා, ඉමිකා පනත්තා අවිභාවත්තං පාණො වෙදිතසබ්බො පාණොතිපාතො වෙදිතසබ්බො පාණොතිපාති වෙදිතසබ්බො පාණොති පාතකා පසොගො වෙදිතසබ්බො තත්ත පාණොති වොගාරතො ගෙනො පරමිතතො ජිමිතීද්දියං, පාණොතිපාතොති යාග වෙත

කාය ජීවිතියුපපෙව්ජදානං පසොකං සමුදාපෙති සා වෙතනා,
පාණාතිපාතිති පුත්තවෙතනාසමඛි පුග්ගෙලා, පාණාතිපාතස්ස
පසොකොති පාණාතිපාතස්ස ජපපසොකා—සාන්තපිසකා නිස්සග්ගි
සො ආණ්ඩුපසො ථාවරො විජ්ජාමසො ඉම්මිසොති; තත්ථ
සාන්තපිසකාති සො මාරෙත්තස්ස කාසෙන වා කායපට්ඨමෙන
වා පහරණං, නිස්සග්ගිසොති දුරේඛිතං මාරෙත්තකාමස්ස* කාසෙන
වා කායපට්ඨමෙන වා උපුසත්ථිගන්තපාසාණාදිතං නිස්සරතං
තත්ථ එකෙකො උද්දිස්සානුද්දිස්ස හෙදෙතො දුට්ඨො, තත්ථ උද්දි
සිතො යං උද්දිස්ස පහරති තසොව මරණේත කම්මමසො, † සො
කොච්චි මරතුති එවං අනුද්දිසිතෙක පහරපාවිට්ඨා යස්ස කායෙච්චි
මරණේත කම්මමසො, උභයත්ථාවච්චි පහරිතමෙත්ත වා මරතු
පට්ඨාවා තෙතෙව මරාසෙන පහරිතමෙත්ත සෙව කම්මමසො,
ආණ්ඩුපසොති අසුකං නාම මාරෙතිති අඤ්ඤං ආණ්ඩෙත්තස්ස
ආණ්ඩතං, තත්ථ:—

වස්සු කාලො ව ඔකාසො ආවුඛං ඉදිසාපපො
කිසිසාවිසසසොති ඉමම් ජ ආණ්ඩුතිසාමකා.

තත්ථ “වස්සු”ති පුග්ගෙලා, යං කි පුග්ගෙලං මාරෙතිති ආණ්
ඪතො සෙව තමෙව මාරෙති ආණ්ඩකස්ස ආපත්ති, අප අඤ්ඤං
වා මාරෙති තං ඔඤ්ඤමොතො වා අඤ්ඤං මාරෙති ආණ්ඩකො
මුච්චති, ඉමං මාරෙතිති ආණ්ඪතෙක පන ආණ්ඩකස්ස දුකකථං,
“කාලො”ති පුරෙහත්තාදිකාලො, සෙව කි පුරෙහත්තං මාර
ෙතිති ආණ්ඪතො පුරෙහත්තමෙව මාරෙති ආණ්ඩකස්ස ආපත්ති,
අප යං පුරෙහත්තං මාරෙතිති නිසාමිතං තෙතොපට්ඨාවා පුරෙව
මාරෙති ආණ්ඩකො මුච්චති, ඉමිනා තෙතෙක සබ්බත්ථ විනිව්ජයො
වෙදිතෙබ්බො “ථාවරො”ති අසංභාරිමෙන උපකරණෙන මාර
තුකාමස්ස ඔපාතවණ්ණං අපස්සොතසංවිධානං අසිආදිතං උප
නිත්තිපතං තලාකාදියු විසසමපයොරතං රුපුපහාරොති එව
මාදි, පුත්තනෙසෙනව වෙත්ථ, ටි උද්දිස්සානුද්දිස්ස හෙද වෙදි
තෙබ්බො, “විජ්ජාමසො”ති මාරණ්ණං විජ්ජාපරිපතං. “ඉම්
මසො”ති කම්මවිසාකරාය ඉමිනා පසොරතං “සන්ථානාරකං
වා ‘ස්ස පටිසෙසසෙසො’”ති එත්ථ හරතීති භාරකං කිං හරතී
ජීවිතං, අපවා හරිතබ්බන්ති භාරකං උපනිකම්පිතබ්බන්ති
අනෙථා, සත්ථඤ්ච තං භාරකඤ්චාති සත්ථාතරකං. “අස්සා”ති
මනුස්ස විගහස්ස “පටිසෙසසෙසො”ති යථා උභති තථා

* “මාරෙතු කාමිකාය” † “කම්මමසො”

කරෙය්‍ය උපනිකම්පයානි අපො, එතෙන ආවර්ථයොකං
 දෙසාති ඉතරො හි පරිභෙදිතමිත්තොතෙව පාරාජිකා හෙව
 ය්‍ය හෙවතං යුත්තං, පදහාරෙන පකස්ස ව්‍යඤ්ඤං අනාදී
 සිත්තං එත්ථ ආවර්ථයොතෙක සංකප්පිතං සත්ථං තදෙව දෙසාහුං
 අසිං වා 'හි ආදී වුත්තං "මරණවණණං වා සංවණණසා"ති
 වාචාය වා තාලපණණාදිසු ලිඛිතා වා සො එවං මරති සො ධනං
 වා උභතීති අදිනා තයෙන මරණෙ අග්ගං වා පකාසෙය්‍යා
 එතෙන යථා අදිනකාදෙන ආදිසෙය්‍යාති වුත්තොතො පරිසාය
 කපාය මුච්චති, ත ඉධ එවං, සංවණණයාති වචනෙනා පන
 ඉධපරියාය කපාය පි න මුච්චතිති අයමෙපො වෙදිතෙබ්බා, "මර
 ණාය වා සමාදුෂෙය්‍යා"ති සත්ථං වා අභරාති ආදිනා තයෙන
 මරණත්ථාය උපායං සාහසපයස් එතෙන ආණ්ඩතිකපයොකං
 දෙසාති "අග්ගො සුඛිසා"ති ආලපනමෙතං "භිං භුග්ගිච්ඡ
 නා"ති ආදී සංවණණකාකාරදස්සාතං "භුතිවිත්තමෙනා"ති ඉති
 විතොතො ඉතිමෙනා "මනනන ජීවිතා සෙසෙය්‍යා"ති එත්ථ
 වුත්තමරණවිතොතො මරණමෙනා"ති අපො එත්ථ මෙනාති
 ඉදං විතස්ස අත්ථදිපනත්තං වුත්තං තෙනෙවස්ස පදහාරිතෙ
 යං විතතං තං මෙනා'ති ආහ, විතකසංකප්පො"ති විචිත්ත
 සංකප්පො එත්ථාපි ඉති සප්ප ආහරිතෙබ්බා, සංකප්පො'ති ව
 සංවිදහනමිත්තසස්සාතං නාමං න විතකසස්සාපි, නං ව සංවිද
 හනං ඉමස්මිං අපො සඤ්ඤාසඤ්ඤාචනනාධිපායෙහි සංකප්පං
 භවති තස්මා ඉති විතකසංකප්පො'ති මනනන ජීවිතාසෙය්‍යාති
 එත්ථ වුත්තමරණසඤ්ඤා මරණවෙතො මරණාධිපායො'ති
 එවමෙත්ථ අපො දඨෙබ්බා, පදහාරිතෙහි හි අයමෙව තෙයා
 දස්සිතො එතෙන මරණවිත්තාදිහි විතා "එකාහං ජීවිතා
 සෙසෙය්‍යා විජිමාරගෙනා දුලහං"ති ආදිනා තයෙන ධම්මං
 භාසන්තස්ස සංවණණනා නාම නගොතිති දෙසාති, "අනෙක
 සුඛිසාසෙනා"ති තානපකාරෙන උච්චාවචෙත කාරණෙහ
 පින මරණවණණ'නාති ආදී නිකමෙච්චතං "පාරාජිකාගොති"
 ති තං ධණ්ණපකමපි ඔනුස්සාපිගහතං වුත්තකයෙන ජීවිතා
 වොරොපෙනො පාරාජිකා ගොතිති.

වෙසාලිසං සමබ්බලෙ හිකපු ආරම්භ අඤ්ඤමඤ්ඤං ජීවිතා
 වොරොපෙවත්තස්මිං පඤ්ඤතො "මරණවණණංවා"ති අය
 මෙත්ථ අනුපාඤ්ඤතති සාධාරණ පඤ්ඤතති සාණ්ඩතිකං,
 මාරණත්ථාය ඔපාතඛණ්ණාදිසු දුක්ඛං අනුදිස්සමිත්ත
 ඔපාතෙ යස්ස කස්සාපි පකනෙදි දුක්ඛං, සකඛපෙන

වෙසාලියං විගුණිතභිරිතෙහි භික්ඛු ආරාමිකෙහි උත්තරි මිත්‍රයාබලාපරාචනවත්තියං පඤ්ඤාතතං, “අඤ්ඤානු අබිමානා” ති අයමෙසං අනුපපඤ්ඤාතති, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, පදම්මරුක්ඛානං සම්පජ්ජන්ති ආදිනා කතෙහ ප්‍රත්තප්‍රකාරං අසන්තං ක්‍රියාකාරිකම්. ආරොපවිත්තස්ස සච්ඡයස්ස ආරොපවති සො මිත්‍රයාපරාචනො සොති අනගතරමෙව අයං ක්‍රියාලාභිති වා අරිසොති වා සෙන කෙනවි ආකාරෙන තමිසං ජානාති පාරාජිකං, සච්ච න ජානාති පුලලවිසං සච්ච පන සො තෙ විහාරෙ විසති සො භික්ඛු පඨමිං ක්‍රියානං සම්පජ්ජන්ති ආදිනා කතෙහ අඤ්ඤාපදෙසෙහ ආරොපවිත්තස්ස ජානාති පුලලවිසං, සච්ච න ජානාති දුක්ඛවං, අබිමානෙහ ආරොපවිත්තස්ස අනුලපනාධිපායස්ස උමිත්තකාරිකඤ්ඤා අනාපතති සිලවිපතති “උපනෙති මිත්‍රයාබලාපරාචනො අතතති අසන්තනා, පාපිකප්පනාය නස්ස ආරොපනං අනඤ්ඤාපදෙසො, සස්ස ආරොපවති නස්ස මිත්‍රයාපරාචනනා, නං බණං විජානන්.” ති ඉමානෙසං පඤ්ඤා අබ්‍යාසාති, සමුද්ධානාදිති අදිනාදුසෙහ ප්‍රත්ත සදිසානෙවති.

වතුසංපාරාජිකං සමන්තං.

“උද්දියාමො ආසමමනනා, විත්තාග්‍රා පාරාජිකං බලමා” ති ඉදං ඉධ උද්දියාපාරාජිකපරිදිපනමෙව, සමොඛානෙතො පන සබ්බානෙව වතුචිතති පාරාජිකාති චෙදිතබ්බාති, කතමාති වතු චිතති? පාළියං ආගතාති නාව භික්ඛුනං විත්තාරි භික්ඛුනිනං අසාධාරණාති විත්තාරි” ති අධ්‍ය, නාති උකාදසන්නං පණ්ඩකාදිනං අහබ්බනාවසංඛානෙති ඵකාදසති පාරාජිකෙති සම්මිඤ්ඤා විසති, සිහිනාවං පසංසමානාස භික්ඛුනිතං විබුද්ධතාවපාරාජිකෙහ සම්මිඤ්ඤා, අපරාතිපි උමිති මුද්‍රවිධිකො පරස්ස අබ්‍ය ජාතං මුඛෙන ගණනාති පරස්ස අබ්‍යජාතෙහ අතිතිසිද්ධි ඉමෙසං වතුණණං ව වසෙහ විත්තාරි අනුලොමි පාරාජිකානිති වදන්ති, ඉති ඉමාති විත්තාරි පුරිමාති ව චිතති සමොඛානෙතො පන සබ්බානෙව වතුචිතති පාරාජිකාති චෙදිතබ්බාති.

“න උපනති භික්ඛුනි සම්මිඤ්ඤා” ති උපෙසපාදිසෙදං සංවාසං භික්ඛුනි සම්මිඤ්ඤා, “සථා පුරෙ නථා පච්ඡා” ති සථා පුරෙබ්බිතිකාලෙ අනුපසම්පන්නකාලෙ ව, පච්ඡා පාරාජිකං ආපනෙතාති තපෙව අසංවාසො සොති, නෙති තස්ස භික්ඛුනි සම්මිඤ්ඤා උපෙසපාදිසෙදං සංවාසොති.

“නාස්ථායසවතෙත පුච්ඡාමි”ති තෙසු චතුසු පාරාජිකෙසු අයසවතෙත කච්චිත් පරිසුඛාති පුච්ඡාමි, “කච්චිත්ථා”ති කච්චි ඵත් ඵතෙසු චතුසු පාරාජිකෙසු කච්චි පරිසුඛාති අනෙථා. අථවා “කච්චිත් පරිසුඛා”ති කච්චි පරිසුඛා අත් භවථාති අනෙථා, සෙසං සබ්බත් උත්තාතමෙව්භිති

කඛ්ඛාමිතරණිසා පානිමොක්ඛ චණණනාස
පාරාජිකාභණ්ඩචණණනා නිසිතා

“ඉමෙ ඥා පනා”ති ඉද්දනි වහ්නබ්බතං අභිමුඛිකරණං, “ආයසවතෙතා”ති සතතිපතිතානං පිඨවචතෙත ආලපනං, “නෙරසා”ති ගණන පරිච්ඡේදො, “සබ්බාදිසෙසා”ති ඵචත්තා මිතා. “බමමා”ති ආපතතිසො, “උගද්දසං ආගච්ඡන්ති”ති සරු පෙත උද්දිසිතබ්බතං ආගච්ඡන්ති, ත නිදුනෙ විසං “සෙස සිසා ආපතති”ති සාධාරණවචනමනෙතන සංවිජ්ජති වෙතනා අයසාති=සඤ්ඤාතනා, සඤ්ඤාතනාව=සඤ්ඤාතනිකා, සඤ්ඤාතනා වා අයසා අපථිති සඤ්ඤාතනිකා. “සුක්ඛමිසසි”ති සුක්ඛස්ස විසථිති රාගුපත්ථොදිසු යෙන කෙතචි අභ්ගජාතෙ කම්මඤ්ඤාතං පතෙත ආරොග්ගාදිසු යං කිඤ්චි අපදිසිත්වා අජබ්බතරුපාදිසු යත් කත්ථි මොචනස්සාදවෙතනාය නිමිතෙත උපකතමිත්තස්ස ආයසබ්බාතුනාතත්තතෙතා නිලාදිවසෙත දසවිසමසු සුතෙකසු යස්ස කස්සචි සුක්ඛස්ස ථානා වාචනාති අනෙථා, “අඤ්ඤාග්‍ර සුපින නතා”ති යා සුපිනෙ සුක්ඛමිසථිති හොති තං ථපෙත්වා, “සංඝාදි සෙසෙසා”ති යා අඤ්ඤාග්‍ර සුපිනනතා සඤ්ඤාතනිකා සුක්ඛමිසථිති අයං සංඝාදිසෙසො නාම ආපතතිතිකාසොති අනෙථා. වච නනෙථා පනෙත්ථ:- සබ්බො ආදිච්ඡි වෙච්ච සෙසෙ ච ඉච්ඡිතබ්බො අයසාති සංඝාදිසෙසො, කිං වුත්තං හොති? ඉමං ආපතතිං ආපජ්ජි ත්වා වුච්ඡාතුකාමස්ස යනතං ආපතතිවුදානං, තස්ස ආදිච්ඡිවෙච්ච පරවාසදුතත්ථාය ආදිතො සෙසෙ මිජ්ජක මිත්තතදුතත්ථාය මූලාය පටිකස්සනෙත වා සහමානතදුතත්ථාය අවසානෙ අයසා නත්ථාය ච සබ්බො ඉච්ඡිතබ්බො, තසෙත්ථ ඵකච්චි කම්මං විතා සබ්බසත සක්ඛා කාතුං, ඉති සංඝො ආදිච්ඡි වෙච්ච සෙසෙ ච ඉච්ඡිතබ්බො අයසාති සංඝාදිසෙසො.

සාවජ්ජියං සෙය්‍යසකං ආරබ්භ උපකතමිත්වා අසුචිමොචන වජ්ඣග්ගිං පඤ්ඤාතතං “අඤ්ඤාග්‍ර සුපින නතා”ති අයමෙත්ථ අනුපප ඤ්ඤාතති, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, සප්පෙ පත

පරෙත අත්තනො අභිගජානෙ උපකකමං කාරොධා මොචාපෙති
 ආපජ්ජති යෙව්, වෙනෙත්වා අන්තමසො ආකාසෙ කට්ඨකපන
 න'පි නිමිත්තෙ උපකකමනායං සමෙ න මුඛවති ඉලලව්වං
 සමෙ පන අන්තමසො යං එකා මුදුකමකකිකා පිවෙය් තත්ත
 කාමි ධානතො මුඛවති දකසොතං. අනොතිණ්ණපි සංඝාදී
 සෙසො, ධානතො පන වුතං අවස්සමෙව දකසොතං ඔතරති
 තස්සා දකසොතං ඔතිණ්ණමනන ඔති තිකඛනෙන වා අතිකඛ
 නෙනවා සංඝාදීසෙසොති අට්ඨකථාසු වුතතං

අනුපකකමනායං ව අමොචනාධිපායයං ව සුපිනං පස්ස
 නායං ව උමමතකාදිතඤ්ච මුනෙනපි අනාපනති, සිලවිපකති
 “වෙනනා, උපකකමො, මුඛවතං”ති ඉමානෙත්ව නිණ් අභියාති
 සමුච්චානාදීති පඨමපාරාජිකෙ වුත්තසදිසානෙවාවති.

සංඝාදීසෙසකණ්ඩ පඨම සිකඛාපදා.

දුතියෙ “ඔතිණ්ණො”ති යකඛාදීති විස සත්තා අනෙතා
 උපපජ්ජනෙන රාගෙන ඔතිණ්ණො කුපාදීති විස සත්තා අසමි
 පෙක්ඛිත්වා රජ්ජනියෙ ධානෙ රඤ්ජනෙතා සයං වා රාගං ඔති
 ණ්ණො, කායසංසග්ගරාගසමඛනිසෙසතං අභිවචනං, “විපජිණ
 නෙන විනෙතනා”ති උරිසුඛගවඛගසත්තතිසංඛාතං පකතිං වීජ
 තිකා අඤ්ඤථා පවනෙත්ත විරූපං වා පරිණතෙන යථා පරි
 වහතමානං විරූපං හොති එවං වුත්තරාගවසෙත පරිවතතිත්වා
 ධිනෙත විනෙතනාති අනෙත්වා.

“මාතුගාමෙන සඬං”ති ගදසුරාතායපි ජ්වමානකමනුසයි
 අභියා සඬං ‘කායසංසග්ගං සමාපජෙජ්ජයාති හත්ථගණාදි
 කායසමපයොගං කායමිඤ්චාලං සමාපජෙජ්ජය හස්ඨගාණං
 වා”ති ආදීපන'ස්ස විත්ථාරෙන අත්ථදස්සනං - තත්ථ හත්ථා නාමි
 නපපරතො පට්ඨාය යාව අග්ගතවා, වෙණිකාමි විතජිත්වා වා
 අවිතජිත්වා වා සුඛකෙසෙහි වා නිලාදිවණ්ණසුත්තකුසුමකතා
 පණ්මාලාසුවණ්ණවිරතමුත්තාවලී ආදිසු අඤ්ඤතරමිසෙසති ඵා
 කකසෙසකලාපසෙසතං අභිවචනං, වෙණිගහණෙන වෙත්ථ නෙ
 සාපි ගතිතා එව සඬං ඉලාපමති, ඉති වුත්තලකඛණස්ස හත්ථස්ස
 ගහණං-හත්ථගාමො, වෙණිසා ගහණං-වෙණිගාමො, අවිසෙස
 සරිරස්ස පරාමසනං අඤ්ඤතරස්ස වා අඤ්ඤතරස්ස වා අභිගස්ස

පරාමිසතං, යො නං හත්ථගාහං වා චෙණ්ණිගාහං වා අඤ්ඤාතරය්‍ය වා අඤ්ඤාතරය්‍ය වා අභිගය්‍ය පරාමිසතං සමාපජෙත්තං තස්ස සංකාදිසෙසො නාම ආපතතිතිකායො භොතිති.

සාවච්ඡිකං උද්ධිජෙත්ථං ආරබ්භ කායසංඝගහසමාපජ්ජන වස්ත්‍රසමිං පඤ්ඤානතං, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, ඉත්ථියා ඉත්ථිසඤ්ඤාතො අනතමිසො ලොමෙන ලොමං චුසන්ත ය්‍යාපි ඉත්ථියා වා චුසියමානස්ස සෙවකාධිපායෙන වායමිත්ථා එස්සං පටිවිජානන්තස්ස සංකාදිසෙසො, එකෙන පන හත්ථෙන ගහණේවා දුතියෙන හත්ථෙන දිවසමපි තත්ථ තත්ථ චුසන්තස්ස එකා ආපතති, අගහෙත්ථා චුසන්තො පන සචෙ ඩිසන්තො යාව පාද තාව කායන්තො හත්ථං අමොචෙත්තො යෙව චුසති එකාපි ආපතති, පඤ්ච හතං අභිගුලීනං එකන්තො ගහණෙතපි එකාඑව, සචෙ පන නාතිත්ථිතං පඤ්චභිගුලීයො එකන්තො ගණ්ණාති, පඤ්ච ආපතතියො ඉත්ථියා චෙමිතිකස්ස, පණ්ඩකපුරිසතිරච්ජානගහ සඤ්ඤාත්ථ චුලලච්චයං, තථා කායෙන කායපටිබචෙ අමනුස්සිත්ථි පණ්ඩකෙති ව සභිං කායසංඝගහපි, මනුස්සිත්ථියං පන කායපටි බ්ජචන කායපටිබ්බාදිසු පුරිසකායචුසන්තාදිසු ව දුක්ඛවං, ඉත්ථියා චුසියමානස්ස සෙවකාධිපායය්‍යාපි කායෙන අව්‍යායමිත්ථා එස්සං පටිවිජානන්තස්ස මොක්ඛාධිපායෙන ඉත්ථිං චුසන්තස්ස අසඤ්චි මව අසතියා අජානන්තස්ස අසාදියන්තස්ස උමිත්තකාදිනඤ්ච අනාපතති, සිලවිපතති, මනුස්සිත්ථි, ඉත්ථිසඤ්ඤාතො, භායසං ඝගහරාගො, ගෙන රාගෙන වායාමො, හත්ථගාහාදිගමා පජ්ජනං'ති ඉමො නෙත්ථ පඤ්චඅභ්ගාති. සමුට්ඨානාදිති පඨම පාරාජිකෙ වුත්තසදිසානෙවාති.

දුතිය සිහබාසදං.

තතිසෙ, ඔතිණ්ණතාව විපරිණතවිත්තතා ව දුච්චලවාවය්‍යාද රාහවසෙන චෙදිනබ්බා. “මාතුගාමං”ති දුටුල්ලාදුටුල්ල සල්ලකභිණ්ණමිත්ථං මනුස්සිත්ථිං “දුටුල්ලාති වාචාති”ති වචිමිගහ පය්‍යාවමිගහ මේචුතබ්බවපටිපුත්තාති වාචාති. “මහා ණ්ණසා”ති අවහාසෙය්‍ය චිණ්ණාචිණ්ණයාවන ආයාවන පුච්ඡන පටිපුච්ඡන ආවිකබ්බානුසාසන අකෙකාසනවසෙන නානපත්තා රතං අසභිමවචනං වදෙය්‍ය, “සමාන” නති එත්ථ තතති තිපාහමිත්තං, යථා යුවා යුවතිනති අත්ථා එතෙන ඕහාසනෙ පන තිරාසභිකහාවං දෙස්සති. “මමුචුපසංගිනාති”ති ඉදං දුටුල්ලාය වාචාය සිබාපත්තලකභිණ්ණදස්සනං “සභිකාදිසෙසො”ති

විනයං මහතානං වසෙන වණණාවණණංති වා මෙට්ඨකයාව නාදිති වා සිබරිණි'සි සමතිත්තා'සි උභයොබ්බසාදනා' සිති ඉමෙසු තිසු අඤ්ඤාතරෙන අනෙකාසව්වනෙන වා මාතුගාමං ඛහංසනාසං සංඛ්ඛාදිසෙසො නාම ආපතතිතිකායො භොතිති

සාවච්ඡියං උද්ගිජ්ජරං ආරබ්භ දුඤ්ඤවාමාසි ඛහංසන ව්ඤ්ඤායං පඤ්ඤාතරං, අසාධාරණපඤ්ඤාතරි, අනාණ්ඩානං ඉච්ඡියං ඉච්ඡසඤ්ඤාදිකො අනාමසො ගන්ථවුද්දයපි චුත්තතසෙනෙව ඛහං සනාසං සවෙ සා තමන්. තසමිං සෙව බණ්ණ ජානාති සංඛ්ඛාදි සෙසො, පණ්ඩනෙ ඵුල්ලවචයං, තසමිං සෙව ඉච්ඡසඤ්ඤාදිනො දුක්ඛං, පුනපුන ඛහංසනාසං සංඛ්ඛාදි ව ඉච්ඡියො එක වාමාස ඛහංසනාසං වාමාගණනාය වෙව ඉච්ඡියණනාය ව ආපතතිසො, සවෙ යං ඉච්ඡියං ඛහංසති සා නජානාති ඵුල්ලවචයං අධික්ඛං උබ්බතානුමණ්ණං ආදියං වණණාදිහණනෙපි ඵුල්ල වචයං, පණ්ඩනෙ දුක්ඛං, උබ්බතකං අනෙකානුමණ්ණං නායපටිබද්ධඤ්ඤා ආදියං වණණාදිහණනෙ සංඛ්ඛාදි දුක්ඛං-

අන්තර්විද්වතුසංඝතිප්පරෙකකාරානං උමමතකාදිතඤ්ඤා අනා පතති, සිලවිපතති. භුක්ඛං, ඉච්ඡසඤ්ඤා, දුඤ්ඤවාමාසකා දරායො නෙත රාගෙන සංඝායනං, යං වණං විජානානං'ති ඉමානෙත්ව පඤ්ඤා අසාති අදිත්තාදුක්ඛසමුප්පාදනං, නිරියං, සඤ්ඤා විමොක්ඛං, සමත්තකං, ලොකච්ඡරං, නායකමමකමමං, ඉට්ඨං, අඤ්ඤාපිත්තං, විවේදනානි

නතිස සික්ඛාපදං

වතුපෙත්-මනිණ්ණතා ව විපරිණතවිත්තතාව අත්තකාමි පාරිවරියාවිසෙතෙව වෙදිතබ්බා, "මාතුගාමසං සතතිකෙ"ති දුඤ්ඤවාමාසෙන චුත්තපපකාරාය ඉච්ඡියං සමිපෙ. "අත්තකාම පාරිවරියාය"ති මෙට්ඨකමමසංඛාතෙන කාමෙන පාරිවරියා-කාමපාරිවරියා, අත්තනො අන්තං කාමපාරිවරියා-අත්තකාම පාරිවරියා අත්තතා වා කාමතා-ඉච්ඡියා'ති අත්තකාමි, සං මෙට්ඨකරාගවසෙන පච්ඡිකාති අන්තං, අත්තකාමිව සා පාරිවරියා වාසි-අත්තකාමිපාරිවරියා, තසං අත්තකාමි පාරිවරියාය. "මණ්ණං භාගසංඝා"ති ඉණං ආතිසංඝං පකාසෙය්. "එත දග්ගං"ති ආදි තසං අත්තකාමිපාරිවරියාය වණණාදිහණනා කාරදසකං, තත්තායං පදසමිතිවිසෙතෙව සංඛ්ඛාදි, ආ මාදිසං පණ්ණාසිකාදිසි පටිවරතතා සිලවත්තං මෙට්ඨකමමා විරතතං, ප්‍රිග්ඛාදිං තදුක්ඛයොපි කල්පාණ්ඩමං එතෙත

බලවත්ත පරිවරණය අතිරේකය නැතහොත් එම මාදිසි පරිවරණය
යා යා අය පාරිවරණය නම් “එතරුණ පාරිවරණය” නම්.
“මෙමුනු පසංගිනෙකු සංකාදිසෙසය” නි එම අතකාමපාරි
වරණය වණණ හාසනා ව අරහයි නි. මෙය මෙමුනුබලව
දකුනති ආදිකා මෙමුනුපරිසංපුනතනෙව වලනන සො
භාසෙය තසා-සංකාදිසෙසය

සාවසියං උදයිතෙරං ආරඬ අතකාමපාරිවරණය
වණණහසනවත්තසම්. පසුකුනතං අසාධාරණපසුකුනති, අත
ණනති, ඉතිසා ඉතිසකුනති අතකාමසො හත්මුදයපි
වුතතනසෙතෙව අතකාමපාරිවරණය වණණ හාසනාස
සෙව සා තමත්. තසම් සෙව බණ ජානාති සංකාදිසෙස
නො වෙ ජානාති පුලලවයං, පණකුන පණකුනකුනති
පුලලවයං, තසම් සෙව ඉතිසකුනති දුකකවං, විවරාදිති
වත්තසමිති පාරිවරණය වණණ හාසනාස උමතතකාදිතං
ව අතපතති, සිලපිපතති. මනුසිති, ඉතිසකුනති, අත
කාමපාරිවරණය රාගො, තෙන රාගො වණණහණං
තං බණ. විජානනං” නි ඉමානෙත් පසු අභිනාති. සමුච්ඡානා
දිති දුමුපුලලාහාසන වුතතසදිසානෙවති

වතුත් සිකුබාපදං.

පසුකුමෙ- “සකුබුද්ධතං” නි ඉතිපුරිසානං අතතෙර සකු
රණහාවං. “සමාපජ්ජනං” නි සමා පතිගණහණවිමංසන
පව්වාහරණාති කෙරෙනො ආපජ්ජනං “ඉතිසා වා” නි ආදි
සමාපජ්ජනාකාරදසනං. තත් “ඉතිසා වා පුරිසමනි” නි
පුරිසෙත වා තසා මාතාපිතාදිති වා පෙසිනො පුරිසසා මිති
අබ්පායං ඉතිසා ආරොපෙයාති අනෙත්. “පුරිසසා වා ඉති
මනි” නි ඉතිසා වා තසා මාතාපිතාදිති වා පෙසිනො ඉතිසා
මිති අබ්පායං පුරිසසා ආරොපෙයාති අනෙත්. “ජායතනෙන
වා ජායතනෙන වා” නි ජායහාවෙ වා ජාරහාවෙ වා, පුරිසසා
හි මිති ඉතිසා ආරොපෙනො ජායතනෙන ආරොපෙති
ඉතිසා මිති පුරිසසා ආරොපෙනො ජාරතනෙන ආරොපෙති
අපි ව පුරිසසාව මිති. ඉතිසා ආරොපෙනො ජායතනෙන
වා ආරොපෙති නිබ්බහරිගහාවෙ ජාරතනෙන වා මිව්චාර
හාවෙ, තෙනවසා පදහාජනෙ “ජායතනෙන වාති ජායා හවි
සාති ජාරතනෙන වාති ජාරි හවිසාති” නි වුතතං, එතෙනෙව

උපායෙන ඉප්පියා මිතිං පුරිසස්ස ආරොවතෙපි පති භවිස්සති
 ජායා භවිස්සසිති වත්තබ්බතා චෙදිතබ්බා. “අනතමසො නංඛ
 ඤ්ඤාසපි”ති සබ්බන්තිමෙන පරිචේදෙන යං අයං තංඛණ
 මුහුත්තමිතෙත සංචිතිතබ්බතො තං ඛණ්ණාති වුව්චති මුහුත්ති
 කාති අපේඨා, තස්සාපි මුහුත්තිකා හවිස්සසිති එවං පුරිසමතිං
 ආරොවෙනතස්ස සංඝාදිසෙසො; එතෙනෙව උපායෙන මුහුත්ති
 තො භවිස්සසිති එවං පුරිසස්ස ඉප්පිමිතිං ආරොවෙනතාපි
 සංඝාදිසෙසං ආපජ්ජතිති චෙදිතබ්බො.

සාමිප්පියං උද්ගිසේරං ආරබ්භ සඤ්චරිතතසමාපජ්ජනවස්ථු
 යමිං පඤ්ඤානතං, “අනතමසො නං ඛණ්ණාසපි”ති අයමේජ්ඣ
 අනුපපඤ්ඤානති, සාධාරණපඤ්ඤානති, පතිගණකාති විමංසති
 අනෙතවාසිකං පච්චාගාරාපෙතිති ඉමිතා තයෙන සංන්තතිකං,
 අඤ්ඤානු කාලං වචනියාය යංය කායව ඉප්පියා අනතමසො මාත්තු
 යාපි පුරිසමතිං ආරොවෙනතො හොති නිර් හරියා බන්ධනිතාති
 වත්තකාමො සචෙපි පඤ්චාසිතිති ආදිසු අඤ්ඤාතරෙන ආකා
 රෙන ආරොවෙත්වා තාය සාමුති සමපච්චිතෙපි අසමපච්චිතෙපි
 පුත ආගන්ත්වා යෙන පභිජනා තස්ස තං පචිතතිං ආරොවෙති
 සංඝාදිසෙසං ආපජ්ජති. සා පත තස්ස හරියා හොත්තු වා මා වා
 අකාරණමෙතං. සචෙපි යස්සා සන්තිකං ආසිද්ධතො තං අදිස්වා
 අඤ්ඤාස්ස අවස්සාරොචනකස්ස ආරොවෙතිති වත්තා පච්චාගරති
 ආපජ්ජනියෙව, මාතුර්ධනිතං බ්‍රෑහ්මිනි පෙසිතස්ස පතගන්ත්වා
 අඤ්ඤං පිටුර්ධනිතාදිසු අඤ්ඤාතරං වදනතස්ස විසංනෙතං
 තොති පුරිසස්ස වා ඉප්පියා වා වචනං සාමුති කායෙන වා වාමාය
 වා උපායෙන වා පතිගණනිත්වා තස්සා ඉප්පියා වා පුරිසස්ස වා
 ආරොවෙත්වා වා ආරොවාපෙත්වා වා පුත යෙන පෙසිතො තස්ස
 තං පචිතතිං සයං ආරොවෙනතස්ස වා අඤ්ඤාත ආරොවාපෙ
 නතස්ස වා සංඝාදිසෙසො එතනාවතා හි පතිගණකාති විමංසති
 පච්චාගරතිති ඉදං අභිග්ගතයං සමපාදිතං හොති, ඉතො පත
 සෙහි කෙතිවි විහි අවෙගහි පණ්ඩිතෙ අභිග්ගතයෙනාපි පුලල
 වචයං එතෙත දුක්ඛවං, සංඝස්ස වා වෙතියස්ස වා කිලානස්ස
 වා කිවෙවන ගච්ඡන්තස්ස උමමත්තකාදිතං ව අනාපතති, සිල
 විපතති, සෙසු සඤ්චරිතතං සමාපජ්ජති තෙසං මනුස්සජාති
 කුසා, හ නාලං වචනියො, පතිගණනිත්විමසනපච්චාගර
 නාතිති ඉමොතෙත්ව පඤ්ච අභිග්ගති, ජ්ඣමුඛානං, පණ්ණතතිං වා
 අලං වචනියොවං වා අජාතන්තස්ස කායවිකාරෙන සාසනං
 ගහෙත්වා තපෙව විමංසිත්වා තපෙව පච්චාගරන්තස්ස කායතො

සමුට්ඨානි, ඉන්ද්‍රියාමා නාම ආගමිකයෙකි නසා විනාශ ජානෙ යොජානි කෙතවි වුනෙක සාමුති සමපට්ඨිතො තං ආගතං වන්තො පුන තසමිං පුරිසෙ ආගතෙ ආරොපෙනාත්‍යා කායෙන කිසුම් අකතන්තා වාවතො සමුට්ඨානි, වාවාය සාමුති සාසනං ගහෙතො අසෙසුක කරුණියෙන තසා සරං ගන්තො අසෙසුත්වා ගමන කාලෙ තං දිසා වටිහෙදෙන විමසිතො පුන අසෙසුනෙව කාරණෙන තතො අපකුමම කදවිදෙව නං. පුරිසං දිසා ආරොපෙනාත්‍යාපි වාවතොව සමුට්ඨානි, පණ්ණතතිං අජානන්තො පන ඛිණාසවසාපි පිතුමවනෙත ගන්තො අලං වට්ඨියං මාතරමපි එති මෙ පිතරං උපට්ඨානිති වන්තො පට්ඨානන්තො කායවාවතො සමුට්ඨානි, ඉමානි තිණි අවිතතක සමුට්ඨානානි, තදුහයං පන ජාතිතො එතෙතෙව තිති තයෙති සමාපජන්තො තානෙව තිණි තදුහයං ජාතනවිතෙතන සවිතකානි හොතති. කිරියා, නො සසෙසුමිණිකං, අවිතතකං, පණ්ණතතිවජ්ජං, කායකමමං, වටිකමමං, කුසලාදිවජ්ජන වෙත් තිණි විතතානි, සුඛාදිසෙත තිසො වෙදනාති.

පසුබල සිකිමාපදං.

ජවෙති “සසෙසුමිකාස පනා”ති එත්ථ සංයාචිකා නාම ආයං පටිත්තිකා යාචනා වුමටති, තසමා “සසෙසුමිකායා”ති අත්තතො යාචකායාති වුනතං හොති, සයං යාචිතකෙති උපකරණෙතිති අන්තො, එත්ථ ව යං කිසුම් පරපරිග්‍රහිතකං මුලවෙත්දවසෙත යාචිතුං න වට්ටති තාවකාලිකං පන වට්ටති සහායත්ථාය කමම කරුණත්ථාය පුරිසං දෙපාති වන්තො වට්ටති පුරිසත්ථකරමපි යාචිතුං වට්ටති පුරිසත්ථකරොනාම වසිති අදිකා පුරිසෙත කන්තබ්බං භත්ථකමමං තං පුරිසත්ථකරං දෙතිති වා භත්ථකමමං දෙතිති වා වන්තො යාචිතුං වට්ටති. භත්ථකමමං නාම කිසුම් වන්තො තසමා කිං හතෙත ආගන්තත්ථාති පුමිතෙ වා අපුමිතෙ වා යාචිතුං වට්ටති, විසෙසුතතිපට්ටයා දෙසො තත්ථි, මගුදුකාදයො පන සක කමමං ත යාචිතබ්බං. “කුචිං.”ති උලලිතනාදිසු අසෙසුතරං තත්ථ “උලලිතනා” නාම යපෙතො එමතකුලාපිට්ඨසංඝාටවාතපාන බුමවිත්දදිහෙදංආලෙපොකාසං අවසෙසලෙපොකාසෙ කුමෙති සතිං සට්ටන්තො ජදනස්ස අනෙතා සුඛාය වා මත්තිකාය වා ලිතනා, අවලිතනා නාම වුතනනෙතෙව ජදනස්ස බිතිලිතනා උලලිතනාවලිතනානාම තපෙව ජදනස්ස අනෙතා ව බිතිව ලිතනා “කාරසමානෙතා”ති සයං වා කරොනෙතන ආණ්ඩියා වා

කාරණය. “අයාමියං” යන කාරණය දැනෙන විරහිත. අනතුරුදැසි මගින් වාසාගාරය එසැනින් එවැනි අතරු උදෙසා අයාමිය අනතුරුදැසි නො අනතුරුදැසි. පමාණිකා කාරණය නැතිව පමාණිකා කාරණය. “නාමිදං පමාණං” යන කාරණය කුටියා ඉදං පමාණං “දිසසා” යන දිසනො, “වාදසම්ප්පාදනසා සුගතවිදාපසා” යන එසේ සුගතවිදාපසිනාම ඉදානි මෙය මගින් පුරිසය නිසො වදාපසිය වසානිගනන දිසසා ගනනා හොති මිණනොන පන කුටියා බතිකුටියා පමාණං දිසනා මගාමනානිකපරිසරයනා අගනොනා පුසපිණ්ඩපරිසරයනොන වාදස විදාපසිය මිණනොන, සමෙ පුසපිණ්ඩ අනාපිණා හොති මගාමනානිකලෙපෙනෙව නි වසා පෙති සෙවපරිවෙජ්ජෙදා, “නිවිසං” යන විසාරනො, “සනානනා” යන කුටියා බති අතරු අගනොනා අනනනාරිමෙන අනනන සනන සුගතවිදාපසියා පමාණයානි පනනා හොති, එසේව කෙසෙයම්නමපි දිසනො හාපෙනා තිරියං තිරියනො වා හාපෙනා දිසං විසිනානා නවිටති කොපනවාදෙ උගනො වසනො, යා පන දිසනො සමිහන්ධානි හොති තිරියනො නිගන්වා වා උගනනවතුන්වා වා යන් පමාණ යුතො මෙකුටියා ඉතො විතො වන පරිවිතනානි පවිජ්ජෙකොටියා වතුන්වාන්වානො න හොති අයං කුටියං න ගවන්ති, තසමා වටති “හිකුලු අනිනොනානා වතුන්වානානා” යන පදෙස කුටියා කාරණා කාරණා හොති නා සොධෙයා පදනානො වුතනනෙයන සංඝං නිකානො යාවන් සබ්බ වා සංඝපරියා පනනා සංඝන වා සමමානා වෙතො හිකුලු තන් වතුන්වානා නොනො, “නොති හිකුලු වතුන්වානොනො, අනා රමනං සප්පකාමණං” යන නිකුලු නිසිලුකාදිනං ආසයා දිනිතෙරසති පුබ්බනාඅපරනනානිසිසාදිසොලසති උපදාපෙති විරහිතනො අනාරමනං වීති වතුනි වා බලිවදොති සුතෙතන සක වෙන එකා වකනං නිවෙසාදකපතනට්ඨානො එකා බතිනො අවිජ්ජිතං සකකුණෙයානාය සප්පකාමණනානි සලලකෙයානා සෙවපි සංඝපෙනානා හොනති තන්ව වෙනා වෙ සංඝමිජ්ජා ගනනා තෙත හිකුලුනා යාවතෙති ආනති දුතියෙන කෙවෙන වතුන්වානො දෙසෙනො, “කාරමෙතෙව” යන ආදිපටිපකකතෙත වෙදිතො.

ආලභියං ආලභිකෙ හිකුලු ආරමාන සකුදුටියානා කුටියානා වතුන්වානො පසුදුතො, අසාධාරණපසුදුතති, සාණතතිනං, අදෙසි තවතුනා පමාණානිකතො කුටියා කාරණාමිති උපකාරණන්වා

අරඤ්ඤාගමනතො පට්ඨාස අබ්බපසොපගසු දුක්ඛං, ඉදං හි විභි පිණෙහිති තිට්ඨානං ගමිසායනිති තෙසු පඨමපිණෙදුතෙ ඵල චට්ඨං, දුතියදුතෙන ලෙසෙ සට්ඨතෙ සචෙ අදෙසිතවන්ත්රිකා එව වා පමාණාතික්කන්තා එව වා හොති එකො සංඝාදිසෙසො චෙව දුක්ඛවාති, සචෙ උභය විපක්කා චෙ සංඝාදිසෙසො චෙ ව දුක්ඛ වාති, සචෙ පන වාරඛකිනං වා වාතයානං වා අට්ඨප්පත්තා මහාමනසිකාය ලිච්ඡති ජපිතෙ ව තසමිං ලෙමිපා න සට්ඨති රක්ඛති තාව, පුන ලිච්ඡනායා පන සට්ඨතමනෙත සංඝාදිසෙසො සචෙ තං ජපිතමානං පඨමදිත්තලෙසෙන සමිං තිරන්තරමෙව හුත්වා තිට්ඨති පඨම මෙව සංඝාදිසෙසො, කෙවලං ඝාරමාය දුක්ඛං, තථා අපරික්කමණාය, විපක්කතං කුට්ටිං අඤ්ඤාසා දදතො භූමිං සමිං කන්ධා තිදුක්ඛායා ව ලෙණගුහාතිණකුට්ටි පණ්ණවත්තපගෙසෙසු අඤ්ඤාතරං කාරෙතායා ව කුට්ටි අඤ්ඤාසා වාසන්තො වාසාගාරං ධර්මපත්තා උපොසථාගාරාදිසු අඤ්ඤාතරන්තො කාරෙතායා උමමතාකාදිනං ව අනාපතති, සිලවිපතති උලලිතන දිනං අඤ්ඤාතරන්තා, ගෙට්ඨිමප්පමාණ සමගපො, අදෙසිත වන්ත්රිකා, පමාණාතික්කන්තා, අනාගු දෙදසිකන්තා, වාසාගාරන්තා, ලෙසෙවන්තා'ති ඉමානෙත් ජ වා සතත වා අභිනාති ජසමුට්ඨානං, කිරිතා ව කිරිතාකිරියාව. ඉදං හි වන්ත්රිකාදෙසාපෙත්වා පමාණාතික්කන්තා කාරෙතා කිරිසෙතා සමුට්ඨාති, අදෙසෙත්වා කාරෙ තා කිරිතාකිරියතො සමුට්ඨාති සෙසමෙත් සඤ්ඤාතිතෙ වුත්තසදිසමෙව හි විසෙසං.

ජට්ඨ සික්ඛාසදං.

සත්තමෙ “මහලලකං”ති සසාමිකභාවෙන සඤ්ඤාතිත කුට්ටිතො මහන්තභාවො එතස්ස අත්ති මහලලකො යසො වා වන්ත්රිකාදෙසාපෙත්වා පමාණාතික්කන්තොති කාතුං වට්ටති තසො පමාණමහන්තභාවෙ මහලලකො තං මහලලකං, යසො පනස්ස තං පමාණමහන්තතං සසාමිකභාවා ලබ්බති තසො තදත්ත දස්සනත්තං මහලලකො නාම විහාරො සසාමිකො වුට්ටතිති එවමිසා පදගාජනෙ වුත්තං සෙසං සබ්බං කුට්ටිකාරසික්ඛාපදෙ වුත්තසදිසං සසාමිකභාවමත්තමෙව හි විසෙසං.

කොසලිසං ජන්තන්තරං ආරබ්භ වෙතිරුක්ඛං ඡන්දසන වන්ත්රිකමිං පඤ්ඤාතභාවො අකිරියාමත්තතො සමුට්ඨාතභාවො එකසංඝාදිසෙසතා ව එත්ත විසෙසොති.

සත්තම සික්ඛාසදං.

අදාමේ “දුග්ගා දෙසො”ති දුග්ගො වෙව් දුග්ගො වා, උප්පන්න හි දෙසෙ පුග්ගලො තෙත දෙසෙත දුග්ගො නොති පනතිභාවං ජනාපිතො තස්මා “දුග්ගා”ති වුච්චති, පරඤ්ච දුග්ගෙති විතාසෙති තස්මා “දෙසො”ති වුච්චති, ඉති “දුග්ගොදෙසො”ති එකසෙවෙතං පුග්ගලස්ස ආකාර තාතත්තතං නිදසානං. “අප්පාභිතො”ති කප්පතිතො පිතිත්තධාදිති විවජ්ජිතො න අභි ස්වොති අප්පො. “අමුලකොනා”ති යං වොදකොන චුදිත නමිති පුග්ගලෙ අදිඨං අසුතං අපරිසංකිතං ඉදං එතෙසං දසාන සවණපරිසංකාසකිංචාතානං මූලානං අභාවතො අමුලකං නාම, තං පන සො ආපන්නො වා නොගු අනාපන්නො වා එතං ඉධ අප්පමාණං, එතථ ව අදිඨං නාම අත්තනො පසාදවක්ඛිතා වා දිබ්බවක්ඛිතා වා අදිඨං, අසුතං නාම තප්පව කොතපි වුච්චමානං නසුතං, අපරිසංකිතං නාම අත්තනො වා පරස්ස වා දිඨසුත මූභවසෙත වෙතසා අපරිසංකිතං, ඉති එවරුපෙත අමුලකොන. “පාරාජිකොනා”ති භික්ඛුතො අනුරුපසු එකුතවිසතිසා අඤ්ඤතරෙත, පදභාජනෙ පන පාරාජිකුද්දෙසෙ ආගතානෙව සහෙතො වතුන්නා අඤ්ඤතරෙතාති වුත්තං. “අනුබංසෙසො”ති බංසෙසා පබංසෙසා අභිගවෙසා තං පන අනුබංසතං යස්මා අත්තනා වොදෙන්නොපි පරෙත වොදපෙන්නොපි කරොති ත ස්මාසං පදභාජනෙ “වොදෙතිවා වොදපෙතිවා”ති වුත්තං. තත්ථ වජ්ජසදසානා ආපනතිසදසානා සංවාසපටිකෙඛපො සාමිච්ච පටිකෙඛපොති සංඛෙපතො වතස්සො වොදනා වුත්තා. තාසු වජ්ජසදසානා නාම “ඤ්ඤං මෙච්ඡිනං ඛම්මං පනිසෙව්”ති ආදිනා තයෙත පවත්තා, ආපනතිසදසානා නාම “ඤ්ඤං මෙච්ඡිනං ඛම්මං පනිසෙව්”ති ආදිනා තයෙත පවත්තා, සංවාස පටිකෙඛපො නාම “නානථි නායා සඬං උපොසෙථා වා පවා රණා වා සංඝඤ්ඤං වා”ති එවං පවත්තො, එතතාවතා පන සිසං න එති “අසාමිකොසි”ති ආදිවචනෙති සඬං සට්ඨෙතෙව සිසං එති, සාමිච්චපටිකෙඛපො නාම අභිවාදනපච්චුට්ඨානඅඤ්ඤි කම්මසාමිච්චකම්මවිජ්ජිකම්මාදිතං අකරණං, තං පටිපාටියා වජ්ජනාදිති කරොතො එකස්ස අකතො සෙසානං කරණසාලෙ වෙදිතබ්බං, එතතාවතා ව වොදනා නාම හොති ආපත්ති පන සිසං න එති, “කස්මා මම වජ්ජනාදිති න කරොසි”ති පුච්ඡිතෙ පන තෙත “අසාමිකොසි”ති ආදිවචනෙති සඬං සට්ඨෙතෙව සිසං එති තස්මා යො භික්ඛු භික්ඛුං පමිපෙඨො “ඤ්ඤං මෙච්ඡිනං ඛම්මං පනිසෙව්”ති වා “අසාමිකොසි”ති වා ආදිති වචනෙති

දිසෙසො වෙචි දුක්ඛවඤ්ච, ඔක්කං කාරෙණි වොදෙන්නස්ස
 කඩ්ඩාදිසෙසො ඥෙව, හන්තිමුද්දං ඤමුඛං වොදෙන්නස්ස ඵසෙව
 තෙයො, පරමමුඛං වොදෙන්නස්ස පත සිසං න එති, අත්තනා
 සම්පෙ ධනිං අඤ්ඤං භික්ඛුං අර්ණපෙති, සො තස්ස වචනෙන
 තං වොදෙති, වොදුපකස්සෙව චුත්තතයෙන ආපත්තියො, අර
 සොපි මියා දිඨං සුතං මුතං අප්පිති වොදෙති, විත්තමපි ජනානං
 තප්ථව ආපත්තියො, අකක්කාසාධිපායෙන පත ඔක්කං අකා
 රෙණි වදන්නස්ස චුත්තතයෙනෙව පාවිත්තියඤ්චව දුක්ඛවඤ්ච
 ඔක්කං කාරෙණි වදන්නස්ස පාවිත්තියමෙව, කම්මාධිපායෙන
 අසම්මුඛං සත්තවිධමපි කමමං කරොන්නස්ස දුක්ඛවමෙව, වුඨං
 නාධිපායෙන 'චං ඉන්ධං නාමං ආපත්තියං ආපනෙතා තං පටි
 කරොති'ති වදන්නස්ස උපොසථං වා පමාරණං වා ධපපන්නස්ස
 ව ඔක්කසකමමං නප්පි, ධපනබ්බෙතං පත ජාතිකබ්බං, අනුච්ඡර
 කස්සාපි ඔසවෙ වජ්ඣගමිං අප්පෙතං තවාති අනුච්ඡරනාධිපා
 යෙන වදන්නස්ස ඔක්කසකමමිං නප්පි, ධම්මකට්ඨකස්සාපි 'යො
 ඉදංඤ්ඤං ඉදංඤ්ඤං කරොති අයං අස්සමණො'ති ආදිනා තයෙන
 අනොදිස්සතං ධම්මං කප්පන්නස්ස ඔක්කසකමමං නප්පි, සවෙ පත
 ඔදිස්ස නියමෙණිං "අසුකො ව අසුකො ව අස්සමණො අනුපා
 සකොති කප්පති, අසනතො ඔරායන ආපත්තියං දෙසෙතො
 ගතතබ්බං, උමත්තකාදිතඤ්ච අනාපත්ති, සීලවිපත්ති "සං
 වොදෙති වා වොදුපෙති වා නස්ස උපසම්පන්නානි සංග්‍රහ
 ගමනං, නස්මිං සුඛසඤ්ඤිතා, සෙත පාරාජිකෙන වොදෙති
 නස්ස දිඨාදිවසෙන අමුලභනා, වාචනාධිපායෙන සම්මුඛා
 වොදනා, නස්ස නඩ්ඩණං විජානනං"ති ඉමානෙත්ථ පඤ්ච
 අභිගාති, සමුදානාදිති අදිනනාදනසදිසාති, වෙදනා පනෙත්ථ
 දුක්ඛායෙවාති.

අට්ඨම සික්කාසදං.

තවමෙ "අඤ්ඤාභාගිසස්සා"ති ආදිසු අඤ්ඤාභාගස්ස ඉදං
 අඤ්ඤාභාගො වා අස්ස අප්පිති අඤ්ඤාභාගියං. "අභිකරණං"ති
 ආධාරො වෙදිතබ්බො, වජ්ඣ අභිධානනති චුත්තං ගොති, සොති
 සො අට්ඨප්පහතියං දබ්බො මලපුත්තො නාමාති ජගලකො
 වුත්තො, සො යවායං ආයස්මකො දබ්බස්ස මලපුත්තස්ස භාගො
 කොසාසො පකෙතො මනුස්සජාතිවෙච භික්ඛුගාවොව තතො
 අඤ්ඤස්ස භාගස්ස කොට්ඨාසස්ස පකෙස්ස ගොති තීරව්ජාන
 ජාතියා වෙච ජගලකගාවස්ස වී, සො වා අඤ්ඤාභාගො අස්ස

අපේකී, තසමා අඤ්ඤාභාගියසංඛිං ලභති, යසමා ච තෙසං ඉමිං මයං දබ්බං මිලලුපුතතං නාමි කරොමාහි වදනතානං තඤ්ඤා නාමිකරණසඤ්ඤාය ආධාරො වජ්ඣ අබ්ච්ඡානං, තසමා අබ්භිකරණනති වෙදිතබ්බො, තඤ්ඤි සංඛාය “සච්චං කිරි තුච්චො භික්ඛුමෙදිබ්බං මිලලුපුතතං අඤ්ඤාභාගියසං අබ්භිකරණසං”ති ආදි වුතතං, හා විවාදාබ්භිකරණාදිපු අඤ්ඤාතරං, කසමා? අසමාපිතො, නති මෙතනියභුමමජ්ඣා වතුතතං අබ්භිකරණතං කසමා අඤ්ඤාභාගියසං අබ්භිකරණසං කිඤ්චිදෙසං ලෙසමතතං උපාදිසංසු, න ව වතුතතං අබ්භිකරණතං ලෙසො නාමි අපි, ජාතිලෙසාදයොහි පුග්ගලානං යෙව ලෙසා වුතතා, න විවාදාබ්භිකරණාදිතං, තඤ්ඤාදිබ්බං මිලලුපුතතාති නාමිං තසං අඤ්ඤාභාගියාබ්භිකරණසං වෙතිතසං ජකලකසං කොපි දෙසො කොති, පෙරං පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුබංසෙතං ලෙසමතතො එතච ව දිසාති අපදිසාති අසං අසනති වොභාරියති දෙසො, ජාතිආදිපු අඤ්ඤාතර කොට්ඨාසයෙතං අබ්ච්චතං, අඤ්ඤාමපි වජ්ඣං ලිසාති සිලිසාති, වොභාරමතෙනෙව ජකං අලලියති ලෙසො, ජාති ආදිතං යෙව අඤ්ඤාතරකොට්ඨාසයෙතං අබ්ච්චතං, පදභාජනෙ පන යසං අඤ්ඤාභාගියසං අබ්භිකරණසං කිඤ්චිදෙසං ලෙසමතතං උපාදය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුබංසෙතං තං යසමා අට්ඨප තතිවසෙතෙව ආවිභුතං, තසමා තං අවිහරිතො යාති අබ්භිකරණ නති වචනසාමඤ්ඤාතො අජ්ඣාචාරවසෙන පච්චතාති වතතාරි අබ්භිකරණාතිව, තෙසං අඤ්ඤාභාගියතොව තබ්බාගියතොව යසමා අපාකො ජාතිතබ්බො ව විනයධරෙහි, තසමා තඤ්ඤා අවසානෙ ආපත්තඤ්ඤාභාගියෙත වොදනඤ්ඤා ආවිකාතං. “අඤ්ඤාභාගියසං අබ්භිකරණසං”ති ආපත්තඤ්ඤාභාගියො වා කොති අබ්භිකරණඤ්ඤා භාගියං වා”ති ආදි වුතතං, යෙසං විනිවර්තකථා අවච්ඡම වුතත සදිසායෙව, අසං පන විසෙසො, ඉදං අඤ්ඤාභාගියසං අබ්භිකරණසං කිඤ්චිදෙසං ලෙසමතතං උපාදය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුබංසනවජ්ඣසමිං පඤ්ඤාතතං, ඉධ ව ආපත්තඤ්ඤාභාගියවොද නාය තථසඤ්ඤාතො’පි අනාපතති, අමෙගසු ව අඤ්ඤාභාගියසං අබ්භිකරණසං කිඤ්චිදෙසං ලෙසමතතං උපාදියතතා අබ්භිකාති.

නවමසිකථාපදං.

දසමෙ “සමගගග්ග සංඝසානි” සතිතසං භික්ඛුසබ්බසං, විතෙතන ව සරිතෙතන ව අවිසුතතසං”ති අනෙතො, තෙතෙතවසං පදභාජනෙ “සමගගගා නාමි සංඝො සමානසංවාසතො සමා නසිමාසං ධිතො”ති වුතතං, සමානසංවාසකොති සමවිතතතාස

විෂයාත්මක අවිඥානා හෙයින්, සංඛ්‍යාසීමාසංයුතා නායකාමයා
දහනොසිතා සර්වත අවිඥානො, “හෙදාය පරිත්‍යාගමයො”ති
කථං නාමායං තිස්සයොති හෙදනන්තො වායාමෙයො. “හෙදනා
සංඛ්‍යාතානි. චං අභිකරණං.”ති හෙදනො සංඝහෙදො
අන්තො සංඛ්‍යාතානිකං කාරණං, ඉමෙතිං ති භික්‍ෂො “සාමහෙතු
සාමිතිදහං සාමාගිකරණං”නති ආදිපු විය කාරණං අභිකරණ
නති අභිපෙතං, තං හෙදකරවන්ත්‍රවසෙන අවධාරසවිධං. “සමා
දායො”ති ගහෙනා; “පභංගො නිවේශනො”ති තං සංඝහෙදො
අන්තො සංඛ්‍යාතානිකං සංඝහෙදතිපථනතිසමන්තං කාරණං ගහ
නො දීපෙයො වෙව න පටිතිස්සපෙයො ව. “භික්‍ෂුති ඵවමො
ච්චනිමො”ති යෙ තං පභංගො නිවේශනං සම්මුඛා පභංගාති,
යෙ භා අසුකමං නාම විහාරෙති පුණ්ණති, තෙති සබ්බනම්මෙන
පරිවේදෙන අභිසොජනමතො ගතොපි සවායං අනන්තර
‘මා ආයසො’ති ආදි වචනකමො වුත්තො, ඵවමො වචනිමො,
දිසො චං සුභා චං අවදනොනං දුක්ඛං. එන් ව, මා ඉති පදං
‘පරිත්‍යාග’ පදෙන ‘අවධාර’ පදෙන ව සතිං මා පරිත්‍යාගී මා
අවධාරීති යොජෙතබ්බං. “සමෙත්තායසො සංඝෙනො”ති ආයසො
සංඝෙන සතිං සමෙතු, සමංගවන්තු,එකලගිකො හොතුති අන්තො,
නිං කාරණො? “සමෙත්තො ති සංඝො =පෙ= විහරති”ති, තන්
“සමෙත්තාදමානො”ති අසුකමසුකමපතොති පුටුමෙදමා
නො. “අවිච්චමානො”ති අයං ධම්මො නායං ධම්මොති එවං
න විච්චමානො එකො උපදායො අයොති එකුපදායො, එකෙන
පවත්තොතිමොක්‍ෂාදොසොති අන්තො. “එකම විහරති”ති පුඛං
විහරති, එවං විසුමපි සමානමෙත්තො තිත්තො වුච්චමානො
අපට්ඨිතිස්සපෙයො දුක්ඛං, එවසුචි යොති ආදිමති ‘සමානුකාමි
නාමෙති’ති සම්මුඛාසනකමං කාතබ්බං. “ඉවෙච්චං කුසලං.”ති
ඉති එතං පටිතිස්සපෙයො කුසලං ඛෙදිං සොජිතොවො තස්ස
භික්‍ෂුනො. “නො වෙ පටිතිස්සපෙයො සංඝාදිසෙසො”ති
එන් සම්මුඛාසනකමපරිසොසොන අපට්ඨිතිස්සපෙයො සංඝා
දිසෙසො, සෙසං උත්තොනපදන්තෙව.

රාජගහෙ දෙවදත්තං ආරබ්භ සංඝහෙදො පරිත්‍යාගවන්ත්‍ර
මං පසුකතො, සාරාණපසුකතති, අනාණතතිකං, සම්මුඛාස
නකමෙව කට්ඨමොන අපට්ඨිතිස්සපෙයො සුභතිපරිසොසොන
දුක්ඛං. මිති කම්මවාචාති වෙ ඵුල්ලච්චො, යස්ස තත්තමිති සො
භාසෙයොති එවං සකාරපෙයො තතිසකම්මවාචො තත්ත
දුක්ඛං තෙ ම ඵුල්ලච්චො පටිපටස්සමානති, සංඝාදිසෙසො යෙව

නිවැසි, අසමනලාභියෙකු ව පවතිනාදායකය ව උමිතක
 කාදිනඤ්ච අනාපතති, සිලවිපතති. “සෙදස පරකකමනං,
 බමමකමමන සමනුභාසනං, කමමවාචා පටිසොයානං, අපාඨි
 නිසසජනං.” ති ඉමානෙත්ථ වතනාරි අභිනාති, සමනුභාසනසමු
 ධානං, අසිරිතං, සඤ්ඤවිමොක්ඛං, සවිත්තනං, ලොකවජ්ජං,
 කාසකමමං වච්ඡමමං අකුසලවිත්තං, දුක්ඛවෙදනන්ති.

දසම සික්ඛාපදං

එකාදසමෙ “නගෙසව ගො පනා” ති යො සඤ්ඤෙදස
 පරකකමති තසෙව “අනුච්ඡාදකා” ති තස දිට්ඨිං බතති.
 රුපිං භගෙහින අනුපටිපජ්ජනකා, විග්ගං අසාමිගිපකිඨවචනං
 වදනාති වග්ගවාදකා, සසමා පන තිණ්ණං උඨං කමමාරහා න
 ගොනති, තති සංගෙසා සංසය්ග කමමං කරොති. තසමා එකො වා
 වෙ වා තසො වාති වුත්තං, “ජානාති ගනා” ති අභිනාකං ජන්ද
 දිති ජානාති. “භාසති” ති එවං කරොමාති අමෙතති සඨිං
 භාසති. “අමිතාකං පෙතං බමති” ති යං සෙ කරොති එතං
 අමිතාකමපි රුචිති “සමෙදාසසවනනානං සංගෙසනා” ති
 ආසසවනනානං විත්තං සමෙදසන සඨිං සමෙතු සමාගවජ්ජු එති
 භාවං ගවජ්ජුති වුත්තං ගොති, සෙසං පදන්තො උත්තාතමෙව,
 විනිවජ්ජකථා පෙත්ථ දසමෙ වුත්තසද්ධියෙව, අයං පන විසෙසො,
 ඉදං රාජගෙහ සමෙදසුලෙ හික්ඛු ආරබ්භ දෙවදත්තකං සංගෙහ
 දස පරකකමනකං අනුච්ඡාදකවජ්ජුසමිං පඤ්ඤාතං අමෙගසු
 ච සථා තත්ථ පරකකමිතං. එවං ඉධ අනුච්ඡාදකං දව්ඨබ්බනති.

එකාදසම සික්ඛාපදං.

වාදසමෙ “දුබ්බවජාතිකො” ති දුබ්බවසභාවො, විත්තුං
 අසකකුණ්ණෙයොති අනෙත්ථා. “උදෙදස පටිසා පනෙතසු” ති
 උදෙදස පටිසාපනෙතසු අනෙත්ථාගනෙසු, යසං සියා ආපතති
 සො ආවිකරෙයොති එවං සභගිහත්තා අනෙත්ථා පාතිමොක්ඛ
 යො වත්තමානෙසුති අනෙත්ථා. “සභබමිකං වුච්චමාගනා” ති සභ
 බමිකෙත වුච්චමාගනා, කරුණෙන් වෙතං උපයොගවචනං,
 පඤ්චති සභබමිකෙති සික්ඛිතබ්බතො සෙසං වා සත්තකත්තා
 සභබමිකතති ලබිනාමෙත වුච්චපඤ්ඤෙතතන සික්ඛාපදෙත
 වුච්චමාගනාති අනෙත්ථා. “විරමිදාසසවනනා මම විමනායා” ති
 සෙත වචනෙත මං. වදථ, තනො මම වචනතො විරමථ, මං මං
 තං වචනං වදාති වුත්තං ගොති. “වෙදතු සභබමෙමනා” ති

“උද්ධමා ගො = පෙ = එවමෙනං ධාරයාමි” යි එක් පඨමං ආපත්ති එතෙසත්ති පඨමාපත්තිකා, පඨමං විනික්කමතකකිණෙ යෙව ආපජ්ජිතබ්බාති අනෙථා, ඉතරෙ පත යථා තතියෙ ව චතු තෙව දිවසෙ ගොතීති එක් තතියෙනො චතුත්තොති වුවිචි. එවං යාව තතියෙ සමනුභාසතකවෙව ගොනතීති යාවතතියකාති වෙදිතබ්බා. “යාවතීහං” යි යතතකාති අගාති “ජානං පටිච්ජා දෙති” යි ජාතතො පටිච්ජාදෙති, තත්ථං පටිච්ජාදතලකකිණසා මානිකා:- ආපත්තිව ගොති, ආපත්තිසඤ්ඤිව, පකතතො ව ගොති, පකතතසඤ්ඤිව, අනන්තරාසිකො ව ගොති, අනන්තරාසිකසඤ්ඤිව, පසුව ගොති, පසුසඤ්ඤිව, ඡාදෙතුකාමො ව ගොති, ඡාදෙති වාති. එක් ආපත්තිව ගොති ආපත්තිසඤ්ඤි වාති යං ආපතනං ආපනනං සා තෙරසතනං අඤ්ඤාතරා ගොති ගොපි ව තත්ථ චක්ඛුචසෙන වා ඉදං හික්ඛනං න වට්ඨතීති නාම මතතවසෙන වා අයං ඉත්තනාමා ආපත්තීති ආපත්තිසඤ්ඤියෙව සුඤ්ඤා නදති නං කසාපි ආරොවෙසාමිති එවං ඡාදෙතුකාමොව ධුරං නික්ඛිපිඤ්ඤා අරුණ උට්ඨපෙති, ඡන්තා ගොති ආපතති, සවෙ පනෙත්ථ අනාපත්තිසඤ්ඤි වා ගොති අඤ්ඤාපත්තිකකිකිකසඤ්ඤි වා වෙමිතිකො වා, අච්ඡන්තාව ගොති; පකතතොති අනුක්ඛිතො සමානසංවාසකො, සො වෙ පකතතසඤ්ඤි සුඤ්ඤා වුත්තතයෙනෙව ඡාදෙති, ඡන්තා ගොති, අනන්තරාසිකොති යසා දසසු රාජවොරඅගිඋදකමනුසාඅමනුසාලසිරිංසපජ්චිත බ්‍රහ්මවරියන්තරායෙසු එකොපි නපි, සො වෙ අනන්තරාසික සඤ්ඤි ඡාදෙති, ඡන්තා ගොති, පසුති යො සකකාති හික්ඛනො භන්තිකං ගතාං වෙව ආරොවෙසුච, සො පසුසඤ්ඤි සුඤ්ඤා ඡාදෙති, ඡන්තා ගොති; ඡාදෙතුකාමො ව ගොති ඡාදෙතිවාති ඉදං උත්තානමෙව, සවෙපි හි යො සභාගං දිසවා අයං මේ උපජ්ඣායො වා ආවරිකො වාති ලජ්ජාය තාරොවෙති, ඡන්තාව ගොති, උපජ්ඣායාදිභාවො හි ඉධ අපමාණං, සභාගමනමෙව පමාණං, අයං ජානං පටිච්ජාදෙතීති පදසා සමෙධිපතො අත්ථ විනිච්ජයො.

“නාවතීහං” යි තතතකාති අගාති, පටිච්ජාදිතදිවසතො පට්ඨාය යාව ආරොවිතදිවසො, තාව දිවසපකමාසසංචල්පර වසෙන යතතකො කාලො අතික්කතො, තතනං කාලනති අනෙථා. “අනාමා පටිච්ජාබ්බං” යි තකාමෙන න වසෙන, අථබ්බො අනාමෙන අවසෙන පරිවාසං සමාදාය වත්ථබ්බං, තත්ථ පටිච්ජන්ත පරිවාසො සුඛන්තපරිවාසො සමොධානපරිවාසො වාති නිවිධො.

පරිමාණය, තනු පරිවර්තනපරිමාණය, තාව යථා පරිවර්තනය
 ආපතියා දැනගෙන, කතාව හි එකානුපරිවර්තනා ආපතිය
 හොඳි, කතාව විකෘද්ධපරිවර්තනා, කතාව එකා ආපතිය හොඳි,
 කතාව වෙ වා තියෙන්නා වා තදුනතරිං වා, තනු පරිවර්තනපරි
 මාණ දෙකෙක පරිමිතව ප්‍රත්‍යක්‍ෂයෙන් පරිවර්තනයාවා සැකි
 තනු පරිවර්තනද්විතෙ ව ආපතියෝ ව දුර්ලභතාවා සඳු
 එකා එකානුපරිවර්තනා හොඳි “අහං හනෙත එකං ආපතියං
 ආපජ්ජං සඤ්ඤාතනිකං සුක්කවිසඬං එකානුපරිවර්තනං”හි එවං
 පරිමාණං යාව පෙතවා ඛනිකෙ ආගතනසෙන කම්මවාටං පට්ඨා
 පරිමාණෙ දැනගෙන, අපි විනතිකාද්ධපරිවර්තනා හොඳි, විනපටි
 වර්තනං තිහපටිවර්තනං වතුහපටිවර්තනං පඤ්ඤාගපටිවර්තනං,
 =පෙ= පුද්ගලානුපරිවර්තනනම් එවං යාව පුද්ගලද්විතාති ද්විත
 විතෙත යොජනා කාතබ්බා, පඤ්ඤාදසද්විතපරිවර්තනය පඤ්ඤා
 පරිවර්තනනම් යොජනා කාතබ්බා, තනු යාව එකුතනිසතිමො
 ද්විතෙත, තාව අතිරේකපඤ්ඤාපරිවර්තනනම්, තනු මාසපටි
 වර්තනං අතිරේකමාසපරිවර්තනං වෙමාසපරිවර්තනං තෙමාස
 පරිවර්තනං =පෙ= අතිරේක එකාදස මාසපරිවර්තනනම් එවං
 යොජනා කාතබ්බා, සංවිච්ඡේද පුණ්ණ එකසංවච්ඡේදපරිවර්
 තනනම්, තනුපරං අතිරේකසංවච්ඡේදං වෙ සංවච්ඡේදං, එවං
 යාව සතිසංවච්ඡේදං අතිරේක සතිසංවච්ඡේදපරිවර්තනනම්, තනු
 වා තියෙන්නා වත. යොජනා කාතබ්බා, සඳු පත වෙ තියෙන්නා
 තදුනතරිං වා ආපතියෝ හොනම්, යථා එකං ආපතියනම්
 ප්‍රත්‍යක්‍ෂං, එවං වෙ ආපතියෝ තියෙන්නා ආපතියෝහි විතතබ්බං,
 තනු පරං පත සතං වා හොතු සතයං වා සම්මතලාති වතුං
 විට්ඨති, නානාවඤ්ඤාසුපි “අහංහනෙත සම්මතලා සතිකාද්ධෙස
 ආපතියෝ ආපජ්ජං, එකං සුක්කවිසඬං, එකං කායසංසතං,
 එකං දුට්ඨලාචං, එකං අත්තකාමං, එකං සඤ්ඤිතනං, එකානු
 පරිවර්තනයෝ”හි එවං කණ්ණවිසඬ වා, “අහං හනෙත සම්ම
 තලා සතිකාද්ධෙසා ආපතියෝ ආපජ්ජං නානාවඤ්ඤාසො
 එකානුපරිවර්තනයෝ”හි එවං වඤ්ඤිතතනවිසඬ වා “අහං
 හනෙත සම්මතලා සතිකාද්ධෙසා ආපතියෝ ආපජ්ජං එකානුපරි
 වර්තනයෝ”හි එවං නාමිතනවිසඬ වා යොජනා කාතබ්බා;
 තනු නාමිං දුට්ඨං සජාති සාධාරණං සම්මසාධාරණඤ්ඤා, තනු
 සතිකාද්ධෙසෙහි සජාතිසාධාරණං ආපතියි සම්මසාධාරණං,
 තනු සම්මතලා ආපතියෝ ආපජ්ජං එකානුපරිවර්තනයෝ”හි.
 එවං සම්මසාධාරණනාමවිසඬනාපි වතුං විට්ඨති, ඉමං පරිමා

සාදිවිතසහමිම වැඩුවසෙත ගොතනවසෙත නාමිවසෙත ආප
 නතිවසෙත ව කාතුං වට්ඨනියෙව, තත් සුක්කවිසවසීති වැඩුවසෙව
 ගොතනසෙව, සබ්බාදිසෙසොති නාමිසෙව ආපනති ව, තත්
 “සුක්කවිසසිං කායසංසග්ගං”ති ආදිවවනෙනාපි “නානාවැඩු
 නායො”ති වවනෙනාපි වැඩුවසෙව ගොතනව ගතිනං ගොති,
 සබ්බාදිසෙසොති වවනෙනාපි ආපනතිසොති වවනෙනාපි නාම
 ඉව ව ආපනති ව ගතිනා ගොති, තස්මා එතෙසු යස්ස කස්සපි
 වසෙත කම්මවාටා කාතබ්බා, කම්මවාටාපරිඥාසානෙ ව සෙව
 අපාභික්ඛුකො ආවාසො ගොති, සක්කා රතතිචේදදං අනාපජ්ජ,
 නෙත්ත වසිතුං, තත්ත්ව “පරිවාසං සමාදියාමි වත්තං සමාදි
 යාමි”ති තික්කත්තුං වත්තං සමාදුතබ්බං, සමාදිසිවා තත්ත්ව
 සබ්බස්ස ආරොචෙත්වා පුන ආගතාගතානං භික්ඛුනං ආරොචෙ
 නෙත්ත වත්තගෙදව රතතිචේදව අකත්වා පරිවසිතබ්බං,
 තෙව තසක්කා ගොති පරිවාසං සොඛෙතුං, නික්ඛිත්තවසෙත්තත
 වසිතුකාමො ගොති, තත්ත්ව වා සබ්බමජේඛි එකපුග්ගලස්ස වා
 සන්තිනෙ “පරිවාසං නික්ඛිපාමි වත්තං නික්ඛිපාමි”ති පරිවාසො
 නික්ඛිපිතබ්බා, එකපදෙනාපි චෙත් නික්ඛිත්තො ගොති පරි
 වාසො, මිහි පත සුතික්ඛිත්තොගෙව සමාදුතෙපි එගෙව නයො,
 නික්ඛිත්තභාලකො පට්ඨාය පකතත්තවධා න සිට්ඨති, අදානෙත
 පට්ඨසහමියෙ එකෙත භික්ඛුනා සසිං පරික්ඛිත්තස්ස විහාරස්ස
 පරිකෙඛපතො අපරික්ඛිත්තස්ස පරිකෙඛපාරහවධාතතො චෙ
 ලෙඛිපාපො අභික්කමිත්වා මහාමග්ගතො මික්කමිගුලෙඛන වා
 වතියා වා පරිවත්තනවධානෙ නිසිදිත්වා අනෙත්ත අරුණෙගෙව
 වත්තං සමාදිසිත්වා ආරොචෙතබ්බං, යමපි අඤ්ඤං භික්ඛුං පස්සති,
 තස්සාපි ආරොචෙතබ්බමෙව, අරුණෙ උභිතෙ තස්ස සන්තිනෙ
 වත්තං නික්ඛිපිත්වා විහාරං ගතතබ්බං සෙව සො පුරෙරුණමෙව
 කෙතවි කරුණියෙත ගතො, විහාරං ගතවා සං සබ්බපඨමිං
 භික්ඛුං පස්සති, තස්ස ආරොචෙත්වා නික්ඛිපිතබ්බං, එවං සලල
 කෙඛත්වා යාව රතතියො පුරෙන්නති, තාව පරිවත්තබ්බං, අයං
 සබ්බපතො පරිවත්තනපරිවාසමිති වත්තො.

විජාරො පත සමිත්තපාසාදිකාය මිත්තසංවණ්ණකාය
 වුත්තකායෙනව චෙදිතබ්බා, ඉතරෙසු මිසු “ආපනතිපරිගන්තං
 න ජානාති රතතිපරිගන්තං න ජානාති”ති ඉමසමි වැඩුමිං
 බනිනෙ අනුඤ්ඤාපො සුඛාත්තපරිවාසො නාම, සො දුට්ඨො
 මුලලුප්ඵනො මහාසුඛාත්තොති, දුට්ඨොපි චෙත් රතතිපරි
 චේදදං සකලං වා එකදෙසං වා අජානන්තස්ස ව අතරත්තස්ස ව

තත්ව වේගීකරණය ව දැනටමත් ආපනතිපරිශ්‍යනය පන එකතියා අතර ආපනතියෝ ආපනතියානි පානානු වා මාසා, අකාරණමේතං, තස්ස දුකවිධි බන්ධනෙ ආතතො, විනිවර්තකථා පන වින්දාරණො සමන්තපාසාදිකායං වුත්තා, ඉතරො පන සමොධානපරිවාසො නාම, සො තිවිසො හොති ඔධානසමොධානො අග්ගසමොධානො මිස්සකසමොධානො ති, තත් ඔධානසමොධානො නාම අනතරා පනතිං ආපජ්ජිතා පටිච්ඡාදෙනත්තස්ස පරිවුත්තදිවසෙ ඔබ්බතිථො මිකෙබ්බිතො පුරිමාය ආපනතියො මුලදිවසපරිචේතදෙ පච්ඡා ආපනතං ආපනතිං සමොදගිථො දුකබ්බපරිවාසො වුච්චති, අග්ගසමොධානො නාම සම්මහුලාසු ආපනතිසු යා එතා වා වෙ වා තියෙයො වා සම්මහුලා වා ආපනතියො සබ්බවිරපටිච්ඡන්තායො තාසං අග්ගසක සමොධාය තාසං රතතිපරිචේතදවසෙන අවසෙසානං උත්තතරපටි ච්ඡන්තානං ආපනතිතං දුකබ්බපරිවාසො වුච්චති, මිස්සකසමොධානො නාම නානාවජුකායො ආපනතියො එතතො කන්ධා දුකබ්බ පරිවාසො වුච්චති, අගං තිවිසොපි සමොධානපරිවාසෙය සබ්බප කථා. වින්දාරො පන සමන්තපාසාදිකායං වුත්තො, ඉදං පරිවර්ත බන්ධනි පදස්ස විනිවර්තකථා මුඛං.

“උත්තරිං ජාරත්තං”ති පරිවාසතො උත්තරිං ජරත්තියො. ‘තිකුමුත්තානායා’ති තිකුමුතං මාන නභාවාය, ආරාධනත්තො යාති වුත්තං හොති “පටිපජ්ජනබ්බං”ති වත්තිතබ්බං, මාන නතඤ්ච පතෙතං පටිච්ඡන්තාපටිච්ඡන්තවසෙන දුට්ඨං, තත් සස්ස අපටිච්ඡන්තාපනති හොති තස්ස පරිවාසං අදන්තා මාසස්සතමෙව දුකබ්බං, ඉදං අපටිච්ඡන්තමානත්තං, සස්ස පටිච්ඡන්තා හොති තස්ස පරිවාසපරියොසානෙ දුකබ්බං මානත්තං පටිච්ඡන්තමානත්ත නති වුච්චති ඉදං ඉධ අධිපොතං, උභික්තමපි පතෙ තෙසං දුකවිධි විනිවර්තකථා ව සමන්තපාසාදිකායං වුත්තත යෙන වෙදිතබ්බො, අගං පතෙත් සබ්බපො. සචෙ අගං වත්තං තිකුමිථො පච්චුස සමසෙ සමාදන්තං සච්ඡති, සබ්බපච්ඡිමේන පරිචේතදෙන චතුති තිකුමුති සතිං පටිවාසෙ වුත්තපපකාරං පදෙසං ගන්ත්වා “මානානං සමාදිශාමි වත්තං සමාදිශාමි”ති සමාදිශිතො නෙසං ආරොචෙත්තො තතො තෙසු ගතෙසු අතතෙසු වා පුරිමිතයෙන පටිපජ්ජනබ්බං. “සත්ථ සියා විසතිගණො”ති එත්ථ විසති සබ්බො ගණො අස්සාති විසතිගණො. “කත්තා”ති යත්ත සබ්බනතිමේන පරිචේතදෙන විසති ගණො තිකුමුසබ්බො අත්ථ තත්ථ “අබ්බතබ්බො”ති අභිඵතබ්බො ආචරිච්ඡතබ්බො, අබ්බතබ්බමච්චසෙන ඔසාරෙතබ්බොති වුත්තං

හොඳි, අව්‍යා තබෙන්නි වා අපේ, අභ්‍යාතකවම පත පාලිවනෙක බැනිනෙක විනිවිඳියවනෙක සමනතපාසාදිකායං වුනතං “අනබ්බිනො”ති න අබ්බිනො, අසම්පට්ඨිනො, අකතභ්‍යාතයවෙමාති වුනතං හොඳි, අනව්‍යානොති වා අපේ. “නෙ ව භික්ඛු ශාර්‍ය්‍යා”ති සෙ උභයභාවං ඤාති අබ්බන්ති නෙ භික්ඛු ව ශරණි තබ්බා, සාතිසාරා සදෙසා, දුතතවං ආපර්‍යන්තීති අපේ. “අයං නාසම් සාමිච්ඡි”ති අයං තත් අනුබම්බො ලොභ්‍යතර්ඛවම්බනුයතො ඔවාදුක්ඛාසති සාමිච්ඛමතො, සසමෙත් වුනතතසමිච්චාති.

അറിവിലൂടെയും പ്രാജിക്ടുകളിലൂടെയും

සබ්බද්ධිපසසබ්බද්ධිවර්ණණය

ചി വൈ.മാ.:

අතීතසූද්දසෙ “ඉමෙ ඛො පනා”ති ආදි වුත්තනගමෙවි. “මාතුකාමෙනා”ති තදසු ජාතාගපි ජවමානකමිත්තසිජ්ඣය. “එතො එකායා”ති එතො හික්ඛු මාතුකාමසංඛාතාය එතොය ඉජ්ඣො සද්ධිං. “රතො”ති වක්ඛුසු රතො, හික්ඛාපි පාත්‍රියං සොතස්ස රතො ආගතො, වක්ඛුසෙව පන රතො රතොති ඉඛ අබ්භෙදොසො සවෙපි හි පිතිතකවාටස්ස ගබ්භස්ස වාෂර නිසිනොති විඤ්ඤ පුරිසො හොති, තෙව අනාපනතිං කාරොති, යථ පන සත්තා දට්ඨො තාදිසෙ අනොතා වාදසගතෙව පි ඛකාසෙ නිසිනොති සවක්ඛුසො විකම්පනවිනොතාපි නිද්දායනොතාපි අනාපනතිං කාරොති, සමිපෙ සිතොපි අසකා න කාරොති, වක්ඛුමාපි නිපජ්ජතො නිද්දායනොතාපි න කාරොති, ඉජ්ඣං පන සතමපි ත කාරොතිගෙව, තෙන වුත්තං රතොති වක්ඛුසු රතොති. “පඨි වජ්ජනන ආසනෙ”ති සුඛිධාදිති පටිච්ඡන්තොකාසෙ “අලංකමමි නිසෙ”ති කමමකමං කමමයොග්ගානති කමමිතං, අලං පරි සත්තං කමමිතසභාවායාති අලංකමමිතං, තසමං අලංකමමි නිසෙ, යථ අජ්ඣාචාරං කරොත්තා සකෙකානති තං කමමි කාසුං තාදිසෙති අනෙථා. “නිසජ්ජංකපපපො”ති නිසජ්ජං කාරෙය නිසිදෙයොති අනෙථා, එතව සසතමපි නිසජ්ජංය එව සමතතිතං, “සමෙයාවටසා”ති සඛාතබ්බවටතා, අරියසාපිකාති අනෙථා. “නිසජ්ජං හික්ඛු පඨිජානමානො”ති කීවාපි එවරුපා උපාසිකා දිත්වා වදහි අභිමො හික්ඛු නිසජ්ජං පටිජානමානොති නිශ්ඡං බමිමානං අඤ්ඤාතරෙත කාරෙතබ්බො, න අපටිජාන මානොති අනෙථා. “සෙන වා යා”ති නිසජ්ජාදිසු ආකාරෙසු ගෙන වා ආකාරෙත සඬං මේථුනාදිති ආරොපෙතො සා උපාසිකා

විදෙස, පරිපාතමානෝච තෙත සො හිකුටු කාමරතබ්බො, එව රූපායසි හි උපාසිකාය විවහමිනනන ආකාරෙන න කාමර තබ්බොති අපෙථා, කඟ්ගා? සඟවා දිසිං නාම තථාපි හොති අසුඤ්ඤ ථාපිති. “අසං ඛලෙවා අනිසංකො”ති තිණ්ණං ආපත්තිං සං ආපත්තිං වා චන්ද්‍රිං වා පරිපාතාති තස්ස චසෙන කාමරතබ්බොය අනිසංකො.

සාවන්තියං උද්ධිපෙථං ආරබ්භ මාතුගාමෙන සසිං වුත්තප්ප කාමර ආසනෙන නිසල්ලං කප්පනචන්ද්‍රියමිං පඤ්ඤාතතං, අසංඛ රණපඤ්ඤාතති, අනාණන්තිකං, මේථුනබ්මසනනිසසිතකිලෙස සඬාතෙන රහස්සාදෙන මාතුගාමස්ස සන්තිකං ගනතුකාමිත්සය අනතිඅඤ්ඤාදිතො පට්ඨාය සබ්බපජොගෙසු දුක්ඛං ගනත්වා සංඝමිං වා තිසිනෙන ඉන්ද්‍රියධිද්දාතු තස්සා වා නිසිනතාය සො තිසි ද්දාතු අපච්ඡා අපුරිමං යෙව උභො වා නිසිද්දාතු උභිත්තං තිස ජ්ජාය පාවිත්තියං, සෙව පන කායසංඝස්ස වා මේථුනං වා සමා පජ්ජති තෙසං චසෙන කාමරතබ්බො, නිපජ්ජනෙපි එසෙව නයො වුත්තප්පකාමර පුරිසෙ නිපජ්ජන්තා අතිදායනෙන අනන්තෙ විඤ්ඤ පුරිසෙ උපචාරගතෙ සති සිත්තෙ අරහො ‘පෙක්ඛස්ස අසුඤ්ඤ විති තස්ස නිසල්ලතපට්ඨො අනාපත්ති, උමමතකාදිතං පන තිතිපි ආපත්තිති අනාපත්ති, සිසා සිලවිපත්ති, සිසා ආචාර විපත්ති, සං පන ආපත්තිං පරිපාතාති තස්සා චසෙන අබ්ගහෙදො ඤ්ඤතබ්බො, සමුට්ඨානාදිති පඨමපාරාජිකසද්ධාතෙවාවාති.

පඨමානිසන්ධිකඛාපදං.

— + —

දුතියෙ ඉන්ද්‍රියධි පුරිසෙපි යො කොචි විඤ්ඤ අනන්තො අබ් භිරො අනෙතාවාදසහපෙථ ඕකාසෙ සිතො වා නිසිනෙනා වා මික්ඛිතෙතාපි නිදායනෙතාපි අනාපත්තිං කරොති, බ්බිරො පන චක්ඛුමාපි අනෙතො වා අබ්බිරොපි න කරොති, පාරාජිකාපත්තිං ව පරිභාපෙත්වා දුට්ඨුලුචාවාපත්ති වුත්තාති අඟං විසෙසො, සෙසං පුරිමිතයෙනෙව චෙදිතබ්බං, සමුට්ඨානාදිති පනෙත්ව අදිත්තො ඤ්ඤතබ්බොතෙවාවාති.

දුතියානිසන්ධිකඛාපදං.

— + —

“උද්ධිට්ඨාමො”ති ආදි සබ්බත් වුත්තතයෙනෙව චෙදිතබ්බං අනිසන්ධිකඛා නිසිතො.

— + —

ඉතො පරං පත “ඉමෙ බො පනා”ති ආදි සබ්බත්ථ වුත්තන යෙනෙව් වෙදිතබ්බං.

නිත්‍යගතිගෙසු පත විවර්ථගතත්ත තාව පඨමිසික්ඛාපදෙ “නිසිනාච්චරගමිං”ති සුචිකම්මපරිගොසානෙන වා “තඛං වා විතඛං වා දඛං වා විවරාසා වා උපච්ඡින්නා”ති ඉමෙසු වා යෙන කෙනව් ආකාරෙන නිවර්තන විවරගමිං, විවරගත කරණපට්ඨි භොගෙ උපච්ඡින්නාති අපේ, අත්තකසිතගත හි හික්ඛුන්වා යංව ඉමෙහාකාරෙහි විවරපට්ඨිභොගො න ජිජුති, තාව කසිනා නිසංසං ලගති. උබ්බතගමිං කසිතො”ති ය. සබ්බගත කසිනං අත්තං තගමිං ව උබ්බතෙ, තනුචං සබ්බපතො කසිතත්තාරො ව උබ්බංගෙ ව වෙදිතබ්බො, අයං හි කසිතත්තාරො නාම භෞමිකා පුරිමිච්ඡං වුත්තං අනුඤ්ඤාතො, සො සබ්බනම්මෙන පරි චේතදෙන පටහනං ජනානං වට්ඨති, තගමා යත්ථ වත්තාරො වා තයො වා වෙ වා එතො වා පුරිමිච්ඡං උපගතො තත්ථ පච්ඡිමි වග්ගපගතෙ ගණපුරකෙ කති අත්ථිතබ්බං, තෙ ව ගණපුරකාව් භොගති, ආනිසංසෙ නි ලගතති, තගමා සථෙ පුරිමිච්ඡං වුත්තං භගවත්පබ්බජිතෙසු ගො භොව් බමමිත සමෙත විවරං දෙති ඉමිනා කසිනං අත්ථර්ථාති, තං බතිතෙ වුත්තාය ඤාතථිදුතිස කම්මවාසාය කසිතත්තාරාගත හික්ඛුන්වා දතබ්බං, තෙන තද භොව් පච්ච වා අතිගරකාති වා බහුතාති ජිජුතිස සංඝාරි වා උත්තරාසවො වා අත්තරවාසතො වා තාතබ්බො, සෙසහික්ඛුති කසා සසායෙහි භවිතබ්බං, සථෙ තතවිවරමෙව උපජජති සුඤ්ජමෙව; අච්ඡින්න සිබ්බිතං පත න වට්ඨති තෙන හික්ඛුන්වා සථෙ සංඝාටියා අත්ථිතාමෙ භොති පෙරාණිකා සංඝාටිං පච්චුඤ්ඤාතො තචං සංඝාටිං අධිස්සිතිස “ඉමාය සංඝාටියා කසිනං අත්ථරාමි”ති අත්ථිතබ්බං, උත්තරාසවන අත්තරවාසතෙසුපි එසෙව නගො. තතො තෙන පුරිමිච්ඡං වුත්ත අනෙකාසිමගතෙ හික්ඛු උපසබ්බමිති; “අත්ථන භගවත සංඝස්ස කසිනං බමමිතො කසිනත්තාරො අනුමොදා”ති වත්තබ්බං, පෙරාතව නවාතව බහුතව එකස්සව අනුරූපං සලලකෙතිස වත්තබ්බං, තෙහිපි “අත්ථන භගවත සංඝස්ස කසිනං”ති වා “අත්ථන ආවුතො සංඝස්ස කසිනං”ති වා වති; “බමමිතො කසිනත්තාරො අනුමොදාමා”ති වා “අනුමොදාමි”ති වා වත්තබ්බං, පුරිමිච්ඡං වුත්තෙසුපි ගෙ අනුමොදෙනති තෙසං ගෙව අත්තං භොති කසිනං, තෙ තතො පටිථාය යාව කසිතග්ගවාරො- අනාමන වාගො, අභිමොදනවාගො, යාවදත්ථිවරං, ගණකොජනං,

සොව නස්ව විවරැසාදෙ නසම්. ආවාසෙ සබ්බස්ස උපපනත විවරවාති, ඉමෙ පටානිසංසෙ ලහනති අයං කාව කසිත ත්ථෙරො.

තං පනෙතං කසිතං “අසීමා භික්ඛවෙ මාතිකා කසිතස්ස ඔහාරාය- පක්කමිණනතිකා, තිට්ඨානනතිකා, සනතිට්ඨානනතිකා, නාසකනතිකා, සචණනතිකා, ආසාවචෙත්ථිකා, සීමාතික්කමිණ නතිකා, සහුඛාරා”ති, එවං වුත්තාස්ස අට්ඨස්ස මාතිකාස්ස අඤ්ඤ තරවසෙත උච්චිතති, තත්ථ විත්ථාරවිතිච්ඡයො සමනතුපාසා දිකායං වුත්තතයෙන චෙදිතෙ බ්බො, ඉති “උඛහතස්මිං කසිතෙ”ති ඉමිතා සෙසපට්ටිකොධාතාවං දස්සෙති.

“දසාහපරමං”ති දස අභානි පරමො පරිචෙත්ථෙදෙ අස්සාති දසාහපරමො, තං දසාහපරමං කාලං ඛාරෙතබ්බනති අත්ථො, අසිසිතවිකපටිතෙස්ස අපරිඥාපන්නතතා අතිරෙකං විවරනති “අතිමරකචිපරං”. අතිරෙකවිවරං නාම බොමං කප්පාසිකං සොසෙයසං කම්මලං සාණං හඬහනති එතෙසං වා තදනුලො මානං වා අඤ්ඤතරං, අයමිස්ස ජාති, පමාණතො පත තං විකප්ප නුපතං පට්ඨමිං ඉධ අසිපෙපතං, වුත්තතෙඤ්ඤාතං “අනුජානාමි භික්ඛවෙ ආසාමනො අට්ඨබ්බලං සුභතබ්බලෙන චතුරබ්බල විස්මනං පට්ඨමිං විවරං විකපෙසතුං”ති, යං පත වුත්තං “අසිසිත විකපටිතෙස්ස අපරිඥාපන්නතතා”ති, තත්ථ අනුජානාමි භික්ඛවෙ ති විවරං අසිට්ඨාතුං න විකපෙසතුං, වසසිකසාවිකං වස්සානං වාතුමාසං අසිට්ඨාතුං නනොපරං විකපෙසතුං, නිසිදනං අසි ඨාතුං න විකපෙසතුං, පට්ඨස්මරණං අසිට්ඨාතුං න විකපෙසතුං බ්බෙඤ්ඤපටිච්ඡාදිං සාව ආබාධා අසිට්ඨාතුං නනොපරං විකපෙසතුං, මුඛස්සඤ්ඤනවොලංකං අසිට්ඨාතුං න විකපෙසතුං, පටික්ඛාරජවාලං අසිට්ඨාතුං න විකපෙසතුං”ති ඉමිතා නයෙන අසිට්ඨාතක්ඛවිකපෙසතබ්බතා ජාතිතබ්බො, තත්ථ තිවිවරං අසිට්ඨ ගනෙතත රජ්ඣා කප්පාසිඤ්ඤා දත්වා පමාණසුත්තමෙව අසිට්ඨා තබ්බං, තස්ස පමාණං උක්කස්මරිචෙත්ථෙදෙන සුභතවිවරතො උනතතා චට්ඨති, ඔමිකපරිචෙත්ථෙදෙන සංඝාටියා තාව උත්තරො සබ්බස්ස ව දිසතො මුඛිපවකං තිරිසං මුඛිතතිකං, අනතර වාසතො දිසතො මුඛිපවකො තිරිසං විගත්ථොපි චට්ඨති, වුත්තපපමාණතො පත අතිරෙකව උනතතව පටික්ඛාරවො උනති අසිට්ඨාතබ්බං, තත්ථ යස්මිං “වෙ විවරස්ස අසිට්ඨාතාති- නායෙන වා අසිට්ඨාති වාචාය වා අසිට්ඨාති”ති වතනං, තස්මා

පුරාණසබ්බාසිං “ඉමං සබ්බාසිං පච්චුඛරාමි” යි පච්චුඛරිණිං නවං ගණන් ගණනා “ඉමං සබ්බාසිං අබ්බරාමි” යි විතෙතන ආභාසං කතා කායවිකාරං කරොනෙතන කායෙත වා අබ්බරා තබ්බා, වච්ඡෙදං කතා වාචාය වා අබ්බරාතබ්බා, තත්තු දුට්ඨං අබ්බරානං, සචෙ හත්තපාසෙ හොති “ඉමං සංඝාසිං අබ්බරාමි” යි වාචා භිජ්ඣිතබ්බා; අථ අනෙතාගබ්බාදිසු සාමනනවිහාරෙ වා හොති ඍපිතව්වානං සලලකෙතනා “එතං සංඝාසිං අබ්බරාමි” යි වාචා භිජ්ඣිතබ්බා, එසතයො උත්තරාසබ්බෙ ව අත්තරවාසකෙ ව, නාමමතනමෙව යි විසෙසො, තස්මා සබ්බාති සංඝාසිං උත්තරා සබ්බං අත්තරවාසකනාති එවං අතතනො අත්තනො නාමෙතෙව අබ්බරාතබ්බාති, සචෙ අබ්බරාතිනා ඍපිතව්වෙති සංඝාපිඤ්ඤා කිරොති, තිව්ච්ඡිත රජතෙ ව කප්පෙති ඉමං පච්චුඛරාමි යි පච්චුඛරිණිං පුන අබ්බරාතබ්බාති, ඉදංකුප්පෙති පන තිව්වරං සුඛපරිභොගන්තං පරික්කාරවොලං අබ්බරාතුමෙව වට්ඨති, වසසිකසාරිකා අනතිරිතන පමාණා නාමං ගණනා වුත්තනසෙතෙව වත්තාරො වසසික මාසෙ අබ්බරාතබ්බා, තතො පරං පච්චුඛරිණිං විකප්පතබ්බා, විණ්ණණෙදමිත්තරත්තාපි චෙසා වට්ඨති, චෙ පන න වට්ඨනති, තිසිදනං වුත්තනසෙත අබ්බරාතබ්බාමෙව, තස්ස චෙ පමාණ සුත්තං එකමෙව චෙ න වට්ඨනති, පච්චත්ථරණමෙව අබ්බරාතබ්බාමෙව, තං පන මහත්තමෙව එකමෙව බහුතිපි වට්ඨනති, තිලමිපි පිතතමිපි සදසමිපි පුප්පදසමිපි සබ්බප්පකාරමෙව වට්ඨති, කණ්ඩුපට්ඨරාදි යාව ආචාරො අපි තාව පමාණිකා අබ්බරාතබ්බා, ආචාරො වුප සනෙත පච්චුඛරිණිං විකප්පතබ්බා, සා එකාව වට්ඨති, මුඛපුඤ්ඤ වොලං අබ්බරාතබ්බාමෙව, තං පන එකමෙව බහුතිපි මහත්තමෙව වට්ඨති යෙව, පරික්කාරවොලෙ ගණනා තපි, යත්තකං ඉවත්ති තත්තකං අබ්බරාතබ්බාමෙව, එවිකාපි පරිස්සාවතමෙව විකප්පතප්පතං පච්ඡමපමාණං පරික්කාරවොලානති අබ්බරාතබ්බාමෙව, බහුතිපි එකතො කතා “ඉමාති චිච්චරාති පරික්කාරවොලාති අබ්බරාමි” යි ආදිතා තසෙත අබ්බරාතුං වට්ඨති යෙව, මිඤ්ඤතිපි පිසතිපි බිලෙබ්බාතනං පාචාරො කොප්පො ති එතෙසු පන සෙතාසන පරික්කාරත්ථාය දිත්තපච්චත්ථරණ ව අබ්බරාතබ්බා නිවට්ඨං තපි යෙව, සබ්බස්සු පතෙතං වුත්තප්පකාරෙත අබ්බරාතබ්බාමෙව අස්සස්ස දුතෙත අව්ච්ඡිණිං ගහණෙන විසසාසනාගෙන හිතායාවත්ත තෙන සික්කාපච්චකානෙන කාලකිරියාය ලිඛපරිවත්තනෙන පච්චුඛරණනාති ඉමෙති අසති කාරණෙති අබ්බරානං විජගති, තිව්වරං පන කණ්ඩුකුලතබ්බවට්ඨපමාණෙන ජිද්දොති පි විජ

සුප්‍රකටය, “සුභ්‍රාතූ මේ හතෙක සංඝො අයං ඉත්ථනනාමො
 භික්ඛු ආපනතිං සරති විවරති උත්තානිකරොති දෙසෙති,
 සදි සංඝස්ස පනතකල්ලං අහං ඉත්ථනනාමස්ස භික්ඛුනො ආප
 නතිං පටිගණ්ණෙය්‍යං”ති ඉමිනා උක්ඛණෙන ආපනතිං පටි
 ගණ්ණිතා වත්තබ්බො ‘පස්සයි’ති, ‘ආම් පස්සාමි’ති, ආයතිං සංච
 රෙය්‍යාසි’ති ‘සාධු සුදුසු සංචරියොමි’ති, විසු පන සම්බහුලාසු
 වා පුරිමිතයෙනෙව වචනහෙදො කාතබ්බො, දෙසිතාය ආප
 නතියා “සුභ්‍රාතූ මේ හතෙක සංඝො, ඉදං විවරං ඉත්ථනනා
 මස්ස භික්ඛුනො නිස්සංගිං සංඝස්ස නිස්සංගිං, සදි සංඝස්ස
 පනතකල්ලං, සංඝො ඉමං විවරං ඉත්ථනනාමස්ස භික්ඛුනො
 දදෙය්‍යා”ති එවං නිස්සංගිං විවරං දතබ්බං, විසු බහුසු වා වචන
 හෙදො කාතබ්බො, ගණ්ණස්ස පන නිස්සර්නෙන ‘ඉමාං’නති වා
 ‘ඉමාති අභ’නති වා වතා “ආයසමනනානං නිස්සජාමි”ති වත්ත
 බ්බං, ආපනති පටිග්ගාහනෙතාපි, “සුභ්‍රාතූ මේ ආයසමනනා,
 අයං ඉත්ථනනාමො භික්ඛු ආපනතිං සරති =ථෙ= දෙසෙති
 සදුසසමනනානං පනතකල්ලං”ති වත්තබ්බං, විවරදුනෙපි
 “සුභ්‍රාතූ මේ ආයසමනනා ඉදං විවරං ‘ඉත්ථනනාමස්ස භික්ඛුනො
 නිස්සංගිං ආයසමනනානං නිස්සංගිං, සදුසසමනනානං පනත
 කල්ලං, ආයසමනනා ඉමං විවරං ඉත්ථනනාමස්ස භික්ඛුනො
 දදෙය්‍යා”නති වත්තබ්බං, සෙසං, පුරිමිසදිසමෙව, පුග්ගලස්ස පන
 නිස්සර්නෙන ‘ඉමාං’නති වා ‘ඉමාති අභ’නති වා වතා ආය
 සමනනා නිස්සජාමි’ති වත්තබ්බං, නිස්සර්නෙන “අහං හතෙක
 එකං නිස්සංගිං පාවිතියං ආපනෙනා තං පටිදෙසෙමි”ති
 එවං ආපනති දෙසෙතබ්බො, සචෙ පන නවකතරො භොති
 ආවුසො’ති වත්තබ්බං, තෙතාපි ‘පස්සයි’ති වා ‘පස්සාමි’ති වා
 වුතෙත ‘ආම් හතෙක’ති වා ‘ආම් ආවුසො’ති වා වතා ‘පස්සාමි’ති
 වත්තබ්බං, තතො ‘ආයතිං සංචරෙය්‍යාසි’ති වා ‘සංචරෙය්‍යාමා’ති
 වා වුතෙත ‘සාධු සුදුසු සංචරියොමි’ති වත්තබ්බං, එවං දෙසිතාය
 ආපනතියා ‘ඉමං විවරං ආයසමනො දමෙමි’ති දතබ්බං, විසු නිසු
 වා පුබ්බෙ වුත්තානුසාරෙනෙව තයො චෙදිතබ්බො, විනාං පන
 සථා ගණ්ණස්ස එවං නිස්සර්තබ්බං, තතො ආපනති පටිග්ගාහණඤ්ච
 නිස්සංගිවිවරදුනඤ්ච තෙසං අඤ්ඤාතරෙන යථා එකපුග්ගලෙන
 තථා කාතබ්බං ඉදංපන සබ්බනිස්සංගියෙසු විධානං, විවරං
 පතෙතා නිසිදගතති වජ්ජිමිත්තමෙව හි නාතතතං, පරමමුඛං
 පන වජ්ජිං ‘එත’නති නිස්සර්තබ්බං; සචෙ බහුති භොතති,
 ‘එතානි’ති වත්තබ්බං; නිස්සංගිදුනෙපි එසෙව තයො, නිස්සං

විද්‍යාං දිනනමිදං ඉමිතා මයහනති සඤ්ඤාය න පටිදෙතකසා
 දුක්ඛං, සංසාරානතානං ඤානං ඉතෙත අවිජ්ජානානා සාමි
 නසා බුරුනිකෙතපෙන ගණිං අග්‍යාපෙනා කාරෙතබ්බාති.

වෙසාලියං ඡබ්බග්ගියෙ අරබ්‍හ අතිරෙකවිවරධාරණවත්‍ර
 සමිං පඤ්ඤාතං, ‘දසාහපරමං’ති අයමේත් අනුපපඤ්ඤාතති,
 සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, අතිසාර්ථකා පරිභුඤ්ජනාසා
 දුක්ඛං, යථා ව ඉධ එවං සබ්බත්, තසමා හං පරතො න වක්‍යාමි,
 දසාහං අනතික්කනොනපි අතික්කනාතසඤ්ඤිතො වෙව වෙමති
 කසා ව දුක්ඛං, අතික්කනොන අනතික්කනාතසඤ්ඤිතොපි
 වෙමතිකසාපි තිස්සග්ගියං පාචතතියමෙව, තථා අනඛිනිතාපි
 කපටිතඤ්ඤාසර්තඅනට්ඨාපිතථ අදඬ්ඨාපිලුනෙතසු අභිවිතාදි
 සඤ්ඤිතො. අනොතා දසාහං අභිවිතො විකපටිතො විසාජ්ජෙන
 තසෙ විතසෙ දසෙස අජ්ජෙනා විසාසග්ගියෙන උම්මතතතාදී
 නඤ්ච අනාපතති, අචාරවිපතති, යථා ව ඉදං එවං ඉතො පරානිපි,
 උතතො පාතිමොකෙතසු පිහි පාරාජිකාති ව සඬ්ඤාදිසෙසා ව
 පිලුච්චතති, සෙසාපතතියො අචාරවිපතති අජ්චවිපතති වා
 දිඬ්ච්චතති වා කාපි අපතති තාම තප්පි, අජ්චවිපතතිපච්චයා
 පන යපෙතො දුක්ඛාසිතං ඡ අපතතික්කනා පඤ්ඤාතො, දිගි
 විපතතිපච්චයා පාචතතියදුක්ඛංවසෙන වෙ අපතතික්කනා
 පඤ්ඤාතොති ඉදමේත් ලක්ඛණං, ඉති විපතතිකථා ඉධෙව තිහි
 තාති හ නං ඉතොපරං විවාරසියාම. ජාතිපමාණසමපනාසා
 විවරසා අතතතො සත්තකතා, ගණනුපගතා, ජිනනපට්ටිලොධ
 ලංචො, අතිරෙකවිවරතා, දසාහාතික්කමොති, ඉමානෙත් පඤ්ච
 අඬ්ඨාති. කතිතසුද්ධානං, අකිරියා, නොසඤ්ඤවිමොක්ඛං,
 අවිතතකං, පණ්ණනතිවජ්ජං, කායකමමං, වචිකමමං, තිච්චතං,
 තිවෙදනාති.

නිසංග්ගියෙ පඨමිං.

දුතියෙ “නිට්ඨනවිවරසමිං භික්ඛුතා”ති එත් පුරිමසිකා
 පදෙවිය අත්. අගතෙතො ‘නිතිතවිවරසමිං භික්ඛුතො’ති එවං
 සාමිවසෙන කරුණවචනසා අනෙත් වෙදිතබ්බො, කරුණවසෙන
 හි භික්ඛුතා ඉදං තාම කමමං කාතබ්බං තප්පි, සාමිවසෙන පන
 භික්ඛුතො විවරසමිං තිහිතෙ කතිතෙ ව උඬ්ඨතෙ එවං ඉමෙති
 විවරනිසාතකතිනුබ්බාතෙති ජිනනපට්ටිලොධො “එකරතනමපි
 වෙ හික්ඛු තිවිවරෙන විපවසෙය්‍යා”ති එවං අනෙත් යුජ්ජති,

තත් “නිව්වරෙතා” ති නිව්වරාසිවයානතයෙන අබ්බිතෙසු සබ්බාපිආදිසු යෙන කෙතවි. “විප්පවසෙය්සා” ති විප්පසුතො වසෙය්ස ‘ගාමො නාම එකුපවායො නානුපවායො’ ති ආදිනා න යෙන පාළියං වුත්තානං ගාමනිවෙසනඋද්දාසිතඅවමාලපාසාදග මිගතොවාසත්ථෙතතබ්බසුද්ධාරණආරාමවිහාරරුක්ඛමුලඅජ්ඣා කාසපභද්දනං පණ්ණරසානං නිකෙබ්පවයානානං යත් කත්ථි නිකම්පිතො තෙසං ගාමාදීනං බහි ගත්පාසාතිකකමෙන අරුණං උඨපෙය්සාති අයමෙත්ථ සඤ්ඤාපො, විත්ථායො පන සමන්තපාසා දිකායං වුතො, අඤ්ඤානු භික්ඛුසමුත්ථිසා” ති යං සබ්බො ගිලානස්ස භික්ඛුතො නිව්වරෙත අවිප්පවාසසමුත්ථිං දෙති තං යපෙත්වා අලඛසමුත්ථිකස්ස භික්ඛුතො එකරත්තවපි විප්පවස නො වුත්තතයෙනෙව නිස්සග්ගියං පාවිතතිස්සනති වෙදිතබ්බං, කෙවලං ඉධ “ඉදං මෙ භනෙත විවරං රත්තිවිප්පවුත්ථං අඤ්ඤානු භික්ඛුසමුත්ථියා නිස්සග්ගිය” නති ආදිනා නායෙන චවතභොදො ගොති, අයං පන විසෙය්සො.

සාවභියං සමග්ගලෙ භික්ඛු ආරබ්භ සන්තරුත්තරෙත ජන පදවාරිකං පක්කමිතවත්ථුයමිං පඤ්ඤානතං, “අඤ්ඤානු භික්ඛු සමුත්ථිසා” ති අයමෙත්ථ අනුප්පඤ්ඤාතති, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, අවිප්පවුත්ථං විප්පවුත්ථසඤ්ඤිතො වෙව වෙමති කස්ස ච දුක්ඛං, විප්පවුත්ථං අවිප්පවුත්ථසඤ්ඤිතොපි වෙමති නාස්සාපි තිස්සග්ගියං පාවිතතියං. තථා අපච්චුද්ධතඅවිස්සජ්ජිතා දිසු පච්චුඛට්ඨස්සජ්ජිතාදිසඤ්ඤිතො, අනොතා අරුණෙ පච්චුඛට්ඨෙ පන පස්මකපිනෙ වුත්තවිස්සජ්ජිතාදිභොදෙව අනාපතති, තථා ලඛසමුත්ථිකස්ස විප්පවාසෙ, ආබාධෙ පන වුපසනෙත පච්චා ගතබ්බං, තත්ථව වා සිතෙත පච්චුඛට්ඨිතබ්බං, අථාපිස්ස පුත සො වා අඤ්ඤා වා ආබාධො කුප්පති, ලඛකපටියමෙව. ඉධ ච්ඡිනාච්චරනා, අනච්ඡනාකසීනනා, අලඛසමුත්ථිකනා, රත්ති විප්පවාසොති ඉමානෙත්ථ චත්තාර අභිනාති; සමුදාතාදීති පස්ම කපිනෙ වුත්තප්පකාරානෙව, කෙවලඤ්ඤි තත් අනබ්බාතං අවිකප්පකඤ්ඤි අතිරියං, ඉධ අපච්චුඛරණං, අයං විසෙය්සොති.

දුතියකකොපදං.

තතියෙ “නිසීනාච්චරයමිං භික්ඛුනා” ති සාමිවසෙනෙව කරණත්ථො වෙදිතබ්බං, අනාලච්චරං නාම යායං අනත්තෙ කපිනෙ වස්සාතස්ස පච්ජමො මාසො අත්තෙ කපිනෙ පඤ්චමා සාති විවරකාලො වුතො තං යපෙත්වා අඤ්ඤාද උප්පතතං සඤ්ඤා

කාලෙපි සමසය්‍ය වා ඉදං අකාලවිවරනති පුග්ගලස්ස වා ඉදං
 කුග්ගං දමමිති ආදිකා නයෙන දින්නං එතං අකාලවිවරං නාම
 “උපපජ්ජය්‍යා”ති එවරුපං විවරං අත්තනො ගාගපටිලාභ
 වසෙන සමසය්‍යො වා සුත්තනනිකාදිගණනො වා පංසුකුලං වා
 අත්තනො වා බනෙන, අඵවා පත “අට්ඨමා තිකතිවෙ මාතිකා
 විවරස්ස උපපාදය- සීමාස දෙනි, කතිකාස දෙනි, හිකා
 පඤ්ඤනනිකා දෙනි, සමසය්‍ය දෙනි, උගන්වාසමසය්‍ය දෙනි,
 වග්ගංවුත්ථසමසය්‍ය දෙනි, ආදිය දෙනි, සුගගලස්ස දෙනි”ති
 ඉමාසං අභන්තං මාතිකානං අඤ්ඤතරතො උපපජ්ජය්‍ය එත්ථ
 ච “සීමාස දමමි”ති එවං සීමං පරාමසිත්වා දෙනොති සීමාස දෙනි
 නාම, එසත්තො සබ්බත්ථ.

එත්ථ ච “සීමා”ති බණ්ඩසීමා උපවාරසීමා සමානසංවාසසීමා
 අවිප්පවාසසීමා ලාභසීමා ගාමසීමා නිගමසීමා නගරසීමා අබ්‍ය
 නතරසීමා උදකුකෙබ්බසීමා ජනපදසීමා රඬසීමා රජ්ජසීමා
 දිපසීමා වක්කවාලසීමාති පණ්ණරසවිධා, තත්ථ උපවාරසීමා නාම
 පරිකඛින්නස්ස විහාරස්ස පරිකෙබ්බපෙන අපරිකඛින්නස්ස පරිකෙබ්
 පාරතඬානෙන පරිච්ඡින්නා, අපි ච හිකුක්කං බුට්ඨිකුක්කාපාතව්වා
 නතො වා පරියන්තෙක සිතසොජ්ජසාලතො වා නිබද්ධවසනස්ස
 ආවාසතො වා එමමිජ්ජසීමස්ස පුරිස්ස වින්තං ලෙඛිට්ඨපාතානං
 අනෙකං උපවාරසීමාති වෙදිතබ්බා, සා පත ආවාසෙ වසිතනෙක
 වසිති, ගාගන්තෙක ගාගති, ගොජ්ජසතමපි උපවාරසීමාව නොති,
 තත්ථ දින්නලාභො සබ්බස්ස අනෙකා සීමගතානං පාපුණාති,
 හිකුක්කානං ආරාමප්පවෙසනසෙත්තාසනපුට්ඨතාති පරිවාසමා
 නත්තොජරාවතං වග්ගපුට්ඨදතිස්සයසෙත්තාසනගාතාදිවිධාතනති
 ඉදමපි සබ්බං ඉමිස්සාසෙව සීමාස වසෙන වෙදිතබ්බං “ලාභ
 සීමා”ති යං රාජරාජමහාමහත්තාදයො විහාරං භාරාපෙනා
 ගාමුතං වා අබ්බයොජ්ජනං වා යොජ්ජනං වා සමන්තා පරිච්ඡිද්ධා
 අයං අමහාකං විහාරස්ස ලාභසීමා, යං එත්ථනතරෙ උපපජ්ජති
 තං සබ්බං අමහාකං විහාරස්ස දෙමාති ඤාපෙනති, අයං ලාභසීමා
 නාම, කාසිකොසලාදීනං පත රට්ඨානං අනෙකා බහුජ්ජනපද
 සොතති තත්ථ එතො ජනපදපරිවෙජ්ජෙ ජනපදසීමා, කාසිකො
 සලාදීරට්ඨපරිවෙජ්ජෙ රට්ඨසීමා, එකස්ස රඤ්ඤෙ ආණාපවතති
 ව්වාතං රජ්ජසීමා, සමුද්දනෙක පරිච්ඡින්නා මහාදිපො වා
 අනතරදිපො වා දිපසීමා, එකවක්කවාලපබ්බතපරිකෙබ්බ
 අබ්බතතරං වක්කවාලසීමා සෙසා නිදනකථායං වුත්තතයා
 එව. තත්ථ “බණ්ඩ සීමාසදෙමා”ති දින්නං බණ්ඩසීමව්වානංසෙව
 පාපුණාති, තතො ඛති සීමාස සීමනතරිකව්වාතමපි ත පාපුණාති

“උපවාරසීමාය දෙමා” හි දිනනං පන අනෙකාපරිච්ඡේද ඛණ්ඩ සීමාසීමානතරකාසු සිතානමපි පාපුණාති, සමානසංවාසසීමාය දිනනං ඛණ්ඩසීමාසීමානතරකට්ඨානං න පාපුණාති, අපිප්පවාස සීමාලාභසීමාසු දිනනං තාසං අනෙකාගතාහං යෙව පාපුණාති, යාමසීමාදිසු දිනනං තාසං සීමානං අබ්බන්තර බබ්බිමට්ඨා නමපි පාපුණාති අබ්බන්තරසීමාඋදකුසෙබ්බසීමාසු දිනනං තත්ථ අනෙකාගතානංයෙව පාපුණාති, ජනපදසීමාදිසු දිනනමපි තාසං අබ්බන්තර බද්ධසීමට්ඨානමපි පාපුණාති, තස්මා යං ජලිඛුදිපෙ ධූපෙති: “තච්චපණ්ණාදිපෙ සංඝස්සදෙමා” හි දීගති, තං තච්ච පණ්ණාදිපතො එකොපි ගන්තවා සබ්බස්ස ගණ්හිතුං ලභාති, සචෙපි තත්ථෙව එකො සභාගානං භාගෙ ගණ්හාති න වාතර තබ්බො, සොපන විහාරං පටිසිත්වා අසුකසීමායාති අවත්වාව කෙවලං “සීමාය දමමි” හි වදති, සො පුට්ඨිතබ්බො “සීමා නාම ඛුප්පිඨා කතරං සන්ධාය වදසි” හි, සචෙව වදති, “අගමෙතං හෙදංතරතාමි සීමිඨකසබ්බො ගණ්හාතු” හි, උපවාරසීමාවෙහි හාපේතබ්බො.

“කාඨිකායා” හි එත්ථ කාඨිකා නාම සමානලාභකතිකා, සා පන එවං කාතබ්බො, එකස්මිං විහාරෙ සන්තිපතිනොති භික්ඛුති යං විහාරං සංගණ්හිතුකාමා සමානලාභං කාතුං ඉච්ඡන්ති තස්ස නාමං ගහෙත්වා අසුකො නාම විහාරො පොරාණිකො අපපලා ගොති යං ඤාද්ධි කාරණං වත්වා තං විහාරං ඉමිතා විහාරෙත සද්ධිං එකලාභං කාතුං සබ්බස්ස රුවච්ඡිති තිකතිතතුං සාචෙ තබ්බො, එතත්ථාවතා තස්මිං විහාරෙ තිසිනොති ඉධ තිසිනොතිව ගොති, තස්මිං විහාරෙ එවමෙව කාතබ්බො, එතත්ථාවතා ඉධ තිසිනොතිව තස්මිං තිසිනොතිව ගොති, එකස්මිං විහාරෙ ලාභෙ භාජ්ගමානෙ ඉතරස්මිං ධිතස්ස භාගං ගහෙතුං වට්ටති.

“භික්ඛාපඤ්ඤාතරිඨා” හි එත්ථ භික්ඛාපඤ්ඤාතරි භාම දයකස්ස පරිච්චාගපඤ්ඤාතරිඨානං තස්මා “ගත්ථ මයං බුච්ඡාරා කර්මසන්ති තත්ථ දමමි” හි වා” දෙමා” හි වා වුප්පත්ත යත්තස්ස පාන වට්ටං වා වතනති යතො වා භික්ඛු තිච්චං භොජේන්ති යත්ථ වා තෙන කිඤ්චි සෙතාසනං කතං සබ්බත්ථ දිනනමෙව ගොති සචෙ පන එකස්මිං බුච්ඡාරට්ඨානෙ ථොකතරා භික්ඛු ගොන්ති එකමෙව වා වත්ථං ගොති මාතිකං ආරොපෙත්වා යථා සො වදති තථා ගහෙතබ්බො.

“සබ්බස්ස දෙති” හි විහාරං පටිසිත්වා “සබ්බස්ස දමමි” හි දිනනං උපවාරසීමාගතානඤ්ච තසො බහිමාරි තෙති-යමිං එකා බඩානඤ්ච පාපුණාති, තස්මා තෙසංගාගතො සති අසම්පරාගා.

තමයි හානිය දැනබලා, යං පත බිහි උපවාරයීමය හිකු දිනා, සමස්තයාහි දියති තං එකාබිච්චරියාය පාපුණාහි, යෙ පත වාදයති හතෙථි පරිතං අසම්පන්නා තෙසං න පාපුණාහි.

“උභතො සමසංයා”හි එන් පත යං උභතො සමසංයා දිනනං තතොඋපධිං හිකු තං උපධිං හිකුතිතං දැනබලා, සමෙපි එකො හිකු හොති, එකා වා හිකුති, අනතමසො අනුපසම්ප න්නායාපි උපධිමෙව දැනබලා “උභතො සමසංයා භූයංවා”හි වුතෙත පත සමෙව දසතිකු ව දසතිකුතියො ව හොනති එක විසති පටිච්ඡෙස කතා එතො පුග්ගලයා දැනබලා, දස හිකු සමසංයා දස හිකුතිසමසංයා ව, යෙන පුග්ගලිකො ලබො සො සමසංයොපි අතතතො වසංගොහ ගහෙභුං ලහති, කතවා? උභතො සමසංගහණෙන ගතිත්තතා. ‘උභතො සමසංයා ව වෙති යසා වා’ හිපි එසෙව තයො. ඉධ පත වෙතියසා සමසංයො පාපුණතකොට්ඨාසො නාම තත්ථි, එකපුග්ගලයා පත්ත කොට්ඨාසසමො එකො කොට්ඨාසො හොති. “හිකුසමසංයා හිකුතිතඤ්චා”හි වුතෙත පත න මජ්ඣෙහි හිඤ්චා දැනබලා, හිකු ව හිකුතියො ව ගණන්වා දැනබලා, “හිකුසමසංයා හිකුතිතඤ්චා භූයංඤ්චා”හි වුතෙත පුග්ගලො විජුං න ලහති පාපුණතානතො එකමෙව ලහති, “වෙතියසා වා”හි වුතෙත පත වෙතියසා එකො පුග්ගලපටිච්ඡෙසො ලබති, “හිකුතඤ්චා හිකුතිතඤ්චා”හි වුතෙතිපි න මජ්ඣෙහි හිඤ්චා දැනබලා, පුග්ගලගණනාය එව විහරිතබලං, තෙහි සද්ධිං පුග්ගලවෙතිය පරාමිසතං අනන්තරතයසදිසමෙව, යථා ව හිකුසමසංයා ආදිං කතා තයො නිතො, එවං හිකුතිසමසංයා ආදිං කතාපි තෙ තබො, “හිකුසමසංයා භූයංඤ්චා”හි වුතෙතිපි පුග්ගලයා විජුං නලබති, වෙතියසා පත ලබති, “හිකුතඤ්චා භූයංඤ්චා,, හි වුතෙතිපි විජුං න ලබති, වෙතියසා පත ලබතිතෙව.

“වසංයං වුත්තසමසංයා දෙති”හි එන් සමෙව විහාරං පටිසිත්වා “වසංයං වුත්තසමසංයා දමෙ”හි වදති, යෙ තන් වසංයෙවදං අකතා පුරිමවසංයං වුත්තා, තෙසං බහිසිමිඨානමපි පාපුණාහි, න අසෙසෙසං; සමෙව පත බහි උපවාරයීමයං සිතො “වසංයං වුත්ත සමසංයා”හි වදති යන් කන්ති වුත්තවසංයං සබ්බෙසං සමප න්නාතං පාපුණාහි, අප “අසුකවිහාරෙ වසංයං වුත්තා”හි වදති, තන් වසංයං වුත්තානංයෙව යාව කසිනසුඛාරා පාපුණාහි, හිමානං පඨමදිවසංයො පදාය එව වදති, තත්ත සමමුඛිභූතා නං සබ්බෙසං පාපුණාහි, න අසෙසෙසං.

“ආදිසා දෙති” කී ආදිසා, පරිවර්තනය දෙති, කවර? භික්ෂු අප්පකතාය වා සමානතාය වා යාගුයා නිමනනතාය හෙ සරෙ යාගු පායෙතා “ඉමානි විවරානි ඔයති මිත්තං යාගු පිතා තෙසං දමමි” කී දෙති, යෙති නිමනනිතෙති යාගු පිතා තෙසං තෙම පාපුණාති හතතවජ්ජාදිති නිමනනිතෙසු පිසෙව තයො.

“පුත්තලස්ස දෙති” කී “ඉදං විවරං ඉත්තනාමස්ස දමමි” කී එවං පරමුඛා වා පාදමුලෙ යපෙතා “ඉදං තුලිතාක” නති එවං සමුඛා වා දෙති කී අයමෙත්ථ සප්පිටකපා, විත්තරො පත තමනතපාසාදිකායං වුත්තො, ඉති ඉමාසං අවස්තනං මානිකාපදා නං වසෙත යං අකාලවිවරලක්ෂණෙන පටිලභං තං සකාය “අකාලවිවරං උපපජ්ජය්‍යා” ති වුත්තං.

“ආකාශමානෙනා” කී ඉවත්මානෙන. “බිප්පමම කාසර නබ්බං” කී සිසං අනෙතා දසායෙ යෙව කාසරනබ්බං. “නොවස්ස පාටිපුරි” කී නො වෙ පාටිපුරි හවෙය්‍ය, යතකෙත නරිමමානං අබ්බානං විවරං පභොති, තං විවරං තතතකං න හවෙය්‍ය, උත්තකං හවෙය්‍යාති අනෙතා. “සතිසා පච්චාසායා” කී අසුන දිවසං නාම සප්පිකා විවරානි ලභිස්සාති තනො මෙ විවරං උපපජ්ජය්‍යාතිති ඉමිනා නයෙන සබ්බසංඝස්සදිම්මෙනත්ත වා අඤ්ඤාතර විශානතො පංසුකුලං වා ලච්ඡාමිති ඉමිනා වා තපපිසගණනිත විවරං ගණතිස්සාමිති එවං විජ්ජමානාය විවරාසාය. “නනො වෙ උත්තරි.” කී මාසපරමිතො වෙ උත්තරිං නික්ඛිපෙය්‍ය නිස්සය්‍යාතිති අනෙතා, යදි පතස්ස මූලවිවරං සණ්ඨං භොති, පච්චාසා විවරං ධුලං භොති, න සකකා යොජෙත්තුං, රත්තිසො ව සසසා භොතති, න තාව මාසො ධුරති, න අකාමා විවරං කාසර නබ්බං, අඤ්ඤං පච්චාසා විවරං ලභිතා එව කාලභතනතර කාසරනබ්බං, සවෙ න ලභති, පච්චාසා විවරමපි පරික්කාරවොල අබ්බානබ්බං, අපි මූලවිවරං ධුලං භොති, පච්චාසා විවරං සණ්ඨං, මූලවිවරං පරික්කාරවොලං අබ්බතිතා පච්චාසා විවරමෙව මූල විවරං කතා යපෙතබ්බං, තං පුත මාසපරිභාරං ලභති, එනෙත්ත පායෙන යාව න ලභති, අඤ්ඤමඤ්ඤං මූලවිවරං කතා යපෙත්තුං ලබ්බති, ඉමිත්ත “ඉදං මෙ හනෙත අකාලවිවරං මාසානික්කතනං නිස්සය්‍යාති” නති ඉමිනා නයෙන නිස්සජ්ජවිධානං වෙදිතබ්බ.

සාවජ්ජියං සමබ්බුලෙ භික්ෂු ආරබ්භ අකාලවිවරං පටිත්ත හෙතා මාසං අතික්කමිතවජ්ජිත්මං පඤ්ඤාතනං, සංඛාරණ්ඩඤ්ඤ නති, අනාණ්ඩනිකං, ඉප්පාපරං සබ්බං පඨමිකාසිතෙ වුත්තකදිස

මේව, කෙවලඤ්ඤි තත්ව දසාසානිකතමො, ඉධි මාසානිකතමොති අයං විසෙසො, සෙසං තාදිසමේවාති.

නානිස සික්ඛාපදං.

වතුනේ “අඤ්ඤාතිකායා”ති න ඤාතිකාය, මානිතො වා පිතිතො යාව සත්තමසුභං තාව නෙතව් ආකාරෙන අසංඛධා යාති අනේ. “භික්ඛුතිකා”ති සාකියානිසො විය සුභාතිකු භවෙස වා උභතො සවෙස වා උපසම්පන්නාය. “පුරාණවිවරං” ති රජ්ඣා කපපං කත්වා එකවාරම් නිවත්ථං වා පාරුතං වා, යං අත්තමෙසා පරිභොගසිසෙත අංසස වා මන්තො වා කත්වා මග්ගං ගතො හොති, උසසිසකං වා කත්වා නිපතොතා, එතම් පුරාණ විවරමේව. “ඛොවාපෙසසා”ති සචෙ ඛොවාති වාචාය වා වදති, කායපිකාරං වා කරොති, ගනේත වා ගනේ දෙති, පාදමුලෙ වා ඔපෙති, අනෙතොවාදසගනේ මකාසස ඔවා උපරි වා බිපති, අඤ්ඤායා වා ගනේ පෙසෙති, තාය ඛොතං ඛොවාපිතමේව හොති, රජාපතාකොවාපනෙසුපි එසෙව නයො, සික්ඛමානාය වා සාමිණේරාය වා උපාසිකාය වා ගනේ ඛොවාපනත්ථාය දෙති, සා චෙ උපසම්පජ්ඣා ඛොවති, එවම් නිසංගනිං පාවිතනිං, උපාසකායා වා සාමිණේරායා වා ගනේ දින්නං හොති, සො චෙ ලිච්ඛිත පරිවනෙත උපසම්පජ්ඣා ඛොවති, දහරයා භික්ඛුයා වා දින්නං හොති, සොපි ලිච්ඛිත පරිවනෙත ඛොවති, නිසංගනිං පාවිතනිමමේව, රජාපතාකොවාපනෙසුපි එසෙව නයො. “ඉදං මේ ගතෙත පුරාණවිවරං අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුතිකා ඛොවාපිත” නති ඉමිතා නයෙත පනෙත්ථ නිසංජනපිඨානං වෙදිතබ්බං.

සාවච්ඡියං උදයිමේරං ආරම්භ පුරාණවිවරඛොවාපනවත්ථ සම් පඤ්ඤාතං, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, ඤාණතනිකං ඛොවාති ආදිකාය ආණතනියා, එචං ආණතනාය ව භික්ඛුතිකා උමිතසජ්ජ නාදිසු සබ්බපයොගෙසු භික්ඛුතො දුක්ඛවං, ඛොවත්වා උක්ඛිතත මිතතං පන රත්තමිතතං ආකොට්ඨමිතතව නිසංගනිං ගොති, ඛොවතාදිති නිශ්චි පි වා කාරෙනතයා එකෙන වත්ථනා නිසං ගනිං, ඉතරෙති දුක්ඛවං, සචෙ පන ඛොවාති වුත්තා සබ්බාතිපි නරොති, ඛොවතපච්චියා ව ආපයති, ඉමිසම් විවරෙ යං කතත බ්බං සං කරොතිති වදන්තො පන එකවාචාය පාවිතනිගෙත සම් චෙ දුක්ඛවාති, භික්ඛුතිසබ්බවසෙත එකතො උපසම්පන්නාය ඛොවාපෙනතයා අනිසංජ්ඣා පරිභුඤ්ජනතයා අඤ්ඤායා වා සත්තකං නිසිද්ධං වා පච්චන්දරණං වා ඛොවාපෙනතයා ඤාති

කාය අඤ්ඤාතික්‍ෂණඤ්ඤාදිනො චෙම්භිකස්ස ච දුක්ඛවං, අඤ්ඤාති
 කාය ඤාතික්‍ෂණඤ්ඤාදිනොපි චෙම්භිකස්සාපි තිස්සග්ගියං පාවිතතිය
 මේච, ඉතොපරං පත ඵවරුපෙසු ණතෙසු තික්‍ෂාවිතතියනති
 චක්ඛාමි, සචෙ ඤාතිකාය සහායා අඤ්ඤාතිකා ධොවතී අවුත්තා
 වා ධොවතී, අපරිභුත්තං වා අඤ්ඤං වා පරික්ඛාරං ධොවතී,
 සික්ඛමානසාමණේරියො වා ධොවනති අනාපතති, උමේත්තකා
 දිතං අනාපතතිසෙව. පුරාණ ඩිවරතා, උපවාසෙ ධුතා අඤ්ඤ
 තික්‍ෂාය භික්‍ෂුභිසා ආණාපනං, නස්සා ධොවනාදිති වානි,
 ඉමානෙත්ථ තිණි අවහානී; සඤ්චරිතතසමුට්ඨානං, කිරියා, නො
 සඤ්ඤාවිමොක්ඛං, අවිත්තකං, පණණතතිවජ්ජං, කායකම්මං, චජි
 කම්මං, තිවිත්තං, තිචෙදනනති.

වතුන් සික්ඛාපදං.

පටමෙ “අඤ්ඤාතික්‍ෂායා”ති ඉදං වුත්තතස්මේච, තඤ්ච
 ඉතොපරං කන්ථි න විචාරගිස්සාමි. “ඩිවර”නති ජනනං අඤ්ඤ
 තරං විකප්පානුපගං, එකතයො සබ්බෙසු චිවරපටිසංසුත්තසික්ඛා
 පදෙසු, යන්ථ පත විසෙසො භවිස්සති, තන්ථ චක්ඛාමි “පටිගහ
 භෙත්තස්සා”ති එන්ථ හන්ථන වා හන්ථ දෙතු, පාදමුල වා
 ඔපෙතු, බම්මකථං කප්ථනතස්ස වන්ථෙසු බිප්පමොනෙසු උපවාරං
 මුඤ්චිතාපි උපරි වා බිප්තු, සචෙ සාදිගති පටිගහිතමේච
 හොති, යස්ස කස්සචී පත අනුපසම්පන්නස්ස හන්ථ පෙසිතං
 ගණතිතුං චට්ඨති, පංසුකුලං ගණතිස්සතිති සම්ඤ්ඤාතාදිසු ඔපි
 කම්මි පංසුකුලං අගිට්ඨතිතා ගහෙතුං චට්ඨතියෙව “අඤ්ඤානු
 පාටිච්චකා”ති යං අත්තමිසො හරිට්ඨකභෙත්ථි දත්තා වා දස්සා
 මිති ආනගාගං කත්තා වා පාරිච්චකං ගණනාති, තං ඔපෙත්තා
 අඤ්ඤං අත්තමිසො විකප්පානුපගං පටපරිස්සාවතමිති ගණන
 නතස්ස තිස්සග්ගියං හොති, තන්ථ “ඉදං මේ හන්ථන විවරං අඤ්ඤ
 තික්‍ෂාය භික්‍ෂුභිසා හන්ථනො පටිගහිතං අඤ්ඤානු පාරිච්චකා
 තිස්සග්ගිය”ගති ඉමිනා නයෙන තිස්සජනවිධානං චෙදිතබ්බං.

රාජගෙහ උද්ගිප්ථරං ආරබ්භ චිවරපටිගහගණවජ්ඣුගම්
 පඤ්ඤාතතං. “අඤ්ඤානු පාටිච්චකා”ති අයමේන්ථ අනුප්ප
 ඤ්ඤාතති, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, අහණන්ථාය
 හන්ථපසාරණාදිපයොනෙසු දුක්ඛවං, පටිලාභෙන තිස්සග්ගියං
 හොති තිස්සජිතබ්බං, තික්‍ෂාවිතතියං, එකතො උපසම්පන්නාය
 ඤාතිකාය ච අඤ්ඤාතික්‍ෂණඤ්ඤාදියා චෙම්භිකස්ස වා දුක්ඛවං,
 විස්සාසගානෙ තාවකාලිකෙ පත්තථවිකාදිමති ච අත්තට්ඨානබ්බි

පරික්ෂාණ සිකුම්බාරයාමණියාදීන්. හත්තො ගතණ උමම නතකාදීන්සඳු අනාපතති. විකපපනුපගවිවරනා, පාරිවට්ඨකා භාවො, අසුසුතිකාය හත්තො ගතණනති, ඉමානෙත්ති තිණි අසුනති; ඉදං සසුචරිතසමුට්ඨානං, කිරියාකිරියං, සෙසං චතුත්තදිසමම.

පසුචමසික්කාපදං.

ජට්ඨ “ගහපති” නති භික්ෂු අපබ්බජිතමිත්තුසං “ගහ පනාති” නති භික්ෂුනී අපබ්බජිතී, එතතො සබ්බසු ගහපතිපටිසංසුතොසු සික්කාපදෙසු. “විසුසුපෙසා” ති යාවෙස වා යාවාපෙස වා “අසුසුසු සමයා” ති යො අවරිතන විවරො වා නොති නට්ඨවිවරො වා තස්ස තං සමයං උපෙසා, අසුසුසු විසුසුපතපෙසාගෙ දුක්ඛං, පටිලාභෙන නිසංගතියං නොති, තත් “ඉදං මෙ ගතො විවරං අසුසුතිකං ගහපතිං (වා ගහපතාතිං වා) අසුසුසු සමයා විසුසුපිතං නිසංගතියං” නති ඉමිතා තෙතන නිසංගතවිධානං වෙදිතබ්බං.

සාවචියං උපනඤං ආරබ්භ විවරවිසුසුපතවිජ්ඣමිං පසුසුසුතං, ‘අසුසුසු සමයා’ ති අයමිත් අනුපපසුසුසුති, සාධාරණ පසුසුසුති, අනාණතති, තිකපාචතියං, සුතතෙ අසුසුසුත නසුසුදිනො වෙමතිකසං ව දුක්ඛං, සමයෙ වා සුතකප වාරිතෙ වා විසුසුපෙනාසං අසුසුසු වා සුතකපවාරිතෙ තෙසංවත්ථාය විසුසුපෙනාසං අනතො ධනෙන ගණනාසං උමමතකාදීන්සඳු අනාපතති. විකපපනුපගවිවරනා, සමයා භාවො අසුසුතිකවිසුසුසුති, නාස ච පටිලාභොති, ඉමා නෙත් චතාරි අසුනති; සමුට්ඨානාදීති චතුත්තදිසතෙවාවාති.

ජට්ඨසික්කාපදං.

භතමෙ “නසුසු” ති තං අවරිතනවිවරං වා නට්ඨවිවරං වා “අභිගු” නති අභිති උපසගො, හරිතුනති අනො, ගණතිතුනති වුතං නොති “පවාපෙසා” ති ඉච්ඡාපෙස ඉච්ඡං රුපිං උපපාදෙස “සාවතකං ඉච්ඡි සාවතකං ගණනාති” ති එවං නිමනෙතයාති අනො, යථා වා “නෙක්ඛමිං දට්ඨි වෙමනො” ති එත් දිසාවාති අනො, එමිධාපි “අභිගට්ඨිං පවාපෙසා” ති උප නොති පුරතො උපෙනො කාසෙත වා “අමානං දුක්ඛොසං ගාරතො ගතතකං ඉච්ඡං තතතකං ගණනා” ති වදනො වාවාය වා අභිගට්ඨා නිමනෙතයාති අනො. සනතරුතතර

පරම"නම් සඳහාත්, උත්තරං පරමං අස්ස විවරස්සාති සත්ත රුත්තරපරමං, නිවාසෙනෙහ සංචාරාපතං උත්තරං පරමං වෙත්තෙ අස්සාති චූතං හොති, "නනො චිවරං සාදිතබ්බං"නම් තතො අභිභවිවිවරතො එත්තං විවරං ගතෙතබ්බං, න තතො පරං, තත්තායං විනිවර්තයො- යස්ස අභිච්ඡිතවිවරස්ස නිශ්චිතං තතො වෙ සාදිතබ්බාති, එකං නිවාසෙත්වා එකං පාරාජිත්වා අඤ්ඤං සභාසභාතො පරිශෙසිතබ්බං, යස්ස වෙ නට්ඨාති තෙන එකං සාදිතබ්බං, සචෙ පන පකතියාව සත්තරුත්තරෙත්ත වරති වෙ සාදිතබ්බාති, එවං එකං සාදියෙනෙත්තෙව සමො භවිස්සාති, යස්ස තිස්ස එකං නට්ඨං කිඤ්චිතං සාදිතබ්බං, යස්ස පන චිස්ස එකං තථං එකං සාදිතබ්බං, යස්ස එකංගෙව හොති තඤ්චිතං වෙ සාදිතබ්බාති, භික්ඛුනියා පන පඤ්චස්ස තවෙත්ත වෙ සාදිතබ්බාති, චතුස්ස තවෙත්ත එකං සාදිතබ්බං, තිස්ස තවෙත්ත ත කිඤ්චිතං සාදිතබ්බං, කොපත වාදෙ චිස්ස වා එකස්මිං වා ගෙන තෙනව හි සත්තරුත්තරපරමතාය ආතබ්බං, තතො උත්තරං විඤ්ඤපතපයොගෙ දුක්ඛවං, පටිලාභෙ නිස්සංගියං හොති, තත්ථ "ඉදං මේ ගතො විවරං අඤ්ඤාතිකං ගහපතිකං තතුත්ත රිං විඤ්ඤපිතං නිස්සංගියං"නම් ඉමිතා තගෙන නිස්සරත විධානං වෙදිතබ්බං.

සාවජ්ඣයං ජබ්බග්ගියෙ අරබ්බ ඛුම්භවරිඤ්ඤපතවිච්ඡිත්තං පඤ්ඤාත්තං, සාධාරණපඤ්ඤාති, අනාණතතිකං, තිකපාචිතතීයං, ඤාතතෙ අඤ්ඤාතකපඤ්ඤාතො වෙමිතිකස්ස වා දුක්ඛවං, වෙ විවරාති කත්වා සෙසකං ආහරිස්සාමිති වත්වා ගණනාත්ත සෙසකං තුග්ගංගෙව හොතුති චූතත්තං න අවර්තනතථංගො රණං දිත්තං ගණනාත්ත චූතත්තගෙන ඤාතකපචාරිතෙ විඤ්ඤ පෙත්තත්ත අත්තතො ධනෙන ගණනාත්ත උමමත්තකාදිතඤ්ච අනාපතති. තතුත්තරිතා අවර්තනාදිභාරණතා, අඤ්ඤාතික විඤ්ඤාති, නාස ච පටිලාභොති, ඉමානෙත්ථ වත්තාර අභිසාති; සමුට්ඨාතාදීති චතුත්තරදිසාතොවාති.

සත්තමසිකම්පදං.

අදාමෙ "භික්ඛු.පනෙව උද්දිස්සා"ති "ඉත්තංගාමස්ස භික්ඛු තො දස්සාමි"ති එවං අපදිස්සිතා "විවරවෙනාපතන"නම් තිරඤ්ඤදිකං විවරමුලං "උපකම්භං හොති"ති සජ්ජිතං හොති සංහරිත්වා ධර්මිකං. "වෙනාපෙත්වා"ති පරිවෙනත්වා කාරෙත්වා වා කිණිත්වා වාති අත්තො. විවරෙන අවර්තෙත්වාමි"ති වොහාර

විවිධමේතං, “ඉන්තරායං භික්ෂුනො දස්සාමි” ති අයං පනෙත් අන්තං “නත්තුවෙසො”ති යත්තං ගහපති වා ගහ පතාති වා තත්තං භික්ෂු පුබ්බෙ අපචාරිතො උපසංඝමිත්වා විවරෙ වික්කපං ආපජ්ජයාස් වෙති අයමෙත්ථ පදසම්බන්ධො. “වික්කපං ආපජ්ජයාස්”ති විසිට්ඨකපං අභිකම්මානං ආපජ්ජයාස්, යථා පතං ආපජ්ජති තං දස්සාතුං. “සාමුච්ඡා”ති ආදිමාස, තත්ථ “සාමු”ති ආශාවනෙ තිපාතො “මනා”ති පරි විතකෙක, “ම”නති අතතානං නිද්දිසති. “ආසංසමා”ති පරං ආලපති. එවරුපං වා එවරුපං වා”ති ආයතාදිසු අඤ්ඤාතරං “සල්ලාණ්ඩමානං උපාදයා”ති සුඤ්ජරකාමතං විසිට්ඨකාමිතං විතෙතන ගහෙත්වා, තස්ස ආපජ්ජයාස් වෙති ඉමිනා සම්බන්ධො, ආපෙව පත එවරුපං ආපජ්ජනතස්ස තස්ස විවතෙන යො පසම් අභිසංසතො චූලං වෙසොත්වා සුඤ්ජරතරං වෙතාපෙති තස්ස පයොගෙ භික්ෂුනො දුක්කචං, පටිලාගෙ නිස්සංගියං ගොති, තත්ථ “ඉදං මෙ ගතෙන විවරං පුබ්බෙ අපචාරිතං අඤ්ඤාතිකං ගහපතිකං උපසංඝමිත්වා වික්කපං ආපන්නං නිස්සංගිය”නති ඉමිනා තයෙන නිස්සංගියම්මානං වෙදිකම්බං.

සාමිපියං උපනන්දං ආරම්භ විවරෙ වික්කපං ආපජ්ජනවන්ත්ර කම් පඤ්ඤාතතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණ්ඩතීකං, තිපාතං විතතියං, ඤාතකෙ අඤ්ඤාතකසඤ්ඤාදිතො වෙම්භිකස්ස වා දුක්කචං, මහගස්ස වෙතාපෙතුකාමං අපසග්ගං වා එතෙතෙව මුලෙන අඤ්ඤා එවරුපං වා දෙවිති වදනතස්ස චුත්තතයෙන ඤාතකපචාරිතෙ විකපෙපනතස්ස අතතතො ධනෙන ගණන තතස්ස උමචනතනාදීනඤ්ච අනාපතති; විවරෙ භික්ෂොකම්මානා අඤ්ඤාතිකපිඤ්ඤාතති, නාස ව පටිලාගො,ති ඉමානෙත්ථ තිණ් අභිගාති, සමුට්ඨානාදීති මුත්ථසදිසානෙවාති.

අට්ඨමසික්ඛාපදං.

තවමෙ ඉමිනාව තයෙන අන්තං වෙදිකම්බො, ඉදඤ්ඤා පුරි මස්ස අනුපපඤ්ඤාතතිපදිසං කෙවලං තත්ථ එකස්ස පිලා කතා, ඉධ විතනං, අයමෙත්ථ විතෙසො සෙසං සම්බං පුරිමසදිසමෙව යථා ව විතනං එවං බහුතං පිලං කතා ගණනතොපි ආපතති වෙදිකම්බො, නිස්සංගියම්මානෙ ව “ඉදං මෙ ගතෙන විවරං පුබ්බෙ අපචාරිතෙ අඤ්ඤාතකෙ ගහපතිකෙ උපසංඝමිත්වා වික්කපං ආපන්නං නිස්සංගිය”නති ඉමිනා තයෙන වචනගෙදෙ ඤාතම්බොති.

නවමසික්ඛාපදං.

දසමෙ “රාජහොගොකා” හි රාජතො හොගං භුඤ්ජිතබ්බං අස්ස අපච්ඡිති රාජහොගොකා, රාජහොගොතිපි පාඨො, රාජතො හොගො අස්ස අපච්ඡිති අනෙතො. “චිචරවෙතාපනන” නති හිරඤ්ඤා දිකං අකපපියං “පභිගණ්ණසා” හි පෙසෙය්‍ය “ඉමිනා” හි ආදි ආගමනසුද්ධිං දසෙය්‍යං වුත්තං, සචෙ හි “ඉදං ඉත්ථනනාමිස්ස භික්ඛුනො දෙති” හි පෙසෙය්‍ය, ආගමනස්ස අසුඛතතා අකපපි යවනුං ආරඬ්ඛ භික්ඛුනා කපපියකාරකොපි නිද්දිසිතබ්බො න භවෙය්‍ය “ආහන” නති ආනිතං “නබ්බො මස” නති ආදි ඉදං කපපියවසෙත ආහනමපි විචරමුලං ඊදිසෙත දුතවචනෙත අකපපියං හොති, තස්මා නං පටික්ඛිපිතබ්බනති දසෙය්‍යං වුත්තං සුවණ්ණං රජතං කභාපණො’ මාසපකාති ඉමානි හි වත්තාරි තිස්සග්ගියවනුති මුත්තා මණ්ණි චෙඨරිසො සමෙකා සිලා පවාලං ලොභිතබ්බො මසාරගලං සත්තබ්බඤ්ඤාති දසිද්ධං බෙත්තං වනුපුප්ථාරාමප්ලාරාමාදයොති ඉමානි දුක්ඛවචනුති ව අත්ත නො වා චෙතියසබ්බගණ්ණසුගගලානං වා අත්ත සමපට්ඨිතුං න වට්ඨනති, තස්මා තං සාදිතුං න වට්ඨනති දස්සතත්ථං “නබ්බො මස” නති ආදි වුත්තං.

“චිචරඤ්ඤා බ්බො මසං පටිගගණ්ණාමා” හි ඉදං පන අත්තා නං උද්දිස්ස ආහතතතා වත්තං වට්ඨති, තස්මා වුත්තං කාලො නා” හි සුත්තපත්තකාලෙන, යද්‍ය නො අනෙතො හොති තද්‍ය කපපියවිචරං පටිගගණ්ණාමාති අනෙතො. වෙසාච්චවකරො” හි කපපියකාරකො. “නිද්දිසිතබ්බො” හි ඉදං “අපච්ඡි පතායසවනො කොපි වෙය්‍යාච්චවකරො” හි කපපියවචනෙත වුත්තතත්ථ අනුඤ්ඤාතං, සච පන දුතො “කො ඉමං ගණ්ණාති” හි වා “කස්ස දෙමි” හි වා වදති න නිද්දිසිතබ්බො. “ආරාමිකො වා උපාසකොමා” හි ඉදං සාරුප්පතාය වුත්තං, සපෙතා පන පඤ්ච සහබ්මිතෙ යොකොපි කපපියකාරකො වට්ඨති “ඵසො බ්බො ආපුසො” හි ඉදං භික්ඛුස්ස කපපියවචනදස්සතත්ථං වුත්තං ඵවමෙව හි වත්තබ්බං. “ඵතස්ස දෙති” හි ආදි න වත්තබ්බං. “සඤ්ඤාතො සො මසා” හි ආණ්ණෙතා සො මයා, යථා භූමියා කං විචරෙත අනෙත සති විචරං දස්සති ඵවං වුත්තොති අනෙත, දුතෙත හි ඵවං ආරොපිතෙ යෙව තං වොදෙතුං වට්ඨති, නෙපි තස්ස භනෙත දතො ගතමත්තකාරණෙන සචෙ පන අයං වෙය්‍යා වට්ඨකරෙති තවමුඛා නිද්දිවෙධා හොති දුතො ව සමමුඛා ඵව තස්ස භනෙත වෙතාපනතං දතො ථෙරස්ස විචරං කිණ්ණිකා දෙතිණි ගච්ඡති ඵවං සඤ්ඤාතො සො මයාති අවුත්තෙපි වොදෙතුං

වට්ටනි, සුවේ පන දුකො ගව්න්තොව අහං කසස හන්තේ දසාමි
 භූමෙහි විවරං ගණෙනොපාති භික්ෂුකො වතා වා ගව්න්ති,
 අඤ්ඤං වා පෙසෙනා ආරොවාපෙති. එවං සති ඉතරම්පි වොදෙ
 තුං වට්ටනි යෙව්, දෙසනාමත්තමේව වෙතං දුතෙනාති, යොපි
 අත්තතා ආගරිතො එවං පටිපජ්ජති තස්මිම්පි ඉදමේව උක්කණං.

“අපොචා මෙ ආවුසො විවරෙතා” ති වොදනාලක්කණතිදසස
 නමෙන, සුවේ හි වාචාය වොදෙති ඉදං වා වචනං යාය කායවි
 භායාය එතස්ස අපොචා වා වත්තබ්බො, “දෙති මෙ ආතරමෙ” ති
 ආදිකාතයෙන පන වත්තුං න වට්ටනි, “අභිනිප්ථාදෙසා” ති
 එවං චිච්භෙදං කතා ජික්ඛන්තුං වොදයමානො පටිලාභ
 වසෙන සාධෙය්. “ඉවෙවනං කුසලං” ති එතං සුඤ්ජරං. ‘ජත්තා
 නාභුපරමං’ ති භාවනපුංසකච්චනමෙන, ජික්ඛන්තුපරමං හි
 තෙන විවරං උද්දිසස භුණ්භිභුතෙන ධාතබ්බං, ත තිඨිදිතබ්බං.
 න ආමිසං පටිග්ගහෙතබ්බං, න ධම්මො භාසිතබ්බො, ‘කිං කාර
 ණං ආගතොසි” ති වුතෙන පන ‘ජාතාහි ආවුසො’ ති එතතක
 මේව වත්තබ්බං, සුවේ නිසජ්ජාදීති කරොති ධාතං හඤ්ජති,
 ආගතකාරණං විතාසෙති, ඉදං කායෙන වොදනාය ලක්ඛණදසස
 නන්තං වුත්තං, එන්ත ව උක්කවිඨ්ථපරිවේෂ්දෙන තිස්සන්තං වොදනා
 තං ජත්තං ව ධාතාතං අභුඤ්ඤතත්තා වොදනාය විගුණං ධාතං
 අභුඤ්ඤතං හොති, තස්මා සුවේ වොදෙති යෙව් න තිට්ඨති ජ
 වොදනායො ලබ්භන්ති, සුවේ තිට්ඨති යෙව් න වොදෙති වාදස
 ධාතාති ලබ්භන්ති, සුවේ උභයං කරොති එකාය වොදනාය වෙ
 ධාතාති භාපෙනබ්බාති, තන්ත යො එකදිවසමේව පුතපුතං
 ගන්තො ජික්ඛන්තුං වොදෙති, සකිං යෙව් වා ගන්තො “අපො
 මෙ ආවුසො විවරෙතා” ති ජික්ඛන්තුං වදති, තථා එකදිවසෙ
 යෙව් පුතපුතං ගන්තො වාදසකන්තා නිට්ඨති සකිං යෙව් වා
 ගන්තො තත්ත තත්ත ධාතෙ තිට්ඨති, යොපි සබ්බවොදනායො සබ්බ
 ධාතාති හඤ්ජති, නො පන වාදෙ නානාදිවසෙසු එවං කරො
 තත්තස්සාති අගමේන්ත විනිවේශො.

යෙ පන කප්පියකාරකො දුයකො සයමම්ව ගන්තො නිද්දිසති
 නෙ සත්තකන්තාමි වොදෙත්තුං වට්ටනි, යො පන උගොහිපි
 අතිද්දිවේධා වුබ්බෙවට්ඨිකකප්පියකාරකො ව පරමවුබ්බකප්පියකා
 රකො ව, හො න කිඤ්චි වත්තබ්බො, එවං ඉධ දසපි කප්පිය
 කාරකා දසසිතා හොන්ති. “නන්තො මෙ උත්තරිං” ති වුත්ත
 වොදනාධාතපරිමාණකො උත්තරිං “භික්ඛනිසං” ති උත්තරිං
 වායමිමානස්ස සබ්බපයොගෙසු දුක්ඛවං, පටිලාභෙන නිස්සංගියං

හොඳි, එය ව “ඉදං මම භගන්ත විවරං අතිරේකනිකමකයාං චොදනං අතිරේකකමකයාං ධාතෙහ අතිනිලාදිතං නිසංගමික”නම් ඉමිනා භගෙහ නිසංරතවිධානං වෙදිතබ්බං. “සනිසං විවරවේනාපනතං ආහන්”නි යනො රාජනො වා රාජ භොගහතො වා අසං භික්ඛුනො විවරවේනාපනතං ආනිතං “සනිසං”නි පි පාසො, අයමෙව අනෙං. “නාමො”නි තසං රසෙසු වා රාජභොගහසං වා සන්තිකං, සම්පජ්ජා හි ඉදං භුට්ඨ වට්ඨතං. “න නං නසං භික්ඛුනො කිසුදු අත්ථං අනුභොගී”නි තං වේනාපනතං තසං භික්ඛුනො අප්පමේනකමපි කමිං හ නිලාදෙති. සුඤ්ජනනාසමිතනනා සකං”නි ආයසමනො අත්තනො සන්තකං ඛතං පාපණ්ණතු. “මා ඉධ සකං විනසං”නි තුමනාකං සන්තකං මා විනසංතු. අසං නත්ථ සාමිපි”නි අයං තප්ප අනුබම්මතා ලොකුත්තරබමිං අනුගතා වත්තබම්මතාති අනෙං, තසමා එවං අකරොනො වත්තභගෙද දුක්ඛටං ආපජ්ජති.

භාවනීයං උපනන්දං ආරබ්භ “අජ්ජුතො භගන්ත ආගමෙහි”නි වුච්චානො නාගමෙහි, තසමිං චිත්තසමිං පඤ්ඤත්තං, සාධාරණපඤ්ඤාත්ති, අනාණත්තිකං, නිකපාවිතතියං උාහනෙසු චොදනධාතෙසු අතිරේකසෙසුදිනො වෙමිතිකසං වා දුක්ඛටං; අචොදනං උමෙ සාමිකෙහි චොදෙත්වා දිගොත්ත උම්මතකා දිනෙව අනාපත්ති. කාපසිකාරකසං භික්ඛුනො නිද්දිම භාගො, දුෂනන අපටිකතා, නතුභාගිං වාසාමො, ගෙන වාසාමෙන පටිලාභොති. ඉමංගෙත්ථ වත්තාර් අබ්බාති; සමුච්චානාදිති වතුත්තදිසානෙවාති.

දසමසිකමාපදං.

විවරවරොහා පඨමො.

ඵලකලොම්භකසං පඨමෙ “සකාසිසපිග්ගකං”නම් එකෙහි පිකාසිසංසුතා අත්තමිතො තසං කරණවිධානෙ වාතවෙගෙන නිපාතීනෙහාපි මිසිකතං. “සත්ථ”නම් සමෙ භුමිභාගෙ කොසිසංසුති උපරුප්පි සත්ථිවා කඤ්ඤාදිති සිසෙඤ්ඤිත්වා කත්තබ්බතා ලක්ඛණං. “කාරාපසො නිසංගමික”නම් කරණකාරාපනපයොගෙසු දුක්ඛටං පටිලාභෙන නිසංගමිකං නොති. එත්ථ “ඉදං මම භගන්ත කොසිසමිග්ගකං ගත්තං කාරාපිතං නිසංගමික”නම් ඉමිනා භගෙහ නිසංරතවිධානං වෙදිතබ්බං, ඉමිසංසුච වට්ඨනානුකාරෙහ ඉතොපරං සබ්බසත්තං වෙදිතබ්බං, සකකා හි එත්තාවතා ජාතිතුත්ති න තං ඉතො පරං දසමසිකං.

ආලම්බන ජබ්බග්ගිගෙ ආරබ්භ කොසියම්ඟ්ගං සත්තං කාරා පනචත්ථසම්. පඤ්ඤාතනං, අසාධාරණපඤ්ඤාතනී, අත්තනො අත්තං කාරාපනවිපසන සාණතනිකං, අත්තනො විපසකතපරි තොසාපතනපෙතන චතුක්කපාවිතනිං, අඤ්ඤාසත්තං කරණ කාරාපනෙසු අපඤ්ඤාතන කතං පටිලභිතා පරිභුඤ්ජනෙ ච දුක්ඛං, විතානාදිකරණෙ උම්මතතාදිකඤ්ඤා අත්තපත්ති; භොගිකතාපවා, අත්තනො අත්තං සත්තං කරණකාරාපනං පටිලාභාවාති; ඉමානෙතන නිග්ගි අබ්බාති; සම්මුට්ඨානාදිති බොවාපනසිකතාපදෙ වුත්තනතානෙවාති.

පඨමසිකම්බාපදං.

දුතීගෙ “සුඛකාලකාන”නි සුඛං කාලකානං අපඤ්ඤාති අමිසසිතානං.

වෙසාලිගං ජබ්බග්ගිගෙ ආරබ්භ තාදිසං සත්තං කරණ චත්ථසම්. පඤ්ඤාතනං, සෙසං පඨමසදිසමෙවාති.

දුතීසසිකම්බාපදං.

තනිගෙ “ඉම භාගා”ති ඉම භොවාසා. “ආදනබ්බා”ති ගහනබ්බා. “ගභාවට්ඨොන”නති කර්මචණ්ණං. අයං පනෙත්ථ විනිවුර්තො:-යත්තකෙති කතතුකාපවා භොති භොසු තුලසිතා ඉම භොවාසා කාලකානං ගහනබ්බා, එකො බද්ධතානං එකො ගභාවට්ඨොනං, එකං පි කාලකලාමිඟ්ගා අතිරෙකතාපව නිසං භසියං භොති, උත්තං වට්ඨති.

සාවස්ථිගං ජබ්බග්ගිගෙ ආරබ්භ තාදිසං සත්තං කරණ චත්ථසම්. පඤ්ඤාතනං, නිරිතාතිරිසං, සෙසං පඨමසදිසමෙවාති.

තනිසසිකම්බාපදං.

ඉමාති පනති නිතිඟ්ග්ගි පටිලබාති පරිභුඤ්ජනං න වට්ඨනති.

චතුසෙ “බරෙතන ඉම ජනනා වංශාන”නති ජනනං වංශානං බරිතොගෙ අපනතාති අත්තං, “අඤ්ඤාසු තික්ඛසම්මුතීසා”ති සං සෙව්වා හිලානං තික්ඛනො සත්තසම්මුති. දෙති තං භූපචා, අලභිසම්මුතිකං ජබ්බග්ගිකතාපර අඤ්ඤා සත්තං කපරාභිකං නිසංගිතං භොති.

සාවතියං සම්බුද්ධො භික්ඛු ආරබ්භ අභවිකං සන්තං කාරා පනවිත්ථස්මිං පඤ්ඤානං, “අඤ්ඤානු භික්ඛුසම්මුතියා”ති අග මෙත්ථ අනුප්පඤ්ඤානති, සා මගන ලබා ගොති තස්ස ආව රොගො න වුපසම්මති වුපසනොතා වා පුන ඤාපති තාව තතතථානො අනුචක්ඛමි කාතුං වට්ටති, අඤ්ඤාසායං කාරෙතුං කතඤ්ච පටිලභිත්වා පටිගුඤ්ඤිත්ථම් වට්ටති, මෙසං පඨමසද්ධමොති.

වතුන්සිකඛාපදං.

පඤ්චමේ “පුරාණසංඛ්‍යාං” කාම ගත්ත සතිමි නිසිනොතා වා ගොති නිපණොතා වා. “සංමනනා”ති ඵකපසානො වට්ටි. වා චතුරස්සං වා ජිනිත්වා ගතිතථානං යථා විදන්තිමත්තං ගොති එවං ගතතඛං, සන්තරණෙන පන එකපදමෙ වා සන්තරිතඛං විජවෙත්වා වා මිසාකං කත්වා සන්තරිතඛං, එවං ඵරතරං ගොති “අනාද්‍ය මේ”ති සති පුරාණසන්තරණ අගතෙත්වා අසති පන අග ගෙත්වා වට්ටති, අඤ්ඤාසායං කාරෙතුං කතඤ්ච පටිලභිත්වා පටිගුඤ්ඤිත්ථම් වට්ටති

සාවතියං සම්බුද්ධො භික්ඛු ආරබ්භ සන්තචවිකාප්ප් කවන්තමි. පඤ්ඤානං, මෙසං, තතියසද්ධමොති.

පඤ්චමසිකඛාපදං.

ජමෙව “අභිනාමගතපටිපනනස්සා”ති අභිනසංඛාරාං දිස මිගං පටිපනගස්ස, සබ්බපඤ්ඤානං ඵත්ථුමත්තදිපනමේව, යත්ත කත්ථි පන බමෙත්ත ලභිත්වා ගන්තොතා පදමො නත්ති “තිසංඛා ජනමරම”නති ගතිතථානොතො තිසොජනපමොණං පදමං “ගතත්තං”ති සතප්පෙන අත්තොතා ගතිතඛානිති අත්තො “අස ගතිතාපි භාරගෙ”ති අසනොතො මෙව අඤ්ඤාසම්මි භාරගෙ, ගෙව පන අත්ති තං ගාගෙතුං වට්ටති, අතතිනා පන අනුමෙසො වාතා බාබපටිකාරත්තං සුත්තමෙකන අබ්ඤ්ඤා කණ්ණජිදෙද පකතිත්තා නිපි ආදය තිසොජනං වකං පාදං අතිකකම්පනස්ස දුක්ඛවං, දුක්ඛපාදාතිකමේ නිසාගතියං පාවිත්තියං

සාවතියං අඤ්ඤාතරං භික්ඛු ආරබ්භ තිසොජනාතිකකමනව තුස්මිං පඤ්ඤානං, සාබාරණපඤ්ඤානති, අනාණතතිකං, තික පාවිත්තියං, උනාක තිසොජන අතිරෙකසඤ්ඤිතො වෙමති කස්ස වා දුක්ඛවං, තිසොජනං ගරණපට්ඨාගරණ වාසාගිප්පා මගන ගතත්වා තමො පරං ගරණ අවිජිතං වා නිසාධං වා පටිලභිත්වා ගරණ අඤ්ඤං ගරාපන අනුමෙසො සුත්තමෙකති

බදාං කවිගණිං භරණ උමතනාදිකඤ්චි අනාපතති, එළක ලොමානං අකහගණිකා, පඨමං පටිලාසො, අනතනා ආදාය වා අඤ්ඤාය අජානනායාය යානෙ පකිඨිමිඨවා වා භිකෂාජනා නික්කමිනං, ආහරණ පටවාහරණං, අවාසාධිප්පායනාති, ඉමානෙත්ත පඤ්ච අධිකාති; එළකලොම හමුච්චානං, භීරියා නොසඤ්ඤවිමොක්ඛං, අවිත්තකං, පණ්ණාසතිවජ්ජං, කායකම්මා තිථිත්තං, තිවෙදකතති.

පට්ඨාසිකවාදය.

සත්තමේ සසෙකසු පට්ඨාසිකයෝ ආරබ්භ එළකලොමයොවා පනවිජ්ජුයම් පඤ්ඤාත්තං, තත්ත පුරාණවිවරයොවාපතෙ වුත්තන යෙතෙව සබ්බො විනිවර්තො වෙදිත්තබ්බො.

සත්තමිසිකවාදය.

අට්ඨමෙ “ජිනරූපරජය” තති සුචණ්ණඤ්චව රූපියඤ්ච, අට්ඨි කහාපණො-ලොකමාසකදරුමාසකරතුමාසකාදයොපි යෙ වොහාරං ගවජනති සබ්බො තෙ ඉධ රජතපොති වුත්තා. “උග්ගණ ඡණ්ඩයො වා”ති අත්තානො අත්තාය දියාමානං වා කත්ථිති තං වා නිපපට්ඨග්ගං දිඨ්වා සංගණ්ණායොවා “උග්ගණ්ණාපෙයො වා”ති නපදව අඤ්ඤාන භාහාපෙයො “උපණ්ණිත්තං වා සාදි ගෙයො”ති “ඉදං අයායා නොතු”ති එවං ගමුමිඨා වා “අසුක්කම්මො නාම ධාතෙ ඡම් නිරඤ්ඤසුචණ්ණො අත්ථි, තං තුය්ගං නොතු”ති එවං පරිමුමිඨා සිත්තං වා නෙවලං වා වාමාය ගත්තමුද්දං වා තුය්ගිනති වීථිං පරිවිත්තං යො කායවාමාහි අපට්ඨකිවිථිං විනෙත්ත අධිවාසෙයො, අයං “සාදිගෙයො”ති වුට්ඨති, සෙව පන විනෙත්ත සාදියති ගණ්ණිකුකාමො නොති, කාතොන වා වාමාය වා “කසීදං කපපති”ති පටිකතිපති, කායවාමාහි අපට්ඨකි විථිං පුද්ධවිනෙත්තා හුත්වා “කසීදං අමානං කපපති”ති න සාදියති වට්ඨති නිසංගගික”තති උග්ගණ්ණාදිසු යං භිඤ්චි කෙරා නායකා අනෙකපද්ධසු වත්තුසු වත්තුගණ්ණාය නිසංගගිකං පා මග්ගිකං, තං නිසංගගිකං “අහං ගතො රූපියං පටිග්ගකෙහිං, ඉදං පටි ගතො නිසංගගිකං ඉමානං නිසංගමි”ති එවං සබ්බ මිත්තෙයම් නිසංගගිකං, සෙව තත්ත නොවී ගතෙවො වා අනවරති “ඉදං ජාතාති”ති වග්ගෙබ්බො “ඉමිනා භිං අනවරත්තු” ති භාජානායං පන “ඉදං නාමා”ති අවිථි, “ගප්පිඤ්චි භික්ඛු නං කපපති”ති එවං කප්පියං අපට්ඨකිකං, සෙව නො අනවරති, රූපියං පටිග්ගකෙහිං ගතො සබ්බමි ගතො පටිගුණ්ණකං,

රූපිපච්චිකානුකූලං පනතං තඤ්ඤාචාර්යං උපපන්නං හං අපඤ්ඤාන
 උභිකා දිගමානමිදි අනාමිකං තපනං නිබ්බතාරූකඛවජායාපි
 පරිඤ්ඤාදිකං න චට්ඨති, සචෙ පනතං කිඤ්ඤි ආහරිතං න
 ඉවරති, “ඉදං ජඤ්ඤිති” ති චතතඤ්ඤා, සචෙ යත්තං කපාපි විපති,
 කපනතිවා ගවරති, න වාපරතඤ්ඤා, තො චෙ ජඤ්ඤිති,
 පඤ්ඤානුකූලතානුකූලං සිකුඤ්ඤා රූපිපච්චිකානුකූලං සමමනනිකඤ්ඤා,
 තෙන අනිමිතං කපාපි ඉදං විශ් ජඤ්ඤිති, සචෙ තිඤ්ඤා
 තනං කපරාති, දුකකචං ආපජ්ජති.

රාජකෙන උපකතං ආරක්ඛ රූපිපච්චිකානුකූලවිකල්පමි
 පඤ්ඤාතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, සාණතතිකං, තිකපාචිතතිකං,
 අරූපිකෙ රූපිකපඤ්ඤාතො චෙමතිකං වා සමාසචිතියාදිකං
 අත්තං ගණනතං මුත්තාමනිආදිපච්චිකානුකූලං ව දුකකචං,
 රතනසිකාපදනතෙක නිකුඤ්ඤාතං උමචතකාදිකඤ්ඤා
 අනාපතති; ජානරූපරජනාගාමො, අනතුපද්ධතිකානා, ගහණා
 දිසු අඤ්ඤානරහාමොති ඉමානෙත්ත තිඤ්ඤා අධිකාති, සමුච්චාතා
 දිසු සියා කිරියා ගහණෙන ආපජ්ජනතො, සියා අකිරියා පච්චිකා
 පංග අකරණතො, සෙසං සඤ්ඤාතෙන වුත්තනායමෙමාති.

අවමමිකිකාපදං.

නවමෙ “නානාපඤ්ඤාතං” ති කතාදිවසෙන අනෙකපිඤ්ඤා,
 “රූපිකපඤ්ඤාතං” ති ජානරූපරජනපරිචිතතං, පුරිමසිකා
 පදනති නිකාගනිකවිකල්පකකචවිකල්පං පච්චිකානුකූලං වාරිතං
 ඉමිනා පරිචිතතං, තඤ්ඤා දුකකචවිකල්පා දුකකචවිකල්පකපි
 විකල්පති, කපපියවිකල්පා ව දුකකචවිකල්පං පරිචිතතානාසං දුකක
 චං, නිකාගනිකවිකල්පා පති නිකාගනිකවිකල්පං වා දුකකචවිකල්පං වා
 කපපියවිකල්පං වා, දුකකචවිකල්පකපිකචවිකල්පති ව නිකාගනිකවිකල්පං
 පරිචිතතානාසං නිකාගනිකං ගොති. තං පුරිමසිකානුකූල
 තෙව සමාසචිතියා නිකාගනිකං නිකාගනිකවිකල්පමි ව තත්ත වුත්ත
 නායකෙව පච්චිකානුකූලං.

සාධාරණ ජඤ්ඤාතෙ ආරක්ඛ රූපිකපඤ්ඤාතරවිකල්පමි
 පඤ්ඤාතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති. අනාණතතිකං, යං අනාගතො
 බන්ධන පරිචිතතාති, යංග වා බන්ධන වා රූපිකපඤ්ඤාතං පරි
 චිතතනාඤ්ඤාති ඉමානෙත්ත මෙ අධිකාති, කිරියා, සෙසං අනාගතර
 සිකාපදන වුත්තනායකෙමාති.

නවමමිකිකාපදං.

දහමේ “නානාසාකාරකං”හි විවිධාදිතං කප්පිතභණ්ඩානං විසෙස දරනකම්භං, “කසවිකකයං”හි කසෙසෙව පිඤ්ඤාදි, “ඉමිනා ඉමං දෙති ඉමං ආහර පරිවර්තනාති චේතාපෙති”හි ඉමිනා කසෙසන පරිත්ත කප්පිතභණ්ඩං ගණනෙතා කයං සමාපජ්ජති; අත්තනෙතා කප්පිතභණ්ඩං දෙවනතා විකකයං සමාපජ්ජති, තසමා ධර්මෙතා පඤ්ඤාසංගම්භෙතා යං එවං අත්තනෙතා කප්පිත භණ්ඩං දතා මාත්තුසංගතකම්භි කප්පිතභණ්ඩං ගණනාති, තං තිස්ස ගතිං නොති, වුත්තලකම්භවිසෙසන සංගතභණ්ඩප්පකප්පෙස යස්ස කස්සපි තිස්සජ්ජාබ්බං, “ඉමං භුක්ඛුජ්ජිවා වා ගහෙතවා වා ඉදං කාම ආහර වා කසෙස සි වා”හි රජකාදං ආහරාපෙතවා වා බව්චකාර කාදිපරිකාරං භුක්ඛෙතාබ්බාදිඤ්ඤා කප්පකම්භං කාසෙසවා වා ගතතං පඤ්ඤා නිස්සජ්ජකම්භං, අසනෙතා පාචනතියං දෙවෙස භාසෙමිව.

ආවජ්ජිතං උපගඤ්ඤං ආරබ්භ කසවිකකයවිත්ථුසම්භි පඤ්ඤා තතං, “ඉදං කිං දග්ගති”හි එවං අග්ගං පුච්ඡනස්ස, යස්ස ගත්ත නො භණ්ඩං ගණතිඤ්ඤාසමා නොති තං ධර්මෙතා අඤ්ඤං අනත මසො තසෙසව පුත්තභාත්තුකම්භි කප්පිතසාකාරකං කතා “ඉමිනා ඉදං කාම ගහෙතවා දෙති” හි ආවිකබන්තස්ස, ඉදං අමිතාකං අත්ථි අමිතාකඤ්ඤා ඉමිනා ව ඉමිනා ව අපෙතාති එවං වතා අත්තනෙතා බිසෙතන ලද්ධං ගණනෙතස්ස, සහබම්භිසෙතති සම්භි කසවිකකයං කසෙරානතස්ස, උමම්භතකාදිනඤ්ඤා, අනාපතති; යං අත්තනෙතා බිසෙතන පටිවර්තනති සෙතන ව පටිවර්තනති, නෙතං කප්පිත විත්ථුතා, අසහබම්භිකතා කසවිකකයාපජ්ජනඤ්ඤාති, ඉමානෙ ත්ථ තිණි අබ්බාති; සෙසං රුපිකසංචොභාසෙව වුත්තතයමෙවාති.

දසමිසිකකාපදං.

පිලකප්පෙමමං ගතා දුතිසො.

පත්තවිකකස පඨමෙ “අතිරෙකපනෙතා”හි අකම්භිසො ව අවිකප්පිතො ව, සො ව සො උකතව්ඨාපජ්ජිමාමිකානං අඤ්ඤා කසෙරා පමාණප්පනෙතවා, තස්ස පමාණං “අබ්බාලකසොදනං ගණනාති”හි ආදිනා කසෙසන පාලියං වුත්තං, තත්ත්වං විනිවිජ්ජ යො:- අභුපකප්පරාණසාලිකඤ්ඤාතං සුසොච්චිතපරිප්පාතං චෙ මිඤ්ඤාලියො ගහෙතවා තෙති තණ්හිප්පෙති අභුපකණ්ඩුලම කිලිකතමිතිකං සුචිදං ඤාඤ්ඤාලියාසිසදිසං අවිකාපිතො

දනං පවිත්‍රා නිර්වෛෂණං පඤ්ඤා පඤ්චිත්තා කුසං ඔදහංසං
 චතුස්සාංගපාමාණො කාතියුතො කාතියුතො ඉතස්සාග්ගො
 සබ්බසමාරංගවතො මුහුත්තපො පඤ්චිත්තබ්බො, තථො ආලො
 පංස අතුරුපං සාව චර්මාලොපපඤ්ඤානං මච්ඡමංසාදිසාඤ්ඤා
 නං පඤ්චිත්තබ්බං, සපටිඤ්ඤාකකකරසකඤ්ඤාදිති පන ගණනු
 පභානි න භොගති, තානි හි ඔදහංගිකානෙව නෙව භාපෙත්තුං
 හ වෛසිත්තුං සෙකකානති, එවමෙතං සබ්බමි පඤ්චිත්තං සචෙ
 පත්තංසං මුඛවිච්චිතං හෙවසිමරාජ්සමං නිවසති, සුපත්තනා වා
 ගිරෙන වා ජිකුන්තංසං සුත්තංසං වා ගිරංසං වා හෙවසිමෙතං
 චුසති, අයං උක්කපෙට්ඨා නාම පඤ්ඤා, සචෙ තං රාජීං අතිකංසම
 ධුරිකතං තිසති, අයං උක්කපෙට්ඨාමෙකා නාම පඤ්ඤා, සචෙ තං
 රාජීං හ සමිපාපුණාති අනෙතාගතමෙව මහාති, අයං උක්කපි
 කකපෙට්ඨා නාම උක්කපෙට්ඨා උපස්සපාමාණො මජ්ඣමො, මජ්ඣම
 පත්තපො උපස්සපාමාණො මමෙකො, තෙසමි වුත්තනෙතෙව
 පභොදෙද්වෙදිත්තබ්බො, ඉවෙවනෙසු නවසු උක්කපිද්ධකපෙට්ඨා ව
 මමෙකාමෙකාමාති චෙදපත්තො, සෙසං සත්තපත්තො පමාණ
 සුත්තො නාමි, අගමෙත්තං සංචෙතො, විත්තපො පන සමනතපාසාදි
 කාසං වුත්තො, තස්මා එවං පමාණස්සත්තං සමෙණසාරුපපන
 පක්කං අපොපත්තං වා මහතිකාපත්තං වා ලභිත්වා පුරාණපත්තං
 පච්චුඞ්චිත්තා අනෙතාදසානෙ අබ්බිකාතබ්බො, සචෙ පනංසං මුල
 භො කාකණිකමහත්මි අබ්බිකා දුතබ්බං හොති අබ්බිකාභුපකො
 හ හොති, අපච්චුඞ්චිත්තෙතාහ විකපොතබ්බො, තත්ත පච්චුඞ්චිත්තො
 බ්බිකානලකබ්බං චිවරවිභංග පුත්තනෙතෙව චෙදිත්තබ්බො,
 විකපොතලකබ්බං පරපො වක්කමි, සචෙ පන සකාච අපා
 මත්තසංසං ගිහස්ස අසපත්තා ලභිත්වා සචෙව අත්තනා ව පරි
 භුඤ්ඤාතුකාමො හොති, එකං පත්තං අබ්බිකා පුනද්විභංග තං
 පච්චුඞ්චිත්තා අනෙතාද අබ්බිකාතබ්බො, එතෙත්තපොත වස්සසත්තමි
 පරිභරිත්තුං සකකා, සො පනංසං පඤ්ඤා මුඛවිච්චිතො හෙවසා
 චබ්බුලමෙතොකාසෙනා පට්ඨාය යත්තත්තං කාසංසං කාසංසං
 මණ්ඩෙතොත ජිද්දොත ජිද්දො හොති, සො අබ්බිකාභුපකො හ
 හොති, පුත ජිද්දො පානිතෙක හෙත අබ්බිකාතබ්බො, සෙසං
 අබ්බිකානවිජ්ජනං තිව්වර වුත්තනෙතෙව.

සාවස්සං ජබ්බග්ගිසෙ ආරබ්බ අතිරෙකපත්තසාරණවත්තු
 ගමි පඤ්ඤාතං, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, සෙසවණණනාකකමො
 චිවරවිභංග පට්ඨමිකාපදෙ වුත්තනෙතෙව චෙදිත්තබ්බොති.

සබ්බමියාකඩපදං.

දුතියෙ උානානි පඤ්චකනිකානි අයාංති උානපඤ්චකනි
 නො, කාංසා පඤ්චකනිකානි පුරෙතති අපො. තෙන උාන
 පඤ්චකනෙන, ඉථථිභුතසා උකඤ්ඤා කරණවිචිතං, තථං
 යසමා අඛනිකසාපි පඤ්චකනිකානි හ පුරෙතති සබ්බසො
 නාත්තිතං, තෙනසා පදහාරෙන “උානපඤ්චකනෙනො නාම
 පතොතා අඛනිකෙනො වා එකඛනිකෙනො වා”ති ආදිවුත්තං,
 උානපඤ්චකනෙනොති ච වුත්තත්තං යසා පඤ්චකනෙනො
 පතොතා නොති, පඤ්චකනෙනොකාමො වා, තසා සො අපතොතා,
 තසමා අඤ්ඤං විඤ්ඤපෙත්තුං වට්ඨති, යසමිං පත පතොතා මුඛ
 වට්ඨිතො හෙව්වා හට්ඨා වඤ්ඤාලපමාණො එකාපි රාජ් නොති, තං
 නසා රාජ්ඨං හෙතිමපරිසරෙනා පතොතවධකෙන විජ්ඣිතො
 පටිච්ඡා සුත්තාරජ්ජුකම්මවිරජ්ජුකාදිති වා තිපුසුත්තකෙනා වා
 ඛනිතො තං ඛනිතං අමිසසා අලංකතත්තං තිපුරවධකෙන වා
 කෙනවි බබ්බසලයාදිතා වා පටිච්ඡාදෙනබ්බං, සො ච පතොතා
 අඛට්ඨතිතො පරිභුඤ්ජිතකෙනා, සුමුඛං වා ජිද්දං කත්වා ඛනිතකෙනා,
 එභිතං කොපෙනා පාසාණවුත්තණ්ණෙන ඛනිතමපි වට්ඨති, යසා
 පත පෙරාජ්ඨො එකාගෙව වා චතුරභිභුලා, තසා චෙ ඛනිකානි
 දුතඛානි, යසා තිසසා වා එකාගෙව වා ජලභිභුලා, තසා
 තිත්ති යසා චතසසා වා එකා එව වා අඛට්ඨිභුලා, තසා චතාරි,
 යසා පඤ්ච වා එකාගෙව වා අභිභුලා, සො ඛමොපි අපතොතා
 යෙව, අඤ්ඤා විඤ්ඤපෙත්තකෙනා, එස තාව මතතිකාපතොතා
 විනිජ්ජයො. අගොපතොත පත යෙව පඤ්ච වා අතිරෙකානි
 වා ජිද්දානි නොතති තානි චෙ අසමුත්තණ්ණෙන වා ආභිතො වා
 ලොහමණ්ඩලෙන වා බබ්බානි මට්ඨානි නොනති, යෙව පරිභුඤ්ජි
 තකෙනා, අඤ්ඤා හ විඤ්ඤපෙත්තකෙනා, අථ පඤ්ච එකමි ජිද්දං
 මහත්තං. හොති ලොහමණ්ඩලෙන බ්බමපි මට්ඨං. හ හොති
 පතොත ආමිසං ලගගති අකපමො නොති, අයං අපතොතා,
 අඤ්ඤා විඤ්ඤපෙත්තකෙනා, සො පත එවං පතොතකෙනා
 වා අගොපතොත උානපඤ්චකනෙන වා මතතිකාපතොත හති
 අඤ්ඤං විඤ්ඤපෙති, පතොතෙ දුක්ඛං, පටිලාභෙන නිසංකති
 යං නොති, නිසංජ්ජිතකෙනා, නිසංජ්ජෙනා පත යඤ්ඤාමෙජ්ඣ
 එව නිසංජ්ජිතකෙනා, තෙන වුත්තං “හික්ඛපරිසාය නිසංජ්ජි
 තකෙනා”ති. “යොච නසා හික්ඛපරිසාය”ති එස තෙති
 හික්ඛති පකභිතො එව අත්තසො අත්තසො අතිරිතං පතොත
 කෙතො නොතිරිතකෙනා, තෙනා සම්මතොත පතොතොතොතොත
 පතොතො විජ්ජානකුණං වනා “තෙනා ඉමිං ගණනා”ති

ථෙරො වහනබ්බො, සචෙ ථෙරස්ස සො පනෙතා න රුච්චති අපට්ඨජ්ජාය වා න ගණ්ඨාති වට්ටති, තස්මිං පන අනුකම්පාය අගණ්ඨනන්තස්ස දුක්ඛං, සචෙ පන ගණ්ඨාති, ථෙරස්ස පනතං දුතියථෙරං ගාභාපෙත්ථි: එතෙනෙව උපායෙන යාව සංඝනවකා ගාභාපෙතබ්බො, තෙන පරිච්චිතතපනෙතා පන පතනපරියනෙතා නාම, සො තස්ස භික්ඛුනා පදුතබ්බො, තෙනාපි සො යථා විඤ්ඤපෙත්වා ගතිතපනෙතා එවමෙව සක්කවට්ටං පරිභුඤ්ජිතබ්බො සචෙ පන තං ජිගුච්ජනෙතා අද්දෙස වා නික්ඛිපති අපරිභොගෙන වා පරිභුඤ්ජති විස්සජේජති වා දුක්ඛං ආපජ්ජති.

සතෙකසු ජබ්බග්ගියෙ ආරබ්භබ්බු පනෙත විඤ්ඤපනවච්ඡුසමිං පඤ්ඤානතං, සාධා ණපඤ්ඤාති, අනාණතතිකං, අබ්බිකෙන අබ්බිකං එක්ඛති. දුබ්බිකං තිබ්බිකං වතුබ්බිකං අබ්බිකොක්ඛාසං එකවිතිවතුබ්බිකොක්ඛාසං චෙත්තාපෙතිති එවං එතෙතෙන පනෙතන දසධා දග්ගධං පතතං චෙත්තාපනවසෙන පන එකං තිස්සග්ගියං පාවිතතියසතං හොති, තට්ඨපතතස්ස භින්න පතතස්ස අතතනො ඤාතකපචාරිතෙ අඤ්ඤස්ස ච ඤාතකපචාරිතෙ තසෙස්සවත්ථාය විඤ්ඤපෙනස්ස අතතනො ඛිනෙන ගණ්ඨනො උම්මිත්තකාදිකඤ්ච අනාපතති අබ්ධොභ්‍යුපගපනග්ගස්ස උග්ග පඤ්චබ්බිකනා, අහතුදෙද්ධිකනා, අහනවිඤ්ඤාති, නාස ච පටිලාභොති ඉමානෙත්ථ චතාරි අබ්භාති; සමුට්ඨානාදිති බොවාපනසික්ඛාපදෙ වුත්තතයානෙවාති.

දුතියසික්ඛාපදං.

තතියෙ “පටිසාසනියානි”ති පටිසාසිතබ්බොති පරිභුඤ්ජිතබ්බොතිති අනෙත්ථ එතෙනස යං උග්ගහෙත්ථා නික්ඛිතතාතං සතතාගාතික්ඛමෙපි අනාපතතිං දසෙසති, තානි හි පටිසාසිතුං න වට්ටනති, “හෙසජ්ජානි”ති හෙසජ්ජතිවට්ටං කරොනතු වා මා වා එවං උච්චොභාරාති, “සප්පි” නාම ගවාදිතං සප්පි, සෙසං මිංසං කප්පති තෙසං සප්පි, තථා තවනීතං, “හෙලං” නාම නිල සංසප්මධුක්ඛරණිකවසාදිති තිබ්බතතිතං, “මධු”නාම මක්ඛිකා මධුමෙව, “ථාණිතං” නාම උච්ඡුරසං උපාදය පන අපකකා වා අවච්ඡුකපකකා වා සබ්බාපි උච්ඡුචිකති එඤ්ඤානති චෙදිතබ්බං, “නානි පටිග්ගහෙත්වා”ති තානි හෙසජ්ජති පටිග්ගහෙත්වා, ත තෙසං වච්ඡුති, එතෙන යපෙත්වා වසානෙලං යානෙත්ථ යවකාලික වච්ඡුනාති තෙසං වච්ඡුති පටිග්ගහෙත්වා කතාති සප්පිආදිති සතතා

හං අතිශයෝක්තියෙනාපි අනාපතතිං දයොගි, විශාලෙං පත
 කාලෙ පටිග්ගතිතං කාලෙ නිපතතං කාලෙ සංඝට්ඨං තෙලපරි
 හොගෙන පරිභුඤ්ඤාං අනුඤ්ඤාං, තස්මා ධර්මපථා මිත්‍රස්සවං
 අඤ්ඤාං යංකිඤ්ඤා වං පුරොගතං පටිග්ගතො සංඝං පටිභා
 නිබ්බට්ඨං තෙලපටි සත්තං නිරාමිසපරිහොගෙන වට්ඨති
 අනුපසම්පන්නො පටිභා දිනං පත තදනුපුරොගතං සාමිසමපි
 වට්ඨති, අඤ්ඤාං යාවකාලිකවත්තං වත්තං පටිභා න වට්ඨති
 යෙව, නිබ්බට්ඨසමපි වා නවතිතං වා පටිභා වට්ඨති, තං පත
 තදනුපුරොගතං සාමිසං පරිභුඤ්ඤාං න වට්ඨති, පුරොගතං පටි
 ග්ගතිකනිරාදිතො අනුපසම්පන්නො පටිභා කතස්සපි ආදිති
 පත තදනුපුරොගතං සාමිසංකිපි වට්ඨති, පටිභාගතතො
 පටිභා අනෙකොගරණියාති, සත්තංකාතිකමෙපි අනාපතති,
 “සංගතිසිංහාරං පරිභුඤ්ඤානිබ්බානි”ති සනතිං කතොතිද
 තිභා පුරොගතං පටිග්ගතිතාති තදනුපුරොගතං සාමිසපරි
 හොගෙනාපි පටිභාගතතො පටිභා පත තාති ව පටිභාගතං
 පටිග්ගතිතාති ව සත්තං නිරාමිසපරිහොගෙන පරිභුඤ්ඤා
 නිබ්බානිති අනෙකො, පරිභුඤ්ඤානිබ්බානිති වචනතො අනෙකො
 සත්තංග අබ්භිඤ්ඤාදිතං අනෙකො අබ්බානිති ධර්මපථා අනං
 පතති, යාවජ්ඣිකාති සංසප්පෙකථරණිකපට්ඨති තෙලකර
 ණ්ඨං පටිග්ගතො තදගෙව කතතෙලං සත්තංගකාලිකං, දුතිය
 දිවසෙ කතං ජාතං වට්ඨති, තතියදිවසෙ කතං පඤ්ඤාං, වතුන්
 පඤ්ඤාමත්ථසත්තමදිවසෙ කතං තදගෙව වට්ඨති, සමෙ යාව
 අරුණස්ස උග්ගමනා නිව්ඨති, තිස්සග්ගියං හොති, අට්ඨමදිවසෙ
 කතං අනෙකොගරණියං, අතිස්සග්ගියතො පත බාහිරපරිහො
 ගෙන වට්ඨති, සමෙපි න කෙරාති, තෙලන්තං පටිග්ගතිතං සංඝපා
 දිතං පත පාලිං අනාගතස්සපිආදිකඤ්ඤා සත්තංකාතිකමෙ
 ප්‍රකකං ආපරිති, ධිතුදකෙන කතමිත්‍රපථානිතං පත
 වාණිකගතිකමෙව, අබ්බානිතාදිති යාවකාලිකාති, යං පතන්
 සංගතංකාලිකං තං තිස්සට්ඨං පටිලභිතාපි අරුආදිති වා
 මිකෙකිභං අනෙකොගරණියං වා වට්ඨති, පදිපෙ කාලවණ්ණෙ වා
 උපතොගමං, අඤ්ඤාං ගිතව්‍යං කාමිකපරිහොගං වට්ඨති,
 යං පත තිරපෙනො පටිවට්ඨතා පුත ලගති, තං අනෙකොගර
 ණ්ඨ වට්ඨති, පිත්‍රං ධර්මසමපිආදිත්‍ර ආකාරතො වා අතිශයෝක්තිය
 වත්තංගතො අපතතිතො,

සංචාරිතං සමුද්ධෙල ගිතව්‍යං ආරභ්‍ය සත්තංගං අතිශයෝක්තිය
 වත්තංගං පඤ්ඤාතො, හෙයං විවරග්ගස්ස පඨමිකොපදෙ වුත්ත
 තොගෙන වට්ඨතිතො.

නතිශයෝක්තියං.

වතුණේ “මාසො සෙසො ගිමොනං.” කී වතුහනං ගිමමාසානං එසො පච්ඡිමමාසො සෙසො, “පච්ඡිමෙසිතබ්බං” කී ගිමොනං පච්ඡිමමාසස්ස පඨමදිවසෙනා පට්ඨාය යාව කතතික මාසස්ස පච්ඡිමදිවසො තාව කාලො වසයිකසාටිකායාති ආදිනා සතුපපාදකරණෙන සංඝස්ස පචාරතට්ඨානානො අත්තනො සූතකපචාරිතට්ඨානතො පත “දෙථ මෙ වසයිකසාටිකවිවරං” කී ආදිකාය විඤ්ඤානගිගාපි පරිසෙසිතබ්බං, අඤ්ඤානකපපචාරිතට්ඨානෙන සතුපපාදං කරොන්තස්ස වත්තනෙදෙ දුක්ඛං, යථා තථා වා “දෙථ මෙ” කී ආදිවචනෙන විඤ්ඤාපෙන්නස්ස අඤ්ඤානක විඤ්ඤානගිගිකතාපදෙන නිස්සංගගිං පාවතගිං, “කථා ගිමා සෙසාබ්බං” කී ගිමොනං පච්ඡිමබ්බමාසස්ස පඨමදිවසෙනා පට්ඨාය යාව කතතිකමාසස්ස පච්ඡිමදිවසො තාව සුචිකමමනිට්ඨානෙන සංඝචි වණ්ණනෙදමිතතරජනෙන කපපඨිඤ්ඤානෙක ව කතො පරිදගිතබ්බං, එතසාවතා ගිමොනං පච්ඡිමො මාසො පරිසෙසන චෙත්තං, පච්ඡිමො අභ්භමාසො කරණනිවාසනචෙත්තමපි, වස්සානස්ස වතුසු මාසෙසු සබ්බමපි තං වට්ටනිති අයමනො දසයිතො හොති, යො වායං ගිමොනං පච්ඡිමො මාසො අනුඤ්ඤානො, එතං කතපරිසෙසිතමපි වසයිකසාටිකං අභිට්ඨානං ත වට්ටනි, සචෙත්තමං මාසෙ අතික්කන්තො වස්සං උක්කබ්බියති, පුත මාසපරිභාරං ලගති, ඛොවිඤ්ඤා පත තික්කපිඤ්ඤා වස්සපනාසිකදිවසෙ අභිට්ඨානබ්බං, සචෙත්තමං මාසෙකො වා අපපතොනකතාවෙන වා අතො හොති, තෙ ව චෙ මාසෙ වස්සානස්ස වාතුමාසනති ඡ මාසෙ පරිභාරං ලගති, සචෙත්තං කතතිකමාසෙ කතිකං අතරිගාති, අපරෙපි වත්තාපරා මාසෙ ලගති, එවං දසමාසා හොති, තතොපරමපි සතියා පට්ඨාසාය මූලවිවරං කතො ධපපනාස්ස එකමාසනති එවං එකාදසමාසෙ පරිභාරං ලගති, ඉතොපරං එකාසමපි ත ලගති. “ඛරෙන චෙ මාසො සෙසො ගිමොනං” කී ගිමොනං පච්ඡිමමාසස්ස ඔරිමහාගෙ යාව ගෙමන්තස්ස පඨමදිවසෙනා, “පච්ඡිමෙසෙසා” කී එතෙසු සත්තෙසු පිඨිසමිමාසෙසු අඤ්ඤානකපපචාරිතට්ඨානානො සතුපපාදකරණෙන පරිසෙසානස්ස නිස්සංගගිං පාවතගිං, විඤ්ඤාපෙන්නස්ස අඤ්ඤානක විඤ්ඤානගි ගිකතාපදෙන නිස්සංගගිං පාවතගිං, සූතකපචාරිතෙ විඤ්ඤාපෙන්නස්ස තෙන සිකතාපදෙන අතාපතති, සතුපපාදං කරොන්තස්ස ඉමිනා සිකතාපදෙන ආපතති, “ඛරෙන ධා මාසො සෙසො” කී ගිමොනස්ස පච්ඡිමබ්බමාසෙනා ඔරිමහාගෙ එකසමං අභ්භමාසෙ “කථා ගිමා සෙසා” කී එතංතරෙ බච්චෙන උපපන්නමපි කතො නිවාසනස්ස නිස්සංගගිං හොති.

සාවජීයං ජබ්බකියං භික්ඛු ආරබ්භ වසසිකසාවිකාපරිඥා
සත චිත්තස්මිං පඤ්ඤාතතං, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං,
තිකපාවිතතිසං, උභයකමාසධිමාසෙසු අතිරේකසඤ්ඤාදිනො
වේමතිකස්ස වා දුක්ඛං, තථාසතිසා වසසිකසාවිකාසත නග්ගස්ස
කාසං ඔවසාසපයතො, පොකකරණීයාදීසු පන නසායනතස්ස
අවජිනනවිවරස්ස වා නට්ඨවිවරස්ස වා අතිවන්ථං වොරා හරතතිති
එවං ආපදසු වා නිවාසයතො උමමිතතකාදීතව අනාපතති,
එන්ථ ව; වසසිකසාවිකාස අනතුදෙදසිකතා, අසමයෙ පරිඥා
සන්ථං, නාස ව පටිලාභොති ඉමාති තාව පරිඥාසනාපතතිසා
තිණි අභියාති; සම්මරනා, ආපදභාගො, වසසිකසාවිකාස සත
භාගො, අසමයෙ නිවාසන්ථං”ති ඉමාති නිවාසනාපතතිසා වතතාරි
අභියාති; සමුට්ඨානාදීති බොවාපනසිකසාවදෙ වුත්තනසානෙව
හොන්ති

වතුසම්මතපදං.

පඤ්ඤාමෙ “සාමං විවරං දන්තා”ති වෙය්‍යාවච්චාදීති පච්චා
සිංසමානො සයමෙව දන්තා. “අවජිනෙද්ධා”ති වෙය්‍යාවච්චා
දීති අකරොන්තං දිස්වා සකසඤ්ඤාය අවජිනෙද්ධාසං චිත්තසං
නාස ආපතතිසො “අවජිනෙද්ධා”ති එන්ථ පන “අවජිනෙ”ති
අනාණතතිසං දුක්ඛං, අවජිනෙසු යතතකාති අනාතතාති, තෙසං
ගණනාය ආපතතිසො

සාවජීයං උපනන්දං ආරබ්භ විවරං අවජිනෙද්ධාසං චිත්තස්මිං පඤ්ඤා
තතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, සාණතතිකං, තිකපාවිතතිසං, අනුප
සමපනෙත උපසමපනතසඤ්ඤාදිනො වේමතිකස්ස අනුපසමපනත
සඤ්ඤාදිනො වා උපසමපනතස්සාපි විකපපනුපගපච්චිවිවරං
ථපෙත්වා අඤ්ඤං පරිකකාරං අනුපසමපනතස්ස ව යං කිඤ්චි
අවජිනෙද්ධා වා දුක්ඛං, හෙත තුප්ඨිත වා කුපිතෙත වා දිත්තං
පන තස්ස විසාසං වා ගණනතස්ස උමමිතතකාදීතව අනා
පතති; විකපපනුපගපච්චිවිවරනා, සාමං දිනනනා, සකසඤ්ඤා
නා, උපසමපනතනා’ කොධමසෙන අවජිනෙද්ධා වා අවජිනෙ
පන්ථං වාති, ඉමානෙන්ථ පව අභියාති; සමුට්ඨානාදීති අදිත්තා
දුක්ඛදිසාති අඤ්ඤාසු වෙදනාය, වෙදනා පන ඉධ දුක්ඛවෙදනං
සෙවාති.

පඤ්ඤාමසිකතපදං.

ජවෙර් “සුනතා” ති ජබ්බිං බොම්සුනතාදිං වා තෙසං අනු
 ලොමිං වා, “විඤ්ඤාපෙතා” ති විවරජාය යාවතා, “වායා
 පෙය්‍යා” ති “විවරං මෙ ආවුසො වායථා” ති අකපටියාය විඤ්ඤා
 තතියා වායාපෙය්‍ය “නිසසග්ගියං” ති එවං වායාපෙතතස්ස යො
 තනතවායො විවරං වායනජාං තුරිවෙමසජ්ජනාදිකෙ පයොගෙ
 කරොති, තස්ස සබ්බපයොගෙසු දුක්ඛවං, පටිලාභෙන නිස්ස
 ග්ගියං හොති.

රාජගහෙ ජබ්බග්ගියෙ භික්ඛු ආරබ්භ විවරවායාපනවජ්ජුග්ගිං
 පඤ්ඤාතතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතීතං, විඤ්ඤාපිත
 සුතතං විඤ්ඤාපිතතනතවායෙහ වායාපෙතතස්ස දීඝතො විදප්ඵි
 මිතෙන තීරියව හත්මිතෙන විතෙ නිස්සග්ගියං පාවිතතියං,
 ඉති යාව විවරං වබ්බති තාව ඉමිනා පමාණෙන ආපතතියො
 වබ්බනති, තෙනෙව පන අවිඤ්ඤාතතියා ලභිසුතතං වායාපෙ
 තතස්ස යථා පුබ්බ නිස්සග්ගියං එවං ඉධ දුක්ඛවං, තෙනෙව
 විඤ්ඤාතතඤ්ච අවිඤ්ඤාතතඤ්ච වායාපෙතතස්ස ගවෙ වුත්තපමා
 ණෙන කෙදුරබ්බිං විය විවරං හොති අකපටියසුතතමියෙ පරි
 චෙජ්ජෙද පාවිතතියං, ඉතරග්ගිං තපෙථ දුක්ඛවං, තතො චෙ උභ
 තරා පරිචෙජ්ජ, සබ්බපරිචෙජ්ජෙසු දුක්ඛවාතෙච, අථ එක්ඛනාරි
 කෙන වා සුතෙතන දීඝතො වා කපටියං තීරියං අකපටියං තතා
 වීතං හොති, පුබ්බ වුත්තපමාණගණනාය දුක්ඛවාති, එතෙ
 නෙව උපායෙන කපටියතනතවායෙන අකපටියසුතෙත, කපටියා
 කපටියෙහි තනතවායෙහි සුතෙතපි කපටියො අකපටියෙ කපටියා
 කපටියෙ ව ආපතතීගෙදෙ වෙදිතබ්බා, නිකපාවිතතියං අවා
 යාපිතෙ වායාපිතසඤ්ඤාදිනො වෙමතිකස්ස වා දුක්ඛවං, විව
 රසිබ්බතආයොගකායබන්ධන අංසවට්ඨක පත්තජාචිකපරිස්සාවතා
 නං අජාය සුතතං විඤ්ඤාපෙතතස්ස ඤාතකපචාරිතෙහි
 කපටියසුතතං වායාපෙතතස්ස අඤ්ඤාස්සජාය අතතතො බතෙන
 ගණනතස්ස උමමතකාදිතව අනාපතති; විවරජාය විඤ්ඤා
 පිතසුතතං, අනතුදෙදසික්ඛනා, අකපටියනානතවායෙන අකපටිය
 විඤ්ඤාතතියා වායාපනං ති ඉමානෙත් නිඤ්ඤාධිකාති, සමුට්ඨානා
 දිති බොවාපනසික්ඛාපදෙ වුත්තනායාතෙවාති.

ජවර් සික්ඛාපදං.

සත්තමෙ “නත්‍ර වෙසො භික්ඛු” ති යත්‍ර භාමෙ වා නිගමෙ වා
 තෙ තනතවාය තත්‍ර “පුබ්බ අප්පවාදිනො” ති විවරගාමිකෙහි
 අප්පවාදිතෙව හුතා, “විකපං ආගරොය්‍යා” ති විබ්බකප්පං

අධිකවිධානං අපරේරයා, ඉදුති යෙනාකාරෙන විකප්පා අපනෙතා හොති තං දසෙය්‍යතුං “ඉදං ඛො අච්ඡයො”ති අදි චුතතං, තත් “ආයනං”ති දිසං, “විඤ්ඤානං”ති පුද්දලං, ‘අපට්ඨනං’ති ඝනං, “සුචිතං”ති සුචුචිතං, සබ්බවිධානෙසු සමං කතා විතං, “සුසච්ඡායිතං”ති සුචුච්චායිතං, සබ්බවිධානෙසු සමං කතා කතෙත පසාරිතං “සුචලෙඛිතං”ති ලෙඛනික සුචුච්චලෙඛිතං, “සුචිතච්ඡිතං”ති නොවෙත්ත සුදු විතච්ඡිතං, සුදු නිද්ධාතනති අනෙතා, “පිණ්ඩපානමනනමපි”ති එත් ව ත භික්ඛුනො පිණ්ඩපානදුතමිකෙතන තං නිසංගනිතං හොති, සචෙ පන තෙ තස්ස වචනෙත විචරසාමිකානං හත්තො සුතතං ගහෙතා ඊසකමපි අයතං වා විත්තං වා අපට්ඨනං වා කරොතති, අප්පනෙසං පසොගෙ භික්ඛුනො දුක්ඛවං, පටිලාභෙන නිසංගනිතං හොති

සාවතීයං උපතදං අරබ්භ විචරෙ විකප්පං අපර්තනවඤ්ඤාමිං පඤ්ඤාතතං, සංඛාරණපඤ්ඤාතති, අනංගතතිකං, තිකපාවිතතිකං, ඤාතසෙ අඤ්ඤාතකපඤ්ඤාදිනො චෙමිතිකස්ස වා දුක්ඛවං; ඤාතස පවාරිතානං තනතවායෙති අඤ්ඤාස්ස වා අත්තය; අතතනො වා බනෙත, මහස්ස වායාපෙතුසාමිං අපපග්ගං වායාපෙනස්ස, උම්මතකසාදිතඤ්ඤා අනංගතති; අඤ්ඤාතක අපවාරිතානං නානවායෙ උපසංඛතමිතා විකප්පමාපර්තනා, විචරස්සඅනතු දෙදසිකනා, හස්ස වචනෙන සුතනවස්සනං, විචරපටිලාභොති, ඉමානෙත් වතතාරි අබ්‍යාති; සමුට්ඨානාදිති ඛොවාපකසික්ඛා පදෙ චුතතතයානෙව්‍යාති.

සත්තම සික්ඛාපදං.

අට්ඨමේ “දසාසානාගත”නති දස අසාති දසාසං, තෙන දසාසෙන අනාගතා දසාසානාගතා, දසාසෙන අසම්පත්තාති අනෙතා, නං දසාසානාගතං, අවිචතතසංසොගවසෙන භුමිමත්තෙ උපසොග වචනං “සත්තතිකප්පමාසිප්පණ්ණම”නති පසම්භවතිකපුණ්ණමං, ඉධාපි පඨමපදස්ස අනුපයොගතතා පුරිමිතයෙනෙව භුමිමත්තෙ උපයොගවචනං, ඉදංචුතතං හොති, යතොපට්ඨාය පඨමපවාරණං දසාසානාගතාති වුච්චති, සචෙපි තාති දිවසාති අවිචතතමෙව භික්ඛුනො අචෙවකවිචරං උපපරේරයා අචෙවකං ඉදනති ජානමිනෙත භික්ඛුනා සබ්බමපි පටිග්ගහෙනබ්බනති, තෙන පවාරණමිසස්ස ජුණ්ඤපකකපඤ්ඤමිනො පස්ස උපපත්තස්ස විචරස්ස භිධානකාලො දසයිනො හොති, (කම්මඤ්ඤාය දසාසපරමං අති

රෙකව්වර. බැරෙකබිබනති ඉමිනාව සිංචා, අඬුපාතතිවිසෙක පන අපුබ්බං වීය අන්ථං දංකොති සිකිකාපදං ධරිතං) “අවෙච්ඡා විවර”නති ගමිකතිලානගබ්බිතිඅභිතවුප්පනනසඬානං පුග්ග ලානං අඤ්ඤාතරෙක “විග්ගාචාසිකං දංකොමි”නි එවං ආරොචෙ නිා දිත්තං, සචෙ තං පුරෙ පචාරණං විහරිතං යෙන ගබ්බං තෙන විග්ගචෙදො න නාතබ්බාති, කරොති චෙ තං විවරං සංසිකංගොති, “සාවච්චිවරකාලයමය”නති අත්තථෙක කසිනෙ යාව විග්ගාතං පචරිමො මාසො අත්තථෙක කසිනෙ යාව පඤ්ච මාසො තාව නිකම්පිතබ්බං.

සාමප්පියං සම්මතප්පෙ භික්ඛු ආරබ්භ අවෙච්ඡා විවරං විවර කාලයමයං අභිකම්මනවත්තසම්. පඤ්ඤාතතං, සෙසමෙත්ථ විවර විග්ගාතං පඨමසිකිකාපදෙ වුත්තනසෙතෙව චෙදිතබ්බනති.

අවසාන සිකිකාපදං.

නවමෙ “උපවග්ගං ගො පනා”නි එත්ථ “උපවග්ග”නති උප වග්ගං, උපවසිතොති වුත්තං ගොති, උපසම්පජ්ජනති ආදිසු වීය භි එත්ථ අනුනාසිකො දුට්ඨබ්බො, වග්ගං උපගතොති වසිතොචාති අන්තං, ඉමග්ග ව පදග්ග “තථාරුපෙසු භික්ඛු සෙතාසෙනසු විහරෙන්නා”නි ඉමිනා සම්මතොති, ඉදං වුත්තං ගොති, වග්ගං උපගතොති වසිතොති තෙතං පරං පචරිමිකතතිකපුණණමපරිගො සාකකාලං, “සාති ගොපන නාති ආරඤ්ඤානාති -සෙ- අනන්ත භරෙ නිකම්පෙසො”නි තත්ථ “ආරඤ්ඤානාති”නි සබ්බපචරිමොති ආරොපිතෙන ආවරිගබ්බනා සාමග්ග ඉන්ද්‍රියතො පටිභාය පඤ්චබ්බසතපමාසෙ පදෙසෙ කතසෙතාසනාති, සචෙ පන අපරිකම්පෙතො සාමග්ග ගොති, පරිකෙඨපාරභට්ඨානතො පටිභාය මිනෙතබ්බං, සචෙ විහාරග්ග පරිකෙඨපොචා, අපරිකම්පතග්ග යං සාමග්ගො සබ්බපඨමං සෙතාසනං වා චෙතිගං වා බොධි වා ධුම්මනතිපාතට්ඨානං වා යාව, තං තාව පකතිමග්ගෙන මිනෙ තබ්බං, අඤ්ඤං මග්ගං කාතුං න වට්ඨති, “සාසම්මසම්මනාති”නි චොරාදිතං නිවිට්ඨානාසාදිදංගොනො සාසම්මනාති සම්මතොති එවං අඤ්ඤාතාති අන්තං, සප්පට්ඨසෙත සප්පට්ඨගොති, චො රෙති මුත්තංගං තතවුත්තතොකොට්ඨසාපදංගතො තතතිතිත බ්ලව්ගොති අන්තං “අනන්තභරෙ නිකම්පෙසො”නි ආරඤ්ඤා තංගො සෙතාසනං සමිත්තා සබ්බදිසාසාසෙන අත්තතො අභි රුචිතො ගොවරගාමෙ නිකම්පෙසො, තඤ්ච බො සතිගං අභිග මම්පතතිගො, තත්තංගො අභිගමොති:- පුරිමිකංග උපගතොති මග්ග

පරිවරණය පරිවරණය හොඳින්, ඉදිරිපත් කරන, කතාකතා, හොඳින් හොඳින්, ඉදිරි දුර්වලය කරන, පවතිනුයෙකිනිපවර්ණයක පුනරු සෙතායකය හොඳින්, ඉදිරි තත්වය කරන, උපකරණය වා ගාමිකයෙකු කරන කරනපරිණය වා න ලගති, ගනුහි පිණිසය වර්ණය හතරවලායමෙව පුන විහාර සකකා ආගනතුං තදෙව ඉති අතිපෙතක, සංගතිකපවර්ණයමෙව හොඳින්, ඉදිරි වතුපරි කරන “හොඳින් පවර්ණය”හි කිසිදුදෙවකාරණය. “හොඳින් විවරණය”හි හොඳින් අනතරකර නිකතිතවිවරණය. “විපස වාසය”හි විශයගවාසය “හොඳින් වෙ උතතරි විපසවෙසය”හි ජාරතතතෙක උතතරි තත්වය සෙතායකෙක සතතම අරුණය උර්ණපෙතයාති අපේක, තරා අසකකාහොතත පත ගාමිසිම සිකතිකිති සහය වා කතව වා වසිති විවරපවතති සැතා පතකමිතුං වවති. “අසකකු හිකු සමුතිසා”හි යං සෙතා ගිලාතය හිකුතො විවරවිපසවසමුතිං දෙති තං යපෙතා අලගිසමුතිකයා අතිරෙකජාරතත විපසවසතො නිසාගති යං

සංවිපසියං සමුතල හිකු ආරමි විවරවිපසවසමුතිං පසකතතං, සෙතාමිති විවරවගතය දුර්වලකිකාපදෙ වුගත තසෙතෙව වෙදිතමිති.

නවම සිකුකාපදං.

දසමේ “සංගික”හි සංගත සතතතං; සෙතා හි සමසය පරිණතතතා කතව අතාරුලොපි එතෙක පරිණතෙක සංග සතතතො හොඳින් “ලාහ”හි ලගිතමිති. විවරාදිවතුං “පරිණත”හි “දසංගික කිරිණය”හි වවිහෙදෙත වා කතවුදාය වා සමසය නිතතං සුතිය සිතං. “අතතතො පරිණතමිසා”හි “ඉදිරි මිතං දෙපා”හි ආදිති වදනතො අතතති නිතතං කෙරෙත ගෙව පත සංගත දිතතං හොඳින්, තං ගතතුං ත වවති, සංග තෙතව දුතමිති, පරිණතං පත සකමිතිතාතං වා ගිතිතං වා අතතමිසො මාතුසතතකමිති අතතතො පරිණතමිතතය පයො ගෙ දුතමිති, පවිලාහොත නිසාගති යං හොඳින්.

සංවිපසියං ජමිතමිසෙ හිකු ආරමි පරිණතමිතිවතුං පසකතතං, සංවරණපසකතති, අතාරුතති, පරිණත වෙමිති කයා අපරිණතෙක පරිණතපසකතො වෙමිතිකයා ව යංගෙවති ගතපුතලෙස යං කයා පරිණතං අසකකංකාදිතං පරිණත

මෙතෙක් වී දුකකට, අපරිණතයෙකුදී නො “කප්ප දෙමි” යි ප්‍රවිණත “සප්ප කුමනාකං විතතං පසිදති තප්ප දෙට් කුමනාකං දෙය්‍ය ඛමමා පරිභොගං ලභෙය්‍යා” යි ආදීනී වදනෙකු උමිත්තකාදී නඤ්ච අනාපතති; සංගෙ පටිණනානාමො, නං ඤාමා අනතනො පටිණාමනං, පටිලාභොති, ඉමානෙත් තිණි අඛාති; ගමුඛා නාදිනී අදික්කාදනසද්ධානිති.

දසම සික්ඛාපදං.

පතනවග්ගො නාතිගො.

කඛ්ඛාපිනරණිකා පාතිමොක්ඛවණ්ණනාස
නිසංගසිසවණ්ණනා නිවරිතා.

පාවිතතියෙසු මුසාවාදවග්ගෙක පඨමෙ “සමපජානමුසාවාදෙ” යි පුරෙබ්බි ජානිත්වා විචිතකමණෙටි ජානනතෙකෙව මුසාවාද හණනෙ, හණනඤ්ච නාම ඉඛ අභුතෙක වා භුතතං භුතෙක වා අභුතතං කත්වා කාමෙක වා මාවාස වා විඤ්ඤාපනපභොගො, නිමිත්තෙකෙව භවතං භුමමවිචිතං, තසමා සො සමපජානමුසාවාදං වදති, තෙක තං නිමිත්තං තං ගෙතු තප්පවිචිතා පාවිතතියං ගොතිති ඵලමෙත අඤ්ඤාසු ව ඊදිගෙසු අපජානෙවදිතෙබ්බා.

සාවිතතියං කප්පකං සකාපුතතං ආරබ්භ අවජානිත්වා පටි ජානනාදිවඤ්ඤාසිං පඤ්ඤානතං, සාධාරණ පඤ්ඤානති, අනාණනති කං, උත්තරිමුක්ඛසාධමොථෙරාවනත්තං මුසාහණනතෙක පාරාජිකං, අමුලකෙත පාරාජිකෙත අනුබංගනත්තං සංඝාදිගෙකො, සංඝාදි ගෙකෙත අනුබංගනත්තං පාවිතතියං, ආචාරවිපතතියං අනුබංග නත්තං දුකකට, “සො තෙ විභාථෙර වසති” යි ආදිනා පරියාමෙක උත්තරිමුක්ඛසාධමොථෙරාවනත්තං පටිච්ජානනතෙක මුසාහණනත පුලලවිචිතං, අපටිච්ජානනතෙක දුකකට, කෙවලං මුසාහණනත සං ඉඛ පාවිතතියං අනුපබාථෙරවා සකසා හණනතෙක අඤ්ඤං හණිසාමිති අඤ්ඤං හණනතෙක උමිත්තකාදිනඤ්ච අනාපතති; මිසංවාදන පුරෙකකාරනා, මිසංවාදන විග්ගානන සමකපං වතතු කාමො නාස පුග්ගලෙක විඤ්ඤාපන පභොගො වානී, ඉමා නෙත්ත ඵෙ අඛාති; ගමුඛානාදිනී අදික්කාදනසද්ධානිති.

පඨමසික්ඛාපදං.

දුතියේ “ඛමසවාදෙ”ති ඔව්චතීනවචනෙ, ජාතීනාමසෙතානානුකම්මප්පආබාධලිඛිතකීලෙසආපනති අනෙකාසෙසු භූතෙන වා අභූතෙන වා සෙත නෙතවි පාරාජිකං ආපන්නං වා අනාපන්නං වා යංකිඤ්චි තිකත්ථං යාය කායවි වාචාය වා ගන්තුමුද්දාය වා අනඤ්ඤපදෙසෙන අනෙකාසනවචනෙ පාවිතතීයතති අපෙත්වා.

සාවජ්ජියං ජබ්බගහිසෙ තිකත්ථ ආරබ්භ ඛමසනවත්ථුසමිං පඤ්ඤානතං, සාධාරණපඤ්ඤාතතී, අනාණතතීකං, තෙති සෙව දහති අනෙකාසවත්ථුති භනති ඉඝෙකසෙවව වණ්භාලාති ආදිතා තසෙත අඤ්ඤපදෙසං කත්වා අනෙකාසනතාසං, වොරොසි ගණ්ඨිහෙදකොසිති ආදිති පාළිමුත්තකපදෙති අනෙකාසනතාසං යථා තථා අනුපසම්පන්නං අනෙකාසනතාසං ව දුක්ඛවං, ඉධ තිකත්ථිති අනුපසම්පන්නසත්ථං ගච්ඡතී, අනෙකාසිතුකාමිසං නෙව දවකම්මතාය වදනො සබ්බත්ථ දුක්ඛාසිතං, අත්ථබ්බිතඅනුසාසති පුරෙකඛාරාතං උමමත්තකාදිනඤ්චි අනාපතති; යං අනෙකාසති නාසං උපසම්පන්නතා, අනඤ්ඤපදෙසෙන ජාතීආදිති අනෙකාසනං, මං අනෙකාසනීති ජානනා, අත්ථපුරෙකඛාරතාදීතං අභාගොති, ඉමානෙත්ථ චතොරි අබ්භාති; සමුච්චාතාදිති අදින්නාදතසද්ධිසාති, වෙදනා පන ඉධ දුක්ඛාති.

දුතිය සික්ඛාපදං.

තතියේ “තිකත්ථපෙසුපඤ්ඤා”ති තිකත්ථාසං පෙසුපඤ්ඤා, ජාතී ආදිති අනෙකාස වත්ථුති තිකත්ථං අනෙකාසනතාසං තිකත්ථනො වචනං සුත්වා තිකත්ථනො පියකම්මතාය වා හෙදබ්බපාසෙත වා සො අභූතො තාසං තිකත්ථාසං කාසෙත වා වාචාය වා උපසංගෙව තසමිං පෙසුපඤ්ඤාකරණවචනෙ පාවිතතීයතති අපෙත්වා.

සාවජ්ජියං ජබ්බගහිසෙ ආරබ්භ පෙසුපඤ්ඤාං උපසංගරණ වත්ථුසමිං පඤ්ඤානතං, සාධාරණපඤ්ඤාතතී, අනාණතතීකං, මුත්තකසෙතෙව අඤ්ඤපදෙසෙන අනෙකාසනතාසං වචනුපසංගාමෙර වා පාළිමුත්තක අනෙකාසුපසංගාමෙර වා අනුපසම්පන්නෙන නිච්ඡාරිත අනෙකාසුපසංගාමෙර වා අනුපසම්පන්නාසං ව උපසංගාමෙර දුක්ඛවං, ඉධාපි තිකත්ථි අනුපසම්පන්නවාසෙන සිත්වා, න පියකම්මතාය න හෙදබ්බපාසෙත නෙවඋං පාපකර්මිතාය වදනොසං උමමත්තකාදිනඤ්චි අනාපතති; ජාතී අදිති අනඤ්ඤපදෙසෙන අනෙකාසනතාසං තිකත්ථනො වචනං සුත්වා තිකත්ථාසං

උපසංහරණං, පිසකමානා භෙදාසාදාදිසු අඤ්ඤානරනා,
නස්ස විජානනාති, ඉමානෙත්ත තිණි අබ්බාති; සමුට්ඨානාදීති
අදිත්තාදනසදිසානෙවාති

නානිසමිකඛාපදං.

වතුනේ “පදසො බමමං වාචෙසා”ති සංගිතිත්තයං අනා
රුද්ධාසු රාජොවාදනිකානි නිවුපරිවත්තනෙසුපනාදු කුලුභිප
සුත්තමග්ගකථාදී බමමස්ස සංගිතිත්තයමාරුද්ධං තිථිවක්ඛමස්සව
පදං පදං වාචෙසා, පදනුපදඅනිකඛර අනුමාසල්ලෙනසු එකකං
කොට්ඨාසනතී අපො. “පාවිතනිස”නති එතෙසු පදදීප්තිකවුස්සව
තිකවුතිස්සව ධරෙත්වා යං කිස්සවි කොට්ඨාසං අවසෙසපුගගලෙති
සභිං එකතො භණ්ණායා පදදිගණනාය පාවිතනියං.

සාවජ්ජියං ජබ්බගගිතෙ අරබ්බ පදසො බමමං වාචනවත්තු
සමිං පඤ්ඤාත්තං සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, තිකපා
විතනියං, උපසමපනෙත අනුපසමපනෙතසඤ්ඤිතො වෙමතිකායා
වා දුක්ඛවා, අනුපසමපනෙතන සභිං එකතො උදෙදසගගණණ
සර්ත්තාසකරණෙත්ත තස්ස සන්තියෙක උදෙදසගගණණෙත්තෙත්ත
පතුණං ගත්තං භණ්ණායා බසාජෙනායා ව බලිතට්ඨානෙ එවං
භණ්ණාගිති වචනෙත ව එකතො භණ්ණායා උමමත්තානාදිනස්සව
අනාපතති; අනුපසමපනානා, චුත්තලක්ඛණං බමමං පදසො
වාචනා, එකතො බසාපනාවා නි, ඉමානෙත්ත තිණි අබ්බාති;
පදසො බමමසමුට්ඨානං, කිරියා, නො සඤ්ඤාමිකාසං, අවත්ත
කං, පණ්ණාතතිවර්ණං, වචිකමමං, තිථිත්තං, තිථිවදනනති.

වතුසමිකඛාපදං.

පස්සවමෙ “අනුපසමපනෙතනා”ති තිකවුං ධරෙත්වා අනාම
සො පාරාජිකවත්තුසුතෙතන තිරිත්තානගතෙතනාපි “උපානං චිර
තන තිරිත්තන”නති විතනං වා තිණ්ණං වා රතනියං උපරි “සහ
සෙසා”නත බබ්බවත්තනපරිවර්තෙත සෙසුසෙසනවත්තනපරිවර්
තෙත වා සෙසාසෙන පුබ්බාපරිසෙත වා එකකඛණෙන වා එක
තො නිකර්ජනං. “කපපසා”ති විදගෙග්ග, ගමොදග්ග, තත්ත
ජදනං. “පනාහවච දිගධාතත්තුබ්බෙබ්බ පාකාරාදිනා පරිවර්
තනමි බබ්බපරිවර්තනමිවෙවච වෙදිතබ්බං, තස්ස ඉමිනා ලක්ඛ
ණෙන සමිකනාතෙතා සෙවරි සත්තාගුමිකා පාසාදෙ එකප
වාජො කොති, සත්තබ්බං වා වතුසාලං, සොත්තං වා අඤ්ඤාත්ත

වා සාද්දෙහි තෙන වා අසෙසුන වා අනුපසම්පන්නන සහ නිසෙය් රතතියො සසිඬා චතුසාදිවසෙ අත්තංගෙන සුරියෙ අනු පසම්පන්න නිපසනන සබ්බාසාසනං පිබ්බාස වා අපිබ්බාස වා නිපජ්ජති, පරමනිපසන්නා වා තසමිං නිපජ්ජන්නො හ වුදාති, තසා උභින්නං උච්චති, නිපජ්ජනපයොගගණනං අනුපසම්පන්න ගණනාය ව පාවිත්තියං, අයමෙත්ථ සංවෙසො, විත්තාපරො පන සමින්නපාසාදිකායං සබ්බපකාරෙනා වුත්තො

ආලපියං සම්බුද්ධානුලංකිතවු ආරබ්බ අනුපසම්පන්නන සහ සෙසාවත්ථුසමිං පඤ්ඤාතො, “උතතපිං මිරහනතිරහන”නති අය මෙත්ථ අනුපස ඤ්ඤාතති, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, තික පාවිත්තියං, උපසම්පන්න අනුපසම්පන්නසඤ්ඤාතො ඓමිති කසො වා උපබ්බව්ඤ්ඤාපරිවර්තනාදිසුචි දුක්ඛවං, උත්තමිත්තන නිරහනං වසන්තසො වා තතියො රතතියා පුරාරුණා නිකම්භිතා පුන වසන්තසො සබ්බාව්ඤ්ඤාපරිවර්තනාදිසු වසන්තසො ඉතරසමිං නිසින්න නිපජ්ජනසො නිපසන්න වා නිසිද්ධතසො උමමිත්තකාදිනං ව අනාපතති; පාවිත්තියවත්ථුසසෙකායනං, තත්ථ අනුපසම්පන්නන සහ නිපජ්ජනං, චතුසාදිවසෙ සුරියත්ථක මතතති, ඉමානෙත්ථ තිණි අබ්බාති; සමුච්චාතාදිති එලුහලොමි හදිසානෙවාති

පඤ්චම සික්ඛාපදං.

ජවෙධ “මාතුකාමෙන”ති අනුමිතො තදත්ථ ජාතාසි මනු සිත්තියා, දිස්සමිංකරුපා පන ගතවිපතියො පණ්ඩිතො මෙට්ඨන වත්ථුකො ව තිරව්ජාතිත්තියො ඉධ දුක්ඛවවත්ථුකා මහානති.

සාවත්තියං ආයසමිග්ගං අනුරුද්ධං ආරබ්බ මාතුකාමෙන සහ සෙසාවත්ථුසමිං පඤ්ඤාතො, සෙසං අනන්තරසික්ඛාපදෙ වුත්ත නසෙතෙව ඓදිතබ්බං අඤ්ඤාත්ථ රතතිපරිවෙද්ද, තත්ථ භි චතුසො දිවසෙ ආපතති, ඉධ පරමදිවසෙසිති.

ජවෙධ සික්ඛාපදං.

ගතතමෙ “උතතපිං ජපපඤ්චාවාති”ති එථ එතො ගාපා පාදෙ එකා වාවාති, එච්චිං සබ්බත්ථ වාචාපමාණං ඓදිතබ්බං, “බුමිමිං ගෙදසෙසනා”ති පදසොධම්මසික්ඛාපදෙ වුත්තලකමිණං බම්බං වා අච්චකථාබම්බං වා භාසෙය් “අඤ්ඤාත්ථ විඤ්ඤාත්ථ පුට්ඨමිග්ගතෙන”ති විතා විඤ්ඤාතා පුරිසෙන, පුරිසවිග්ගතං

කෙතෙක් ධීවරයෙකු වන සමයෙහි වා පෙනෙන වා තිරවි-
 නෙන වා සහිත. සිතායයි බවට. දෙසෙන්න. හ වටවති, “පාවිතය”
 නම් දුර්ගතියෙන් වුනාලකයෙකු මනුෂ්‍යයෙකු වනා විඤ්ඤ
 මනුෂ්‍යයෙකු ජනන. වාචන. උපරි පද්ධතියෙන් බවට. දෙසෙ
 නනාය පද්ධතියෙන් බවට. දෙසෙන්න. මානුෂ්‍යයෙකු ව
 පාවිතය.

සාවිතය. උද්ධමය. ආරක්ෂා මානුෂ්‍යයෙකු බවටදෙසන
 වස්තුය. පඤ්ඤා, “අඤ්ඤා විඤ්ඤා”නි අයමෙත් අනුප-
 ඤ්ඤා, සාධාරණපඤ්ඤා, අනාණ්ඩනික, නිකපාවිතය.
 අමානුෂ්‍යයෙකු මානුෂ්‍යයෙකුදෙසන. වෙමතිකයා වා සකිපෙති
 පණ්ඩිතයෙකුය. වගනාතිරවිත. නිපිත. දෙසෙන්න. ව දුකාව, ජනි
 වාචනිකයා වා බර. දෙසෙන්න. වුනාලකයෙකු වා පුරිසෙ
 සති සය. වා උපාය පුන නිපිදින. මානුෂ්‍යයෙකු වා උපා
 හිත. පුන නිපිතයා අඤ්ඤා වා මානුෂ්‍යයෙකු දෙසෙන්න.
 “දිග්ගායන. නාම ගණන නිමැවිය.”නි එව. පන පුප්ඵ-
 සකිපි දිග්ගායන. දෙසෙන්න. අඤ්ඤායාය. වුට්ඨික. මානුෂ්‍ය-
 මානුෂ්‍යයෙකු පුණ්ණික. උමමනාකාදින. අනාපනති; වුනා
 ලකයෙකු බවටය. ජනන. වාචන. උපරිදෙසන, වුනා
 ලකයෙකු මානුෂ්‍යයෙකු, ඉතිපාපට්ඨපිටකනායාය, නිපිත
 කාරකයා අනාපන, අපඤ්ඤා විසයජනන, ඉතිපෙන පඤ්ඤා
 අනාපන; සමුට්ඨානාදිනි පද්ධතියෙහිදෙසන, කෙටි. ඉති
 නිපිතය. කෙටි.

සනාම නිකායය.

අවම “උපනිමිනුයා බවට.”නි වතුපාපාර්ථක වුනා
 ලකය. උපනිමිනුයා. කාසින. වෙව අරියාන. බවට. “භුතය. පාවිතය.”නි
 අනාති කානාදි බවට සති ත. නික. ව හික. ව සපෙන. අඤ්ඤා
 ආරාමයෙන. පාවිතය.

වෙසාලය. වත්භුද්ධිපිය හික. ආරක්ෂා තෙස. භුතාරාච
 න වස්තුය. පඤ්ඤා, සාධාරණපඤ්ඤා, අනාණ්ඩනික, නිපාට්ඨ-
 යෙන අනාති විජ්ජික. කානාදිබවට ආරාමයෙන සවෙ සය
 ආරාමයෙහි කෙ අනාතරමව අය. කානලානි නි වා අරියානි වා
 යෙන කෙව අනාතරය තමන. ජනන. පාවිතය, කෙව ජනනි
 දුකාව, පරියායෙන ආරාමය. ජනන. වා මා වා දුකාවෙව,
 පාරාජප කාරණ සති උප

සමපන්නායා ආරොවග්ගො ආදිකම්මනායා ච අනාපතති, සංඛිං පන අරියානං උම්මත්තානාදිහංචො තථපි කොතලාභිකො ගග්ගිං. සති කොනා පරිභායනති තස්මිං ජෙන ඉධ හ සතිතා; උග්ගභිමනු සාබ්බම්මිනා භුතනා, අනුපසම්පන්නායා ආරොවනං, නං ඛණං විජානනා, අණ්ණසුඤ්ඤපදෙසො'ති, ඉමානෙසා වත්තාරි අභිතාති භුතාරොවහසම්මුච්ඡානං, භිරියා, නොසසුඤ්ඤවිමොක්ඛං, අවිත්තකං, පණ්ණාසතිවජ්ජං, කායකම්මං, වචිකම්මං, භූතලබ්භාකත විගහති විවිත්තං, සුබමජ්ඣිත්තපෙදනාහි විවෙදනනති.

අට්ඨම සික්ඛාපදං.

නවමෙ “හික්ඛුසො”ති පාරාජිකං අනුර්ඛාපන්නායා “දුට්ඨ ලලං”ති කිසුළාංචි චිත්තං ආපතතිකඛකොතමෙකං අභිවචනං ඉධ පන සංඝාදිසෙසමෙව අභිපෙතනං. “අසුඤ්ඤා හික්ඛුසම්මුතිසා”ති යං සංඛිතා අභිණ්ණාපතතිකායා හික්ඛුජො ආයති සංවරත්තාය ආපතතිකඤ්චි භූලානඤ්චි පරියන්තං කතො වා අකතො ව, තික්ඛතභූං අපලාසෙකතො කතිකං කරොති තං ධරෙතො අයො කතිකාය අයං අසුචිං මොචෙතො සංඝාදිසෙසං ආපනොති ආදිනා නෙසෙ චන්දනා සංඛිං ආපතතිං ඝපෙතො ආරොචෙනායා පාවිත්තියං.

සාවජිතං ජබ්බග්ගිසෙ හික්ඛු ආරබ්භ දුට්ඨලලාපතති ආරො චන චන්දුසීං, පසුඤ්ඤානං, සංඛාරණ්ණපසුඤ්ඤාති, අනාණ්ණතීතං, තික්ඛපාවිත්තියං, අදුට්ඨාය දුට්ඨලලසඤ්ඤිකො චෙමතිකායා වං දුක්ඛං, අවසෙසෙ ජ ආපතතිකමෙකි අනුපසම්පන්නායා පුරිම පඤ්චසික්ඛාපදවිතික්ඛමසංඛාතං දුට්ඨලලං වා ඉතරං අදුට්ඨලලං වා අරුඛාචාරං ආරොචෙනායාපි දුක්ඛවමෙව, චන්දුමෙතං වා ආපතතිමත්තං වා ආරොචෙනායා හික්ඛුසම්මුතිපරිච්ඡෙදං අන තික්ඛමෙතො ආරොචෙනායා උම්මත්තානාදිනඤ්චි අනාපතති; පුග්ගලකඛණ්ණායා හික්ඛුජො සවසුඤ්ඤා සංඝාදිසෙසො, අනුප සම්පන්නායා ආරොවනං, හික්ඛුසම්මුතිසා අභාපො'ති, ඉමා නෙසා තිණි අභිතාති; සම්මුච්ඡානාදිති අදිහනාදහසදිහාති, චෙද නා පන ඉධ දුක්ඛාසෙවොති.

නවම සික්ඛාපදං.

දසමෙ. “පඨවිං”ති දුට්ඨා පඨවි ජාතපඨවි අජාතපඨවිති. තත්ථ ජාතපඨවි සුද්ධමිත්තපුඤ්ජවසෙක තිථිඛා, තත්ථ සුඛපඨවි නාම පතතිතා සුඛපංසු වා සුඛමිත්තකා වා, ජිකුපඨවි නාම

සත් පංසුතො වා මිත්තිකතො වා පාසාණසංඝරකඛලමරුමි
 වාලිකාසු අඤ්ඤාතරංගං තතියහාසො හොති, පුඤ්ජපථවි කාම
 අතිරේකවාසුමාසං ඔව්වෙතා පංසුපුඤ්ජා වා මිත්තිකාපුඤ්ජා
 වා ති වුත්තං, වුත්තලකමණෙන පහ මිත්තිකපුඤ්ජාපි, පිට්ඨි
 පාසාණ සිතසුමුමිරජමි ව ඉදෙව පුසාසමනන සතිං තිණතං,
 වාසුමාසව්වසෙන තිණතාකාසො පුඤ්ජපථවි සබ්බමිව හව්න්ති,
 නිව්ඛාපි වෙසා පථවි උඛනපත්තව්වතාදිවසෙන වා යථා තථා
 අදබ්බාව ජාහපථවිති වුච්චති, අබ්බා පන වුත්තපමාණාතො
 අබ්බතරපාසාණාදිමිත්තා වා අජාත පථවි කාම හොති, කො
 පහ වාදෙ සුඛපාසාණාදිහෙදසං, තත්ත ය ජාත පථවිති වුත්තො
 අයං අක්කපටිපථවි, සො හික්කු තං ඵවරුපං පථවිං සයං ඛණ්ති
 ඛණ්තනෙදතවිලෙඛනපථවතාදිති විසොපෙති තස්ස පසොක
 කණ්ණාය පාවිත්තියං, සො පහ ඛණ්තපෙති වුත්තනසෙතෙව
 විසොපාපෙති තස්ස ඉමිං පදෙසනති වා ඉමිං පථවිනති වා ඵවං
 නියමෙතා ඛණ්තිඤ්ඤති ආදිතා නසෙන ආණාපෙත්තස්ස ආණ
 තතියා දුක්ඛතං, සතිං ආණතෙන දිවසමුපි ඛණ්තෙන ඵක්කමිව
 පාවිත්තියං, සෙව ඉහරො පුතපුතං ආණාපෙති වාචාය වාචාය
 පාවිත්තියං,

ආලුපියං ආලුපිකෙ තික්කු ආරබ්භ පථවි ඛණ්තව්වසුත්තීං
 පඤ්ඤාත්තං, සාධාරණපඤ්ඤාත්ති, සාණ්තතිකං, පථවියා වෙමති
 කස්ස අපථවියා පථවියඤ්ඤිතො වෙව් වෙමතිකස්ස ව දුක්ඛතං;
 මිත්තං අනියමෙතා පොකඛරණිං ඛණ් ආවාචං ඛණ් කඤ්ඤං
 ඛණ්ති ආදිති හණ්ණතස්ස, ආතපෙන සුක්ඛිතා පලිකකදමිං
 වා හොකණ්ණවකං වා හෙව්වා පථවියා අසමබ්බං හිජ්ජිතා පතිත
 කදිතං මහනම්පි නබ්බලවජිතං මිත්තිකාපිණ්ඩත්ති ඵමාදිති
 සබ්බඤ්ඤා අජාතපථවි විසොපෙත්තස්ස, ඉමිස්ස ඵමතස්ස ආවාචං
 ජත මිත්තිකං පදති මත්තිකං ආහර පංසුතා අපොස මිත්තිකං
 කපටියං කපොතිති හණ්ණතස්ස; අසඤ්චිව රුක්ඛාදිපථවිවතෙන
 තිඤ්ඤාත්තං, අසතියා පාදබ්බවස්සාදිති විලෙඛනතස්ස, ජත
 පථවි භාවං වා ඛණ්මිති වා අජාතකස්ස, උමිත්තකාදිකඤ්ඤා,
 අභාපත්ති; ජානපඨවි, පථවියඤ්ඤිතා, ඛණ්තඛණ්තපත්තානං
 අඤ්ඤාතරනති, ඉමානෙත්ති නිති අබ්බාති; සමුච්චාතාදිති අදිත්තා
 දතසදිසාති, ඉදමෙන පණ්ණත්තිවජ්ජං, තිවිත්තං තිවෙදනනාති.

දසමි සික්ඛාපදං.
 චුක්ඛාපදවගෙහා පඨමමා.

භූතශාමිවකයා පමණේ “භූතශාමපානව්‍යායායා” යි එසේ හඬනා අනෙකු වානි භූතා. ජායන්ති වර්ෂයෙහි ජායා වර්ෂයා වානි අපො “කාමො” යි රාශි, භූතානං කාමො භූතා එව වා කාමොති භූතශාමො, පතිවිධිතහරිතතිණරුකබාදිතමෙතං අභි වචනං, පාතව්‍යායා භාමො පාතව්‍යායා, ජෙදනානෙදනාදිති යථා රූපි පරිභුඤ්ඤානබ්බතාති අපො, තස්සා භූතශාමපානව්‍යායායා, නිමිත්තපො චෙතං භූමිවචනං, භූතශාමපානව්‍යායානෙකභූ භූත ශාමයා ජෙදනාදිපච්චයා පාචිතතිගතති අපො, තස්මා යො ගිකඛු පඤ්ච උදකපාකාරාදිසු යථා කප්ඵි ජායං අසුකං අතත මෙයො අතිසුඛිජිණංපි සාසපච්චිකසෙවැලං පි උඛරණෙවජ්ඣන විරුකිතාදිති විකොපෙති වා පඤ්චකණෙක වුත්තනෙයෙන විකො පාපෙති වා පාචිතතිගං ආපජ්ජති.

ආලච්ඡං ආලච්ඡෙහි සිකඛු ආරබ්භ රුකබ්ඤ්ඤනවත්ථුයමි. පඤ්ඤානං, සාධාරණපඤ්ඤානති, සාණ්ඨතීකං, භූතශාමෙතො විකොජ්ඣං මුලබ්ජිකබ්ජිපඤ්ඤිත අනාබ්ජිපජිජිජිජානං අඤ්ඤ කරං භාරතකතං වා රාශිකතං වා භූමියං රොපිතංපි නිකුක්කන මුලමිතතංවා නිකුක්කනඅභිභූරමතං වා; සමච්චියා විදහිමිතතා පතාවච්චි නිකවජ්ඣති අතිකුක්කන වා මුලෙ නිකබ්භෙන වා මුලෙ යථ අභිභූරා හරිතොත හොති තාව තං විකොපෙනත යා පුකකචං, තථා භූතශාමබ්ජිකාමෙ චෙමිතිකයා අභූතශාම බ්ජිකාමෙ ව භූතශාමබ්ජිකාමාඤ්ඤිතො චෙම චෙමිතිකයා ව, උකයථ පන අතර සඤ්ඤියා උමිත්තකාදිකඤ්ච අනාපතති, අතඤ්චිච අයතිතා අජානිතා වා විකොපෙනතායා ඉමිං රුකබ් භනි එවං අතිශමෙතා රුකබ් ජිඤ්චි ජිඤ්ඤති ආදිතිගණ න්තායා ඉමං පුළුං වා ඵලං වා ජාත ඉමිං දෙති ඉමං ආතර ඉමිතාමෙ අපො ඉදං කප්ඵියං කපොතිති ගණනායා ව අනා පතති, එවං කප්ඵියවචනෙන භූතශාමෙතො විකොජ්ඣං පන බ්ජි ජායං පුක කප්ඵියං කපොතිති කාපෙතාව පරිභුඤ්ඤානබ්බං, එවං ගියා බ්ජිකාමපරිමෙවනංපි කතං හොති, කප්ඵියං කපො තෙනත පන අනතිතා වා කපෙණ වා සපොත වා කතනබ්බං, අනතිතා කපොතෙනත ව යෙන කෙතචි අනතිතා එකදෙසෙ පුසෙනතන කප්ඵියගති වචාව කාතබ්බං, සපොත කපොතෙන න යසා කසාපි තිබ්භසපායා අනාමෙයො සුචිනබ්බෙවජ්ඣනාදි නංපි තුණ්ණික වා ධාරාය වා චෙමං වා ජෙදං වා දෙසානෙනත තපෙව කාතබ්බං නමිතන කපොතෙනත එපෙතා කොමිතිසා දිතං බුරෙ යෙන කෙතචි අසුතිතා මිත්තායං වා තිරව්ජා

තාත්ත වා නිකේත අනන්තයෝ ජිනිතා ආනවේනාපි තපෝ
 වුත්තනතෙතෙව කාතබ්බං, තත් සවේපි ධීරානං පබ්බත
 මිත්තො රාසි රුක්කසහස්සං වා ජිනිතා එකාබ්බං උච්ඡුතං වා
 මහාභාරො බ්බුතා ධම්මො, භොති එකස්මිං ධිජෙ වා රුක්ක
 සාධාය වා උච්ඡුතස්මිං වා කප්පියෙ නතෙ සබ්බං කතං භොති
 උච්ඡුං කප්පියං කප්පියාමිති තෙති. සම්බ්බං දුරං විජ්ඣති
 වට්ඨති සෙව, සෙව පත යාය වලලියා භාරො බ්බො තං විජ්ඣති
 න වට්ඨති, මර්වපකකාදිති මිත්තෙතො භතතං ආහරණි කප්පියං
 කප්පියාති වුත්තන සවේපි හතතසිත්තෙ විජ්ඣති වට්ඨතියෙව
 තිලතණ්ඩුලෙසුපි එසෙව නයො, සායුසා පකුත්තතාති පත එකා
 බ්බොති හුතො න සතාතිඝණාති තත් එකෙකං විජ්ඣතොව කාතබ්බං,
 කප්පිතථලාදිතං අනතො මිඤ්ඤං කප්පානං මුඤ්ඤො වරති භීරු
 පෙතො කප්පියං කප්පිතබ්බං එකාබ්බං ටෙව කප්පිතෙපි කාතුං
 වට්ඨති, යං ඵලං තරුණං භොති අබ්ජං යඤ්ඤං නිබ්බව්විජ්ජං ධීරං
 අපතෙතො පරිභුඤ්ඤාති, තත් කප්පියකරණකිව්වං තප්පි;
 භුත්තාමො, භුත්තාමසඤ්ඤාතො, විභොජනං වා විභොජාපනං
 වා'ති, ඉමානෙත්ත නිඤ්ඤාති; සමුට්ඨානාදිති පඨවිබණ්ණ
 සද්ධිසානෙවාති.

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ යමිත්තං සංඝමජ්ඣෙ විනයධාරො පුච්ඡති තතො
 අඤ්ඤං වදන්ති අඤ්ඤවාදකො, අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරණස්ස
 තං නාමං, විභෙසනීති විභෙසකො, තුණ්හිතාවස්සතං නාමං,
 තස්මිං අඤ්ඤවාදකෙ විභෙසකෙ "පාචිනනි"නති වද්ධවස්ස
 පාචිනනියවසං වුත්තං, තස්මා යො භික්ඛු සාවස්සං ආපතති.
 ආපතනො සංඝමජ්ඣෙ අනුසුඤ්ඤාමානො තං න කප්පතුකාමො
 අඤ්ඤාන වචනෙත අඤ්ඤං ජාදෙතො තථා තථා විකම්පති
 යො ව තුණ්හිතාවෙන විභෙසකෙ නෙසං යං හතෙතො අඤ්ඤ
 වාදකකම්මඤ්ඤව විභෙසකකම්මඤ්ඤ අනුඤ්ඤතං තස්මිං
 සමෙක්ඛන කතෙ පුත තථා කප්පොත්තානං පාචිනනියං.

කොසම්මියං ජනනපෙත්තං ආරම්භ අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරණ
 වද්ධමිං පඤ්ඤාතනං, සාධාරණපඤ්ඤාතනි, අනාණ්ඩනිකං, ධම්ම
 කමෙම නිකපාටිතනියං, අධම්මකමෙම නිකපුත්තනි, අනාරො
 පිතෙ පත අඤ්ඤවාදකෙ වා විභෙසකෙ වා තථා කප්පොත්තානං
 දුක්ඛවමෙව, ආපතනං වා ආපතනභාවං වා අජානතානං නිං
 තුමෙහ භණ්ණාති පුච්ඡතො භෙලඤ්ඤාත වා සංඝස්ස භණ්ණාතො

දිනි වා ගච්ඡානාතිති අබ්බෙමන වා වංශාන වා න නම්මරහස්ස වා නම්මං කරස්සානාති ඉමිනා අබ්බපාසෙයන න කප්පනාස්ස උම්මතතාසාදිනඤ්ච අනාපනති, ඛම්මකමෙමන ආරොපිතනා, ආපනතිසා වා චතුත්තා වා අනුසුඤ්ජයමානනා, ජාදෙතුනාම නාම අපෙකුකුන්දාසං පටිච්චණං වා තුණ්හිභාවො වා'ති, ඉමා තෙතථ තිණි අඛිනාති; සමුට්ඨාසාදිති අදින්නාදානසදිසාති, ඉදං පන සියං කිරියං සියා අකිරියං, දුක්ඛවෙදනඤ්ච හොතිති

දුතිය සික්ඛාපදං.

තතිසෙය සෙත ව්වතෙන උජ්ඣාපෙනති ජන්දය ඉන්ද්‍රියනාමො ඉදං තාම කරොතිති ආදිති වදනතා උපසම්පන්නං සංඛ්‍යන සම්මතං සෙතාසනපඤ්ඤපකාදිභෙදං තස්ස අයසකාමො හුච්චා භික්ඛුති අවජානාපෙනති අවඤ්ඤාමලොකාපෙනති ලාමිකතො වා විනාසොපෙනති තං වචනං උජ්ඣාපනං, සෙත ව තප්පව වදනතා බියනති සබ්බත්තස්ස අවණණං පකාසෙනති තං බිය නං, තස්මිං උජ්ඣාපනෙකෙ බියනතෙ "පාටිභතිය"නති වදුම්මයෙ පාටිභතියවයං වුත්තං, තස්මා සො සම්මතස්ස භික්ඛුතො අයසකාමිකාය උපසම්පන්නස්ස වදනො උජ්ඣාපෙති වා බියති වා තස්ස පාටිභතියං හොති.

රාජගහෙ මේතතිසමුත්පන්න භික්ඛු ආරබ්භ උජ්ඣාපනබියන වදුම්මයමිං පඤ්ඤාත්තං, සංඛාරණ පඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, යං තස්ස උපසම්පන්නස්ස සම්මුතිකම්මං තතං තස්මිං ඛම්මකමෙම තිකපාටිභතියං, අඛම්මකමෙම තිකදුක්ඛං, අනුපසම්පන්නස්ස පන සනතිකෙ තථා භණ්ණාස්ස අසම්මතස්ස ව අවණණං යස්ස කස්සපි සනතිකෙ භණ්ණාස්ස අනුපසම්පන්නස්ස පන සම්මතස්ස වා අසම්මතස්ස වා අවණණං යස්ස කස්සපි දෙව සනතිකෙ භණ්ණාස්ස ව දුක්ඛමෙව, පකතියා වා ජන්දවිසෙක කරොත්තා උජ්ඣාපෙනත්තස්ස වා බියනත්තස්ස උම්මතතාසාදිනඤ්ච අනාපනති; ඛම්මකමෙමන සම්මතනා, උපසම්පන්නනා, අගතියමනාහාවො නස්ස අවණණාමනා, යස්ස සනතිකෙ වදති නස්ස උපසම්පන්නනා, උජ්ඣානංවා බියනං වා'ති, ඉමාතෙතථ ජ අඛිනාති; සමුට්ඨාසාදිති අදින්නාදානසදිසාති, ඉදං පන දුක්ඛවෙදන

|| ම වා'ති ||

තතිය සික්ඛාපදං.

වතුනේ “සංකිත” නම් සංඝස්ස සත්තකාං, මිඤ්චාදිසු ඥානොපි මඤ්චසංඛෙපෙන කතො සංඛොධි මිඤ්චාඥාව, පිඤ්චි එසෙව තයො. යෙන කෙනාපි පන වොලොක වා කප්පිඨවෙමිත වා ඡවිං කතො ධර්මතො මිනුස්සලොමං තාලිපපත්තඤ්ච සෙති කෙතිව ලොමපණ්ණතිණ්වාකවොලෙහි පුරෙත්වා කතසෙත්තාසතං හිසිති වුවවති, තත් නිසිදිකුමි නිපජ්ජකුමි වට්ඨති, පමාණ පරිච්ඡේදෙපි වෙත් තත්ති, කොවජං පන වාකඋසිරවුඤ්ඤාබ්බථා දිනං අඤ්ඤාකරමියං අනෙත්තා සංවෙලුමිත්වා ඛිංඤා වෙදි පරි ව විත්තං පණ්ඩිතණ්ණානං මජ්ඣෙක සිහවම්මාදිපරික්ඛිතනමිපි හොති අකප්පිඨවට්ඨං තාමෙත් තත්ති, සෙත්තාසතං හි කොවණ්ණ මිඤ්චි වට්ඨති. “අජෙකියාකාසෙ” ති එත් සෙ අවසිකසංකතො වස්සානමාසාති එවං අසඤ්ඤාතො අවිච්ඡාසානෙ ධර්මතො ඉත රෙසු වතුසු මාසෙසු සවෙපි දෙවො තවස්සති තථාපි පකති අජෙකියාකාසෙ ව ඔවස්සකමණ්ණිපෙව සත්ථිතුං න වට්ඨති, යත් පන භගවෙනෙ වස්සති තත් අපරෙපි වත්තාපරා මාසෙ න වට්ඨ ති, හිමෙක සබ්බත් විහතවලාහකං විසුඛං නහං හොති, තස්මා තද්ද කෙනාපිදෙව ආරණීයෙන ගවජති වට්ඨති, කාකාදිනං නිබ්බු වාසරුකබමුලෙ පන කද්දිපි න වට්ඨති, ඉති යත් ව යද් ව සත් ථිතුං න වට්ඨති තං සබ්බමිධ අජෙකියාකාසසංඛමිච ගතනාති වෙදිතඛං. “සත්ථිත්වා” ති තථාරූපෙ ධාතෙ අත්තනො වා පරස්ස වා අත්ත සත්ථිත්වා, අඤ්ඤාස්සත්තං සත්ථිත්වෙ හි යාව ඤා තත් ත නිසිද්දති ගවජ තිත්ති වා ත හණති තාව සත්ථිත්තස්සෙව භාපරා; “සත්ථාරූපෙත්වා” ති අනුපසම්පනෙත්තං සත්ථාරූපෙත්වා, එතදෙව හි තස්ස පට්ඨිබ්බාසො හොති, උපසම්පනෙත්තං සත්තං සත්ථිත්තස්සෙව භාපරා, තඤ්ච ඛො යාව ආණාපකො තත් න නිසි ද්දති ගවජ තිත්ති වා ත හණති, ගස්මිං හි අත්තනො සත්ථාරූපිත්ත වා පකතිසත්තෙ වා උපසම්පනො නිසිද්දති සබ්බත්තං නිසිත්ත සස්සෙව භාපරා, තස්මා සත්ථාරූපිත්තං කෙව සංඛං ගවජති. “කං සක්කමනෙත්තානෙව උබ්බෙත්තං න උබ්බාපෙත්තං” ති අත්තනො වා උද්ධරිත්වා පටිථාරූපෙ ධාතෙ න ධර්මස්ස පරෙත්ත වා තථා න කාරාපෙත්තං. “අනාපුච්ඡං වා ගවජ්ජයා” ති ඥා හිකු වා සාමිකණ්ණො වා ආරාමිකො වා ලජ්ජි හොති අත්තනො පට්ඨි බ්බොධිං වීග මඤ්ඤාති තථාරූපං අනාපුච්ඡිත්වා තං සෙත්තාසතං තස්ස අනිශ්ඨාදෙත්වා තීරපෙත්තො ගවජති, ථාමිජ්ඣමස්ස පුරි සස්ස ලෙඛිවුපාතො අතික්කාමෙත්තං තස්ස එකෙත්ත පාදෙන ලෙඛි වු පාතාතික්කමෙ දුක්ඛං, දුක්ඛෙන පාදාතික්කමෙත්ත පාචිත්තං,

භෞජනසාලාය භික්‍ෂො පත අසුකයමිං නාම දිවා විහාරවිහාරානෙ පඤ්ඤාපෙඨා ගච්ඡාති'ති පෙසෙඨා තතො නික්කමිඨා අඤ්ඤාත්ත ගච්ඡන්තො පාදුඛාරොත කාරොතබ්බො.

සාමපීඨං සමබ්‍රහ්මෙ භික්ඛු ආරබ්භ සන්තිඨා අනුඤ්ඤාතො අනාපුච්ඡ පක්කමනවජ්ජයමිං පඤ්ඤාතනං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, සාණ්ඩහිකං තික්කපාචිතභිං, පුග්ගලිකෙ තික්කපාකටං, විලිම්භං වා උත්තරත්තරණං වා භුමමත්තරණං වා තට්ටිකං වා වමමබ්බෙකං වා පාදපුඤ්ඤාතං වා ඵලකට්ඨං වා යං වා පත කිඤ්චි දුරාභ්‍යන්ධං මහතිකාභ්‍යන්ධං අනාමසො පතතොධාරකංපි වුත්තලකවණේ අපේක්ඛාකාසෙ යපෙඨා ගච්ඡන්තස්ස දුක්ඛවණේව, ආරඤ්ඤාතො පත අසති අනොවසසකෙ සබ්බං රුකෙව ලග්ගන්තොපි යථා වා උපචිකාති ත ඛජ්ජතති ඵලං කන්ධාපි ගනතුං වට්ටති, අබ්භාසා සිකෙතන විවරකුටිකං කන්ධාපි රක්ඛිතබ්බං, අතතනො සන්තකෙ විස්සාසිකපුග්ගලිකෙ උඤ්ඤාතොති කන්ධා ගමනො මහාපෙත්තස්ස ආගන්තො උඤ්ඤාතොති ගච්ඡන්තො වුඤ්ඤාතො උච්චාපෙත්තො අම නුසො තත්ත නිසිදති නොවි ඉත්තරො ගණකාති සිහාදසො තං ධාතං ආගන්තො නිව්ඤ්ඤාතො ඵලං සෙත්තාසනං පළිබ්බං ගොති තථා පළිබ්බෙ වා සෙත්තාසනං ජම්බුකුභවවරියන්තරායකරාසු අපදසු වා ගච්ඡන්තස්ස උමමත්තකාදිතඤ්ඤාතො අනාපතති; මඤ්චාදිතං සංඝිකන්තා, වුත්තලකවණේ අදසෙ සන්තරණං වා සන්තරාපනං වා, අපළිබ්බන්තා, අපදසු අනාපො, නිරපෙත්තන්තා, ලෙඩබ්බපාන්තා නික්කමොති, ඉමානෙත්ත ජ අඛාති; සමුච්චානාදිති පඨම කතිකසද්ධිසානෙව, ඉදමපන කිරියාකිරියන්ති.

විත්ත සික්කාපදං.

පඤ්චමේ "විහාරො"ති ගබ්බෙ වා අඤ්ඤාතරයමිං වා සබ්බපරි ච්ඡන්තො භුත්තසෙත්තාසනො, "සෙත්තා" නාම භිසි විලිම්භා උත්තරත්තරණං භුමමත්තරණං තට්ටිකා වමමබ්බෙකං නිසිදනං පච්චත්තරණං තික්කපාකටො පණ්ණසත්තරොති වුත්තං; තත්ත විලිම්භා නාම පරිකමමකන්තාය භුමියා වණ්ණානුරක්කණත්තං කන්ධා, උත්තරත්තරණං නාම මඤ්චිච්චාදිතං උපරි අත්තිකබ්බ සුත්තකං පච්චත්තරණං, භුමමත්තරණං නාම විලිම්භාය සති තත්තා උපරි, අසති සුඤ්ඤාතො අත්තිකබ්බ කවසාරකාදිකති; තට්ටිකා නාම තලපණ්ණාදිති කතතට්ටිකා, වමමබ්බෙකං නාම යං කිඤ්චි වමමං සිහවමොදි, තඤ්ච පරිහරණෙයෙව අනපටියපරිභොගො නාම පටිඝකපො, සෙත්තාසනපරිභොගෙ පත අනපටියවමමං.

නාම නැති; පව්වන්රණ නාම පාවාලෝ කොප්පෝ'යි එතැනක මෙව, සෙසං පාකවමෙව, ඉති ඉමාසු දසසු සෙය්‍යාසු එකමයි සෙය්‍යං අත්තනො විය්‍යගෙතන ගහෙකො වුත්තලකකණ විහාරෙර සන්රිකො වා සන්රාපෙනා වා යො භික්ඛු දිසංගමිකො යථා ංපිතං උපවිකාති න ඛජ්ඣති තථා ංපනවසෙත නෙව උඤ්ජරෙය්‍ය න උඤ්ජරාපෙය්‍ය පුරිමසිකකාපදෙ වුත්තනගෙතන අනාපුච්ඡං වා ගවෙජ්ඣය තස්ස පරික්ඛින්නස්ස අරාමස්ස පරිකෙතපං අපරික්ඛින්නස්ස උපවාරං අතීක්කමන්නස්ස පඨමපාදෙ දුක්ඛවං, දුක්ඛ පාදෙ පාවිත්තියං, යත් පන උපවිකාසකිකා නපි තතො අනාපුච්ඡාපි ගනතුං වට්ටති, අපුච්ඡතං පන වත්තං.

සාවජ්ඣයං සත්තරසවග්ගියෙ භික්ඛු අරබන සංසිකෙ විහාරෙ සෙය්‍යං සන්රිකො අනුඤ්ජිතො අනාපුච්ඡා පක්කමණවත්ථසමී පඤ්ඤානතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, සාණතතිකං තිකපාවිතතියං සුගගලිකෙ තීක්ඛුකකවං, වුත්තලකකණස්ස පන විහාරස්ස උප වාරෙ ඛති අංගනාය උපට්ඨානසාලාය වා අපරිච්ඡින්නමණිපෙ වා පරිච්ඡිකෙත වාපි බහුන්තං සන්තිපාතගුතෙ රුක්ඛමුලෙ වා සන්රිකො වා සන්රාපෙනා වා මඤ්චපිඨඤ්ච විහාරෙ වා වුත්තප්ප කාරෙ විහාරුපවාරෙ වා සන්රිකො වා සන්රාපෙනා වා උඤ්ජරණදීති අකො ගවෙජ්ඣනස්ස දුක්ඛවමෙව, අත්තනො සන්තතෙ විසාසිකපුගගලිකෙ උභරණදීති කො පුරිමකගෙනෙව පළි බුඬං ඡංඛිකො ගමකෙ, යොව අපජ්ඣ අගනො පරිජග්ගිස්ස මීති එවං සාපකෙකා නදීපාරං වා ගාමිකාරං වා ගනො යත් ස්ස ගමිකවත්තං උපපන්නං තත්ථෙව සීතො කඤ්චි පෙතෙකො, අපුච්ඡති, නදීපුරරාජවෙලාදිසු වා කෙතවි පළිබුද්ධො නසකෙකාති පට්ඨාගනතුං, තස්ස ව අපදසු ව උමමතකාදිතං ව අනාපතති; වුත්තලකකණසෙය්‍යා, නස්ස සංසිකතා, වුත්තලකකණ විහාරෙ සන්රණං වා සන්රාපනං වා, අපළිබුඬතා, අපදග අභා වො, අනපෙකකස්ස දිසාපකකමනං, උපවාරසීමාතිත්තමො, ති ඉමිතෙත්ථ සත්ත අඛයාති; සමුත්ථාතාදීති අනන්තරසික්ඛා පදෙ වුත්තනගෙනොති.

පඤ්චම සිකකාපදං.

ඡව්ඨ “ජාන”තති අනුට්ඨාපතියො අයනති ජාතනතා, තෙතෙවස්ස පදහාජතෙ “වුච්ඡාති ජාතාති ගිලාතොති ජාතාති සංසෙත දිසොති ජාතාති”යි වුත්තං, වුච්ඡාති අත්තනො

ප්‍රධානතම අනුබන්ධනීයය, ගිලානො ගිලානතාය, සංඝෝ පන ගණ්ඨාගාරිකයෝ වා බලමනවිකවිකයබරගණ්ඨාවකාවරියානං වා බහුපකාරතං යුග්ගවිසිඨනඤ්ච සංලුකෙකච්ඡා ධ්‍රුවවෘත්තාය විහාරං සලුකෙකච්ඡා සමමනනිච්ඡා දෙති, තස්මා යස්ස භංගො දින්නො භොමි අනුබන්ධනීයො “සුබ්බුපගන”නති පුබ්බං උපගතං “අනුපච්ඡා”ති මංවපිඨානං වා තස්ස වා භික්ඛුනො පච්ඡන්තස්ස වා නික්ඛමන්තස්ස වා උපවාරං අනුපවිසිච්ඡා, තත්ථ මඤ්චපිඨානං තාව මහලුකෙ විහාරෙ සමන්තා දියඛේතා ගන්තො උපවාරො, බුද්ධෙක යතො පභොති තතො දියඛේතා ගන්තො, තස්ස පන පච්ඡන්තස්ස පාදඛොවතපාසාණ්ණො යාව මංවපිඨං භික්ඛමන්තස්ස මංවපිඨො යාව පස්සාවඨානං තාව උපවාරො. “ගෙශ්‍යං කපපෙශ්‍යා”ති තස්ස සමොධිං කතතුනාමිතාය තස්මිං උපවාරෙ දසසු සෙශ්‍යාසු එකමිච්ඡි සන්තරන්තස්ස වා සන්තරපෙත්තස්ස වා දුක්ඛං, තත්ථ නිසිදන්තස්ස වා නිපජ්ජන්තස්ස වා පාවිතතියං, චෙපි කෙරාන්තස්ස චෙපි පාවිතතියාති, පුත්‍රපුත්‍රං කෙරාන්තස්ස පභොගගණ්ණාය පාවිතතියං.

සාවන්තියං ජබ්බග්ගියෙ භික්ඛු ආරබ්භ අනුපච්ඡේ සෙශ්‍යං කප්පතවන්ද්‍රස්මිං පඤ්ඤාතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණ්ඩතියං, නිකපාවිතතියං, පුත්‍රාලිකෙ නික්ඛදුක්ඛං, පුත්‍රානුපවාරතො වා බ්බි උපවිඨානසාලාදිකෙ වා විහාරස්ස උපවාරෙ වා සන්තරණ සන්තරාපනෙසුපි නිසජ්ජසයනෙසුපි දුක්ඛවමෙච්ච, අත්තනො වා විස්සාසිකස්ස වා සන්තකෙ පන විහාරෙ සන්තරන්තස්ස යො ච ගිලානො වා සිතුණ්ණපිළිකො වා පච්ඡති තස්ස ච ආපදසු ච උමමතකාදීනංව අනාපතති; සංඛ්‍යාසාරාංග, අනුබන්ධනීය භාවජානනං සමොධෙතු කාමනා, උපවාරෙ නිසිදනං වා නිපජ්ජනං වා’ති, ඉමානෙත්ථ වතතාරි අභ්‍යාති; සමුඨාතාදීති පඨම පාරාජිකසද්ධිසානෙව, ඉදං පන දුක්ඛවෙදනමෙවයි.

ජට්ඨි සික්ඛාපදං.

සත්තමෙ “කුටිනො”ති කුචො. “අනිත්තමනො”ති අයුඨ විනො. “නික්ඛණ්ණො වා නික්ඛබ්බාපෙශ්‍යො වා පාවිතතියං” නති එත්ථ යෙ අනෙකඤ්චිකා පාසාද අනෙකකොට්ඨකාති වා වතුසාලාති, තාදිසෙසු පෙත්තාසනෙසු ගණෙච්ඡා අත්තරා අභපෙත්තා එකෙතෙව පභොගෙන අනික්ඛාමේන්තස්ස එකං පාවිතතියං, ධපෙත්තා ධපෙත්තා නානාපභොගෙති අනික්ඛාමේන්තස්ස වාර ගණ්ණාය පාවිතතියාති, ගන්තො අනාමිසිච්ඡා නික්ඛමාති වච්ඡා

මාමාය නික්කමිනනායාපි එසෙවනගො, නික්කමිනපෙනගො පන නික්කමිනාති ආණතනමනෙත දුක්කමං, සනිං ආණතන පන නගමිං. බහුකෙට මාරෙ නික්කමනෙත ඉතරගො එකමෙව පාවිතයං, සෙව පන එතනකාති මාරාති නික්කමිනාතිති මායාව මිහාවාරං තාව නික්කමිනාතිති මා එවං නිගමෙතා ආණතනා ගොති මාරගණතාය පාවිතයාති.

සාවජ්‍යං ජබ්බගගිගෙ හික්ඛු ආරබ්බ හික්ඛුං සංඛිකා විහාරා නික්කමිනාපනවජ්ජගමිං. පඤ්ඤාතනං, සාමාරණපඤ්ඤාතනී, සාණතනිකං, නිකපාවිතයං, පුග්ගලිකෙ නිකදුක්කමං, තස්ස පරික්කාර නික්කමිනෙ උපමානායාලාදිකා විහාරුපමාරා මා තස්ස තස්ස පරික්කාරගො මා නික්කමිනෙ අනුපසම්පනගො පන අනුපසම්පනන පරික්කාරගො මා විහාරා මා විහාරුපමාරා මා නික්කමිනෙ නික්කමිනාපනෙ ව දුක්කමමෙව තඤ්ඤා මො අසමමනෙසු පරික්කාරෙසු පරික්කාරගණතාය වෙදිතබ්බං, අතතනො මා විසායසිකගො මා සතතනා විහාරා නික්කමිනෙ සකලසංසාරාමනොපි ගණකාකාරකගො මා තස්ස පරික්කාරගො මා නික්කමිනෙ නික්කමිනාපනෙ මා අතතනො විසතමානතො අලජ්ජගො උමමතනගො න සමමාවතනනානං. අනෙතමාසිකසම්මිහාරිකානං තෙසං පරික්කාරගො මා නික්කමිනෙ ව සයඤ්ඤා උමමතනාදිතඤ්ඤා අභාපතති; සංඛිකවිහාරො, උපසම්පනගො ගණකාකාරකවාදි විනිවිච්ඡිතතා, ගොපෙන නික්කමිනාමා නික්කමිනාපනං මා, නි ඉමානෙත්ථ තිණි අබ්බාති; සමුට්ඨානාදීති අදිනාදනසදිසාති ඉදමපන දුක්කමෙදනතති.

සත්තම සික්කාපදං.

අරමෙ "උපරිපෙහාසකුටියා"ති උපරිඅවජ්ජනතතලාය විභුමිකුටියා මා නිභුමිකුටියා මා, පදගාජනෙ පන ඉම අසිපපතං කුටිං දසෙකකුං මජ්ඣිමගො පුරිසගො අසිසකට්ඨාති චුතතා, "ආහව්වසාදක"තති අරෙක විජ්ඣිතා පවෙසිතපාදකං. "අති නිසිදෙග්ගා"ති අතිගමිතා අජෙකාතතරිතා නිසිදෙග්ගා, භුමමෙත්ථ මා එතං උපසොගවචනං, මඤ්ඤා මා පිඨෙ මා නිසිදෙග්ගා මා නිපජෙත්ථගා මා නි අනෙත්ථ "අති"ති ඉදං පන පදසොගතෙත්ථ උපසග්ගමිතතමෙව, තසමා ගො හික්ඛු චුතතලකමිණංය වෙහසකුටියා සබ්බතතිමෙන පරිච්ඡෙදන යාව පමාණමජ්ඣිමගො පුරිසගො සබ්බගො ගෙට්ඨිමාති තුලාති සිසං න සට්ඨෙති එතතනං.

උච්චාය භූලානං උපරි ධර්මතෙ ආභවවපාදතෙ මඤ්ච වා පිණෙ වා නිසිදන්ති වා නිපජ්ජන්ති වා තස්ස අනුපබ්ජ්ජනිකාපදෙ චූහත නායෙත පටොගගණනාං පාවිතතියං.

සාවිජ්ජියං අඤ්ඤාතරං තිකච්චං ආරබ්භ උපරිවේගාසක්ඛුමියං ආභවවපාදතං මඤ්චං පිණං සහසා අභිනිසිදන්තභිනිපජ්ජනවන්ත්‍ර සම්මං පඤ්ඤාතතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණ්ඩතියං, තික පාවිතතියං, පුග්ගලිකෙ තිකදුක්ඛං, අතතතො වා විසංසිකස්ස වා සන්නතෙ විහාරෙ අවේගාසක්ඛුමියං සිත්ඝට්ටාය යථාචා භෙදා දබ්බසම්භාරාදීනං නික්ඛින්නතතා අපරිභොගං භොති, උපරිතලං වා පදරසඤ්චිතං සුධාදිපරික්ඛම්භතං වා, තත්ථ ආභවවපාදතෙ නිසිදන්තස්ස යො වෙ තස්මිං වේගාසභෙපි ආභවවපාදතෙ භිතො කිඤ්චි ගණ්ඨාති වා ලග්ගති වා යස්ස ව පටංගේ දින්නා භොති, පාදසිසාහං උපරි ආණ්ඩපවෙසිතා තත්ථ නිසිදන්තස්ස උමමතභාදිකඤ්ච අනාපතති; සංඛිකම්භාරො අසිසඝට්ටා වේගාසක්ඛුමි, භෙදා සපට්ඨොගං, අපමාණේදිගනන ආභවව පාදතෙ නිසිදන්තං වා නිපජ්ජනං වා'ති, ඉමංතෙත්ථ වතතාරි අභිතාති; සමුදායාදීති ඵලකලොමසදිසාතිති.

අධ්ම සික්කාපදං.

නවමෙ "මහලලක"නති සසාමිකං "විහාර"නති උලලිතතා වලිතතං. "සාවචාරකොසා"ති එත්ථ චාරකොසො නාම උක්ඛථ පරිවේජ්ජෙන පිඨිසංසාවස්ස සාමන්තා අධිකෙය්‍යගත්ථා පදෙ සො. "අග්ගලථතොයා"ති සකවාටකස්ස චාරබ්භිතස්ස නිව්වල භාවත්ථාය, කවාටඤ්චි ලක්ඛපරිවත්තතං විවරණකාලෙ භිතති ආභතති, පිද්ධනකාලෙ චාරබ්භිං, තෙත ආභතතෙත භිතති කමපති තතො මිත්තිකා වලති, වලිත්ථා සිපිලා වා භොති පතති වා තෙතොග භතවා "යාවචාරකොසා අග්ගලථතොයා"ති. තත්ථ කිඤ්චපි ඉදං නාමි කතතබ්බනති තෙව මාතිකාය ත පදහාජතෙ චූහතං, අච්ඡුප්පතතියං පත පුතපුතං ඡාද්දපසිපුතපුතං ලෙපාපෙසිති අධිකාරතො යාව චාරකොසො අග්ගලථතොය පුතපුතං ලිච්චිතබ්බො වා ලෙපාපෙතබ්බො වාති ඵවමිත්ථො දඨබ්බො. "ආලොකසංඝිපටිකම්මායා"ති එත්ථ ආලොකසංඝිති වාතපාතකවාටකා චූච්චනති, තෙ විවරණකාලෙ විදුජ්ජිමතමපි අතිරේකමපි භිතතිපාදෙසං පගරන්ති උපවායො පනත්ථ සබ්බ දිසාසු ලබ්භති, තස්මා සබ්බදිසාසු කවාටවිත්ථාරපමාණො මිකා සො ආලොකසංඝිපටිකම්මත්ථාය ලිච්චිතබ්බො වා ලෙපාපෙ

තබ්බො වානි අයමෙත්ථ අධිප්‍යායො, එවං ලෙපකමෙමි යං
 නතතබ්බං නං දංයොතිං ඉදං ත්ඨ ජදනෙ නතතබ්බං දංයොතුං
 “වහනිවජ්ඣනං”ති ආදිමංඝ. තත්ථ “වහනිවජ්ඣනං පටි
 ඝාය”නති ජදනං වහනිපරියායං, පරියායං වුච්චති පරිනෙඛ
 පො, පරිනෙඛපචයං වා පරිනෙඛපත්තං වා අධිවිචාරතබ්බනති
 අත්ථො. “අප්පහගිතො ඩිතොනා”ති අභරිතො ධිතොන “හරිත”
 නති වෙත්ථ සත්තබ්බසුද්ධදං පුබ්බණ්ණං; මුක්ඛමාසතිලකුලත්ථ
 අලංපුකුලාණති ආදි භද්දඤ්ච අපරණ්ණං අභිපෙපතං, යං තස්මිං
 ඛෙතොන වුත්තං න නාව සමපඡ්ඡති, වංගො පත පතිතො සමපඡ්ඡ
 යාති තමපි හරිතසබ්බකමපි ගමජ්ඡති, තස්මා තස්මිං ධර්මා අධිච
 භනොතා දුක්ඛවං ආපඡ්ඡති, අප්පහරිතො ධර්මා අධිචභනන
 යාපි අයං පරිවෙජ්ඣදො, පිඨිවංගො වා කුචාභාරදුට්ඨිකාය වා
 පංගො තිසිනොතා පුරිසො ජදනමුච්චට්ටියනොතන භිලොකො
 නොතා යස්මිං භුමිභාගෙ සිතං තික්ඛුං පංගොති යස්මිං ව සිනො
 තං උපරි තිසිනාතං තමෙව උලොකොනොතා පංගොති තස්මිං
 ධර්මබ්බං, තස්ම අනොතා අප්පහරිතෙපි ධර්මා න ලහති “තනො
 වෙ උත්තම”නති මනොත ජාදියමානෙ තිණ්ණං මනොතං පරි
 යාගෙන ජාදියමානෙ තිණ්ණං පරියායානං උපරි, ඉදංකසිලා
 ප්‍රධානි ජාදියමානෙ ඉදංකසිලාප්‍රධානිභාගණාය තිණ්ණපණ්ණං
 හි ජාදියමානෙ පණ්ණපණ්ණාය වෙව තිණ්ණවිසිභණ්ණාය ව
 පාවිතතියං.

කොසමිඛියං ජනනත්ථරං ආරබ්භ පුනපුනං ජාදපනලෙපා
 පතමිඤ්ඤමිං පඤ්ඤානං, -සාධාරණපඤ්ඤානති, අනාණතතිකං,
 තිත්තපාවිතතියං, උත්තකවතතිපරියායෙ අතිරේකසඤ්ඤිතො වෙ
 මිතිකාය වා දුක්ඛවං, ගෙනවණ්ණදිකරණෙ ව වහනිපරියායෙ
 වා උත්තකවතතිපරියායෙ වා ලෙණගුහාතිණකුට්ඨිකාදිපු අඤ්ඤ
 යාත්ථාය අත්තනො ධිතොන නාමරත්තං වාසාගාරං ධප්පතිං
 ගෙසොති අධිචභනනං උමමත්තකාදිකඤ්ච අනාපතති, මහලල
 කමිභාරතා, අත්තනො වාසාගාරතා, උත්තමං අධිචාරතති,
 ඉමානෙත්ථ තිණ්ණ අධිකාති; සමුච්චාරාදිති ඤ්ඤාපිතො වුත්ත
 නායනොවාති.

නවම මික්ඛාපදං.

දහමේ “ජානං සප්පාණං”නති සප්පාණං. එතනති දිත්තා
 වා පුත්තා වා ගෙන මෙතනව් ආකාරෙන ජානනොතා. ‘සිලෙඤ්ඤා
 වා සිලෙඤ්ඤාපෙය්‍ය වා’ති ගෙන උදකොත සංඝං වා සිලෙඤ්ඤා

අබමකමෙම අබමකමමසඤ්ඤානො වග්ගෙ භික්ඛුනිසංඝො දනො තිකපාවිතතියං, තථා වෙමතිකස්ස බමමකමමසඤ්ඤානො වාහි තව පාවිතතියාති, සමග්ගෙපි භික්ඛුනිසංඝෙ තපාසා භික්ඛුනිසංඝෙ අවධාරස්, සචෙ පන තං බමමකමෙ. භොසා, අබමකමෙ බමමකමමසඤ්ඤා සමග්ගං භික්ඛුනිසංඝං සමග්ගං බවදතීති ඉදං අවසානපදං සපෙඨා තෙතෙව නගෙත සංග්ගා දුක්ඛවාහි, "සමග්ගමයයා"ති ව චුතෙත අඤ්ඤං බමමං "බමමකමෙ"ති ව චුතෙත අභිගරුබමෙම භණ්ණායස්ස භණ්ණා අනියාදෙඨා අඤ්ඤංබමමං භණ්ණායස්ස දුක්ඛවමෙම, පනා තො බමමකමෙම බමමකමමසඤ්ඤා සමග්ගං භික්ඛුනිසංඝං සමග්ගං සඤ්ඤා බවදතී, ගරුබමමසාදිඋදෙසං දෙති, පටිපථස්ස පදං "ඔසාරෙති"ති වුට්ඨමානො ඔසාරෙති පඤ්ඤං පුට්ඨා කංචනං භික්ඛුනිනං සුඤ්ඤානානං අඤ්ඤායස්සථාය භණ්ණි සිකමානායස්ස සාමසණ්ඩාය වා භණ්ණි තස්ස උමමතතකාදිකඤ්ඤා අනාපතං, අසමමනා, භික්ඛුනිසා පටිසුඤ්ඤාපසම්පන්නානා, ඔවාද වසෙන අවධිගරුබමමභණ්ණානති, ඉමාතෙත්ථ තිණි අසිකාති, සමුට්ඨානාදිති පදසංඝා බමමසදිසානෙවාති.

පඨම සිකමාපදං.

දුතියෙ "බවසදයා"ති අවධිගරුබමෙමති වා අඤ්ඤානො වා බමමකම බවදනායස්ස සමමතස්සාපි පාවිතතියෙමි.

සාවච්ඡියං ආයසමනතං චුල්ලපත්ථං ආරබ්භ අත්ථබ්බතෙ පුරිසෙ බවදනවත්ථයමි පඤ්ඤානතං, අසාධාරණපඤ්ඤානති, අනාණ්ඩතියං, තිකපාවිතතියං, අනත්ථබ්බතෙ පුරිසෙ අත්ථබ්බතසඤ්ඤා නො වෙමතිකස්ස වා එකතො උපසම්පන්නං බවදනායස්ස ව දුක්ඛවං, පුරිමසිකමාපදෙ වීය උදෙසාදිකයෙන අනාපතති; අත්ථබ්බතාපුරිසනා, පටිසුඤ්ඤාපසම්පන්නානා, ඔවාදනානති, ඉමාතෙත්ථ තිණි අසිකාති; සමුට්ඨානාදිති පදසංඝා බමමසදිසානෙවාති.

දුතිය සිකමාපදං.

තතියෙ "භික්ඛුසුපස්සය"තති භික්ඛුනියා එකරතතං වසි තව්වාතමි. "බවාසදයා"ති ඉබ් ගරුබමෙමති බවදනායස්ස ව පාවිතතියං, සචෙ පන අසමතො භොති චෙ පාවිතතියාති, සචෙ පන පුරිසෙපි අත්ථබ්බතෙ බවදතී තිණි භොතති, සමමතස්ස පන රතතියං බවදනායස්ස චෙ එව භොතති, සමමතතායසිය ගරු බමමවාසාදිඋදෙසං පාවිතතියං තප්ථි, භිලානා"ති න සහෙතාති ඔවාදය වා සංවාසාය වා ගනතුං.

සංකේතප්‍ර ජබ්බග්ගියෙ භික්ඛු ආරබ්බ භික්ඛු තීරුපසංගං උප සංඛ්‍යමිත්තා ඔවදනවද්දුසමිං පඤ්ඤාතතං. "අඤ්ඤානු සමයා"ති අයමේත් අනුපාඤ්ඤාතති, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, තිකපාවිතතියං, අනුපසම්පන්නාය උපසම්පන්නසඤ්ඤිතො චෙම් තිකසං වා එකතො උපසම්පන්නං යෙන නොතචි ඉතරං අඤ්ඤාත ධම්මෙන ඔවදනායං ව දුක්ඛවා, සමයෙ අනුපසම්පන්නාය පුරිමසිකඛාපදෙ විස උද්දසාදිතයෙන ව අනාපතති; උපසංගුප්‍ර සමනං, පටිපුණ්ණ පසම්පන්නා, සමයානාපවා, ගරුධම්මෙති ඔවදනානති, ඉමානෙත් වතතාරි අභිතාති; සමුචාතාදිති පඨම කසිතසදිසාති, ඉදං පත කිරිං යොතිති.

නතිස සිකඛාපදං.

වතුත් "ආමිසසෙභු"ති විවරාදිතං අඤ්ඤාතරහෙභු, භික්ඛුති සමමනා භික්ඛු ඉධ අභිපෙතතා. "පාපිනාතිස"තති එව රුපෙ භික්ඛු අවණණකාමිතාය එවං හණන්තං පාවිතතිසං.

සාවජියං ජබ්බග්ගියෙ ආරබ්බ "ආමිසසෙභු ඔවදනති"ති හණනවද්දුසමිං පඤ්ඤාතතං, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, ධම්මකමෙ තිකපාවිතතියං, අධම්මකමෙව තිකදුක්ඛවා, අසමිතං අනුපසම්පන්නඤ්ච සමමතං වා අසමමතං වා එවං හණන්තං දුක්ඛවමෙව, තත් යො භික්ඛුභාලෙ සමමුතිං ලභිත්වා පුත සාමණේරභුමියං සණ්ඨිතො අයං සමමතො නාම අනුපසම්පන්නො, පකාසියා විවරාදිහෙභුඔවදනතං පත එවං හණන්තං උමිත්තතාදිතව අනාපතති; උපසම්පන්නා, ධම්මෙන ලබසමුතිනා, අනාමිසනතරනා, අවණණකාමනාය එවං හණනති, ඉමානෙත් වතතාරි අභිතාති; සමුචාතාදිති අදින්නාදනසදිසාති, ඉදං පත දුක්ඛවදනමෙවති.

වතුත් සිකඛාපදං.

පචම්ම සාවජියං අඤ්ඤාතරං භික්ඛු ආරබ්බ විවරදන වද්දුසමිං පඤ්ඤාතතං, සෙසකපාමිනො පනෙත් විවරපටිග්ග හණසිකඛාපදෙ වුත්තනයෙනෙව චෙදිතසෙධා, තත්භි භික්ඛු පටිග්ගාහනො, ඉධ භික්ඛුතිති, අයං විසෙසො සෙසං තාදිසම්

සංඛ්‍යා.

පඤ්චම සිකඛාපදං.

ජවෙයි “විවර” නම් නිවාසන පාරුපනු පහ. “සිබ්බයා වා සිබ්බාපෙසයා” යි එත් සඟවෙයි සිබ්බතතා සුචි පවෙසෙයා පවෙසෙයා නිගරණ පාවිතියං, සතකතනුවෙයි විජ්ඣනා සකි. නිගරණතා එකමෙව පාවිතියං, “සිබ්බා” යි වුනෙන පන සඟවෙයි සබ්බ සුචිකමිං නිට්ඨාපෙති ආණ්ඩකතා එකමෙව පාවිතියං, අප් යං එත් විවර කතනබ්බං සබ්බං තං තව භාරොති වුනෙන නිට්ඨාපෙති, තසා ආරපථෙ ආරපථෙ පාවිතියං, ආණ්ඩකතා එකමා වාස සබ්බසුලාභීපි, පුනපුනං ආණ්ඩතියං පන වතනබ්බමෙව තත්පි.

සාවතියං උදුසිනෙත්රං ආරබ්බ විවරසිබ්බතවනුසම් පඤ්ඤ තතං අසාධාරණපඤ්ඤතති, ආණ්ඩතියං, නිකපාවිතියං, ඤාති කාය අඤ්ඤාතිකපඤ්ඤිනො වා වෙමිතිකතා වා එකතො උප සම්පන්නාය සිබ්බතතා ව දුක්ඛවං, අඤ්ඤං එවිකාදිපරිකාරං, සිබ්බතතා ඤාතිකාය සික්ඛමානාසම්මණෙරිතඤ්ඤ විවරවෙයි සිබ්බතතා උම්මතකාදිතඤ්ඤ අනාපතති; අඤ්ඤාතිකාස භික්ඛුනියාසනාසනා, නිවාසනපාරුපනුපහනා, වුත්තලකම ණං සිබ්බනං සිබ්බාපනං, වානී, ඉමිනෙත්ර නිඤ් අභිතානි; සමු ට්ඨානාදීති සඤ්ඤරිතතසද්ධිසංනෙවාවානි.

ජවෙයි සික්ඛාසදං.

සතතමෙ “සංවිධායා” යි සංවිදුනිනො ගමනකාලෙ සංකෙතං නනොති අනෙත්ර. “එකමානමග්ග” නම් එකං අධානසඤ්ඤා මග්ගං එකතොවා අධානමග්ගං. “සමිඨමග්ගියො” යි සනෙත්ත සභිං ගතනබ්බො, සෙසං උත්තාතපදුත්තමෙව, අයං පනෙත්ර විනිවර්තයා:- අතපටියභූමියං සංවිදුනතතා සංවිදුනතපටිවයා තාව දුක්ඛවං, තත්ර ධර්මො භික්ඛුනී උපස්සං අතතරාලං ආසනසාලං තිත්ථිගසෙසව සෙසා අතපටියභූමි තත්ර ධර්මා සංවිදුනතතානි අනෙත්ර, සංවිදුනිනො පන අජ්ජ වා සෙව වානී නියමිතං කාලං විසංකෙතං අකනො වාරවිසංකෙතං පන මග්ග විසංකෙතං වා කනොපි භික්ඛුනියා සභිං ගට්ඨනතාය යාව ආස නතතාපි අඤ්ඤාසා මග්ග අයං ඉමියං උපවාදොති මනුසෙසති ධර්මං උපවාදං න ඔක්කමිති තාව අනාපතති, තං ඔක්කමතතාය පන පඨමපාදෙ දුක්ඛවං, දුතියපාදෙ පාවිතියං, ඉති සාමුප වාදොක්කමණගණනාය පාවිතියානි, අධ්මයොජනානිසානමෙ පන ආමෙ අසති අධ්මයොජනගණනාය පාවිතියං.

රමනා”හි එක් සමාරම්භයක සමාරම්භ, පරිශාදිතයෙකු තමා, ගිහිනා සමාරම්භය ගිහිසමාරම්භය, ගිහිකුසියා පරිපාවනතො පුළුබ් පඨමිතරංගෙවයං ගිහිකුසියා අප්ථාය ගිහිනා පරිශාදිත හතනා සද්ධනපවාරිතානං වා සනතකං තං ධර්මයා අඤ්ඤා ජානං භුඤ්ඤානසං පාවිතරියනති අප්ථා, තසද්ධි මො අප්ථා: කරණගණනාය, පරිශාදිතගණ පනසං දුක්ඛං.

රාජගහෙ දෙවදත්තං ආරම්භ ගිහිකුසියාපරිපාවිතං පිණ්ඩ පානං භුඤ්ඤානවිද්වත්ති පඤ්ඤාතනං “අඤ්ඤානු පුළුබ් ගිහිසමාරමනා”හි අයමෙත්ථ අනුපපඤ්ඤානති, අසාමාර්ග්‍යපඤ්ඤානති, අනාණතතිකං, එකමො උපසම්පන්නාය පරිපාවිතං භුඤ්ඤානසං අපරිපාවිතෙ පරිපාවිතසඤ්ඤානො උග්ගත්ථ මෙවගිහිකසං ව දුක්ඛං, උග්ගත්ථ අපරිපාවිතසඤ්ඤානො ගිහිසමාරම්භ පිණ්ඩ මානාසාමසණරාදිති පරිපාවිතෙ පඤ්චගොජනාති ධර්මයා අව සෙසෙ උමමහතකාදිතසද්ධි අනාපතති; ගිහිකුසියා පරිපාවිතං පරිපාවිතානාවජානනං, ගිහිසමාරම්භානාපවා, බුද්ධාදිතං අඤ්ඤාතරතා, නසං අප්ථාසරණනති ඉමානෙත්ථ පඤ්ඤා අගිනාති; සම්මුඛාතාදිති පඨමපාරාජකසද්ධිසාති, ඉදං පන පණ්ණ තතිවජං, ධීවිතනං, ධීවිදතනති.

නවමිසකපදං.

දසමෙ සමෙකාපි කපාමිසෙකා දුතියාතියතෙ වුත්තානසෙ තෙවි මෙදිතමෙකා, ඉදංගි සිකාපදං දුතිය අතියතෙන ව උපරි උපනසද්ධි වතුත්ථ සිකාපදෙන ව එකපරිමෙදං, අප්ප්පසනා විසෙත පන විසුං පඤ්ඤාතනති.

දසම සිකාපදං.

මධ්‍යදවගො පානිකො.

ගොජනවග්ගසං පඨමෙ “අතිලාගනනා”හි අභිගොජනවත්තනතුං සමිසෙත්ථ. “එකො”හි එකදෙව්ගිකො “ආවසථ පිණ්ණා”හි ඉමෙසානං වා එතතකානං වාති එකං පාසණ්ඩං වා එතතකමෙවාති එවං හතනං වා අනොදිසං සාලාදිසු යත්තත්ථ පුඤ්ඤානමෙති පඤ්ඤාතනං ගොජනං. “භුඤ්ඤානමෙති”හි එකතුලෙන වා නානාතුලෙති වා එකමො හුත්වා එකමෙ වා ධානො තානාධානෙසු වා අජ්ජ එකමෙ සෙව එකමිනති එවං අතියතෙ ධානෙ වා පඤ්ඤාතනො එකමෙ.

එතෙ ඵකදිවසමෙව් භුඤ්ජනබෙධා. “නනො ටෙ උත්තමි”නති දුතියදිවසතො පට්ඨාය තඤ්ච වා එතෙ අඤ්ඤායං වා එතෙ තෙසං සන්තතඤ්ච පටිගතතණ දුක්ඛං, අපේක්ඛාතොර අපේක්ඛා තොරො පාවිත්තියනති.

සාවජ්ජියං ජබ්බගගියෙ අාරබ්භ අනුමිසිත්වා අවසථපිණි භුඤ්ජනවිඤ්ඤායං පඤ්ඤාතං. “අභිලානනා”ති අයමෙත් අනුපපඤ්ඤාති, සාධාරණපඤ්ඤාති, අනාණතතිකං, තිත්තපාවි තතිසං, භිලානඤ්ඤා අභිලානසඤ්ඤාදිනො ටෙමතීකඤ්ඤා වා දුක්ඛං, භිලානඤ්ඤා භිලානසඤ්ඤාදිනො යොව සඤ්ඤා වා භුඤ්ජනි ගච්ඡන්තො වා අන්තරාමිගෙය ඵකදිවසං ගතවතො ඵකදිවසං පට්ඨාගච්ඡ නොනාපි අන්තරාමිගෙය ඵකදිවසං අගතො එතෙ ඵකදිවසං ගමිණාමිතිව භුඤ්ජනා නික්ඛන්තො කෙතව් උපද්දවෙන තිව තෙතනා බෙමිතා වා ඤ්ඤා ගච්ඡන්තො පුන ඵකදිවසං භුඤ්ජනි සඤ්ඤා වා සාමිකා නිමිත්තනා දෙනති යො වා භික්ඛුතං යෙව උද්දායං පඤ්ඤාතං ත යාවදත් පඤ්ඤාතං ධපෙතො වා පටි ගොජනාති අඤ්ඤා භුඤ්ජනි තඤ්ච උමිත්තතාදිනව අනා පතති; අවසථපිණිතා; අභිලානනා, අනුමිසිත්වා පටිගොජ නනති, ඉමානෙත් තිත්ත අභිකාති; සමුච්චානාදිති ඵලකලොමි සදිසානති.

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ “ගණ්ඨොජනෙ”ති ගණ්ඨො භොජනෙ, ඉධ ව “ගණ්ඨො”ති ව්‍යාපාරො වා තතුත්තරො වා භික්ඛු, තෙසං නිමි ත්තණ්ණො වා විඤ්ඤාතතිනො වා ලද්ධා ඔදනාදිනං පට්ඨනං භොජනං අඤ්ඤාතරගොජනෙති අපේ. තත්ථායං විනිව්ජ් යො:- සෙව හි කොච්ච ව්‍යාපාරො භික්ඛු උපසංඝමිත්වා යෙන කෙතව් ටෙව්වනෙන වා ගාසනනෙරෙන වා පඤ්චානං භොජනං කාමං ගහෙත්වා “ඔදනෙන නිමිත්තමි ඔදනං මෙ ගණ්ඨො”ති ආදිනං තෙයෙන නිමිත්තෙති, තෙ වෙ ඵව ඵකතො වා තාතතො වා නිමිත්තතා ඵකතො වා තාතතො වා ගතත්වා ඵකතොව ගණ්ඨනති පට්ඨං ඵකතො වා තාතතො වා භුඤ්ජනති ගණ්ඨොජනං කොති, පටිගතතණ්ණමෙව් ඵත්ථ පමාණං, සෙව ඔදනාදිනං කාමං ගහෙත්වා ඵකතො වා තාතතො වා විඤ්ඤාපෙත්වා ව ගතත්වා ව ඵකතොව ගණ්ඨනති ඵමිමිපි ගණ් ඨොජනමෙව, තඤ්ච දුට්ඨායං පි ඵවං පටිගතතණ්ණ දුක්ඛං, අපේක්ඛාතොර අපේක්ඛාතොරො පාවිත්තියං, භිලානසඤ්ඤාදිනං

පාදනංචි එළිපත්තා නසනෙකානි පිණ්ඩාය වරිතං අයං ගිලාන සමයො, අන්තකයිතානං පඤ්චමාසා ඉතරෙසං කතතිකමා සොති අයං විවරදුකසමයො, යද්ද සො විවරෙ කරියමානො කිඤ්චිදෙව විවරෙ කතතබ්බං කමිං කරොති අයං විවරකාර සමයො, යද්ද අධිසොජනමපි හතතුකාමො වා ගොති ගව්ඨති වා ගතො වා අයං අභ්වානගමනසමයො, තාවාහිරුතනසමයෙපි එසෙව නයො යද්ද ගොවරගාමෙ වතතාපරා හික්ඛු පිණ්ඩාය වරිතො න යාපෙතති අයං මහාසමයො, යද්ද සො කොපි පබ්බ ජිනො ගතෙතන නිමිතොති අයං සමණහත්තසමයො, එතෙසු සමයෙසු භුඤ්ජිතං වට්ටති

රාජගහෙ දෙවදත්තං ආරබ්භ විඤ්ඤපෙත්වා භුඤ්ජනවජ්ජුසමිං පඤ්ඤතතං “අඤ්ඤත්‍රුසමසා”ති අයමෙත්ථ සත්තවිධා අනුපප ඤ්ඤතති, අසාධාරණපඤ්ඤතති, අනාණහතිකං, තිකපාවිතතියං, න ගණගොජනෙ ගණගොජනසඤ්ඤිකං චෙමිතිකස්ස වා දුක්ඛං, න ගණගොජනසඤ්ඤිකං පන යෙව චෙතසො එකතො ගණනනති බහුතතං පිණ්ඩාය වරිතො එකතො භුඤ්ජ නතානං තිවිච්ඡතතාදීසු පඤ්ච භොජනාති යපෙත්වා සබ්බත්ථ උච්චතතාදීතඤ්ච අනාපතති ගණගොජනනා, සමසානාපො, අපේක්ඛාහරණනති, ඉමානෙත්ථ භික්ඛී අධිගාති: සමුද්ධානාදීති එළකලොමිසදිසානෙවාති.

දුතිය සික්ඛාපදං.

තතියෙ “පරමපරගොජනෙ”ති ගණගොජනෙ වුත්තනසෙ නෙව පඤ්චති භොජනෙති නිමිතතිකස්ස යෙන යෙන පරමං නිමිතතිතො තස්ස තස්ස භොජනතො උපපටිපාටියා වා අවික පෙපත්වා වා පරස්ස පරස්ස භොජනෙ, තසමා යො හිතත්‍රු පඤ්චසු සහබමිමිකෙසු අඤ්ඤතරස්ස මයහං හත්තපට්ඨාසං තුග්ගං දමමිති වා විකපෙමිති වා එවං සමමුඛා වා ඉත්ථතාමස්ස දමමිති වා විකපෙමිති වා එවං පරමමුඛා වා පරමනිමිතතනං අවික පෙත්වා පච්ඡා නිමිතතිතකුලෙ ලභිතිකතො එකසිත්ථපි අපේක්ඛාහරති පාවිතතියං, සමො වුත්තනසා එව.

වෙසාලියං සමබහුලෙ හික්ඛු ආරබ්භ අඤ්ඤත්‍රු නිමනතික ගොජනවජ්ජුසමිං පඤ්ඤතතං, “අඤ්ඤත්‍රු සමසා”ති අයමෙත්ථ නිවිධා අනුපපඤ්ඤතති, පරිවාපෙ පන විකප්පනමපි ගතෙත්වා වතස්සො අනුපපඤ්ඤතතියොති වුත්තං, අසාධාරණපඤ්ඤතති,

තනිතං, තිනපාචිතනිං, උනකචතතිපතනපුරෙ අතිරෙක සඤ්ඤිකං වෙමිනිකං වා දුක්ඛං, උනකසඤ්ඤිකං පන න පනෙණකත්ථාය පංථෙය්‍යත්ථාය වා පටිසත්තං තදත්ථාය පටිසත්ත සෙසකං වා ගමිනෙ වා පටිපාඨංගො ඤාතකපචාරිතානං වා දෙනතානං අත්තනො ඛනෙන ගණනතංගං උම්මතකාදිනඤ්චි අනාපතති; වුත්තලකම්ණපුච්ඡන්තා, අසෙසකතා, අපපටිපස සකඛගමනතා, අඤ්ඤාතකාදිතා, අතිරෙකපටිගතගණනති, ඉමංගත්ථ පඤ්ච අභිතාති; සමුට්ඨානාදිති සඤ්චරිතකදිසානෙ වාති.

විගුණව සිකිකාපදං.

පඤ්චමෙ “භුත්තාචි”ති භුත්තවා යෙන පඤ්චිතනං භොජ නානං සංසරමිත්තමපි අපෙක්ඛිතරිතං සො එවං වුච්චති “පචා ටිතො”ති “අසනං පඤ්ඤායති භොජනං පඤ්ඤායති හත්ථපාසෙ ධීතො අභිහරති පටිකෙකපො පඤ්ඤායති”ති එවං පාලියං වුත්ත පඤ්චභිහවසෙත කතපචාරණං කතපටිකෙකපොති අනෙත්ථ, තත්ථ යස්මි “අසනං පඤ්ඤායති”ති ඉමිනා විප්පකතභොජනො පචාරිතොති වුත්තො, යො ව විප්පකතභොජනො තෙන කිඤ්ච භුත්තං කිඤ්චි අභුත්තං යඤ්ච භුත්තං තං සකියාය “භුත්තාචි”ති සඛිං ගවුත්ති, තස්මි “භුත්තාචි”ති වචනෙන විසුං කිඤ්චි අත්ථ සිද්ධිං න පස්ස මි, “චිරතතතිරතනං”ති ආදීපු පන චිරතතාදි වචනං විශ පචාරිතපදස්ස පචාරිතභාවෙන බ්‍යඤ්ජනසිලිට්ඨතාය වෙතං වුත්තතති වෙදිතඛිං. පචාරණවෙගපු පන “අසනං පඤ්ඤායති”ති විප්පකතභොජනං දිස්සති, තං භුඤ්ජමානො වෙස පුග්ගප්පො භොතිති අනෙත්ථ, “භොජනං පඤ්ඤායති”ති පචාරණ පකොතකං භොජනං දිස්සති, ඔදනාදිනඤ්චි අඤ්ඤාතරං පටිකකිපි තඛිං. භොජනං භොතිති අනෙත්ථ, “හත්ථපාසෙ ධීතො”ති පචා රණපකොතකඤ්ච භොජනං ගණනිත්ථා දයකො අඛන්තෙය්‍ය හත්ථපාසෙ ඔකාසෙ ධීතො භොතිති අනෙත්ථ, “අභිහරති”ති සෙං වෙ දයකො තස්ස තං භොජනං කාසෙන අභිසංහරතිති අනෙත්ථ. “පටිකෙකපො පඤ්ඤායති”ති පටිකෙකපො දිස්සති, තං වෙ අභිහවං සෙං භික්ඛු කාසෙන වා වාචාය වා පටිකකිපතිති අනෙත්ථ, එවං පඤ්චිතනං අභිතානං වසෙන පචාරිතො භොති, නත්තං විනිවුත්තො:— “අසනං”ති ආදීපු තාව යඤ්ච අස්සාති, යඤ්ච භොජනං හත්ථපාසෙ ධීතෙන අභිහවං පටිකකිපති, තං ඔදනො භුමමාසො යත්තු මිවුත්ථ මංසනති ඉමෙසං අඤ්ඤාතර

මෙම වෙදිහසිම, තත් “මදනො” නාම සාලි විති යවො
 ගොසුමො කඛු වරකො කුදුසකොති ඉමෙසං සත්තතනං
 ධර්මාදිතං තණ්හිලෙ ගණනා ගතතං පමාමාති වා යාගං පමා
 මාති වා යං කිසුදි සකාය පවත්තු, සච උණකං වා සිතලා වා
 භුක්ඛන්තානං භොජනකාලෙ ගතිත ගතිතථානෙ ඔපි පඤ්ඤායති
 මදනො හොති, පමාරණං ජනෙති යො පන පායාසො වා අමිල
 යාගු වා උඛිතතො ඔහාරිතමිත්තා අබ්බුණ්ඨා සත්තා හොති
 ආවිජ්ඣාති පිටිතුං සා සත්තා ගතෙත්ත ගතිනොකාසෙපි ඔපි
 න පඤ්ඤායති, පමාරණං න ජනෙති, සච පන උසුමාය විගතාය
 සත්තායං ගච්ඡති, ඔපිං දසෙසති, පුන පමාරණං ජනෙති, පුණ්ණ
 තනුකභාගො න රතවති, සචෙපි බහුපරාණඵලකළිරෙපනිපිතියා
 මුට්ඨිමිත්තාපි තණ්හිලා පකඛිතතා හොත්ති, භොජනකාලෙ වෙ
 ඔපි පඤ්ඤායති පමාරණං ජනෙති, අයාගුතෙ තිමිත්තතෙ ‘යාගං
 දසෙසමා’ති ගතෙත උදකකඤ්ජකඛිරාදිති ආකිරිතා ‘යාගං
 ගණ්ඨා’ති දෙනති, කිසුදොපි තනුකා හොති පමාරණං ජනෙති
 යෙව, සච පන පකකට්ඨිතෙසු උදකාදිසු පකඛිපිතා පවිතා
 දෙනති, යාගුසංගහමෙව ගච්ඡති, සච යාගුයාපි සාසපමිත්තමපි
 මච්ඡමංසමණං වා තකාරං වා පකඛිතතං හොති, පමාරණං
 ජනෙති, ථපෙතා සානුලොමානං වුත්තමඤ්ඤානං තණ්හිලෙ
 අඤ්ඤාති වෙථතණ්හිලාදිති වා කන්දමුලඵලෙති වා යෙති කෙතිවි
 කතහත්තං පමාරණං න ජනෙති, “කුමාසො” නාම යවෙති
 නතො, අඤ්ඤාති පන මුත්තාදිති කතකුමාසො පමාරණං න
 ජනෙති, ‘සත්තු’ නාම සත්තධර්මාදිති ගජ්ජා කතො අත්ත
 මසො බරපාකගජ්ජානං විතිතං තණ්හිලෙ කොට්ටවා කත
 වුණ්ණමපි කුණ්ඩකමපි සත්තුසංගහමෙව ගච්ඡති, සමපාකගජ්ජ
 තානං පන ආතපසුකතානං කුණ්ඩකං වා යෙ කෙවි තණ්හිලා වා
 ලාජා වා ලාජෙති කතහත්තසත්තුආදිති වා න පමාරෙතති, මච්ඡ
 මංසෙසු සච යාගං පිවත්තසා යාගුසිත්ථමිත්තානෙව වෙ මච්ඡ
 ඛිණ්ඩාති වා මංසමණාති වා ඵකහාජනෙ වා තාතාහාජනෙ වා
 දෙනති, තාති වෙ අබාදෙනතා අඤ්ඤං පමාරණපහොතකං
 යං කිසුදි පටිකපති, න පමාරෙති, තතො ඵකං බාදිතං, ඵකං
 ගතෙත්ත වා පතෙත වා හොති, සච අඤ්ඤං පටිකපති පමාරෙති,
 වෙපි බාදිතාති හොත්ති මුණෙ යාසපමිත්තමපි අවසිට්ඨං තත්ථි
 සචෙපි අඤ්ඤං පටිකපති න පමාරෙති, යො පන අකපපියං
 මංසං කුලුදුසකෙවජ්ජකමඋත්තරිමිත්තසාමමාදොවතසාදිතරා
 පියාදිති කිඛිත්තං අකපපියහොජතකඤ්ඤා අඤ්ඤං කපපියං වා
 අකපපියං වා බාදෙනතා පටිකපති න පමාරෙති, ඵං සඤ්ඤ

අසනාති යඤ්චි භොජනං හත්ථපාසෙ සිනෙත අභිභවං පටික්ඛි පනෙතා පචාරණං ජනෙති තං ඤාතො ඉද්දති යථා ආපජ්ජති නග්ග ජානනත්ථං අයං විනිවර්තො චෙදිතබ්බො.

“අසනං භොජනං” යි එත්ථ තාව යෙත එකසිත්ථවි අපේක්ඛා භවං භොති සො යචෙ පනතමුබ්බතෙත්ථ යත්ථ කත්ථි භොජනෙ සති සාපෙකෙතො ව අඤ්ඤං චුත්තලක්ඛණං භොජනං පටික්ඛිපති පචාරෙති, යචෙ පන තිරපෙකතො භොති, යං පනතාදිසු අව සිට්ඨං තං ත ව අපේක්ඛාහරිතුකාමො අඤ්ඤාසු වා දාතුකාමො අඤ්ඤාසු වා ගතො හුඤ්ඤිතුකාමො සො පටික්ඛිපනෙතා’පි ත පචාරෙති “හත්ථපාසෙ සිනෙත” යි එත්ථ පන යචෙ පන භික්ඛු තිසිනෙතො භොති ආසනග්ග පච්ඡිමනග්ග පට්ඨාය යචෙ සිනො පණ්ණිනං අනාතො පට්ඨාය යචෙ නිපනොතො යෙන පසෙකන නිපනොතො තග්ග පාරිමනතො පට්ඨාය දයකග්ග නිසිත්තග්ග වා සිතග්ග වා නිපසත්තග්ග වා ධපෙතො පසාරිතහත්ථං යං ආසනනතරං අභිගං තග්ග ඔරිමිනෙතන පරිච්ඡිද්දිතො අඤ්ඤා තෙසෙහතෙත්ථ හත්ථපාසොති චෙදිතබ්බො, තසමිං ධතො අභි භවං පටික්ඛිපනතෙසෙව පචාරණං භොති න තතොපරං. “අභි භරති” යි හත්ථපාසබ්බතනෙර සිනො ගහණත්ථං උපනාමෙති, යචෙ පන අනනතරතිසිනෙතා’පි භික්ඛු හත්ථ වා ආධාරකෙ වා සීතපනතං අනභිහරිතො’ව ගතතං ගණ්ණපා’ති වදති තං පටික්ඛි පතො පචාරණං තත්ථි, ගතතපච්ඡිං ආනෙතො පුරතො භුමියං ධපෙතො එවං චුත්තෙ’පි එසෙව තගො, ඊසකං පන උඤ්චිතො අපනාමෙතො වා ගණ්ණපා’ති චුත්තෙ පටික්ඛිපතො පචාරණං භොති, ගතතපච්ඡිං ගතෙතො පරිවිසත්තග්ග අඤ්ඤා අහං ධාරෙ ග්ගාමිති ගතිතමිත්තමෙ’ව කරොති පරිචෙසකො යෙව පන තං ධාරෙති තග්ගා සා අභිභවා’ව භොති, තතො දාතුකාමිත්තාය ගණ්ණනතං පටික්ඛිපනතග්ග පචාරණං භොති, යචෙ පන පරිචෙස කෙන පුට්ඨමිත්තාව භොති, ඉතරො’ව තං ධාරෙති, තතො දාතු කාමිත්තාය ගණ්ණනතං පටික්ඛිපනතග්ග පචාරණං ත භොති, කවචත්තං උඤ්චෙව පන භොති, විත්තං සමිහාරෙ’පි පටික්ඛි පනෙතො පචාරෙති යෙව අනනතරග්ග දියමානෙ ඉතරො පනතං පිදහති අඤ්ඤාසු අභිභවං නාම පටික්ඛිතතං භොති තග්ගා පචාරණං තත්ථි. “පටිකෙකපො” යි එත්ථ වාචාය අභිභවෙ පටි කෙකපො ත රුහති, කායෙන අභිභවං පන අභිගුලිවලතාදිතා කායවිකාරෙන වා අලං මා දෙහිති ආදිතා වච්චිකාරෙන වා පටික්ඛිපතො පචාරණං භොති, එතො සමංසකං රහං අභිභරති

රසං පටිගණකථාං වදති තං සුඛං පටික්ඛිපතො පචාරණානන්ති මංසරසනති වුතෙත පන පටික්ඛිපතො පචාරණං හොති, ඉමං ගණකථාං වුතෙත පන හොති යෙව, මංසං පිපුං කන්ධා මංස රසං තති වුතෙතං පි සෙව සාසපමෙතමපි මංසබන්ධං අති පටික්ඛි පතො පචාරණං හොති, සෙව තති වට්ඨති, වංසකළිරපතසාදිති මිසෙසන්ධා මච්ඡමංසං පවනති තං ගහෙත්වා කළිරසුපං ගණකප්පනසබ්බඤ්ඤානං ගණකථාං වදති එවමපි න පචාරෙති, කසමා? අපචාරණාරහස්ස නාමෙන වුතතත්තා, මච්ඡමංසබ්බඤ්ඤානති වා ඉමං ගණකථාං වා වුතෙත පන පචාරෙති, අයමෙත්ථ සබ්බෙසා, වින්දායො පන සමන්තපාසාදිසායං වුතෙතා ගමනා දිපු පන යස්මිං ඉරියාපටෙ පචාරෙති තං අකොපෙනොතෙ'ව භුඤ්ජතබ්බං.

“අනතිරිතතං”ති න අතිරිතතං න අධිකතති අන්තො, පන කපටියකතාදිති සත්තති විනයකම්මාකාරෙති අකතං වා ගිලානස්ස අනතිතං වා හොති, තසමා පදභාජනෙ “අකපටිය කතං”ති අදිවුතතං තත්ථ යං එලං වා කඤ්චුලාදිං වා පඤ්චති සම්මතපෙට්ඨි කපටියං අකතං සඤ්ච අකපටියමංසං වා අකපටිය හොජ්ඣං වා එතං අකපටියං නාම, තං අකපටියං අලමෙතං සබ්බතති එවං අතිරිතතං කතං අකපටියකතනති වෙදිතබ්බං. “අපටිග්ගතිතං කතං”ති භික්ඛුනා අපටිග්ගතිතං යෙව පුරිමෙන යෙන අතිරිතතං කතං “අනුචාරිතකතං”ති කපටියං කාරෙත්තුං ආගතෙන භික්ඛුනා ඊසකමපි අනුක්ඛිතතං වා අනපනාමිතං වා කතං. “අගන්තපාසෙස සිත කතං”ති කපටියං කාරෙත්තුං ආගතස්ස ගන්තපාසතො බති සිතෙන කතං. “අභුතතාපිනා කතං”ති යො අතිරිතතං කමරාති තෙන පචාරණපහොනතං හොජ්ඣං අභු තෙනත කතං. “භුතතාපිනා පචාරිතෙන ආසනා වුට්ඨිතෙන කතං”ති ඉදං උතතානමෙව. “අලමෙතං සබ්බං”ති අවුතතනති වච්ඡෙදං කන්ධා එවං අවුතතං හොති, ඉති ඉමෙති සත්තති විනය කම්මාකාරෙති යං අතිරිතතං කපටියං අකතං, සඤ්ච පන න ගිලානාතිරිතතං, තදුගෙමපි අනතිරිතතං, අතිරිතතං පන තස්සෙව පටිපක්ඛනසෙත වෙදිතබ්බං. අපිච්ඡත්ථ “භුතතාපිනා කතං හොති”ති අනතමිසො අනනතර්කිසිත්තස්ස පත්තතො එකමපි සිත්ථං වා මංසගිරං වා බාදිත්වා කතමපි භුතතාපිනා කතං හොති, යො පාසොව එවං භුතතාපි පචාරිතො නිසිදති යෙව සො උපකංචිතිපි කාලෙ අභිතථං පිණ්ඩං භික්ඛුනා උපතිතං කපටියං කාත්තුං ලහති, සෙව පන තස්මිං කපටියෙ කතෙ භුඤ්ජ

තත්ත්වය අඤ්ඤාං ආමිසං ආකිරනති, තං සො පුත ඝාතං න උගති,
 යං හි අතතං තං කාතමිමං, යෙන ච අතතං තෙන ච කාතමිම
 නති චූතතං, තඤ්ඤාං තඤ්ඤාං භාජනෙ කරියමානෙ පඨමිකතෙන
 සද්ධිං කතං භොතිති තං කාතං න චචටති, අඤ්ඤාමිං පත
 භාජනෙ තෙන වා අඤ්ඤාත වා කාතං චචටති එවං කතං
 පඨමිකතෙන මිසිතිවාපි භුඤ්ඤාං චචටති, න භෙවලඤ්ඤා තත්ත්වය,
 යෙන පත කතං තං ධර්මවාදී අඤ්ඤාසමපි පවාරිතාතං භුඤ්ඤාං
 චචටති, යථා පත අතතෙන මිසං න භොති, එවං මුඛඤ්ඤා
 භාජනඤ්ඤා පුද්ධං කතං භුඤ්ඤාමිමං, හිලාතාතිරිතතං පත න
 භෙවලං හිලාතත්ත්වය භුතතාවශෙසමෙව. අප ජායා යං කිඤ්ඤා
 හිලාතං උද්දිග්ග අපථ වා යෙව වා යද වා ඉච්ඡති තද බාදි
 යාති'ති ආගමං තං සමිමං හිලාතාතිරිතත්ත්වය වෙදිතමිමං.
 "බාදගිසං වා භොජගිසං වා'ති යං කිඤ්ඤා යාවකාලිකං,
 "බාදෙසා වා භුඤ්ඤාසා වා පාවිතගිසං"ති එතථ චූතත
 නයෙන පවාරිතත්ත්වය අතතිරිතතං යං කිඤ්ඤා ආමිසං අපේක්ෂාකර
 ණ්ණ්ණං පටිග්ගණ්ණං ගහණ්ණං දුක්ඛං, අපේක්ෂාකාරෙ
 අපේක්ෂාකාරෙ පාවිතගිසං.

යාවජ්ජිතං සමිමසුලෙ හිකුට්ඨා ආරම්භ අඤ්ඤාත භුඤ්ඤාතවද්ධ
 මිමං පඤ්ඤාතතං, "අනිගිජ්ජතං"ති අගමෙතථ අනුපපඤ්ඤාතති,
 අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, නිකපාවිතගිසං, යාමි
 කාලිකාදිති අසාධාරණ්ණං ගහණ්ණං කිරාමිසාති අපේක්ෂාකරණො
 ච දුක්ඛං, තථා අතිරිතෙන අතතිරිතතසඤ්ඤාතො වෙව වෙමි
 තිකත්ත්වං ව, අතිරිතතසඤ්ඤාතො පත අතිරිතතං කාරාපේක්ෂා
 භුඤ්ඤායාමිති ගහණ්ණතත්ත්වය අඤ්ඤායාතථාග ගහණ්ණතත්ත්වය යාමි
 කාලිකාදිති තෙසං අනුඤ්ඤාත පරිභොගවශෙන කිරාමිසාති පරි
 භුඤ්ඤාතත්ත්වය උච්චතතනාදිතඤ්ඤාත අනාපතති; පවාටිතතාවො
 ආමිසත්ත්වය අනිගිජ්ජතනා, කාලෙන අපේක්ෂාකරණතති, ඉමා
 තෙතථ තිණි අභිතාති; සමුච්චානාදිති පඨමිකසිතසද්ධිතෙනව,
 ඉදං පත කිරිසාතිරිතතති.

පඤ්ඤාමි සිකුට්ඨාපදං.

ජමෙ "අනිගිජ්ජිතං පවාටෙසා"ති අතිගරිතො 'තද හිකුට්ඨ
 බාද වා භුඤ්ඤා වා'ති එවං පවාටෙසා. "ජාන"ති පුත්තා වා
 දිග්ගා වා තත්ත්වය පවාරිතත්ත්වය පවාරිතතාවං ජානෙනා "ආසාද
 නාපෙක්ෂා"ති ආසාදතං වෙදිතං මොක්ෂකරණතාවං අපේක්ෂා

මානෝ. "භූතාත්මයං පාචිතනියං"හි එනම් අභිභූතයෙහි තාව දුක්ඛත්වං, සමෙප්පසා තං ගණිතාති, පුන අභිභූතකයා දුක්ඛත්වං තත්මං පභ භුක්ඛන්තො අභිභූතකයා තස්ස අප්පඤ්ඤායෙහි අප්පඤ්ඤායෙහි දුක්ඛත්වං, හොප්තපරිඤ්ඤායෙහි පාවිතනියං.

සාමනේයං අඤ්ඤාතරං හික්ඛුං අරබ්භ අනතිරික්ඛනා හොප්තො අභිභව්තුං පමාරණවත්තමං පඤ්ඤාතතං, අසාධාරණ පඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, පමාරිතො පමාරිතසඤ්ඤාතො පාවිතනියං, වෙමතිකයා යාමකාලිකාදිති අභාරජාය අභිභවනකයා තෙසඤ්ඤා පටිග්ගහණඅප්පඤ්ඤායෙහි අපමාරිතො ව පමාරිත සඤ්ඤාතො වෙමතිකයා ව දුක්ඛත්වං, අපමාරිතසඤ්ඤාතයා පන යො ව අතිරික්ඛනං කාරාපෙත්වා දෙති, කාරාපෙත්වා වා භුක්ඛන්තියා දෙති, යො වා අඤ්ඤාතයා තාය හරන්තො ගප්ථාති'ති දෙති, යෙ ව යාමකාලිකාදිති සති පච්චයෙ පරිභුක්ඛන්තියා දෙති, තස්ස උච්චතතකාදිතඤ්ඤා අනාපතති; පමාරිතතා, පමාරිතසඤ්ඤාතා, ආසාදනාපෙක්ඛනා, අනතිරික්ඛනා අභිභව්තුං පමාරණතා, හොප්තපරිඤ්ඤායෙහි තති, ඉමානෙත්ථ පඤ්ඤා අභිභාති, සමුට්ඨා නාදිති අදිනනාදිතසදිසාති, ඉදං පන දුක්ඛවේදනතති.

ජට්ඨ සික්ඛාපදා.

සත්තමෙ "විකාලෙ"හි විගතෙ කාලෙ මජ්ඣනිකාති කක්ඛිතතො යාව අරුණ්ණමතා'ති අභිප්පායො, තස්මා ජො හික්ඛු එතත්මං අනතරෙ යං තික්ඛු වනමුලථලං උපාදය අමං වා පක්ඛං වා අමිසසංඛෙපගතං බාදනියං වා හොප්තියං වා අප්පඤ්ඤාතරණත්වං පටිග්ගහණතාති, තස්ස පටිග්ගහණෙ දුක්ඛත්වං, අප්පඤ්ඤායෙහි අප්පඤ්ඤායෙහි පාවිතනියං.

රාජගහෙ සත්තරසවහනියෙ හික්ඛු අරබ්භ විකාලෙ හොප්තවත්තමං පඤ්ඤාතතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, තික පාවිතනියං, යාමකාලිකාදිතං අභාරජාය පටිග්ගහණ අප්පඤ්ඤායෙහි කාලෙ විකාලසඤ්ඤාතො වෙමතිකාදිතඤ්ඤා දුක්ඛත්වං, කාල කාලසඤ්ඤාතයා යාමකාලිකාදිති සති පච්චයෙ පරිභුක්ඛනකයා උච්චතතකාදිතඤ්ඤා අනාපතති, "අනුරාකාමි හික්ඛවෙ රොමජ්ඣ කයා රොමජං නව හික්ඛවෙ ඛති මුඛවාරා නිහරිත්වා අප්පඤ්ඤා හරිතබ්බං"ති අනුඤ්ඤාතතයෙන රොමජ්ඣකයා'පි අනාපතති; විකාලතා, යාමකාලිකතා, අප්පඤ්ඤාතරණතා, ඉමානෙත්ථ තිස්ස අභිභාති, සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිසාති.

සත්තම සික්ඛාපදා.

[illegible]

සාවකියං ආයසවතං බෙලට්ඨිසිසං ආරබ්භ සන්තිධිකාරක
 භෝජනවත්තුසමිං පඤ්ඤාතං, සාධාරණපඤ්ඤාතා, අනාණකතං,
 තිකපාවතියං, සත්තාහතාලිකාවජ්ජිතානං පන ආහාරථොග
 පටිග්ගහණ අජේයාහාරෙ ව දුක්ඛං, යථා වෙතාති ආහාර
 ථොග න කප්පන්ති, එවං සාවකාලිකාදිති සංඝට්ඨානිපි, වුත්ත
 ඥෙනං “සාවකාලිකෙන නිකමෙව සාවකාලිකං නදත්තු පටිග්ග
 තිතං භාලෙ කප්පති විකාලෙ න කප්පතිති” ආදි තස්මා සච්චි
 තං තං තෙන තෙන සද්ධිං සංඝට්ඨං ලාභි, සමෙ අසමිත්තාරසං
 වා තොති සුඛොතං වා යථා ඉතරෙත සංඝඥාත පඤ්ඤාත
 අත්තතො කාලානුරූපෙන පරිභුඤ්ඤාං මට්ටනි, සමෙ පන සමිත්
 තාරසං වා තොති දුඛොතං වා ත මට්ටනි, යාවකාලිකදිති අත්ත
 තා සද්ධිං සමිත්තාරසාති තිණ්පි යාමිකාලිකාදිති අත්තතො

සංඝායං උපනෙති, යාමිකාලිකාදිපාඨං පි සත්තාගතාලිකාදිති අත්ත
 නො සංඝායං උපනෙති, සත්තාගතාලිකං යාවජ්චිකමෙව අත්ත
 නො සංඝායං උපනෙති, තසමිං තෙන තදසු පටිග්ගතිතෙන සමිං
 තදසු පටිග්ගතිතං වා පුරෙ පටිග්ගතිතං මා යාවජ්චිකං සත්තාග-
 තාපති, එත පටිග්ගතිතෙන ජාතං, තිහපටිග්ගතිතෙන පඤ්චානං
 පෙතං සත්තාග පටිග්ගතිතෙන තදෙතව කපතීති වෙදිතබ්බං,
 තසමා ගෙව හි “සත්තාගතාලිකෙන හික්ඛවෙ යාවජ්චිකං තදසු
 පටිග්ගතිත”න්ති අවනිතා “පටිග්ගතිතං සත්තාගං කපතී”ති
 වුත්තං. කාලයාමිසත්තාගාතිකකමෙසු වෙත් ව්කාලගොජන
 සන්තිසිගෙයජ්ඣිකාපදං වගෙන ආපත්තියො වෙදිතබ්බං
 ඉමෙසු පන වතුසු කාලිකෙසු යාවකාලිකං යාමිකාලිකන්ති ඉද-
 මෙව වයං අනෙතා වුත්තෙව සන්තිසිකාරඤ්චිකොති, සත්තාග
 තාලිකං යාවජ්චිකඤ්චි අසප්පියකුටියං තික්ඛිපිතුං වට්ඨති,
 සන්තිසිමිති ත ජනෙති, අසප්පියකුටියං අනෙතා වුත්තෙව පන
 තෙන සද්ධිං ඉතරවයං තදසු පටිග්ගතිතමිති ත වට්ඨති, මුඛ
 සන්තිසි තාමි ගොති, මිතාපට්ඨරියං පන “අනෙතා වුත්තං ගොති”
 ති වුත්තං. තත් වාමමිතතමෙව තාතාකරණං ආපත්ති පන
 දුක්ඛවා එව, තත් අසප්පියකුටි තාමි සබ්බස්ස වා උපසම්පන්න
 වුත්තලස්ස වා සත්තාගං වසන්තාය කතගෙහං, තත් සහගෙසා
 පනොතෙන පදෙසෙ වුත්තං යාවකාලිකඤ්චි යාමිකාලිකඤ්චි
 සබ්බිකා වා උපසම්පන්නවුත්තලස්ස වා සත්තාගං අනෙතා වුත්තං
 තාමි ගොති, තත් පක්ඛං අනෙතා පක්ඛං තාමි, යත් කත්ථි
 පන සං පක්ඛං යාමි පක්ඛං තාමි තං සබ්බං අනෙත්ඛාගර
 නිසං, තෙන තෙන සද්ධිං සංසම්මම්ඨි තග්ගතිකමෙව, සබ්බං
 අමත්ඛාගරන්තස්ස දුක්ඛවා, තසමා අනෙතා වුත්තඅනෙතාපක්ඛ
 ථිගෙසාචන්තං ගගචතා වතගොසා කප්පියකුටියො අනුඤ්ඤාතා
 තාසං විනිවිජ්ඣො සමන්තපාසාදිකායං වුත්තො. යත් පනෙතා
 න සන්ති තත් අනුපසම්පන්නස්ස සත්තාගං කත්ථා පරිභුඤ්ඤා
 වට්ඨති, යාමි පක්ඛමිති පුන පාතං වට්ඨති, අසන්තිසිකාරගෙ
 සන්තිසිකාරතසඤ්ඤාදිතො වෙමතිකස්ස ම දුක්ඛවා, අසන්තිසි
 කාරතසඤ්ඤාදිතො යාවකාලිකාදිති තික්ඛි තිදතින්තා සතං සකං
 කාලං අනාභිකතමිත්වා යාවජ්චිකං සද්ධි සති පට්ඨයෙ පරිභුඤ්ඤා
 නාගස්ස උමිතතකාදිතඤ්චි අනාපත්ති, ආශිසං, සන්තිසිතාපො,
 කස්ස අප්පොභාගරණන්ති, ඉමෙනෙත් තික්ඛි අබ්බාති; සමුට්ඨානා
 දිති එළකලොමිතදිසාතෙවන්ති

අවධිම සික්ඛාපදං.

තවමෙ "පණිනගොපනානි"හි පණිනසංඝවර්ණි සත්ත
 බිඤ්ඤාතිබ්බන්තානි හොපනානි,, සරාති ආපඤ්ඤාසුත්තොරොපා
 ආපඤ්ඤාරොපානි වුවවති, එවිමිධාපි පණිනසංඝවර්ණි හොපනානි
 පණින හොපනානි, යෙහි පත පණිතෙහි සංඝවර්ණි තානි පණින
 හොපනානිහි වුවවතති තෙසං පහෙදදග්ගන්තං "සෙසංපීදං
 සප්පි නිවසින"තති ආදිමාන. තත් 'සප්පි' ආදීති හෙතර්සික්ඛා
 පදෙ වුත්තලක්ඛණෙනෙව වෙදිතබ්බානි, මච්ඡාදිසු පත සබ්බා'පි
 ඔදනොති වුත්තලක්ඛණො මච්ඡා මච්ඡා යෙව, යෙසං පත
 මංසං කප්පති තෙසං මංසඤ්ච ඩිරදධිති ව ඉධ අධිපොතානි,
 "එවරුපානි පණිනගොපනානි"හි යාති එතෙහි සප්පිආදීති,
 සංඝවර්ණනා පණිනගොපනානිහි වුවවතති තරුපානි පණින
 හොපනානි. "අභිලානො"හි යසා තානි විනාපි එසු හොති,
 'අනතනො අක්කාස විඤ්ඤාපෙති,"හි එත් පත සො අභිලානො
 සුඛානි සප්පිආදීති හෙතර්සාය විඤ්ඤාපෙති සො මහානාමි
 සික්ඛාපදෙන කාරෙතබ්බො, මච්ඡාදීති වත්තාර විඤ්ඤාපෙනො
 සුපොදනවිඤ්ඤානියො කාරෙතබ්බො, සප්පිආදීති සංඝවර්ණොප
 නානි විඤ්ඤාපෙනො ඉමිනා කාරෙතබ්බො, තත්‍රායං විනිවර්
 යො:- සප්පිනා භතතං දෙහි, සප්පි ආකිරිතා දෙහි, සප්පිමසා
 කං කතා දෙහි, සඤ්ච සප්පිනා දෙහි, සප්පිඤ්ච භතතඤ්ච දෙහි'හි
 එවං විඤ්ඤාපෙනානා තාව විඤ්ඤානියො දුක්ඛාවං, පරික්ඛානණ
 දුක්ඛාවං, අපේක්ඛානාපර අපේක්ඛානාපර පාවිතානි, 'සප්පිභතතං
 දෙහි'හි වුත්තෙත පත යතො සාලිභතතං විය සප්පිභතතං තාම
 නප්පි තසො සුපොදනවිඤ්ඤානියො දුක්ඛාවංමෙව හොති සප්පි
 පත 'සප්පිනාභතතං දෙහි'හි වුත්තෙත භතතං දතා සප්පි කතා
 භුඤ්ජාති'හි නවතිතබ්බොදීති වා කප්පියභණ්ඩං වා දෙති ඉමිනා
 ගහෙතා භුඤ්ජාති'හි යථාචක්ඛණමෙව, හොසප්පිනා භතතං දෙහි
 හි වුත්තෙත පත හොසප්පි වා දෙතු තසො අසති පුරිමිතයෙන
 නවතිතාදීති වා යාපි යෙව වා දෙතු ඉතො සප්පිනා භුඤ්ජාතිහි,
 යථාචක්ඛණමෙව, සප්පි පත හොසප්පිනා යාපිතො ආර්ක්කසප්පි
 ආදීති දෙති, විසංඛිකතං, එවං හි සති අඤ්ඤා යාපිතෙන අඤ්ඤා
 දිත්තං තාම හොති තසො අනාපතති. එසත්තෙයං 'ආර්ක්කසප්පි
 නා දෙහි'හි ආදිසුපි, 'කප්පියසප්පිනා දෙහි'හි වුත්තෙත අකප්පින
 ගප්පිනා දෙති, විසංඛිකතමෙව, 'අකප්පියසප්පිනා දෙහි'හි වුත්තෙත
 අකප්පියසප්පිනා'ව දෙති, පරික්ඛානණ'පි දුක්ඛාව
 මෙව, ඉමිනා තයෙන සබ්බපදෙසු විනිවර්යො වෙදිතබ්බො
 සප්පි පත සබ්බබ්බිපි සප්පිආදීති එඝවර්ණන වා නානායානෙ වා

විඤ්ඤාපෙත්වා පටිලඬං එකතො සමතිත්තරං කඛා තතො
 ධුසංගෙන එකතිත්ථමපි අපෙක්ඛාගරති නව පාවිත්තියාති.

සාවච්ඡයං ඡබ්බග්ගියෙ අරබ්භ පඤ්ඤාභෞර්තවිඤ්ඤානති
 චන්ද්‍රිකමිං පඤ්ඤාතො, “අභිලාශො”ති අයමෙත් අනුප්පඤ්ඤානති
 අසාධාරණපඤ්ඤානති, අණානිතතිනං, තික්ඛාවිතතියං, ශිලාතස්ස
 අභිලාභසඤ්ඤාදිනො වෙමතිකස්සච දුක්ඛං, ශිලාතසඤ්ඤාය
 ශිලාතකාමෙව විඤ්ඤාපෙත්වා අභිලාභස්ස භුඤ්ජතො ශිලාතස්ස
 සෙසසෙ ඤාතනපචාරිතයානතො අඤ්ඤාස්සත්ථාය වා විඤ්ඤාතො
 අත්තතො ධනෙන ගතිනෙ උමමනකාදිතඤ්ඤා අනාපතති;
 පණ්ණාශොජනනා, අභිලාභනා, භනවිඤ්ඤානතිසා පටිලාශො
 අපෙක්ඛාගරණාති, ඉමානෙත් චතතාරි අඛාති; අධ්‍යානසමු
 ධ්‍යානං, සිරියා, නොසඤ්ඤා විමොක්ඛං අවිතතං, පණ්ණානති
 චජ්ජං, කායකමිං, චිච්ඡමං, තිච්ඡතං, තිවෙදනනති.

නවමසිකඛාපදං.

දසමෙ “අදිනාන”නති කායෙන වා කායපටිබ්බද්ධන වා,
 ගණිතනාස්ස ගත්ථපාසෙ ඵළා කායකායපටිබ්බතිස්සග්ගියානං
 අඤ්ඤාතරොන න දිනහං, අපටිග්ගතිතසංස්සතං නාමිං අපටිග්ග
 ගිතසඤ්ඤාති භික්ඛුනො අත්තතො සත්තකමපි අපෙක්ඛාගරිතුං න
 චට්ඨති; පටිග්ගතිතං අත්තමසො විස්සාසිකසත්තකමපි චට්ඨති,
 තස්ස ලක්ඛණං වුත්තවිපල්ලාසෙන වෙදිතබ්බං සථෙ හි යො
 කොචි අනුපසම්පන්නො අත්තමසො තීරච්ඡානො’පි භික්ඛුස්ස වා
 භික්ඛුතියා මා ගත්ථපාසෙ ධිතො කායාදිතං අඤ්ඤාතරොන දෙති
 තඤ්ඤාති භික්ඛුතො යෙන කෙතච සරීරාවගචෙන වා තප්පටිබ්බවෙන
 වා සංහාරිමෙන ව අත්තමසො මඤ්ඤාතො’පි ධාරොතුං සමත්තො
 ව අත්තමසො අත්තථජාතකරුතනිපණ්ණානො’පි සුවිසං පරාමිධම්
 මිත්තොනො’පි පටිග්ගතිතං පටිග්ගතිතමිව ගොති, පටිබ්බාපටිබ්බං
 භාම ඉධ නපි, යමපි තඤ්ඤාතරණියා දියමානං නාසිකාය අක
 ලලතො වා මුලෙන පටිග්ගණාති සබ්බං චට්ඨති, අංගොගමිතන
 මෙව හි එත් පමාණං, පුබ්බාංගොගෙ ව සති පච්ඡා තිද්දායනාස්ස
 පනෙන දිනනමපි ගත්ථපාසෙ සති පටිග්ගතිතමිව ගොති, යමපි
 පනෙන පටිග්ගණිකාමිති නිසිතනාස්සච ගත්ථ පතති, චට්ඨති
 ගෙව. අභිගවහාරනතො පතීතං රජමපි චට්ඨති, තත්ථ සීත
 නිසිතනතිපත්තානං පචාරණසිකඛාපදෙ වුත්තනගෙනෙව ගත්ථ
 පාසො වෙදිතබ්බො. සථෙ පන දායකපටිග්ගාසනෙසු එකො
 ආකාසෙ ගොති එකො භූමියං, භූමිමධ්‍යං ව සිසෙන ආකාසමධ්

සහ වී කප්පනි, දැනුම වා ගතෙතො වා පසාරිතගතං යං අතනන
නරං අබ්ගං නසං ඔරිමිනෙතන සන්ධාසපපමාණං පරිවිජ්ඣි
තබ්බං සචේපි එතො කුප්පෙ ගොති එතො කුප්පෙව, එතො
වා රුකෙති එතො පඨවීයං චුක්ඛනගතෙව සන්ධාසපපමාණං
පරිවිජ්ඣිතබ්බං. සඤ්චිතං ධර්මං සචේපි චෙ තසො වා සාමිකණ්ණ
යං ඔප්පිමිතො පුරිසො උක්ඛිපිතො සකෙකාති එවිරුපං භාරං පච්ඡ
වෙතනා හික්ඛුතො හුමියං ධර්මතනන්තං ආරොපෙනති උක්ඛි
පිතො වා හික්ඛුතො පසාරිතගතන්තං එකදෙසෙනාපි ධර්මතනන්තං,
තං පරිග්ගහිතමෙව නොති යමජන පිණ්ඩාය වර්තනස්ස පනෙන
රජං පතති, තං අපරිග්ගහිතමෙව නොති, තසො පරිග්ගහෙතොව
හික්ඛා ගණිතබ්බං, අපරිග්ගහෙතොව ගණිතතසං විනයදුක්ඛතං,
තං පන පුත පරිග්ගහෙතොව කුසුමානසං අනාපතති, සචේපන
පරිග්ගහෙතොව දෙපා'ති චුතෙත වචනං අසුභං වා අනාදිසුභං වා
හික්ඛං දෙනති සෙව, විනය දුක්ඛතං මුච්චති. පුත පරිග්ගහෙතො
අසුභං හික්ඛා පරිග්ගහෙතබ්බං, සචේපනොවං තෙනා තෙනා
රජං පානෙති න සකකා ගොති හික්ඛං ගතෙතො, අසුපසවංතන
සං දසාමි'ති සුචරිතෙතන ආලොකං කතො ගණිතො වච්චති,
තං අසුපසවංතනසං දතො පුත තෙන දිනනං වා තසං විසං
සෙත වා පරිග්ගහෙතොව කුසුමං වච්චති, අසුපසවංතනසං
දිසු යං යං ධාතෙතො වච්චති, සචේපනං වා පනෙන වා පතති තං
පරිග්ගහෙතබ්බං, අබ්ගලොකං පරිග්ගහිතතමෙව, පනනනම්පි
චොච්ඡිනතෙසු අනතරා න ගතෙතබ්බං, උග්ගහිතතං නාමි
ගොති, තං පච්ඡා පරිග්ගහිතම්පි න වච්චති, යමජන භෙසජරං
වා මුලප්පං වා මිත්තාදිතං අන්තං ගතෙතො ජායන්තං වා එලිති
සංඛං උක්ඛිපිතො ගච්ඡති තෙනා යං ඉච්ඡති තං සුත පරිග්ග
හෙතො පරිකුසුමං වච්චති, යො පන තන්ත ජායන්තම්පි
සංඛාය වා වලලියා වා ගතෙතො වාලෙති තසං තෙනා ලඛි
ප්පං න වච්චති දුරුපමිණ්ණදුක්ඛතබ්බං ආපජති අසුභස්ස තං
වච්චති, එලලිකං වා පන අපසායිතං වා ආලම්බිතං වා න
වච්චති, පරිග්ගහෙතො ධර්මතෙ යං අසුභං අංකුරාදි උපපජති,
පරිග්ගහිතතමෙව, තං යාව හි ගන්තො මුතෙත නිරපෙක්ඛං න
ගොති නිරපෙක්ඛතාය වා ගන්තො න මුච්චති තාව න පරිග්ග
හණං විජහති, අගමන්තං සංඛෙපො, වින්තරො පන සමනත
පාසාදිතං චුතෙනා.

“මුච්චාර”නති ගලනාදිතං, මුච්චෙන වා හි පච්චං නොතු
නාසිතාය වා; ගලෙන අපෙක්ඛාගරණිතාය සබ්බම්පි තං මුච්චාරං
පච්චෙසිතමෙව ගොති. “ආනාර”නති යං කිසුම් භාවනාදිතං වා

සාමකාලිකයා වා සත්තාගතාලිකයා වා යාවජ්විකයා වා සබ්බං ගෙන. අපේක්ෂාගරණීයත්තා ආභාරොති වුවහි. තත් සබ්බමපි බිඤ්ඤා වා බිඤ්ඤානුලොමං වා තාලනාදිකෙරපකසලබුද්ධලාභි කුමන්ත්රණි පුත්තප්පතිපුත්තප්ප ඵලාලකසංඛාතං තපිවිධං මහාඵල ඤෙච්ච අපරණ්ණඤ්ච යඤ්චඤ්ඤමපි චතමුලපත්තපුප්ඵලාදි ආභාරත්ථං ඵරති තං සබ්බං යාව මජ්ඣන්තිකාලොකාව පරි භුඤ්ජතබ්බතො යාවකාලිකයා නාම, අච්චපාතං ජලවුපාතං වොච පාතං මොචපාතං මධුපාතං මුද්දිකපාතං සාලකපාතං ඵාරුසක පාතනති ඉමාති අභ්වපාතාති, යාති ච තෙසං අනුලොමාති වෙතතතිනතිනිකමාතුපුබ්බකපිත්තකාසමකරවිඤ්ඤිනුදාන ඵලපා නාති ඵතාති සබ්බාති අනුපසම්පන්නාති සිතොදනෙ වා ඉද්දිච්චා කතාති අදිච්චපාතාති වා යාව රත්තියා පවිජ්මං සාමං නිදහිත්වා පරිභුඤ්ජතබ්බතො යාමකාලිකයා නාම, අච්චසෙසපුපි අනුඤ්ඤාතඵලපත්තපුප්ඵලපෙසු ඵසෙව නගො, සප්පිඤ්ඤි පඤ්ච ගෙසජ්ජාති සත්තාගං නිදහිත්වා පරිභුඤ්ජතබ්බතො සත්තාග කාලිකයා නාම, ඉදං පත යාවකාලිකාදිත්තයං කාලවිච්චුත්ත ඤ්ච උදකං ඔපෙත්වා අච්චසෙසමුලප්පාදි යං නෙව බාදනීයත්ථං ත ගොජ්ජිසත්ථං ඵරති තං යාවජ්වං නිදහිත්වා සති පච්චගෙ පරි භුඤ්ජතබ්බතො යාවජ්විකයා නාම. “ආගතරසයා”ති පච්චගෙසය. “අඤ්ඤානු උදකදනනපොතා”ති ඉදං අනාභාරොපි උදකෙ ආභාරසඤ්ඤාය දනනපොතෙ ව මුඛවාරං ආගවං ඉදන්ති සඤ්ඤාය කුක්කුච්චායත්තාතං කුක්කුච්චවිනොදනත්ථං වුත්තං උදකඤ්ඤි ගථාසුඛං පාඤ්ඤා දනනකච්චඤ්ච දනනපොතපරිගො ගෙන පරිභුඤ්ජතුං වට්ඨති, ඔපෙත්වා පත ඉදං වයං අච්චසෙසං අපේක්ෂාගරණත්ථාය පටිගගණිතො ගගණෙ දුක්ඛවං, අපේක්ෂා ගාරෙ අපේක්ෂාගාරෙ පාවිත්තියං, සෙවපි දනනකච්චරෙසා අපා නනතඤ්ඤා අපත්තා පටිසති පාවිත්තියමෙව.

වෙසාලියං අඤ්ඤාතරං හික්ඛුං ආරබ්භ අදිත්තං ආභාරං ආග රණවිඤ්ඤායං පඤ්ඤාත්තං; “අඤ්ඤානු උදකදනනපොතා”ති අග මෙත්ථ අනුපපඤ්ඤාත්ති, සාධාරණපඤ්ඤානති, අනාගතතිකං, තික පාවිත්තියං, පටිගගතිතකෙ අපටිගගතිතසඤ්ඤිතො වෙච්චිකඤ්ඤා වා දුක්ඛවං, පටිගගතිතසඤ්ඤිතං, උදකදනනපොතෙ චතතාරි මහාවිකපාති සති පච්චගෙ අසති කප්පියකාරකෙ සාමං ගගෙත්තා පරිභුඤ්ජතඤ්ඤා, උච්චත්තකාදිනඤ්ච, අනාපත්ති, ඵත්ථ දුක්ඛ වෙවපි අභවිත්තොපි කප්පියකාරකො අසත්තපොතෙව ගෙවි තිසිති, ජොකාය අසති සුක්ඛදාරං ක්කාපෙත්වා තඤ්ඤා අසති අලලදාරං.

රාකකයෝ ජිනිකුම්බි කාතුං මහතිකපාය ව පඨවිං බණිකුම්බි විට්ඨති, ඉදංවන වතුකුම්බි මහාවිකටං කාලොදිසං නාම, සපදට්ඨකකණ්ණෙයෙව සාමං ගණෙනුං විට්ඨති, අඤ්ඤාදු පටිග්ගා ගාපෙතා පටිගුඤ්ඤිතබ්බං, අපටිගගතිනාකනා, අනිත්තඤ්ඤාගනා, බුමාදිඅබ්බාසාපිකාගාපො, අපෙක්ඛාගරණනති, ඉමං නෙත්ථ වත්තාරි අබ්බාති, සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිසාතිති.

දසමසිකඛාපදං

ගොජනවග්ගො වතුපෙතා.

අවෙලකවග්ගස්ස පඨමෙ එතෙසං අවෙලකාදිතං අඤ්ඤාතිත්ථි යානං යං කිඤ්චි ආමිසං එකපග්ගාගෙන දෙනතස්ස එකං පාවි තතියං, අවට්ඨිජ්ඣා, අවට්ඨිජ්ඣා දෙනතස්ස පග්ගාගෙ පග්ගාගෙ පාවිතතියං.

වෙසාලියං ආයසවනතං ආනන්දං ආරබ්භ පරිබ්බාජිකාය වෙ පුච්චෙ දහවත්ථසමිං පඤ්ඤාතතං, අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතියං, තිකපාවිතතියං උදකදනතපොතං දෙනතස්ස අතිත්ථි සෙ තිත්ථිසඤ්ඤාදිසෙ වෙමිතිකස්ස ව දුක්ඛවං, අතිත්ථිසෙ අතිත්ථිස සඤ්ඤාදිසෙ අනුපසම්පන්නත දුපෙතතස්ස තෙසං සත්තිකෙ ගාජනං කිකම්පිතා ඉදං ගණනපා'ති ගණනතස්ස තෙසං වා නිකම්පතගාජතෙ දෙනතස්ස බාහිරාලෙපං දෙනතස්ස උමමිතත කාදිතඤ්ච අනාපනති; අඤ්ඤාතිත්ථිසනා, අනිත්තඤ්ඤාගනා, අපෙක්ඛාගරණියං අපෙක්ඛාගරණපාය සගප්ඨා අනිකතිතත ගාජතෙ දුතතති' ඉමංනෙත්ථ තිණි අබ්බාති; සමුට්ඨානාදිති එළ කලොමසදිසාතිති.

පඨමසිකඛාපදං.

දුතියෙ "දුපෙතො වා අදුපෙතො වා"ති යං කිඤ්චි ආමිසං දුපෙතො වා න දුපෙතො වා. "උග්ගසාරෙය්‍යා"ති මාතුගාමෙක සඤ්චිං ගසනකිලනරගොතිසජ්ජාදිති කතතුකාමො ගව්ඨාති ආදි ති වත්ථි උග්ගසාරෙය්‍ය. "එතදෙව"ති එතං අනාචාරමෙව පච්චයං කරිතා න අඤ්ඤං පතිරූපං කාරණං. "පාවිතතිය"තති උග්ගසාරකමිතෙත තාව දුක්ඛවං, යදු පතස්ස සෙසං දස්සනුපචාරං වා සවණ්ණපචාරං වා එකෙත පාදෙන විජ්ඣති අපරං දුක්ඛවං, දුතියෙන විජ්ඣතෙත පාවිතතියං, එත්ථ ව දස්සනුපචාරස්ස අපෙක්ඛා,

කාලෙ එතා වාදහතත්තමාණං, තථා සවණ්ණපචාරයා, සචෙ
පන අනතරා කුඛ්ඛිචාරපාකාරාදයො කොතති, තෙති අනතරිත
භාසො සෙව උපචාරාතිකකමො.

සාමන්තියං උපනන්දං ආරබ්භ උයොසාජනවත්තියමිං පඤ්ඤා
තතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, උයොසාජනාණතියකාය සාණතතියං,
තිකපාවිතතියං අනුපසෙවනො තිකදුක්ඛවා, උභිත්තමපි කලී
සාසනාචාරවතෙ දුක්ඛවමෙව, උභො එකතො ත යාපෙකාමා'ති
එවමිදිති පටිපටකාරණෙති උයොසාජනායා උමත්තකාදී
තඤ්ච අතාපතති; අනාචාරං ආචරිතුකාමනා, තදත්තමෙව
උපසම්පන්නායා උයොසාජනා, එවං උයොසාජනායා උපචාරා
තිකතමොති, ඉමානෙත්ත තිති අඛ්‍යාති; සමුට්ඨාතාදීති අදිත්තා
දුක්ඛදිසාති.

දුතිසම්භවපදං

තතිතෙ සහ උභොති ජනෙතිති සමොසාජනං තත්මිං සමො
ජනෙ, අපථා සමොසාජනෙති සමොසෙ, රාගපරිත්තවිකපුරිසයා
ති ඉති සොසො, ඉතිසො ව පුරිසො, තෙනෙවයා පදභාජනෙ
ඉති චෙව භොති පුරිසො වාති ආදි වුත්තං “අනුපබ්ඡ නිසර්ථ
සමපෙසසා”ති අනුපටිපිත්තා නිසිදෙයා, යං උ යමිං කුලෙ සයති
සරං තයා මහාවතුයාලාදිසු කතයා මහලලකයා පිටිසංකාව
භො ගත්තපාසං විජගිත්තං අනොසා සයතයා ආසනො ථානෙ
වුද්දකයා වා චෙමිජඛං අතිසත්තමිත්තා නිසිදෙයාති අනෙත්තං, එවං
නිසිත්තයා පාවිතතියං.

සාමන්තියං උපනන්දං ආරබ්භ අනුපබ්ඡ නිසර්ථතවත්තියමිං
පඤ්ඤාතතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතියං, තිකපාවිතතියං,
අසනතිසරෙ සයතිසරසඤ්ඤිතො චෙමිතිකයා වා දුක්ඛවා,
න සයතිසරසඤ්ඤිත්තං, වුත්තලකණං පදෙසං අතතිකමිත්තං
නිසිත්තයා, තිකවුත්තං දුතිසෙසෙ සති, උභොසු නිකවතෙතසු වා.
චිතරාගෙසු වා නිසිදතයා, උමත්තකාදීතඤ්ච අතාපතති,
අවිනරාගපසම්පන්නායා සත්තතිකතා සයතිසරතා, දුති
සෙසෙ තිකවුත්තො අභාසො, අනුපබ්ඡ නිසිදනනති, ඉමි තෙත්ත
වත්තාරි අඛ්‍යාති; සමුට්ඨාතාදීති පඨමපාරාජික සදිසාති.

තතිස සම්භවපදං.

වහන්සේ පවමානි සාවනියං උපතන්දං ආරබ්භ පටිච්ඡන්තා
සතෙ ව රතො ව තිසර්කවච්ඡුසමිං පඤ්ඤාතතානි, සාධාරණ
පඤ්ඤාතතියො, එතෙසමිති සමුට්ඨානාදිති පඨමපාරාජිකසද්ධිසා
නෙව, සෙසො කථානසො අනියතවග්ගෙ වුත්තනතෙයනෙව චෙදි
තෙසමිති.

වතුන්පඤ්චමසිකතාපදානි.

ජලෙඨ "නිමිනනිනො"ති පවත්තං භොජනානං අඤ්ඤා
තරෙත තිමිනනිනො. "සහනොනා සමානො"ති තෙනෙව නිමි
නනිතහනෙතත සහනොනා සමානො "සන්තං භික්ඛුං අනා
පුච්ඡා"ති අනොනා උපමාරසීමාය දස්සනුපමාරෙ තික්ඛුං දිස්වා යං
සකතා භොති පකතිවචනෙන ආපුච්ඡිතං තාදිසං අහං ඉත්ථන්තා
මස්ස සරං ගව්ජාමිති වා වාරිත්තං ආපර්ජාමිති වා ඊදිසෙත වච
නෙන අනාපුච්ඡිතා- පුරෙ භතනං පච්ජාගතනං නති යෙන
හතෙතත නිමිනනිනො තස්මිං භුතෙත වා අභුතෙත වා, "කුලෙසු
වාදිත්තං ආපමර්ජයා"ති යස්මිං කුලෙ නිමිනනිනො තතො
අඤ්ඤාති කුලාති පටිසෙය්‍ය "අඤ්ඤානු සමසා පාවිතතිස"නති
සවෙ සො භික්ඛු වුත්තලකකණං දුට්ඨමපි සමයං ඔපෙත්වා අවිති
චිතෙත මජ්ඣනනිනො අඤ්ඤස්ස කුලං පටිත්ති, අඨස්ස සරුපවා
රොක්කමෙන දුක්ඛං, පඨමපාදෙන උමමාරං අනික්කමිත්තස්ස
අපරමපි දුක්ඛං, දුතියවාදෙන අනික්කමිතෙ පාවිතතියං.

රාජගහෙ උපතන්දං ආරබ්භ වාරිත්තාපර්ජනවච්ඡුසමිං පඤ්ඤා
තතං, සන්තං භික්ඛුං අනාපුච්ඡා පුරෙ භතනං පච්ජාගතනං
අඤ්ඤානු සමසාති අයමෙත්ථ වතුබ්බිධා අනුපපඤ්ඤාතති, සාධාරණ
පඤ්ඤාතති, අනාණතතිනං, තික්කපාවිතතියං අනිමිනනිනො නිමි
නනිතසඤ්ඤියං වෙමතිකස්ස වා දුක්ඛං අනිමිනනිතසඤ්ඤියං
සමයෙ සන්තං භික්ඛුං ආපුච්ඡිතා අසන්තං අනාපුච්ඡිතා පටි
සත්වා අඤ්ඤස්ස සරෙත වා සරුපමාරෙන වා මග්ගො භොති
තෙන ගව්ජනො, අත්තරාරාමභික්ඛුණුපස්සයතිත්ථසෙය්‍යපටි
ක්කමතහතතියසරාති ගව්ජනො ආපදපු, උමමත්තනාදිතව
අනාපතති පඤ්චනං තොජනානං අඤ්ඤාතරෙන නිමිනනන
සාදිසනං, සන්තං භික්ඛුං අනාපුච්ඡා, හතනිසසරෙනො
අඤ්ඤස්ස සරපමවෙණං, මජ්ඣනනිතානාතික්කමො, සමයස්ස
වා ආපදනං වා අහමෙති, ඉමිතෙත්ථ පඤ්ච අබ්භාති, ස ට්ඨා
තාදිති පඨමකතිතසද්ධිසාති, ඉදං පත තිට්ඨාතිට්ඨිතති.

ජර්මකතාපදං.

සත්‍යයේ “වාතුමාසපච්චයපචාරණ” නි වහ්නාරො මංසෙ
තිලානපච්චයපචාරණ, සබ්බං චෙතං චිත්තවිසේකන චූතතං, අයං
පනෙත් අනෙත් වාතුමාසපච්චයපචාරණං භොතු චූතපචාරණ
වා තිච්චපචාරණං වා සබ්බාපි සාදිතබ්බා. අද්දති මෙ රොගො
නාපීති න පටික්ඛිපිතබ්බා රොගෙ පත සති විඤ්ඤපෙසසාමීති
අභිවාසෙතබ්බා “නසො ඔව උත්තරිං සාදිසෙසො” නි එත්
සචෙ තත් රතතීති වා ගෙසජ්ජති වා පරිච්ඡෙදෙ කතො
හොති එතතනායෙව රතතියො එතතතාති ච ගෙසජ්ජාති
විඤ්ඤපෙතබ්බාතීති අප් තතො රතතීපරියන්තතො වා ගෙසජ්ජ
පරියන්තතො වා උත්තරිං, නගෙසජ්ජකරණීයෙ වා ගෙසජ්ජං,
අඤ්ඤකෙසජ්ජකරණීයෙ වා අඤ්ඤං ගෙසජ්ජං විඤ්ඤපෙතතසා
පාටිතතියං.

සෙක්කසු ජබ්බගහියෙ අාරබ්බ ගෙසජ්ජවිඤ්ඤපනචිත්තමිං
පඤ්ඤාතතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, තික පාටිතතියං.
න තතුතතරිං තතුතතරිසඤ්ඤිතො චෙට්ඨතිකසා වා දුක්ඛතං.
න තතුතතරිං න තතුතතරිසඤ්ඤිතො, යෙහි ගෙසජ්ජති
පචාරිතො තතො අපඤ්ඤති වා අධිකතරෙහි අනෙත් සති,
සාසු ව රතතීසු පචාරිතො තා අතිතකම්මිත්වා පි අනෙත් සති යථා
භූතං ආවික්ඛිත්වා විඤ්ඤපෙතතසා, යෙ ව ඤ්ඤාන වා චූත්තලිත
පචාරණං පචාරිතෙ වා අපරියන්තපචාරණං පචාරිතෙ වා
අඤ්ඤාසා වා අන්තං අතතො වා ඛිනෙන විඤ්ඤපෙනති
තෙසං, උම්මතතසාදිතඤ්ඤ, අනාපතති, සබ්බපචාරණං, නසො
ගෙසජ්ජවිඤ්ඤාතති, අභිලානනා, පටිසංඝාතාතික්ඛතමාති; ඉමා
නෙත් වතතරි අභිගාති සමුට්ඨානාදිති සඤ්ඤරිතතසදීසාති'ති.

සත්‍යම සික්ඛාපදං.

අට්ඨමෙ ‘උස්සුතන’නති සතඋයොගං භාමිතො නික්ඛන්ත
නති අනෙත්, “සෙත”නති වාතුරභිතිං, ‘අඤ්ඤානු නාමාරූපපච්ච
සා’ති පඨාරූපෙ කාරණෙ අසති කෙවලං දසානන්තං ගච්ඡතො
පදෙ පදෙ දුක්ඛතං, දසානුපචාරෙ එත්වා පසානො පාටිතතියං.
දසානුපචාරො නාම යත් සිතො පසාති තං පත මිජ්ජිත්වා
චූතපුත්තං පසානො පසොගෙ පසොගෙ පාටිතතියං.

සාවජ්ජිං ජබ්බගහියෙ අාරබ්බ ගෙසං දසානචිත්තමිං
පඤ්ඤාතතං “අඤ්ඤානු නාමාරූපපච්චසා,,ති අගමෙත් අනුසා
ඤ්ඤාතති; සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, තිකපාටිතතියං,

හප්පිආදිසු එකමෙකං දහ්‍යතං ගමනෙන චිත්තතයෙනෙව දුක්ඛං, තථා අනුයුතෙන උය්‍යතතසඤ්ඤිතොවෙව චෙම්භි කායං ව දුක්ඛං අනුයුතතසඤ්ඤිතො, ආරාමෙ ධර්මා අතත නො සිතොකාසං ආගතං පටිපථං ආගච්ඡන්තඤ්ඤි පස්සන්තො, තථා රූපපච්චයෙ, ආපදසු, උම්මත්තකාදිනඤ්ඤි අනාපතති. උය්‍යතතයෙනං, දහ්‍යන්තථාය ගමනං, අනුඤ්ඤානායකායකො අඤ්ඤානු දහ්‍යන්තං, නථා රූපපච්චයෙය්‍ය ආපදය වා අනාපවා ති, ඉමානෙත්ථ වත්තාරි අභිනාති; සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදි භාති, ඉදං පත ලොකවජ්ජං අකුසලවිතතං තිවෙදනතති.

අට්ඨමසිකඛාපදං.

තවමෙ “නානො ගව උතනදි”තති තීරත්තතො උතනරිං වතුත්ථිවසෙ අත්ථංගතෙ සුරිසෙ තෙනාය තිට්ඨතු වා නිසිදතු වා සයතු වා සචෙපි ආකාසෙ ඉඨියා කිඤ්ඤි ඉරියාපථං කපෙපතු පාවතතියමෙව.

සාවජියං ජබ්බග්ගියෙ ආරබ්භ අතිරෙකතීරත්තං සෙ නාය වසතවජ්ජග්ගිං පඤ්ඤාතතං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණ තතිනං, තිකපාවිතතියං, උතනතීරතෙන අතිරෙක සඤ්ඤි තො චෙම්භිකායං වා දුක්ඛං උතනකසඤ්ඤිග්ග; තතියාය රත්තියා පුරාරුණා නික්ඛමෙත්වා පුත වසතො, ගිලානග්ග වා ගිලානකරණියෙන වා වසතො පරිසෙකාය රුඛාය සෙතාය කෙතවි පලිබ්බග්ග, ආපදසු, උම්මත්තකාදිනඤ්ඤි අනාපතති. තීර තතාතිත්තමො, ගෙණාය සුරිසග්ග අත්ථවිතමො, ගිලානතා දිනං අනාපවා’ති ඉමානෙත්ථ තිඤ්ඤි අභිනාති. සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිතානෙවාති.

නවමසිකඛාපදං.

දහමෙ උග්ගන්තියා උග්ගන්තියා එත්ථ සුජ්ඣන්තිති උසෙය්‍යාධිකං, සම්පහාරවිඨානසෙසතං නාමං බලග්ග අග්ගං ජාතතති එත්ථාති බලග්ගං, බලගණතවිඨානතති අත්ථො සෙතාය ව්‍යුහං— ගෙණා ව්‍යුහං, සෙතාතිවෙසග්ගසතං නාමං, අතිකග්ග දහ්‍යතං— අතික දහ්‍යන්තං, අතිකං නාම වාදසපුරිසෙය්‍ය හප්පි තිපුරිසෙය්‍ය අග්ගො වතුපුරිසෙය්‍ය රථො’ති ඉමිනා උතනගණන තයො හප්පි පච්ඡිමකං හත්ථානිකං, අග්ගාතිකරථානිකසුපි එසෙව තයො. වත්තාරො පත ආමුඛහත්ථා පුරිසා පච්ඡිමකං පත්තානිකං, එතෙසු යං කිඤ්ඤි

දක්‍ෂාතාය ගව්‍ර්තො පදෙ පදෙ දුක්ඛං, දක්‍ෂානුපවාසෙර ධනා පක්‍ෂොතො පාවිතතියං, උපමාරං පත විජ්ඣතො පුතපුත පක්‍ෂොතො පශොගෙ පශොගෙ පාවිතතියං. සෙසං උප්පත්තසික්ඛා පදෙ චුත්තතශෙතෙව වෙදිතඛං ආපත්තියෙදෙ පමනත්තෙදි'ති

දසම සික්ඛාපදං.

අවෙලක වගෙහා පඤ්චමො.

පුරාපාතවග්ගස්ස පඨමේ "සුරාගමරයපාගො"ති එත්ත පිට්ඨාදිති කතං මජ්ඣං පුරා, පුප්ථාදිති කතො ආසවා මෙරයං, තදුග්ගමපි බිජ්ජො පට්ඨාය භුග්ගෙහා'පි පිට්ඨො පශොගෙ පශොගෙ පාවිතතියං.

කොසලියං සාගතමත්ථරං ආරබ්භ මජ්ඣං පිට්ඨවච්ඡුසමිං පඤ්ඤාතනං, සාධාරණපඤ්ඤාතනී, අනාණතනිකං, අමජ්ජෙර මජ්ජ සඤ්ඤායං වෙමතිකස්ස වා දුක්ඛං. අමජ්ජසඤ්ඤායං, අමජ්ජ මජ්ජවණ්ණසංකරසලොණසෙවරිකං වා සුත්තං වා පිට්ඨො, වාසගාගාපත්තං ඊසං මජ්ජං පකඨිපිතො සුසාදිති පවනති තෙසු සුපසම්පාදිත ආමලකරකාදිති අමජ්ජං මජ්ජසද්ධං අරිඨං කෙරාතනි තං පිට්ඨො, උමමත්තකාදිතඤ්ච අනාපත්තී. මජ්ජාගො ව, කස්ස පානඤ්චානී. ඉමානෙත්ත වෙ අඛනානි; සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිසානි, ඉදං පත ලොකවජ්ජං, අනුසලවිත්තං, තිවෙදනනනි.

පඨමසික්ඛාපදං.

දුතියෙ "අඛ්‍යුලිපගොදගො"ති අඛ්‍යුලිති උපකව්ජනාදි සමට්ඨං චුච්චති, අපිට්ඨො සෙත කෙතවි සරීරාවගෙවන ගස්සාධිප්පායස්ස උපසම්පන්නං චුත්තො පාවිතතියං.

සාවජ්ජියං ජබ්බග්ගියෙ ආරබ්භ අඛ්‍යුලිපගොදගොත ගසත වච්ඡුසමිං පඤ්ඤාතනං, සාධාරණපඤ්ඤාතනී, අනාණතනිකං, තිකා පාවිතතියං, අනුපසම්පන්නෙත තිකදුක්ඛං, ඉධ ව භික්ඛුනිපි භික්ඛුස්ස භික්ඛුච භික්ඛුනියං අනුපසම්පන්නො එව. කායපටිබ්භාදිසු සබ්බත්ත දුක්ඛවමෙව. ත සස්සාධිප්පායස්ස, සති කර ඤීයෙ ආමසො, උමමත්තකාදිතඤ්ච අනාපත්තී. සස්සාධිප්පායො, උපසම්පන්නස්ස කායොති කායාමසනනනි, ඉමානෙත්ත වෙ අඛනානි. සමුට්ඨානාදිති පඨමපාරොජිකසදිසානි'ති.

දුතියසික්ඛාපදං.

තනියෙ උදෙසා හසාබමෙම' ති උදකනිලා වුවවති; තහමා
යො හිකඩු උපරිපොට්තෙ උදෙසා හසාබමොයො නිමුණුත්ති
වා උමුණුත්ති වා තරති වා තහා නිමුණුත්තාදිතං අන්තර් ඔත
රතතාහා හන්වායර පදවායර දුකකවං, නිමුණුත්තාදිතොසු
පයොයෙ පයොයෙ පාවිතතියං, නිමුණුත්තා අනෙතා උදෙසා
යෙව හව්නතාහා හන්වායරපදවායරසු තරතතාහා ව යෙන යෙන
අබ්බත තරති තහා පයොයෙ පයොයෙ පාවිතතියං.

සාවන්තියං සතතරසවතියෙ අරබ්බ උදෙසා නිලනවච්ඡුසමිං
පඤ්ඤාතතං, සාමාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතියං, තිකපාවිතතියං,
උදෙසා න හසාබමෙම හසාබමෙසඤ්ඤාදිතො, වෙමතිකාහා ව
දුකකවං, තවා නාවාය නිලනො හන්ත වා පාදෙන වා කප්පිත
වා කප්පාය වා උදකං හන්තො හන්තතතං උදකං වා කඤ්ඤා
දිති වා විකල්පං වා විපතනිලාය නිලනො දුකකවං, අන්තර්
තතං පත අකඛරං ජිජිඤ්ඤං වුවවති. න හසාබමොයො, සති
කරණියෙ ඔතරිතො නිමුණුත්තාදිති කප්පාතතාහා, පාරං හව්
තො, අපදසු, උමුණුත්තාදිතඤ්ඤා, අනාපතති. උපරි පොට්
තො, හසාබමොයො නිලනතති, ඉමානෙත් වෙ අබ්බත. සමුට්ඨානාදිති
පඨමපාරාජිකසද්ධානොවා'ති.

තනිය සිකාපදං.

වතුන් අනාදරියෙති පුග්ගලො වා බමමො වා අනාදර
නරණ; තහමා යො හිකඩු උපසම්පන්නො පඤ්ඤාතතො
වුවමොනො තහා වා වචනං අනතතුකාමිතාය තං වා බමමං
අසිකිතුකාමිතාය අනාදරියං කප්පාති; තහා තහමිං අනාදරියෙ
පාවිතතියං.

කොසමිතියං ජතනං අරබ්බ අනාදරියකරණවච්ඡුසමිං පඤ්ඤා
තතං, සාමාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතියං, තිකපාවිතතියං, අනු
පසම්පන්නො තිකදුකකවං, උපසම්පන්නො වා අනුපසම්පන්නො
වා ඉදං න සලලබාය සංවතතතියං අදිතා තයෙන අපඤ්ඤා
තතො වුවමොනො අනාදරියෙති දුකකවමෙව, පව්වණියායතං
පත උග්ගහං ගහෙතො “ඵලං අමානං අවරියෙන උග්ගහො
පරිපුට්ඨං” ති හන්තතාහා, උමුණුත්තාදිතඤ්ඤා අනාපතති. උප
සම්පන්නො පඤ්ඤාතතො වචනං, අනාදරියකරණං ති ඉමා
නෙත් වෙ අබ්බත. සමුට්ඨානාදිති අදිතනාදිතසද්ධාති, ඉදං
පත දුකකවෙදනතති.

වතුන් සිකාපදං.

පඤ්චමේ හිංසාපෙශ්‍යාති හිංසාපනත්ථං රූපාදීනි උපසංහරෙය්‍ය, භාග්‍යානුකූලං වා කතෙය්‍ය: සො පන භාග්‍යං වා ඒ වා ඉතරස්ස පාවිත්තියං.

සාවච්ඡියං ජබ්බියතීයෙ ආරබ්‍හ හිංසාපනවිඤ්ඤායං පඤ්ඤානං, සාධාරණපඤ්ඤානං, අනාණතභිකං, තිහපාවිත්තියං, අනුපසම්පන්නා තිකදුක්ඛං, න හිංසාපෙතුකාමස්ස තථා කරොතො, උම්මතතකාදීනඤ්ච, අනාපතති. උපසම්පන්නා, නස්ස දස්සනස්මිණිවිසමෙ හිංසාපෙතු කාමනාය වාසමනනති, ඉමිනොනෙත්ථ චෙ අබ්‍යාති. සමුට්ඨානාදීනි අනන්තරසද්ධසානෙවි'ති

පඤ්චම සිකඩාපදං.

ජමෙ විසිටනාපසමොති තප්පිතුකාමො; සමාදහෙය්‍යාති ජාලොය්‍ය; "අඤ්ඤානු නාථා රූපසමවිසා"ති පට්ටුජ්ජලතං වා පනතපවනාදිසු ජොතිකරණං වාති එවරූපපවවයං විනා; තත්‍රායං විනිවර්ජයො:- සයං වා සමාදහනතස්ස අරණීසණ්ඨාපනතො පට්ඨාය යාව ජාලා න උට්ඨහති තාව සබ්බපයොගෙසු දුක්ඛං, ජාලවස්ථානො පාවිත්තියං. සමාදහාපෙතතස්ස අනාණතභිකං දුක්ඛං, සකිං අනන්තෙවි බහුවිති සමාදහිතෙ එකමෙව පාවිත්තියං.

හෙය්‍යෙසු සමබ්‍රහ්මෙ හිකුටු ආරබ්‍හ ජොතිං සමාදහිතො විසිටනවිඤ්ඤායං පඤ්ඤානං. "අභිලානො අඤ්ඤානු නාථා රූපසමවිසා"ති ඉමිනොනෙත්ථ චෙ අනුපසඤ්ඤානං, සාධාරණපඤ්ඤානං, අනාණතභිකං, තිහපාවිත්තියං, භිලානස්ස අභිලානසඤ්ඤානො චෙට්ඨිකස්ස වා දුක්ඛං තථා පටිලාභං උක්ඛිපනතස්ස තඤ්ච අවිජ්ඣාතං උක්ඛිපිතො යථා යානෙ යපෙතතස්ස, විජ්ඣාතං පන ජාලසමො පාවිත්තියමෙව. භිලානසඤ්ඤායං අඤ්ඤාන කතං වා විතල්භිකබ්‍යාපාරං වා විසිටනතස්ස, පට්ටුජ්ජලතං සරාදිසෙ, තථා රූපපවවයෙ, අපදසු, උම්මතතකාදීනං, අනාපතති අභිලානනා, අනුඤ්ඤානාභාරණාසමා, විසිටෙතු කාමනා, සමාදහනනති, ඉමිනොනෙත්ථ චතතාරි අබ්‍යාති. සමුට්ඨානාදීනි සඤ්චරිතෙත දුක්ඛතයෙතෙව චෙදිතබ්‍යාතිති.

ජමෙ සිකඩාපදං.

සත්තමේ නිකායෙය්‍යාති යො පන හිකුටු මජ්ඣිමෙදෙසෙ නහානදිවසමො පට්ඨාය අබ්‍යාතෙ අපුරුණෙ අඤ්ඤානු සමියා නහාසියාමිති චුරුණං වා මතතිකං වා අභිකබ්‍යාරොති, නස්ස

නිසංසා පටිඛාය සම්බුද්ධයාගේ පුත්‍රත්වය. නිසංසාපරිශෝභානෙ පාවිතය. සමයෙහි පරිවේණය මධුරජනනිකත්වය කම්මසමයෝ, අභිශාසනං ගතඥාතමයා ගව්නතො ගතයා වා අභින ගමනසමයෝ, සරණෙන වානෙන ඔක්කණයා විසු වා තිසු වා උදකස්සිතොසු කායෙ පඨිතොසු වානවුට්ඨසමයෝභි වෙදිතබ්බො. සෙසං උත්තානමෙව.

රාජගහෙ සම්බුද්ධෙ භික්ඛු ආරාමෙ න මත්තං ජාතිනා නිසංසාවන්තො පඤ්ඤාතො. “අඤ්ඤානු සමයා”ති අයමෙතර් ජබ්බිධා අනුපපඤ්ඤාතා, සාධාරණපඤ්ඤාතා, අනාණතතිකා, තිකපාවිතය. අභිජෙතමාසෙ උත්තකපඤ්ඤාතො වෙමිති කයා වා පුත්‍රත්වය. අභිජෙතකපඤ්ඤාතො, සමයෙ වා නිසංසානකයා, යො වා නදිපාරං ගව්නතො වාලිකා උකස්සිතො කතආවාපෙ සුපි නිසංසාති කයා, පට්ඨනතිමිජනපදෙ සමබ්බස, ආපදසු, උමිතකකාදිනස්ස අනාපතා. මජ්ඣිමදෙසො, උත්තමාසෙ නිසංසානං, සමයානං වා නදිපාරගමනකයා වා ආපදනං වා අනාපොභි, ඉමානෙතර් තිස්සි අභිතාති. සමුදානාදිති එළක ලොමසදිසානෙවාති.

සත්තම සිකඛාපදං.

අවිමමෙ අලභිති ලාභො, ලාභො එව- ලාභො ති කිං අලභි විවරං කිදිසං? නවං, ඉති නවවිවරලාභොති වත්තබ්බ අනු නාසිකලොපං අනතො ‘නවංවිවරලාභොතො’ති වුත්තං. පටිලඛ නවවිවරෙතොති අනෙතො; මජ්ඣිමනිකාපදවසෙ පනාති තිපාත මනනං. භික්ඛුනාති යෙන ලඛං කයා තිදසනං; සෙසං පදනං තො උත්තානමෙව. අයං පනෙතර් විතිව්නො:- නිවාසනපාර, පනුපගං එතං විවරං ලභිතො කයා නිසිතරජනකයා යමිං වා තමිං වා පදෙසෙ කංසනිලෙන වා පතනනිලෙන වා කඤ්ඤෙන වා යෙන කෙතපි කාලකෙන වා මොරකම්මණිලමංකුණපිට්ඨිතං අඤ්ඤාතරපමාණං කපපතින්ද්‍රං ආදිසිතො තං විවරං පරිභුඤ්ජිතබ්බං; අනාදිසිතො පරිභුඤ්ජනකයා පාවිතය.

සාවිතියං සම්බුද්ධෙ භික්ඛු ආරාමෙ අත්තනො විවරං අජා නතවන්තො පඤ්ඤාතො. සාධාරණපඤ්ඤාතා, අනාණතතිකා, තිකපාවිතය. ආදිනෙන අනාදිනකපඤ්ඤාතො වෙමිති කයා වා පුත්‍රත්වය, ආදිනකපඤ්ඤාතො, කපප නවෙති කපකතොකාසෙ ජිණ්ණ කපකතෙන අනපකතෙ සංසිබ්බෙන පට්ඨා ආරොපි තොසු අග්ගලඅනුචාතපරිගණෙකුසු තං පරිභුඤ්ජනකයා, උම

තනුකාදිනඤ්චි, අනාපතති වුත්තප්පකාරණං විවරණං අනුභවකප්පකා, න නභවිවරාදිනා, තිවාසනං වා පාරාජනං වාති ඉමං තෙත්තීති අධිකාති, සමුට්ඨාතාදිති ඵලකලොමසදිසාති ඉදං පන කිරියාකිරිගතති.

අට්ඨම සික්ඛාපදං.

තවථෙ විභවප්පකාති ඵත්තෙ විකප්පකා සමුට්ඨා විකප්පකා ව පරමමුට්ඨා විකප්පකා ව; කරං සමුට්ඨා විකප්පකා හොති? විවරානං ඵකඛුත්තභාවං සනතිතිතාසනතිතිතභාවං ව ඤාතී: “ඉමං විවරනති වා ඉමාති විවරානති වා ඵතං විවරනති වා ඵතාති විවරානති” වා වත්තා තුඤ්ඤං විකප්පමි”ති වත්තඛං. අග්ගමෙතා සමුට්ඨා විකප්පකා, ඵත්තාවතා නිබ්බන්ධං වට්ඨති. පරිභුඤ්ඤා වා විඤ්ජේය්‍යං වා අධිබ්බන්ධං වා න වට්ඨති. “මඤ්ඤං සන්තානාති පරිභුඤ්ඤා වා විඤ්ජේය්‍යං වා ශරාප්පච්චයං වා කරොති”ති ඵවඤ්ඤා පන වුත්තෙ පට්ටුඛාරො නාම හොති, තත්තාප්පකුති පරිභොගාදියොපි වට්ඨනති අපරො නයො:- තප්ථෙ විවරානං ඵකඛුත්තභාවං සනතිතිතාසනතිතිතභාවඤ්ඤා ඤාතී: තත්තෙව භික්ඛුතො සන්තෙත “ඉමං විවරනති වා ඉමාති විවරානති වා ඵතං විවරනති වා ඵතාති විවරානති”ති වා වත්තා පඤ්චස්ස සහබ්බමිකෙස්ස අඤ්ඤාභරණං අත්තතො අභිරුචිතස්ස යස්ස කස්සපි තාමිං ගතොති “තිස්සස්ස භික්ඛුතො විකප්පමි”ති වා තිස්සාය භික්ඛුතියා- සික්ඛමිත්තාය- සාමණේරස්ස- තිස්සාය සාමණේරියා විකප්පමි”ති වා වත්තඛං. අගං අපරාපි සමුට්ඨා විකප්පකා; ඵත්තාවතා නිබ්බන්ධං වට්ඨති, පරිභොගාදිස්ස ඵකඛුති වට්ඨති, තෙන පන භික්ඛුතා “තිස්සස්ස භික්ඛුතො සන්තතං =ප්ප= තිස්සාය සාමණේරියා විකප්පමි”ති වා වත්තඛං අගං අපරාපි සමුට්ඨා විකප්පකා, ඵත්තාවතා නිබ්බන්ධං වට්ඨති, පරිභොගාදිස්ස ඵකඛුති තවට්ඨති තෙන පන භික්ඛුතා “තිස්සස්ස භික්ඛුතො සන්තතං =ප්ප= තිස්සාය සාමණේරියා සන්තතං පරිභුඤ්ඤා වා විඤ්ජේය්‍යං වා ශරා පච්චයං වා කරොති”ති වුත්තෙ පට්ටුඛාරො නාම හොති. තත්තාප්පකුති පරිභොගාදියොපි වට්ඨනති. කරං පරමමුට්ඨා විකප්පකා හොති? විවරානං තප්ථෙ ඵකඛුත්තභාවං සනතිතිතාසනතිතිතභාවඤ්ඤා ඤාතී: “ඉමං විවරනති වා ඉමාති විවරානති වා, ඵතං විවරනති වා ඵතාති විවරානති”ති වා වත්තා ‘තුඤ්ඤං විකප්පකප්පාය දමමි’ති වත්තඛං.

එපමණ අඤ්ඤා පරික්ඛාරං උපසම්පන්නස්ස වා අනුපසම්පන්නස්ස වා සන්නාහං අපභිසංවත්තස්ස දුක්ඛකම්මෙව. දුක්ඛිකම්මතං පථි සංමේන්තස්ස, ධම්මකරං කාමා දස්සාමිති පටිසංමේන්තස්ස; උමිත්තකාදිනඤ්ච, අනාපනති උපසම්පන්නස්ස සන්නාහානං පනනාදිනං අපභිබානං, විභවසංයුක්ඛාමනා වා හස්සාධිප්පා සනා වාහි, ඉමානෙතං චෙ අබ්බාති. සමුච්ඡානාදිති අදින්නාදත සදිසානිති.

දශම සික්ඛාපදං.

සුරාපානවිෂයො ජගමා.

සපානවිශයෙහි පටිමෙ “පාණ”නි තිරිච්ඡානකපාණො අධිප්පානො; තං බුද්ධකම්මෙ මහත්තමෙ මාරෙත්තස්ස පාටිත්තිය චෙව. මෙත්තං පන උපකම්ම මහත්තතො අනුසලමහත්තතො නොති.

සාවච්ඡිසං උදසිං ආරබ්භ පාණං ජීවිතා වෛරොපනවත්තුසමිං පඤ්ඤාතං. සාධාරණපඤ්ඤාතී, සාණතතීතං. පාණ චෙමති කස්ස අපාණ පාණසඤ්ඤානො චෙමතිකස්ස වා දුක්ඛකම්මං, අපාණ සඤ්ඤාස්ස, අසංවිච්ච අරාහත්තස්ස, අමරණධිප්පායස්ස, උමිත්තකාදිනඤ්ච, අනාපනති. මෙසං මත්තුස්සවිග්ගතෙ වුත්තනසමෙ වාහි.

පඨමසික්ඛාපදං.

දුතීයෙ “සප්පාණක”නි සෙ පාණකා පරිභොගෙන මර නති නෙති සප්පාණකං; තාදිසං භි ජානං පරිභුඤ්ජනස්ස පසොගෙ පසොගෙ පාටිත්තියං.

සාවච්ඡිසං ජබ්බගතිසෙ ආරබ්භ ජානං සප්පාණකං උදසං පරිභුඤ්ජනවත්තුසමිං පඤ්ඤාතං සෙසමෙපා සිඤ්චනසික්ඛාපදෙ වුත්තනසෙනෙව චෙදිනබ්බනති.

දුතීය සික්ඛාපදං.

තතීයෙ “සථාධම්ම”නි සො යස්ස අධිකරණස්ස වූපසම්භාය ධර්මො වුත්තො තෙතෙ ව ධර්මමත; “නිහනාධිකරණ” නිතිහතං අධිකරණං; සමථකම්මෙ සත්ථා වුත්තධර්මෙ නෙව වූපසම්භනති අත්ථා. වූපසම්භනතං පහස්ස අධිකරණ

සමපෙළ දැක්වියැයි. “පුන කම්මාය උපක්කාමෙය්‍යා”ති නැත නැත හිතුවනො, සනතිනං සනථා ‘අකතං කම්ම’නති ආදිති වදනො; පුන කරුණන්‍යාය උච්චාලෙය්‍ය යථා සිතනාපෙත පතිව්‍යාදුං න දදෙය්‍ය, නෙය්‍යංචි කරොතෙය්‍ය පාචිතතිං. යං පන බලෙත අතිකරුණං නිතතං තං සුතිතතමෙව, යෙව විපකතෙත කමෙව පවිතෙකාසති, තං සඤ්ඤපෙථා කාතබ්බං, ඉත රථා කම්මඤ්ඤි භුප්පති, කාරකානඤ්ඤි ආපනති.

සාවච්ඡියං ජබ්බතතිසෙ අරබ්භ උපක්කාමනච්ඡුසම් පඤ්ඤ තතං සංඛාරණපඤ්ඤාති, අනාණනතිනං. බම්මකමෙව වෙමති කායා අබ්බකමෙව බම්මකමෙසඤ්ඤිතො වෙමතිකායා වා දුක්ඛං, උපායෙසු අබ්බකමෙසඤ්ඤිකා, අබ්බකමෙව වා වසෙතන වා අභමාරගයා වා කම්මං කතනති ජාතතෙය්‍ය උමෙතතකාදි නඤ්ඤි, අනාපනති,

යථා බම්මං නිතනාපෙචා, ජානනනා, උපක්කාමනාති ඉමානෙත තිනි අබ්බාති. සමුච්ඡාතාදිති අදිනනාදතසදිසාති. ඉදං පන දුක්ඛවෙදනනති.

නානිසමික්ඛාපදං.

වතුනෙ “දුම්මුල්ල”නති සබ්බාදිසෙසං අභිපෙපතං; තං සෙන කෙනචි උපායෙත ඤාති පටිච්ඡාදෙනෙය්‍ය පාචිතතිං. සෙවපි කදුති නං කායාපි හිතුවනො ආරොවෙය්‍යාම්’ති බුරං නිකතිපිචා පච්ඡා ආරොවෙති පාචිතතිං, ආපජ්ජිතා වා ආරොවෙය්‍යති. සෙව පන එවං බුරං නිකතිපිචා පටිච්ඡාදනන්‍යමෙව අඤ්ඤාය ආරොවෙති, සොච අඤ්ඤායා’ති එතෙනුපායෙත සමිණසනුපු ආපජ්ජිතී සෙව තාව යාව කොච නච්ච්ජති, කථං පන කොච ච්ජති, සෙව හි ආපනෙතා එකායා ආරොවෙති, සොච අඤ්ඤාය ආරොවෙති, සො නිවතතිතා සෙනෙය්‍ය ආරොවතං තෙය්‍යෙව ආරොවෙති, එවං තතිසෙන පුග්ගලෙන දුතියෙය්‍ය ආරොවෙන කොච ච්ජතා කොති

සාවච්ඡියං අඤ්ඤාතරං හිතුවුං අරබ්භ දුම්මුල්ලාපනති පටිච්ඡා දතච්ඡුසම් පඤ්ඤ තතං. අසංඛාරණපඤ්ඤාති. අනාණනතිනං, දුම්මුල්ලාය ආපනතිතා ආදිපදෙ පාචිතතිං; ඉතෙරෙසු එසු දුක්ඛං අදුම්මුල්ලාය නිකදුක්ඛං, අනුපසම්පන්නෙය්‍ය දුම්මුල්ල වා අදුම්මුල්ල වා අරුතාචාපෙර දුක්ඛවෙමෙව සබ්බෙකානාදිති

භවික්ඛානති චා අයං කුසලො පරුසො ජීවිතනතරායං චා
 බ්‍රහ්මචරියනතරායං චා කුරියානිති අභාරොචෙනායං, පතිරුපං
 හිකුට්ඨං අපයානො, නචරාදකුකාමිණං, පඤ්ඤාසිණාති සමෙතන
 කමෙමිනාති අභාරොචෙනායං, උම්මන්තාකාදිනඤ්ච, අනාපනති,
 උපසම්පන්නායං දුට්ඨලාපනති ජානනං, පච්චජාදෙතු කාමි
 නාය නාරොචෙය්‍යාමිති චුරතිකෙතෙපාති, ඉමානෙත්ථ චෙ
 අබ්බාති සමුච්චානාදිති සමඤ්ඤාසනාසදිකානෙවාති

වතුන්සිකුට්ඨාසදං.

පඤ්චමෙ “උනව්සතිවය්‍ය”නති පටිසන්තිකණ්ණෙනා පට්ඨාස
 අපරිපුණ්ණවිසතිවය්‍යං; “උපසම්පාදෙය්‍යා”ති උපසම්පාදො
 හුත්වා උපසම්පාදෙය්‍යා; “සො ච පුග්ගලො අනුපසම්ප
 ඤානා”ති ජානනෙතනති අනුතනෙතනති උපසම්පාදිතො අනුප
 සම්පාදෙතොව, සථෙව පන සො දසවය්‍යවිමසෙන අඤ්ඤං උපසම්පා
 දෙති, නසඤ්ච මුඤ්චිත්වා ගණො පුරති සුපසම්පාදෙතො, සොපි
 යාච ත ජානාති තාවය්‍ය නෙව සග්ගනතරායො, න මොක්ඛනත
 රායො, ඤාතො පුන උපසම්පාදිතබ්බං “දනා ච හිකුට්ඨ භාරග්ගා”
 ති යථෙවමා උපර්ඤායං අවිසෙසා භාරග්ගා සොනති. සමෙක
 දුක්ඛකථං ආපර්ඤානති; “ඉදං නාමං පාචිතතිස්”නති සො පන
 උපර්ඤායො හුත්වා උපසම්පාදෙති, තස්මිං සෙව පුග්ගලෙ ඉමං
 පාචිතතිස්. චෙදිතබ්බං. තස්මා සො එවං උපසම්පාදෙය්‍යාමි’ති
 ගණං චා අචරියං චා පතතං චා විවරං චා පරිසෙසති, සිමං චා
 සමමනනති, උදකුසෙකපං චා පරිච්ඡිද්දති, සො ඵනෙසු සබ්බ
 කීචෙවසු ච ඤාතියා මිසු ච කමමවාමාසු දුක්ඛකථාති ආපර්ඤානො
 කමමවාමාපරිසෙසානෙ පාචිතතිස් ආපර්ඤාති.

රාජසග්ග සමබ්‍රහ්මල හිකුට්ඨ ආරබ්බ උනව්සති වය්‍යං උප
 සම්පාදනවත්තස්මිං පඤ්ඤාතනං සාධාරණපඤ්ඤාතති, අභාණතති
 කං, උන වසතිවය්‍යං චෙමිතිකය්‍යං පරිපුණ්ණවිසතිවය්‍යං
 උනකසඤ්ඤිතො චෙමිතිකය්‍යං ව දුක්ඛකථං උනසත්ථ පරිපුණ්ණ
 සඤ්ඤිකො උමමන්තාකාදිනඤ්ච අනාපනති, උනව්සති වය්‍යනා,
 උනවසසඤ්ඤිනා, උපසම්පාදනනති, ඉමානෙත්ථ තිණි අබ්බාති
 සමුච්චානාදිති අදිනනාදනසදිකාති. ඉදං පන පණ්ණාසතිවර්ගං,
 තිවිත්තං තිචෙදනනති

පඤ්චම සිකුට්ඨාසදං.

ජවය අය රාජාභංගා වා වසෙවුනා සුඛං වා පරිහරිතුනාම,
 චෝරා වා කතකාමො චෙව අකතකම්මො ව මග්ගපටිපත්තො තෙසු
 ඉධ ථෙය්‍යස්සත්ථසඤ්ඤා, තස්ස ථෙය්‍යස්සත්ථංචං ඤාතො තෙතා සම්මං
 සංවිධාය භවත්තාසා සංවිධානෙ ව ගම්හෙත ව ඔවාදවග්ගෙ
 වුත්තනායෙත ආපතති විනිවර්ගො චෙදිතබ්බො.

සාවතීයං අඤ්ඤාතරං හික්ඛුං ආරක්ඛ ථෙය්‍යස්සත්ත සම්මං
 සංවිධාය එකඛානාමග්ගං පටිපත්තවත්තසුඝමං පඤ්ඤාතතං, සාධා
 රණපඤ්ඤාතති අණානාතතිකං, ඔක්ඛස්සෙසු අසංවිදනනෙතසු සග
 මම්ච සංවිදතිනා භවත්තාසා ථෙය්‍යස්සත්ත චෙමිතිකස්ස අථෙය්‍ය
 සත්ත ථෙය්‍යස්සත්ථසඤ්ඤිනො චෙව චෙමිතිකස්ස දුක්ඛං,
 අථෙය්‍යස්සත්ථසඤ්ඤිස්ස, අසංවිදතිනා කාලවිගබ්බකෙනෙත වා
 ආපදසු වා භවත්තාසා, උම්මත්තකාදිනඤ්ච, අනාපතති, ථෙය්‍ය
 සත්ථංචාචො, ජානනිං, සංවිධානං, අවිගං ගෙග්ගෙන ගම්මනානති,
 ඉමානෙත්ත වග්ගාරි අබ්බාති. ථෙය්‍යස්සත්ථසුඛානං, කීර්තී,
 සඤ්ඤාවිමොක්ඛං, සවිත්තාසං, පණ්ණාසතිවර්ජං, කායසම්මං, වචි
 කම්මං, තිවිත්තං, තිචෙදනන්ති.

ජවය සික්ඛාපදං.

සත්තමෙ සාවතීයං අඤ්ඤාතරං හික්ඛුං ආරක්ඛ මාතුකාමෙන
 සම්මං සංවිධාය එකඛානාමග්ගං පටිපත්තවත්තසුඝමං පඤ්ඤාතතං,
 ගෙග්ගෙනෙති හික්ඛුණියා සම්මං සංවිධානසික්ඛාපදෙ වුත්තනායෙ
 නෙව චෙදිතබ්බෙනි.

සත්තම සික්ඛාපදං.

අවයමෙ සග්ගමොක්ඛානං අනතරායං කුරොන්ති “අනත
 රාසිස්සා” තෙ කම්මකිලෙසවිපාකඋපවාදපඤ්ඤාතතිවිනිකම්මෙන
 වග්ගෙන පඤ්චවිධා තෙසු මුදුකානං අත්ථරණාදිතං සම්මං
 ග්ගො වීග ඉත්ථිසම්මග්ගො‘පි වට්ඨති‘ති ඔමුත්තවිනිකාමෙ දෙගං
 අදිස්සා පඤ්ඤාතතිවිනිකාමෙන නතරාසිගෙක සකාය “ගෙ මෙ
 අනතරාසිකා බම්මා වුත්තා භගවතා තෙ පටිගෙවග්ගො නාලං
 අනතරායායා”ති වුත්තං, “අනෙකපටිසාගෙග්ගා”ති “අට්ඨකඛලු
 පමා කාමා”ති ආදිති අනෙකෙහි කාරණංහි, ගෙග්ගා හික්ඛු
 හික්ඛුති”ති ගෙ පස්සානති වා සුභංනති වා තෙහි තික්ඛන්තං එවං
 චත්තබ්බො, “මා ආයස්මා එවං අවච =පප= අලඤ්ච පන තෙ
 පටිගෙවග්ගො අනතරායායා”ති එවං වුත්තන අපට්ඨිස්සන්ති

යො දුකකවං, සුඛා අවිදන්තානමපි දුකකවං. පුන සබ්බජ්ඣමපි
ආකම්බිථා නිපට්ඨ වග්ගසංඛා; තත්ත්වාපි තස්ස අප්පට්ඨිත්තප්පතො
ඉතරෙතස්ස අවිවිකා දුකකවෙමිඨ ඵලමපි අප්පට්ඨිත්තප්පතො
පන සද්දන්ති භික්ඛුසාන කමෙතො යාවනානිසං සමනුභාසිනසංඛා
අරහස්ස අප්පට්ඨිත්තප්පතො පුන සද්දන්තො ච චිති ච කම්මවාචාති
දුකකවං. කම්මවාචාපරිසොසානො පාවිතතිසං.

සාවන්තියං අරිච්ඡං ආරබ්භ පාපිකාස දිට්ඨියං අප්පට්ඨිත්ත
ජනවත්තුසමිං පඤ්ඤානතං. සාධාරණපඤ්ඤානති, අනාණානිකං,
තික්ඛවාටිතතිසං, අබමමකමම තික්ඛුකකවං අසමනුභාසිනසං
නස්ස, පටිනිස්සජ්ඣානස්ස, උමමනතකාදිනස්ස, අනාපතති. ඛම්ම
කම්මනා, සමනුභාසනා, අප්පට්ඨිත්තප්පතං තති ඉමානෙතං තිණි
අඛිනාති. සමුච්ඡානාදිති සමනුභාසනසද්ධිසානවාති

අඛිම සික්ඛාපදං.

නවමෙ “නථා වාදිනා”ති තථාහං හඟවතා ඛම්මනති ආදි
වාදිනා. අකනානුඛමමනාති අනුබසමොති වුච්චති ආපත්තියං,
අදස්සතො වා අප්පට්ඨිකමෙ වා පාපිකාස දිට්ඨියං අප්පට්ඨිත්තප්පතො
වා බසමමන විතරෙත උකඛිතතාකස්ස අනුලොමවතං. දිත්වා
කතමසාරණං, සො ඕසාරණසංඛාතො අනුබසමො යස්ස න
කතො අයං අකතානුබසමො නාමි, තාදිසෙත හභිනති අප්පතො.
“සමිග්ගසද්දස වා”ති ආමිගසමෙතාහං වා ඛම්මසමෙතාහං වා
කරෙය්; “සංවසෙය්”ති උපපාසවාදිකං සබ්බානමමං කරෙය්;
“සහ වා සෙය්”ති නිග්ගප්පතො වා නිග්ගප්පතො වා නිග්ගප්පතො
නිපජ්ජෙය්; තත්ථ ආමිගපරිසොසෙත ඵකපසොසෙත ඛම්මපි
දදතො වා හණතො වා ඵකං පාවිතතිසං. විච්ඡිද්ධෙත හති
පසොසෙත පසොසෙත පාවිතතිසං, ඛම්මසමෙතොසෙත පදදිම්ඨි උද්දී
හනතා වා උද්දීහප්පතො වා පදසො බසමම වුත්තානසෙත
සංවාසෙත කම්මපරිසොසානවසෙත සසෙතොස ඵකසමිං නිප
ජ්ජෙත ඉතරස්ස නිපජ්ජනපසොසවසෙත ආපත්තිපරිච්ඡේද
මෙදිතසංඛා.

සාවන්තියං ජබ්බග්ගිසෙ ආරබ්භ අරිච්ඡං හික්ඛුතා සමි-
ග්ගසද්ද සමිග්ගසමිං පඤ්ඤානතං, සාධාරණපඤ්ඤානති, අනා-
ණානිකං, උමමනතෙත මෙමතිකස්ස අනුක්ඛිතතෙත උකඛිතත
සඤ්ඤිතො මෙමතිකස්ස ව දුකකවං උතොසු අනුක්ඛිතතසඤ්ඤි
ත්තං, ඛිනාප්පතොති වා නං දිට්ඨිං පටිනිස්සමොති වා පානස්ස

සහ, උච්ඡිත්තකාදිකඤ්ච, අතාපතති, අකතානුබම්මනා, ජාන
නනා, සමෙහානාදිකරණනති, ඉමානෙසු තිණි අබ්බාති,
කම්මානාදිති අදිකතාදකසද්ධතී, ඉදං පන පණ්ණතතිවර්ණං,
තිවිත්තං, තිවෙදකනති,

නවම සික්ඛාපදං.

දසමෙ සමුණ්හෙදදසසා'ති සාමණෙරො වරාභී කච්ඡ; පරෙති
පරා අමාමකා! “විනයසා”ති නසා; යසා තං න පසාමි තසා
කච්ඡාති වුත්තං භොති, “නමා නාසින”තති එත්ත සංචාසකාසනා
ලිඛිතකාසනා දණ්ඩකම්මනාසනා'ති තිසංඝා නාසනා, තසා
අපතතිසා අදසානාදිපු උපකම්පනං සංචාසනාසනා නාම,
දසසෙසා නාසනාසනා මෙතතිසං භික්ෂුණිං නාසෙපා'ති අයං
ලිඛිතනාසනා නාම, අර්ථකරණන පන අවුසෙසා සමුණ්හෙදදස න
වෙව් සෙසා සහවා සත්ථා අපදිසිතසෙසා'ති අයං දණ්ඩකම්මනා
සනා නාම, අයං ඉධ අභිසෙපසෙසා, නෙත වුත්තං: — තථා භාසි
නතති, උපලාපසසා'ති පතතං වා විවරං වා උදෙසං වා පරි
පුච්ඡං වා දසාමි'ති සංකරණකයා: “උපමිකාපදයා”ති වුණ්ණ
මතතිකාදිති සාදිසෙනතා නෙත අතතෙනා උපමානං කාරා
පෙය්‍යා; සමෙහාසනසෙසයාති අනන්තරසික්ඛාපදෙ වුත්තනසා
නෙව, නාමා අපතතිපරිවෙජ්ඣෙදපත්ත තසම් වුත්තනසෙසනෙව
වෙදිතසෙසා,

සාමිසම්මං ජබ්බසම්මං භික්ෂු අරබ්භ කණ්ඩකං සමුණ්
හෙදදසං උපලාපනවිසුසම්මං පඤ්ඤානතං සෙසං අර්ථසාධකාපද
සදිසමෙව්'ති,

දසම සික්ඛාපදං.

සප්පාණකවග්ගො සත්තමො.

සහබ්බිකවග්ගො පඨමෙ සහබ්බිකං පුච්චමානො'ති ඉම
ග්ගෙත්ථා දුබ්බමිසික්ඛාපදෙ වුත්තො, “එතසම්මි සික්ඛාපදෙ”ති
එතසම්මි සික්ඛාපදෙ යං වුත්තං තං න තාව සික්ඛිකාමිති
අපෙත්ථා, “පාවිතතිස”තති එත්ත පන අනාදර්ශකයා ලෙසෙන
එවං වදන්තො වාචාස වාචාස පාවිතතිසං වෙදිතබ්බං, “සික්ඛ
මානෙනා”ති ඔවාදං සිරසා සම්පට්ඨිකා සික්ඛිකාසෙසනෙව
හුත්ථා; “අඤ්ඤානබ්බ”තති අජානිතබ්බං; “පටිපුච්ඡිතබ්බ”තති
ඉමිකං සො අපෙත්ථා'ති පරිපුච්ඡිතබ්බං; “පටිපඤ්ඤිතබ්බ”තති
විනේතකබ්බං සුලභිතබ්බං,

කොහෙහිදීය ජනතාපොරො අරඹන එවි. හණනවනුයම්. පඤ්ඤාතො; සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණනතිකා, තික්ඛපාටිතතියං, අනුපසම්පන්නාන තික්ඛදුක්ඛවං උභොගිපි ඉදං න සලලබ්‍යායාති අදිනා නෙයෙනෙව අපාඤ්ඤාපත්තන වුට්ඨමානංගාරි එවි. වදනො දුක්ඛවමෙව, ජානිකාමි සිත්ඛිකාමිති හණනාස පන, උච්චතතාදිකඤ්ච, අනාපතති, උපසම්පන්නාස පඤ්ඤාපත්තන චිචනං, අසිත්ඛිතුකාමනාස ඵවං චිචනනති, ඉමිනෙත්ථ වෙ අබ්‍යාති, සමුට්ඨානාදිති අදිනනාදනසදිසාති, ඉදං පන දුක්ඛ වෙදනනති,

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ “උද්දික්ඛමානෙ”ති අවර්තෙත අනෙතවංගිකං වුට්ඨමානෙ වා සර්ඛායවසෙන පරිචතතිසමානෙ වා; “මුද්දානු මුද්දානෙති”ති මුද්දානෙති ච අනුමුද්දානෙති ච; සාධ දෙවා’ති තෙතං සම්පවත්තනාමරියාදපරිචේදවචනං; ඉදං වුත්තං නොති: — එතානි හි සෙ උද්දිසන්ති වා සර්ඛායනති වා තෙතං තාව සංවත්තනති සාධ කප්පති නුසො න කප්පති නුසො’ති කුසකුට්ඨිප්පටි සාරවිසෙසවිවිකිච්ඡා මනොවිලොඛා ව උප්පත්තති සෙව, අරචා යාවදෙවා’ති අතියසවිචතාපනං; තස්ස සංවත්තනති’ති ඉමිනා සම්බන්ධා කුසකුට්ඨාස විසෙසාස විලොඛාස අතීරිත සංවත්තනති සෙවා’ති වුත්තං නොති, සික්ඛාපද විචණ්ණනනෙති එවි. සික්ඛාපදනං විචණ්ණනෙ ගරහණෙ පාටිතතියං නොතිති අපො,

තාවසීයං ජබ්බගගිසෙ අරඹිත විතසවිචණ්ණනවනුයම්. පඤ්ඤාතො; සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණනතිකා, තික්ඛපාටිතතියං, අනුපසම්පන්නාන විචණ්ණනෙ තික්ඛදුක්ඛවං, උගිතනම්භි අඤ්ඤ ඛම්භවිචණ්ණනෙ දුක්ඛවමෙව න විචණ්ණතුකාමක, ඉංග තාව සුත්තනෙත වා සාමාසො වා අභිබ්බිමො වා පරියාපුණ්ණ පච්ඡාපි විතයං පරියාපුණ්ණසී’ති හණතො, උම්භිතතාදිකඤ්ච, අනාපතති, ගරභිතුකාමනා ව, උපසම්පන්නාස සන්තිනෙ සික්ඛාපදවිචණ්ණනාඤ්චා’ති, ඉමිනෙත්ථ වෙ අබ්‍යාති, සමුට්ඨා නාදිති අදිනනාදනසදිසාති, ඉදං පන දුක්ඛවෙදනනති,

දුතිය සික්ඛාපදං.

තනියෙ “අනිඛමාස”නි අනුපට්ඨාසයෙ අඛමාසෙ අඛමාසෙ; “උද්දසංමානෙ”නි උපොසථවසෙත උද්දසංමානෙ; “යඤ්ච නස්ථ ආපනතීං ආපනෙතා”නි යං සො අනාචාරං වරිතා අඤ්ඤාණසෙත ආපනතභාවං ජාතාපෙතුකාමො ඵවමාන තස්මිං අනාචාරෙ යං ආපනතීං ආපනෙතා, “නඤ්ච යථා ඛණමා නාමර නසෙබ්බා”නි අඤ්ඤාණසෙත ආපනතතතා මොසෙබ්බා නත්ථි යථා පන ඛණමා ව විනසො ව සීතො තථා තං ආපනතීං නාමර තසෙබ්බා. දෙසනාගාමිනියා දෙසෙතසෙබ්බා වුට්ඨානගාමිනියා වුට්ඨාපෙතසෙබ්බානි අනෙතා. “උතතදිං වසං මොහො ආරො පෙතසෙබ්බා”නි යථා ඛමමකරණසො ව උතතරිං තස්ස පෙන ආපු සොති ආදිච්චනෙති නිජ්ඣිතා තස්ස පුග්ගලස්ස ඤාතදිනිය කමෙමත මොහො ආරොපෙතසෙබ්බා; “ඉදං නස්මිං මොහනානෙක ඩාවතනික”නි යො ඵවං ආරොපිතෙ මොහෙ පුත මොහෙති තස්මිං මොහනසෙක පුග්ගලෙ ඉදං පාවිතතියං වෙදිතබ්බං; න අනාරොපිතෙ මොහෙති අනෙතා.

සංවත්තියං ජබ්බගභීයෙ ආරබ්භ මොහතවත්ථුස්මිං පඤ්ඤාතතං, සංඛාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, තිකපාටිතතියං, අඛමකමෙම තිකදුක්ඛං. අනාරොපිතෙ මොහෙ දුක්ඛවමෙව. සෙත න විජ්ජාරෙන සුතං උභතකවතතිකතතං. විජ්ජාරෙන සුතං, සෙව න මොහෙතුකාමා තෙසං, උමමතතකාදිතඤ්ච, අනාපතති. මොහාරොපනිං, මොහෙතුකාමනා, වුතනනසෙත සුතභාවො, මොහනනති, ඉමානෙත්ථ වතතාර අභියාති. සමුට්ඨානාදිති අදිනනාදුතසදිසාති. ඉදං පත දුක්ඛවෙදනනති.

නතිය සික්ඛාපදං.

වතුනෙත්ථ “පහාරං දසෙසා”නි. ඵත්ථ පහරිතුකාමතාය පහාරෙ දිසෙත සමෙවි මරති පාවිතතියමෙව.

සංවත්තියං ජබ්බගභීයෙ ආරබ්භ පහාරදුතවත්ථුස්මිං පඤ්ඤාතතං, සංඛාරණපඤ්ඤාතති. අනාණතතිකං, තිකපාවිතතියං, අනුපසම්පන්න තිකදුක්ඛං. විරූපකරණාධිපායෙත පත උපසම්පන්නස්සාපි කණ්ණිකාසාදිවෙජ්දනෙ දුක්ඛවමෙව. කෙතවි විනෙතියමානස්ස පත මොහොධිපායස්ස, උමමතතකාදිතඤ්ච අනාපතති. සුපිනනා, න මොහොධිපායනා, උපසම්පන්නස්ස පහාරදුතනති, ඉමානෙත්ථ තිණි අභියාති. සමුට්ඨානාදිති පඨම පාරාජිකසදිසාති ඉදං පත දුක්ඛවෙදනනති.

වතුනෙත්ථ සික්ඛාපදං.

පඤ්චමේ 'නලසතනික. උග්ගිරොයා'ති පඤ්චදානානාරං දණ්ණෙනා කායං වා කායපට්ඨමං වා උච්චාරොයා; එතංවතං උග්ගිරණපච්චයා පාවිතනිං, සචෙ පන උග්ගිරිනා විරොධො පඤ්චං දෙති න පඤ්චකාමනාය දින්නතාය දුක්ඛපමෙව. තෙන පඤ්චරත භන්දිසු යංකිඤ්චි තිජ්ජති දුක්ඛපමෙව. සෙසමේත්ථ භබ්බං පුරිමිසිකඛාපදෙ වුත්තනායෙනව වෙදිතබ්බං.

පඤ්චම සිකඛාපදං.

ඡට්ඨ "අමුලකොනා"ති දිට්ඨාදිමුලවිරතීතෙන; "අනුඛං සෙසා"ති වොදොය වා වොදපොය වා; "පාවිතනික"තති සචෙ වුදිතකො තංඛණං සෙව වොදෙති මිං'ති ජානාති වොද කායං පාවිතනිං.

සාවජ්ජිං ඡට්ඨග්ගිසෙ අරබ්භ අමුලකොන සබ්බාදිසෙසෙන අනුඛංගතවත්ථුගමිං පඤ්ඤානං, සාධාරණපඤ්ඤාතී, සාණතනිකං, තිකපාවිතනිං. අවාරවිපතනියා වා දිට්ඨිවිපතනියා වා අනුඛංගෙන දුක්ඛං අනුපසම්පන්න තිකදුක්ඛං. තථා සඤ්ඤායා, උම්මත්තකාදිතඤ්ච, අනාපතති. උපසම්පන්නා, සබ්බාදිසෙසෙය අමුලකොනා, අනුඛංගනා, නං ඛණං විජාන නිත්ති, ඉමානෙත්ථ වතංගි අඛාති. සමුට්ඨානාදිති අදින්නා දුකසදිසාති ඉදං පන දුක්ඛවෙදනනති.

ඡට්ඨ සිකඛාපදං.

සත්තමේ "කුක්ඛුට්ඨං උපදසෙසා"ති උපනවිසතිවණ්ණා නිං මඤ්ඤාති ආදිති භණ්ණෙනා උප්පාදොයා; එවං අඤ්ඤාගමිං උප්පාදනපච්චයෙ අසති සංවිට්ඨ උප්පාදොයකායං වාචාය වාචාය පාවිතනිං.

සාවජ්ජිං ඡට්ඨග්ගිසෙ අරබ්භ කුක්ඛුට්ඨං උප්පාදනවත්ථුගමිං පඤ්ඤානං, සාධාරණපඤ්ඤාතී, අනාණතනිකං, තිකපාවිතනිං. අනුපසම්පන්න තිකදුක්ඛං න උපදග්ගිකාමයා, නෙවලං ගිතෙසිතාය තථා වදනකාය, උම්මත්තකාදිතඤ්ච, අනාපතති උපසම්පන්නා, අරාසුකාමනා, කුක්ඛුට්ඨුප්පාදනනති, ඉමානෙත්ථ තිණි අඛාති. සමුට්ඨානාදිති අනන්තරසදිසානෙවං'ති.

සත්තම සිකඛාපදං.

අදාළ "විවාදයනා" නම් ගණකාකලයෙහි විවිධිතං විවාදානුකරණං ආපන්නානං, "උපසුරු" නි ප්‍රතිසම්පං; යන් ධනා සකතා ගොති තෙසං වචනං සොදුං තන් තිවේදියතානි අපේරා. තන් සොසයාමි'ති වොදෙදුකාමිතොය ගච්ඡෙයා පදෙ පදෙ දුක්ඛං, සුරිතගමනෙපි ඕභියනෙපි එසෙව තෙයා, යන් පත සිතො සුණාති තන්සා පාවිතියං. අත්තනො සිතොසාසං ආගතො තෙසු මනතයමානෙසුපි උක්කාසිනා වා අතං එන්තානි වනා වා ජානාපෙතබ්බං. එවං අකරොන්තසා'පි සවණෙ පාවිතියමෙව.

සාවස්ථියං ඡබ්බග්ගියෙ අරභත උපසුරුකාවස්ථිච්ඡිඤ්ඤානං. සාධාරණපඤ්ඤානම් අනාණනිකං, තිකපාවිතියං. අනුපසම්පනො තිකදුක්ඛං. ඉමෙසං සුත්තං ඔරමිසාමි ඕර මිසාමි චූපසම්මාමි අත්තානං පරිමොචෙයාමිති ගච්ඡෙයා, උම්මතතකාදිකඤ්ඤා, අනාපතති. උපසම්පන්නා, වොදනා ඕපසාගො, සමණතති, ඉමානෙත් තිණි අභිනාති. ඉපයාසන් ඔමුඨානං, සියා කිරියා සියං අකිරියං, සඤ්ඤාචිමොක්ඛං, සචිත්තකං, ලොකවජ්ජං, කායකම්මං, චිත්තම්මං, අකුසල්චිත්තං, දුක්ඛ වේදනතති.

අවස්ථි සිකුණාපදා.

තවමෙ "බමමිකානං කමමාන" නම් බමමිත විනයෙන සද්ධි සාසනෙන කතානං අපලොකනකම්මං ඤාතිකම්මං ඤාතිදුතිය කම්මං ඤාතිවතුන්කම්මනති ඉමෙසං වතුනතං කමමානං; තත්‍රා යං සංඛප්පෙනා කම්මවිතිච්ඡයො:— තත්‍ර අපලොකනකම්මං නාම සම්මානසා සම්මාන අනුමිතියා තං තං වද්ධං කිත්තනතා "රුච්චති සම්මානා" නි තිකුත්තං සංචේදා කතනබ්බකම්මං චුච්චති. සම්මානසංච පත සම්මාන අනුමිතියා එකාය ඤාතිසා කතනබ්බකම්මං ඤාතිකම්මං නාම. එකාය ඤාතියා වෙච අනුසාවණං ව කතනබ්බකම්මං ඤාතිදුතියකම්මං නාම. එකාය පත ඤාතියා තිති ව අනුසාවණාති කතනබ්බකම්මං ඤාතිවතුන්කම්මං නාම.

තෙසු අපලොකනකම්මං පඤ්චායානානි ගච්ඡති, ඔසාරණං නිසසාරණං තණ්හිකම්මං චුග්ගදණං. කම්මලකම්මණනති, තන් කණ්ටක සාමණේරසා නායනා විය නිසසාරණා. තාදි සාහං ගෙව සමිඨා වතනනං දිත්වා පමෙසනා ඔසාරණාති

මේදිනකදී, පට්ඨපාසකයෙකු සෙසුවන්දහා පුළුන් නංගනු කළේ. තාම, මුඛරයා හික්කුනො හික්කු දුරුතත්වවනෙහි ගෙවනතැන “ඉන්තරාමො හික්කු මුඛරො හික්කු දුරුතත්වවනෙහි ගෙවනෙතො විසරති සො හික්කු යං ඉවෙත්ඤ්ඤාං වා චිදෙත්ඤ්ඤාං හික්කුති ඉන්තරාමො හික්කු තෙව වතනබ්බො තෙව ඔවදිතබ්බො”ති “සබ්බං ගන්තො පුළුන්ම ඉන්තරාමයා හික්කු නො භුක්කුදන්තො දුනං රුවවති සබ්බසාසනාති. දුතියමපි පුළුන්ම, තතීයමපි පුළුන්ම, ඉන්තරාමයා ගන්තො හික්කුනො භුක්කුදන්තො දුනං රුවවති සබ්බසාසනා”ති එවං කතනබ්බකමං භුක්කුදන්තො නාම. යං පත ගගවතා හික්කුණිතං උරුං විවරිතො දන්තොදි වජ්ජුසු “අවජ්ජියො සො හික්කවෙ හික්කු හික්කුණිතංගො කාතබ්බො”ති එවං අවජ්ජියකමං අනුඤ්ඤානං, යං හික්කුණිති “අන්තරාමයො නාම අන්තරාමයා හික්කුණිතං අපසාදිතං දන්තොති එතස්ස අන්තරාමයො අවජ්ජියකරණං රුවවති හික්කුණිතංගො”ති එවං උපස්සංගො නිසින්නාතෙව හික්කුණිති කාතබ්බං. එවරුපං කමමං, යස්මා තස්ස කමමං ගෙව ලක්ඛණං ත ඔසාරණාදිති තස්මා කමම ලක්ඛණනති වුච්ඡති. ඉදංකම කමමලක්ඛණං නාම හික්කුණි මුලකං පඤ්ඤාතං. අපි ව හික්කුකමපි ලක්ඛති තස්මා හික්කුතිපි අවජිනත්වවරකාදිතං විවරාදිති වා දෙතෙතති පරිභුඤ්ඤානොති අපතෙතබ්බොතිපි වජ්ජුති පරිභුඤ්ඤාතොති වා අපතෙතොති වා තථාරුපං වා ඛමිකං කපිතං කප්පොතොති තික්කිත්තුං සාවෙතො අපලොකනකමමං කාතබ්බං. සබ්බං ගන්තං කමමලක්ඛණ මෙව පවිසති. ඉති අපලොකනකමමං පඤ්ඤාතොති ගවෙති.

ඤ්ඤාතිකමමං පත තවිදානාති ගවෙති- ඔසාරණං, නිස්සාරණං, උපසාසපිං, පචාරණං, සමමනීයං, දුනං, පටිග්ගහණං, පටිවුක්කධානං, කමමලක්ඛණොති. තත්ථ;

“සුණාතු මෙ ගන්තො සංගො ඉන්තරාමො ඉන්තරාමයා මස්ස ආසයෙතො උපසම්පදපෙසො, අනුසිට්ඨො ගො මයා, යදි සංගස්ස පන්තකලං ඉන්තරාමො ආගමෙත්ඤ්ඤාති, ආගමිතාගිති වතනබ්බොති එවං උපසම්පදපෙසො ඔසාරණං ඔසාරණා නාම.

“සුණාතු මෙ ආසයෙතො, අසං ඉන්තරාමො හික්කු ඛමිකමිකො, ඉමියෙ තෙව සුතං ආගමෙති නො සුතමි ගමනො, ගො අපථං අසලකෙත්ථො බාඤ්ඤාත්ථාසාස අපථං පටිබාහති, යද්දසයෙතොනං පන්තකලං ඉන්තරාමො හික්කු

උව්‍යාපෙක්‍ෂා අවසන් කිරීම. අධිකරණ. වෘත්තීයමයාමය” යන
එම. උපායමයවිධිවිධාන බලවත්වනවා නිසාම. නිසාම. නිසාම.
නිසාම. නිසාම.

“සුභාසු මේ හතරා සංඝා අප්‍රසාදයට = මෙ =
උපායමය. කෙරෙහි” යන එම. උපායමයවිධිවිධාන යටතේ
ආතති උපායමය නම්.

“සුභාසු මේ හතරා සංඝා, අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්,
සේවකයා පත්වෙමින්. සංඝා පවරෙන්නා” යන. එම. පවර
විධිවිධාන යටතේ ආතති පවරෙන්නා නම්.

“සුභාසු මේ හතරා සංඝා, අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. උපායමයවිධිවිධාන, සේවකයා පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. “සේවකයා පත්වෙමින්.
අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්” යන එම. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්.

“සුභාසු මේ හතරා සංඝා, අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්.

“සුභාසු මේ හතරා සංඝා අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්.

“සුභාසු මේ ආයතනයට ආයතනයට, සේවකයාට, සේවකයාට,
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට
පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්. අප්‍රසාදයට පත්වෙමින්.

ආතති ප්‍රතිසංස්කරණ. සංස්කරණයට පත්වෙමින්. සංස්කරණයට
පත්වෙමින්. සංස්කරණයට පත්වෙමින්. සංස්කරණයට පත්වෙමින්. සංස්කරණයට
පත්වෙමින්. සංස්කරණයට පත්වෙමින්. සංස්කරණයට පත්වෙමින්. සංස්කරණයට
පත්වෙමින්. සංස්කරණයට පත්වෙමින්. සංස්කරණයට පත්වෙමින්.

මේ නිකායෙහි උපාසකයන් සමූහයෙහි අසමානතාවයන් පහතවැන්නාක් වශයෙන් නිසංරක්ෂණය කළ හැකි බවට සමූහයෙහි විශ්වාසයක් පැවතුනු නිසා පහතවැන්නාක් වශයෙන් සමානතාවය වැඩි කළහ. සෑම ප්‍රදේශයකම විශ්වාසය වැඩි කළහ.

සීමාසහිත තිව්වරෙන අවිපාටාසසම්මති හත්තසම්මති හත්තුදදසක සෙනාසනභාපක භණ්ඩාගාරික විවරපටිකා භක සම්මති යාතුභාජක එළභාජක බජ්භාජක අපාමිනක විකාජ්ජක සාරියභාගාපක පනභාගාපක ආරාමිකපෙසක සංමණේරපෙසක සම්මතිති එභාසං සම්මතිනං වසෙන සම්මති වෙදිතබ්බං. කසිනවිවරමෙතකවිවරදුනවසෙන දුතං වෙදිතබ්බං. කසිනුඛාරවසෙන උඛාගෝ වෙදිතබ්බං. කුට්ඨජුට්ඨාරවජු දෙසනාවසෙන ණදසනා වෙදිතබ්බං.

[illegible]

ආදානවිතුප්පකම්මෙට්ඨ සත්තතථ ආනාති ගච්ඡති- ඛසාරණං
නිසාරණං, සම්මතං, දුතං, නිගගනං, සමනුභාසනං, කම්ම
ලක්කණතඨි, තප්ප- තප්පනීය කම්මාදීනං සත්තතනං කම්මානං
වසෙන නිසාරණං, තෙසංයෙව ච කම්මානං පටිපසංසාමාන
වසෙන ඔසාරණං වේදිතඛං. තික්ඛුනොපාදකසම්මතවසෙක
සම්මතී. පටිවසදුනමිනත්තදුනවසෙත දුතං මූලාය පටිකසාන
වසෙන තික්ඛුනො. උක්ඛිතතානුවතනිතා අට්ඨ යාවතනීයතා
අට්ඨෙඨා වංශිකාලී ව ඉමෙ තෙ යාවතනීයතාති ඉමාසං එකාද
දසතනං සමනුභාසනානං වසෙන සමනුභාසනා. උපසම්පදකම්ම
අඛාතකම්මවසෙන කම්මලක්කණං වේදිතඛං. ඉති ආදාන
වතුප්පකම්මං සත්තආනාති ගච්ඡති.

ඉංග්‍රීසි පන ව්‍යුහ ක්‍රමවේද අපලොකන කළමං අප
ලොකෙහි ව කෙතෙක්. ඇතැම්කළමංදිවසෙන න කෙතෙක්
ඇතැම්කළමමි එකං ඇතැම් යපෙහිව කෙතෙක්. අපලොකන
කළමංදිවසෙන න කෙතෙක්. ඇතැම්දුතියකළමං පන අපලො
කෙහි කෙතෙක් කෙතෙක්මි අතැතෙක්මි අතැ. තන් සිමාසමති, සිමා
සමුහනනං, කතිනන්තරො, විවරදනං, කන්දුහිතරො; කුටිවනු
දෙහනං, පිතරවනුදෙහනං ඉමාති සත්තකළමාති හරුකාති
අපලොකෙහි කෙතෙක් න වටනති, ඇතැම්දුතියකළමං යපෙ

නිව් කානබ්බාති. අවසෙසා තෙරස සමමතිසො සෙතාසනගාතා පක මතකච්චරද්දනසමමතිසො චාති එතාති ලුහුකකමාති අප ලොකෙතාපි කාතුං වච්චනති ඤාතිකමාදිවසෙන පක ත කානබ්බමෙව, ඤාති වතුන්කමමපි සකලකබ්බෙතෙව කාන බ්බං, ත සෙසකමවසෙන. එවං අත්තතො අත්තතො ලකබ්බෙ තෙව වන්ද ඤාති අනුසාවත සිමා පරිසසමපතියා කතාති එතා ති කමමාති බ්බමත විතයෙන සන්ද්සාසෙන ත කතතතා. බ්බමො එතෙසු අත්ති= බ්බමකාති තාම කොතති, ඉති එතෙසං බ්බමි කාතං කමමාතං ඡන්දං දන්වා පච්ඡා බියනබ්බමං ආපජ්ජනතස්ස වාචාය වාචාය පාවිතියං.

සාවජ්ජියං ඡබ්බගතිසො ආරබ්භ බියනබ්බමාපජ්ජනවන්ද්සමිං පඤ්ඤාත්තං. සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං. තිකපාවිතතියං. බ්බමකමෙව වෙමතිකස්ස අබ්බමකමෙව බ්බමකමවසඤ්ඤිතො වෙව වෙමතිකස්ස ව දුක්ඛවං. අබ්බමකමවසඤ්ඤිස්ස අබ්බම කමෙමිත වා වග්ගෙන වා තකමාරහස්සවා කමමිං කරොන්තිති ඤාතිා බියනතස්ස උච්චතතකාදිතඤ්ච අනාපතති. බ්බමකමවසඤ්ඤිතා, බ්බමකමවසඤ්ඤිතා, ඡන්දං දන්වා බියනතති, ඉමාතෙත්ත තිණි අබ්බාති. සමුච්ඡාතාදිති අදින්නාදුතසදිසාතෙවාති.

නිව්ම සිකඛාපදං

දසමෙ “විනිවජ්ජසකථාසා”ති යාව ආරොචිතවන්ද්. අවිතිච්ඡ තං ඤාතියිං වා සපෙතො කමමවා වා අතිච්ඡාපිතා තාව විනිවජ්ජ සකථා චිත්තමානා තාම කොති, යො භික්ඛු එතසමිං අනන්තර කමමං කොපෙතුකාමිතාය පරිසාය හත්තපාසං විජ්ඣති තස්ස විජ් භතෙ දුක්ඛවං, විජ්ඣතෙ පාවිතතියං.

සාවජ්ජියං අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආරබ්භ ඡන්දං දන්වා පකකමත වන්ද්සමිං පඤ්ඤාත්තං, සාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං. බ්බම කමෙව වෙමතිකස්ස අබ්බමකමෙව බ්බමකමවසඤ්ඤිතො වෙව වෙමතිකස්ස ව දුක්ඛවං, අබ්බමකමවසඤ්ඤිස්ස පක සො ව සංඝස්ස සංඝඛිතාදිති වා සමස්සතති අබ්බමත වා වග්ගෙන වා ත කමමාරහස්ස වා කමමිං කරොන්තිති ඤාතිා භිලාසො වා හුත්වා භිලාසස්ස වා කරණිසෙන උච්චාරාදිති වා පිළිසො ත ව කමමං කොපෙතුකාමිතා පුත පච්චාගමිස්සාමිති ගච්ඡති තස්ස, උමිත්තත කාදිතඤ්ච, අනාපතති. විනිවජ්ජසකථාය චිත්තමානතා, බ්බම කමමතා, බ්බමකමවසඤ්ඤිතා, සමානසිමායං සිත්තා, සමාන

සංවාසකතා, කොප්පකතාමයාය හදව්පාසං විජ්ජනනති. ඉමානෙත් ජ අඛාති, සම්ප්‍රසාසනසම්ප්‍රධානං, කිරිසාකිරියං, යඤ්ඤවිමොක්ඛං, සවිත්තකං, ලොකවජ්ජං, කායකම්මං, ච්චිකම්මං, අකුසලවිත්තං, දුක්ඛවෙදනනති.

දසමසික්ඛාපදං

එකාදසමි “සමග්ගෙන සමෙක්ඛනා”ති සමානසංවාසකෙන සමානසිමායං සිත්තන සංගහන සබ්බං විවරං දනා; “සථාසඤ්ඤා” නති යො මිත්තසඤ්ඤිධාසමනතවසෙන සඤ්ඤො තස්ස තස්සාති අනෙථා; “පාටිනතිය”නති එවං සංකෙන සද්ධිං සයමෙව සෙනා සනපඤ්ඤපකාදි වසෙන සමමතස්ස භික්ඛුනො විවරං දනා පච්ඡා බියනතස්ස වාචාය වාචාය පාමිතතියං.

රාජගහෙ ජබ්බගහිතෙ ආරබ්භ විවරං දනා පච්ඡා බියනපිඤ්ඤා සම්මං පඤ්ඤතතං. සාධාරණපඤ්ඤතති. අනාණතතිකං ධම්මකමෙමි තිකපාවිතතියං. විවරං සපෙත්වා අඤ්ඤං විස්සජ්ජියං වෙගඛිතියං පරික්ඛාරං දනා පච්ඡා බියනතස්ස දුක්ඛවං විස්සජ්ජිය වෙගඛිතියා නාම සපෙත්වා පඤ්ඤා ගරුභණ්ඩාති අවසෙසා, රාසි වසෙත හි පඤ්ඤා ගරුභණ්ඩාති වුත්තාති. තත්ථ ආරාමො ආරාම වජ්ඣනති එකං, විහාරො විහාරවජ්ඣනති දුතියං, මඤ්ඤවා පිඨං හිසි බිවෙසාගනනති තතියං, ලොහකුළුහි ලොහ භාණ්ඩකං ලොහ වාරකො ලොහකවාහං වාසි ඵරසු කුඨාරී කුඤ්ඤො තිබ්බදනනති වතුත්ථං, චුලුච්චි වෙථ මුඤ්ඤබබ්බරං තිණපණ්ණං දුරුභණ්ඩං මතතිකාභණ්ඩාති පඤ්ඤම්මං, එතාති හි පඤ්ඤා සංඝසනතකාති තෙව සංඝස්ස න ගණපුගලානං විස්සජ්ජතුං වා විහජ්ජතුං වා චිට්ඨනති. විස්සජ්ජනවිහතතාතිපි සංඝිකානෙව සොනති. ථාවරෙ න පන ථාවරං, ඉතරෙත ව අකපපියෙන වා මහගහකපපියෙන වා ඉතරං, සංඝස්ස උපකාරං සලලකෙත්වා කපපියපරිවත්තනෙන පරිවත්තෙතතුං චිට්ඨති; වරසෙනාසනාදිතං සංරක්ඛණ්ණං ලාමකාදිති විස්සජ්ජතුං විස්සජ්ජත්වා පරිභුඤ්ඤාපුඤ්ඤා චිට්ඨනති. එත්ථ ව පුරිමෙසු තිසු රාසිසු අගරුභණ්ඩං නාම කිඤ්චි තත්ථ, වතුත්ථ ලොහකුළුහි අරඤ්ඤරසණ්ඩාහං ලොහභාණ්ඩකං ලොහ කවාහනති ඉමාති තිණි අනතමසො පසතමත්තං උදකගණ්ණතකාතිපි ගරුභණ්ඩාති, ලොහවාරකො පන කාලලොහ තම්බි ලොහ කංසලොහ චිට්ඨලොහානං යෙන කෙතචි කතො සිහල දීපෙ පාදගණ්ණතකො භාජෙතසෙබ්බා. පාදෙ නාම මහධ්නාලියා පඤ්ඤිතාලිමත්තං ගණ්ණාති තතො අතිරෙතො ගරුභණ්ඩං,

ඉමානි තාව පාලියාගතානි ලොගභාජනානි, පාලියං පන න
 ආගතානිපි භිංකාරපටිඝ්ඤානඋච්ඡිකා බිබිකාවච්ඡුපාතිතවටිකසරත
 සමුග්ගදම්භාරකපලලකවුමකවච්ඡුආදීනි බුද්ධකානිපි ගරුභණ්ඩා
 තෙව අගපත්තො අගථාලකං තඬ්ඬොලොභාලකනති ඉමානි
 පන භාජනියානි, කංසලොගවටි ලාභහ ජනවිකති සංකිකපරි
 ගොගෙන වා ගිහිවිකවානි වා වට්ටනති, සුඤ්ඤාපටිඝොගෙන
 න වට්ටනති, ආපත්තො පන තං භාජනවිකතීං අඤ්ඤාසම්මපි කපටිය
 ලොගභණ්ඩා අඤ්ඤානි අඤ්ඤානිසලාකා නන්දුදනං කණ්ණමල
 හරණි පුච්ඡි බුද්ධකො පිට්ඨලිකො බුද්ධකං ආරකණ්ටකං මුද්දිකා
 කුඤ්ඤිකා කාලං කතතරගට්ඨිවසිකො ගෙණ්ණිවාලකො යථා
 තථා වා සනකතලොගං වීජකතලොගභණ්ඩාඤ්ඤා සබ්බං භාජ
 නියං, බුමිනෙතතථාලකදිපරාකඤ්ඤාපලලිකාමලමිකදිපඉපි
 පුරිසතිරවජ්ඣානරූපකානි පන අඤ්ඤානි වා භිතතිච්ඡදනකවාමා
 දිසු උපනෙතබ්බානි, අනතමසො ලොගබ්බකං උපාදාය
 සබ්බානි ලොගභණ්ඩානි ගරුභණ්ඩානියෙව, අනතනා ලබානිපි
 පරිහරිතො පුඤ්ඤාපටිඝොගෙන න පරිභුඤ්ජතබ්බානි, සංකික
 පටිඝොගෙන ව ගිහිවිකවානි වා වට්ටනති, තීපු ගණ්ණපි ඵසෙව
 නගො. ඛිරපාසාණමයානි තවටික හරකාදිනි ගරුභණ්ඩානි
 යෙව. සවකො පන තෙලභාජනං වා පාදගණ්ණකතෙතො අති
 රෙකමෙව ගරුභණ්ඩං, සුවණ්ණරජනආරනට්ඨාච්ඡලිකහ ජ
 නානි ගිහිවිකවානිපි න වට්ටනති, සෙතාසනපටිඝොගෙන පන
 ආමාසමපි අනාමාසමපි සබ්බං වට්ටනි, වාසිආදිසු යාය වාසියා
 දනතකම්මච්ඡදනඋච්ඡුතච්ඡතමිත්තනො අඤ්ඤං මහාකම්මං
 කාතුං න ඝක්ඛා අයං පන භාජනියා, සෙතා සෙන කෙනවි
 ආකාමරත කතා ගරුභණ්ඩා, ඵරසු පන අනතමසො චේත්සානං
 සිරාපෙවසොපි ගරුභණ්ඩමෙව තථා කුරාරි, යං පන ආවුඛ
 සංඛෙපෙන කතා අයං අනාමාසා, කුරුලො දණ්ඩබ්බතිවාදනං
 වා අගරු භණ්ඩං නාම තප්පි, සමමුඤ්ඤානි දණ්ඩබ්බතකම්මපන
 අදඤ්ඤිකං ඵලමිත්තමෙව යං සක්කා සිංචිකාය පක්ඛිපිනො පරි
 හරිතුං තං භාජනියං, සිඬරමපි නිබාදනෙනෙව සංගතිතං, ගෙයි
 මනුසොගි විහාර වාසිආදිනි දින්නානි ගොනති ගෙ වෙ සරෙ
 දෙසිඬ වා විලුහෙන වා දෙප්පි නො ගනෙන උපක්ඛිතෙ පුන ආග
 තිනො දෙමානි වදනති දුතබ්බානි, සචෙ ගරනති න වාරෙතබ්බා,
 අනාගරනනාපි න වෙදෙතබ්බා, කම්මාරරථකාරතච්ඡකාර
 මුත්තකාරතලකාරමණිකාරපතතබ්බතකානං අධිකරණි මුහි
 සණ්ඩාසතුලාදිනි සබ්බානි ලොගමිගඋපකරණානි සංමස දින්න

කාලයො පටිඨාය ගරුභණ්ඩානි, තිප්පකොට්ඨකසුවිණ්ණකාර
 වම්මකාරොපකරණෙසුපි එතෙව නයො, අයං පන විසෙසො.-
 තිප්පකොට්ඨකඋපකරණෙසු තිප්පවේදනකසත්තං, සුවණ්ණකා
 රකඋපකරණෙසු සුවණ්ණවේදනකසත්තං, වම්මකාරඋපකර
 ණෙසු කතපරිකම්මවම්මච්ඡදනකා බුද්ධකා සත්ථිති ඉමානි භාජනී
 යානි, නහාපිහසු නහකාරඋපකරණෙසුපි ඔපෙත්වා මහාකතන
 රිං මහාසඤ්ඤායං මහාපිපථලකඤ්ච සබ්බං වට්ඨති, ඉතරානි ගරු
 භණ්ඩානි වලලිආදියු වේතනවලලිආදියා යා කාපි අඛිබාසුප්ප
 මාණවලලි සබ්බසාදිනතා වා තත්ථජාතකා වා රක්ඛිතගොපිතා
 ගරුභණ්ඩං, සා සංඝකමෙම ව වේනියකමෙම ව කතෙ සථෙ අති
 රෙකා හොති පුග්ගලිකකමෙමපි උපතෙත්වා වට්ඨති, සුත්තමකපි
 වාතනාලිකෙකරහිතවම්මමිසා රජ්ජකා වා ගොත්තානි වා වාතෙ
 ව තාලිකෙරහිතෙ ව වට්ඨෙත්වා කතා එකවට්ඨා වා සංඝසත්තකා
 ගරුභණ්ඩා, සුත්තං පන අනාවට්ඨෙත්වා දිනනමකපිවාතනාලිකෙ
 රහිතා ව භාජනියව, ගෙහි පතෙත්වානි රජ්ජකාදිනි දිනතානි
 කොන්ති තෙ අත්තතො කරණීයෙත ගරන්තා න භාජෙත්ඛබ්බා,
 ගො කොපි අට්ඨබ්බුලසුච්ඡන්ධිකමිත්තොපි වෙථ සංඝෙ දිනෙත්වා
 වා තත්ථ ජාතකො වා රක්ඛිතගොපිතො ගරුභණ්ඩං, ගොපි සංඝ
 කමෙම ව වේනියකමෙම ව කතෙ අතිරෙකං පුග්ගලිකකමෙම
 දුත්වා වට්ඨති, පාදගණ්ඨනකතෙලතාලි පන කතතරංගට්ඨි උපා
 ගතදණ්ඩකො ජතතදණ්ඩා ජතතසලාකානි ඉදමෙත්ථ භාජනිය
 භණ්ඩං, දුඛ්ඤගො මහුසාගොගිත්වා ගවජන්තා න වාතරඛබ්බා,
 ඔපෙත්වා මුඤ්ඤඤ ඛබ්බරඤ්ච අවිසෙසං ජදනතිණං මුඛිපාමා
 ණමපි ජදනතිණසංඛිපගතෙසු තාලපණ්ණාදියු යං කිඤ්චි
 එකපණ්ණමපි සංඝසාදිනතං වා තත්ථ ජාතකං වා ඛනිආරාමෙ
 සංඝිතෙ කිණ්වත්ථුසමිං ජාතකං වා රක්ඛිතගොපිතං ගරුභණ්ඩං,
 තමපි සංඝකමෙම ව වේනියකමෙම ව කතෙ අතිරෙකං පුග්ග
 ලිකෙ දුත්වා වට්ඨති, දුඛ්ඤගො මහුසාගොගිත්වා ගවජන්තා
 න වාතරඛබ්බා, අට්ඨබ්බුලපාමාණොපි රිත්තපොත්ථකො ගරු
 භණ්ඩමෙම, මතතිකා පකතිමතතිකා වා ගොතු පඤ්චවණ්ණා වා
 සඛා වා සජ්ජරස කං කුට්ඨක සිලෙසාදියු වා යං කිඤ්චි දුලල
 හට්ඨානෙ ආනෙත්වා වා දිනතං තත්ථ ජාතකං වා රක්ඛිතගොපතා
 තාලපසකමිත්තං ගරුභණ්ඩං ගෙ ති, තමපි සංඝකමෙම ව වේනිය
 කමෙම ව කතෙ අතිරෙකං පුග්ගලිකකමෙම දුත්වා වට්ඨති, සිංගු
 සිංගුල ගරිභාල මනොසිලා අඤ්ඤානි පන භාජනිය නි. දරු
 භණ්ඩානො කොපි වෙථවති වුත්තපාතොරො දරුභණ්ඩකො
 සංඝසාදිනතො වා තත්ථ ජාතකො වා රක්ඛිතගොපිතො ගරු

ගණක, අපි ව නඩබ පි දරුවෙඵවමිපාසාසාදිවිකානි දරා
 ගණකන ගනතිසා. තප්ප මිඤ්චපිඨෙ අසබ්බතිතානි ආසදිතා
 දිති අත්තමසො වොලොන වා පලංගෙන වා පණ්ණාසි වා කත
 පිඨං උපාදය සබ්බ නි අසංසානි වඩ්ඤ්චලකං ඤාපලකං විවර
 ඤාචනඵලකං ඤාපනඵ කං ඤාපනමුත්තරො අත්තකච්චෙවද
 නගණසීතා දණ්ඩමුත්තරො තාචා අමිණං රජකදෙණි උදග
 පච්චිකො දරාමිණො වා අත්තමසො වා වෙලුමිණො වා සපා
 ඝොපි අපාදඝොපි සමුග්ගො මුත්තො පාදමණ්ණකකතො අතිර
 කප්පමාණො කරමණ්ණො උදකදෙණි උදකකචාසං උඵඝෙකා
 කචචු පානිසසරාචං පානිසසංවඩ්ඤි ඵතෙසු යං කිඤ්චි සබ්බ
 දිත්තං ගරුභණ්ඩං. සබ්බාලකං පන භාර්යං. තථා දරාමිණො
 උදකතුමො පාදකඵලිකා මණ්ඩලං. දරාමිණො වා ගොතු වොල
 පණ්ණාදිමං වා සබ්බං ගරුභණ්ඩං. ආධාරසො පත්තපිඨානං
 කාලමණ්ඩං විජති වභෙතාවකං පච්චි සසිසමුත්තරි මුසිසමුත්තරි
 ඵතෙසු යං කිඤ්චි මුත්තං වා මහත්තං වා දරුවෙඵවණ්ණ
 වම්මාදිසු යෙන කෙතපි කතං ගරුභණ්ඩමෙව, ඵගා තුලා සො
 පානපලකාදිසු යං කිඤ්චි දරාමිණො වා පාසාණමිණො වා ගහ
 සමාගාරාපණං ගො කොපි කච්ඤාසරණං යං කිඤ්චි භුමමත්තරණං
 වා යං කිඤ්චි අභප්පියවම්මං සබ්බං සාසිකං ගරුභණ්ඩං, භුමමත්ත
 රණං කාතුං වට්ටති, ඵලකවම්මං පන වම්මත්තරණගතිකං ගොති
 නම්පි ගරුභණ්ඩමෙව, කප්පියවම්මානි ගාරනිකානි, කුර ඤ්ඤං
 පන සබ්බ මඤ්චපමාණං වම්මං ගරුභණ්ඩතත වුත්තං උදුක්ක
 ලං මුසලා වුත්තං තිසමද නිසදපොතසො පාසාණදෙණි පාසාණ
 කචාසං සබ්බං නභිගණ්ඩං සබ්බං වක්කපුත්තයානං ගරුභණ්ඩ
 මෙව, මඤ්චපිඨානං පාද ව අවනිසො ව වාසිඵරප්පආදිනං
 දණ්ඩානි චෙති ඵතෙසු යං කිඤ්චි අතිසිතං ගාරනිකං, තච්චිග
 මිට්ටං පන ගරුභණ්ඩං ගොති, අනුඤ්ඤාතථාසියා දණ්ඩා ජනතං
 මුසි භණ්ණං කතතරසසි උපාසණදණ්ඩසො අරණිසතිතං ධම්ම
 කරකො පාදගණ්ණකතො අතතිජිත්තං ආමලකතුමිං ආමලක
 සපවා ලාමුතුමිං ලාමුසවො විසාණකතුමිනති සබ්බමෙතං
 භාරනිකං. තතොපරං ගරුභණ්ඩං, තප්පදෙනා වා යං කිඤ්චි
 විසාණං වා අතවිජිතං යථාගතමෙව භාරනිකං, තෙති කාමඤ්ච
 පාදදිසු පුරිමසදිසොව විභිව්ජයො. තච්චතතිසිත්තොපි සිඬා
 කරණිකසො අරනිකරණිකතො ගණ්ණිකාවිඤ්ඤා අරනි අර
 නිසලාකා උදකපුඤ්චිති ඉදං සබ්බං භාරනිකමෙව, මහතිකා
 ගණ්ණික සබ්බං මුත්තොනං උපගොගපටිගොගං ඤාපිඨාරාදි

කුලාලභාජනං පත්තකථානං අභිසාරකථානං මුද්දනකං දීපරාක්කි
 කො දීපකපලලිකා වයනිසිනා ජදනිසිනා ප්‍රපිකාති සබ්බං ගරු
 හණ්ඩං එතෙසු පත වුත්තතයෙසු ගරුහණ්ඩසු යං කිඤ්චි වෙථ
 ආදි අත්තනො අත්ථාය ගණ්ඨනෙත්ත සමිකං වං අතිරෙතං වා
 ථාතිකම්මං කත්වා ගහෙතබ්බං, පාදගණ්ඨනකතො අතතිරිත්ත
 පපමාණො පත සවණො පතො පාලකං කඤ්චනකො කුණ්ඨි
 කා'ති ඉදමෙත්ථ භාජනීයං, යථා ව මිත්තිකා ගණ්ඨා එවං ලොහ
 ගණ්ඨාදි; කුණ්ඨිකා භාජනීයකොට්ඨාසමිච්ඡා ගජති, ඉති යං
 භාජනීයං විසංජ්ජනීයමපි තං එතං විසංජ්ජනීයවෙහබ්බිය
 සංඛාතා අඤ්ඤං පරික්කාරං දත්ථ බියන්තසංසු දුක්ඛං ඉතරං
 පත දුකුමෙච න වට්ටති, ඉසාරතාය දෙවෙනා පුලලව්වයං
 ආපජ්ජති, ඵෙතාවිතෙත්ත ගජකතො ගණ්ඨා අකසාපෙඨා
 කාමෙතබ්බා, යථා ව අඤ්ඤං පරික්කාරං දත්ථ බියන්තසංසු
 දුක්ඛං. තථා සබ්බෙත අසම්මතසංසු විචරං වා අඤ්ඤං වා පරි
 ක්කාරං දත්ථ බියන්තසංසු දුක්ඛමෙව, අනුපසම්පන්න සබ්බත්ථ
 තිකදුක්ඛං පතති යං පත ජන්දවිසෙසක කමොත්තං දිත්ථා
 කො අත්ථා සංසු දිත්තො ලබා'පි විනිපාතෙත්තති න සම්මා
 උපතෙත්තතිති බියන්තසංසු, උච්චතතොදිතඤ්ච, අනාපතති.
 උපසම්පන්නතා, ඛමෙමන ලබ්බමමුතිතා, සංගහන සබ්බං
 විකසංකුපගම්චරදුතං, පච්ඡා බිසතුකාමනාස බිසනාති, ඉමා
 තොත්ථ වත්තාරි අභිසාරි, සමුට්ඨානාදිති අදිත්තාදුතසදිසාති.
 ඉදං පත දුක්ඛවෙදනනති.

එකාදසමි සික්ඛාපද

වාදසමෙ සබ්බං තියකණ්ඨා පරිනාමකසික්ඛාපදෙ වුත්ත
 නගමෙව අගමෙච්චි විසෙසො:- තත්ථ අත්තනො පරිණාමිතත්තා
 නිසංසනිතං, ඉධ පුග්ගලස්ස පරිණාමිතත්තා සුද්ධිකපාචිත්තියතති.

වාදසමි සික්ඛාපදං

සහබ්බමිකමගො අවර්මො.

රාජවග්ගස්ස පඨමේ "බන්ධනස්සා"ති බන්ධනපාඨස්ස;
 "මුඛාබ්ධිත්තස්සා"ති බන්ධනාභිසෙසෙකක මුඛති අභිසිත්තස්ස;
 අතික්කන්තො රාජා ඉතොති- අතික්කන්තරාජකං, තහමිං අති
 ක්කන්තරාජකෙ සහතිකරෙති අත්ථා. රතනං වුච්චති මහෙසි;
 අතිහන්තති අතික්කන්තං; අතිහතං රතනං ඉතොති- අතිහත
 රතනං, තහමිං අතිහන්තරතනෙක සහතිකරෙති අත්ථා. ඉඤ්ඤ

බිලා අනිත්‍යාමයයානි, එන් අත්‍යන්තො අගතහංවං අජානං පෙඨාං සගතිසරණං උමගාරං පඨමං පාදං අනිත්‍යාමෙනාසං දුක්ඛං, දුතියං පාවිතියං.

සාවජ්ජියං අගගමනං අනන්දං අරබ්භ රඤ්ඤා අනන්තා පුරප්පථෙසසවඤ්ඤාමිං පඤ්ඤානං. අසාධාරණපඤ්ඤානි. තිත්ත පාවිතියං, පටිසංවිදිතෙ අපට්ඨසංවිදිතසඤ්ඤානො ව චෙමති කස්ස ව දුක්ඛං. පටිසංවිදිතසඤ්ඤායං, න ඛතතියස්ස වා න ඛතතියාභිසෙකෙන අභිසිත්තස්ස වා උභොසු උභිත්තං වා අඤ්ඤා කරමිං නික්ඛන්තො වා සගතිසරං පටිසන්තස්ස, අසගතිසරෙ, උමමත්තසාදිගඤ්ඤා, අනාපතති. ඛතතියනා, අභිසිත්තනා, උභි න්නමපි සගතිසරනො අනික්ඛන්තනා, අපට්ඨසංවිදිතනා, ඉඤ්ඤානිත්තමොති ඉමානෙත්ථ පඤ්ඤාඅභිසානි. සමුදානාදිති පඨමකසිත්තදිසානිති. ඉදං පන කිරියාකිරියං.

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ රත්නනාති මුත්තාදී දසවිධං; රත්නසම්මතනාති යං කිඤ්චි මත්‍රස්සානං උපභොගං පරිභොගං; අජ්ඣාරාමෙ වාසී පරික්ඛිත්තස්ස අනන්තා පරික්ඛෙපෙ; අපරික්ඛිත්තස්ස චන්තං ලොඛ්‍යපාතානං අනන්තා; අජ්ඣාවසෙපෙති පරික්ඛිත්තස්ස අනන්තා පරික්ඛෙපෙ; අපරික්ඛිත්තස්ස මුසලපාතබ්භතතෙරෙ; අයං පන න්ථ විනිවර්තයො:- ජාතරූපරජතං අත්‍යන්තො අන්තං උගගණ්ඨ නත්තස්ස වා උගගණ්ඨාපෙනත්තස්ස වා තිත්තගතියං පාවිතියං. සංඝගණ්ඨපුග්ගලවෙතියගවකමමානං අන්තං දුක්ඛං, අවසෙ සෙසු මුත්තාදිරතනෙසු සංඛිඛසමි අන්තං දුක්ඛංවමෙව, කප්පිත චඤ්ඤා වා අකප්පිතචඤ්ඤා වා අනම්මසො මාතුසන්තකමි හණ්ඨා භාරිකසිසෙන පටිසාමෙනත්තස්ස පාවිතියං, තාදිසං පන අත්‍යන්තො සත්තකං කන්ධා පටිසාමෙතුං වට්ටති. “ඉදං පටිසාමෙථා”ති චුතෙන පන න වට්ටතිති පටික්ඛිපිතබ්බං, සථෙ කුපිතා පාතෙඨො භවත්තති පමුච්ඡාමො නාම භොති, පටිසාමෙතබ්බං විහාරෙ කමිං කමරාන්තා වසන්තිආදයො වා රාජවලලහා වා යං කිඤ්චි උපකරණං වා සසතගණ්ඨං වා “පටිසාමෙතො ඤෙථා”ති වදන්ති ඡන්දකපි හයෙතපි න සාතබ්බමෙව, ගුත්තවිධානං පන දසෙසුං වට්ටති, අජ්ඣාරාමඅජ්ඣාවසෙපසුපි යදිසෙ ණානෙ භික්ඛුපි වා සාමගණ්ඨෙරති වා ගතිතං ගමිත්තනිති ආසංකා උපපර්ථති, තාදි සෙ සෙව ණානෙ උග්ගතෙතො වා උග්ගතාපෙතො වා සඤ්ඤාණං

කතා තිත්තිපිතබ්බං, “සංඝා ගණනං නවධං සො ආගච්ඡන්ති ඵ ආ වික්ඛං බ්බං. අථ සො ආගච්ඡති සො “කිදිසං තෙ ගණනං නවධං”න්ති පුච්ඡිතබ්බො, සචෙ සඤ්ඤාණෙන සමාදෙනි දුතබ්බං, තො චෙ “විවිතාහි”ති විතතබ්බො. තමා ආවාසා පකතමිතෙන නපි පතිරුපාතං තික්ඛුතං ගන්තං තෙසු අසති පතිරුපාතං ගත පතිකාතං ගන්තං තිත්තිපිතා, පකතමිතබ්බං, යො පත තෙව පකතවති න සාමිකං පසාති තෙත ථාවරං සෙනාසනං වා චෙති යං වා පොකකරණී වා කාරෙනබ්බො, සචෙ දීඝස්ස අබ්බතො අවචයෙන සාමිකො ආගච්ඡති තං ද සාකා “අනුමොදති”ති විතතබ්බො, සචෙ තානුමොදති, “දෙති මෙ ධන”න්ති වොදෙති ගමොදපතා දුතබ්බං.

සාවච්ඡිකං අඤ්ඤතරං තික්ඛුං ආරබ්භ රතතං උග්ගණෙන විජුහමි පඤ්ඤතතං. “අඤ්ඤානු අජ්ඣාරාමා වා අජ්ඣාවසථා වා”ති අගමෙත් දුට්ඨං අනුපාඤ්ඤතති සාධාරණපඤ්ඤතති. සංඝන්තියං. අනුඤ්ඤාතවධානෙ අතාදරිතෙන උග්ගසෙසා අති ක්ඛිපනාස්ස දුක්ඛවා, අනුඤ්ඤාතවධානෙ ගමනො තිත්තිපනාස්ස යං සොති ආමාසං රතතසමතං විසාරං වා තාවකාලිකං වා උග්ගණනාස්ස, පංසුකුලසඤ්ඤාය ගණනො, උම්මතතකාදි තඤ්ච, අතාපතති අනානුඤ්ඤාතසාරණං, පරසතතකානා, විසාරසමාසප සුකුලසඤ්ඤානං අභාවො, උග්ගණණං වා උග්ගගාපනං වා”ති, ඉමානෙත් විතතාරි අභිසාති. සමුදානා දිති ඤ්ඤාපිතතසදිපාතිති

දුතිසසික්ඛාපදං.

තතිසෙ සනතං තික්ඛුං අනාපුච්ඡාති ඉදං වාරිතෙන චුතත තයමෙව. විසාරලෙති මජ්ඣන්තිකාතික්ඛවතො පඨාය අනොතා අරුණං, එතස්මිං අනතරෙ විකාලෙ; “යාමිපාචෙසනං ආපුච්ඡා මිති වා සාමං පටිසාමි”ති වා අනාපුච්ඡිතා අසති තථාරුපෙ අවචාසිකෙ කරණීයෙ පරික්ඛිතතස්ස සාමස්ස පරික්කපං අති ක්කමිතතස්ස අපරික්ඛිතතස්ස උපවාරං අතික්කමිතතස්ස පඨමි පාදෙ දුක්ඛවා, දුතියපාදෙ පාමිතියං. සචෙවි සම්බුද්ධා තෙ නවි කෙමමත පටිසනති, සෙබ්බති අඤ්ඤාමඤ්ඤං ආපුච්ඡිතබ්බං, තස්මිං කාමෙ තං කමමං න සමපරුති’ති අඤ්ඤා සාමං ගච්ඡන්තා නං පුත ආපුච්ඡනතිච්චං තප්පි සචෙ පත උග්ගාතං පටිපත්තං මෙහතා විහාරං ගච්ඡන්තා අනතරා අඤ්ඤං සාමං පටිසිදුකාමො භොනති, ආපුච්ඡිතබ්බමෙව, කුලසරෙ වා ආසතසාලාය වා ගත්තං.

නිවටං කඛා තෙලහිකඛාය වා සප්පිතිකඛාය වා වරිභුක්තමිත
සචෙ පසො හිකු අපි ආපුච්ඡතබ්බො. අසනොත තප්පිති
හනතඛං. පිටිං ඕතරිචා පත හිකුං දිඤ්චාපි ආපුච්ඡතනිවටං
තප්පි යො පත ගාමිමජ්ඣකිත මග්ගො හොති, සචෙ ගච්ඡතත
සො තෙලාදිතං අන්තං වරිඤ්ඤාමිති පිත්තං උපාජ්ජති. පච්ඤා
හිකුං දිඤ්චා ආපුච්ඡතබ්බො, මග්ගා අනොකකඛමි වරනතසො
පත ආපුච්ඡතනිවටං තප්පි, ඔක්කමිතතසො චුත්තතසෙතෙව
පාවිතතිසං.

සාවතීයං ජබ්බහතියෙ අරබ්භ විකාලෙ ගාමං පවිසනවච්ඡු
සමිං පඤ්ඤතතං. සහනං හිකුං හි ව අනාපුච්ඡා හි ව නාමා
රූපා අව්වාසිකා හි ව ඉමානෙත්ත තියො අනුපපඤ්ඤතතියො
අසාධාරණපඤ්ඤතති, අභාණතතතා, තික්ඛාවිතතිසං, කාලෙ
විකාල සඤ්ඤිතො චෙව චෙමිතිකසො ව දුක්ඛං, කාලසඤ්ඤ
නො ජත යො ව අව්වාසිකෙ වා කරණියෙ වා සහනං වා ආපු
ච්ඡිතා අසනතං වා අනාපුච්ඡිතා පවිසති අනතරාමහිකු ඉ
පසොගතිත්තියසෙයසපටිකකමනෙසු වා අඤ්ඤතරා ගච්ඡති සසො,
සාමේත මග්ගො හොති තෙන ගච්ඡතො. අපදසු, උමිත්තතාදි
තඤ්ච, අනාපතති. සහනං හිකුං අනාපුච්ඡනං, අනුඤ්ඤා
සාරණාගාමෙ, විකාලෙ ගාමපථෙවසනනති, ඉමානෙත්ත තිය
අඛතාති. සමුට්ඨානාදිති කසිතසදිසාතෙවාවාති. ඉදං පත කිරියා
කිරියං.

ගාතීසසිකඛාපදං.

වභුතෙත්ත හෙදනමේවං හෙදනකං, තං අසො අප්පිතිං හෙද
නකං. තඤ්ච ඵවරූපෙ සුචිතෙර කරණකාරාපනෙසු දුක්ඛං.
පටිලාභෙන පත තං හිඤ්චා පාවිතතිසං ඥෙසෙතබ්බො.

සකෙකසු සමබ්භුලෙ හිකු අරබ්භ සුචිතෙර විඤ්ඤපත
වච්ඡුසමිං පඤ්ඤතතං, සාධාරණපඤ්ඤතති. සාණතතිසං. අතතනා
විපකකං. අතතනා වා පරෙහි වා වපකකමිපි අතතනා වා
පරෙහි වා පරිසෙ සාපෙචා ලහනතසො වභුක්තපාවිතතිසං.
අඤ්ඤාසත්තං කරණකාරාපනෙසු අඤ්ඤත කතං පටිලහිතා,
පටිභුඤ්ඤෙව ව දුක්ඛං, ගණ්ඨිකෙ අරණිකෙ විසෙ අඤ්ඤතිසා
අඤ්ඤතිසලාකාය මාසිරචෙ උදකපුඤ්ඤතිසා'ති වනෙසු සං කිඤ්චි
අව්චිආදිති කෙරොනතසො, උමිත්තතාදිතඤ්ච, අනාපතති.

සුඛසරසා, අට්ඨිමයාදිනා, අනාගතො අසංඝං භරණං වා භාරා
සෙය්වා වා සම්මාසොති, ඉමංකෙත්ති තිණි අමිතාති. සමුදානා
දිති සංචාරිතසංදිසාතිති

විද්‍යා රාජ්‍ය සිංහාසනයේ,

පසුවමේ බසවුනැති මසාරකාදිය අසුරුහර; පිළමි නාදිස
මෙව්, හං පත මෙසුරා විය අතිදිසං වා ආසනිකො විය ව සම
වතුරයාං වා න හොති ඡෙදනකං හෙදනසදිසමෙව්.

සාවිජ්ජියං උපතන්දං ආරබ්භ උචෙව මෙඤ්ච සසන්වත්ථුසම්.
පඤ්ඤාතතං, පමිණිකං කරොතසසං, පමාණාතිකකතතං උභිනි.
ජිනිති, සපාපමාණමෙව උපරි දිසාති එවං නිබ්බන්ධා වා උත්තා.
තං වං කත්වා අට්ටකං ඛණ්ඩවා පරිභුඤ්ජනාසං, උම්භතතඤ්ඤිතං.
ව, අනාපතති. පමාණාතිකකතන මඤ්ච පිඨගා, අනන්තො.
අනිසං කරණං වා කාරාපෙච්චා වා පටිලාභොති, ඉමානෙත්ථ.
චෙ අභිතාති සෙසං සබ්බං සුච්ඡරසිකතාපදසදිසමෙවංති

පසුවම සිහිබාසදං.

ජවෙස් තුලං ඔනසිමෙයාය්= නුලොනඩං, විලිමිකං පස්
රිකා, තුලං පක්තිපිකා උපරි විලිමිකාය ඔනසිගරි වුත්තං හොති
උද්දානකං හෙදනකසද්ධිමෙව.

සෑමවිටම ජනබන්ධනයේ අරබන තුල්යතාවය කාරාපනවත්ව
 යමි පසුදැකත. අපොහොසත් කාලයකිනෙ අසමාවතෙ පත්තත්
 විකාශ පරිණාමතෙ තිබෙබාගතෙ අපසුදැක කතං තුල්යතාවය
 පවලනිවා. උදාහරණය: පරිණාමනායක උමතකතාදිනං ව
 අතාපනති. තිබෙබාගතංවෙත් සියපාමාණයෙව වටවති. සියපා
 මාණං නාම යසා වින්දාරතො නිසු කොණ්ණසු වින්තං අතාරං
 විදන්ති වතුරවතුලං හොති. මිණිකි මුට්ඨරතනං දිසතොදිසසි
 රතනං වා වරතනං වා. තුල්යතාවයකුමිතිනා, අතතනො
 අන්තය කරණං වා කාරාපනවා වා පවලාහොති, ඉමානෙත්
 වෙ අභිනාති. සෙසං වුත්තතයෙනෙව වෙදිතබිනති.

പ്രതി: കിരോമിംഗം.

සහනමෙහි නිසිදඩනයක් සකස්කළදිසං සැමරිනි; එකතමි.
අනෙකුත් සුගතවිද්වත්වෙමි. ඒයු රාජකපු එළෙවනි තනාති
නිති දසාති සුගතයා පරිබාරකෙතනං නාමි;

සාවජීයං පබ්බතියං ආරාධනං අපමාණංකාඨි නිසිදනාඨි
ධාරණවජ්ඣයමිං පඤ්ඤාතතං. 'දසා විදජ්ඣි'ති අයමෙත්ථ අනුපප
ඤ්ඤාතඨි, අසාධාරණං පඤ්ඤාතඨි. පමාණිකං වා උභයකං වා
තරොත්තකං, අපඤ්ඤාත කතං පමාණාඨිකකතං පරිලභිතා
රිජ්ඣිතා පරිභුඤ්ජනකං, විතාතාදිත්තං කිඤ්චි කරොත්තකං,
උච්චිත්තකාදිතං ව, අනාපතඨි. නිසිදනං පමාණාඨිකකත
නා, අත්තතො අපමාණ කරණං වා භාරාගපජා වා පටිලා
භානි, ඉමානෙත්ථ චෙ අඛිනානි. සෙසං වුත්තකයෙනව චෙදි
තබ්බතඨි.

සංස්කෘති විකේතය ෧෫.

අවසරයට කිසිවක් පවිත්රයක්දී නම් අපොහොසත් උභයපාරාත්මිකයෙකුට කෙසේවිලකභයාචාරයටදායකවන්නාදායකයා පවිත්රයදනාදායකයා අනුකූලයා වුවද.

සාවිජේයං ජබ්බග්ගිතෙ ආරබ්බ අපමානචිකාසො කණ්ඩු පටිවජාදිකාසො ධාරණවත්ථුසම් පඤ්ඤානතං. සාධාරණපඤ්ඤානති. භෙසං නිසීදුනෙ වුත්තනාසෙතොව චෙදිතබ්බතති.

අළුති විකටාසය.

නාවලී සාවනිසං ජබ්බහිසෙ අරබහ අපමානිකාසො
වසිකසාපිකාසො ධාරණවජ්ඣමි පඤ්ඤානං. සෙසමෙත්
සබ්බං තිසිද්දෙන වුත්තනගමෙවාති.

ଆସିବି ବିଜୟାଷ୍ଟମୀ.

දහසේ සාවැසිය ආයුධයකි. තවද ආරබ්බ සුභතව්වරපා
මාණව්වරධාරණවළුයේ පසුදුතන. සාධාරණ පසුදුතන
සහතිකිතිදිගන වුතනසහසේවාව.

දහම් විනයාපදං

රනන විග්නා නවිතම.

ඉති කඩඩාවිකරණය පාතිමොකවිමරණනාම
පාතිහතිමරණනාම ගිරිසිතා.

පාරිදේශනීයෙහි පරමෙ අනතරයරං පටිවිචාරයානි චිවතතො සචෙ තසා අනතරාරාමාදිසු සචා'පි දදමානාය හත්තො සං රපියා ව්‍යුහසිඛ්‍යාවකසරාතං අඤ්ඤාතරග්ගිං සිතො'පි ගණතානි දදසො නත්ති. තසා පත රපියාදිසු සචා දදමානාය රපියාදිසු වා අනතරාරාමාදිසු වා සචා'පි යං කිඤ්චි ආමිසං අපේක්‍ෂාහරණ ණාය ගණතතො පටිග්ගහණේ දුක්ඛං, අපේක්‍ෂාතාපර අපේක්‍ෂා තාපර පාරිදේශනීයං. තසා දෙසෙතබ්බාතාපරා "ගාරග්ගං ආවුසො"ති ආදිතා තයෙන සික්කාපදෙ දසයිතොගෙව.

සාවච්ඡියං අඤ්ඤාතරං හික්ඛුං ආරබ්භ අඤ්ඤාතිකාය හික්ඛු ණියා අනතරයරං පටිවිචාරය හත්තො ආමිසං පටිග්ගහණවඤ්ච ග්ගිං පඤ්ඤාතතං අසාධාරණපඤ්ඤාතති, අනාණතතිකං, යථා චෙතං තථා සෙසානිපි. තිකපාරිදේශනීයං, යාමකාලිකාදිසු පටිග්ගහණේ'පි අපේක්‍ෂාතාපර'පි දුක්ඛං. එකතොපසම්පන්නාය යාවකාලිකේ'පි තප්ථව. ඤාතිකාය අඤ්ඤාතිකසඤ්ඤාදි චෙමතිකා නවපි එසෙව තයො ඤාතිකසඤ්ඤාදිනො පත ඤාතිකාය වා දූපෙනතියා උපතිකම්පිචා වා දදමානාය යා අනතරාරාමතික්ඛු ඤාපසායනිත්ථියසෙය්‍යාසු පටික්ඛාමනෙසු සචා ගාමතො වා බහි නිහරිචා යාමකාලිකාදිති වා සති පථවගෙ පරිභුඤ්ජා'ති දෙති තසා, සික්කමානාසාමණේරිතං ව හත්තො ගහනා පරිභුඤ්ජ නතසා උමමතකාදිතං ව, අනාපතති. පටිපුණ්ණුපසම්පන්න ණා, අඤ්ඤාතිකානා, අනතරයරෙ සිනාය හත්තො සහත්ථා පටිග්ගහණං, සාවකාලිකානා, අපේක්‍ෂාහරණනා, ඉමානෙත්ථ පඤ්ඤාඅභිනාති. සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිසානිති

පඨම සික්කාපදං.

දුතියෙ ඉධ සුපතති ආදිවොසාසනාකාරදසානං; අපසකක ණාව ගතිනිති. ආදි අපසාදෙතබ්බාකාරදසානං. තත්‍රායං විනිවජ්ජ යො:- එකතො'පි හික්ඛුතා අතපසාදිතො අපේක්‍ෂාහරණණාය ආමිසං ගණතතානං පටිග්ගහණේ දුක්ඛං, අපේක්‍ෂාතාපර අපේක්‍ෂාතාපර පාරිදේශනීයං.

රාජගහෙ ජබ්බගගිගෙ ආරබ්භ හික්ඛුණියා වොසාසනතියා න තිවාරණවඤ්චග්ගිං පඤ්ඤාතතං. තිකපාරිදේශනීයං එකතො උපසම්පන්නාය වොසාසනතියා න තිවාරණතසා දුක්ඛං, තථා අනුපසම්පන්නාය උපසම්පන්නසඤ්ඤාදිනො චෙමතිකසා ව, අනුපසම්පන්නසඤ්ඤාදිනො ව අතතතො වා හතතං දූපෙනතියා

අසූඤ්ඤාං වා භවතං දෙනතිං යං වා න දින්නං තං දුපෙනතිං යත් වා න දින්නං තත් සබ්බසං වා සමිකං දුපෙනතිං සික්ඛ මාතං වා සාවිඤ්ඤාං වා වෙසාසනතිං පටිගගගෙනවා භුඤ්ජති තස්ස, පඤ්චගොපනාති ධුපෙනා සබ්බත්, උමමත්ත කාදිනඤ්ච, අනාපතති. පටිපුණ්ණපසම්පන්නතා, පඤ්චගොප නතා; අනාපතතෙ අනුඤ්ඤානපටකාරනො අඤ්ඤාඨා වො සාසනා, අනිවාරණා, අප්පඤ්ඤානා, ඉමානෙත් පඤ්ච අභිඤ්ඤාති. සමුදානාදිති කසිනසද්ධාතිති. ඉදං පන නිරියා නිරියතති.

දුතිය සික්ඛාපදං.

තතියෙ සෙවසම්මනාතිති උභයෙවසම්මතිකාති; පුබ්බ අනිමිත්තනොති සරූපවාදොක්කමිත්තනො පඨමිත්තං උපවාදං අනොක්කමිත්තනො යෙව අනිමිත්තනො, අභිලානො නාම යො සෙක්කාති පිණ්ඩාය වරිත්තං, පාටිදෙසනිසන්ති සරූපවාදං මික්ක මිත්තා අමිසං ගණනතස්ස පටිගගගෙන තාව දුක්ඛවං, තං ගගෙනා යත් කත්ථි භුඤ්ජනස්ස අප්පඤ්ඤානො අප්පඤ්ඤා නො පාටිදෙසනිසං.

සාවර්තියං සම්මතලෙ භික්ඛු ආරබ්භ න මිත්තං ජාතිත්තා පටිගගගණවත්තිසම් පඤ්ඤාතං, “පුබ්බ අනිමිත්තනො අභි ලානො”ති ඉමානෙත් වෙ අනුපපඤ්ඤාතියො. තිකපාටිදෙස නියං. යාමකාලිකාදිපු පටිගගගණ’පි අප්පඤ්ඤානො’පි දුක්ඛවං. තථා අසෙවසම්මතෙ සෙවසම්මතසඤ්ඤානො වෙව වෙමතිකස්සව, අසෙවසම්මත සඤ්ඤානො පන යො ව පුබ්බ නිමිත්තනො වා භිලානො වා අඤ්ඤාස්ස වා තෙසං සෙව පඤ්ඤාතං භික්ඛං ගණනාති යස්ස ව කරතො නිගරිත්තා ආසනසාලාදිපු වා භික්ඛුං අදිත්තා පඨමං යෙව නිගරිත්තා වාරමුලෙ වා ධ්විකා දෙනති තස්ස තං භුඤ්ජනස්ස නිවිභවනතෙ සලාකගනෙත්ත පක්ඛිතෙ උපො සපිතෙ පාටිපදිතෙ යාමකාලිකාදිති සති පට්ටයෙ පරිභුඤ්ජති දින්නං පරිභුඤ්ජනස්ස උමමත්තකාදිනඤ්ච අනාපතති. සෙව සම්මනතා පුබ්බ අනිමිත්තනො අභිලානො සරූපවා දොක්කමිත්තං ධුපෙනා නිවිභවනතකාදිති අඤ්ඤානා අමිසං ගගෙනා භුඤ්ජනති, ඉමානෙත් වනතාරි අභිඤ්ඤාති. සමුදානා දිති ඵලකලොමසද්ධාතිති.

තතිය සික්ඛාපදං

වතුන් සාහි බො පන නාහි ආරක්ෂකයාහිති ආදි විවර විප්ලවසිංහසිංහපදෙ වුනතතයෙනෙවි වෙදිතබ්බං. පුබ්බ අප්ප ඩිසංචිදිනතති එන් යං ඉන්ද්‍රියා වා පුරිසෙන වා ගහපට්ඨන වා පබ්බජිතෙන වා ආරාමිං වා ආරාමුපචාරං වා පටිච්ඡිකා ඉන්ද්‍රියා මිත්‍යා සනෙතා කුලස්ස බාදනීයං වා භොජනීයං වා ආහරිත්‍යාමිති ආරොපිතං තං පච්ඡා යථාරොපිතමෙව වා ආහරිතකු තස්ස පරි වාරං කන්ධා අඤ්ඤා වා තෙති සම්මං පහුතමපි ඉන්ද්‍රියාමකුලං පටිසංචිදිතං කන්ධා බාදනීයං වා භොජනීයං වා ගහපට්ඨා ගච්ඡි නීති පුන්ධා අඤ්ඤාති වා කුලානි නෙතා සම්මං ආහරන්තු තං සබ්බං පටිසංචිදිතං නාම. යං පන එවං අතාරොපිතඤ්ච අනාගතඤ්ච තං අප්පට්ඨංචිදිතං නාම, අභිලානො නාම යො සකෙකාති පිණ්ඩාය ගතං, පාඨදෙසනීයතති එවරූපං අනතමයො ආරාම ඕපේකිත ගච්ඡෙනාති අභිකෙති දින්නමපි ආරාමෙ වා ආරාමුප වාරෙ වා පටිග්ගහෙනා අපේකාගරන්තස්ස පටිග්ගහණෙ දුක්ඛ ටං, අපේකාගාරෙ අපේකාගාරෙ පාටිදෙසනීයං.

සකෙකපු සම්මසුලෙ හිකුඤ්ඤා ආරබ්භ ආරාමෙ වෙරෙ පටි විසනෙතා අතාරොපනවික්ඛං පඤ්ඤාතං “අභිලානො”ති අයමෙත්ථ එකා අනුප්පඤ්ඤාති, තිකපාටිදෙසනීයං යාමකාලිකා දිපු ආහාරන්ධාය පටිග්ගහණෙපි අපේකාගාරෙපි දුක්ඛවමෙව, තථා පටිසංචිදිතෙ අප්පට්ඨංචිදිතසඤ්ඤානො වෙව චෙමිතිකස්සව. පටිසංචිදිතසඤ්ඤානො පන හිලානස්ස යො ව පටිසංචිදිතං කන්ධා ආහවං වා හිලානාවසෙසකං වා බහාරාමෙ වා පටිග්ගහිතං තත්ථ ජාතකමෙව වා මූලඵලාදියාමකාලිකාදිපු වා කිඤ්චි සති පච්චයෙ පරිභුඤ්ඤාති ලභං පරිභුඤ්ඤාති තස්ස, උම්මත්තකාදි තඤ්ච, අනාපතති. යථාපුහතආරක්ෂකසෙනාසනිනා, යාච කාලිකනා, අනත්ථජාතිකනා, අභිලානනා, අභිලානාවසෙස කනා, අප්පට්ඨංචිදිතෙ අපේකාරාමෙ පටිග්ගහණං, අපේකා ගරණතති ඉමානෙත්ථ සත්තඅභිනාති. සමුදානාදිති කපිතසද්ධි යානෙවාති. ඉදං පන කිරියාකිරියතති.

වතුන් සිංහල පදං.

පාඨදෙසනීයවණනා නිවර්තනා.

සෙබ්බෙසු පඨමෙ පරිමණකලනති සමිත්තනො මිණ්ඩලං; සිංහල විකරණයාහි එවං නිවාසෙස්සාමිති ආරාමෙපි අනතර ගරෙපි සබ්බත්ථ සිංහලා කාතබ්බා, එන් ව යස්මා වත්තතතිකිකෙ

චූන්තවත්තනානිපි තථා සික්ඛිතබ්බතාං සෙඛියානෙවි නොනාති.
 තත්ථා පාරාජිකාදිසු වීය පරිච්ඡේදො න කතො. වාරිතතතය
 දස්සනත්ථෙඤ්ඤි “යො පන සික්ඛු ඔලලෙඛනො නිවාසෙය්‍ය දුක්ඛ
 ව”නති එවං ආපතති නාමෙත අවච්ඡා “සික්ඛාකරණියං”ති එවං
 සබ්බසික්ඛාපදෙසු පාලි ආරොපිතා, පද්ධාපතෙ පන “ආපතති
 දුක්ඛාවස්සා”ති චූන්තතතා සබ්බත්ථ අනාදරියකරණෙ දුක්ඛවං
 වෙදිතබ්බං. ඉදංති “පරිමෙඤ්ඤ”නති එත්ථ නාසිමෙඤ්ඤං පටිච්ඡා
 දෙනා ජාත්‍යුමෙඤ්ඤස්ස හෙට්ඨා ජබ්බවසීකතො පට්ඨාය අට්ඨමානුල
 මතතං නිවාසනං ඔතාරෙත්වා නිවාසෙතොන පරිමෙඤ්ඤං
 නිවත්ථං නාමි නොති. එවං අනිවාසෙත්වා අනාදරියෙන පුරතො
 වා පටිච්ඡතො වා ඔලලෙඛත්වා නිවාසෙතොස්ස දුක්ඛවං, න කෙව
 ලඤ්ඤා තස්සෙව යෙ පනඤ්ඤා “තෙන චො පන සමයෙන ජබ්බ
 ගතියා සික්ඛු ගිහිනිවත්ථං නිවාසෙතති හත්ථියොණ්ඩකං
 මච්ඡවාලකං චතුකණ්ණකං තාලවණ්ඩකං සතවලලිකං නිවා
 සෙතති සංවෙලලියං නිවාසෙතති”ති ඛනිකෙ නිවාසන දෙසා
 චූන්තා තථා නිවාසෙතොස්සාපි දුක්ඛවමෙව තත්ථ හත්ථියොණ්ඩ
 කං නාම:- නාසිමුලතො හත්ථියොණ්ඩකණ්ණානං ඔලලෙකං කත්වා
 නිවත්ථවොලිසිත්ථිතං නිවාසනං වීය. මච්ඡවාලකං නාම:- එක
 තො දසනතං එකතො පාසනතං ඔලලෙඛත්වා වා නිවත්ථං, චතු
 කණ්ණකං නාම:- උපරි වෙ හෙට්ඨතො වෙති එවං චන්තාරො
 කණ්ණෙ දස්සෙත්වා නිවත්ථං, තාලවණ්ඩකං නාම:- තාලවණ්ඩකා
 ‘කාරෙත සාවකං ඔලලෙඛත්වා නිවත්ථං සතවලලිකං නාම:-
 දීඝසාවකං අනෙකකඛනභං ඔහඤ්ඤත්වා ඔවට්ඨිකං කරොන්තොති
 නිවත්ථං වාමෙදකඛණි පස්සෙසු වා නිරන්තරං වලලියො දස්සෙත්වා
 නිවත්ථං සචෙ පන ජාත්‍යුතො පට්ඨාය එකා වා වෙ වා වලලියො
 පඤ්ඤායනති වට්ඨති, “සංවෙලලියං”නති මලලකමිකාරාදීනං වීය
 කච්ඡං ඛනිත්වා නිවත්ථං, එවං නිවාසෙත්වා ගිලානස්සාපි මහෙ
 පටිපත්තොස්සාපි න පිට්ඨති යමපි මහං ගච්ඡන්තා එකං වා වෙ වා
 කණ්ණෙ උක්ඛිපිත්වා අනාරවාසකස්ස උපරි ලග්ගෙතති අනොතා
 වා එකං කාසාවං තථා නිවාසෙත්වා ඛනි අපරං නිවාසෙතති
 සබ්බං න පිට්ඨති, ගිලානො පන අනොතා කාසාවස්ස ඔවට්ඨිකං
 දස්සෙත්වා අපරං උපරි නිවාසෙත්වා ලහති. අගිලානෙන වෙ
 නිවාසෙතොති සගුණං කත්වා නිවාසෙතබ්බාති. ඉති ඉමං
 ඛනිකෙ පටික්ඛිතතඤ්ඤා ඔලලකඤ්ඤා සබ්බං විචල්‍යත්වා චූන්ත
 ලක්ඛණසම්පන්නං නිබ්බිකාරං පරිමෙඤ්ඤං නිවාසෙතබ්බං. තථා
 අනිවාසෙත්වා යං කිඤ්ඤි විකාරං කරොන්තොස්ස දුක්ඛවං.

"නිදනං සුඤ්ඤං චිත්තං" නම් ආදිකෙ පත විනිවර්තයෙ සුරු සුරු කාරකං කොසවසියං සාමසෙන ගන්තං පානියපාලකං සසිත්තං පතනං ධාරිතං පටිසංසුතනං භග්ගසු සමඛුලෙ නික්කු ආරබ්භ. කෙසාති සබ්බානෙව සාවජීයං ජබ්බයනියෙ ආරබ්භ ඔලලෙඛනං නිවාසනාදිච්ඡුයමිං පඤ්ඤානාති. සුපො දනවිඤ්ඤානියං ධම්මදෙසනාදිසු ව ගිලානවසෙන එකාදන්ත පඤ්ඤානති, සබ්බාති සාධාරණපඤ්ඤානතියො, අනාණතනිකානි, සබ්බසු දුක්ඛවචනතමෙව. අපඤ්ඤා ආපතතිගෙදෙ, නජී. විපතති විවාරණං වුත්තායෙව. සමුදානාදිති සබ්බසං අවසානෙ දස්සයිත්තං. අනාපතතිමත්තං පත අභිකඤ්ච සබ්බත් වත්තබ්බං, තසිදං වුච්චති ඉමිසමිං නාව සික්ඛාපදෙ අසඤ්චිච අසතියා අජානනාත්තං ගිලානත්තං ආපදසු උමමත්තකාදිනඤ්ච අනාපතති, තත් "අසඤ්චිචා" නි අපරිමණකුලං නිවාසෙත්තං. එවං අස ඤ්චිචා; අථ භො පරිමණකුලංයෙව නිවාසෙත්තං. එවං විරජනිචා අපරිමණකුලං නිවාසෙත්තං අනාපතති, අසතියාති අඤ්ඤාපිති තත්තාපි තථා නිවාසෙත්තං අනාපතති, "අජානනාත්තං" නි පරි මණකුලං නිවාසෙත්තං අජානනාත්තං අනාපතති, අපි ව නිවාසන වත්තං උග්ගතෙත්තබ්බං යො පත සුක්ඛජයෙතා වා කොති මහා පිණ්ඩකමෙසො වා තත්තං සාරුප්පතාය අභිකුලාසිකමපි ඔතා රෙත්තා නිවාසෙත්තං වචති. "ගිලානත්තං" නි යත්ත ජකියං වා පාදෙ වා වණො කොති තත්තං උක්ඛිපිත්තා වා ඔතාරෙත්තා වා නිවා සෙත්තං වචති, "ආපදසු" නි වාලා වා වොරා වා අනුමිතිතති එවරුපාසු ආපදසු වා අනාපතති, උමිහතකාදෙත්තං වුත්තතයා එව. අනාදර්ශං, අනාපතතිකාරණානාමො, අපරිමණකුලං නිවාසනනිති ඉමානෙත්තං තිණි අභිකාති. යථාචෙත්ත එවං සබ්බ ත් පුරිමාති චෙ තත්තත්ත වුත්තපටිපක්ඛකාරණඤ්චාති තිණි ණෙව කොතති. තසවා ඉතොපරං තානිපි අවත්තා අනාපතතිමත්ත මෙව වික්ඛාමාති.

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ "න ගික්ඛපෙ ගිහිපාරුතං පාරුපිනබ්බ" නම් එවං පටික්ඛිතගිහිපාරුතං අපාරුපිත්තං උග්ගතෙත්තං සමිකත්තා පාරුපතං පරිමණකුලපාරුපතං නාම. තත්තං යං නිඤ්චි සෙත පටිපාරුතං, පරිබ්බාජකපාරුතං, එකසාවකපාරුතං, සුරාසො ඤ්ඤාපාරුතං, අනෙත්තපුරිකාපාරුතං, මහාරෙද්ධකපාරුතං, කුරි පචෙසකපාරුතං, බ්‍රාහ්මණපාරුතං, පාලිකාරකපාරුතනති, එව

මාදි පරිමේයන ලක්කණතො අක්කුදා පාරුතං සබ්බමේතං ගිහි පාරුතං නාම, තස්මා යථා සෙතපවා අභිපාලකනිගණො පාරු පනති, යථා ච එකච්ච පරිබ්බාජකා උරං විවරිතා, චිත්ත අංසකු චෙත්ස පාරුපනං ඔපෙන්නි, යථා ච එකසාවකා මනුස්සා නිවන් සාවකස්ස එකෙන අනෙතන පිඨං පාරුපිතා උභො කණණ උභොසු අංසකුචෙත්ස ඔපෙන්නි, යථා ච පුරාණොණොදයො ඤා ව හෙන ගිවං පරික්ඛිපන්නා උභො අනෙත උරෙ වා බලමෙන්නා පිට්ඨං වා ඩිපනති, යථා ච අනෙතපුරිකායො අනිතාරක මිත්තං දසෙන්නා බිගුණිතිතං පාරුපනති, යථා ච මහාපෙඨා දිසසාවකං නිවාසෙතා තස්සෙව එකෙනෙතන සකලසර්පං පාරුපනති, යථා ච කස්සකා බෙත්තකුටිං පටිසන්නා සාවකං පරි චෙටෙතා උපකච්ඡෙන පක්ඛිපිතා තස්සෙව එකෙනෙතන සර්පං පාරුපනති, යථා ච බ්‍රාහ්මණා උභින්නා උපකච්ඡකානං අනතරෙන සාවකං පච්චෙසෙතා අංසකුචෙත්ස පක්ඛිපනති, යථා ච පාලිකාරකො භික්ඛු එකංසපාරුපනෙන පාරුතං වාමිබාහුං විවරිතා විවරං අංසකුචෙ අරොපෙති, එවං අපාරුපිතා සඤ්ඤ පි එතෙ අක්කුදා ව එවරුපෙ පාරුපනදෙසෙ විවර්ජිතා නිබ්බි ඥාරං පරිමේයනං පාරුපිතබ්බං. තථා අපාරුපිතා ආරාමෙ වා අනතරසරෙ වා අනාදරෙන යං කිඤ්චි විකාරං කරොන්නස්ස දුක්ඛවං. අනාපනති පුරිමසදිසාව යථා චෙත්ථ එවං සතිබන්ධ, භන්ධ පන විසෙසො භවිස්සති තන්ධ වක්ඛාමාති.

දුතීය සික්ඛාපදං.

තතිසෙ සුපටිච්ඡන්තාති සුචුට්ඨපටිච්ඡන්තා; ගණිතිතං පටි චුක්ඛිතා අනුචාතනෙතන ගිවං පටිච්ඡාදෙතා උභො කණණ සමං කතා පටිසංහරිතා යාව මණ්ඩකං පටිච්ඡාදෙතා අනතර සරෙ ගමිස්සාමිති අනෙතා. තථා අකතා පන ජත්තු වා උරං වා විවරිතා භව්නන්තස්ස දුක්ඛවං.

තතීය සික්ඛාපදං.

චතුස්සෙ ගලවාටකතො පට්ඨාය සිසං, මණ්ඩකිකො පට්ඨාය ගස්සෙ, පිණ්ඩකමංසතො පට්ඨාය පාදෙ, විවරිතා සෙසං ඡා දෙතා නිසිහෙතා සුපටිච්ඡන්තා නාම භොති, එන්ධ පන වාසුප ගහස්ස අනාපනති.

චතුස්සෙ සික්ඛාපදං.

පසුවමේ පුසංවුනොති හන්ථං වා පාදං වා අකීලාපෙනො
සුචිතියොති අන්තො, ජයෙපි එසෙව නයො.

සත්තමේ ඛනිතතවකුබ්බිති තෙථා ඛිතතවකුබ්බු සුඛා පුර
තො පුගමතොං භූමිහංගං පෙක්ඛමානො, එකස්මිං පත ණාන
ඤ්ඤාං හස්මිඅස්සාදිපරිස්සයාහංවං ඔලොකොත්ථං වට්ඨති අච්ඡ
මෙපි එසෙව නයො.

තවමේ උක්ඛිතතකායාති උක්ඛෙපෙන; ඉන්ද්‍රියානුකුක්ඛණ
කරණවචනං, එකතො වා උගතො වා උක්ඛිතතවිවරො සුඤ්ඤා
අන්තො. අන්තො ඉන්ද්‍රියානුකුක්ඛණ පස්සය ත එවං හන්තබ්බං.

දසමේ නිසින්නාකාලෙ ඛම්මකරණං නිහරණෙනාපි විවරං
අනුක්ඛිපිතොව නිහරිතබ්බං. වාසුපගහස්ස පත අනාපතති.

එකාදසමේ උජ්ජන්තිකායාති මිහාහසිතං හසන්තොති
අන්තො. ඉධාපිති ඉන්ද්‍රියානුකුක්ඛණයෙව කරණවචනං වාදසමේ
පි එසෙව නයො, උග්ගස්ස හසනියස්මිං වජ්ජස්මිං මිහිතමිතොං
කරොන්තස්ස අනාපතති.

තෙරසමේ අප්පසද්දොති න උච්චාසද්දො මිහාසද්දො සුඤ්ඤා;
මුද්දසමෙපි එසෙව නයො අයම්පනොත්ථ අප්පසද්දොපරිචෙත්
තද්දං- සමෙති වාදසතන්තො හෙතෙ ආදිමති සම්භන්තොරො මජ්ඣි
දුතියන්තොරො අන්තො තතියන්තොරොති එවං නිසින්නාසු සං
සම්භන්තොරො දුතියන්තොරොත සම්මිං මිනොති දුතියන්තොරො
තස්ස සද්දස්ස පුණාති. කප්පස්ස වචන්තොපෙති තතියන්තොරො
ජන සද්දමෙව පුණාති කප්පං න වචන්තොපෙති එත්තොවහා අප්ප
සද්දො හොති, සමෙ පත තතියන්තොරො කප්පස්ස වචන්තොපෙති
මහාසද්දො නාම හොති. ඉත්තොපරෙසු ජස්ස කායපච්චාලකන්ති
කායං වාලොචා වාලොචා; එසත්තො සබ්බන්තො, තස්මා කායාදිති
පස්සයොති නිව්චලාති උජ්ජති ධරෙත්වා ගන්තබ්බස්සෙව නිසිදි
නබ්බස්සෙව; නිසිදතපට්ඨසංසුතොසු නිසු වාසුපගහස්ස අනාපතති.

එකවිසමේසසු ඛම්මකරණොති කට්ඨං හන්ථං ධරෙත්වා
නනථමො.

තෙවිසවසුචිසසු ඛගුණිකොති සසිංසං පාරුතො.

පසුවමේ උක්ඛිතකා පුච්චති පණ්ඩිතො උක්ඛිපිතො අග්ග
පාදෙ වා උක්ඛිපිතො පණ්ඩිතෙව භූමියං පුසන්තස්ස ගමනං,
කරණවචනං පනන්තොපි වුත්තලකුක්ඛණමෙව.

අධ්‍යයන ප්‍රධානතමය. නවමේ පුළුන්කොට්ඨි මහානිකායා
පව්වකොට්ඨි අනුරාධපුරය; සො පන පරිත්‍යාගක සෙසෙ එකතො
සමිකබ්බිතා බිමදොතා හුඤ්ඤි, තසාපි අනාපතති.

අනුමේ යසා හතතසාමිකා මානාතසාමියදිසු බසඤ්ඤාං
පව්වකොට්ඨි අනුරාධපුරය; සො පි න තියොසානමානාය පව්වකොට්ඨි
තෙසං අනාපතති හිලානසා පන අනාපතතා අපතතිසෙව.

එකාදසමේ ඤානසානං වා පවාරිතානං වා අඤ්ඤානාපතාං
අනුමතො බසෙනානාති ඉදං අනාපතතියං අතිතං.

වාදසමේ උරුකිංසන සඤ්ඤා=උරුකිංසනසඤ්ඤා, සා අසා අනුමතී=
උරුකිංසන සඤ්ඤා, ඉධාපි හිලානසා න මුච්චති. “දසාමිති වා
දසෙසාමි”ති වා බලොකනතසා පන න උරුකිංසනසඤ්ඤා ව
අනාපතති.

තෙරසමේ නානිමසනතතති. මුග්ග්ගං අනිමසනතං,
නුකුලවණං අනිමුද්දනං, තෙසං පව්වකොට්ඨිතං. මුලබාදති
සාදිතෙද පන සබ්බ ඛරුකෙ පලාපලෙ ව අනාපතති.

පුද්ගලසමේ පටිමණ්ඩලතති අදිසං, ඉධ පන ඛරුකෙ පලා
පලෙති සබ්බ උත්තරිතෙබ්බි අනාපතති.

පණ්ණරසෙ අනාපතතෙති අනාපතතෙ මුඛවාරං අසමිප
තොති අනුරාධපුරය;

සොලස සබ්බං සබ්බානි සකලං සත්ථං.

සත්තරසෙ සකලලොකාති එසං සත්තරසෙ වචනං අපරි
පුණ්ණං. සොති තත්තරසෙ සති කපටතසා අපතති සො පන
බබ්බං කපටතො කපටිකාදිති මුඛෙ පතතිපිතා කපටති, සත්ත
රසෙ වචනං අපරිපුණ්ණං න සොති, තත්තරසෙ සති වචනං.

අවසාරසෙ පිණ්ඩුකෙවසනතති පිණ්ඩං උත්තරිතං උත්ත
රිතං; ඉධාපි ඛරුකෙ පලාපලෙසු අනාපතති.

එකුණ්ටිසෙ කබලාවපෙව්දකතති කබලං අවච්ඡිදිතං අව
ච්ඡිදිතං, ඉධ ඛරුකෙ පලාපලෙති සබ්බ උත්තරිතෙබ්බි අනා
පතති.

විසෙ අවසන්තිකාරතතති මහතෙවො විසෙ සෙණ්ඩිකතං
කතං. ඉධ පලාපලමිසෙත අනාපතති

එකවිසෙ සබ්බානිමසනතති. සත්ථං නිමුඛිතං නිමුඛිතං;
අනාපතතියමිසෙත සත්ථං කවචරං ජෙබ්බතො සත්ථං නිමුඛාතිති
ඉදං අතිතං.

වාරිසෙ සිසාවකාරකනනි සිසාවනි අවකිරිතා අවකිරිතා
ඉබාසි කවිවරං ජලබ්බිකො සිසං ජලබ්බිකි ඉදං අනාපතනියං
අසිකං.

කෙසිසෙ ජිවතානිව්ජාරකනනි ජිවතං නිව්ජරිතං නිව්ජ
රිතං.

වතුරිසෙ වසුවසුකාරකනනි “වසු”ති එවං සද්දං කතා කතා
පඤ්චවිසෙසි එසෙව නසො.

ජබ්බිසෙ හප්පනිලෙහකනනි හප්පං නිලෙහිතං නිලෙහ
හිතං, හුඤ්ජනෙතනපි හි අබ්බුලිතෙහි නිලෙහිතං හ
වට්ඨි කතොකුපානිතපායොදාන පන අබ්බුලිති ගතෙතො
අබ්බුලිතො මුඛෙ පවෙසෙතො හුඤ්ජං වට්ඨි. සත්තවිස අවං
විසෙසුපි එසෙව නසො, තසමා එකබ්බුලිතාපි පතො හ නිලෙහ
හිතෙබ්බො. එකබ්බුලිතාපි ජිවතං හ නිලෙහිතෙබ්බො. ඔවං
මංසෙහි එව ව පන ගතෙතො අනො පවෙසෙතං වට්ඨි.

එකුතනිංසෙ නු ඝාමිසෙතොති එතං පටිකකුලවසෙන පන
පටිකකිත්තං. තසමා සබ්බිකමි පුගලිකමි ගිහිගන්තකමි
අත්තපතො සත්තකමි සෙබ්බාපි සොචකමි ආලකමි හ සෙහ
තබ්බිසෙව ගණනත්තං පුකකවං, සෙව පන සත්තං එක
දෙසො ආමිසෙතො හ සොති තෙන පදෙසෙන ගතෙතං
වට්ඨි. ඉබ්බොවිකාමිති වා බොවාපෙකාමිති වා පතිගණා
නිති ඉදං අනාපතනියං අසිකං.

තිංසෙ උබ්බිතො වා හිඤ්ඤා වා පටිගතෙතො වා නිගරිතො
වා ජලබ්බිකිති ඉදං අනාපතනියං අසිකං. තත් උබ්බිතොති
සිසාවනි උදකපතො උබ්බිතො එකසමි ධාතෙ රාගි කතො උදකං
ජලබ්බිකි හිඤ්ඤා වාති හිඤ්ඤා උදකගතිකාති කතො ජලබ්බ
ති පටිගතෙතොති පටිගතෙතෙ පටිව්ජනතං පටිගතෙත
ජලබ්බිකි. නිගරිතොති බ්බිනිගරිතො ජලබ්බිකි. එවං ජලබ්බිකතං
අනාපතනි

කොප්පනිපටිසංසුතතාති හිංසෙහි තිට්ඨතාති.

බ්බිපදෙහපටිසංසුතතාපු පබ්බෙ යං තිඤ්ඤා ජතං. පංඤ්ඤා
මිති අකානිං ජතනපාණි, සො තං ජතං සො කථවි භරිතං
සෙව ධරෙතොපි යාව සත්තං හ මුඤ්ඤාති තාවං බ්බි. දෙසෙ
තං හ වට්ඨි. සෙව පතං අඤ්ඤා ජතං ධාරෙති පතං මි.

එපිතං තොති සත්තංගො අපකතමිත්තො ජත්තපාණි හාමි හ
තොති, තස්ස දෙසෙතුං වට්ටති. බමමපරිචේතදෙවොසො දෙසො
බිසමිච්චිත්තකසෙතෙවි වෙදිතෙබ්බො.

දුතියෙ දෙණ්ඩා නාමෙත්ත මජ්ඣිමස්ස පුරිස්සෙ චතුසස්ස
මාණො; දණ්ඩපාණිභාසවා පතස්ස ජත්තපාණිමිති චුත්තකසෙ
තෙවි වෙදිතෙබ්බො; කාණිසෙසි එසෙව නෙසො. අසිං සත්තංගසිති,
සීතොපි සත්තපාණිසබ්බං න හව්ඨති.

චතුසො සබ්බාපි බහුච්ඡාති සසිං සරච්ඡාතියා ආවුබ්බන්ති
වෙදිතෙබ්බො. තස්මිං සසිං වා සරෙන බහුං ගතෙත්වා සුඛි බහුං වා
සුඛසරං වා සජ්ජියබහුං වා නිජ්ජියබහුං වා ගතෙත්වා සීතස්ස වා
නිසින්නස්ස වා බමමං දෙසෙතුං හ වට්ටති සෙවි පතස්ස බහුං
බිසෙති පච්චික්කං තොති යාව හ ගණ්ඨාති තාථ වට්ටති.

පඤ්චමෙ පාදුකාර්ථලකස්සාති ජත්තදණ්ඩසෙක අබ්බුලස්ස
රිකං අපපෙවසෙත්වා තෙවලං අකකන්තස්ස වා පපෙවසෙත්වා ණාන
වසෙන පච්චික්කස්ස වා. ජතෙට්ඨාපි එසෙව නෙසො. ඉධ පත
ස්වායං පණ්ණිකබ්බං බමුඤ්චිත්වා ණානවසෙන බමුඤ්ඤාති වුට්ටති
කස්සපි හ වට්ටති.

සත්තමෙ සෙවට්ඨි මිති ජතෙති සත්තංගාසෙවන ගණිතො
සාවමෙක වා එපෙත්වා වංසෙන වුස්සති අසුත්තො වා වස්සාදිසෙක
යාසෙ වීසංඛරිත්වා වා එපිතෙ ව්ඤානමිත්තෙති නිසින්නො; තොති
යානගතො තෙව සබ්බං හව්ඨති සෙවි පත වෙට්ඨි එකංගෙන
නිසින්නො; තොත්ති වට්ටති. වීජුං නිසින්නසුචි උපෙව යාන
නිසින්නෙන නිසිව යාන නිසින්නස්ස දෙසෙතුං වට්ටති සමප
මාණෙපි වට්ටති. හථං පුරිසමිතිසින්නෙන පච්චිමෙ නිසින්නස්ස.
පච්චිමෙ පත උච්චතෙරපි නිසින්නෙන දෙසෙතුං හ වට්ටති.

අට්ඨමෙ සසන්තකස්සාති අත්තමිසො කවසාරතෙපි පකුති
භූමිකමිති පතස්ස උපෙවට්ඨි මඤ්ච වා පිසෙ වා භූමිපාදෙසෙ
වා සිසෙක නිසින්නෙන වා දෙසෙතුං හ වට්ටති, සසන්තකෙන
පත සසන්තකස්ස උච්චතෙර වා සමපමාණෙ වා නිපෙණ්ණෙන
දෙසෙතුං වට්ටති නිපෙණ්ණෙන පත සිහස්ස වා නිපෙණ්ණස්ස වා
නිසින්නෙන ව සිහස්ස වා නිසින්නස්ස වා සිසෙක ව සිසෙකෙවට්ඨි
වට්ටති.

කවමෙ සත්තපලපට්ඨිකාදිසු යාය කායට්ඨි නිසින්නස්ස දෙසෙ
තුං හ වට්ටති.

දසසෙ වෙසිනාසියයානානි දුක්ඛවේදනෙන වා මොලිඤ්ඤාදිනා වා සරා කෙසෙත්තා න දිස්සති එවං වෙසිනසියයා, තෙතෙවස්ස අනාපතතිසං කෙසෙත්තං වීචරාපෙත්වා, දදසෙතිති වුත්තං.

එකාදසසෙ ඔගුණිසිනසියයානි සසිසං පාරුතස්ස, අනාපතතිසං පතෙත්තං සිසං වීචරාපෙත්වා, දදසෙතිති අබ්බං.

වාදසසෙ ජමාස නිසිනෙත්තානානි භූමියං නිසිනෙත්තං, ආසනෙති අනතමසො වත්තමි නිණ්නිරි සපරිත්වා නිසිනෙත්තං.

තෙරසෙ උපෙව ආසනෙති අනතමසො භූමියාදදසෙති උත්තෙතෙ අනන්තෙර නිසිනෙත්තං.

වුද්දසෙ න සීනෙන නිසිනෙත්තානි සෙවපි පෙරුපඬාතං කතවා සිතං දහරං ආසනෙ නිසිනෙත්තං මහාපෙරො පඤ්ඤං පුච්ඡති න කපෙත්තබ්බං. කාරෙවන පත පෙරං උච්ඡිතිත්වා පුච්ඡ එති වතභුං න සකස්සා. තස්මා පසෙස්ස සිතතිත්තස්ස කපෙමිති කපෙත්තං වට්ටති.

පණ්ණරසෙ සෙව පුරතො කච්ඡෙත්තා පඤ්ඤං පුච්ඡති තස්ස අකපෙත්වා පච්ඡිමෙස්ස සිත්තෙත්තං කපෙමිති කපෙත්තබ්බං.

සමී උග්ගතිත්තබ්බමං පත සජ්ඣාසිත්තං සමුද්දරන වා කච්ඡෙත්තස්ස කපෙත්තං වට්ටති.

සොළසෙ න උපපට්ඨනානි එත්තං සෙව පෙවි සත්ථමිත්තසමි. එකෙත්තවිකකපෙත්ත උපාපෙත්ත වා සමුදුරං කච්ඡන්ති වට්ටති.

සත්තරසෙ අසඤ්චිච්චානි අනාපතතිසං, සෙව පච්චිත්තන ඬාතං කච්ඡන්තස්ස සහසං උච්චාපෙරා වා පස්සාපෙරා වා නිකමිති අසඤ්චිච්ච කතො නාමි සොති.

අව්චාරසෙ සමි ප්ඵමානරුත්තස්ස මූලං පඨවියං දිස්සමානං කච්ඡති සාධා වා භූමිලභො කච්ඡති සබ්බං කර්තසංඛාතමෙව ඛනෙති නිසිදිත්වා පත අපාහරිතඬාතෙන පාතෙත්තං වට්ටති සෙව අපාහරිතඬාතං ඔළොකෙත්තස්සෙව සහසං නිකමිති සීලාන ඬාතෙ සිතො සොති; අපාහරිතෙ කතො කර්තං ඔසාරතිති ඉදමෙත්ත අනාපතතිසං අබ්බං. තස්මා සෙවපි අපාහරිතං අලතෙත්තන තිණ්ණවුපකං වා පලාලණ්ඩුපකං වා ධපෙත්වා කතො පච්ඡා කර්තං ඔසාරති වට්ටති සෙව. පඬුලෙත වෙත්තං සිඬානි කාරි සබ්බතිත්වා,

එකුනවිසෙ නි උදකෙති එතං පරිභොගඋදකමෙව සංඛාස
වුහනං, වච්චකුටිසමුද්දඋදකෙසු පන අපරිභොගෙසු අනාපත්ති,
දෙවෙ වංශකෙතා සමන්තතො උදකොසෙ ජාතෙ අනුදකධානං
අලහනෙතන උදකෙ කාතුං වට්ඨති. ඉධාපි එළෙ කතො උදකං
ඔපාරතීති ඉදං අනාපත්තියං අධිකං සෙසං සබ්බසික්ඛාපදෙසු
උත්තාකමෙව.

සමුච්චානාදීනි දීපනන්තං පනෙතා ඉදං පඤ්ඤානං උජ්ජ
සම්භුච්චාසද්දපට්ඨසංයුත්තානි විත්තාරි සක්ඛලෙහ මුඛෙන ඛණ්
කරණං එකං ජමා නිවාසනට්ඨිත පච්ඡනො ගමිනඋපපංගමින
පට්ඨසංයුතතානි පඤ්චානි ඉමානි දස සික්ඛාපදානි සමනුභාසන
සමුච්චානානි. එකෙකමෙතස්ස කීරියා, සඤ්ඤාපිමොක්ඛං, සවිත්ත
කං, ලොකවජ්ජං, කායකම්මං, අකුසලවිත්තං, දුක්ඛවෙදනන්ති,

සුපොදනවිඤ්ඤානානි සික්ඛාපදං ඓසාරසන්තසමුච්චානං, කීරියා,
සඤ්ඤාපිමොක්ඛං, සවිත්තකං, ලොකවජ්ජං, කායකම්මං, වච්චකමුඛං,
අකුසලවිත්තං, දුක්ඛවෙදනන්ති.

ජත්තපාණිදණ්ඩපාණිසන්තපාණිආවුඛපාණි පාදුකොපාතණ්
යාකසයනපල්ලකිකවෙතිකමුණ්ඩිතකානි එකාදස ඛම්මදෙසන
සමුච්චානානි, කීරියාකීරියානි, සඤ්ඤාපිමොක්ඛානි; සවිත්තකානි,
ලොකවජ්ජානි, වච්චකමුඛානි, අකුසලවිත්තානි, දුක්ඛවෙදනානිති.
සෙසානි තෙපණ්ණාස පට්ඨපාරාජිකසද්ධසමුච්චානාදි හෙදන්ති.

සෙට්ඨා වණ්ණනා නිට්ඨිනා,

අධිකරණසමෙපසු සත්තානි තෙසං ගණනපරිච්ඡේද; අධි
කරණානි සමෙතති ධූපසමෙතන්ති= අධිකරණසමථා, උදෙද්දිසං
ආසව්ස්සන්ති ආපත්තාධිකරණ සංඛාතාසු අවසෙසාධිකරණ
ත්තංපට්ඨසංයුච්ච ආපත්තිසු පරිසුඛිහාවිසුජ්ජිතත්තං උද්දිසිතබ්බතං
ආසව්ස්සන්ති, උප්පනුප්පනිනානන්ති උප්පත්තානං උප්පත්තානං;
අධිකරණානන්ති විවාදාධිකරණං අනුවාදාධිකරණං ආපත්තාධි
කරණං කිවාධිකරණන්ති ඉමෙසං විතුත්තං අධිකරණානං
සමථාස උපසමායානි සමිප්පාසෙඤ්ච ධූපසමිහන්තඤ්ච, සමුච්චිනා
විනිසො දුග්ගසික්ඛා =පප= නිණ්ණවජ්ජාරකොති ඉමෙ සත්ත
සමථා සමිපාදෙතබ්බා, තත්තාසං විනිවජ්ජනසො:- අධිකරණෙසු
නාව ඛමමොති වා අධිමොති වා අධිකරණෙ විසුඛි විවදනතානං
ගිහිත්තං සො විවාදෙ ඉදං විවාදාධිකරණං නාම, සිලවිපත්තියං
වා ආචාරද්ධි ආජිවිපිපත්තියං වා අනුවදනතානං සො අනුවාදෙ

උපවාදනාපෙට්ටි පොදනා ව ඉදං අනුවාදකරණං නාම, මානිකාය ආනනා පඤ්ච විහරෙත පෙති සත්තරී ආපනනිකකානං ආපනනාගිකරණං නාම, යං සබ්බස්ස අපඥානනාදිනං චතුත්තාකමානං කරණං ඉදං භීතිවාගිකරණං නාම.

තත්ත විවාදකරණං- විසි සම්පෙති සමමති සම්මුඛාවිනසෙත ව සෙග්ගසාසිකාය ව, සම්මුඛාවිනසෙතෙව සමමානං සමමි. විහාර උපපානං තස්මි. සෙව වා අඤ්ඤාත්ත වූපසමෙත්තුං ගවුන්නානං අනතරාමෙයෙ වා යත්ත සත්තරී සබ්බස්ස නිග්ගානෙතනි තං තත්ත සමෙත වා වූපසමෙත්තුං අසනෙතානෙත තත්තෙව උබ්බාතිකාය සමමතප්පයාලෙති වා විනිවුත්තං සමමති, එවං සමමතෙත ව පන තස්මි. යං සබ්බසම්මුඛතා බමමසම්මුඛතා විහරසම්මුඛතා පුගලසම්මුඛතා අයං සම්මුඛාවිනසො නාම තස්ස ව කාරකසබ්බස්ස සබ්බසාමගිවසෙත සම්මුඛතාපො සබ්බසම්මුඛතා, සමෙතබ්බස්ස වජ්ජනො භූතතා බමමසම්මුඛතා, යථා තං සමෙතබ්බං තප්පවස්ස සමතං විහරසම්මුඛතා, සො ච විවදති සෙත ව විවදති තෙසං උභින්නං අත්තපච්චත්ථිකානං සම්මුඛිහාපො ප්පයාලසම්මුඛතා. උබ්බාතිකාය වූපසමෙ පනෙත්ත සබ්බස්ස සම්මුඛතා පරිභායති එවං තාව සම්මුඛාවිනසෙතෙව සමමති, සෙව පනවමිති සමමති, අථ තං උබ්බාතිකාය සමමතා ගිහත්ත මයං සතෙතාම වූපසමෙත්තුනි සබ්බස්සෙව නිග්ගානෙතනි තෙතා සමෙතා පඤ්චවිහරසමිකානං ගිහත්තං සලාකතාපකං සමමතනිතා තෙතා ගුලකතවිච්චකසකණ්ණපපනෙත්තු නිසු සලාකතාපකසු අඤ්ඤාතරවසෙත සලාකං ගාතෙතා සත්තරීපතිතපරිභාය බමමවාදිනං භූතතාය යථා තෙ බමමවාදිනො විදනති එවං වූපසතං අගිකරණං සම්මුඛාවිනසෙත ව සෙග්ගසාසිකාය ව වූපසතං භොති, තත්ත සම්මුඛාවිනසො වුත්තනසො එව, යං පන සෙග්ගසාසිකා කමමස්ස කරණං අයං සෙග්ගසාසිකා නාම එවං විවාදකරණං විසි සම්පෙති සමමති;

අනුවාදකරණං චතුති සමපෙති සමමති සම්මුඛාවිනසෙත ව සතිවිනසෙත ව අමුළකවිනසෙත ව තස්ස පාටිසයිකාය ව, සම්මුඛාවිනසෙතෙව සමමානං සො ච අනුවදති සඤ්ච අනුවදති තෙසං චචිතං සුභා සෙව කාමි ආපනනි තත්ත උභො බමාපෙතා සෙව අත්ත අයං ගාමෙත්ත ආපනනිති එවං විනිවුත්තං වූපසමෙති, තත්ත සම්මුඛාවිනසලකණ්ණං වුත්තනසමෙව, යද පන විණ්ණවස්ස ගිහත්තො අමුලිකාය සිලවිපතනිය අනුබංසිතස්ස සති විහරං ගාමිතස්ස සමෙතා භූතතිචතුත්තං කසමෙත සති

විනයං දෙති තද සම්මුඛා විනයයෙන ච සති විනයයෙන ච වූප සන්නං. හොති දිනෙත පන සතිවිනයෙ පුන තසම්. පුනෙල භාග්ච අනුවාදෙ ත රුහති, යද උමිත්තතෙකං හික්ඛු උමවාද වසෙන කතෙ අසාමිණිතෙ අරුතොවාසෙ “සරතායසමා එව රුපං ආපතති”ති හික්ඛුති වොදිමමානො උමිත්තතෙකෙ මෙ ආවුසො එතං කතං තාගං තං සරාමී”ති සණ්ඨෙතාපි හික්ඛුති වොදිමමානො වා පුන අවොදනත්ථාය අමුලුභවිතයං යාවති, සංඛ්ඛා වසා ඤාතිවිකුසෙත කමමන අමුලුභවිතයං දෙති තද සම්මුඛා විනයයෙන ච අමුලුභවිතයෙන ච වූපසන්නං. හොති, දිනෙත පන අමුලුභවිතයෙ පුන තසම්. පුනෙල භාග්ච තපා චිට්ඨා අනුවාදෙ ත රුහති යද පන පාරාජිකත වා, පාරාජික සාමිනෙත වා වොදිමමානසා අසංඤ්ඤාසංසාරා පච්චිරතො පාපුසානනපතා පාපියසා පුගලසා සවායං අවර්තනමුලා භවියාති සමමා වතතිථා මසරණං. උභිසාති සවෙ ජිනනමුලා අයමෙවසා තාසනා භවියාති”ති මඤ්ඤමානො සංඛ්ඛා ඤාති විකුසෙත කමමන තසාපාරිසංසිකා කමමිං කමරාති තද සම්මුඛා විනයයෙන ච තසා පාරිසංසිකාය ව වූපසන්නං. හොතිති එවං අනුවාදිකරණං. චතුර්ථි සමපති සමමිති.

ආපත්තාධිකරණං. තිති සමපති සමමිති සම්මුඛා විනයයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණ්වත්ථාරකෙන ච, තසා සම්මුඛා විනයයෙන ච වූපසමමා නත්ථි, යද පන එකසා වා හික්ඛුතො නියසනතිවණ්ණනායං වුත්තනතෙත සංඛ්ඛාසමපතිසු වා හික්ඛු උලුභං ආපතති. දෙසෙති තද ආපත්තාධිකරණං සම්මුඛා විනයයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච වූපසමමිති, තත්ථ සම්මුඛා විනයයෙන වා. යො ව දෙසෙති යසා ව දෙසෙති තෙසං සම්මුඛි සාමවා පුගලසම්මුඛිතා සෙසං වුත්තනමමව, පුගලසා ව සණ්ඨා ව දෙසනාකාලෙ සංඛ්ඛාසම්මුඛිතා පටිභාගති, යං පනෙත “අහං හතෙත ඉත්ථනාමං ආපතති. ආපනෙතා”ති ච “අම පසාමී”ති ච පටිඤ්ඤාය “ආයතිං සංවරෙතංසි”ති කරණං පටිඤ්ඤාතකරණං. නාම සංඛ්ඛාදිසෙස පටිවාසාදිතාවතා පටි ඤ්ඤාය පටිවාසාදිතං දහං පටිඤ්ඤාතකරණං. නාම, වෙ පකුඛ ජාතා පන තණ්හිතකාරකා හික්ඛු මත්ථං අසාමිණිකං අරුතොව රිථා පුන උජ්ඣිමමම උපපනෙත සවෙ මිතං ඉමාති ආපතතිති අඤ්ඤාමඤ්ඤං කාමරසාමිසියා පි තං අධිකරණං කිකුලතනාය වාලුතනාය සංවසනතාති අඤ්ඤාමඤ්ඤං ආපතතිතා කාරාපන දෙසං දිසවා යද තිණ්වත්ථාරකමමං කමරාති තද ආපත්තාධි

කරණං සම්මුඛාවිනයෙන ව තිණවන්තරකෙන ව සම්මති. තත්‍ර හි සත්තසා හත්පාසුපගතා න මෙනං බමිනිති එවං දිට්ඨාවිකම්මං අකඛා: නිදදුම්පි ඔක්කතතා හොතති සබ්බසං ධරෙය්‍යො ථුල්ල චර්‍යං ව ගිහිපටිසංසුත්තං ව සබ්බාපතතියො වුට්ඨතනති එවං ආපත්තාගිකරණං තිති සම්මපෙති සම්මති.

තිට්ඨාගිකරණං එකෙන සම්මපෙන සම්මති සම්මුඛාවිනයෙන ව, ඉති ඉමාති වත්තාරි අධිකරණාති යථානුරූපං ඉමෙති ඝනතති සම්මපෙති සම්මනති තෙන වුත්තං:- “උපනත්‍රපත්තනානං අධිකරණානං සම්පාය වුපසමාය සම්මුඛාවිනයො දුතබ්බො =පෙ= තිණවන්තරකො”ති අයමෙත්ථ විනිවර්ශනයො වින්තරො පන සම්පකකතකෙන ආගතොයෙව විනිවර්ශොපිසස සමනතපාසා දිකායං වුත්තො. නන්තොයසම්මනෙ පුච්ඡාමි කවචිකම්පටිසුඛාති තෙසු සත්තසු අධිකරණසම්මපෙසු කවචිත්ථ පටිසුඛා නන්ති ථො කිඤ්චි සම්මපෙති වුපසමෙනබ්බනති පුච්ඡාමි එකෙන සබ්බාපතතීති පටිසුඛිභාථො පුච්ඡතො හොති. උද්දිට්ඨං ඛො ආයසම්මනොතිදුන්නති ආදි තිගම්නවචනං තත්ථ එත්තකංති එත්තකං සිකඛාපදං; සුත්තාගනනති සුභත පාතිමොකෙබ ආගතං; සුත්තපටිසාපනතංති තත්ථව අනොගාගබං; අනුබ්බාසං උපද්දසං ආගමන්තිති අබ්බාසෙ අබ්බාසෙ උපොසථවපෙසන උද්දිසි තබ්බතං ආගමන්ති, සමගෙගතිති කායසාමග්ගිවසෙන සම්ගෙගති; සමමාදමානෙතිති විත්තසාමග්ගිවසෙන එකර්කාසයතාය සුඤ්ච මොදමානෙති, අවිචදමානෙතිති අට්ඨාරසසු විවාදවන්ත්‍ර අඤ්ඤාතරවසෙතාපි අවිචදමානෙති; සිත්තිනබ්බතති තං තං සිකඛාපදං අවිතික්කමිත්තෙති අධිසිලසිකඛා සමපාදෙතබ්බොති, අත්තරත්තරා පන යං ත වුත්තං තං සබ්බං පුරිමෙ පුරිමෙ සිකඛාපදෙ වුත්තතතා ථෙව උත්තාතත්ථතා වාති.

කඛාගිකරණො පාතිමොකවචණණාය
තිත්‍රපාතිමොකව චණණා තිට්ඨතා.

භික්ෂුණී පාතිමොක්ඛ වර්ණනා.

—101—

භික්ෂුණීනං භික්ෂුණී පාතිමොක්ඛං පඤ්ඤාපි,

යං නාමො නාම දුග්ගතස්ස සම්පත්තො වර්ණනාස්සත්ථො.

තත්ථ සුඤ්ඤාමයෙති ආදීනං භික්ෂුපාතිමොක්ඛවර්ණනාය
වුත්තනතයෙනෙව අනේවා චෙදිතබ්බං කොවලං හත්තනති
අයොති ආදිවසෙත තස්මිං ච ඉධ ච අභිලාපමත්තමෙව ලිඛිත
හෙදමිත්තං ච විසෙසො යස්මා ච භික්ෂුණීසා සික්ඛාපච්චිකා
නාම තත්ථ තස්මා “භික්ෂුණීනං සික්ඛාසාප්චමාපන්නා සික්ඛං
අපච්චිකාය දුබ්බලාං අනාචිකාවා”ති අවචා “යා පත භික්ෂුණී
ජන්දසො මෙද්දිතං ධම්මං පතිසෙසවය්සා”ති වුත්තං. තත්ථ ජන්ද
සොති මෙද්දිතරාගපටිසංසුත්තන ජන්දන මෙව රුචියාව,
ජන්ද පත අසති බලකකාරෙත පටිසංසිතාය අනාපතති. තස්මා
පරිපුර්ණාඋපසම්පදා භික්ෂුණී මනුස්සාමනුස්සාතිරච්ඡානජාතිසු
පුරිස උගතොඛ්‍යාද්වත්තක පණ්ඩිතානං යස්ස කස්සපි සජ්චස්ස වා
නිජ්ජවස්ස වා සත්ථස්ස වා අසත්ථස්ස වා අකාසිකස්ස වා
සෙසුසොත අකාසිකස්ස වා අභිතජාතස්ස අත්තනො චච්චමස්ස
මුඛමස්සපස්සාචමගෙසු නිසු යත්තත්ථ සත්ථෙව වා අසත්ථෙව
වා පතතිවාත්තන අසමුද්ධං අලොකාසෙ අත්තමසො නිල
ඵලමත්තමපි පදෙසං ජන්දසො පචෙසෙති පරෙත වා පචෙසිස
මානෙ පචෙසකපටිච්චිකිලිචරණස්ස යං. කිඤ්චි සාදිගති අයං
පාරාජිකා හොති සෙසමෙත්ථ ඉත්තොපරෙසු ව සාධාරණසික්ඛා
පදෙසු වුත්තනසාමුසාරෙන චෙදිතබ්බං. අසාධාරණස්ස පත
මතුත්තං තාව පාරාජිකානං පඤ්ඤා අවස්සුතාති කායසංසග්ගරා
ගෙන නිත්තා නිලිත්තාති අනේවා. දුතියපදෙපි ඵලෙව තසො
සුඤ්ඤාසුඤ්ඤාති කායසංසග්ගං සමාපජ්ඣං විඤ්ඤාසුඤ්ඤා
ජාතිකස්ස පුරිසසඛිකාතස්ස පුග්ගලස්ස; අබ්බන්ධනති අත්තනො
අකාසනං අයො; උඛ්‍යාජානුමණිලංති ජානුමණිලානං උපරි
ඵත්ථ උඛ්‍යාකපරමපි උඛ්‍යාජානුමණිලෙනෙව සඛිගතිනං, ආම
සනංති ආමජ්ජනං; පුට්ඨාකාසං අනතික්කමිත්වාපි තත්ථෙව
සඛිගට්ඨනං; පරාමසනංති ඉත්තොවිත්තො ච සඤ්චරණං; ගහණං
ති ගහිතමත්තං; ජුපනංති අසඤ්ඤාවිත්තො; පුට්ඨමත්තං; පති
පිලිනංති අසඤ්ඤා ගහෙත්වා නිපට්ඨනං; සාදිගසොති යං භික්ෂුණී
අසත්තනො යථා පටිච්චිත්තන කාසෙ පුරිසස්ස ඵතං ආමසනාදිං
සාදිගති, සංසං වා පත තෙන කාසෙන පුරිසස්ස යං කිඤ්චි කාය

පසුදෙස සාදිගමනා ජ්‍යෙෂ්ඨ; අගමිටි උඛ්‍යජානුමුඛලිඛා නාම පාරාජිකානි අයමෙත්ථ සංකප්පො. “නිදානං පුග්ගලං චන්ද්‍ර”නානි ආදිසෙ පන විජ්ජාරිනිච්ඡයෙ යස්මිං සබ්බාතෙව අසාධාරණ පඤ්ඤානි තත්ථා ඉත්තං පටිඨාය සන්ධං අනුපපඤ්ඤානිං චන්දා සාධාරණපඤ්ඤානිනි චා අසාධාරණපඤ්ඤානිනි චා ත චක්ඛාමි ආණ්ඩානිං යත්ථ ආණ්ඩානි නන්ති තත්ථ නිඤ්චි අචන්දා යත්ථ අන්ති තත්ථ චක්ඛාමි, විපකානිවිචාරණං වුත්තං යෙව. අවසෙසං පන සබ්බත්ථ චත්තබ්බං, තසිදං චුට්ඨනි ඉදං තාව සික්ඛාපදං.

සාවච්ඡයං සුඤ්ඤිතඤ්ඤං ආරබ්භ නායසංසය්‍යං සමාපජ්ජන චන්ද්‍රසමිං පඤ්ඤාතතං. එකත්තං අවස්සෙව යථා පරිච්ඡින්නතත නායෙත පුරිසස්ස නායං උභතො අවස්සෙවපි නායෙත නායපටි බ්බං යථා පරිච්ඡින්නතතාපටිබ්බෙත වා අවසෙසනායෙත වා තස්ස නායං ආමසනායං ජුලලච්චයං. යක්ඛපෙතපඤ්ඤානිච්ඡානිතමනුස්සාවිස්සානං උභතො අවස්සෙව යථා පරිච්ඡින්නතත නායෙත නායං ආමසනායං ජුලලච්චයං සෙව පන පුරිසස්ස නායසංසය්‍යාරායො නන්ති පාරාජිකවෙනෙතපි ජුලලච්ච යමෙව. අවසෙසෙ පන නායපටිබ්බෙත නායපටිබ්බාදිගෙදෙ මෙචුත්තාරායෙ සසිතපෙමෙසු ච සබ්බත්ථ දුක්ඛං. අසංචිච්ච, අසනිසං, අපානනිසං, අසාදිගනිසං, උමමනිසාදිනං ච, අනා පහති. අභිනානි සමුට්ඨානාදිනි ච සික්ඛුපාතිමොක්ඛෙ නාය සංසය්‍යෙ වුත්තනායෙතෙව වෙදිතබ්බානිති

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ සංඝස්සානි අපඤ්ඤාසං භික්ඛුනිනං; ඕසානි සලිසෙතත සීතා, බ්‍රහ්මානි කාලකතා; නාමිසානි ලිඛිතාසනායෙ සයං වා නට්ඨා අඤ්ඤානි වා නාසිතා; අවසමානි නිත්තියාසනා සංකාතා “පුරිබ්බායං අයෙස අඤ්ඤාසං”නි ඉදං තස්සා චිත්තකාලදස්සනං සලිසෙත සීතාය පන පාරාජිකාවං ඤාතො “නදනි නං කස්සචි ආරොචෙස්සාමි”නි බුරුනිකිත්තමිත්තෙයෙව අයං චජ්ජට්ඨාදිකා නාම පාරාජිකා නොති

සාවච්ඡයං ජුලලතඤ්ඤං ආරබ්භ නෙවත්තනා පටිච්චාදන න සංඝස්ස ආරොචනචන්ද්‍රසමිං පඤ්ඤාතතං. සෙසමෙත්ථ සපරාණක වස්සමති දුඤ්ඤාපතතිපට්ඨාදන සික්ඛාපදෙ වුත්තනායෙතෙව වෙදිතබ්බං. තත්ථ හි පාවනායං, ඉධ පාරාජිකානි අයමෙව විසෙ සො සෙසං සාදිගමනානි.

දුතිය සික්ඛාපදං.

තනියේ උක්තිහානනට අපතනියා අදහනාදිසු උක්තිහානන; බලමිනිනාති හුනෙන වළුනා; විනගෙනාති වොදෙනා සාගර නා; සපුසාසනෙනාති ඉබාපි වොදෙනා සාගරනා කරණමෙව සපුසාසනං නාම; අනාදරනති යෙන සබ්බසා උනෙකපතිය කමිං කතං තත්මිං වා තත් පරියාපනතගණ වා එකපුග්ගල වා තත්මිං වා කමෙව අදරවිරහිතං සම්මාවතතතාය අවතතමා නනති අනෙතා. අපපතිකාරනති පතිකාරරහිතං; අනෙතාසාරි තනති අනෙතා. අනනාසනාසනති එකකම්මාදිකෙ සංවාසෙ සහ අයන භාගෙත සමාන සංවාසකා හිකුටු සහායා නාම, යඤ්ඤ සංවාසෙයො තෙති සඬිං තප්පි ත තෙන තෙ සහායකා හොනති ඉති සො අකතසහායො නාම; තං අකතසහායං, සමානසංවාසක හාචං අනුපගතනති අනෙතා, නාමනුමනෙතයාති තං උක්තිහානනං උක්තිහානනාවෙසෙව සිතං හිකුටුං යා හිකුටුණී යං දිසිකො සො හොති තඤ්ඤ දිසියා ගහණභාවෙන අනුමනෙතයා සා හිකුටුණීති සබ්බභෙදසිකතාපදාදිසු පුත්තනගෙතෙ විසුං ව සබ්බමිඤ්ඤ ව චුම්මමානා තං චන්ද්‍රං අපපටිතිස්සරහි සම්මනුසාසනකමෙපරියො සාගෙ උක්තිහානනාවතතිකා තාම පාරාජිකා හොති.

සාමප්තියං පුලලනන්දං ආරබ්භ උක්තිහානනාවතතනවන්දුසම්මං පඤ්ඤතතං. ඤාතතියා දුක්ඛං, විති කම්මවාචාති වෙ පුලලව්ව යා, “යඤ්ඤා තක්ඛමති සා භාසෙය්‍යා”ති එවං යකාරපාතතාය තතියකම්මවාචාය පාරාජිකා, අබම්මකමෙව නිකදුක්ඛං. සෙසං සබ්බභෙදසිකතාපදාදිසු පුත්තනගෙනෙව වෙදිතබ්බනති.

නතිය සිකුකාපදං.

චතුෂ්ඨ අවසානනාති ලොකස්සාදම්මතසත්ථව්වෙසන කාය සංසාරාගෙන තිණ්‍යා; අසමෙව හි අනෙතා සිහලමාතිකම්ම කරායං වුතෙනා සමනතපාසාදිකාය පතඤ්ඤ විචාරණකරා. දුතියපදෙපි එසෙව තෙයො. පුරිසපුග්ගලඤ්ඤ හත්ථගහණං වාති ආදිසු පත යං පුරිස පුග්ගලෙන හත්ථ ගහණං කතං තං පුරිස පුග්ගලඤ්ඤ හත්ථගහණංති වුත්තං, එසතෙයො සබ්බාපිකණ්ණගහ ණෙපි “හත්ථගහණ”තති එත්ථ ව යඤ්ඤ කඤ්ඤ වි චාරාජිකබෙත්ත භුත්තං අබ්ගඤ්ඤ ගහණං හත්ථගහණං. යඤ්ඤ කඤ්ඤ නිවත්ත වා පාරුතඤ්ඤ වා ගහණං සබ්බාපිකණ්ණගහණං. සනතිවෙධිකා වාති ආදිසු කායසංසාරසබ්බාතඤ්ඤ අසබ්බමඤ්ඤ පතිසෙවනත්ථාය පුරිසඤ්ඤ හත්ථපාලය සංතිවෙධිකා වා තත් සිතා සලලපෙය්‍ය වා

පුරිසෙක වං “ඉන්ධං නාමි යානං ආගච්ඡා”ති චුන්තා තං සමෙක
 නං ගච්චස්ස තස්ස වං පුරිසස්ස ආගමිනං සාදිසෙස්ස සෙත
 කෙතවි වං පටිච්ඡන්තං ඕකාසං පටිසෙස්ස පුරිසස්ස වං ගන්ත
 පාසෙ රුචිං කායං උපසංඝරෙස්සාති එවමිත්තං දඬුමෙබ්බං.
 අයමපි පාරාජිකාති යථා පුරිමායො එවං අයමපි භික්ඛුණී
 එතස්ස කායසංඝස්සාසඤ්චිමස්ස පතිසෙවනත්තං එතාති අඬු
 මිද්දුති පටිපාටියා වං උපාටිපාටියා වං පුරෙත්වා අඬුමිද්දුකා
 නාමි පාරාජිකා භොතිති.

යාවත්තියං ජබ්බග්ගියං භික්ඛුණීයො ආරබ්භ අඬුමි වද්දු
 පරිපුරණමිද්දුගම්. පඤ්ඤානතං සමෙකතගමනෙ පදෙ පදෙ
 දුක්ඛවං. පුරිසස්ස ගන්තපාසං ඔත්තානගමිනෙත පුලලවිටියං.
 පුරිසස්ස අබ්බාගමනසාදිසෙනපි දුක්ඛවං ගන්තපාසොක්කමනෙ
 පුලලවිටියං සෙසෙසු එකෙකගම්. පුලලවිටියමෙවි අඬුමෙ පරි
 පුරෙණ්ණ පාරාජිකං එකෙකගම්. වද්දුගම්. සත්තකකතතුමපි
 විතික්කනෙත තා ආපත්තියො දෙසෙත්වා මුඛවති අපිච්චෙත්ත
 ගණනුපකා ආපත්ති වෙදිභබ්බං ඉද්දති ආපර්ජස්සාමිති හි පුර
 නික්කෙපං දෙසිතගණනං උපෙති පාරාජිකස්ස අඬුතං න භොති,
 තස්මා යා තත්වා දෙසිතා ගණනුපකා එතං ආපත්තා බුරති
 කෙබ්බං. කත්වා දෙසෙත්වා පුත කිලෙසවසෙත ආපර්ජති පුත
 දෙසෙති එවං අඬුමං පරිපුරෙන්නපි පාරාජිකා න භොති, යා
 පන ආපර්ජත්වා පුනපි අඤ්ඤං වද්දුං ආපර්ජස්සාමිති සමුද්දාහ
 නාවා දෙසෙති තස්සා සා ආපත්ති අගණනුපකා දෙසිතාපි අදෙ
 සිතා භොති පාරාජිකස්ස අඬුතං භොති අසංවිච්චි, අසනියා,
 අජානනානිකා, අසාදිගන්තියා, උමමතතිකාදිනං ව අනාපත්ති
 ඤායසංගහරාගො, සඋය්‍යානනා, අඬුමස්ස වද්දුස්ස පුරණ
 නති ඉමානෙත්ති නිණි අඬුතාති සමනුසාසනසමුච්චානං, කිරික,
 සඤ්ඤා විමොක්ඛං, සවිතතනං, ලොකවජ්ජං කායකමමං, වචි
 කමමං, අකුසලවිතතං, විචේදනනති.

වතුන් සිකුණාපදං.

උද්දිට්ඨා මො අඤ්ඤා අඬු පාරාජිකා බමමාති භික්ඛු
 ආරබ්භ පඤ්ඤානතා සාධාරණා වන්තාරො ඉමෙ වන්තාරොති
 එවං පාතිමොක්ඛිඤ්ඤසමගෙත උද්දිට්ඨාති එවමෙත්ත අත්තො
 වෙදිතමෙබ්බං. සෙසං භික්ඛුපාතිමොක්ඛවණ්ණනායං චුන්තනාය
 මෙවාති.

කඤ්ඤාපිතරණියා පාතිමොක්ඛවණ්ණනාය
 භික්ඛුණී පාතිමොක්ඛ පාරාජිකාසංඝවණ්ණනා නිසිතා.

සමාජිකයෙකු පස්ම උසස්වැදිනාති මානුෂ්‍යයවන කොටුසයවන අවකරණත්‍ය විනිවිදයමනානං සනතින විවදමානා; ගතපතිනා වාති ආදිති රපෙතා පසුබ සහබවිනෙ අවසෙස ගතවිපබවිතා සහතිනා. අමවි භික්‍ෂුණී පස්මාපනතිනාති ආදිවි පස්මා ආපනති එතිසානි= පස්මා පනතිසා, විනික්‍ෂමකවනෙයෙව ආපජිතබවති අනෙ, තං පස්මාපනතිනං බමමං ආපනනාති අවිපජියොසානෙ ආප නනා භික්‍ෂුණී සමසනො නිසාරනිති= නිසාරණියො, තං නිසාරණියං; සමාජිකයෙකු එවනාමනං.

සාමජිකයං පුලලනතුං ආරබ්‍හ උසස්වැදිනාවනුසමං පසුබු තො, සාණනතිනං “අටං කරියාමි”ති යං කිසුචි දුතිසිකං සකමිං වා සහායං වා පජියෙසනතියා පජියෙසනෙ දුක්ඛං, යත් සීතාය “අටං කාතුං ගවජාමි”ති විතං උපපජිති තනො පටිභාය ගවජනතියා පදෙ පදෙ දුක්ඛං, යත් කත්ථි අනත මසො භික්‍ෂුණී උපසංගං ආගනෙපි වොහාරිනෙ දිසං අනත නො කථං ආරොවෙතතියා දුක්ඛං, ඉතරෙන අනතනො කථාය ආරොවෙතා භික්‍ෂුණියා පුලලවයං පස්මං, ඉතරෙන පටිභා භික්‍ෂුණියා ආරොවනෙපි එසෙවනෙයා, සවෙ පන භික්‍ෂු භි තං වදති මම ව තව ව කථං තං යෙව ආරොවෙතිති සො අනතනො වා කථං පස්මං ආරොවෙතු තසාමා පස්මාරොවනෙ දුක්ඛං, දුතිසෙ පුලලවයං, තෙත එවං වුතතා භික්‍ෂුණියා ආරොවනෙපි එසෙව නෙයා, සවෙ භික්‍ෂුණී අසෙසුන කථා පෙති තත්‍රාපි එසෙව නෙයා, යථා තථා වා හි ආරොවෙමිනෙ පස්මාරොවනෙ භික්‍ෂුණියා දුක්ඛං, දුතිසෙ පුලලවයං, උති නතං පන කථං-සුතා වොහාරිනෙහි විනිවිජයෙ කතෙ අටපජි යොසානං නාම ගොති. තසමි අටපජියොසානෙ භික්‍ෂුණියා ජයෙපි පජාජයෙපි සමසාදිකෙසා, යා පන පටිපජිකමුසුසොති දුතං වා පතිණිතා සයං වා ආගනාමා “එහි අයො”ති ආකසිතිය මානා ගවජති, යා වා උපසංගෙ අසෙසුනි කතං අනාවාරං අනොදිසං අවිකති රකමං යාවති තාය ව කිසුචි අවුතතා වොහාරිකා අසුසුතො සුතා සයමෙව අටං පජියොසාපනති තසා, උමමතතිකාදිතං ව අනාපනති, අසෙසුනි අනාකසි නාය අටකරණං; අටපජියොසානනති ඉමානෙත්ථ වෙ අසිතාති. සමුට්ඨානාදිති පස්මකසිතසදිසාති. ඉදං පන කිරිසං කිරිසමෙවෙති.

පස්ම භික්‍ෂුපදං.

දුතියෙකු යාය පසුවමාසගණනකොට පටිභාය යං කියැවූ පර සන්නතං ගරිතං අයං වොරි තාම; තං වොරිං වජ්ඣං විදිතානි තෙත කළෙමන විධාරතා අයනති එවං විදිතං; අනංගොගො කොති අනාපුච්ඡා; ගණනති මලගණනවිප්පත්තගණදිකා; පුග නති ධම්මගණං; ගොතිති ගනිකසෙතිදුගසිකසෙතිදාදිකා; යත් යත් හි රාජානො ගණදිකං ගාමනිගමෙ නියාංගෙනති කුළොව එත් අනුසාසනාති තත් තත් තෙසෙව ඉග්ගරා තඟ්ගා තෙ සකාය ඉදං වුත්තං එත් ව රාජානං වා ගණදිකෙ වා අපලො කොතො හි භික්ඛුණීසසෙකා අපලොකෙතසෙකාව. අසුඤ්ඤා කාපොති තිත්තිසෙසු වා අසුඤ්ඤා භික්ඛුණීසු වා පබ්බරිතපුබ්බා කප්පා නාමි; තං ධරෙතො අසුඤ්ඤං උපසම්පාදෙනතියා ගණ වාරිණීපත්තවිවරපරිසෙසනෙපි සිමාය සමුච්ඡිතා ව ඤාතියා ව දුක්ඛං, චිති කම්මවාටාති පුලලවටයං, කම්මවාටා පරිසෙසානෙ සඛ්ඤාදිසෙසො.

සාවස්සිතං පුලලකඤ්ඤං ආරබ්භ වොරිවුට්ඨාපනවණ්ණසම්මිං පසුඤ්ඤා තතා වොරියා වෙමතිකාය අවොරියා වොරිසසුඤ්ඤා වෙව වෙමි තිකාය ව දුක්ඛං, අවොරිසසුඤ්ඤා අජානනතියා අපලොකෙතො වුට්ඨාපෙනතියා කප්පං වුට්ඨාපෙනතියා උච්චතතිකාදිකං ව අනා පනති. වොරිතා, වොරිසසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤා අනුඤ්ඤා කාරණාවුට්ඨාපෙනතී, ඉමානෙත් චිණ්ණි අඛාති. වොරිවුට්ඨා පන සමුට්ඨානං, කිරියා කිරියං, සසුඤ්චිමොකං, සචිත්තකං, පණ්ණතතිවජ්ජං, කායකම්මං, වචිකම්මං, චිත්තකං, චිත්තදනතී.

දුතිය සිත්තාපදං.

තතියෙ ගාමනාහරනති ආදිසු සකගාමනො තාව තික්ඛමි නතියා අනාපනති. තික්ඛමිතො පන අසුඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡනතියා පදෙ පදෙ දුක්ඛං, එකෙන පාදෙන ඉතරස්ස ගාමස්ස පරිකෙක පෙ වා උපවාසෙ වා අතික්ඛනෙන පුලලවටයං දුතියෙන අති ක්කනතමනෙත සඛ්ඤාදිසෙසො *තතො තික්ඛමිතො පුත්තසකගාමං පටිසන්තියාපි එසෙව නෙයා. සචෙ පන බණ්ඩපාකාසෙන වා චිති වෙජ්ඣෙන වා භික්ඛුනී විහාරභූමිං සෙව සකකා පටිසිත්තුං එමිං

* “එකෙන පාදෙන ඉතරස්ස ගාමස්ස පරිකෙකපෙ වා අති ක්කනෙන උපවාසෙ වා මක්ඛනතමනෙත පුලලවටයං දුතියෙන අතික්කනතමනෙත ව මක්ඛනතමනෙත ව සඛ්ඤාදිසෙසො”ති බහුසු දිස්සතෙපි විකායං අවපාසොති වුත්තො.

පවිසමානො කප්පිගුමිං තාම පවිසං නොති තඤ්චා වට්ඨති; ඉති බතිගාමෙ ධර්මා යං තිස්සවි සතගාමං වා පරගාමං වා අකප්පිං ගුමිං පදයා පවිසනායා ආපතතිති අගමෙත්ථ සංඛිංසො. තදි පාරගමනෙ චුත්තලක්කණං තදියා දුතිසිංහා විතා පරතීරං ගමන්තියා වා අනතරාය තදියා දුතිසිංහාය සඬිං සංසිඤ්ඤා පුන ඔරිමතීරමෙව පච්චුත්තතරනායා වා පඨමං පාදං උච්චිතා තිසර ංපිතක්කමෙත්ථ චුල්ල වචයා, දුතියපාදඛාතර සඬිකාදිසෙසො. ඉති සෙසානානාචාති පන පරතීරං ඔතරිත්තුං නානාදිකාරණෙන ව ඔතිණ්ණං ඔරිමතීරං පදසාපි පච්චුත්තතරත්තුං වට්ඨති. රතති විප්පවාසෙ පුරෙ අරුණෙයෙව දුතිසිංහාය හත්ථපාසං ඔක්කමිත්තා මිති ආමොගං මිතා එකගබෙවි දුතිසිංහාය හත්ථපාසාතිත්තමෙ ධර්මා අරුණං උච්චාපෙනායා ආපතති, එකා වා ගණි මොති එත්ථ පන එකා හික්ඛුණිපි ගණො යෙව. ඔතිසෙසාති අවති යෙසා; දසසත්ථපාරං වා විජගෙයසාති අත්ථා. නඤ්ච ඉන්දු ඩිලාතිත්තමො. පඨංග ඔති ගාමි රුක්ඛත්ථගසාතිපාකාරාදි අනතරිතසාවෙනාපි දුතිසිංහාය දසසත්ථපාරෙ විජගිතෙ සමෙපි සචණ්ද්‍රපවාරො අත්ථි ආපතතියෙව, අපේක්ඛානාසෙ පන දුරෙපි දසසත්ථපවාරො යොති තත්ථ මගගමුලං සද්දෙන විය බම්මසවණා රොවතසද්දෙන විය ව අගෙයති සද්දගන්තියා සද්දසවණාතිත්තමෙ ආපතතියෙව, සමෙව පන මගං ගමන්තී ඔතිසිංහා ඉදුති පාපුණිත්තාමිති සඋත්තංගං අනුබ්බති වට්ඨති.

සාවජ්ඣං අඤ්ඤතරං හික්ඛුණිං ආරබ්භ ගාමනතරගමන වත්ථුඤ්චං පඤ්ඤතං එකා වා නදිපාරනති ආදිකා තත්ථ තිවිධා අනුප්පඤ්ඤතී. පුරෙ අරුණෙ සතගාමනො තික්ඛමිතා අරුණංගමනාලෙ ගාමනතරපරිපාපනං තදිපාරං ඔක්කමනායා පන විතමොපි ආපතතියො එකක්කමෙයෙව නොහති. චුත්ත මිපි වෙතා:-

“සික්ඛාපද චුච්චෙරන වණ්ණිනා
සඬිකාදිසෙසා චතුරො ගමෙසුං
ආපජ්ජන්ත පඬපසොගෙන සඬිඛ
පඤ්ඤා මෙතා කුසලෙති විනතිනා”

එනෙත්ථපායෙන තිණ්ණං විනතං ව එකතො ගාමො වෙදි තමබ්බා. දුතිසිංහාය පන පක්කනායා වා විබ්බනායා වා කාල කතාය වා පක්ඛසංඝත්තාය වා අපදසු වා ගාමනතරගමනාදිති කෙරෙනායා, උම්මතතිකාදිතං ව, අනාපතති. අනානතරාසෙන එකතො ගාමො, ගාමනතරගමනාදිසු අඤ්ඤතරනාපජ්ජනං. ආපදය අගාමොති ඉමිනෙත්ථ තිණ්ණි අබ්බාති. සමුදානාදිති පඨමපාරාජිකසදිසාති. ඉදං පන පණ්ණතතිවජ්ජං, තිවිතතං, තිවෙදනනති.

නාමික සික්ඛාපදං.

වතුනේ උකතිනානැති ආපතරියා අදහසනාදිසු උනතිනානා;
 අනාසුදාස ගණසාන පසුනති හෙසානි කාරකසමසාන ජනං අපා
 නිනා; බසානෙසානි බසාරණකමිං කෙරයා; තසා ඵලං
 කෙරයානිනා ගණපරිසොසානෙ සිමාසමිමුතියා සුනතිනා ව
 දුනකවං විනි කමවංචානි පුලලවිමං, කමවංචාපරිසොසාන
 සබ්බාදිසෙසා

සාවතීයං පුලලනානං ආරබ්භ ඵලං බසාරණවත්තසමිං පසුසු
 නානං තිකසබ්බාදිසෙසා අබමකතමම තිකසුකකවං කාරක
 සබ්බං වා ආපුච්ඡිනා ගණසාන වා ජනං ජාතිනා වසනනානිනා
 අසනෙන වා කාරකසමසාන බසාරණනිනා උමිතතිකාදිනං ව
 අනාපතරි බමිමකමමමන උකතිනානානා, අසුසුදාස අනුසුදාස
 කාරණා බසාරණනති, ඉමානෙසානෙව අබිකාති, සමුච්ඡානාදිති
 සබ්බානෙදසිකාපසෙද පුතනනානෙව, ඉදං පන කිරියාති.

වතුනේ සිකාබාසදං.

පසුචමි අවසුසුනාති ජනුරාගත තිනානා; අවසුසුනාසාන
 කාදිසෙසාව; වාසදසා වා භුසෙසා වා ති ඵලං පරිසොසාන
 පුලලවිමං, අපෙසානානෙව සබ්බාදිසෙසා

සාවතීයං සුඤ්චනානං ආරබ්භ අවසුසුනාස අවසුසුනාස
 ගණසානා අමිසපරිසොසානවත්තසමිං පසුසු නානං, එකසාන අවසු
 සෙන පරිසොසානෙ දුකකවං අපෙසානානෙව අපෙසානානෙව පුලල
 විමං සකමපනපණිකතිර වජානකතමිකුසාපිසනනානං ගණ
 නො උගතො අවසානෙවි සති එසෙව නෙසා තසා පන එක
 නො අවසානෙව සති සබ්බාන ව උදකදනානෙසානෙසෙසෙව පරි
 සොසෙව දුකකවමෙව, උගතාසු අනවසුසුනෙසු අනවසුසුනෙසානි
 වා සුචා ගණනතිනා උමිතතිකාදිසෙසාව අනාපතරි. උදක
 දනනෙසානෙසාන අසුසුදාස අපෙසානානෙව, උගතො අවසා
 නෙව, ගණනා ගණනා, අපෙසානානෙව ඉමානෙසාන වසනා
 අබිකාති, සමුච්ඡානාදිති පමි පාරාජිකසදිසානිති

පසුචමි සිකාබාසදං.

ජලධා සෙනා සිනානි සසානානා; ඉබ්බානි උගතොනෙසාන
 නිපාසනා; අසමිතිනා ඵලං උගතොනෙසාන සා ඵලං උගතො
 නෙසාන ව නෙසාන වවනෙන ඉතරිසාන පරිසොසානෙව දුකක
 වානි අපෙසානානෙව පුලලවිමානි ව ආපජ්ඣිනා නෙසා
 නි පරිසොසානෙව සබ්බාදිසෙසා ආපජ්ඣිනි.

සාවජීයං අඤ්ඤාතරං හික්ඛුණිං. ආරම්භ එවං. උපයාජන වත්තුසම්. පඤ්ඤාතරං සාණ්ඨානසමෙව. පුරිසස්ස වා යකඛාදිතං වා සත්ථෙතා උදකදන්තපොණ්ඨසහගණ්ඨෙයොජනෙ ව තෙසං පරිභොගෙ ව දුක්ඛාවං. එතන්තො යකඛාදිතං සත්ථෙතා අව ගෙයගහණ්ඨං. උපයාජනෙ තෙසං ගහණ්ඨං අපරිකාමාසර වා සොරහපරිගොසානෙ පන පුලුච්චිතං, අනවස්සතොති ඤාතා වා ඤාතා න පතිගණ්ඨාතිති වා ඤාතාදදගතා න පතිගණ්ඨා තිති වා උපයාජනතියා උමගතිකාදිතං ව අභාපනාති, මිනුස්ස පුරිසස්ස, අඤ්ඤානු අනුඤ්ඤාතකාරණා වාදනිය භොජනියං ගහණියා භුඤ්ජාති උපයාජනා, තෙන වචනෙන ගහණියා ඉන්ධරියා භොජනපරිගොසානනාති ඉමාසෙත්ථ තිණි අබොති ගමුට්ඨාතාදිති අදිකතාදනසදසාතිති.

ජම්බ සිකඛාපදං.

සඤ්චරිතතාදිතතෙ පුත්තතෙතෙව විනිවර්තො වෙදි තෙබ්බා. දසමෙ කිත්තනුමාව සමණීගොති කිත්තන ඉමා සෙව සම ඤීතො; භාසාසනාති තාසං අහං; යාව තතියසපදෙත්ථා හික්ඛු පාතිමොක්ඛවණ්ණතායං අවගෙගවිනිවර්තො ව තෙත්ථ සබ්බ ගෙදසිකතාපදවණ්ණතායං පුත්තතෙතෙව වෙදිතෙබ්බා.

සාවජීයං වණ්ඨිකාද්‍රිං හික්ඛුණිං. ආරබ්භ “බුඬං පච්චඤ්ඤාමි” ති ආදිවචනවත්තුසම්. පඤ්ඤාතරං, එවං වචනසමෙව වෙත්ථ වතුසු අබ්බසු පඨමං අබ්බනාති අයං විසෙසො, සෙසං තාදිසමෙවාති.

දසම සිකඛාපදං.

එතාදසමෙ කිත්තනුමාව අබ්බසුගොති වතුණ්ණං. අඤ්ඤාත රහම්; පච්චාසානාති පරාජතා.

ඉදමයි සාවජීයං වණ්ඨිකාද්‍රිං හික්ඛුණිං. ආරබ්භ “ඡන්දොමිති සොව හික්ඛුණිතො”ති ආදිවචනවත්තුසම්. පඤ්ඤාතරං. සෙසං දසමෙ පුත්තතෙතෙව වෙදිතෙබ්බනාති.

එතාදසම සිකඛාපදං.

වාදසමෙ සංසට්ඨාති පබ්බජිතානං අනුගුලාමෙන ගිහිතං තොටිතපච්චතසාසනගරණාදිතා කාමිකවාචසිත්තෙක මිසිගුතා; පාපො කාමිකවාචසිත්තො ආමාසරො එතාසන්ති=පාපාමාරො, පාපො

භික්‍ෂුනියෙකු එතැනින් = පාපසද්දා, පාපො ආර්ථිකයකින් නො
 සිලාපනා එතැනින් සාපසිලාසා, භික්‍ෂුණියෙකුගේ විශේෂ
 කාරී අඤ්ඤාමයෙකුට නොමිකරීමෙන් පවිත්‍රයාගෙන් නො
 විශේෂිතා; වජ්‍රපටිච්ඡාදනයේ බුද්ධානුබුද්ධත්වය වජ්‍රය පටි
 ච්ඡාදනය.

සංවරය සම්බුද්ධ භික්‍ෂුණියෙකු ආරම්භ සංඝධාමිකාර
 වස්තුයම් පඤ්ඤානා, සෙසමෙත්තාපි දසමෙ වුත්තනගෙනව
 වෙදිකබ්බො; සම්බුද්ධාගන්තවේකාප්‍රපන වෙ තිස්සා එකතො
 සම්බුද්ධාගන්තවේකා.

ව්‍යාදසම් සික්කාපදං.

තෙතරසෙ එවං ව්‍යාදසාති තා සම්බුද්ධා භික්‍ෂුණියො
 එවං ව්‍යාදසා; එවාචාරාති එවං ආචාරා; යාදිසො තුමහානං
 ආචාරො තාදිසො ආචාරොති අත්තො, එස නගො සබ්බත්තං,
 උඤ්ඤාසාති අවඤ්ඤාසා, නිවං කත්වා ජාතකාස; පටිගමෙත්තාති
 නිං ඉමිනා කට්ඨාසාතිති එවං පටිගමිත්වා ජාතකෙන; අකතසාති
 යාති අසතකතාස; කොටෙත්තාති අත්තො, මමහස්සාති බලව
 හස්සාහාවෙන; අත්තතො බලපාකාසනසම්මුත්තාසෙනතාති අත්තො,
 දුබ්බලසාති තුමහානං දුබ්බලහාවෙන සබ්බත්තං උඤ්ඤාස ව පටි
 ගමෙත්ත වාති එවං සම්බුද්ධගත්තො දුබ්බබ්බො.

විවිධව්‍යාදීන් නොනො නො; අනුප්‍රලෝමිනං කාසිකාවාසික
 සංඝගං පරිහරාති අත්තො;

සංවරය පුලකන්දං ආරම්භ “සංඝධාමි අග්ග තුමෙහ
 විහරං මා තුමෙහ නානා විහරිත්වා”ති උග්ගාර්ථකවස්තුයම්.
 පඤ්ඤානා සෙසමෙත්තාපි දසමෙ වුත්තනගෙනව වෙදි
 කබ්බොති.

තෙතරස සික්කාපදං.

සංඝගෙදදිසු වතුසු වුත්තනගෙනව විනිවර්ගො වෙදිකබ්බො.
 තෙවලං භික්‍ෂුණියෙකු. භික්‍ෂුනි ගෙදග පන පරික්කමිති වෙව
 අනුවත්තාතිති ව.

උද්දිට්ඨා මො අග්ගාගො සත්තරස සංඝාදිගෙහා බම්බාති
 භික්‍ෂු ආරම්භ පඤ්ඤානා සාධාරණා සත්ත අසාධාරණා දසාති
 එවං සත්තරස; උග්ගා සංඝග පක්කමිත්තානං වජ්‍රපටිච්ඡාදනාති

හිකුළුණියා හි ආපතනිය. ජාලදහනියාපි පරිවෘත්තය නාම නන්ති
 ජාලදහනපව්වියාපි පත දුක්කවං. ආපජ්ජති. නසමා ජාලදහනියා
 එකං පකමානතතමෙව චරිතබං, තං හිකුළුණියා අතනිනො
 විහාරං ගොසෙමා විහාරසීමාය වා සොසෙමාං අගසකකානනිති
 බන්ධනමාය වා සබ්බනිසෙමන පරිවර්තදහන චතුරිත්තං. ගණං
 සතනිපාසනාමා දහබං, ගජෙව එකපතනි ගතාති එකිත්තාවසෙක
 ගජෙව ජෙව වා නිසො වා සමබ්බලා වා එකච්ඡුකා වා නානා
 විඤ්ඤා වා කාසං නාසං වසෙත පානිමොක්ඛවණ්ණනායං වුත්තා
 විඤ්ඤා සොත්තනාමි ආපතනිනෙහදසු යං යං ඉවර්ණති තං තං ආදාය
 තොරතා කාතබ්බා, තත්ථිදං පඨමාපතනිවසෙත මුඛමත්තනිදසො
 නං, තාය ආපතකාය හිකුළුණියා හිකුළුණියෙකං උපසංකමිත්වා
 එකංසං උත්තරාසඤ්ඤං කරිත්වා බුද්ධානං හිකුළුණිනං පාලද
 වාදිත්වා උපකුටිකං නිසිදිත්වා අඤ්ඤාං පහතෙතවා එවමිත්තං වච
 නිතො, “අහං අගය එකං ආපතනියං ආපජ්ජං උසොයවාදං, සාහං
 අගය සබ්බං එකිත්තං ආපතනියං උසොයවාදය පකමානතතං
 යාමාමි”හි එවං හිකුළුණාං යාමාපෙත්වා බසත්තාය හිකුළුණියා
 පටිච්චාය සෙබ්බා ඤ්ඤපතෙබ්බා. “සුණාතු මෙ අගය සෙබ්බා
 අහං ඉත්ථනාමා හිකුළුණි එකං ආපතනියං ආපජ්ජ උසොයවාදං
 හා සබ්බං එකිත්තං ආපතනියං උසොයවාදය පකමානතතං
 යාමිති. යදි සබ්බසා පතනකල්ලං සෙබ්බා ඉත්ථනාමාය හිකුළු
 ණියා එකිත්තං ආපතනියං උසොයවාදය පකමානතතං දදෙය්, එසා
 ඤ්ඤති සුණාතු මෙ අගය සෙබ්බා, අහං ඉත්ථනාමා
 =:පප:=දුතියමි =:පප:= තතියමි එතමිත්ථං වදාමි, සුණාතු මෙ
 අගය සෙබ්බා =:පප:= දෙති දිත්තං සෙබ්බන ඉත්ථනාමාය
 හිකුළුණියා එකිත්තං ආපතනියං උසොයවාදය පකමානතතං,
 බිමිති සබ්බසා තසමා තුණිති එවමෙතං ධාරයාමි”ති

කමිමවාචා පරිභොගානෙ “වතනං සමාදියාමි” හි සමාදියිත්වා
 සබ්බසා ආපරාපෙත්වා නිකම්පතවත්තාය තාය වසිතුකාමාය
 තපොව සබ්බමණ්ඩ වා පකකන්තාසු හිකුළුණිසු එකහිකුළුණියා
 වා දුතියිකාය වා සතනිනෙ “වතනං නිකම්පාමි”හි “මාතතනං
 නිකම්පාමි”හි නිකම්පිතබං, අඤ්ඤාං පත ආගතතුකාය සතනි
 නෙ ආපරාපෙත්වා නිකම්පිතබං, නිකම්පතකාලපතා පටිථාය
 පකතව්වානෙ තිට්ඨති, තතො පුරා අරුණෙය්ව චතුරි හිකුළු
 ණිති නා හිකුළුණිං ගතෙත්වා සාමුපචාරපතා ව හිකුළුණිනං වතා
 රුපචාරපතා ව ජෙව ලලබ්බපාතෙ අතිකමිත්වා මහාමිත්තා
 බ්බකමෙ ඉමබවති ආදිති පටිච්චෙතෙ බ්බකමෙ නිසිදිතබං.

අමතකයාට ඉතිරි නොවන අතර, සාමාන්‍ය අපරාධකරුන්
උපකරණයන් සහ භික්ෂුණියන් විසින්ම පමණක්ම පනවනු ලබන
එවැනි පාලන අපරාධ උපකරණයන්. උමුකර්මයන්ද අත,
පත සහ සහය වනුයේ සදාචාරයයි.

ජවය සිකල්පය.

සත්‍යයේ සැකයක් නොවන සහ සාමාන්‍යයෙන්; එන
අදහස් නොකරන, සහය ජවය සදාචාරයයි.

සත්‍යය සිකල්පය.

අවසරය නොමැතිව සත්‍යය පරිවර්තනය; ඉද
මෙන් ජවය නොකරන,

අවසරය සිකල්පය.

නවයේ සැකයක් නොවන අතර; ඉද. අවසරය නොමැතිව
සහය ජවය සදාචාරයයි.

නවය සිකල්පය.

අතරම පුනරුත්ථාපනය, එකඟකරණය පරිවර්තනය;
සැකයක් නොවන සහ සාමාන්‍යයෙන්; අසැකය වෙනස්කර
නිසං උද්ගතය දිනක. තවත් අසැකය වෙනස්කරණය පමණක්
සහ පුනරුත්ථාපනය නිසංගතය නොවේ.

සාමාන්‍යයෙන් පුනරුත්ථාපනය අරඹන තැනැත්තා පරිකල්පනය
අසැකය වෙනස්කරණය. පසුකරන, සහය ජවය සදාචාරය
වේ.

අතරම සිකල්පය.

පනවනු ලබන පදයන්.

පුනරුත්ථාපනය පරිවර්තනය, එකඟකරණය පරිවර්තනය;
වෙනස්කරණය පරිවර්තනය. සහය නොමැති වෙනස්කරණය නොවේ
නිසං සාමාන්‍යයෙන් පරිවර්තනය, වෙනස්කරණය, එකඟකරණය
සහයෙන්ම පිළිගැනීමට හැකි වන අතර නිසංගතය වේ.

ගුණ පරිපූර්වක වෛද්‍යය යනනොයෙකු වුත්තාස විකුණුප්ප තබනි. නිසා වෙ උත්තරිනි, නතුනනරි; විකුණුප්පනිසා දුක්කවි, පවිලිසි නිසාගතිසි නොති.

සාවසීය පුලුකනු ආරබ්‍ය රාජානං කබලං විකුණුප්පන මිත්තමි පකුණුතනං. නිකපාවිතියං, උත්තවතුනනංසෙ නික දුක්කවි, තසමි පත උත්තකසකුණුස වතුනකංසපරමි වෙතා පෙතනියා කුත්තකවාරිතෙ වා අකුණුස වා අත්තං අත්තනො වා ධනෙන මහසං වෙතාපෙනතං අපසසං වෙතාපෙනතියා උමමතිකාදිතං ව අනාපතති ගරුපාපුරණනා, අතිපෙක වතුනකංසනා, අනතු කුණුසවධානෙ විකුණුතනි, පවිලා නොති, ඉමානෙත් වතතාරි අභියාති; සමුධානාදිති සකුරිතත සදිසානිති.

පඨම සිකඛාපදං.

දුතියෙ ලුහුපාපුරණං'ති උණ්ඨකාලෙ පාපුරණං; අභි පොසංසංසපරමි'ති අසකතාපණ්ණතකං; සෙසං පඨමසදිස වෙවාති.

දුතිය සිකඛාපදං.

ඉතො පරාති ඉමසමි වග්ගෙ අඨ තතියවග්ගෙ දසාති ඉමාති අධාරසසිකඛාපදති භික්ඛුපාතිමොකවණ්ණනායං වුත්තනසෙ තෙව වෙදිසබ්බානිති.

ජානරුපවග්ගො නතිසො.

උද්චිඨා මො අසායො නිංස නිසාගතියා පාවිතතියා ධම්මාති භික්ඛු ආරබ්‍ය පකුණුතනා සාධාරණ අභාරස අසා ධාරණ වාදසාති එවං නිසා; සෙසං සබ්බං උත්තාතවෙවාති.

නිසාගතිය පාවිතතියවණ්ණනා නිසිනා.

පාවිතතියෙසු ලුහුතවග්ගසා තාව පඨමෙ ලුහුනං'ති මහධ රවෙඨ ජාතං අමකතණ්ඩකලුහුතමෙව; ත එක වී ති මිකුණං, තං ති බාදිසාමිති පතිගණනතියා දුක්කවි, අපෙකාතාපෙර අපෙකා තාපෙර පාවිතතියං.

සාවජීයං පුලලනදං ආරබ්භ ලක්ඛං භාරාපතවිඤ්ඤාමිං පඤ්ඤාතතං, තිහපාවිතතියං. අලසුනෙ තිකදුක්ඛං, තසමිං පන අලසුතසඤ්ඤාය පලණ්ඩුකෙ හඤ්ජනකෙ භරිතකෙ වාමල සුතෙ සුපසම්පාකෙ මිංසසම්පාකෙ තෙලසම්පාකෙ සාලචෙ උත්තරිහසෙහ උම්මතතිකාදීනං ව අනාපතති, ආබ්බලසුතං. චෙව අපෙක්ඛාභරණං වාති ඉමිනෙත්ථ චෙ අඛ්ඤාති සමුදානාදීති එළකලොමිසදිසානීති.

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ සම්බාසෙති පටිච්ඡතොතාකාසෙ; උපකච්ඡකෙසු ව චූත්තකරණෙ වාති අපෙත්ථා. සංහරාපෙසනාති එත්ථ මුරසණ්ඨාස කත්තරිආදිසු සෙත කෙනවි සංහරාපෙනතියා පයොගගණනාය පාවිතතියං න ලොමිගණනාය.

සාවජීයං ජබ්බගතියා හික්ඛුණීයො ආරබ්භ සම්බාසෙ ලොමි සංහරාපත වඤ්ඤාමිං පඤ්ඤාතතං. අත්තනො අත්ථාය අඤ්ඤං ආණාපෙනතියා සාණ්ඨතීතං ආපතතිහෙදෙ නත්ථි, ආබ්බපච්චසා උම්මතතිකාදීනං ව අනාපතති. ආබ්බාසාපො, සම්බාසෙ ලොමිසංහරණං'ති, ඉමිනෙත්ථ චෙ අඛ්ඤාති. සමුදානාදීති හික්ඛුණීයා සමිං එකඛානමග්ගසික්ඛාපදෙදිසානීති.

දුතියෙ සික්ඛාපදං

තතියෙ කලසානසෙති අනතමිසො උපපලකසරෙතාපි චූත්තකරණස්ස කලසාතනෙ චූත්තකරණමහි පහාරදුනෙ පාවි තතියනති අපෙත්ථා.

සාවජීයං චෙ හික්ඛුණීයො ආරබ්භ කලසානකරණවඤ්ඤාමිං පඤ්ඤාතතං පුරිමිනෙතෙව සාණ්ඨතීතං, ආපතතිහෙදෙ නත්ථි. ඉතො පරං පන යත්ථ නත්ථි තත්ථ අවත්ථා තාව ගම්ඤ්ඤාමි. ආබ්බ පච්චසා ගණ්ඨං වා වණං වා පහරනතියා උම්මතතිකාදීනං ව අනාපතති. ආබ්බාසාපො, මුත්තකරණෙ පහාරදුනං, එසස භාදිසනං'ති, ඉමිනෙත්ථ තිණි අඛ්ඤාති. සමුදානාදීති පඨම පාරාජික සදිසානීති.

තතියෙ සික්ඛාපදං.

චතුෂ්ඨ ජනුමට්ටකෙති ජතුතා කෂෙත ඕට්ටණ්ඛිකෙ; චන්ද්‍ර විෂෙතා තං චූතතං, කාමිරාගෙන පත උපපලකෙසරම් පචෙ භතතියා ආපතති.

සාවජීයං අඤ්ඤතරං හික්ඛුණිං ආරබ්භ ජනුමට්ටකආදියන චන්ද්‍රියම් පඤ්ඤතතං. සෙසං තතිස සද්ධම්මොති.

චතුෂ්ඨ සික්ඛාපදං.

පඤ්චමේ උදකසුඛිකතති මුත්තකරණස්ස ඓධාචතං; ආදිය මානායාති කරොනතිසා; චඤ්ඤාපබ්බපරම් ආදුතබ්බතති චිත්ත අඤ්ඤාපරම් එකෙකං කතවා චඤ්ඤාපබ්බපරම් ආදුතබ්බං; තං අතික්ක.මෙතතියා, සචෙ ඓධාචනාකාලෙ රාගවිෂෙතා විජාරතො තතියාය අඤ්ඤාපරියා අග්ගපබ්බං ගම්භිරතො එතිස්සාව අංගුලියා තතියපබ්බං පචෙසෙසි පාවිතතියං.

සෙත්තසු අඤ්ඤතරං හික්ඛුණිං ආරබ්භ අතිගම්භිරං උදක සුඛිං ආදියනචන්ද්‍රියම් පඤ්ඤතතං. තිකපාවිතතියං, උභාතක චංගුලපබ්බ විකප්පකතවං. තස්මිං පත උභාතකසඤ්ඤාය චඤ්ඤාපබ්බපරම් ආදියතතියා අබ්බාධපාච්චයා අතිරෙකෙපි උම්මතති කාදිතං ච අනාපතති සෙසං තතිසසද්ධම්මොති.

පඤ්චම සික්ඛාපදං.

ජ්ජෙ භුඤ්ජනනස්සාති පඤ්චතතං භොජනාතං අඤ්ඤතරං භුඤ්ජතො; පාහිසෙත වාති පුඤ්ඤ වා උදකෙන තක්කාදිසු වා අඤ්ඤතරෙන; විබුසෙන්නාති යාය කායචි චිත්තියා; උම නිසේයාති යා එතෙසු චිත්ත අඤ්ඤතරං ගතෙතවා හත්ථපාසෙ තිට්ඨති තස්සා පාවිතතිසං.

සාවජීයං අඤ්ඤතරං හික්ඛුණිං ආරබ්භ භුඤ්ජනතස්ස එවං තිඨනචන්ද්‍රියම් පඤ්ඤතතං තික පාවිතතියං. හත්ථපාසං විජ තිතවා බාදනීයං බාදනතස්ස උපතිඨනතියා දුක්ඛතවං. අනුපසම්ප නෙත තික දුක්ඛතවං. “ඉමං පිට්ඨ ඉමිතා විජථා”ති එවං ඉදන්ති සා වා දුපෙතතියා වා අනුපසම්පන්නං වා උපතිඨනත්ථං අංණං පෙතතියා උම්මතතිකාදිතං ච අනාපතති. භුඤ්ජනතස්ස හික්ඛු නො ගත්ථපාසෙ ධානං, පාහිසෙසවා විබුසනස්ස වා ගගණනති, ඉමිතෙත්ථ චෙ අභිතාති. සමුට්ඨානාදිති එව්වකලාමසදිසාතිති.

ජ්ජෙ සික්ඛාපදං.

සත්තමෙ විඤ්ඤායාති අත්තමසො මාගරම්භි යාවිත්ථා; පරි
භූතඤ්ඤායාති අපේක්ඛාගතරොය; එත්ථ ච විඤ්ඤානති ථෙව භොජ
නං ච පමාණං තස්මා සයං විඤ්ඤාපෙත්වා අඤ්ඤාය භජ්ජනාදීති
කාරාපෙත්වා අඤ්ඤාය විඤ්ඤාපෙත්වා සයං භජ්ජනාදීති කත්වා චා
පටිග්ගහණං තො පඨාය යාච දනෙතති සංඛාදනං තාච පුබ්බපයො
ගෙසු දුක්ඛවාති අපේක්ඛාහාතර අපේක්ඛාහාතර පාවිත්තියං.

සාවච්ඡියං සම්මහුලා භික්ඛුණ්ණියො ආරබ්භ අමතධඤ්ඤා
විඤ්ඤාපනවිඤ්ඤායං පඤ්ඤාතනං සයං චා අඤ්ඤාය චා අවිඤ්ඤා
නතියා ලභං භජ්ජනාදීති කත්වා චා කාරාපෙත්වා චා භූඤ්ඤානතියා
දුක්ඛං. අඤ්ඤාය විඤ්ඤානතියා ලභං පන සයං භජ්ජනාදීති
කත්වාපි කාතරත්වාපි භූඤ්ඤානතියා දුක්ඛං ථෙව. ආබාධෙ සති
සෙදකම්මාදිතං අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්තියා අවිඤ්ඤානතියා ලභ්භ
මානං තචකම්මත්ථාය සම්පටි ව්ජ්ජනතියා ඤාතකපචාරිතථානෙ
මුග්ගමාසාදිඅපරණ්ණං විඤ්ඤාපෙත්තියා උම්මතතිකාදිතං ච අනා
පතති. සපතනානං බඤ්ඤානං අඤ්ඤාතරොසම්මි විඤ්ඤාපනං චා
විඤ්ඤාපාපනං. චා, පටිලාභො, භජ්ජනාදීති කත්වා චා කාතර
ත්වා චා අපේක්ඛාතරොසනති, ඉමානෙත්ථ තිණ් අභිගාති සමුට්ඨා
නාදීති අමාතසික්ඛාපදසදිසානීති.

සත්තම සික්ඛාසදං.

අභිමෙ සබ්බාසනාති කචචරං; විසාසනාති ශං කිඤ්ඤි පරි
භූතතාවසෙසං; උච්චිටෙයාදකම්මි දතතකථම්මි, අධිකවලකෙසු
පන ව්ජ්ජනබ්බමෙව නත්ති. තිගරාකුච්චි චා තිගරාපාකාතර චා
ති යසස්ස කසස්සි කුච්චස්ස චා පාකාරස්ස චා පරතො, ජ්ඣෙධිසා
වාති සබ්බානිපෙත්වාති එකතො ජ්ඣෙධිනතියා එකපයොගො
එකා ආපතති සසිං ආණන්තියා බහුකෙසි ජ්ඣෙධිතෙ එකා එව.

සාවච්ඡියං අඤ්ඤාතරං භික්ඛුණ්ණියො ආරබ්භ උච්චාරං තිගරා
කුච්චි ජ්ඣෙධිනවිඤ්ඤායං පඤ්ඤාතනං. ආණන්තියා, භික්ඛුස්ස
දුක්ඛං, ඕලොකත්වා චා අවලභඤ්ඤා චා ජ්ඣෙධිනතියා උම්මතති
කාදිතං ච අනාපතති. උච්චාරාදිගාතො, අනවලොකනං, වල
ඤ්ඤානිඨානං, තිගරාකුච්චිපාකාරනා, ජ්ඣෙධිනං චා ජ්ඣෙධිනං චා
ති, ඉමානෙත්ථ පඤ්ච අභිගාති. සමුට්ඨානාදීති සඤ්චරිතතසදිසා
නීති. ඉදං පන කිරිසාකිරිසනති.

අභිම සික්ඛාසදං.

නවමෙ හරිතෙති බෙහෙත වා නාලිතෙරාදි ආරාමෙ වා
යත් කන්ථි රොපිමහරිතවිභාන නාති වජ්ජති ජනිතනිතියා වා
ජනිතෙපනතියා වා පුරිමතෙතෙව ආපතති, නාදිසෙ යානෙ
නිසිදිනා අතතමසො උදකං පිටිනා මත්තවජිනනා නාලිතෙරමපි
ජනිතනිතියා ආපතතියෙව.

සාවජිසං සමනුලා හිකුණියො ආරබ්භ උච්චාරාදිති හරි
තෙ ජනිතවජ්ජසමිං පඤ්ඤතතං, සංඝතතිකං, තිකපාවිතරිතං;
හිකුණො දුක්ඛං. හිකුණියාපි නිකුණතතිජෙ බෙහෙත යාව
අභිකුරං න උච්චාති නාව දුක්ඛං, අහරිතෙ විකදුක්ඛං, තසමිං
පත අහරිතසඤ්ඤා, ජනිතබෙහෙත වා සාමිකෙ අපලොකෙ
නා වා ජනිතනිතියා, උමමනතිකාදිතං ව, අතාපතති. සෙසං
අවසම්සදිසමෙවාති.

නවම සිකුණාපදං.

දසමෙ නවවනති අතතමසො මොරතවිමමි; ගිනනති
අතතමසො බමමහාඤ්ඤාතිතමි; වාදිනනති අතතමසො උදකෙ
හෙරිවාදිතමි; දසසනායාති එතෙසු යං කිසද්වි දසසනාය;
හවජිනතියා පදෙ පදෙ දුක්ඛං. යත් සිතා පසාති වා පුණාති
වා එකපයොතෙ එකාපතති තං තං දිසං ඔළොකෙනතියා
සයොතෙ පයොතෙ ආපතති.

රාජගහෙ ජනිතනිතියා හිකුණියො ආරබ්භ තච්චාරාදිති දසස
නාය ගමතවජ්ජසමිං පඤ්ඤතතං, සං තාති වජ්ජති කෙරොනතියා
අඤ්ඤා වා ආණ්ඩෙපනතියා "වෙතිසස උපහාරං දෙථ"ති
ඊදිසෙත පරියාසෙන වා හණන්තියා වෙතිසස උපහාරං කෙරො
මාති වුතෙත සාමුති සමපට්ඨන්තියා ව පාවිතතියමෙවාති සබ්බ
අසකථාසු වුතතං, හිකුණො සබ්බත් දුක්ඛං; "තුමාහං
වෙතිසස උපසානං කෙරොම"ති වුතෙත පත "උපසානකරණං
නාම සුඤ්ඤ"නති ඊදිසං පරියාසං හණන්තියා ආරාමෙ ශ්වො
පසානතියා වා පුණන්තියා වා තථා අතතනො සිතොකාසං
ආගන්තො පයොජිතං පටිපථං ගවජනතියා සමමුඛිභූතං සලාක
ගහනාදිකෙ සතිකරණියෙ ගන්තො ආපදසු වා සමජ්ජසානං
පටිසිඬාපි පසානතියා වා පුණන්තියා වා උමමනතිකාදිතං ව
අතාපතති. නව්වාදිතං අඤ්ඤාගරනා, අඤ්ඤානු අනුඤ්ඤා

කාරණා ගමනං, දසසනං වා සවණං වා හි, ඉමානෙත්ථ තිණි
අඛිනාති. සමුච්චාතාදිති ඵලකලොමසදිසාති, ඉදං පන ලොක
වජ්ජං, අනුසලවිතනං, තිවෙදනනාති.

දසම සිකඛාපදං.

ලසුනවගහනා පඨමො.

අඛිකාරවගහස පඨමෙ රතනකිකායෙති රතනිං අති
කායෙර; අසංදිට්ඨති පජෙත්ථාතවන්දසුරිය අගතිසු ඵකෙනාපි අනො
භාසිතෙ; සුමිසෙතාති සනතිට්ඨිතුං සලලපිතුං ව විඤ්ඤානා මිත්‍ර
සංපුරිසෙත සමිං; සනතිපඨසා වාති හත්ථපාසෙ සිතමග්ගාය
පාචිතතීයං; සලලපෙසාති තත්ථ ධ්වං ගෙහසිතකථං කප්ථනති
යාපි පාවිතතීයමෙව.

සාවජිසං අඤ්ඤාතරං භික්ඛුණිං ආරබ්භ ඵචං සනතිධන
වන්දිසමිං පඤ්ඤාතනං. පුරිසසං හත්ථපාසං විජතිතාපි සනතිධ
නත්ථා වා සලලපනතීයා මි දුක්ඛං. යං කිඤ්චි විඤ්ඤං දුතීයං
ගහෙතො ඵචං කප්ථනතීයා අරහොපෙකකාය අඤ්ඤාවිතිතාය
උමග්ගතීකාදිතං ව අනාපතති. රතනකිකායො, පුරිසසං
හත්ථපාසෙ ධානං වා සලලපනං වා, සභාසාභායො, රහො
පෙකකඛනනති ඉමානෙත්ථ වතතාරි අඛිනාති. ථෙය්‍යසත්ථසමුච්චා
නං, කිරියා, සඤ්ඤාවිමොක්ඛං, සවිතතකං, ලොකවජ්ජං, කාය
කමමං, වජිකමමං, අනුසලවිතනං තිවෙදනනාති.

පඨම සිකඛාපදං.

දුතීයෙ පටිච්ඡන්තන ඛණායෙති කුඩ්ධාදිසු භයන කෙනවි
පටිච්ඡන්තන ඉදමෙත්ථ නාතනනං.

දුතීය සිකඛාපදං.

තතීයෙ අපජ්ඣාකායෙති නාතනනං, භෙසං උභයත්ථි පඨම
සද්ධිමෙවොති.

නතීය සිකඛාපදං.

එතුමා රජකාය වානි රජය; වසුතෙහි අවිනිබ්බිති රජය; සිඛ්ඛාපතෙහි වච්චරත; නිකායානිකං වා ජපපයානි කණ්ණමුලෙ කිඤ්චි ජපය; උග්ගසාපයානි අනාවාරං වරිතු කාමිකාය “භව්තං” උනිසිකං උග්ගසාපය; පාවිතනිකනි, පුරිමනෙයනෙව තාව සනතිධ්මානාදිසු තිඤ්චි පාවිතනියානි, උග්ගසාපනියා පන උග්ගසාපන ව භස්සාසව්ජනනෙ ව දුක්ඛං, විජතිනෙ පාවිතනිය.

සාවසිය. පුලලනදං ආරබ්භ එවං සනතිධ්මනවිඤ්චයම් පඤ්ඤතං. සෙසං පුරිමනෙයසදිසමිච්ච, අනාපනතියං ත අනා වාරං ආවරිතුකාමී සති කරණියෙ දුනිසිකං භික්ඛුණිං උග්ගසාපනිය ඵතතං අධිකනී.

එතුමා සික්ඛාපදං.

පඤ්චමේ සුමරහතනනි අරුණුග්ගමනං උපාදය යාව මිජ්ඣනිකං, ආසනෙති පලලඛකයොකාසගුත; සාමිග්ග අනාපුච්ඡානි තසම් කුලෙ යං කිඤ්චි විඤ්ඤ චක්ඛුසං අනාපුච්ඡා; පක්කමෙයානි එසු ජනනස්ස අනතා නිසිද්ධා අනොවස්ස තං අපෙක්ඛාසාසෙ උපවාරං අතික්කමෙනතියා පඨමපාදෙ දුක්ඛං, දුනියෙ පාවිතනිය.

සාවසිය අඤ්ඤතරං භික්ඛුණිං ආරබ්භ අනාපුච්ඡා පක්ක මනවිඤ්චයම් පඤ්ඤතං. තිකපාවිතනියං, පලලඛකස්ස අනො කාසෙ දුක්ඛං තථා ආපුච්ඡිතෙ අනාපුච්ඡතසඤ්ඤය චෙච්ච චෙමිතිකාය ව, ආපුච්ඡිතසඤ්ඤය පන අසංකාරිමේ හිලානාය ආපදසු උමමතනිකාදිතං ව අනාපනතී. සුමරහතනනා, අනතර්ගෙර නිසජ්ජාය ආසනස්ස පලලඛකාකාසනා, අඤ්ඤානු අනු ඤ්ඤානාකාරණා, අනාපුච්ඡනං, පුතනපරිච්ඡෙදනික්කමොති, ඉමානෙසු පඤ්ච අවිතානි, සමුට්ඨානාදිති කතිතසද්ධානි, ඉදං පන කිරියාකිරියනි.

පඤ්චම සික්ඛාපදං.

ජ්ඣෙධි පච්ඡාගතනනි මජ්ඣනිකෙ විනිවිජ්ජන යාව සුරි යස්ස අපරිඛමා; අතිනිසිද්ධසා වානි ආදිලහි නිසිද්ධා, භව්ජ නතියා එකා අපනතී, අතිනිසිද්ධා නි පජ්ජතී, භව්ජනතියාමි එකා නිසිද්ධා නිපජ්ජතී, භව්ජනතියා චෙ.

සාමන්තියං පුලලනන්දං ආරබ්භ අසනෙ අභිනිසිද්ධතවද්දුසම්මං පඤ්ඤාතං. සෙසං පඤ්ඤාමසද්ධිසමෙව යථා පන තත් අසංඝාරි මෙ එව මිධ ධ්වපඤ්ඤාතෙන අනාපතති.

සට්ඨ සිත්තාපදං.

සත්තමෙ විකාලෙති අත්ථංගතෙ සුරිසෙ; සෙසං නති අනත මසො පණ්ණසාරමි; සෙසං ජට්ඨසද්ධිසමෙව.

ඉදං පන සාමන්තියං සම්බුද්ධා භික්ඛුණීයො ආරබ්භ විකාලෙ කුලාති උපසම්බුද්ධතා සාමිකෙ අනාපුරිඡ්ඡා සෙයං. සත්ථිසා නිසිද්ධතවද්දුසම්මං පඤ්ඤාතං. අනාපතතියං චෙත්ථ ධ්වපඤ්ඤාතං නාම තත්.

සත්තම සිත්තාපදං.

අට්ඨමෙ දුග්ගතිගෙන දුප්පධාදිගෙනාති යං වුත්තං තතො අඤ්ඤාතං ගතිගෙන ව අනුපධාරිගෙන ව; සරන්ති අහං කීර අයෙ අයං න සත්තමිං උපට්ඨාමිති අදිනා තයෙන උප සමපතනං උප්පාදෙතති යා පාචතියං.

සාමන්තියං අඤ්ඤාතරං භික්ඛුණීං ආරබ්භ, එවං පරං උප්පාද පන වද්දුසම්මං පඤ්ඤාතං. තිකපාචතියං, අනුපසම්පන්නාය තිකදුක්ඛං. උමමතියාදිනං ව අනාපතති. දුග්ගතිගෙන, උප්පාදනා, යං උප්පාදෙති නායං උපසම්පන්නතාති ඉමා තෙත් තිණි අභියාති. ධ්වප්පාදාදිති අදිනනාදනසද්ධියාති ඉදං පන දුක්ඛමෙදනන්ති.

අට්ඨම සිත්තාපදං.

නවමෙ අභිසංසෙයාති සපථං කරෙය්‍ය; තත් “කීරසෙ උපපජ්ජාමි කීරසෙ උපපජ්ජාමි”ති එවමාදිති වදමානා කීරසෙන අභිසංසා නාම, අනෙකාසනීති අත්ථං. “බිහිනි භොමි බිහිනි භොමු”ති එවමාදිති වදමානා බ්‍රහ්මචරියෙන, තත්තා මාමාස මාමාස පාචතියං.

සාමන්තියං, වණ්ඨිකාදිං ආරබ්භ, එවං අභිසංසවද්දුසම්මං පඤ්ඤාතං. අනුපසම්පන්නාය තිකදුක්ඛං. කීරවජ්ජාතයො තියා මා පෙතතිමිසයෙන මා මිත්‍රස්සදෙහගෙන මා අභිසංසෙන

දුක්ඛවං. අත්ථබ්බම අනුසාසනිපුරෙකකාරානං උම්මතතිකාදිනං ව අනාපතති. නිරයෙහි වා බ්‍රහ්මචරියෙහි වා අභිසංනං, උප සම්පන්නතා, අත්ථපුරෙකකාරනාදිනං අභාගවාහී, ඉමානෙත්ථ තිණි අභිතාති; සමුට්ඨානාදිති අදම්මසදිසානෙවාහි.

නවම සික්ඛාපදං.

දසම ඔබ්බොති ගත්ථාදිති පහරිතා; උභයං කරොන්තිසා පාවිතතියං.

සාවජ්ජියං, වණ්ඤනාප්‍රිං ආරබ්භ, අත්තානං විධිතා රොදන වජ්ජුසම් පඤ්ඤාතං. කෙවලං වඩෙනතියා වා රොදෙනතියා වා දුක්ඛවමෙව, සුඛිරොගහෙගව්‍යසනෙහි ප්‍රථමාය කෙවලං රොද නතියා එව න වඩෙනතියා උම්මතතිකාදිනං ව අනාපතති, අත්තානං වඩනං ගෙව රොදනං වාහී, ඉමානෙත්ථ වෙ අභ්භා ති. සමුට්ඨානාදිති සමනුසාසන සදිසාති, ඉදං පන කිරියාකිරිය ගෙවාවාහි.

දසම සික්ඛාපදං.

අනුඛාරවගෙහා දුතියො.

නග්ගවග්ගස්ස පඨමෙ නිග්ගාහී අතිවත්ථා වා අපාරුතා වා එවං හි තභාගන්තියා සබ්බං පයොගෙහු දුක්ඛවං. නභාගපරියො සානෙ පාවිතතියං.

සාවජ්ජියං සමබ්‍රහ්මා හික්ඛුණ්ණො ආරබ්භ එවං තභාගවජ්ජු සම් පඤ්ඤාතං. උදකසාපිකවිමර අවර්තන වා තවෙති වා මහග්ගං ඉදං දිසවා වොරාපි භරෙග්ගන්ති එවරුපාහු ආපදාහු වා තභාගන්තියා උම්මතතිකාදිනං ව අනාපතති. නිග්ගන්තා, අනු ඤ්ඤානාඛාරණාභාගවා, නිභානිපට්ටියොසානන්ති, ඉමානෙත්ථ තිණි අභිතාති; සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිසාතිහි.

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ සාවජ්ජියං ජබ්බගතියා හික්ඛුණ්ණො ආරබ්භ අප්ප මාණිකායො උදකසාපිකායො ධාරණවජ්ජුසම් පඤ්ඤාතං. ගෙගමෙත්ථ සබ්බං රතනවග්ගෙ තිසිදකසික්ඛාපදෙ වුත්තනගෙහි වෙදිතබ්බන්ති.

දුතිය සික්ඛාපදං.

තනිතෙ විසිතෙකානි දුස්සිකිතං පුන සිබ්බනන්දාය විසි
බ්බන්දා; අනන්තරාසිකිනිති දසසු අනන්තරායෙසු එකස්මිම්බි අසති:
අඤ්ඤානු චතුසස්සවාහාති විසිබ්බිතදිවසනො පඤ්ච දිවසෙ
අතික්කමේවා, “නෙව සිබ්බිස්සාමි න සිබ්බාපනාය උස්සුක්කං
කරිස්සාමි”ති ධුරං නික්කිත්තමිත්තෙත පාවිත්තියං.

සාවජ්ජියං ධුල්ලනඤ්ඤං ආරබ්භ විවරං විසිතෙකානි න සිබ්බන
විඤ්ඤාමිං පඤ්ඤානතං. තික්කපාවිත්තියං. අනුපසම්පන්නාය ජින
දුක්ඛතං තථා අභින්නවපි අඤ්ඤාස්මිම්බි පරික්ඛායෙ, යං පන
අනන්තරාසිකිනි වා නොති පරිතෙසිති, වා කිංපි න ලභති
කරොන්ති වා පඤ්චානං අතික්කාමෙති තස්ස ච ගිලානාය ච
ආපදසු උම්මතතිකාදීනං ච අනාපතති නිවාසනපාරුපනුසං
චිවරානා, උපසම්පන්නාය සන්තතනා, සිබ්බනන්දාය විසිබ්බනං
වා විසිබ්බාපනං වා අඤ්ඤානු අනුඤ්ඤානකාරණා, පඤ්චාහා
තික්කමො, ධුරතිත්තෙකපොති, ඉමානෙත්ථ පඤ්ච අබ්බාති. සමු
ච්ඡානාදීති සමුත්තාසනසද්ධිසානිති.

නනිය සික්ඛාපදං.

චතුසේ පඤ්චාතික්කන්ති පඤ්චඅහාති-පඤ්චානං, පඤ්චාහ
මේව පඤ්චාතිකං; සංඛ්‍යාපිතං වායො = සංඛ්‍යාපිවායො, පරිභොග
වසෙත වා ඔනාපනවසෙත වා සංඛ්‍යාපිතවේන සංඛ්‍යාපිති ලඛ
නාමානං තිවිවරං උදකසාපිකා සංකල්පිකාති ඉමේසං පඤ්චනාං
විවරානං පරිචත්තනන්ති අනේවා. අතික්කාමෙසා පාවිත්තියන්ති
ජවේති අරුණුග්ගමනෙ එකස්මිං විවරෙ වුත්තනසෙත අපරි
චන්තිතෙ එකං ආපතති, පඤ්චසු පඤ්ච.

සාවජ්ජියං සම්මනුලා හික්ඛුණ්ණො ආරබ්භ විවරං නික්කපිතිවා
සන්තරුත්තරෙන ජනපදවාරිකං පක්කමිනවඤ්ඤාමිං පඤ්ඤානතං.
තික්ක පාවිත්තියං පඤ්චාහනතික්කනෙත තික්ක දුක්ඛතං තස්මිං
සහ අතික්කන්තසඤ්ඤාය පඤ්චමිං දිවසං පඤ්ච විවරාති තිවා
සෙතතියා වා පාරුපතතියා වා ඔතාපතතියා වා ගිලානාය
“ඉදං මේ විවරං ඊදිසෙ වොරගෙය න සක්කා ඛායෙතු”න්ති එව
රුපසු ආපදසු උම්මතතිකාදීනං ච අනාපතති. පඤ්චනං
චිවරානං අඤ්ඤානුපානා, පඤ්චාහාතික්කමො, අනුඤ්ඤානකාර
ණාසාමො, අපරිචත්තනන්ති, ඉමානෙත්ථ වග්ගාරි අබ්බාති.
සමුච්ඡානාදීති කසිතසද්ධිසානිති.

චතුසේ සික්ඛාපදං.

පඤ්චමේ විවරණයක මගිනිකරා සමකමෙතබ්බවිවරං; අඤ්ඤා ආයාසනාං අනාපුච්ඡා ගතිතා පුන දුකබ්බං පඤ්ඤානාං අඤ්ඤා තරවිවරනති අපෙඨා. ඛාණ්ඩයානි සපෙඨා නං නිවාණෙනි වා පාරා පති වා පාවිතනියං.

සංවච්ඡයං අඤ්ඤතරං භික්ඛුණිං ආරම්බ භික්ඛුණියා විවරං අදාය අනාපුච්ඡා පාරාපනවිඤ්ඤාං පඤ්ඤානාං. තිකපාවිතනියං, අනුපසම්පන්නාය තික දුක්ඛං, යා පන තාය වා දින්නං තං වා ආපුච්ඡා අවිනිකතනථවිවරිකා වා හුත්වා “ඉදං මේ විවරං මහත්තං ථදිසෙ වෙරහසෙ න සත්තා ඛාණ්ඩා”නති එවරුපාසු ආපදසු වා ඛාණ්ඩ නිකා, උමමතනිකාදිනං ව අනාපතති. විවරණයක මගිනිකරා උපසම්පන්නාය සත්තකායා, අනුඤ්ඤානාං ආයාසනාං, ඛාණ්ඩයානි, ඉමානෙත්ථ වතභාරි අබ්බාති. සමුදායාදිනි පඨමකභික්ඛුණිකාදිනි ඉදං පතතිරියා කිරියනති.

පඤ්චම මික්ඛාපදං.

ජපෙ ගණයානි භික්ඛුනිසංඝයා; විවරලාභනති විකප්පනුපගපච්ඡමෙවි ලභිතබ්බවිවරං; අනතරාසං ඛාණ්ඩයානි යථා තෙ දායකාමා න දෙනති එවං පරික්ඛාණ්ඩයා; පාවිතනියනති සපෙඨා තසා වචනෙන තෙ න දෙනති භික්ඛුනියා පාවිතනියං.

සංවච්ඡයං පුලලනදං ආරම්බ ගණයා විවරලාභනතරාය කරණවිඤ්ඤාං පඤ්ඤානාං. අඤ්ඤාමිං පරික්ඛාණ්ඩ දුක්ඛං, සම්මුලානං පන එකභික්ඛුනියා වා විවරලාභෙ දුක්ඛවමෙව, සමයකාලෙ දස්සාමා”ති එවං අනිසංසං දස්සානා නිවාණනති යා උමමතනිකාදිනං ව අනාපතති. විකප්පනුපගපච්ඡමයා, සමයක පරිණාමයා, විනා ආනිසංසදස්සානෙන අනතරාය ඛාණ්ඩයානි, ඉමානෙත්ථ තිණි අබ්බාති. සමුදායාදිනි අදින්නා දනසදිසානිති.

ජප මික්ඛාපදං.

සත්තමේ ඛමමිකං විවරවිගම්භනති සමග්ගෙන සමෙකෙන භික්ඛුනිපතිනා කසිරමානං විවරෙ විගම්භං; පටිඛාණ්ඩයානි පටි සෙසෙයා; එවං පටිසෙසෙධනතියා පාවිතනියං.

සංවච්ඡයං පුලලනදං ආරම්බ ඛමමිකං විවරවිගම්භං පටි ඛිකතවිඤ්ඤාං පඤ්ඤානාං. ඛමමිකෙ වෙමිනියාය අඛමමිකෙ ඛමමිකසඤ්ඤාය වෙව වෙමිනියාය ව දුක්ඛං. උභයත්ථ අඛමමික

සඤ්ඤාය ආතිසංඝං දසෙය්‍යත්වා පරිබාහනාතිය උමමතතිකාදීනං ව අනාපතති. චිවරවිගඛග්ගස්ස ඛමමිකස්සා, ඛමමිකසඤ්ඤාදිනා, පිනා ආතිසංසෙත පටිබාහනිනති, ඉමානෙත්ථ තිණි අඛගාති. සමු ඩානාදීති අදිනනාදුතසදිසානෙවාති.

සත්තම සික්කාපදං.

අළුමේ සමණ චිවරනති කප්පකතං නිවාසකපාරිපනුපතං; එවරුපං ඔපෙත්වා පඤ්ච සගඛමමිනෙ මාතාපිතරො ව ස්ස නස්සපි ගහවතීස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා පරිවට්ඨත්වා දෙනතියා පාවිතතියං.

සාවඤ්ඤං පුලලනන්දං ආරබ්භ අගාරිකස්ස සමණචිවරදුත වින්දුයමිං පඤ්ඤානතං. හික්ඛුනො දුක්ඛපං. මාතාපිතුන්නං පරිවට්ඨත්වාපි අසඤ්ඤං තාවකාලිකමෙව දෙනතියා උමමතතිකාදීනං ව අනාපතති. සමණචිවරනා, ඔපෙත්වා සගඛමමිනෙ ව මාතා පිතරො ව අසඤ්ඤං දුතං, අනාටකාලිකනාති, ඉමානෙත්ථ තිණි අඛගාති. සමුඬානාදීති සඤ්චරිතසසදිසානිති.

අළුම සික්කාපදං.

නවමේ දුබ්බලචිවරපච්චාසාසාති දුබ්බලාය චිවරපච්චාසාසං “සචෙ සනෙකාම දස්සාමා”ති එතතකමතතං සුත්වා උප්පාදිතාය ආසාසාති අනෙත්වා. චිවරකාලසමයං අතික්කාමෙය්‍යාති වස්සං චුත්ථ හික්ඛුතිති කාලවිවරෙ හාරියමානෙ “ආගමෙථ අස්සෙ අත්ථ සබ්බස්ස චිවරපච්චාසා”ති වත්ථා තං චිවරවිගඛං චිවරකාලං අතික්කාමෙය්‍ය තස්සා අනත්ථෙන කසිනෙ වස්සානස්ස පච්චිමි මාසං අත්ථෙන කසිනෙ කසිනුධාරදිවසං අතික්කාමෙතතියා පාවිතතියං.

සාවඤ්ඤං පුලලනන්දං ආරබ්භ දුබ්බලචිවරපච්චාසාසං චිවර කාලසමයං අතික්කාමනවින්දුයමිං පඤ්ඤානතං. දුබ්බලචිවර වෙමිතිකාය අදුබ්බලචිවරෙ දුබ්බලචිවරසඤ්ඤාය වෙමිතිකාය ව දුක්ඛපං. උග්ගත්ථ අදුබ්බලචිවරසඤ්ඤාය නිඤ්චාපි න සනෙකා මාති වදනති. ඉදුති පන තෙසං කප්පාසො වා උප්පජ්ජස්සාති සබ්බො වා පුරිසො ආගමිස්සාති තස්මිං ආගතෙ අඬා දස්සනාතිති එවං ආතිසංඝං දසෙය්‍යත්වා නිවාසනතියා උමමතතිකාදීනං ව

අනාපතති, දුබලවිවරනා, දුබලසඤ්ඤිනා, විනා ආතිසංසෙන නිවාරණං'ති, ඉමානෙත්ති නිසී අඛාති. සමුදානාදීති අදිනනාදානසද්ධිසාහිති.

නවම සිකඛාපදං.

දසමෙ ධම්මිකං කසිනුඛාරනති සබ්බාසං භික්ඛුනීතං අකාල විවරං දාතුකාමෙන උපාසකෙන ගතකතෙන අන්තර්මුලිකො ආතිසංසො තතො අබ්බං වා සමකං වා දන්තා යාපිතෙන සම්භෙගන භික්ඛුනීසමෙසන සං කසීනං ඤාතිදුතියකමමිත අනතරා උඛරියති තස්ස සො උඛාරො ධම්මිකොති වුව්චති ඵවරුපං කසිනුඛාරනති අන්තො. පටිබාහෙය්‍යාති නිවාරෙය්‍ය; තස්ස ඵවරුපං කසිනුඛාරං නිවාරෙනතියා පාවිතතියං.

සාවජිසං පුලලනඤං ආරබ්භ කසිනුඛාරපටිබාහන වන්ත්‍රසම්පඤ්ඤතතං. ඉසසං සතතමෙ වුත්තතයෙතෙව වේදිතඛනති.

දසම සිකඛාපදං.

නිගග චගෙතා නතිසො

භූවට්ඨවග්ගස්ස පඨමෙ භූවට්ඨෙස්සනති නිපජ්ජෙය්‍යං තාපු පන එකාය වා නිපන්තාය අපරා නිපජ්ජතු චෙපි වා සගෙ ව නිපජ්ජනතු වින්තමි පාවිතතියං.

සාවජිසං සමබ්බුලා භික්ඛුනීයො ආරබ්භ වින්තං එකමිඤ්ඤව නිපජ්ජනවන්ත්‍රසම්පඤ්ඤතතං. සචෙ පන එකාය නිපන්තාය එකා නිසිදති උගොපි වා නිසිදනති තාසං උම්මතතිකාදීතං ව අනාපතති. එකමඤ්ඤා, වින්තං භූවට්ඨනනති, ඉමානෙත්ති චෙ අඛාති. සමුදානාදීති එළකලොමසද්ධිසාහිති.

පඨම සිකඛාපදං.

දුතියෙ එකං අන්තරණං චෙව පාපුරණං ව එතාසනති=එකන්තරණපාපුරණං, සංභාරිමානං පාචාරන්තරකතවසාරකාදීතං එකං අතතං අන්තරිචා එකං පාරුපිචා භූවට්ඨනතිකමෙතං අභිවචනං. පාවිතතිසනති තඤ්ඤඤව අන්තරිචා තං පාරුපිචා නිපජ්ජනතිතං පාවිතතියං.

සාවස්තියං සමබ්බුලා භික්ඛුණීයො ආරබ්භ එච්. තුච්චිත ව්‍යුත්තම් පඤ්ඤත්තං. තිකපාවිතතියං අත්ථරණ වා පාපුරණ වා එකත්තම් දුක්ඛාවං. තාතාත්ථරණපාපුරණ මික දුක්ඛාවං, තත්තම් පත තාතාත්ථරණපාපුරණා සඤ්ඤාය විචන්දනං දසෙක්ඛනා නිපජ්ජන්තියා උම්මත්තිකාදිනං ව අනාපත්ති. භෙසං පඨමසද්ධි මෙවාති.

දුතීය සික්ඛාපදං.

තතීයෙ අථාසුන්ති ඉමිනා ඉමිස්සා අථාසුනං හවිස්සන්ති අනාපුච්ඡා පුරතො වඩ්ඛමිණ්දානනිසජ්ජාදසො වා උදෙස උද්දසාපත සජ්ඣායනං වා කරොන්තියා වඩ්ඛමනෙ නිවත්තන ගණනාය ධානාදිසු පයොගගණනාය උදෙසාදිසු පදගණනාය පාවිතතියං.

සාවස්තියං පුලලනඤ්ඤං ආරබ්භ සඤ්චිච්චි අථාසුකරණව්‍යුත්තම් පඤ්ඤත්තං. තිකපාවිතතියං. අනුපසම්පන්නාය නික දුක්ඛාවං. ත අථාසුකාමිනාය අපුච්ඡා පුරතො වඩ්ඛමිණ්දානනිසජ්ජාදසො උම්මත්තිකාදිනං ව අනාපත්ති. උපසම්පන්නා, අථාසුකාමනා, අථාසුකරණං, අනාපුච්ඡන්තියි. ඉමානෙත්ථ වත්තාරි අබ්භාති, සමුදානාදිති අදික්ඛාදුනසද්ධිසාති. ඉදං පත කිරියාකිරියං දුක්ඛමෙදනන්ති.

තතීය සික්ඛාපදං.

චතුස්ථ දුක්ඛිනන්ති භිලානං; සහජීවිතින්ති සබ්චිතාරිති; නෙව උපසෙසාති තස්සා උපස්සං සං වා අකරොන්තියා පරෙති වා අකාරාපෙන්නියා ධුරං නික්ඛිත්තමිතෙත පාවිතතියං.

සාවස්තියං පුලලනඤ්ඤං ආරබ්භ දුක්ඛිතං සහජීවිතිං අනු පස්සං ව්‍යුත්තම් පඤ්ඤත්තං. අනෙතථාසිතිසා අනුපසම්පන්නාය වා දුක්ඛාවං. දසසු අඤ්ඤාතරඅනතරායෙ සති පරියෙසිනා අල හන්තියා භිලානාය ආපදසු උම්මත්තිකාදිනං ව අනාපත්ති. අභිලානනා, සබ්චිතාරිකනා, අනුඤ්ඤානතාරණාගාමො, උපස්සානෙ ධුරතිතෙකපො'ති ඉමානෙත්ථ වත්තාරි අබ්භාති. සමුදානාදිති සමුක්ඛාසනසද්ධිසාතිති.

චතුස්ථ සික්ඛාපදං.

පසුදීමේ උපක්‍රමය දැඩිව කටයුතු කරන අතරතුර පුහුණුවීම් විභාග දැඩිව නිකායාධිකාරීන්ගේ බලයට වාර්තා එකපයෙන් ගෙන නිකායාධිකාරීන්ගේ එකා ආපනති නානාපයෝගයේ පයෝග ගණනය අපහරණය. ආණ්ඩුකරය පි එසෙව නගය සමඟ පහ ඉමෙදීමට වාරය අතිකායාධිකාරීන් ආණ්ඩුකර එකාය ආණ්ඩුකරය එව න වාරගණනය අපහරණය.

සාවනිය පුලුකය දාරයේ රිදීමේ වස්තුව පසුදීමක නිකායාධිකාරීන් අකටයුතුකර දුකතම. අනුපසම්පන්නාන නිකායාධිකාරීන්. කටයුතුකර වා අකටයුතුකර වා උභයතම පි පරිවාරනිකායාධිකාරීන් දුකතමව. සෙය සමිතිකා විභාග නිකායාධිකාරීන් වුත්තනයමෙවැනි.

පසුදීම සිකායාධිකාරීන්.

ජවය උත්තානපදනමෙව. සාවනිය වස්තුව දාරයේ සංකටයවිභාගවස්තුව. පසුදීමක, සෙයමේ පසම අරිම සිකායාධිකාරීන් වුත්තනයමෙවැනි.

ජවය සිකායාධිකාරීන්.

සතතම අනන්තරයෙවැනි සස විජිත විභාග නිකායාධිකාරීන්; අසපනිකා වාසිකානි විනා සතතන ගව්නතිය ගාමනතරගණ නාය අගාමක අරසුදු අභයාජනගණනය පාවතිය.

සාවනිය සමිතිකා විභාග දාරයේ වුත්තනය පසුදීමේ වාරික පනකමවස්තුව. පසුදීමක, සතතන සහ ගව්න නතිය බෙම අපවිතය අපදු උමවතියකදින ව අනා පතති. අනෙකා රවයනා, අනෙමනා, අනුදුදුනානායාගා ගාමන, වාසිකා පනකමණනති, ඉමනෙතර වතනාරි අභයනි. සමිතිකාදිති එමගලාමසදිකතති.

සතතම සිකායාධිකාරීන්.

අයමේ නිගරයෙවැනි සස විජිත විභාග නිකායාධිකාරීන්; අසපනිකා රසය; සෙය සතතම වුත්තනයමෙව වෙදිකබය, නගර පනතර රාජගනනති.

අයම සිකායාධිකාරීන්.

නවමේ අනුකූලතාවයන්හි පුර්විකා වා නෙමාසං පවර්තමං වා නෙමාසං අවසිනා කසා වසාසා අනුකූලතාවය; ඉති නිකායානකර ණියෙත වා නෙතවි උච්චාලතාවය වා ආපදාසු වා ගවර්තනියා උච්චතනියාදිතං ව අනාපතනි. සෙසං අභිමතදිසමෙවාවි.

නවමසිකාපදං.

දසම වසං වුත්තානි පුර්විකා වා නෙමාසං පවර්තමං වා නෙමාසං වුත්තා; ජසංකල්පසාපනානිති එත් පවර්තනි; පඤ්ච සොපනානි ගන්තුමපි වට්ඨති ජසු වත්තබ්බමෙව නත්ති සමෙව පන නිඤ්ඤ ගන්තු නෙතෙව මගෙත පට්ඨා ගවර්තනි න වට්ඨති වුත්තපසකාරං අබාතං න ගවර්තනාමිති ධුරතිකිත්තමෙතෙත පාවිතනියං.

රාජගහෙ සමඤ්ඤා භික්ඛුණියො ආරබ්භ “වසං වසිනා වාරිකං අපකාමනවන්ත්රියමිං පඤ්ඤාතං. අනාරාගෙ සති පරි සෙසිනා දුතිසිකං භික්ඛුණිං අලගන්තියා ගිලානාය ආපදාසු උච්චතනියාදිතං ව අනාපතනි. වසං වුත්තා, අනුඤ්ඤාත කාරණාභාසමා, පඤ්ච සොපනානිතිකතමා’ති, ඉමානෙත්ත නිඤ්ඤ අබාතා. සමුට්ඨානාදිති පඨමපාරාජිකසද්ධියාති. ඉදං පන අතිරියං දුක්ඛවේදනනි.

දසම සිකාපදං

තුච්චවසනො විතුසමා.

විත්තාභාරවහාසා පඨමෙ රාජාශාරනති රඤ්ඤා නිලාසරං; විත්තාභාරනති නිලනවිත්තසාලං ආරාමනති නිලනඋප වහං, උසානනති නිලනුයානං; සපාකචර ඤ්ඤාති නිලාපොකච රණිං; දසනාසාති එතෙසු යං නිඤ්ඤ “පසයිසාමි”ති ගවර්තනි යා පදෙ පදෙ දුක්ඛවං; සත්ත ධර්මං පන පසාති තත්ත පදං අනුච්චි තිනා පඤ්චාපි පසානතියා එකාව ආපතනි. සමෙව පන තං තං විලොකනා පසාති ගිව පරිවත්තනපසොගගණනාය ආපතනි සො න උච්චිලනගණනාය.

සාවජීයං ජබ්බගතියා භික්ඛුණියො ආරබ්භ විත්තාභාරං දසනාය ගමනවන්ත්රියමිං පඤ්ඤාතං. භික්ඛුණි සබ්බත්ත දුක්ඛ වං. අවිසසාවතීච්ඡියො තච්චදසනාසිකාපදෙ වුත්තනමෙ නෙව වේදිතසෙසාති.

පඨම සිකාපදං.

දුතියේ ආසන්නතාම අතිකතනාපාමණා වුවිට, පලලභිකා නාම අභාර්මෙක වාලෙක කතනාති වුපත්තා, පරිභුඤ්ජනාති එත පත නිසිදනනිපජ් නකණනාය පාවිතයං වෙදිතබ්බං.

සාවජියං සම්මසුලා හික්ඛුණියො ආරබ්භ ආසන්නපලලබ්භ පරිභොගවත්තුසමිං පඤ්ඤාතං. ආසන්නපාලෙ ජිඤ්චා පලලබ්භක වාලෙ හිඤ්චා පරිභුඤ්ජනනියා උම්මතතිකාදිතං ච අනාපතති. ආසන්නපලලබ්භනා, නිසිදනනිපජ් නනනි, ඉමානෙත්ත වෙ අබ්භාති. සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිසානිති.

දුතිය මිත්තවාපදං.

තතියේ සුත්තනනි ජනනං අඤ්ඤාතරං; කතනනායාති එත යත්තකං කතෙත අඤ්ඤාතං නොති තසමිං තකකමති වෙසිතෙත එකා ආපතති, ඉදං හි සන්ධාය පදනාපතෙ උජ්ඣුජ්ඣවෙති වුත්තං.

සාවජියං ජබ්බතියා හික්ඛුණියො ආරබ්භ සුත්තං කතනන වත්තුසමිං පඤ්ඤාතං කතනනනො පුබ්බෙ කපාය විවිතනං ආදි. කචා සබ්බපයොගෙසු හත්ථවාරකණනාය දුක්ඛවං කතනිතසුත්තං කතනනනියා උම්මතතිකාදිතං ච අනාපතති අකතනිතනා, කතනනනනි, ඉමානෙත්ත වෙ අබ්භාති සමුට්ඨානාදිති එළකලොම සදිසානිති

තතිය මිත්තවාපදං.

වතුපත්තං හිතිවෙසනාවච්චිතති හිතිතං වෙසනාවච්චිං; තව හි මානාවතරො අත්තනො නිඤ්චිකමමිං අකාරාපෙත්වා තෙසං යාගු පවනාදිති කතොති පුබ්බපයොගෙ පයොගකණනාය දුක්ඛ වානි ආපජ්චා යාගුආදිසු හාපනකණනාය බාදනියාදිසු පුප කණනාය පාවිතයං ආපජ්චති.

සාවජියං සම්මසුලා හික්ඛුණියො ආරබ්භ හිතිතං වෙසනා වච්චිකරණවත්තුසමිං පඤ්ඤාතං. ඕනුසෙසාහි සබ්බකං යාගුපානෙ වා කතෙත වා වෙතිගසුජ්ඣාය කසිරමානාය තෙසං සසංගතාවෙත යාගුපවනාදිති අත්තනො ච වෙසනාවච්චිකරණං ච තානියෙව කතොතිසා උම්මතතිකාදිතං ච අනාපතති. හිතිවෙසනාවච්චිකරණං, අනුඤ්ඤාතකාරණාගාමොති, ඉමානෙත්ත වෙ අබ්භාති. සමුට්ඨානාදිති එළකලොමසදිසානිති.

වතුපත්ත මිත්තවාපදං.

පඤ්චමෙ අධිකරණයෙහි වතුනතං අඤ්ඤාතරං; පාමිතනික
නති ඉධ විවරසිඛානෙන විය ධුමර නිකතිතතමයෙන පාවිතනිකං.
එකානම්භි පරිභාසරා නන්ති.

සාවජ්‍යං පුලලනඤ්ඤං ආරබ්භ අධිකරණධුමරසමනවත්තුසමිං.
පඤ්ඤාතතං සෙසසමිපා විවරසිඛානසිකඛාපසෙද චුත්තතසෙස
නෙව චෙදිතඛානති.

පඤ්චම සිකඛාපදං.

ජවෙධ සහස්ථානී කාසෙන වා කාසපට්ඨකෙන වා නිකායනී
සෙන වා ධූමරසා පඤ්චසහසවත්තුසමෙ අවසෙසානං අඤ්ඤානු
උදකදන්තපොණා යං කිඤ්චි අපෙත්ථාහරණියං දදන්තියං
පාවිතනිකං.

සාවජ්‍යං පුලලනඤ්ඤං ආරබ්භ අකාරිකායා ඛාදනීය සොජ්
නීය දහවත්තුසමිං පඤ්ඤාතතං. උදකදන්තපොණා දුක්ඛකම්භං
සා පන දූපෙති හ දෙති උපනිකතිපිත්වා දෙති ඛාතිරාලොපං
දෙති තායා උමිතනීකාදිතං ව අනාපතති අඤ්ඤානු උදක
දන්තපොණා අපෙත්ථාහරණියං, යසෙසා පඤ්ච සහසවත්තුසමෙ
අඤ්ඤාතතං සහස්ථා දුන්නති, ඉමංසෙසා චෙ අධිකාති. සමුච්ඡාතා
දිති එළකප්‍රොමසදිසාති.

ජවෙසිකඛාපදං.

සහසමෙ ආවසෙඨවිවරනති උතුනිසො සිකුණිකො පරි
භුඤ්ඤාතතති දික්ඛවිවරං; අනිකාජ්ඣානී වතුසො දිවසෙ ඛො
පිත්වා අඤ්ඤාතතං අනතමසො සාමසෙණරියාති උතුනියා අදතො
පාමිතනිකයෙහි එවං අනිකාජ්ඣා පරිභුඤ්ඤාතතියා පාවිතනිකං.

සාවජ්‍යං පුලලනඤ්ඤං ආරබ්භ ආවසෙඨවිවරං අනිකාජ්ඣා
පරිභුඤ්ඤාත වත්තුසමිං පඤ්ඤාතතං. තික පාවිතනිකං, නිකාජ්ඣානෙ
වික දුක්ඛකම්භං. තත්ථිං පන නිකාජ්ඣාන නිකාජ්ඣාසඤ්ඤාත පුණ
පරිසාසෙන වා අඤ්ඤාතං උතුනිතං අනාපෙ වා තත් අවජිකත
කාසවිවරිකාය ඛා ආපදසු වා පරිභුඤ්ඤාතතියා උමිතනීකාදිතං ව
අනාපතති. ආවසෙඨවිවරනා, වතුන්දිවසනා, ඛොපිත්වා
අනිකාජ්ඣං අඤ්ඤාතතානාගොසොසාති; ඉමංසෙසා භයනාරි
අධිකාති. සමුච්ඡාතාදිති කතිකසදිසාති. ඉදං පන කිරියාකිරි
සතති.

සත්තම සිකඛාපදං.

අවධිමේ ආවේෂය නිසා වචනවිකාරය; අනිකුත්තානී රක්කණයාගේ අදහස; “ඉමං ජගත්තොසි” යි එවං අනාපුර්වතා නි අනෙක. වාදිකං පක්කමිතො පාවිතනිකානි එතං සක ගාමිනො අඤ්ඤං භාමිං එකරත්තිවිසේසාගේ පක්කමිතානි පරි කතිතාගේ ආවසරාගේ පරිකල්පය. අපරිකතිතාගේ උපමාරං පරිමාපාදන අතිකතානිකානි දුක්ඛං දුක්ඛොප පාවිතනිකං.

භාවජිවිං පුලලනදං ආරම්භ ආවසරං අනිකුත්තානි වාදිකං පක්කමිතවත්තං පඤ්ඤානං. නික පාවිතනිකං, අනවධිමේ දුක්ඛං. නිකුත්තෙ වික දුක්ඛං, තමිං පන නිකුත්තෙ නිකුත්තඤ්ඤාගේ සති අනුකරාගේ පවිජ්ජනිකං පරිකල්පයා න ලගනනිකා ගිලානාගේ ආපදා උමිතනිකාදිකං ව අනාපතනි. කවාචචිකා, පුත්තනිකා පක්කමිතං, අනුඤ්ඤානාකාරණා ගාමිනි’ ඉමං තෙතා නික අභිකානි. සමුදානාදිනි කතිකාදි භානි, ඉදං පන කිරිකානිකානි.

අවධිම සිකුමාපදං.

කවිමේ නිර්වචනවිජ්ජනනි යං භිකුට්ඨි බාහිරිකං අනන්තං ගිතං ගතිඅකාරච්ඡෙදරූපිකං. අවධිකවිලකවිකරණයො භාවනාමිතාගේ පදපාදයාදිහදං පරිපකානකරං; පරිකල්පණ යොනි එතං යොග්ගානි සකුට්ඨිකානි පදදීපිතෙක පරිකල්පණ නිකා පදගණනාගේ වෙච අකාරණිකාගේ ව පාවිතනිකං.

නවධිම සිකුමාපදං.

දසමේ වාග්විසානි පදං විකේසො. උග්ගමි භාවජිවිං ජම්බුගිකාවෙච සමග්ගලා ව සිකුමිතො ආරම්භ නිර්වචන විජ්ජං පරිකල්පණ වචනවත්තං පඤ්ඤානං. ලෙඛ බාහිරිකාගේ ගුණාගේ ව සකුට්ඨිකානිකාගේ පරිකල්පයාගේ සකුට්ඨිකානිකාදිකං ව අනාපතනි නිර්වචනවිජ්ජනා, පරිකල්පණ වාචනා, අනුඤ්ඤානාකාරණාගාමිනි, ඉමං තෙතා විජ්ජනි නික අභිකානි, සමුදානාදිනි පදයො බම්බසදිකානි.

දසම සිකුමාපදං.

මනාකාරවිකේසො පඤ්ඤාමො.

ආරාමවග්ගය පරිච්ඡේදයේ සඳහන් කර ඇති බවට අනුමාන කළ හැකි වන්නේ එය සිංහල ආරාමවග්ගයේ සඳහන් කර ඇති බවටය. එහෙත්, එය සිංහල ආරාමවග්ගයේ සඳහන් කර ඇති බවට අනුමාන කළ හැකි වන්නේ එය සිංහල ආරාමවග්ගයේ සඳහන් කර ඇති බවටය. එහෙත්, එය සිංහල ආරාමවග්ගයේ සඳහන් කර ඇති බවට අනුමාන කළ හැකි වන්නේ එය සිංහල ආරාමවග්ගයේ සඳහන් කර ඇති බවටය.

සාවර්තියං සමිහසුලා හික්කුණිගො ආරබ්හ ආනාපුච්ඡා ආරාමං පථිසනවත්තුසමිං පඤ්ඤාතං. “සනතං හික්කුං ආනාපුච්ඡා”ති ච “රුතං සහික්කුකං”ති ච ඉමානෙතං චෙ අනුපපඤ්ඤාතතිගො. සහික්කුතො චෙමිතිකාය අහික්කුතො සහික්කුකසඤ්ඤාය චෙච චෙමිතිකාය ච දුක්ඛං. තසමිං පන විවිදෙහි අහික්කුකසඤ්ඤාය සනතං හික්කුං ආපුච්ඡා පථිසනතිගා පරමිපට්ඨානං වා හික්කුණිතං සිංහානුලොකිකාය යත් වා හික්කුණිගො සනතිපතිතා තත් තාසං සනතිතං සවර්තී”ති සඤ්ඤාය ආරාමෙන වා මිගොගොගොති තෙන සවර්තතිගා ආපදසු උමිතතිකාදිතං ච ආනාපතති. සහික්කුසාරාමනා, සහික්කුකසඤ්ඤිනා, වුත්තපටි චෙට්ඨතික්ඛතො, අනුඤ්ඤානසාරණාගාගොති, ඉමානෙතං චතතාරි අභිගාති. සමිහසුපාසනසමුඨානං, කිරිසාකිරිසං, සඤ්ඤා විමොක්ඛං, සථිත්තානං, පණ්ණාහතිවර්ජං, කායකමමං, ටථිකමමං, තිථිත්තං, තිච්චෙදනනති.

පළමු සිකවිෂයය.

ද්‍රවිශය අනුකූලාසනයෙන් දහනොගෙන සැකසීමට
අභ්‍යන්තර අභ්‍යන්තර නිමැවීම වා පරිමිති වා අනුකූලාසනය;
පරිමිති අනුකූලාසනය හරිතීය උපදෙසය; පාවිච්ඡිකාරී තත්ත්ව
එවං කණ්ඩායම් පාවිච්ඡිය.

වෙසාලියං ජබ්බහිසා හික්ඛුණිතො ආරබ්භ ආයස්සන්තං.
උපාළිං අකෙකාසනවජ්ඣස්මිං පඤ්ඤාතො. තිඤ්ඤා පාචිතතිසං.
අනුපසම්මපෙතෙති කිසුද්ධකම්බං. අනාබම්බඅනුසංසනිපුරෙකධාරාය
උම්භවතීත්තාදිතං ච අනාපතති. උපසම්මපාසනො, අනෙකාසන
සපිභාසනං, න අනාපුරෙකධාරාදිතා'ති, ඉමිං තෙසාං තිණි
අඛයාති; සම්මුච්ඡානාදිති, අදිත්තාදුතසදිසාති. ඉදං පඤ්ඤා
වේදනන්ති.

ප්‍රතිපත්ති සිහිපත්තිය:-

තනිතෙ වර්ණකතානි කුබා; ගණනනි හිකුණිගබ්බං; පටි
භාගෙය්‍යානි එත්ථ ඛාලා එතං අවංගතා එතං තෙනා ජානනානි
කුමිං වා කම්මෙද්දං වා කම්මසම්පතනිං වා කම්මපිපතනිං වානි
එවං යත්ත කුමිච්ච පරිභාසනනිසා පාවිතනිසං.

සංවර්තියං පුලලනදං ආරබ්භ ගණං පරිභාසනවජ්ජුස්මිං
පඤ්ඤානං සම්මහුලා වා එකං වා අනුපසම්පන්නං වා පරිභාස
නනිසා දුක්ඛං සෙසං දුක්ඛසද්ධිසමචාරි.

නානිස සිකුබාසදං.

වතුපත් ගණනොප්පන්න පුත්තනසෙසන නිමිනනිතා පචාරණ
සිකුබාසෙද පුත්තනසෙසන පචාරිතා වෙදිතබ්බා, පාවිතනිසනනි
තසා පුරෙහත්තං යපෙතා යායුං වෙච්ච අවංගතානි ච නිණි
කාලිකානි අඤ්ඤං යං කිඤ්චි දාමිසං අපජ්ඣාභරනජාය පති
ගණනනිසා ගහගණ දුක්ඛං අපජ්ඣාභාසෙර අපජ්ඣාභාසෙර
පාවිතනිසං.

සංවර්තියං සම්මහුලා හිකුණිගෙයා ආරබ්භ අඤ්ඤානුභුඤ්ඤාත්ත
වජ්ජුස්මිං පඤ්ඤානං නිණිකාලිකානි දාහාරජාය පතිගණන
නනිසාපි අපජ්ඣාභරනනිසාපි දුක්ඛං යා පත නිමිනනිතා අපප
චාරිතා යායුං පිච්චි සාමිසෙක අපලොභෙතවා භුඤ්ඤාති නිණිකාලි
කානි සතිපට්ඨයෙ පරිභුඤ්ඤාති තසා උම්මහතිකාදිතං ච අනා
පතති නිමිනනිතා වා පචාදිතා වා උග්ගං වා පුරෙහත්තං,
පුත්තලකඛණස්ස ආමිසස්ස අපජ්ඣාභාසෙරා, පාවිතානං අනා
පුච්ඡනනනි, ඉමිංතෙත්තං තිණි අභිතානි අභාතකමුච්ඡාතං. නිමි
නනිතාය අනාපුච්ඡා භුඤ්ඤානනිසා ආපත්තිසමුච්ඡෙතා සියා
කිරියාකිරියං, පචාරිතාය කපටියං කාසෙරවා අකාසෙරවා පරි
භුඤ්ඤානනිසාපි ආපත්තිසමුච්ඡෙතා සියා කිරියා, නො සඤ්ඤා
විමොක්ඛං, අවිත්තකං, පණ්ණාසනිවජ්ජං, කායකම්මං, වචිකම්මං,
නිවිත්තං, තිවෙදනනනි.

වතුපත් සිකුබාසදං.

පඤ්චමේ කුලමිවෙරො එතිසා අත්ථි කුලං වා මිවරොග
නිනි= කුලමිවෙරො, අසානි යා ඊදිසි ගපෙය්‍ය; පාවිතනිසනනි
තසාය කුලං හිකුණිගං පට්ඨයෙ දකුකාමං “කපං නාම තත්ත
හිකුණිගො තගෙවෙසස්”නති හිකුණිගං වා සනතිසෙක කුලස්ස
“කපං නාම ඉමේ නාසං කිඤ්චි ත අපජ්ජස්”නති කුලස්ස වා
සනතිසෙක හිකුණිගං අවණ්ණං ගාසනනිසා පාවිතනිසං.

සාවස්තියං අඤ්ඤාකරං භික්ඛුණීං ආරබ්භ කුලමිච්ඡරායන වස්ථුසම් පඤ්ඤාතං. අමිච්ඡරාශිනි, සන්තං සෙව ආදිනවං ආවිකක්ඛනතියා උම්මතතිකාදිනං ව අභාසතති. භික්ඛුණීන්හං අලාපනාමිනා, කුලං වා සන්තිතෙ භික්ඛුණීන්හං භික්ඛුණීන්හං වා සන්තිතෙ කුලං අවිශ්චාලං සංග්ගානති, ඉමානෙසං වෙ අබ්බාති. සමුට්ඨානාදිති අදිනනාදනසදිසාති. ඉදං පන දුක්ඛ වෙදනතති.

පට්ඨ සික්ඛාසදං.

ඡව්ඨ සවෙ තෙ භික්ඛුණීඋපසංගසො අබ්බොජනවගන්ත රෙ ඔවාදදයකා භික්ඛු න වසන්ති මග්ගො වා අකම්මො හොතිා න සකකා අනතරායෙන සන්තං අයං අභික්ඛුතො නාම ආවාසො නස් “වයං වසිස්සාමි”ති සෙනාසනපඤ්ඤාපනපානීය උපස්පනාදිති කරොන්තිසා දුක්ඛං සහ අරුණ්ණගමනාය පාවිතීයං අයමෙසං සමෙකපො, විපාකරා පන සමන්තපාසාදිකායං වුත්තො.

සාවස්තියං සමබ්බුලා භික්ඛුණීසො ආරබ්භ අභික්ඛුතෙ ආරාමෙ වයං වසන වස්ථුසම් පඤ්ඤාතං. යත් පන වස්සපතෙ, භික්ඛු පක්ඛන්තො වා හොන්ති විබ්භතො වා කාලකො වා පක්ඛ සම්භන්තො වා තත් වසන්තියා ආපදස්ථ උම්මතතිකාදිනං ව අභාසතති. අභික්ඛුකාමාසනා, වස්සපගමනං, අරුණ්ණගමනානති, ඉමානෙසං තිණි අබ්බාති. සමුට්ඨානාදිති ඵලකළොමසදිසාති.

ඡව්ඨ සික්ඛාසදං.

සත්තමෙ වයං වුක්ඛාති පුරිමං වා නෙමාසං පට්ඨමං වං තෙමාසං වුත්තා; උසන්තා සංඛොති භික්ඛුණීසංඛොතෙව භික්ඛු සංඛො ව, අයං පනෙත්තං විනිව්ඡයකපා:- භික්ඛුණීහි වානදදසෙ සෙව සන්තිපතිත්ථං “පුණ්ණං මෙ අයං සංඛො අජ්ජ පචාරණං වාතුද්ධි යදි සංඛො පන්තකලුං සංඛො පචාරෙය්‍යා”ති ඵලං සමබ්බොතිකා ඤාතීං වා “තෙවාපිකං පචාරෙය්‍යා”ති ඵලං තෙවාපිකා ඤාතීං වා සති අනතරායෙ වෙවාපිකං ඵකවාපිකං වා “සමානවසිකං පචාරෙය්‍යා”ති වා ඵලං වෙවාපිකාදිඤ්ඤාතීං වා සපෙත්ථා සමබ්බොතිකා ඤාතීයා ව සපිත්තං “සංඝං අයං පචාරෙමි දිවෙත්ත වා සුත්තෙ වා පටිසම්භාය වා වදන්තු මං

අයත්තො අනුකම්මං උපාදය පසානති පටිකරිසානම්”ති එවං
 සත්ථං වා “දුතියමි අයස් සත්ථං =පෙ= තතියමි අයස් සත්ථං
 =පෙ= එවං වතතිකභතං වා වතා පටිපාටියාපි පටාථරතඛං,
 තෙව්ඨාසාය ඤාතියා ධර්මවචනං න ගාථපතඛං, තෙව්ඨාසා
 දිසු වතෙඛං වට්ටති භාසෙතං න වට්ටති, එවං තිකුණි සමඛා
 පටාථරතා තප්පති එතා තිකුණි තිකුණිඛනිකො වුතතිඤාති
 දුතියසමමන තිකුණිසත්ථංසාය තිකුණසායං පටාථරතං
 සමමනතිතඛං, තාය සමමතාය තිකුණියා පණ්ණාසො තිකුණි
 සත්ථං ආදය තිකුණසායං උපසංඛස්මිත්වා එකංගං උත්තරාසඛං
 කරිත්වා අඤ්ජිං පඤ්ඤාතො වට්ටසා වට්ටසා, “තිකුණි
 සමඛා අයස් තිකුණසත්ථං පටාථරති දිවෙඨන වා සුතෙන වා
 පරිසංඛාය වා වදන්තු අයස් තිකුණසමඛා තිකුණිසත්ථං අනු
 කම්මං උපාදය පසානතො පටිකරිසානම්. දුතියමි අයස් =පෙ=
 තතියමි අයස් =පෙ= උපාදය පසානතො පටිකරිසානම්”ති
 එවං පටාථරතඛං, සමෙ පඤ්චවගො තිකුණිසමඛා න
 පුරති වතුභි තිති වා ගණ ඤාතිං ධර්මතො විති විතා ඤාතියා
 අඤ්ඤාඤාං පටාථරතඛං එතාය “අර්ථ මෙ පටාරණා”ති
 අභිධ්මාතඛං, විහාරං පත ගතො “තිකුණියො අයස් තිකුණ
 සත්ථං පටාථරනති දිවෙඨන වා සුතෙන වා පරිසංඛාය වා වද
 ථය තිකුණසමඛා තිකුණිනං අනුකම්මං උපාදය පසානතො
 පටිකරිසානති”ති ව “අතං අයස් තිකුණසත්ථං පටාථරම් දිවෙඨන
 වා සුතෙන වා පරිසංඛාය වා වදන්තු මං අයස් තිකුණසමඛා අනු
 කම්මං උපාදය පසානති පටිකරිසානම්”ති එවං තිකුණතං
 වතතිඛං, සමෙ තිකුණසමඛා න පුරති “තිකුණිසමඛා අයස්
 අයත්තං පටාථරති දිවෙඨන වා සුතෙන වා පරිසංඛාය වා
 වදන්තො තිකුණිසත්ථං අනුකම්මං උපාදය පසානතො පටි
 කරිසානම්”ති ව තිකුණිසමඛා අයස් අයස් පටාථරති දිවෙඨන
 වා සුතෙන වා පරිසංඛාය වා වදන්තු මං අයස් තිකුණසමඛා අනුකම්මං
 උපාදය පසානතො පටිකරිසානම්”ති ව එවං තිකුණතං වතන
 ඛිං; උභිසංගං අපාරිපුරියා “තිකුණියො අයස් අයත්තං පටා
 ථරනති දිවෙඨන වා සුතෙන වා පරිසංඛාය වා වදන්තො තිකුණ
 නිනං අනුකම්මං උපාදය පසානතො පටිකරිසානති”ති ව
 “තිකුණියො අයස් අයස් පටාථරනති දිවෙඨන වා සුතෙන වා
 පරිසංඛාය වා වදන්තු තිකුණිනං අනුකම්මං උපාදය පසානති
 යො පටිකරිසානති”ති ව, “අතං අයස් අයත්තං පටාථරම් දිවෙඨන
 වා සුතෙන වා පරිසංඛාය වා වදන්තු මං අයස් අනුකම්මං උපා

දය පසානති පටිකරිණාමි”ති ව “අතං අයං අයං පචාරෙමි දිජෙන වා පුජෙන වා පරිසංකාය වා වදාමි මං අයෙයා අනු කඬං උපාදය පසානති පටිකරිණාමි”ති ව එවං තිකුතකුං වත්තං. සෙබ්බිකෙව හි ඉමිතා නයෙන උභතො සෙබ්බ පචාරිතා භොති. යා පන වසං පුජා උභතො සෙබ්බ එවං ත පචාරෙණාමි”ති ධුරං නිකම්පති කසා සහ ධුරතිකෙවපෙන පාවිත්තියං.

සාවජියං සබ්බසුලා භික්ඛුණීයො ආරබ්භ වසං වසිත්වා න පචාරණවත්තස්මිං පඤ්ඤාතං අනාරාගෙ පන සති පරිභෙසිත්වා භික්ඛු න උභන්තියා හිලානාය ආපදසු උමිත්තතිකාදිතං ව අනාපතී. වසං පුජානා, න උභතො සෙබ්බ පචාරණො අනුඤ්ඤානාකාරණාභාවොති, ඉමානෙත්ත තිණි අබ්බාති සමු ව්ඨානාදිති සමුත්තාසනසදිසාති.

සත්තම සිකුචාපදං.

අඬාමෙ ඔවාදයාති කරුබ්බමිසවණ්ණාය; සංවාසාණාති උපපාසප්පව්ජනං චෙව පචාරණ්ණාය ව; පාවිත්තියනති එතෙසං අත්තං “න කඬ්ඪිණාමි”ති ධුරෙ නිකම්පනමෙත්ත පාවිත්තියං.

සෙකකපු ජබ්බග්ගියා භික්ඛුණීයො ආරබ්භ ඔවාදය අනමන වත්තස්මිං පඤ්ඤාතං. අනාරාගෙ පන සති පරිභෙසිත්වා දුති සිකං අලභන්තියා හිලානාය ආපදසු උමිත්තතිකාදිතං ව අනාපතී. ඔවාදසංවාසන්තං අනමනං, අනුඤ්ඤානාකාරණා භාවොති, ඉමානෙත්ත චෙව අබ්බාති. සමුව්ඨානාදිති පඨමපාරා ඒකසදිසාති ඉදං පන අභිරියං දුකච්චෙදනති.

අව්ඬම සිකුචාපදං.

නවමෙ අනිබ්බාසනති අබ්බාසෙ අබ්බාසෙ; උපපාසප්පව්ජනනති උපපාසප්පව්ජනං. ඔවාදපසබ්බසනනති ඔවාදන්තං උපසබ්බසනං; අනිකාසමන්තිසාති එත්ත භික්ඛුණියා හි තෙරසෙ වා වාතුද්දසෙ වා ආරාමං භන්තො අයං උපපාසෙවා වාතුද්දසියො පණ්ණරසියොති පුර්විත්තං. උපපාසප්පව්ජනෙ නිදනවණ්ණාය පුත්තනසෙන ඔවාදපසබ්බසනං යාවත්තං. යා භික්ඛුණි පුත්ත පාකුරෙ කාලෙ නදුතං ත කෙරාති සා තං අනිකාසමිති නාම, කසා උපපාසප්පු න පුර්විණාමිති ඔවාදමි න යාවසා, මිති ධුරෙ නිකම්පනමෙත්ත පාවිත්තියං.

සාවච්ඡයං සම්බුද්ධා භික්ෂුණීයො ආරබ්භ උපපාසකම්භවාදානං
අනාපුච්ඡන න ආයාචනවිඤ්ඡමං පඤ්ඤතං. අනාපතති අකම්ම
සද්ධිසංගෙව. උපපාසකම්භවාදානං ආපුච්ඡනආයාචනාය පුර
ණිකෙතෙසා, අනුඤ්ඤානාකාරණාභාවෙනි, ඉමානෙත්ත ටෙ
අඛිනාති. සමුට්ඨානාදිති සම්බුද්ධාසනසද්ධිසාතිති

නවමි සික්ඛාපදං.

දසමෙ පසාමෙති නාමයා භෙව්ඨා ජාත්‍රමණ්ඩලානං උපරි
පසදසෙ; තතො හි යස්මා රුක්ඛස්ස සාධා විස උභො උරා
පතිජ්ඣ්ඨා ගතා, තස්මා සො පසාමොති චුට්ඨති; තස්මිං පසාමෙ;
ගණ්ඩනති යං කිඤ්චි ගණ්ඩං; රුක්ඛිනනති චණං; භෙදදසෙසා මා
ති ආදිසු සෙව හි භිඤ්ඤා ජාලෙහිති සබ්බාති ආණ්ඩපෙති සො ච
කපෙව කරොති ජ දුක්ඛවාති ජ පාවිතතියාති අපාටි යං කිඤ්චි
එත්ත කතතබ්බං තං සබ්බං කරොතිති එවං ආණ්ඩපෙති සො ච
සබ්බාති භෙදනාති කරොති එකවාචාය ජ ච දුක්ඛවාති ජ ච
පාවිතතියාති සෙව පන භෙදනාදිසු එකං එව ඉදං නාම කරො
තිති ආණ්ඩපෙති සො සබ්බාති කරොති යං ආණ්ඩතං තසෙසව
කාරණං පාවිතතියං.

සාවච්ඡයං අඤ්ඤතරං භික්ෂුණීං ආරබ්භ පසාමෙ ජාතං
ගණ්ඩං පුරිසෙත භෙදපනවිඤ්ඡමං පඤ්ඤතං අපලොකෙත්වා
වා විඤ්ඤං වා යං කිඤ්චි දුර්ගිකං ගහෙත්වා එවං කරොනතිතා
උච්චතතිසාදිනංව අනාපතති පසාමෙ ජානනා, අනිපලොකනං,
දුර්ගිකාභාවො, පුරිසෙත භෙදදිනං කාරාපනාගති, ඉමානෙත්ත
චතසාරි අඛිනාති. සමුට්ඨානාදිති කට්ඨකසද්ධිසාති. ඉදං පන
කිරියා කිරියං

දසමිසික්ඛාපදං

ආරාමවගෙහා ජට්ඨා.

ගබ්භිනීවග්ගස්ස පසමෙ ගබ්භිනීනති ජාතිත්වා උපජ්ඣායාය
චුට්ඨාපෙතතියා ගණපරියෙසණාදිසු ච ඤ්ඤතිකම්මවාචාය ච
දුක්ඛවා, කම්මවාපාපරියොසානෙ පාවිතතියං

සාවච්ඡයං සම්බුද්ධා භික්ෂුණීයො ආරබ්භ ගබ්භිනීඋට්ඨා
පන විඤ්ඡමං පඤ්ඤතං. ගබ්භිනීයා ටෙමිනිකාය අගබ්භිනීයා
ගබ්භිනීසඤ්ඤාය ටෙව ටෙමිනිකාය ච දුක්ඛවා. උභොසු අගබ්භි

නිසඟ්ගුල උමමතතිකාදිනං ව අනාපතති. ශබ්දතීනා, ශබ්ද
නීති ඡානනං, වුට්ඨාපනනති, ඉමානෙත් නිඤ් අඛානි.
සමුට්ඨානාදිති අදින්නාදනසදිසාති, ඉදං පන පණ්ණාසකවජ්ජං.
තිවිත්තං තිවෙදනනති.

පඨම සික්කාපදං.

දුතියෙ පාසනාතිනති ඵඤ්ඤං පායමානං; යං පායෙති තස්ස
මාතරං වා බාහිං වා ඉදං වජ්ජමත්තමෙවෙත්ථ විසෙසො, සෙසං
පඨමසදිසමෙවාති.

දුතිය සික්කාපදං.

තතියෙ මෙ වසානානිති පමාරණවසෙන මෙ සංචිච්ඡරාති;
ඡත්ත ඛමමසුති පාණාතිපාතා වෙරමඤ්ඤි ආදිසු විනාලහොජනා
මෙරමඤ්ඤි පරිඥායානෙසු ඡත්ත සික්කාපදෙසු; අසිකිනිනසිකිකානති
පදහාජනෙ වුත්තනතයෙනෙව අදින්නසිකිකං වා කුපිතසිකිකං වා;
සිකිකමානං වුට්ඨාපෙසානති නෙසු ඛමමසු සිකිකානතො නෙ වා
සිකිකාසකානෙ ඛමම මානතනො ඵවං ලබ්බාමං අනුපසම්ප
න්නං උපසම්පාදෙය්‍ය; පාචිනතිසනති පඨමසිකිකාපදෙ වුත්ත
තයෙනෙව; කමමවාචාපරිඥායානෙ පාචිතතියං.

සාවජ්ජියං සමබහුලා තිකවුඤ්ඤො ආරබ්භ සිකිකමානං වුට්ඨා
පනච්ඡුඤ්ඤි පඤ්ඤානං. ඛමමකමම තිකපාටිතතියං. අඛමම
කමම තිකදුක්කවං. මෙ වසානති ඡත්ත ඛමමසු සිකිකාසිකික
මානං වුට්ඨාපෙනතියා උමමතතිකාදිනං ව අනාපතති. වුත්ත
නාසෙන අසිකිනිනසිකිකානා, ඛමමකමමනා, කමමවාචාපරිඤ්ඤො
සානානති, ඉමානෙත් නිඤ් අඛානි, සමුට්ඨානාදිති පඨමෙ
වුත්තනතියානෙවාති.

තතිය සිකිකාපදං.

වසුත්ථ සංසෙසන අසමමතනාති යස්සා සංඛික්ඛන අනතමසො
උපසම්පදමාලකෙති පදහාජනෙ වුත්තා උපසම්පදසමමුති ත
දින්නා සොති. නා ඉමා මෙපි මහාසිකිකමානා නාම, ඉඛ සංඛික්ඛන
සමමතා වුට්ඨාපෙනතියා උමමතතිකාදිනං ව අනාපතති සෙසං
තතියෙ වුත්තසදිසමෙව, ඉදං පන කිරිසාකිරිසං සොති.

චතුස්ථ සිකිකාපදං.

පසුවමේ ගිනිගනනක් ප්‍රතිසංස්කරණය; ඉඩාපි ඉදං වැළු
මෙව විශේෂය. උපතවාදකවරයා ව පරිපූර්ණසංකල්පය වූයා
පෙනෙන්නා කිසිවෙකුට අතීතය. සා පත අනුපසංවර්තනා නාමි
හෙයා. හෙයං පඨමසිත්තාපදාදිසමෙවයා.

පසුවම සිත්තාපදං.

ජවෙය් සබ්බං තත්තෙ වුත්තතයෙන, සත්තමෙ සබ්බං වතුපෙත්
වුත්තතයෙන චෙදිතබ්බතති.

ජවෙ සත්තම සිත්තාපදාති.

අදමෙ සත්ථිවිතිනති සම්මිතාරිතිං; නෙව අනුබ්බිකාන
යොති සං උපදාසාදිති නානුබ්බිකාන; න අනුබ්බිකානෙයො
ති ඉමිත්තා අයො උපදාසාදිති චෙදිති එවං න අනුබ්බිකාන අනු
බ්බිකානෙයො; පාඨිතතිනති ධුරතික්ඛිතමනෙත පාඨිතති.

සාමන්තියං ධුලලනදං ආරබ්බ එවරාපෙ වැළුමිං පසුක
නතං සෙසමෙත්තු වුවුවුවෙයෙ “දුක්ඛිතං සත්ථිවිති”තති සිත්තා
පදාදිසමෙවයා.

අදම සිත්තාපදං.

තවමෙ වුදාපිතං පඨතතිනති වුදාපිතපඨතතිතිං;
සං උපසංවිදිතා නං උපසංවිදිතති අපෙත්තං. නානුබ්බිකා
නොති වුදාපිතම මතතිකාද දනතකපෙත වුදොදනෙතාති එවං
නෙත නෙත තරණියෙන න උපසංවිදිතා; පාඨිතතිනති නානු
බ්බිකානති ධුරතික්ඛිතමනෙත පාඨිතති.

සාමන්තියං සම්මුලා ගිත්තුණියො ආරබ්බ න අනුබ්බිකා
වැළුමිං පසුකනතං. බාලමත අලජ්ජිතිං වා අනුබ්බිකානො
ගිලානාය ආපදාසු උපසංවිදිතා ව අතීතය. වුදාපිතප
ඨතතිනා, මෙවයොති අනුබ්බිකාන ධුරතික්ඛිතමනෙත, අනුබ්බිකා
නොරණියොවොති, ඉමානෙත්තු තිණි අබ්බාති, සම්මුදානාදිති
පඨමපාරාජිකදිකාති. ඉදං පත අතිරිතං දුක්ඛචෙදනතති

නවම සිත්තාපදං.

දසමෙ නෙව වුදාපිතයොති න ගෙහයා ගෙවරියා; න
වුදාපිතයොති ඉමා අයො ගෙහයා ගෙවරියා අසුකං න
ආණ්ඩෙයො; පාඨිතතිනති ධුරතික්ඛිතමනෙත පාඨිතති.

සාවස්තියං ඵලලහංදං ආරම්භ සතප්පිතිතං අවුපසාසනවත්තු
සම් පඤ්ඤානං. සති අනතරංගෙ පරිඥාපිතා දුච්ඡිකං අල
හනතිතං ගිලානාය ආපදාසු උමගතිකාදිතං ච අනාපතති සහ
ප්පිතිතා, වුපසාසනෙ ධුරතිකෙතපො, අනුඤ්ඤානාරණං
සාවොති, ඉමානෙත්ත තිණි අඛිනාති. සමුදානාදිති සමනුසා
සනසදිසාතිති.

දසම සිකිකාපදං.

ශබ්දිතිවග්ගො සත්තගමො.

කුමාරිභූතවග්ගස්ස පඨමදුතියතාති ගිහිගතසිකිකාපදෙති
සද්ධානෙව, යා පත තා ශබ්දපඨමො ටෙව මහාසිකිකාමානා තා
අතිකතානවිසතිවග්ගාති ටෙදිතබ්බො, තා ගි ගිහිගතා වා නොනතු
අතිහිගතා වා සමමුතිකමොදිසු සිකිකාමානා ඉට්ටිච චිත්තබ්බො,
ගිහිගතාති වා කුමාරිභූතාති වා න චිත්තබ්බො, ගිහිගතාය දස
වග්ගසාලෙ සිකිකාසමුත්තං දත්වා වාදසවග්ගසාලෙ උපසමපදං ණා
නබ්බො, එකාදසවග්ගසාලෙ දත්වා තෙරසවග්ගසාලෙ කාතබ්බො, වා
දසතෙරසවුද්දසපණ්ණරසසොළසසත්තරසඅවධාරස වග්ගසාලෙ
සිකිකාසමුත්තං දත්වා විසතිවග්ගසාලෙ කාතබ්බො, අසාරසවග්ග
සාලෙතො පඨාය ච පතායං ගිහිගතාති පි කුමාරිභූතාති පි
චිත්තං චට්ටති. යා පතායං කුමාරිභූතාති වුත්තා සාමිගණරා
සා ගිහිගතාති න චිත්තබ්බො, කුමාරිභූතා ඉට්ටිච චිත්තබ්බො
සිකිකාසමුත්තදිගවසෙන පත සබ්බොපි සිකිකාමානාති චිත්තං
චට්ටති

හතිය සිකිකාපදං.

චතුසස් උත්තවාදසමයසාති උපසමපදවසෙන අපරිපුර්ණ
වාදසමයා; පාවිනාතිසසාති උපස්ඤායා හුත්වා වුදාපෙහතිසා
වුත්තනගෙතෙව දුක්ඛවාතං අනන්තරා කම්මවා වාපරිඥාසානෙ
පාවිතතිසං.

චතුසස් සිකිකාපදං.

පඤ්චමේ සංඛ්‍යාන අසම්මනාති යස්සා සංඛ්‍යාන පදසාර්
තිගෙ වුත්තා වුදාපකසමුත්ති න දිත්තා සෙසං උපායත්ථාපි මහා
සිකිකානසිකිකාපදවග්ගසදිසමමාති.

පඤ්චම සිකිකාපදං

මාතෘ සොකං ආවිසති ඉතියං ආවිසති ස අස්සා ආවාසො නොති ති සොකාවාසා, තෙනෙවස්ස පදසාර්ථතෙ සොකාවාසං නාම පරෙසං දුක්ඛං උප්පාදෙති සොකං ආවිසතිති විධා අනෙථා වුත්තො, සාවිතනිසන්ති ඵවරූපං වුත්තපෙනායා වුත්තනසෙ නෙව කම්මවාපා පරිඥානානෙ උපජ්ඣාතාය පාවිතතියං.

සාවච්ඡියං ඵුල්ලනඤං ආරබ්භ ඵවරූපං සික්ඛමානං උට්ඨා පනවිඤ්ඤමිං පඤ්ඤත්තං අජානනතියා උම්මන්තිකාදීනං ව අනාපතති. සොඤ්ඤාචයනා, ජානනිං, වුට්ඨාපනනති, ඉමානෙත්ථ තිණි අඛ්‍යාති. සමුදානාදීති ගබ්භිනිවුත්තාපනසද්ධසානෙවාති.

නම්ම සික්ඛාපදං.

දසමෙ මානාපිකුහිති විජාතමාතරා ව ජතකපිතරා ව සාමි සෙන්නාති සෙත පරිග්ගතිතා තෙන; අනික්ඛුඤ්ඤානන්ති උපසම්පාදන්තා අනක්ඛුඤ්ඤතං වික්ඛත්තුං භික්ඛුණිති ආපුර්විකම්මං පඤ්ඤාජනකාලෙ ඵ උපසම්පදකාලෙ ව, භික්ඛුතං පන සකිං පුර්විනෙපි වට්ඨති තස්මා යා උපසම්පදකාලෙ අනාපුර්වි උපසම්පාදෙති තස්සා වුත්තනසෙතෙව පාවිතතියං.

සාවච්ඡියං ඵුල්ලනඤං ආරබ්භ අනක්ඛුඤ්ඤතං වුට්ඨාපන විඤ්ඤමිං පඤ්ඤත්තං. අපලොකෙත්වා වුට්ඨාපෙනායා තෙසං අත්ථිසාවං අජානනතියා උම්මන්තිකාදීනං ව අනාපතති. අනපලොකනිං, අපථිසාමජානනිං, වුත්තාපනනති, ඉමානෙත්ථ තිණි අඛ්‍යාති. අනක්ඛුඤ්ඤතකසමුට්ඨානං, කිරියාකිරියං, නො සඤ්ඤ විමොක්ඛං, අවිත්තකං, පණ්ණාහතිවජ්ජං, කායකම්මං, වචිකම්මං, තිච්ඡතං, තිවෙදනනති.

දසම සික්ඛාපදං.

ඵකාදසමෙ පාටිමාසිසෙන ජඤ්ඤනෙත්වා න කිඤ්චාපි පරිසපාරිවාසියජ්ඤදුනෙත; තත්ථ වතුබ්බිධං පාරිවාසියං:- පරිස පාරිවාසියං, රත්තිපාරිවාසියං, ජඤ්ඤපාරිවාසියං, අජ්ඣාසයපාරිවාසියනති. පරිසපාරිවාසියං නාම භික්ඛු කෙතථි දෙව කරණි සෙත සන්තිපතිතා නොනති. අථ මෙසො වා වුට්ඨාති උස්සාරණං වා කසිරති මිත්තස්සා වා අජ්ඣානන්තනා ආගච්ඡන්ති භික්ඛු අනම්මාසො අයං අඤ්ඤත්ත ගච්ඡාමාති ජඤං අවිස්සරෙත්වා වුට්ඨ භන්ති ඉදං පරිසපාරිවාසියං. කිඤ්චාපි පරිසපාරිවාසියං ජඤස්ස පන අවිස්සරිතනා කම්මං කාතුං වට්ඨති, භික්ඛු උපපාසථාදීති

කරිසායාමාති රතනිං සනතිපතිනා යාච සංඛි සනතිපතනනි
නාච ධම්මං පුණිසායාමාති එකං අජේඛසනති තසමිං ධම්මකපං
කපෙනෙතසෙව අරුණො උග්ගච්ඡති සෙව වාතුදාසිකං උපො
සපං කරිසායාමාති නිසින්නා පණ්ණරසොති කාතුං වට්ටති සෙව
පණ්ණරසිකං කාතුං නිසින්නා පාටිපදෙ අනුපොසපෙ උපොසපං
කාතුං න වට්ටති අඤ්ඤං පත සබ්බස්මිං වට්ටති ඉදං පත
රතනිපාටිවාසිං නාම පුත භික්ඛු නිඤ්ඤිදෙව අබ්බානාදිසබ්බ
කම්මං කරිසායාමාති නිසින්නා භොනනි තප්පෙතො තකඛතත
පාඨකො භික්ඛු එවං වදති අජ් තකඛතතං දරුණං මා ඉදං
කම්මං කරොපාති තස්ස වට්ටෙනන ජන්දං විසංජේඡති; තතෙථ
නිසින්නා භොනනි අසෙද්දායනනා “නකඛතතං පතිමානොගතං
අපේඨා ඛාලං උපවිච්ඡා” තිං තකඛතෙනන, තරොපාති වදති
ඉදං ජන්දපාරිවාසියං වෙව අජ්ඣාසයපාරිවාසියං ව, එතසමිං
පත පාරිවාසියෙ පුත ජන්දපාරිසුඛිං අනාහරිනා කම්මං කාතුං
න වට්ටති ඉදං සකියං වුත්තං පාරිවාසියජන්දදුතෙනාති,
සාමිතතිසනති එවං වුදාපෙනායා වුත්තතයෙන කම්මවාචාපරි
සොසානෙ පාටිතතිසං.

රාජසෙන ඵුලලනන්දං ආරබ්බ එවං වුට්ඨාපතවන්දුසමිං පඤ්ඤ
තතං ජන්දං අවිසාජිනා ව අවුට්ඨිතාය පරිසාය වුට්ඨාපෙනායා
උම්මතතිකාදිනං ව අනාපතති. පාටිවාසියජන්දදුනානා, වුට්ඨා
පනානති, ඉමානෙත්ථ වෙ අබ්බාති. සමුට්ඨානාදිති ගම්භීරීසිකකා
පදසදිසානෙවාති.

එකාදසම සික්ඛාපදං.

වාදසමෙ අනුමසසනති අනුසංවච්ඡරං; එවං වුදාපෙනති
යාපි වුත්තතයෙනෙව පාටිතතිසං.

සාවතියං සම්බලා භික්ඛුණියො ආරබ්බ අනුමසං වුදා
පත වන්දුසමිං පඤ්ඤතතං එකතාරියං වුදාපෙනායා උම්මතති
කාදිනං ව අනාපතති. අනුමසසනා, වුදාපනනති ඉමානෙත්ථ
වෙ අබ්බාති. සමුට්ඨානාදිති එකාදසෙ වුත්තතයානෙවාති.

මාදසම සික්ඛාපදං.

තෙරසෙ එකතාරියං එකං වුට්ඨාපෙනායා උම්මතතිකාදි
නං ව අනාපතති. සෙසං වාදසෙන සදිසමෙවාති.

තෙරසම සික්ඛාපදං.

කුමාරිභූතවග්ගො ඉයමො.

ජනතවග්ගස්ස පඨමේ ජනතුපාහනිනති වුත්තලකඛණජනනං ව උපාහතායො ච; ධාරණයාති පරිභොගවග්ගෙන මග්ගගමනෙ එකපයොගෙනෙව දිවසමපි ධාරණතියං එකාව ආපතති සචෙ පත තාදිං යානං පඤ්ඤා ජනනමපි අපනාමෙති උපාහතාපි ඔවුඤ්චිනා පුනපුනං ධාරණි පයොගගතතාය පාවිත්තියං.

සාවච්ඡියං ජබ්බග්ගියං භික්ඛුණීයො ආරබ්භ ජනතුපාහන ධාරණවිඤ්චමි. පඤ්ඤාතනං අභිලානාති අයමෙත්ථ අනුප්පඤ්ඤා තති ජනතසෙසව උපාහතානං යෙව ධාරණේ දුක්ඛවං. අභිලානාය භික්ඛපාථිත්තියං. භිලානාය වික දුක්ඛවං භිලානසඤ්ඤාය පත ආරාමෙ ආරාමුපවාසෙර ධාරණතියා ආපදසු උමමතතිකා දිනං ච අනාපතති උභින්නං ධාරණං, අනුඤ්ඤාතකාරණා භාගෙවති, ඉමානෙත්ථ චෙ අභිගාති. සමුට්ඨානාදිති එලකලොම සදිසානිති,

පඨම සික්ඛාපදං.

දුතියෙ සාන්තානාති වග්ගාදිනා; එත්ථාපි ඔරොහිනා පුනපුනං අභිරුහනතියා පයොගගණතාය පාවිත්තියං. අනාපතතියං ආරාමෙ ආරාමුපවාසෙරපි තත්ථි, සෙසං පඨමේ වුත්තතයෙනෙව චෙදිතබ්බෙනි.

දුතිය සික්ඛාපදං.

තතියෙ සංඛ්‍යාණීතති යං කිඤ්චි කට්ඨපිකං; ධාරණයාති කට්ඨං පටිමුඤ්චග්ග, එත්ථාපි ඔවුඤ්චිනා ඔවුඤ්චිනා ධාරණතියා පයොග ගණතාය පාවිත්තියං.

සාවච්ඡියං අඤ්ඤාතරං භික්ඛුණීයො ආරබ්භ භසිසාතිධාරණ වඤ්ච මමි. පඤ්ඤාතනං ආබ්බප්පවට්ඨයා කට්ඨසුත්තං ධාරණතියා උමම තතිකාදිනං ච අනාපතති. සෙසං වුත්තතයෙනෙව චෙදිතබ්බං ඉදං පත අවිත්තකනති.

තතිය සික්ඛාපදං.

චතුත්ථ ඉත්ථාලඛකාරනති සිසුපකාදිසු යං කිඤ්චි පිලකි නං, ඉධ තස්ස තස්ස වසෙන වඤ්චගණතාය ආපතති චෙදිතබ්බං.

සාවච්ඡියං ජබ්බග්ගියං භික්ඛුණීයො ආරබ්භ ඉත්ථාලඛකාර ධාරණවඤ්චමි. පඤ්ඤාතනං. අබ්බප්පවට්ඨයා කිඤ්චිද්දෙව ධාරණතියා උමමතතිකාදිනං ච අනාපතති, ඉදං අඤ්ඤාලථිත්තතති සෙසං වුත්තතයෙනෙව චෙදිතබ්බං.

චතුත්ථ සික්ඛාපදං.

පඤ්චම ගනිවිණ්ණකෙනාති යෙන කෙනවි ගතෙති ච විණ්ණකෙන ච, ඉධ ගනිවිණ්ණකෙනා පටිථාය පුබ්බපයොසෙ දුක්ඛං තඤානපරිසොසානෙ පාපිතභියං, ආබ්බපට්ඨයා උම්මතතිකාදිතං ච අනාපතති. සෙසං චතුර්වස්සදිසමෙවාවි.

පඤ්චම සික්ඛාපදං.

ජට්ඨ වාසිනකෙනාති ගනිවිණිකකෙන. පිඤ්ඤකෙනාති නිලිපිට්ඨක, සෙසං පඤ්චමස්සදිසමෙවාවි.

ජට්ඨ සික්ඛාපදං.

සත්තමෙ උම්මද්දුපෙය්‍යාති උබ්බව්වාපෙය්‍ය; පටිමද්දුපෙය්‍යාති සම්බාහපෙය්‍ය. එත් ච හත්ථං අමුඤ්චිත්වා උබ්බව්වතෙ එකාව ආපතති, මොවෙත්වා මොවෙත්වා උබ්බව්වතෙ පයොග ගතන්තං ආපතතිසො, සම්බාහතෙපි එසෙව තසො.

සාවච්ඡිං සම්බුද්ධා භික්ඛුණියො අරබ්භ භික්ඛුණියා උම්මද්දුපත පරිමද්දුපතවජ්ඣමං පඤ්ඤතතං. හිලානාය ආපදසු උම්මතතිකාදිතං ච අනාපතති. ඉධ මග්ගසමිනපරිසොසොපි ගෙලඤ්ඤං චොරහයාදිහි සරිරකම්පනාදසො ආපදා, සෙසං චතුරස්ථ චිත්තතණෙනෙව වෙදිතබ්බතති.

සත්තම සික්ඛාපදං.

අට්ඨමනවම්මදසමෙසුපි සික්ඛමානාය සාමණේරාය භිතිණියා භි එත්තකමෙව නානතතං. සෙසං සත්තමස්සදිසමෙවාවි.

දසම සික්ඛාපදං.

එකාදසමෙ භික්ඛුසස පුරකනාති ත අභිමුඛමෙවාවි අන්තං ඉදං පත උපවාරං සක්ඛාය කපිතතති වෙදිතබ්බං. තසමා භික්ඛුසස උපවාරෙ අත්තමසො ජමායපි නිසිදම් අය්‍යාති අනාපුර්විත්වා නිසිදනභියා පාපිතභියං.

සාවච්ඡිං සම්බුද්ධා භික්ඛුණියො අරබ්භ අනාපුර්විත්වා නිසිදන වජ්ඣමං පඤ්ඤතතං. නිකපාචනභියං, අනාපුර්විතෙ එක දුක්ඛං. තසමා ආපුර්විතසඤ්ඤාය හිලානාය ආපදසු උම්මතතිකාදිතං

වි අනාපතති. භික්ෂුසං අනාපතති, උපමාපර නිසර්ග, අනු
සංකල්පනාකාරණාපොති, ඉමානෙත් නිසර් අභිකාති. සමුච්ඡා
නාදිති කතිතසද්ධතී ඉදං පන කිරිතාකිරිතතී.

එකාදසමි සිකල්පදං

වාදසමෙ අනෙකාකාසස කතිතාති අසුකසමි නාම එකෙ
පුච්ඡිතාමිති එවං අනතවකාසං; තසමි සුතතනෙතන ඔකාසං
කාරාපෙතා විතසං වා අභිබ්බමි වා පුච්ඡනතීයා පාවිතතී
සෙසෙපි එසෙව තසො සබ්බසො අකාරිතෙ පන චතතබ්බමිව
තතී

සාමන්තියං සමබ්බලා භික්ෂුණීසො අරමු අනෙකාකතනං
තික්ෂුං පසුතං පුච්ඡනවිජුසමි පසුසුතතං. තත් ඔකාසං නා
රෙතා පුච්ඡනතීයා අනෙදිතස ඔකාසං කාරාපෙතා යත් කුත්ථි
පුච්ඡනතීයා උමිතතීකාදිතං ව අනාපතති. භික්ෂුසං අනෙ
කාසකාරාපතං පසුතං පුච්ඡනතී, ඉමානෙත් වෙ අභිකාති,
සමුච්ඡානාදිති පදසො බ්බමසද්ධතී. ඉදං පන කිරිතාකිරිතතී

වාදසමි සිකල්පදං.

තෙරසමෙ අසංකල්පිකාති අබ්බකඋබ්බනාතිමිණ්ඩලසංඛ
තසං සර්වසං පවිච්ඡාදනත් අනුසංකල්පිකාතිමිණ්ඩර
තිතා; භාමං පටිසෙසයාති එත් පරිකතිතතසං භාමසං පරිකෙත
පං අපරිකතිතතසං උපමාරං අතිකකමතතීයා ඔකතමිතතීයා වා
පඨමිපාදෙ දුතතවං, දුතීසෙ පාවිතතීයං

සාමන්තියං අසංකල්පතරං භික්ෂුණීං අරමු අසංකල්පිකාස
තමිං පටිසතවිජුසමිං පසුසුතතං. යසො පන සංකල්පිකාතිමි
අවිච්ඡාතං වා කුත්ථං වා තසො හිලාතාස අපදසු උමිතතීකා
දිතං ව අනාපතති. අසංකල්පිකා, පුතතපටිපෙත්දුතීතතමො,
අනුසංකල්පනාකාරණාපොති, ඉමානෙත් නිසර් අභිකාති. සමු
ච්ඡානාදිති එළකලාමසද්ධතීතෙවාවාති.

තෙරසමි සිකල්පදං

ජනතවසෙතා නවසමා.

ඉතො පරං සුඝාචාදවිභාදිසු සත්තසු විග්ගසු භික්ඛුපාති
 මොක්ඛවිණිශ්චයං වුත්තනාසෙතෙව විනිවිජ්ජයො චෙදිතෙබ්බොති
 සොලසවගග්ගා.

උද්චිතා මො අය්‍යාසො ජ සට්ඨිසනා පාවිතනියා ඛම්මාති
 භික්ඛු ආරක්ඛ පඤ්ඤානා සාධාරණා සත්තති අසාධාරණා ජත්ත
 වුතිති එවං ජසට්ඨිසනා සෙසං සබ්බන් උත්තානමෙවාති.

කම්මාවිතරණියා පාතිමොක්ඛවිණිශ්චයා
 භික්ඛුභී පාතිමොක්ඛ පාවිතනිවිණිශ්චයා නිවිතා.

නත්‍රායං සත්ථිපථො අසාධාරණසිත්තාපදෙසු සමුට්ඨාන
 විනිවිජ්ජයො :- ගිරග්ගසමිජ්ජා විත්තායාරසික්ඛාපදං සබ්බාභී
 ඉත්ථාලඛිකාපදා ගතිවිණිශ්චයො වාසිතපිඤ්ඤානො භික්ඛුභී
 ආදිති උම්මද්දනපරිමද්දනාති ඉමාති දසසික්ඛාපදාති අවිත්තකාති
 අකුසලවිත්තාති. අයං පනෙත්ථ අධිප්පාසො, විනාපි විත්තනන
 ආපජ්ජතබ්බතො අවිත්තකාති. විත්තන පන සති අකුසලෙතෙව
 ආපජ්ජතබ්බතො ලොකවජ්ජාතිචෙච අකුසලවිත්තාතිව අවිසෙ
 සාති අවිත්තකාති පඤ්ඤාතතිවජ්ජාතෙව. චොරිවුට්ඨාපනං සාමි
 භාරං ආරාමසික්ඛාපදං ගබ්බිනිවිග්ගො ආදිතො පඨාස සත්ත
 කුමාරිභූතවග්ගො ආදිතො පට්ඨාය පඤ්ච පුරිසාදිසංඝට්ඨං පාරි
 වාසියජ්ජදනං අනුචිත්තවුට්ඨාපනං එකනතරිකවුට්ඨාපනතති
 ඉමාති එකුතවිසති සවිත්තකාති පඤ්ඤාතතිවජ්ජාති අවිසෙසාති
 සවිත්තකාති ලොකවජ්ජාතෙවාති.

පාටිදෙසනීයෙසු පඨමෙ සපට්ඨති පුබ්බවුත්තවිනිවිජ්ජයං
 පාලියං ආගතං ගොසපටිආදිමෙව, විඤ්ඤාපෙඨා භුඤ්ජෙය්‍යාභී
 එත්ථ විඤ්ඤාතියා පටිලඛං භුඤ්ජෙය්‍යාමිති ගතණ දුක්ඛවං.
 ගතිතස්ස අපෙක්ඛාතාපර අපෙක්ඛාතාපර පාටිදෙසනීයං.

සාමිපථියං ජබ්බගතියා භික්ඛුභීයො ආරක්ඛ සපටිං විඤ්ඤ
 පෙඨා භුඤ්ජතවජ්ජයමිං පඤ්ඤානං අභිලානාති අයමෙත්ථ
 අනුපපඤ්ඤාතති, එකපාටිදෙසනීයං, ගිලානාය චික දුක්ඛවං.
 යං පන ගිලානසඤ්ඤා ගිලානකාලෙ වා විඤ්ඤාපෙඨා පච්ඡා
 අභිලානා හුඨා භුඤ්ජති ගිලානාය වා සෙසතං ඤාතකපමාරිපණ
 නතො වා විඤ්ඤාතති අඤ්ඤායා වා අත්ථාය අත්තතො වා
 ඛතෙන ගතිතං භුඤ්ජති තස්සා උම්මතනිකාදිතඤ්ච අනාපතති.

වුත්තලකඩණසපටිකා, අනුසංඝානකාරණාසාමවා, විඤ්ඤානනී,
අපේක්ෂානාමොති, ඉමානෙත්ථ චතතාරි අඛිනාති සමුට්ඨානාදිති
අඛිනසද්ධසානිති.

පඨම සිත්තාපදං.

දුතියාදිසු පි තෙලාදිති පුබ්බ වුත්තවිනිච්ඡයාති පාළියං
ආගතානෙපි, පාළියං අනාගතෙසු පත අවන්තසු පි දුක්ඛවමෙව
සෙසං සබ්බත්ථ පඨමෙ වුත්තසද්ධසමෙවයාති.

භික්ඛුණීපානිමොක්ඛක පාටිදෙසනිය වණණනා නිසිනා.

ඉතො පරං පත සෙබ්බයාති ටෙව ආභිකරණසමථා ච සබ්බා
කාරතො භික්ඛුපානිමොක්ඛවණණනාය වුත්තනායෙනෙව ටෙදි
තබ්බයානිති.

කඩබාමිතරණියා පානිමොක්ඛක වණණනාය භික්ඛුණී
පානිමොක්ඛක වණණනා නිසිනා

ඵතතාවතාපි

- 1 වණණනං පානිමොක්ඛකා සොණන්තරෙත යාවිතො
විතයෙ ජාතකඩබාතං කඩබානිත්ථරණපටිකො.
- 2 ආරභිං යමහං සබ්බං සිහලට්ඨකථානසං,
මහාවිහාරවාසිනං වාචනාමග්ගනිසසිතං.
- 3 නිසාය සා අයං නිව්ඨං ගතා ආදය සබ්බසො,
සබ්බං අභිකථාසාරං පාළිඅත්ථං ච නෙවලං.
- 4 නතෙත්ථ තං පදං අත්ථි යං විරුපේක්ඛණ පාළියා,
මහාවිහාරවාසිනං පෞරාණිකකථානි වා.
- 5 යසමා තගමා අකන්තාන ඵත්ථ කඩබං භිතෙසිනා,
සිකතිතබ්බං පි සකකට්ඨං කඩබාවිතරණී අයං.
- 6 යථා ච නිඨං සමපත්තා කඩබාමිතරණී අයං
වාමසනිසාණවාර පරිමාණාය පාළියා.
- 7 ඵචං අනන්තරායෙන නිඨං කල්පාණනිසිතා
අවිරං සබ්බගතතානං ගන්තු සබ්බමනොර්ථානි

- 1 මෙදුන. සුකකයංගගො අතියතො පඨමිනො,
පුබ්බපපරිපාවිතො රතො හිත්තිභිඤ්ඤා සත.
- 2 කතොජනෙ රතො වෙච අබ්බුලී උදකෙ හතං,
පතොරෙ උගතිරෙ වෙච ගෙපඤ්ඤායව සෙවියො.
- 3 අධිකඛනං ගාමවග්ගතා තලමිඨං ව සුභිනා,
වග්ගං චූඨා ව බ්වදං නාත්තබ්බෙ පවතතතී.
- 4 ජ සතතතී ඉමෙ සිත්තා නාගමානසිතා නතා,
තමෙබ්බ එකසමුදානා පඨමං පාරාජිකං යථා.
- 5 අදින්නං විග්ගසුත්තරි දුස්සිල්ලා අත්තකාමිනං,
අමුල්ලා අඤ්ඤාභාගියා අතියතො දුතිසිතා.
- 6 අවජ්ඣෙද පරිනාමිනෙ මුසාබ්බසපසුතා,
දුට්ඨිල්ලා පඨවිං බ්වෙණ හුතං අඤ්ඤාඤච උජ්ඣපෙ.
- 7 නිත්තඛණ්ණං සිඤ්චනං ව ආමිසසෙහතු භුත්තාමි.
එහි අනාදරියං හිංසා අපනිඤ්ච ජිවිතං.
- 8 ජාතං සප්පාණ්ණං කම්මා උත්තසංවාසකාසතා,
සසබ්බමිතං විලෙඛා ව මොහො අමුල්ලකෙත ව
- 9 භුක්තච්චං බියතං දත්තා පරිණාමෙය්ස පුග්ගලෙ,
නිං ගෙ අකාලං අවජ්ඣෙද දුග්ගතිං තීරයෙත් ව
- 10 ගණං විහඞ්ගං දුබ්බල්ලං කසිතා එසු පග්ගයං,
අකෙතාස වණ්ණිමච්ඡරි ගබ්හිතී ව පායනතියා.
- 11 වෙ වග්ගා සිත්තා සබ්බසත තයො වෙච ගිහිගතා,
කුමාරිභුතා තිග්ගො ව උත්තවාදසසම්මතා.
- 12 අලං තාව මොකාවග්ගං ජන්ද අත්තවග්ගා ව වෙ,
සිත්තාපද්ධතතතී මෙ සමුදානා තිතා ගතා.
- 13 සාගවිනෙතන නවාවා වාවාවිතතං ත කාසිතං,
තීහි වාරෙහි ජායනතී පාරාජිකං දුතියං යථා.
- 14 සඤ්චරිකුට්ඨිතා රො ධොවනං ව පටිග්ගතො,
විඤ්ඤාත්තතතරි අහි හත්ථං උභින්නං දුතකෙත ව.
- 15 මොඛියා සුඛවෙග ගා ජබ්බග්ගාති නිසිද්ධං,
රිඤ්චනතී රුපිතාවෙච උතො නාත්තපකාරකො.

- 16 උනඛකිනවසසිකා සුතනං විකප්පනෙන ව,
වාරදානා සිඛිකතී ව පුච්චවට්ඨයජ්ජාති ව.
- 17 රතනං පුච්ච මඤ්ඤා ව ඥාලං තිසිද්ධකණ්ණු ව,
වසසිකා ව සුගතෙන විඤ්ඤානති අඤ්ඤාදෙවතා.

 - 18 සමිසිකා මහාජතී ටෙ පුග්ගලො ගරුකො ලහු,
ටෙ විසාසා සාට්ඨා ව සමිණ් විවජරත ව.
 - 19 සමපඤ්ඤාසිමේ ධම්මා ජති සානෙති ජායජෙර,
කායභො න වාචා චිත්තා වාචභො න කායා මිතා.
 - 20 කායවාචා නව විත්තා කායචිත්තා න වාචිකා,
වාචා චිත්තා න කායෙන තිති සානෙති ජායජෙර.
ජසමුට්ඨාතිකා එනෙ සඤ්චරිතතතත සාදිසා.
 - 21 හෙදානුවතන දුඛච දුඝ දුට්ඨලල දිට්ඨි ව,
ජ්ඣං උජ්ඣායතිකා ටෙව ටෙව සද්දා න ව්‍යාකජෙර.
 - 22 ජමා තීවාසනෙ සානං පච්ඡෙතා උප්පජෙන ව.
චජ්ජානුවතතිගහණා ඔසාජෙර පච්චාටිකකණ්ණ.
 - 23 කිසසිං සංසර්ගා ටෙව වධි විසිඤ්ඤ දුක්ඛිතාය ව,
පුනසංසර්ගා නවුපසමෙ ආරාමිං ව පචාරණා.
 - 24 අනුඛං සහජ්චි ටෙව ව විවරං අනුඛකිකා,
යතතතිංසා ඉමේ ධම්මා කාය වාචාය චිත්තභො,
සඤ්ඤ ඵකසමුට්ඨානා සමිනුසාසනං යථා.
 - 25 උබ්බතං කතීනං තිණි පඨමං පත්තභෙසජරං,
අවෙවනං වාපි සාසංකං පක්කමිජෙනත වා දුටෙ.
 - 26 උපසංගං පරමපරා අනතිරිත්තං තිමිත්තනා,
විකප්පං රඤ්ඤා විකාලෙ වාසාසාරඤ්ඤානෙන ව
 - 27 උසංගා සහතිවයං ව පුජෙර පච්ඡා විකාලෙ ව,
පඤ්ඤාතිකා සමිකමතී දුටෙ ආවසජෙන ව
 - 28 පසාදෙ ආසනෙ ටෙව තිංස ඵකුතකා ඉමේ,
කායවාචා න ව චිත්තා තිති වාජෙති ජායජෙර,
ටෙ සමුඨාතිකා සඤ්ඤ කතීනෙන සහා සමා.

- 29 එළකලොමා වෙ සෙයනා ආහව්ව පිණ්ඩහොජනං,
ගණං විකාලෙ අනතිධිං දන්තපොණෙන 'වෙලකා.
- 30 උය්‍යුතතං වසෙ උයොධි සුරා ඔරෙ නහායනා,
දුබ්බනා වෙ දෙසතිකා ලසුතං තිවෙඨ නව්වනා.
- 31 නකානත්ථරණං සෙයනං අනෙතාරවෙඨ තථා ඛඪී,
අනෙතා වසං විතතාගාරං ආසද්දි සුත්තකතනා.
- 32 වෙයොවච්චං සහත්ථා ව අභිකුක්කා වාසකෙන ව,
ජ්වනං යානං ව සමානාති අලඛිකාරං ගනිවාසිකං.
- 33 භික්ඛුණී සිකතිමානා ව සාමණේරී ගිහිනියා,
අසංකච්චිකා ආපතති වතතාරිසා වතුත්තරි.
- 34 කායෙත න වාචාවිත්තන කායවිත්තන න වාචතො,
වෙ සමුට්ඨාතිකා සබ්බෙ සමා එළකලොමිකා.
- 35 පදං අඤ්ඤාත්‍ර සමමතා තථා අත්ථංගතෙන ව,
තිරච්ඡාන විජ්ජා වෙ චුත්තා අනොකාසෙත පුච්ඡනා.
- 36 සත්ත සිකතිං පදා එතෙ වාචා න කායවිත්තිකා
වාචා විත්තනන ජායනති නතු කායෙත ජායරෙ,
වෙ සමුට්ඨාතිකා සබ්බෙ පදයො ධම්මසාදිසා.
- 37 අසානං නාමා පණීතං මාතුගාමෙත සංගරෙ,
ධිඤ්ඤා නිමිත්තතාවෙව අඬ ව සාට්ඨෙසති.
- 38 සිකතිං පණ්ණරසා එතෙ කායා න වාචා න මිනා,
කායවාමාති ජායනති හ ව විත්තනන ජායරෙ.
- 39 කායවිත්තන ජායනති න තෙ ජායනති වාචතො,
කායවාමාති විත්තනන සමුට්ඨානා වතුබ්බිධා,
පඤ්ඤාතො බුඛඤ්ඤාණෙන අමානෙන සහා සමා.
- 40 ථෙය්‍ය සත්ථං උපය්‍යුතිං සුපං විඤ්ඤාපනෙනව,
රතතිච්ඡන්තව ඔකාසං එතෙ ව්‍යුගෙන සත්තමා.
- 41 කායවිත්තන ජායනති නතෙ ජායනති වාචතො,
තිති වාරෙති ජායනති වෙ සමුට්ඨාතිකා ඉමේ,
ථෙය්‍යසත්ථසමුට්ඨානා දෙසිතාදිවච්චනුතා.
- 42 ජ්වතපාණිත්ත සමමිමං න දෙසෙතති තථාගතා,
එවිමෙවදණපාණි සත්ථාප්‍රධිපාණිතං.

- 43 පාදකුපාහනා ගතං සෙසපලප්පිකාස භි,
වෙසිතො භුණ්ඩිතො චෙව ඵ්ඤාදස අනුත්තරා.
- 44 වාචාවිනේතන ජායතී න තෙ ජායතී කායනො,
සංඛිඛ ඵකසමුදානා සමිකා ධම්මදෙසනා.
- 45 භූතං කාසෙත ජායතී න වාචා න ච විතතතො,
වාචතො ච සමුච්ඡාතී න කායා තච විතතතො.
- 46 කාය වාචාස ජායතී තච ජායතී විතතතො,
භූතාරොචනකා නාමි තිඨී ථානෙති ජායතී.
- 47 වොරි වාචාස විනේතන න භූ ජායතී කායනො,
ජායතී තිඨී වාරෙති වොරිචුච්ඡාපනං ඉදං
අකචං චි සමුදානං ධම්මරාජෙන භාසිතං.
- 48 අනනුඤ්ඤාතං වාචාස න කායා තච විතතතො,
ජායතී කායවාචාස න තං ජායතී විතතතො,
- 49 ජායතී වාචාවිනේතන න තං ජායතී කායනො,
ජායතී තිඨී වාරෙති අකචං චතුදානිකං.
- 50 සමුදානංහි සංඛිඛපං දසනිඤ්ඤා දෙසිතං,
අසංවේශිකාරං ථානං නෙතතිධම්මානුලොමිකං,
ධාරයතො ඉමං විඤ්ඤා සමුදානෙන න මුග්ගතීති.

සමුදානසංකප්පං. නිබ්බානං,

පරමවිප්ලවසමාධුමිවිරියපතිභිකේතන සිලාවාරජ්ජවමිද්දවා
දිභුණ්සමුදයසමුදිතෙන සකසමයසමයනතරගහණජේඛිභාහන
සමනේතන පඤ්ඤාවේශ්වතියසමිත්තාහතෙන තිඨිචකපරියතති
පාහෙදෙ සාදකපෙ සඤ්ඤාසතෙ අපාරිභතඤ්ඤාසාහාචෙන
මහාවේශ්වතරකේතන කරණසමපතතිජනිතසුඛවිනිග්ගතමිද්ධරො
දරවචනලාවණ්ණසුතෙන සුතතමුත්තවාදිතා වාදිවරෙන මහා
කවිතා පභිත්තපටිසම්භිදා පරිවාරෙ ජලතිඤ්ඤාදිපාහෙදභුණ්
පතිමභුනිතෙ උත්තරිමිත්තසංඛිඛවෙම සුපාතිවිනිග්ගමිතං චෙට්ඨංස
පාදිපානං චෙට්ඨංසං මහාවිකාරවාසිතං වංසාලතිකාරභූතෙන
විපුලවිප්ලවමුත්තා මුඛසොසොති ගරුගතිතනාමිවේශ්වතෙ චෙ
රෙන නතායං කංඛාවිකාර-ඉඤ්ඤා පාඨමොක්ඛවණ්ණතාති

නිබ්බානං.